deurnese historische reeks 8

ton spamer

een karretje op den zandweg reed....

deurnese toponiemen uit de periode 721 - 1900

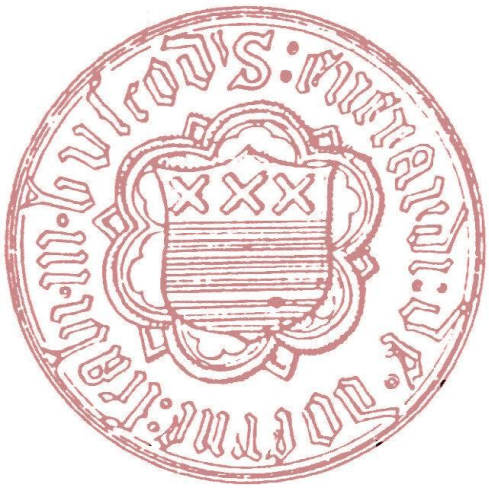

deurne 2010
durninum - fonds voor cultuurhistorische publicaties
architectuur - historie - landschap - populatie - religie - toponymie

Eerder verschenen in de Deurnese Historische Reeks:

1. A.P.G. Spamer, Deurne en de Peel in Brons- en IJzertijd, ca. 2000 v.C.- ca. 450 n.C. Het Maas-Aa-gebied van Grave tot Roggel op grond van plaats- en waternamen. 32 pag. Deurne, 1998. (Uitverkocht)
2. A.P.G. Spamer, Toponiemen rond de Peel in de Brons- en IJzertijd, ca. 2000 v.C.- ca. 450 n.C. Bijna 700 plaats- en waternamen uit Noord-Brabant en Limburg met meer dan 2000 verwijzingen. 26 pag. Deurne, 1998. (Uitverkocht)
3. Pieter Koolen, ..die bedroefde plagen.. Deurne tijdens de Belgische Opstand 1830-1839. 78 pag. Deurne, 2002.
4. Ton Spamer, Vaste grond onder de voeten. Archeologische vondsten ca. 500 v.C. – ca. 1200 n.C. Deurne, 2004. 48 pag.
5. Ton Spamer, Waan of werkelijkheid. Willibrord en Bonifatius. Echternach, Deurne en Dokkum. 28 pag. Deurne, 2004.
6. Ton Spamer, Een heden zonder verleden heeft geen toekomst. Bescherming en revitalisatie van de restanten van het Deurnes verleden. (In voorber.)
7. Ton Spamer, Eessens Put en de Kaweise Loop. De noordgrens van de heerlijkheid Deurne. Een historisch/ geografische en toponymische studie. Deurne, 2009

In de Kleine Serie:

1. Ton Spamer, Veldheuvel te Deurne. Het goed Stakenborch - Ten Eijnde en de Derpse Hoeve. Een historisch/ geografische en toponymische studie. Deurne, 2010.
2. Ton Spamer, Mond < Man; Hel < Hel. Het Hellegat in Deurne en de oorsprong van de naam Helmond. Een historisch/geografische en toponymische studie. Deurne, 2010.

Over de auteur.

Ton Spamer studeerde geschiedenis in Utrecht en doceerde dit vak aan het Peelland-College te Deurne. Daarnaast was hij vice-voorzitter van de Culturele Raad Deurne, voorzitter van de Openbare Bibliotheek, lid van het hoofdbestuur van de Provinciale Bib1iotheek-Centrale, de Provinciale Bibliotheekcommissie en een aantal landelijke besturen en ministeriële commissies.

Hij publiceerde onder andere over Deurne in de Brons- en IJzertijd, de Willibrordusparochie in Deurne van 700-1800 en in Duitsland over het laat-middeleeuwse kleinstedelijk patriciaat. Hij geeft cursussen en lezingen, vertaalt Duitse kunstcatalogi en vakliteratuur en vervaardigde examenmateriaal o.a. over historiografie, Nietzsche en La Belle Époque. Ook schreef hij jarenlang een cultuurhistorische column in Omologie. Sinds 1979 is hij recensent voor Duitstalige vakliteratuur op het terrein van geschiedenis en kunst. Publicaties over Deurnese toponiemen 1300-1900 en over tot op heden voortlevend heidendom zijn in voorbereiding. Oprichter/redacteur van "Durninum", fonds voor cultuurhistorische publicaties over Deurne.

© Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd, gescand of hoe dan ook overgenomen zonder uitdrukkelijke toestemming van de auteur (a.spamer@spamer-dewit.nl) tenzij voor persoonlijk gebruik. Opname van de gehele of gedeeltelijke inhoud in gegevensverzamelingen, databestanden, encyclopedieën en websites is absoluut uitgesloten.

VOORWOORD

In het kader van de studie van de geschiedenis van Deurne is deze lijst van toponiemen ontstaan, die omgekeerd weer zijn nut kan hebben voor wie het verleden van Deurne wil bestuderen.
Deze lijst zou nooit deze omvang hebben kunnen bereiken zonder het werk dat anderen al hadden gedaan.
De stimulans ertoe kwam uit het werk van Beijers en Van Bussel "Van d'n Aabeemd tot de Zwijnsput" uit 1996, waarin toponiemen van vóór 1500 uit de gehele voormalige cijnskring Helmond -zeg maar Zuidoost-Brabant- zijn verzameld. Daarin kwamen uiteraard vele Deurnese toponiemen voor. Het door hen over Deurne verzamelde materiaal wekte de lust om dat zo veel als mogelijk zou blijken uit te diepen uit zoveel mogelijk bronnen.
Op het Streekarchief Peelland te Deurne en op het Gemeentearchief te Helmond bleek een aantal bronnen al te zijn getranscribeerd en uitgeschreven of soms zelfs uitgetypt. Maar wezenlijk zijn vooral twee andere onderzoeken geweest: 1. de inmiddels digitaal opgeslagen en zich nog steeds uitbreidende verzameling Docudeurne van Pieter Koolen, waarin talloze oorkonden, charters, testamenten, brieven, enz. zijn opgenomen, en 2. het nog steeds voortgaande werk van de Werkgroep Cijnzen Deurne, met name Ludo Boeije en Pierre van den Meulenhof, die in een lange reeks van jaren talloze cijnsboeken hebben getranscribeerd, waardoor vele toponiemen vrijkwamen. Hans Vogels putte in dat kader onbekrompen uit zijn onafzienbare genealogische kennis. Ook hun uitgebreide bibliotheek stelden zij tot mijn beschikking.
De auteur heeft naast wat transcripties en vertalingen niet veel meer gedaan, dan alle gevonden toponiemen op een rijtje te zetten en er met een beetje (veel) geduld een locatie bij te zoeken en daar conclusies uit te trekken. Dat was soms detectivewerk, maar leidde in een aantal gevallen wel tot nieuwe, soms zelfs opzienbarende ontdekkingen.
De Lijst van Toponiemen is onvoltooid en zal dat altijd blijven. Elke aanvulling zal daarom dankbaar geaccepteerd worden. Dat geldt uiteraard ook voor correcties.

Deurne, 2010
Ton Spamer.

INLEIDING.

Nut en Noodzaak

In het kader van de studie naar het Middeleeuwse Deurne bleek op een bepaald moment, dat er verrassend veel bronnen zijn over de Late Middeleeuwen in Deurne, de periode 1300-1500. De gegevens die hierin verborgen liggen geven hun geheimen echter pas prijs als bekend is, wáár bepaalde zaken zich afspeelden. Het is leuk om te achterhalen dat er een blokhuis in Deurne heeft gestaan voordat er aan het Haageind ook maar iets stond dat op een kasteel leek. Maar de historische interpretatie van dit feit bleek pas mogelijk toen de juiste locatie bekend werd. Het toponiemenonderzoek droeg hieraan op velerlei wijze bij.

De honderden toponiemen (veld-, akker-, water-, bos-, straat-, huis- en landschapsnamen) hebben daarnaast een ander nut. Ze geven kennis vrij over het landschap van vroeger. Een gebied dat ʿSpurken' heette -een toponiem dat ook elders voorkomt- was ooit begroeid met sporken (vuilbomen), waarvan de bast een bekend geneesmiddel tegen constipatie bevatte.

De totale verzameling Deurnese toponiemen (voor zover ooit compleet!) gunt ons een beeld op het landschap van eeuwen geleden, een beeld dat niet noodzakelijkerwijs overeenstemt met wat de toponymische woordenboeken ons voorhouden te geloven. Zo wordt *reek* in het algemeen verklaard als ʿlange rij (bomen bv.), rand, streep'. Er zou verwantschap zijn met *rak* in de betekenis van ʿrechte strook, recht stuk'. In Deurne lag ook een Reek, in 1384 aangeduid als *aquaductus die reecke*. Het was een sterk slingerend natuurlijk beekje, vanuit de zuidelijke Zeilberg langs Zeilbergsestraat en Veldstraat naar het Haageind lopend. In 1879 bestond het blijkens het waterlopenregister nog steeds! De betekenis ʿlange, rechte strook, reep, lijn' is hier niet ter zake doende. Maar wat dan?

Bahlow kent het woord *rac* in de betekenis van ʿvochtige modder'. De Reek ontsprong dicht bij de Kranenmortel en passeerde de Berkmortel, de Meitmortel en de Hennisbeemd. Mortel betekent ʿmoerassig gebied' en een beemd is een vochtige weide. Het Haageind was ooit zelf ook een waterloop, het land ernaast zeer moerassig. Dat verklaart de naam *Reek* ten volle!

We kunnen ons nu een redelijk duidelijk beeld vormen van de vele waterlopen, waarvan er bijna niet één meer over is. Langs deze lopen lagen mortels (moerassen) en broeken en beemden of vochtige hooilanden. Iets hoger lagen de weiden. Het hoogst lagen de akkers, de velden, de kampen, de ʿheuvels' en de talloze ʿbergen', zoals Veldheuvel, Wasberg en Zeilberg. Er was ook redelijk veel bos, zoals namen als Schonebos, Honsbos, Elst (elzenbos), Beukels (nu Bikkels), enz. aantonen. Waarschijnlijk is het heidegebied vóór de rooiing in de Vroege Middeleeuwen en prehistorie allemaal bos geweest.

Het toponiemenonderzoek bleek ook nuttig voor het opruimen van steeds weer herhaalde beweringen die geen enkele grondslag hadden. De *Kulert* -door De Vries verklaard als afkomstig van de persoonsnaam Kollo of van een streek met kuilen, door Beijers/Van Bussel op gezag van andere linguïsten als 'kuluut' ofwel een wulp, vervolgens door veel Deurnenaren als kievit uitgelegd- blijkt in 1579 *Kuelersvoert* te heten, waarbij een voert begrepen moet worden als een voorde, een doorwaadbare plaats in een beek of rivier. Het woorddeel *-kuelers-* wordt duidelijk uit een vermelding uit 1582: *Cuiilensfort*: een voorde bij de kuilen. Dan volgen in 1590 de *Cuelevoert*, in 1613 de *Cuelsvoirt*, 1621 de *Cullis vort* en in 1630 zijn we eindelijk waar iedereen dacht dat het begin lag: bij de *Culitsvoirt*. Zo ontstond de Kulert! Maar in 1633 was men zich nog heel wel bewust van de afstamming van deze ʿnamaakvogel', want toen heette hij weer de *Cuelensvoort* en in 1678 nog letterlijk *de Culit oft Culisvort*. Zelfs in 1714 komt nog de vorm *Culis* voor. De Vries zat er het dichtste bij met zijn ʿkuilen'. Overigens geldt deze oplossing voor dít geval. Of andere Brabantse ʿkulerts' op dezelfde wijze zijn ontstaan, mag niet uit de Deurnese oplossing worden afgeleid!

Zo had Ouwerling groot ongelijk met zijn bewering, dat Vreekwijk eigenlijk *Vree-wijk* zou moeten heten, omdat het zou zijn afgeleid van *Vrede-wijk*. Vanaf 1271 heette het echter honderden jaren lang onafgebroken *Vreekwijk*, soms zelfs met -ck-, een dubbele -k- dus, om er maar geen twijfel over te laten bestaan dat er een harde -k- moest worden uitgesproken. Een Latijns schrijvende klerk van het hof van de Brabantse hertog in Leuven, die de naam slechts van horen zeggen kende, maakte er in 1418 keurig *Vrequick* van, waarbij de -u- als -v- gelezen moet worden. Slechts een heel enkele keer lezen

we *Vrewijk* en dan nog slechts in registers van buiten Deurne residerende autoriteiten. In de 273 opgenomen vermeldingen van Vreekwijk vertonen de Deurnese bronnen zelf deze schrijfwijze slechts één keer, terwijl een dergelijke 'Verschleifung' toch heel voor de hand liggend zou zijn geweest getuige ons *zaddoek*. De uitspraak van Ouwerling berustte werkelijk op niets, ook al wordt hij steeds weer aangehaald..

De bronnen
Gebruikt zijn cijnsboeken (belastingregisters), schepenprotocollen (notulen van vergaderingen, besluiten, hypotheken, schuldbekentenissen, kopen en verkopen, huwelijken, enz, gehouden door of opgemaakt in aanwezigheid van plaatselijke bestuurders, zowel in Deurne als elders), notariële archieven, maatboeken (grondregisters), verpondingskohieren (belastingregisters), leenboeken, kerkregisters, kerkrekeningen, rechterlijke archieven, enkele recente publikaties, enz.
De lijst geeft alle bronnen die gebruikt zijn. Dat waren in een groot aantal gevallen reeds getranscribeerde handschriften en soms zelfs met uitgetypte registers. Dat had het grote voordeel dat een lange speurtocht en een nog langere studietijd voor het lezen en transcriberen kon worden voorkomen. Als niet had kunnen worden teruggevallen op dit voorwerk van anderen, dan was een lange reeks van jaren nodig geweest om dit gemis goed te maken. Er zat ook een nadeel aan: de fouten van voorgangers zoals niet correcte spellingen en jaartallen werden ook meegenomen. Dat heb ik voor lief genomen omdat dat aan het geheel nauwelijks afbreuk doet. Het zijn schoonheidsfoutjes, geen constitutionele gebreken. Alleen als ernstige twijfel rees, zoals bij een *Hinthamereind* in Deurne (!!), werd de oorspronkelijke bron erbij genomen. Er bleek werkelijk '*Hintemereind in Deurn*' te staan.... Òf de klerk was met zijn gedachten ergens anders, òf hij heeft gewoon zitten suffen, òf er lag werkelijk ooit een Hinthamereind in Deurne! Gevonden heb ik het hier overigens niet. De cijnsboeken van Brabant, Helmond en Echternach zijn nog nooit getranscribeerd. Die moesten stuk voor stuk gelezen worden, een karwei dat door de Werkgroep Cijnzen van de Heemkundekring H.N. Ouwerling gedaan is. Voor het vele werk van anderen wordt hier verwezen naar het Voorwoord.

Indeling
Na de alfabetisch gerangschikte toponiemen volgen een lijst met vermeldingen van de naam Deurne en de bronnenlijst met aanduiding van de gebruikte afkortingen In de lijst zelf volgt na de vermelding van het toponiem -de eerste keer in hoofdletters- de tekst, met daarin schuin gedrukt het eigenlijke toponiem. Daarna volgt het jaartal en tenslotte de afkorting van de gebruikte bron.
Inspringende vermeldingen betreffen persoonsnamen die licht werpen op het toponiem of nadere toelichtingen.
Als er meer toponiemen zijn met dezelfde naam, dan zijn extra aanduidingen toegevoegd in volgorde van noord naar zuid op de gemeentelijke kaart. Bruggen komt vóór Kerkeind en Vreekwijk komt vóór Liessel.

Selectiecriteria *)
De criteria om een toponiem (nogmaals) op te nemen waren niet louter van taalkundige aard.
Om zo diep mogelijk in de materie door te dringen -en ook om het niet verschrikkelijk saai te laten worden- is ervoor gekozen, de tekst zoveel mogelijk met saillante bijzonderheden te citeren. Een voorbeeld:

Wolfsberg	....schepen van Venray verklaren ten behoeve van Jenneke, de weduwe van Aert de Louw, die naar de beste forme met een halm in haar mond opdraagt en overgeeft een stuk bouwland te Deurne gelegen bij de kerk, geheten de Wolfsberg.....(enz.), 24-2-1607 ORA

Er had volstaan kunnen worden met louter de vermelding "de Wolfsberg". Maar zoals het hier geciteerd is, geeft de tekst ten eerste een genealogische vermelding: "Jenneke, weduwe van Aert de Louw", hetgeen belangwekkend is voor diegenen die als voorvader of -moeder deze Aert of Jenneke hebben en hun stamboom uitzoeken. Ten tweede verkoopt zij een stuk land, terwijl ze een korenaar in haar mond heeft, niet uit onbeleefdheid, maar als symbool voor het over te dragen stuk land. En die middeleeuwse gewoonte -uit de tijd dat er nog geen schriftelijke actes van werden opgemaakt- bestond in Deurne in 1607 kennelijk nog! Ten derde vond de verkoop plaats voor schepenen van Venray. Dat is niet zo vreemd, want ook tegenwoordig kiezen mensen soms voor een notaris buiten de ei-

gen woonplaats, om redenen van privacy of persoonlijke voorkeur. Tenslotte blijkt uit de bronvermelding ORA, dat de vermelding gevonden werd in het Deurnese schepenarchief. Kennelijk heeft Jenneke de in Venray opgemaakte verkoopacte in Deurne overgelegd en is een en ander geregistreerd in de Deurnese registers. Alleen al belastingtechnisch was dit uiteraard noodzakelijk, zowel voor de overheid als voor de belastingbetaler!
De volgende vermelding zou toch ook niemand willen missen:
"Aert, Henrick, Emont, Joest Goyart Haengreefs als m/m (man en momboir = voogd) Elizabeth allen witt. (wettige) kynderen Emonts v. Gerwen geloven (beloven) jairl. te betaelen Aerden v. Beeck, 4 vaeten roggen, zoe lange Mariken zijn huysvr. in menschelijcker forme levende is, ende nyet langer...." (8 juny 1545 Rechterlijk Archief Deurne inv.nr. 74. Fol. 82v)

Toponiemen uit Vlierden zijn niet opgenomen. Ten eerste bestrijkt de lijst de periode tot en met 1900. Toen hoorde Vlierden nog niet bij Deurne. Ten tweede hebben Pieter Koolen en Henk Beijers al een publicatie over Vlierden afzonderlijk het licht doen zien: "Vlierdens Verleden 721-1926. Historische opstellen over de oude heerlijkheid en de zelf-standige gemeente". Vlierden, 1996.

*) Er zijn ook enkele items opgenomen die van huis uit geen toponiem zijn: de altaren in de kerk. De reden daarvan is, dat de bedienaren of vruchtgebruikers van die altaren inkomsten trekken uit akkers die naar die altaren zijn genoemd. Iemand kan dus in Vreekwijk een akker hebben "naast het hulteren altaar", alhoewel dat altaar zelf een kilometer noordelijker in de kerk staat. De altaarnaam is hier dus een toponiem geworden. Een prachtig voorbeeld is: "item aan de Lieve vrouwe Altaar van Deurne daar water door loopt 1 Lop." uit 1785. De toevoeging '1 Lop' ofwel 1 lopense/lopensaet (1/6 hectare) geeft aan dat het hier een terrein betreft.

Vermelding
Als een toponiem meer dan eens voorkomt, dan wil dat zeggen, dat of het jaartal inmiddels is veranderd of de schrijfwijze of de eigenaar of de omschrijving of de bijzonderheden. Juist bij een grote hoeveelheid vermeldingen is het interessant om na te gaan, hoe in een lange reeks van jaren of zelfs eeuwen de schrijfwijze van een toponiem of de omschrijving van de omstandigheden verandert. Voor taalkundigen èn historici is dit buitengewoon interessant.

Vreekwijk is 273 keer opgenomen. Uit de omschrijvingen blijkt niet alleen waar het lag maar ook tot hoever het zich uitstrekte, welke rol het in het geheel van Deurne speelde, waardoor het begrensd werd, wat er allemaal te vinden was, wie er woonden, enz. Hieruit bleek bv. dat in de 17^{e} eeuw de rijkste Deurnenaren in Vreekwijk woonden en dat in Vreekwijk de oudste toponiemen voorkwamen.
De *Schatgraaf* in *Vreekwijk* vindt men zowel onder *Schatgraaf* als onder *Vreekwijk*. Op die manier is extra informatie steeds snel beschikbaar. Dit geldt voor de hele lijst.
Zodoende geeft de Toponiemenlijst niet alleen toponymische, maar ook sociaalhistorische, cultuurhistorische, genealogische, geografische, taalkundige en velerlei andere bijzonderheden. Daarmee wordt de kring van mogelijke gebruikers zo groot mogelijk.
Indien mogelijk en nodig volgt daarna een kleine toelichting, ofwel over het toponiem ofwel over de locatie ervan.

Tenslotte volgen drie locatie-aanduidingen:

1. eerst de aanduiding op de Kadasterkaart 1832 met perceelsaanduiding. (1832 KD) *)
   De Kadasterkaart van 1832 is de oudste nauwkeurige opmeting van de gemeente Deurne van deze soort. De ingenieurs van Napoleon hadden rond 1803 ook al de oostelijke helft van Deurne in kaart gebracht, maar op een grotere schaal. De kleine schaal van de Kadasterkaart, 1:2500, leidde er toe dat Deurne verdeeld moest worden in de secties A t/m I. Sectie A bestaat uit 2 kaarten, C uit 4, enz. In totaal leverde de gemeente Deurne zodoende 28 kaarten van ruim een halve m2 op. Alle in gebruik zijnde percelen kregen een nummer, waarbij men in elke sectie steeds weer bij nummer 1 begon. De Kadasterkaart van 1883 nam deze nummering over en voegde er de ondertussen nieuw in gebruik genomen percelen aan toe, waarbij men gewoon doornummerde. Daarbij werd dus 50 jaar van doorgaande nummergeving pas in

1883 ingehaald, terwijl die bv. in de notariële akten al steeds was benut. Het gebruik van deze kadasterkaarten voor de Toponiemenlijst was noodzakelijk, omdat er geen kadastrale waterkaart is teruggevonden, maar wel een lijst van waterlopen uit 1879, waarbij steeds was aangegeven vanaf, langs en naar welke percelen in 1832 zo'n waterloop liep. Het vermelden van deze kadastrale aanduiding maakt het gebruikers van de Toponiemenlijst mogelijk om alles te controleren in de originele archiefstukken. Het bleek overigens de enige manier om bepaalde toponiemen correct te kunnen localiseren. De auteur is zich er ten zeerste van bewust dat de percelering in 1832 helemaal niets zegt over vroegere toestanden. De gedachte dat hieruit de situatie in de 8e eeuw zou kunnen worden gereconstrueerd is allang achterhaald. Uit allerlei gegevens blijkt dat de percelen vanaf ca. 1400 tot 1832 door vererving en gedeeltelijke verkoop steeds kleiner zijn geworden. Reconstrueren, om zodoende de oorspronkelijke, grotere percelen terug te vinden, is echter aanmerkelijk lastiger zoniet onmogelijk.

*) Deze aanduiding blijft achterwege als er een duidelijke aanwijzing is van na 1832.

2. als volgende de aanduiding op de huidige Kaart van Deurne. (2010 KD)
In de 20e eeuw is de kadastrale indeling en nummering totaal gewijzigd. Het verwijzen daarnaar zou niemand iets wijzer maken, tenzij hij het centrale kadaster zou gaan raadplegen. Daarom wordt hier steeds verwezen naar de reële situatie in het jaar 2010, te vinden op de papieren kaart van Deurne of op http://maps.google.nl/

3. tenslotte de vermelding HGA met daarna een letter + nummer. HGA staat voor Historisch-geografische Atlas (zie hieronder bij Kaarten). De letters en nummers slaan op de kaarten daarin.

Deurne als toponiem
De lijst wordt afgesloten met 307 vermeldingen van de plaatsnaam Deurne, te beginnen in 721. Hier deed zich een amusante ontwikkeling voor. Als een Duitser Deurne op het gehoor af wil opschrijven, dan zal er "Dörne" te voorschijn komen, ofwel zonder Umlaut "Doerne". Dat laatste spreekt een Nederlander echter uit als Doerne. Weer op zijn gehoor afgaande zal een Duitser dat schrijven als "Durne", hetgeen door een Nederlander gelezen wordt als ...Deurne! M.a.w., het is onbegonnen werk om de oorspronkelijke uitspraak van de plaatsnaam te achterhalen: het is werkelijk de vraag van de kip en het ei. Het zal in 721 wel met een -oe-klank zijn uitgesproken. Overigens ken ik geen enkele plaats in de wijde omgeving, waarvan de naam in de geschreven vorm 55 variaties laat zien.

Daarnaast heeft Deurne nog iets speciaals, namelijk een zg. "suizende -r-".
Het oude Nederlandse woord voor meisje is -deerne-. De Deurnese variant daarvan is -durske-. We zien hier een -n- veranderen in een -s-. Dat verschijnsel doet zich meer voor na een -r-. We spreken in zo'n geval van een "suizende -r-".Dat is een -r- zoals die ongeveer in de naam van de Tsjechische componist Dvořak voorkomt: een -r- die tegelijkertijd samenklinkt met een -z- en een -j-, iets dat voor een Nederlandse mond onuitspreekbaar is. Het gevolg is, dat een -n- onmiddellijk daarna zo goed als onmogelijk is geworden en blijft steken in een -s- of -z-klank. Zo is uit -Deurne- zowel -Deursen- (N.Br.) als -Deurze- (Dr.) ontstaan. De naam Deurse(n) komt in de lijst met regelmaat voor en Deurze wordt ook hedentendage in het dialect nog steeds gebruikt. Ook als familienaam bestaat hij nog evenals het antieke -Van Doorne-, in de middeleeuwen geschreven als -Doerne-, waarbij de -e- alleen dient om de -o- lang te maken. Datzelfde deed de -i- ook. Vandaar dat we Oisterwijk schrijven maar -oosterwijk- uitspreken. Dus lezen we naast -Doerne- ook -Doirne-, allebei uit te spreken als doorne. Dankzij de suizende -r- ontstond ook de uitspraak Deurze, Dorse en zelfs Doertsen. Andere varianten zijn Doeren en Dueren, ontstaan via Doorn en Deurn.

Toelichtingen (herkenbaar door de inspringing of rechte haken)
Behalve de specifieke toelichting aan het eind van bepaalde toponiemen, worden belangrijke begrippen zoals beek, beemd, berg, Derp, heuvel, kasteel, enz. voorafgegaan door langere toelichtingen, waardoor tal van historische, biologische, geografische en andere bijzonderheden opduiken, die het toponiem diepgang geven en tegen een achtergrond plaatsen.

Hierbij is o.a. gebruik gemaakt van wat Beijers en Van Bussel op dit punt te bieden hebben, aangevuld met ruim 100 publikaties van de belangrijkste toponymisten. In het hierna te publiceren Zuidoost-brabants Toponymisch Glossarium wordt de volledige literatuurlijst gegeven

Tussen de toponiemen door worden namen van inwoners of cijnsbetalers met dezelfde naam genoemd als die nog een variant ervan laten zien. Soms wordt op dezelfde manier een ander toponiem er tussen geschoven als dat nadere toelichting geeft op het toponiem in kwestie.

Soms wordt een toponiem in de tekst meteen aangevuld met andere toponiemen tussen rechte haken. In de voor-kadastrale periode namen de landmeters voor het samenstellen van de Maatboeken een route die van het ene terrein naar het andere aangrenzende terrein ging. Zodoende geven die belendingen een eerste indicatie over de locatie van het terrein. De opname daarvan dateert nog uit de eerste opzet van deze publicatie, nu 13 jaar geleden. Vanwege hun indicatieve belang zijn ze in de definitieve uitgave gehandhaafd.

De localisering

Hoe kan men weten waar een bepaald toponiem heeft gelegen?
Alleereerst doordat men er in het verleden een nauwkeurige locatiebeschrijving bij heeft geleverd, bv. ʿtegenover het Oud Kasteel' of 'op de Veldheuvel'. Vervolgens kan men zijn toevlucht nemen tot de Maatboeken, waarin landmeters uit de 16e en 17e eeuw precies noteerden welke percelen zij hadden opgemeten en hoe groot die waren. Ze volgden daarbij logischerwijs een vaste volgorde. Niet zelden werden ook de namen van de percelen vastgelegd. Ligt een onbekend perceel tussen twee bekende percelen, dan kan men het dus localiseren. Ook de belastingregisters geven dergelijke bijzonderheden, zij het dat grondbezitters soms ver uit elkaar liggende percelen hadden, zodat men niet in de eerste oogopslag al meteen conclusies kan trekken. In een flink aantal gevallen zijn sommige toponiemen nog woordelijk terug te vinden op (kadaster)kaarten of zijn ze zelfs heden ten dage nog in gebruik, bv. ʿBruggen' of ʿLoon'. De Deurnese schepenen hebben in het verleden wel eens laten vastleggen welke route de nachtwaker moest lopen of in welke volgorde een aantal waterlopen zou worden geschouwd. Dergelijke protocollen zijn toponymisch goud waard. Ook de vermelding van aangrenzende gebouwen of waterlopen of heuvels geven aanwijzingen. Testamenten geven dikwijls precieze boedelscheidingen, waardoor men exact weet welke gronden iemand erft. Uit de Maatboeken in combinatie met de belastingregisters kan men dan soms met weinig (of veel!) moeite de locatie reconstrueren.
Tot aan de invoering van het kadaster in 1830, waarbij alles een nummer kreeg, hadden akkers, bossen, weiden, enz. een naam. In de 19e eeuw waren notarissen vaak zo aardig om terwille van hun clientèle niet alleen de nietszeggende perceelsnummers te vermelden, maar ook de oude namen. Of ze schreven: "...vroeger bekend staande als..." of "...vanouds zo en zo geheten...". Dit zijn gouden inschrijvingen!

Voor een aantal toponiemen heeft men niets anders tot zijn beschikking dan vage aanwijzingen en zijn gezond verstand. Als iemand een niet te localiseren akker heeft en zijn zoon of kleindochter heeft een akker van dezelfde oppervlakte waarvan de locatie wel bekend is, dan kan men -tenzij andere aanwijzingen zoals erfdelingen of verkopen zich daartegen verzetten- ervan uitgaan dat men de akker gevonden heeft. Hieruit blijkt bovendien, dat deze Toponiemenlijst niet alleen belangrijk is voor het tegenkomen van onvermoede genealogische gegevens, maar ook dat zonder kennis van en inzicht in deze genealogische gegevens een deel van de lijst niet gelocaliseerd had kunnen worden.
Tenslotte blijft er een klein aantal toponiemen over dat niet gelocaliseerd kan worden. Dat wordt geen locatie vermeld.

Genealogische gegevens

Voor de interpretatie van de vele genealogische gegevens heeft de auteur dankbaar gebruik gemaakt van de kennis van anderen. Hier wordt verwezen naar het Voorwoord. Anderzijds geeft de lijst tal van genealogische bijzonderheden die voor onderzoekers op dat gebied aantrekkelijk kunnen zijn.

De kaarten

Om de locatie van de toponiemen inzichtelijk te maken zijn kaarten noodzakelijk. Daarom verschijnt als allereerste aanvulling op deze toponiemenlijst een Historisch-geografische Atlas van Deurne. Daarin zullen worden opgenomen de kadasterkaarten van 1832 met daarin de namen van de gelocaliseerde toponiemen. Door de vermeldingen in de lijst zelf zijn die locaties op een huidige topografische kaart direct terug te vinden.
In een later stadium zullen aparte kaarten worden opgenomen van afzonderlijke toponiemen en locaties. Hiervoor wordt met instemming van de uitgever gebruik gemaakt van de kaarten uit de Historische Topografische Atlas van Noord-Brabant 1:25.000 uit 1836/1843 Daarop is nog voldoende te herkennen van het oude wegenplan terwijl de moderne tijd zich al aankondigt. Waar nodig worden nog aanvullende kaarten benut.
Elk vierkant op de Kadasterkaart 1832 = 250 x 250 m = 62500 m2 = 6,25 ha.

Tekens en afkortingen

Gegevens tussen ( ) behoren bij de originele tekst.
Gegevens tussen [ ] zijn toegevoegd door de auteur ter nadere verduidelijking.

> Als dit loutere toponiemen betreft zonder nadere aanduiding, komen ze uit een der Maatboeken. Die werden door landmeters in een vaste slingerloop opgesteld, zodat een daarin voorkomend toponiem bijna altijd belendend is aan of in de buurt ligt van het volgende toponiem.

< = ontstaan uit
> = ontwikkelt zich tot

u.f. = uno fine = aan de noordzijde
a.f. = alio fine = aan de zuidzijde
u.l. = uno latere = aan de oostzijde
a.l. = alio latere = aan de westzijde

e.e. = ene einde = aan de noordzijde (ook: 1)
a.e. = andere einde = aan de zuidzijde (ook: 2)
e.z. = ene zijde = aan de oostzijde (ook: 3)
a.z. = andere zijde = aan de westzijde (ook: 4)

maar:
Calosakker 1796: item in de Calos akker, EZ de Veth, AZ Albertus Giebels, EE de Lijkweg, AE de Meulenweg (ORA)
betekent letterlijk: in het oosten De Veth, in het westen Giebels, in het noorden de Lijkweg en in het zuiden de Molenweg. De werkelijke situatie was: in het zuiden De Veth, in het noorden Giebels, in het oosten de Lijkweg en in het westen de Molenweg. Het geheel was in de vermelding dus een kwartslag gedraaid tegen de klok in. Ook andere afwijkingen komen voor!

t.p.g. = ter plaatse geheten (genoemd)
jaerl. = jaarlijks
erfp. = erfpacht
lop. = lopense of lopensaet = 1/6 ha ofwel ca. 1650 m^2
gel. = gelegen

Latijnse vermeldingen.
Deze komen in de oudste stukken regelmatig voor. Een groot aantal daarvan omvat standaarduitdrukkingen die steeds terugkeren.

a.l.d. = ad locum dictum = ter plaatse genoemd
quondam = vroeger (bij plaatsnamen) of wijlen (bij persoonsnamen)

Eigenaardigheden

1.
Als betaling geeft een koper in 1622 een schepenschuldbrief gedateerd en uitgeschreven op 31 Aug. 1472, dus 150 jaar eerder!

2.
1544: "...een Scepe brief van Bakel van 1 mud rogs jairl. erfp., dwelck Laureyns Loden eertijts gevest heeft Peteren vander Donscot van date 1411 altera Leonarden", dus 133 jaar eerder!

3.
Voorbeelden van wisselingen van klinkers en medeklinkers die in Deurne regelmatig voorkwamen

a/e-wisseling	Elschot-Elscat-Elsit pacht-pecht; verpachting-pechtinge maaksels-mexelen Braak - Breckt
e/a-wisseling	Peteren Darck (Dirk/Derk) Peters Beersom-Barsem Scheidgraaf-Schatgraaf
r/l-wisseling	Arenbroek-Alebroek Bakerman-Bakelman Berkmortel-Belkmortel Binderen-Bindelen
l/r-wisseling	Bottelman-Botterman Ellemisse-Erremisse (> Ermse!)
ch/f-wisseling	Hoecheijnde- Hoefeynt
f/ch-wisseling	helft- hellicht Echternach-Afternaken (oorspronkelijk < Epternacus)
g-wegval	Magdalena-akker > madeleenen acker
n-wegval	gewand-gewaad

Tenslotte
De titel is ontleend aan een oud weemoedig kinderliedje van Jan Pieter Heije op de muziek van Jan Viotta. Rijdend in zo'n karretje over de zandwegen in het oude Deurne passeerde een voerman akkers en weiden, bossen en beemden, heidevelden, beken, eenzame boerderijen en gehuchten.
Bladerend door de toponiemenlijst maken we dezelfde tocht. Aan het eind daarvan komt onwillekeurig een andere compositie in gedachten, waarvoor Joseph Haydn -gestorven in 1809, het geboortejaar van Heije- in Die Schöpfung, deel II, nr. 27 de melodie schreef: "Vollendet ist das grosze Werk.". Daarmee wordt 13 jaar onderzoek afgesloten.

De bronaanduiding tesamen met het jaartal maakt het mogelijk om in Docudeurne in de desbetreffende periode of decenniumgroep de juiste archivalische aanduiding van het originele stuk te vinden. Daarna kan men in het archief het stuk zelf lezen. Men stapt in via http://www.docudeurne.eu/docu-data-deurne.html, kiest de juiste periode en gebruikt in de Wordfunctie Zoeken het toponiem als zoeklemma. Momenteel, op 23 augustus 2013, is dat nog mogelijk. Of dat zo blijft is de auteur onbekend.

Alfabetische lijst van Toponiemen in Deurne 721-1900

AA	naam van een aantal waterlopen		
Aa (beek bij Deurne)	ende mit der anderen siden aen een rivierken geheijten die *Aa*	1397	RAB
Aa	een stuk land in de Hoeve, een einde naast de *Aa*	1596	ORA
Aa (Bruggen)	het Heijtveldeeuwsel daar de *A* doorloopt	1808	ORA
Aa, Akker (Bruggen)	den akker over de *A*	1808	ORA
Aa, Camp over de Aa	een akkerland in den Camp over de A, maatboek nr 83, gelegen alhier in de Wasberg over d'Aa, e.z. Nicolaas Gerrit Claus, a.z. heer van Deurne en de *Aa*, e.e. de *Aa* en de nieuwe beemden, a.e. heer van Deurne	1760	ORA
Aa Kempke bij de *Aa*	C 802 (150 m. ten n. van Ter Braeke)	1899	ND
Aa Kempke bij de *Aa*	westzijde van de Kerkeindseweg, 100 m. zuidelijk van de Vlier	2010	KD
Aa Kempke bij de *Aa*	HGA C-4		
Aa (Zeilberg)	huis, hof en hofstad staande en gelegen alhier aan de Cuiilensfort (*zie Kulert*), strekkende vanaf de *Aa* tot op de straat	1582	ORA
Aa (Liessel)	een hooiveld te Liessel gelegen in het Geluck (*zie aldaar*), naast de *Aa* en naast de kapel van Liessel	1583	ORA
AA, ASTENSE (Liessel)	van Meijl tot Sint Wilbortsputte toe, van daar tot eenen hoevel of cleijnen berch daer after springt een waeteren geheijten die *Vliet* ende alsoo nederwaerts den gerechten *Vliet* totten Scherpen Heitrack ende alsoo voirt den gerechten *Vliet* nederwaerts totter Thijnsvoirt achter Lieszel gelegen ende vandaar den gerechten *Vliet* nederwaerts totter Leensel	1325	VPF
	Uit deze zinsnede uit de Verkrijgbrief van 1325 blijkt dat lang niet alle toevoorlopen van de Aa ook Aa heetten en bovendien dat sommige waterlopen niet eens een eigen naam hadden maar simpel met -vliet- werden aangeduid.		
Aa, Astense	vut enen huyse, erve ende hoff daer aen gel., gel. ter stede Liessel, neven erffenisse der erfgenamen Haengrefs Goeyloefs met hoeren mede erven aen deen sijde ende erfenis der capellen van Liessel toebehoerende aen dander sijde, streckende vander gemeynder *Aa* totter gemeynder straten. Ende al nae inhout ons Scepenbrieffs van Doertsen	1502	ORA
Aa, Astense	HGA I-2, I-1, H-6, G-2, G-3		
AA, BAKELSE (Vlier)	bogart, een stuk land, gelegen in de *Vlier* te Deurne, begrensd aan een zijde naast Jan Frerijcx, aan de andere zijde naast de heer van Deurne en het einde naast de Keijsersstraat	1570	ORA
	Het is opmerkelijk dat de Bakelse Aa noch bij zijn eigen naam noch bij de naam Vlier veel genoemd wordt. Hij komt als zodanif wel op kaarten voor.		
Aa, Bakelse (Vlier)	beek die in het zuiden van de Zeilberg in het Diepenbroek met twee takken begon. Vlak voor de Kulertseweg verenigden die takken zich. Als Bulloop (Zeilberg) (*zie aldaar*) ging hij van de Bulbrug in de Kulertseweg door het Riet (*zie aldaar*) naar Watermolen (*zie aldaar*), vervolgens met een noog in noordwestelijke richting naar de kruising van de Kerkeindseweg (*zie aldaar)* en de Keizerstraat (*zie aldaar*) en vervolgens in westelijke richting naar de Molenhof waar hij uitmondde in de Kromme Aa/ Kaweise Loop (*zie aldaar*)		

Aa, Bakelse (Vlier)	HGA D-2, D-1, C-4, C-2, A-2, A-1		
AA, KROMME (Kaweise L.)	dat waterken dat daer loept die *aa* [Milheeze)	1481	CBM
Aa, Kromme	de prato apud *Crom Aa*	1499	HC
Aa, Kromme	de prato apud *crom AA*	1551	CE
Aa, Kromme	In de le kavel gaat naar Peter Gevarts een jaarlijkse roggepacht van 5 mud rogge met de achterstand van betalingen daarop, komend als last op hoeve Bruggen, haar goederen gelegen alhier bij de *Crom Aa*	1590	ORA
Aa, Kromme	Daerenboven verclaerden datter eenen nijeuwen putte a novo ingestelt ende opgeworpen in de gemeijnte van Doernen differenten vanden voorschreven Eessensputte wel eenen schuet weghs ende daerenboven datter in de voorseide gemeijnte vanden voorseide Nijeuwen putte naerden *Crom Aa* toe	1634	CD
Aa, Kromme	Eessensputte bij attentaet oft ontijde gevuldt als oock een mijte hopen en een nieuwen put in de ghemente van Doerne ghegraven wel een schoedt wechs doerenwaerts naer de *Cromme A* toe het wellicke men verstonde bij die van Baeckel soude ghedaen sijn gheweest	1635	CD
Aa, Kromme	de prato apud crom *AA* quondam Henrici filij Wilhelmi Scoman	1638	HC
Aa, Kromme	hoeve aen de cromme *Ade*	1656	MD
Aa, Kromme	de Cuunderse en Cauweijtse loop in de Milheese Gooren	1796	OAD
Aa, Kromme	Kuunderse en Kaweijtse loop	1827	NAD
Aa, Kromme	de *Aa* aan den Meulenhof	1841	NAD
Aa, Kromme	De brug over de Bakelsche *Aa* of Kaweische brug in de dijk van Bakel naar Deurne wordt in gevaarlijke toestand voor het verkeer bevonden. Omdat het geen rijksbrug maar een gemeentebrug is op de grens worden de gemeenten Deurne en Bakel aangeschreven.	1871	RANB
Aa, Kromme	Er wordt een gemeenschappelijke regeling gemaakt tussen de gemeenten Deurne en Bakel over het herstellen en onderhouden van de brug over de Kaweitse Loop.	1871	RANB
Aa, Kromme	besluit van dien dag waarbij afwijzend is beschikt op het verzoekschrift van Ant. van den Biggelaar c.s. om een brug over de *Aa* ter plaatse genaamd de *Kromme Aa*.	1872	NAD

De Kromme Aa komt nu nergens meer als beek voor. De vermeldingen van Eessens Put in 1634 en de melduit 1872 wijzen er ondubbelzinnig op, dat met de Kromme Aa als beek uitsluitend de Kaweise Loop kan zijn bedoeld, een zeer kronkelige beek, die zich net voorbij de hoeve Kromme Aa met de Vlier verenigt.
De Tranchotkaart van 1803 toont hem vanaf Eessens Put (*zie aldaar*), maar geeft geen naam, omdat de kaart dan ophoudt. De Kadasterkaart van 1832 geeft de naam wel. Ook staat dan het gegraven stuk naar de Peel toe er op. Dat gedeelte is dus klaarblijkelijk in het begin van de 19e eeuw pas gegraven. De naam Kromme Aa was in 1872 kennelijk nog wel in gebruik.

Aa, Kromme	Kaweise Loop van Milheezerweg tot Molenhof	2010	KD
Aa, Kromme	HGA A-1, C-1, C-2, H-1		
AA, KROMME (hoeve)	hoeve ter *crummer aa* [Bakel]	1382	FS
Aa, Kromme	Ter *Crommer Aa* Gerit van Amstel	1382	BP
Aa, Kromme	Jan Rover van de Laer en Katharina zijn vrouw, dochter wijlen Henrik van der Schaut met haar voogd dragen over aan Arnd. van Dinther een stuk land met zijn toebehoren, bestaande uit de helft van het goed ter *Crommer Aa*, deels gelegen in de parochie van Bakel en deels in die parochie van Deurne. Evenals een stukje land met toebehoren. Voornoemde wijlen Hendrik van der Schaut heeft dit verkregen van wijlen Heijlwig, zijn eerste vrouw.	1412	BP
Aa, Kromme	die *crom aa*	1421	FS
Aa, Kromme	de hoeve die *Cromme Aa* Aert van Dijnther oo Katelijn dr. Gerit van Amstel	1423	BP
Aa, Kromme	Aerts van Dijnther, zn van Jan Spierinx van Dijnther, man van Jonkvr. Kathelijn, dr. wijlen Gerit van Amstel, bezit de hoeve ter *Crommer Aa* ter plaatse geheten die *Cromme Aa* gelegen tussen de Gemeijnt en de hoeve ter Schaut en een hoeve bij die Bakelsche Brugge	1425	BP
Aa, Kromme	Gerit van Amstel zwager Hendrik van der Schaut bezat de helft van 't goet ter *Crommer Aa*	1433	BP

Aa, Kromme	Gerit van Amstel zwager Hendrik van der Schaut bezat de helft van 't goet ter *Crommer Aa*	1434	BP
Aa, Kromme	Aert van Dijnter zoon wijlen Jan Spijrinch van Dijnter bezat de hoeve de *Cromme Aa*	1440	BP
Aa, Kromme	Aert van Dijnther zn.w. Jan Spierinc van Dijnther bezat de hoeve de *Cromme Aa*	1443	BP
Aa, Kromme	Van uit een stuk land genaamd *Crom Aa* deels in Doerne en Bakel	1443	BP
Aa, Kromme	Klaas van der Dussen, commandeur van Gemert, oorkondt, dat voor hem en zijn leenmannen, Johan van Amstel het leen Halve Hoeve ter *Krommer Aa* tussen Deurne en Bakel, heeft overgedragen aan Marie van Dinter Arntzdr en waarmee hij haar vervolgens heeft beleend	1449	DOGG
Aa, Kromme	de prato apud *crum aa*	1450	HC
Aa, Kromme	de hoeve tgoet te *Cromme AA*	1455	BP
Aa, Kromme	de hoeve die *Cromm Aa*	1457	BP
Aa, Kromme	de hoeve de *Cromme Aa*	1463	BP
Aa, Kromme	4 mud rog uit de *Cromme Aa* voortijds toebehorende Henric Celen, daarna Goessen Celen gevestigd voor het leenhuis	1483	OAH
Aa, Kromme	de *Cromme Aa*	1484	BP
Aa, Kromme	de hoeve de *Cromme AA* onder Doerne en Bakel	1484	BP
Aa, Kromme	tgoet ter Croemer Aa, mach gelden twentich mud roggen, ende dat is ghelegen in die prochie van Doeren en Baekel, dit selve erve van der Cromer Aa is halff lee	1512	DOG
Aa, Kromme	hoeve Die *Crom Aa*	1522	DOGG
Aa, Kromme	In de le kavel gaat naar Peter Gevarts een jaarlijkse roggepacht van 5 mud rogge met de achterstand van betalingen daarop, komend als last op hoeve Bruggen, haar goederen gelegen alhier bij de *Crom Aa*	1590	ORA
Aa, Kromme	daarop het onroerend goed de kinderen voornoemd toebehorend en gelegen te Deurne tussen Bruggen en de hoeve geheten de *Crom Aa*	1593	ORA
Aa, Kromme	de helft van een hoeve, leenroerig aan de commanderij van Gemert, genaamd de hoeve te *Croom Aa*, gelegen onder de parochie Deurne en Bakel	1627	HP
Aa, Kromme	het goed onder Bakel en Deurne, genaamd De *Cromme Aa*	1630	BAB
Aa, Kromme	de *Crom Aa*	1637	HP
Aa, Kromme	den *crom aese* acker	1663	VD
Aa, Kromme	vuijt een hoefke landts genaemt de *Cromme Aa* geleghen onder Deurne te weten huijs hofft schuer, schop stallingen landt heijde ende weijde vuijt allen appendentien ende dependentien van dijen dorren ende toebehoirende zijnde het tuellandten van geleghen onder Bakel ende bempten mette weijden onder Dornen voors.	1643	PU
Aa, Kromme	hoeve de *cromme Ade*	1656	MD
Aa, Kromme	hoeve de *crom Ae*	1658	VD
Aa, Kromme	Uijt een hoefve lants genaemt de *Crom Aa* gelegen onder Dornen, te weeten hoff, schuer, schopstalling lant ende sant, heijde ende weijde met alle appendentien ende dependentien van dien daer aen ende toebehoorende, sijnde het teullant daervan gelegen onder Bakel ende beemden mette weijden voorscreven onder Dornen	1678	PU
Aa, Kromme	hoeve De *Crom Aa*	1679	BAB
Aa, Kromme	huys, hoff en aengelagh op *Croem A*	1701	VD
Aa, Kromme	*crom a* eussel	1701	VD
Aa, Kromme	*crom ase* calvervelt	1701	VD
Aa, Kromme	*crom asen* beemt	1701	VD
Aa, Kromme	Uijt een hoefve lants genaamt de *Crom Aa* gelegen onder Dornen te weten hoff schuer schop stalling lant en santheijde en weijde met allen appendentien van dien daer aen en toenehoorende sijnde het teullant gelegen onder bakel en de bempden mette weijen onder Dornen	1754	PU
Aa, Kromme	*Cromme Ase* beemd	1760	ORA
Aa, Kromme	aan den *Krom A's* zo het Strukveld(?)	1791	OAD

Men zou de hoeve de Kromme Aa aan de gelijknamige waterloop verwachten. In werkelijkheid lag deze hoeve aan de Bakelse Aa of Vlier.

Aa, Kromme	A 82	1832	KD
Aa, Kromme	In de noordwesthoek van de kruising Molenhof (de weg!) en de Vlier	2010	KD
Aa, Kromme	HGA A-1		
AA, GEMENE	de *ghemeynre aa*	1484	CD
AA, OUDE	De Ho: Ed: welgeboren Heere Jan geboren baron van Leeffdael heeft in hueringe of verpachtinge uitgegeven aan Willem Goort Hicxpoors een zekere huisinge en teullants daer aengelegen in Doerne in de gehuchte genaemd den Waesberghe, uitgescheiden den weijde, reserveert de Ed: Heere die aen hem selven, mits datter bij weert geleijt de weijde groot zijnde 10 loopp. gelegen op de *aude A*: die sijne Ho: Ed: inde jaere 1691 van de gemeijnte gecocht heeft en alnoch een loopp. van de plaets daer de Eckelhoff heeft gestaan teijnden end egelijck het teullant	1693	ORA
Aa, Oude	beek die ergens bij de Galgenberg (*zie aldaar*) begon, vervolgens als Vloeieindse Loop (*zie aldaar*) de grens tussen Deurne en Vlierden vormde, enige tijd in westelijke richting langs de zuidrand van de weg Deurne-Helmond liep om die bij de Rakt (*zie aldaar*) over te steken en tenslotte bij de Schouw uitmondde in de Kromme Aa/ Kaweise Loop (*zie aldaar*).	1832	KD
Aa, Oude	Nu beginnend bij de Kalkzandsteenfabriek steekt die de Liesselseweg in westelijke richting over en pakt bij de Donschotseweg zijn oude loop weer op. Na de Dolstraat te zijn overgestoken loopt de beek ten noorden van Vlierden langs, loopt dan enige tijd in westelijke richting langs de zuidrand van de weg Deurne-Helmond om die bij de Rakt over te steken en mondt tenslotte bij de Schouw in de Kaweise Loop uit.	2010	KD
Aa, Oude	HGA G-4, F-2, B-3, B-1, A-1		
AA VELD (Liessel)	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder de *A velden*	1734	ORA
Aaveld	G 720	1877	ND
Aaveld	Noordzijde Astense Aa, 250 m. westelijk van de Zandstraat	2010	KD
Aaveld	HGS G-3		
AA-WAL (Liessel)	de helft van de *A Wal*, sijnde groes, gelegen te Liessel aan de *A Wal*	1758	ORA
Aa-wal	een stuk groesland de *A-wal* gel. te Liessel agter de Capel	1764	ORA

aangelag

Een aangelag is een terrein dat direct rond een hoeve is gelegen en gebruitk wordt voor dagelijkse behoefte

AANGELAG (Veldstraat)	teullant aen het *Aengelagh* en de raecken poel	1663	VD
Aangelag	acker genaemt aan het *aengelagh* [bij Houtakker (D 102/103), Pijnakker (Mijtmortel), Leemstuk (D 213-217), Oude Graef]	1663	VD
Aangelag	den hoff aen het *aengelagh*	1663	VD
	De Rakenpoel lag op D 87. Daar moet het Aengelag dus naast gelegen hebben.		
Aangelag	D 86/87	1832	KD
	De hoeve die hier gelegen zou moeten hebben is onbekend.		
Aangelag	ter hoogte van de Waal	2010	KD
Aangelag	HGA D-1		
AANGELAG (Vreekwijk)	het *aengelagh*	1663	VD
Aangelag	Acker aen *Aengelagh* langhs den Stappadt	1701	MD
Aangelag	Aen haer *Aengelagh*	1701	VD
Aangelag	acker aan het *Aangelag*	1732	VD
Aangelag	den acker aan het aangelag , allodiaal, maatboek nr 960, gel. alhier te Vrekwijk, (....) e.e. Joost de Vet, a.e. op de Stappad	1761	ORA
Aangelag	acker aant *Aangelag*	1768	ORA
Aangelag	F 234-237	1832	KD
	De hoeve waarbij dit aangelag hoorde kan slechts F 236 geweest zijn		

Aangelag	tussen St. Jozefstraat en Th. van Doesburgstraat, 50 m. westelijk van de Liesselseweg	2010	KD
Aangelag	HGA F-1		

AANGELAG (Breemortel) een stuk groesland gelegen alhier aan den Breemmortel aan 't aangelag over de straat mette schop 1758 ORA

AARDBORN	Nog een stuck lant lant genaamd Eertborn te Vreecwijk.	1432	BP
Aardborn	beemd den *eertborn* op vreecwyc	1432	FS
Aardborn	noch die helft van enen eusel gen. die Ertborne	1502	ORA
Aardborn	noch een stuc groeswerden, gel. in die Berct bij Vreeckwijck geheyten den Erdboer, UL. erf. Peter Gerit Loeyen voert die gemeynt van Doertsen, een gemeyn loep tussen beijden loepende	1503	ORA
groeswaard	item een stuc groeswaerden, gel. in die Beerckt bij Vreeckwijck	1505	ORA

Born is hier te lezen als bron. Het water liep waarschijnlijk naar de naburige beek, vandaar de naam 'beemd'. De enige bekende 'groeswaard' lag in de Berkt in Vreekwijk. Daarvan weten we ongeveer waar die lag, want in 1718 lag iets 'tussen de Berkt en de Blaakt', en deze laatste is bekend. In de Berkt lagen alleen maar groes en weiden. Het was dus een vochtig gebied. De beemd de aardbron lag daar aan de ene kant van een waterloop (1503) terwijl aan de andere kant 'gemeynt' lag. Die waterloop moet een van de twee lopen geweest die tussen de Rul en de Blaakt van oost naar west naar de Vreekwijkse Loop liepen. De zuidelijkste daarvan ontsprong in een in 1839 nog niet ontgonnen gebied, waar dus in 1503 zeker 'gemeynt'-gronden lagen. Daar moeten we de bron zoeken.

Aardbron	zuidelijk van E 636, aangegeven als ronde vlek	1832	KD
Aardbron	ongeveer kruising Zonnewende-Binnenweg	2010	KD

Daar *born* de middelnederlandse vorm van het oudnederlandse -brunnon- is, kan het niet voor circa 1150 ontstaan zijn. Dat neemt niet weg dat de bron zelf daar al veel eerder aanwezig en benoemd kan zijn geweest.

Aardborn	HGA E-2		

ADSEL	die groet *audzeel*	1420	HP
Adsel	uyt enen stuc lants dat men heit die groet *audzeel*	1423	HP
Adsel	Nog uit een stuk land geheten *Audsel*	1506	HP
Adsel	vut stuck lants, gen. die *Adsel*, UL. erf. der Heer van Doerne, UF. erf. Evaerts van Doertsen, AF. den Reeck	1518	ORA
Adsel	stuck lants, gen. het *Adsel*, UL. erffenis Gerit Nouts, AL. gem. straet, UF. erfgen. Peters vander Haige	1542	ORA
Adsel	item een stuck lant genaempt dat *Adssel* groot 13L 41R	1630	MD
Adsel	de *adsel* [bij Herenakker en het Dorssel]	1663	VD
Adsel	de *adsel*acker	1663	VD
Adsel	de *adsel* [bij Leemstuck en Hondsbos]	1701	VD
Adsel	de neer *adsel* neffens de berckstraet	1701	VD
Adsel	het *adsel* [bij Pynacker, Hoydriesacker en Heyacker]	1701	VD
Zeel-akker(?)	het zeylackerken [bij Honsbos en Pynacker]	1701	VD
Adsel	item genaamd de *Adsel* 6 Lopense	1741	ORA
Adsel	item de Neer*adsel* 4 Lopense	1741	ORA
Adsel	item genaamd *Adsel*	1756	ORA
Adsel	een stuk akkerland genaamd den *Adzel*, gr. ca. 6 lop. 6 r., maatboek nr 281, gel. alhier in den Heijacker	1759	ORA
Adsel	item den neer *Adsel* neven de Berktstraat 4 Lopense	1778	ORA
Adsel	item het weijveld in den *Adsel*	1778	ORA
Adsel	de helft van een stuk land genaamd den *Adsel*, groot geh. 3 lop. 3 r.	1787	ORA
Adsel	land genaamd den *Adsel* ter plaatse geheten den Heijakker 22R EZ van de kinderen Evert Bertrams naar Andries Mulders	1830	ND
Adsel	D 271- 273, D 282, 283, noordoosthoek kruising Veldstraat/Berkstraat	1832	KD
Adsel	gebied begrensd door Rietgors, Kokmeeuw, Fitissingel, Kraanvogel en Rietgors	2010	KD

Daar een -zille- slechts een oppervlakte van 2 lopense had en de Grote- en de Neer-Adsel tesamen 6 + 4 = 10 lopense telde, terwijl in 1630 de Adsel zelfs aangeduid wordt als zijnde 13 lopense groot, ligt een verklaring uit

-sele- meer voor de hand. Beijers/Van Bussel denken daar ook aan en verwijzen daarvoor naar 1423 *–autsel-* in St.-Oedenrode en de *Autselse* (oud-seelse) molen in Liempde. Dan zou hier dus sprake zijn van een gebouw(tje) dat uit één vertrek bestond en met omringende grond fungeerde als kleine 'uithof' van een adellijke hoeve, daterend uit de vroege middeleeuwen.

Adsel	HGA D-1		
AENELS	uit een half stuk weiland ter plaatse geheten *Aenels* tussen 't erf van Hendrik zoon van Jan Goyarts en Claes Krakelaert ex uno welke voornoemd erfgoed Lambert zoon van wijlen Jan de Heger van Willem, natuurlijke zoon wijlen Gevart van Dorne man en voogt als eerst gerechtelijk van zijn echtgenote, dochter Margriet de oude zijn vrouw dochter van wijlen Jan die Rijn verkregen en overgedragen aan Jan zoon van Gerard s'Deckers volgens Schepen brief ter plaatse genoemd Vreeckwijk	1464	BP
Vreekwijk	uit een half stuk weiland ter plaatse genaamd *Aenels* (...) ter plaatse genoemd Vreeckwijk	1464	BP

Alle vermeldingen van een Krakelaert/Craekelart hebben altijd betrekking op Breemortel/Stappenpad/Bogaerd, dus altijd ten zuiden van de Veldheuvel.

Andsel (?)	Andsel	1505	HP
Dandels (?)	boven dandels	1663	VD
AGGENHOVE	hofstad *Aggenhove* en timmeringe aent Kerckeijndt	1556	HP
Aggenhove	uit een stuk land met hostat en timmeringe daarop te Deurne ts geh. *Aggenhove* aent Kerckeyndt	1660	HP
AKKER	Een groot aantal akkers wordt in de archieven vermeld zonder enige nadere aanduiding, simpelweg met het woord 'akker'. Omdat die niet te localiseren zijn worden ze hier niet opgenomen.		
AKKER (Bruggen)	den *akker* over de A	1808	ORA
AKKER (Derp)	die strepe op die *ecker*	1405	CD
Akker	opten *eckeren*	1420	HP
Akker	uyt tween mudsaet roglants of daer omtrent gelegen in voel stucken opten *eckeren* tot Doernen	1424	HP
Akker	een straet ten *ackeren* waert	1429	HP
Akker	voert ut enen lopensaet roglants op die *eckeren* aldair gelegen, a. e. den kerkwech die coemt van den hagelcruys	1432	HP
Akker, Deurnese	sijn huys schuer met enen Camp lants dair hij nutertijt woent met X lopenzaet lants in die Doerrensche *Acker* gelegen hem toebehorend	1510	OAH
Akker	een akker gelegen in het Doirp in *d'Ecker*	1605	ORA
Akkers, gemene	vuijt eenen acker geleghen int Derp ende boven de hoeffen den Berch genaemt in de gemeijne *ackers*	1643	PU
Akker	Tussen Commerstraat en Hogeweg bij Veldheuvel E 137-151	1832	KD
Akker	gebied tussen Derpsestraat, Oranjestraat, Peppel en Oude Liesselseweg	2010	KD
Akker	HGA E-1		
AKKER AAN DE HEUVEL	den Cortepatacker [bij den Acker aenden Wal; bij den *Acker aenden Heuvel*]	1663	VD
Commerstraat	huis en land in de Commerstraet geheten den Wall	1556	HP
Commerstraat	huis genaamd den Wall aen de Commerstraet	1597	HP
Pelikaan	tegenover hoeve Ten Velde, een zijde en een einde straat, achter een waterlaat	1698	BAHe

Iets ten noorden van de Heuvel liep een wal (*zie aldaar*) of gegraven afwatering. Die kruiste daar het noordelijkste gedeelte van de Commerstraat. Het Kortepad moet de korte verbindingsweg geweest zijn van de huidige Helmondseweg naar de huidige Zandbosweg naast de voormalige boerderij de Pelikaan, die aan de noord-

zijde ook aan die afwatering lag. De Kortepadakker moet aan dat pad gelegen hebben, hoogstwaarschijnlijk C 693. De Akker aan de Wal was dan C 695 en de Akker aan de Heuvel C 694

Akker aan de Heuvel	C 694	1832	KD
Akker aan de Heuvel	Noordoosthoek kruising Houtenhoekweg/Helmondsweg	2010	KD
Akker aan de Heuvel	HGA E-1		

AKKER AAN DE WAL den Cortepatacker [bij den *Acker aenden Wal*; bij den Acker aenden Heuvel] 1663 VD

Zie toelichting bij Akker aan de Heuvel

Akker aan de Wal	C 695	1832	KD
Akker aan de Wal	Aan de oostrand van de Houtenhoekweg tussen Helmondseweg en Van Gilsstraat	2010	KD
Akker aan de Wal	HGA E-1		

AKKER OP DE WILLIG (Liessel) den *akker op de Willig* 1808 ORA

Die akker zal in de nabijheid van de huidige straat Willige Laagt gelegen hebben. *Zie aldaar*.

AKKER, BREDE (Vreekwijk) enen ecker geheyten die *Bre-ecker*, omtr. die Eijsenpael op die Vreeckwijcks-Ecker 1502 ORA

AKKER, BREDE (Liessel)	*breenacker* in leenselcamp	1498	CR
Akker, brede	den *Breeacker*	1525	HP
Akker, brede	akker, genaamd den *Breenecker*, te Liessel gelegen, aan het andere einde naast de Gemeentpat	1590	ORA
Akker, brede	een akker genaamd den *Breeden Ecker*	1610	ORA
Akker, brede	Leenselcamp aen de *Breeijacker*	1621	CR
Akker, brede	huis met landerijen in den *breedacker*	1625	HP
Akker, brede	vuijt eenen acker op Hoogh Liessel geleghen genaemt den *Breeenacker* bij de Leenselsecamp, U.F. den Meswech, A.F. den Braekacker	1643	CR
Akker, brede	ex Leenselcamp aen de *Breeijacker*	1643	CR
Akker, brede	Item ex Leenselcamp aenden *Breeijacker*	1678	CR
Akker, brede	Uijt een acker op Hoogh Liessel genaamt den *Breeijnacker* bij de Leensele Camp, A. F. den Mestwegh	1754	CR
Akker, brede	G 747	1853	ND
Akker, brede	100 m. noordelijk van de Astense Aa, 200 m. westelijk van de leenselweg	2010	KD
Akker, brede	HGA G-3		

AKKER, BRUINE een stuc gel. aenden Scoenenboss, gen. het *Bruyneneckercken* 1505 ORA

Het Schonebos lag in het Derp tussen Commerstraat en Meulenweg. De Bruine akker moet daar ook gelegen hebben, maar is niet nauwkeurig te localiseren.

AKKER, DEURNESE	een stuk land, genaamd den *Deursecker*	1574	ORA
Akker, Deurnese	een stuk landbouwgrond van omtrent 3 copse groot zoals dit perceel al hier gelegen is in de Hoene Bermen; een stuk land zoals dit perceel gelegen is alhier in de *Deurnesche Eckers*	1592	ORA
Akker, Deurnese	Nog een perceel landbouwgrond zoals die gelegen is in de *Deurnesche Eckers* en gelegen omtrent het Heijle Gaet	1592	ORA

zie ook: Akker, gemene (Derp)

Gemene akker.

"Uit het Turnhoutse archiefmateriaal blijkt dat het open akkercomplex op het einde van de 18de eeuw niet meer gemeenschappelijk werd uitgebaat. Het verdwijnen van gemene akkers was een algemeen verschijnsel, omdat nieuwe ontwikkelingen in de landbouw en de introductie van groenbemesters de bemesting door grazend vee na de oogst op de gemene akkers overbodig maakte". (De Moor, M. *Tot proffijt van de ghemeensaemheijt*. Gebruik, gebruikers en beheer van gemene gronden in Zandig Vlaanderen, 18de-19de eeuw. (Onuitgegeven doctoraatsverhandeling, UGent, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Departement Geschiedenis, 2003.)

In Deurne worden al voor de 17e eeuw delen van de gemene (ook: Deurnese) akker als individueel eigendom gebruikt en verhandeld. In Haaren vererfde Arnoldus Storimans al in 1562 "land in de gemene Haarensche akkers" aan zijn zoons. (http://www.storimans.nl)

AKKER, GEMENE (Derp)	een stuk teulland te Deurne in den *gemeijnen Acker*, groot 1 lopense of daarom trent, e.e. de Lijckwegh, a.e. den Muelenwegh	1685	ORA
Akker, gemene	een stuk teul- en akkerland, groot 2 lopensaten ter plaetsen inden *gemeijnen Acker* boven de Derpse Hoeff, a.e. den Lijckwegh	1685	ORA
Akker, gemene	een stuk teul- en akkerland gelegen in den *gemeijnen acker*, gemeenlijk genaamd het Vierkant velt, a.e. den gemeijnen mistwegh	1687	ORA
Akker, gemene	een teulland van 1 lpt in de *gemeyne acker* in het Heyle gat	1695	ORA
zie ook: Akker, Deurnese			
AKKER, GEMENE (Vreekw.)	op die *gemeynen ecker* tot vreeckwyck	1453	CD
Akker, gemene	een stuk teul- en akkerland in den *gemeijnen acker* in het gehucht Vreckwijck	1685	ORA
Akker, gemene	De borgemeesters van Deurne en Liessel, met name Jan Cornelis Smits c.s. van het jaar 1682, Antonij Willem Henssen c.s. van 1683, Peter Claes Claus c.s. van 1684, Andries Lambers c.s. van 1685 hebben, na 4 opeenvolgende zondagse aankondigen bij de kerk van Deurne en Liessel, waarvan de vorster relaas heeft gedaan, met het uitgaan van een brandende kaars verkocht aan Jan Peter Wilbers een stuk leghlant, toebehoord hebbende aan het Convent van Binderen, gelegen in den *gemeijnen acker* aen den Iseren Pael	1685	ORA
Akker, gemene	L. Caestecker, drossaard van Deurne, verkoopt aan Jan Daniels van Breij, inwoner van Deurne, een stuk teulland gelegen in den *gemeijnen acker*, gelegen op den Muelenwegh en met het ander einde op de heide uitschietende, e.z. langhs de Schatgraeff	1685	ORA
zie Vreekwijkse Akker			
AKKER, GROENE	het huis, met hof en toebehoren staande en gelegen in de Breemmortel met meer percelen, zoals de akkers, genaamd: de *Groene Ecker* en het Dael	1610	ORA
Het Daal was E 807-812			
AKKER, GROTE (Kouwenhoek)	strepe prope *groet acker*	1380	HC
Akker, grote	ex agro dicto *Groetacker* Streepe	1579	CE
Akker, grote	ex agro dicto *Grootacker* Strepe	1579	CE
Akker, grote	vuijt eenen acker geheeten *Grootacker* Streepe	1640	CE
Akker, grote	den *grooten acker* [bij Ouden Camp]	1701	VD
AKKER, GROTE (Derp)	die *groet acker*	1429	HP
Akker, grote	ex *magno agro*	1447	CR
Akker, grote	Met nog een akker die genoemd wordt de *Grootecker* en deze is gelegen andere einde naast de Groene weg	1582	ORA
Akker, grote	een stuk land, genaamd de *Grootecker*, naast de Groene Weg	1585	ORA
Akker, grote	vuijt den *groten acker* mit een zijde neffens Tijs den Jongelinck acker ende dandere zijde Jan Henrick Phillipssen streckende op die Veltheuvelsche straeten	1586	CR
Akker, grote	een stuk akkerland genaamd den *Grootecker*, aan een einde naast de Groene Weg	1589	ORA
Akker, grote	item alnoch de hellicht van den *Grooten Ackers* d`een sijde naest den Derp gelege	1637	ORA
Akker, grote	van den *grooten acker*	1663	VD
Gelint	'n acker aen Pouwels Conincx gelint (E 206, 237-270) [bij Grote akker, Haeckacker (E 223), Panacker (E 214, 215, 225, 227, 248, 258); bij Reekakker en Houtakker (D 102/103)]	1663	VD
Akker, grote	de *grooten acker* aen 't heyle gat	1677	ORA
Akker, grote	Item 5 lop. of de grechte helft van den *Grooten Acker*	1694	ORA
Akker, grote	den *Grooten Acker*	1701	VD

Akker, grote	den Reeck of *Grooten Acker*	1701	VD
Akker, grote	item den Reek of *Grooten acker*	1719	ORA
Akker, grote	item den Reckacker ogte *Groten acker*	1751	ORA
Akker, grote	genaamd den *Groten acker* nr. 402 [E 233]	1761	ORA
Akker, grote	den *Grooten Acker*	1777	ORA
Akker, grote	den *Groote Acker*	1785	VD
Akker, grote	in den *Grotenacker*	1791	VD
Akker, grote	in de *Grote akker*	1793	ORA

Zoals zo dikwijls ging de naam van de waterloop -in dit geval de Reek- over op de aangrenzende akker. Die heette sindsdien Reek of Reekakker. Gezien zijn oppervlakte stond hij ook bekend als Grote Akker.

Akker, grote	aanvankelijk bijna gehele Wolfsberg + Koolhof , E 154 - E 273	1832	KD
Akker, grote	oostzijde van Haageind	1933	OG
Akker, grote	Tussen Oude Liesselseweg- Hogeweg- Stijn Streuvelslaan-Linge-Roer-Sloe-Hagelkruisweg-Amstel	2010	KD
Akker, grote	HGA E-1		
AKKER, GROTE (Vreekwijk)	item noch een stuc lants te vreecwijc geheiten die *groet ecker*	1431	HP
Akker, grote	den *grooten acker* by tgoet ten bogart	1495	DNB
Akker, grote	uit een stuk land geheten den *Grote acker* te Deurne. e.z. Heyn Snabben alias Heyn Peters e.e. Ghevart Driessen a.e. den Gronenwech	1504	HP
Akker, grote	een volle leene een acker geheten den *Grootenacker* bij het goet ten Bogaert gelegen groot omtrent 16 lopense lants	1628	HAR
Akker, grote	de *Grooten Akker*	1862	ND
Akker, grote	ten noorden van Breemortelse Molenweg, tussen Zeilbergse Molenweg en Groene Weg , E 850	1832	KD
Akker, grote	tussen Energiestraat en Rapenweg, oostelijk van Indumastraat	2010	KD

Een akker van 16 lopense, bijna 3 ha., is naar Deurnese begrippen groot. Hoe Rixtel hier aan leengoed kwam is onbekend.

Akker, grote	HGA E-2		
AKKER, GROTE (Breemortel)	de *Grooten Akker*	1867	ND
Akker, grote	de *Grooten Akker*	1882	ND
Akker, grote	zuidoostelijk van Keizersweg bij Hanenberg, E 519, E 537	1832	KD
Akker, grote	oostrand Kranenmortelweg tussen Hanenbergweg en Hoekske	2010	KD
Akker, grote	HGA E-2		
AKKER HOGE (Kerkeind)	een stuk land gelegen in de *Hooge Ecker* en genaamd de Streep	1585	ORA
Akker, hoge	den voirs. twee deelen voir eenen termijn van 8 jairen, het een jair te leyden inde *Hoichecker* aent Kerckeynde ende het ander jair inde Hoichecker te Vreyxwijck	1543	ORA
AKKER, HOGE (Derp)	de tiend van die *Hogenacker*	1456	BP
Akker, hoge	de tiende van de plaatsen die *Hogenacker* en (....) gelegen in Doerne	1456	BP
Akker, hoge	tiend van die *hogeacker*	1457	FS
Akker, hoge	Daniel Willem Noijen van Doerne verhuurt voor 1 jaar 2/3 deel van de korentiend van Doerne. namelijk vande Kerckijnde, *Hogheacker*, die Vloecker, den Reeck ende die Heijde	1463	BP
Akker, hoge	een stuck landts gheleghen op die *Hoeghe Ecker*, streckende metten anderen eynd aen den ghemeynen wech	1465	CD
Akker, hoge	op die *hoeghe ecker*	1466	CD
Akker, hoge	op die *hogenacker* aen ene loop den Reeck	1510	HP
Akker, hoge	een akkerland te Deurne geheten den Remmelich-(?)acker op die *Hogeacker*, e.z. Everaerts van Doernen a.z. Henrick van Merendonck e.e. Ffranck Snabben a.e. ene loop geheten den Reeck	1515	HP
Akker, hoge	aen eenes ecker, gen. den Hilecker, gel. inde *Hoighe eckeren* tot Doerne	1541	ORA
Akker, hoge	een stuk akkerland "indie *hoige ecker* geheyten den Lijnecker" naast Sophie Pegs	1540	NP

Akker, hoge	een stuk land gelegen in de *Hoogecker*, aan een einde naast de Lijckweg, en het andere einde naast de Kerkweg	1585	ORA
Akker, hoge	een stuk land, zoals dit perceel alhier te Deurne gelegen is in de *Hoogecker*, begrensd aan een zijde naast Jan Evert Nouwen aan de andere zijde naast Willem Juijn, aan een einde naast de Lijckweg, het andere einde naast de Kerkweg	1590	ORA
Akker, hoge	alhier in de *Hoogecker* en geheten den Bijlecker (van Jan Pegs tot op de Lijckweg)	1591	ORA
Akker, hoge	akker die genaamd is den Dopecker en alhier gelegen is in de H*oogeckers*	1593	ORA
Akker, hoge	de Parsecker, gelegen in de *Hoigecker* omtrent de Wolfsberch	1598	ORA
Akker, hoge	een akker gelegen in de *Hoogeckers* nabij de Lyckweg	1613	ORA
Akker, hoge	den *hogen acker*	1663	VD
Akker, hoge	een stuk akkerland ter plaatse omtrent de Pan in de *hoogh acker* tegenover het Derp, groot circa 1 lop., a.e. den Lijckwegh. Koopsom 29 gld. 10 st. Last: 2 st 8 penn geestelijke pacht aan rentmr. van Hurn	1686	ORA
	Het feit dat er akkers 'op' of 'in' de Hoge Akker lagen wijst erop, dat dit een akkercomplex was, net als de Grote Akker. Het was het hoogste gedeelte van de Grote Akker		
Akker, hoge	E 198-200, 205	1832	MED
Akker, hoge	Wiegershof en A. Coolenlaan	2010	KD
Akker, hoge	HGA E-1		
AKKER, HOGE (Vreekwijk)	2/3 gedeelte van de tiende van de plaatsen die *Hogenacker* en Bogaertvort gelegen in de Doerne ter plaatse geheten Vreecwijcx	1456	BP
Akker, hoge	2/3 deel van drie vierden tienden (vroeger van Willem Noijen van Doerne) namelijk die Bogaertvoirt, die *Hogeacker* ende die Braeck in Doerne in Vreeckwijck.	1458	BP
Akker, hoge	Dirck Jans van Bruheze en Jan Rut verhuren voor dit jaar aan Amelis Mauwarts, Lambert van Leijessel, Aert Goijar Snabben en Jan Godelofs 2/3 deel van drie scueten tienden (vroeger van Willem Noijen van Doerne) namelijk die Bogaertvoirt, die *Hogeacker* ende die Braeck in Doerne in Vreeckwijck. zonder huurbetaling	1459	BP
Akker, hoge	Aert Henrick Coelen verhuurt voor dit jaar aan Amelis Jan Mauwarts en Aert Snabben 2/3 deel van de tiend van die *Hogenacker* en Bogartsvoirt op Vreewijck, zonder huurbetaling	1457	BP
Akker, hoge	op die *hoge acker* op den hagelcruys	1495	DNB
Akker, hoge	Peter van Doerne houdt te leen een stuck lants groot een vaetse tot Doerne gelegen op den *Hoeghe ecker* omtrent den Hagel Cruijs gelegen naast e.z.wijlen Willem Dircxs van Zeijlberch, a.z. Henrick Vreijssen kijnderen, e.e. den gemijnen wegh, a.e. erve wijlen Dirxs van Bruhuijs. Werdt zijnde tsamen drie vaeten rogge. Zoe hevet Gevert ouste zoene Petrus van Dorren het voors; leen ontfanghen nae doot sijns vaders ende hevet voor den stadhouder te Rixtel etc..	1540	HAR
Akker, hoge	stuck lants, gel. Vreycwijck inden *Hoigecker*, UF. opten Scatgrave	1540	ORA
Akker, hoge	stuck lants, 3 lop., gel. inde Vreewijckse *Hoige ecker*, gen. den Schelft	1540	ORA
Akker, hoge	den voirs. twee deelen voir eenen termijn van 8 jairen, het een jair te leyden inde Hoichecker aent Kerckeynde ende het ander jair inde *Hoichecker* te Vreyxwijck	1543	ORA
Akker, hoge	Die *Hoige ecker* te Vreijcwijck	1546	ORA
Akker, hoge	noch vijff copse gel. inde *Hoige ecker* omtr. die Scatgraeff	1547	ORA
Akker, hoge	het land, genaamd de Leeghe *Hoogacker* gelegen terzijde van Vreeckwijck	1572	ORA
	De vermelding van 1495 geeft ongeveer een aanduiding van de locatie.		
AKKER, HOGE (Liessel)	verder een akker genaamd de *Hooge Acker* een perceel gelegen naast de Heulkens beemd	1607	ORA
AKKER, HORSTSTREEP-	den *Horststreepakker*	1808	ORA
AKKER, HOUTEN (Zeilberg)	den *cleynen acker* of houtacker	1701	VD

Akker, kleine	een akker genaamd den Klijnen of *Houten akker* of Luijcassenacker, gr. 2 lop. 1 r. 3 v., gequoteerd nr 336, gelegen alhier ter plaatse genaamd de Zijlberg boven den Reek	1787	ORA
AKKER, KLEINE (Haageind)	den *cleynen acker*	1663	VD
Akker, kleine	den *cleynen acker* [bij Leghvelt en Startacker]	1701	VD
Staartakker	bij Berckstraetacker		
Akker, kleine	den *cleynen acker* [bij Heyacker en Adsel]	1701	VD
AKKER, KOPPEL- (Bruggen)	den *Koppelakker*	1808	ORA
AKKERS, KORTE (Schalkert)	C 726,727	1876	ND
Akkers, korte	Tussen Bakelseweg en Oude Bakelseweg, 50 m. zuidoostelijk van de Kerkeindseweg	2010	KD
Akkers, korte	HGA C-4		
AKKERS, KORTE (Centrum)	D 61	1894	ND
Akkers, korte	Aan de noordrand van de Molenstraat, halverwege Limburgstraat-Veldstraat	2010	KD
Akkers, korte	HGA D-1		
AKKERS, KORTE (Heiakker 1)	D 209	1875	ND
Akkers, korte	tussen de zuidoosthoek van de Lavendelheide en de noordwesthoek van de Veenmossingel	2010	KD
Akkers, korte	HGA D-1		
AKKERS, KORTE (Heiakker 2)	E 205	1867	ND
Akkers, korte	op de noordwestknik van de Veenmossingel	2010	KD
Akkers, korte	HGA D-1		
AKKERS, KORTE (Br.mortel 1)	E 456	1868	ND
Akkers, korte	westzijde Kranenmortelweg, 200 m. ten zuiden van de spoorlijn	2010	KD
Akkers, korte	HGA E-2		
AKKERS, KORTE (Br.mortel 2)	E 535	1890	ND
Akkers, korte	iets westelijk van de Hanenbergweg, 250 m. ten zuiden van de spoorlijn	2010	KD
Akkers, korte	HGA E-2		
AKKERS, KORTE (Br.mortel 3)	E 585	1874	ND
Akkers, korte	200 m. oostelijk van het Hoekske	2010	KD
Akkers, korte	HGA E-2		
AKKERS, KORTE (Vr.wijk 1)	de Kortenakker boven de Waterweg, E 883	1869	ND
Akkers, korte	E 882	1872	ND
Akkers, korte	westrand Indumastraat, 100 m. zuidelijk van de spoorlijn	2010	KD
Akkers, korte	HGA E-2		
AKKERS, KORTE (Vr.wijk 2)	F 293	1858	ND
Akkers, korte	aan de oostrand van de Oude Vreewijkseweg, 100 m. noordelijk van de Vreekwijkse Loop	2010	KD
Akkers, korte	HGA F-1		
AKKERS, KORTE (Liessel)	G 462	1872	ND
Akkers, korte	halverwege Nieuwstraat - Buntseweg, 100 m. zuidelijk van het Moorveld	2010	KD
Akkers, korte	HGA G-2		

AKKER, KROMME (Derp)	uit enen ecker geheiten die *Cromme Ecker*	1404	CD
Akker, kromme	die *cromme ecker*	1447	HP
Akker, kromme	den *crommenacker* in den camp [bij Gubbelsacker; bij Aengelagh]	1663	VD
Akker, kromme	acker den *Crommen Acker*	1701	VD
Akker, kromme	item genaamd Den *Crommen acker* int derp 3L, EZ weduwe Sijmon van Lieshout, AZ weg	1718	ORA
Akker, kromme	ackerlant den *Kromme Acker*	1726	ORA
Akker, kromme	akker de *Crommenakker*	1789	ORA
Akker, kromme	E 165	1832	KD
Akker, kromme	Wiegershof	2010	KD
Akker, kromme	HGA E-1		

AKKER, KROMME (Breemortel)	item acker den *Crommen ack*er aande Krommen weg	1753	ORA
Akker, kromme	den *Krommenakker*, E 500, E 525/526	1851	ND
Akker, kromme	tussen Kranenmortelweg, Wortelweg en Rapenweg	2010	KD
Akker, kromme	HGA E-2		

AKKER, KROMME (Liessel)	de helft van den *Crommenacker* gel. te Liessel op maatboek nr 1097	1769	ORA
Akker, kromme	teulland den *Crommenacker* te Liessel	1772	OAV

AKKER, KWADE	*quaede ackerken*	1421	CR
Akker, kwade	ex *quadeckercke*	1447	CR
Akker, kwade	ex *quade acker*	1498	CR
Akker, kwade	het Kwaad Akkertje, E 477	1862	ND
Akker, kwade	Geijserstraat, vlak voor de kruising met de Energiestraat		

Uit het feit dat in 1862 sprake is van 'kwaad' in de betekenis van slecht, mag niet worden afgeleid dat die betekenis in 1421 ook al bedoeld werd. Toen kan er sprake geweest zijn van de betekenis van 'quaden' = moerassige gronden. Die betekenis kan later niet meer begrepen zijn. De omringende akkers geven geen aanleiding om te denken dat de grond daar slecht zou zijn. Wèl bevinden we ons daar op de Kranenmortel, reden genoeg om aan natte grond te denken. Na ontwatering in de 13e of 14e eeuw (of later) kan die grond als akker in gebruik genomen zijn.

Akker, kwade	HGA E-2		

AKKER, LANGE (Vloeiakker)	den *langenecker*	1418	HC
Akker, lange	vanden *Langenecker*	1448	CR
Akker, lange	de *Langecker*	1499	HC
Akker, lange	de hereditate van den *Langhecker*	1551	CE
Akker, lange	den *Langenecker* gelegen nabij de kerck alhier	1582	ORA
Akker, lange	twee akkers genaamd de Keste en de *Lanck Ecker*	1609	ORA
Akker, lange	de *lange-acker*	1611	HP
Akker, lange	den *langenacker*	1638	HP
Akker, lange	den *langen acker*	1663	VD
Akker, lange	acker de *Langen Acker*	1663	VD
Akker, lange	een stuk teulland genaamd den *Langer Acker* gelegen in den Vloijacker	1693	ORA
Akker, lange	acker den *Langen Acker*	1701	VD
Akker, lange	acker den Lange Acker	1732	VD
Akker, lange	land de *Lange Acker*	1774	ORA
Akker, lange	land den *Langeakker*	1784	ORA
Akker, lange	acker de *Lange Acker*	1785	VD
Akker, lange	land de *Lange Akker*	1824	ND

AKKERS, LANGE (Kerkeind)	C 321, 322	1880	ND
Akkers, lange	westhoek kruising Kouwenhoekseweg/Walsbergseweg	2010	KD
Akkers, lange	HGA C-4		

AKKER, LANGE (Haageind) stuk land, genaamd de *lange ecker* of het Stijnebos, de ene en de andere zijde de

	gemeenteweg, het andere einde de Gemeentewaterlaat	1607	ORA
zie: Stenenbos			
AKKER, LANGE (Heiakker)	D 75	1885	ND
Akker, lange	westhoek kruising Lek/Molenstraat	2010	KD
Akker, lange	HGA D-1		
AKKER, LANGE (Heiakker)	D195, 196	1865	ND
Akker, lange	ter hoogte van de Korstmos	2010	KD
Akker, lange	HGA E-2		
AKKER, LANGE (Koolhof)	E 209, 216	1832	KD
Akker, lange	ter hoogte van Wiegershof en Spaarne	2010	KD
Akker, lange	HGA E-1		
AKKER, LANGE (Zeilberg)	twee stukskes land, de een genoemd de Keese en het andere perceel de *Lanckecker*, begrensd aan een zijde naast Lambert Voersen, aan de andere zijde naast Meeus Becx, aan een einde het Convent van Binderen	1575	ORA
Keste	twee akkers in de Zeilberg, genaamd de Keste	1609	ORA
Akker, lange	twee akkers genaamd de Keste en de *Lanck Ecker*	1609	ORA
Akker, lange	E 309	1849	ND
Akker, lange	Bouwland de *Lange Akker*, kadastraal sectie nr. E 246	1922	NL
Akker, lange	Haringvliet	2010	KD
Akker, lange	HGA E-1		
AKKER, LANGE (Kranenmort.)	E 491	1868	ND
Akker, lange	middenzuidrand soportpark Kranenmortel	2010	KD
Akker, lange	HGA E-2		
AKKER, LANGE (Hanenberg)	E 579	1867	ND
Akker, lange	200 m. oostelijk van het Hoekske	2010	KD
Akker, lange	HGA E-2		
AKKER, LANGE (Breemortel)	goederen ter plaatse genaamd den Breemortel o.a de *Langenakker* nr 1405	1809	ORA
AKKER, LANGE (Vreekwijk)	een akker die genaamd is den *Langenecker*, aan de andere zijde de Snoxecker, aan het andere einde naast de straat	1593	ORA
Akker, lange	gronden in Vreekwijk: de Cuyperin, Bijlakker, Daalakker, *Langenakker* en Wittenberg	1725	ORA
Akker, lange	E 856, 859, 861	1854	ND
Akker, lange	E 850 - 861	1832	KD
Akker, lange	gebied tussen oostelijk gedeelte Voltstraat, Indumastraat en Energiestraat	2010	KD
Akker, lange	HGA E-2		
AKKER, LANGE (Loon)	den *langenacker* te loen	1420	HP
Akker, lange	van enen huyse ende hofe metter erfenisse dair aen gelegen in enen stuc lants geheiten den *langen acker* (...) allen gelegen ter stede geheiten te loen	1423	HP
Akker, lange	Uijt een stuck groes en teullants aen malkanderen gelegen op Loon onder Liessel, U. L. *Langenakker* en Lagen Dries, A. F. de gemeijnstraet	1754	CR
AKKER, LANGE (Liessel)	vut een stuc groesse gel. after die Capelle, geheyten den *Langen ecker*	1505	ORA
Akker, lange	nevens het *Lanckackerke* te Liessel	1772	OAV
AKKER, LIESSELSE	een stuk land, genaamd de hersselecker met een hooiveld daaraan gelegen, gelegen in de *Liesselsche Eckers* aan de Kapel en strekkende vanaf de Aa tot op de erfgenamen van Henrick Jan Pegs	1583	ORA

Herselakker	een van de akkers G 690-693	1832	KD
Herselakker	langs de westrand van de Zandstraat tussen gemeenschapshuis De Kastanje en de Astense Aa.	2010	KD
	De Liesselse Akker zal -daar de herselakker erin lag, min of meer identiek geweest zijn met de Groenakkers op de kadasterkaart van 1832		
Akker, Liesselse	HGA G-3		
AKKER, LUCASSEN- (Zeilb.)	een akker genaamd den Klijnen of Houten akker of *Luijcassenacker*, gr. 2 lop. 1 r. 3 v., gequoteerd nr 336, gelegen alhier ter plaatse genaamd de Zijlberg boven den Reek	1787	ORA
AKKER, NIEUWE	den *nynecker*	1443	HP
AKKER, PAADJES- (Moostd.)	een parceel land genaamd *Paijtjesakker*	1808	ORA
AKKERTJE, ROND-	E 860	1862	ND
	Klopt niet in werkelijkheid!		
AKKERTJE, SMAL-	D 270	1853	ND
Akkertje, smal-	Op de dubbele knik in de Rietgors	2010	KD
Akkertje, smal-	HGA D-1		
AKKERTJE, SMAL-	D 852	1860	ND
Akkertje, smal-	oostrand Hanenbergweg, 200 m. zuidelijk van de spoorlijn	2010	KD
Akkertje, smal-	HGA D-2		
AKKERTJE, SMAL- (Liessel)	G 750	1867	ND
Akkertje, smal-	125 m. noordelijk van de Astense Aa, 125 m. oostelijk van de Leenselweg	2010	KD
Akkertje, smal	HGA G-3		
AKKER, SMALLE	land *Smallenakker*	1785	VD
Akker, smalle	land de *Smalle Akker*	1807	ORA
Akker, smalle	akker de *Smalle Akker*	1808	ORA
Akker, smalle	E 259	1832	KD
Akker, smalle	Dieze	2010	KD
Akker, smalle	HGA E-1		
AKKEREIND (Zeilberg)	een stuc lants gelegen aen den Zeijlberg aen *d'ekkereijnde*	1631	ORA
Akkereind	item alnoch een stuck landts ontrent de *Eckereynde* gelegen	1637	ORA
AKKERKAMP	lant geheiten *deckerscamp*	1434	HP
ALARTSERF	de *hereditate alardii*	1340	HC
ALTAAR, AGATHA (Liessel)	St. *Agata Altaar*: De Papenbeemd gelegen in de Geerkens heeft niets mogen gelden, dus - memorie	1730	AGK
ALTAAR, ANTONIUS	In den jaere 1546 den 28 dach van aprille heeft U Dirick Coffermans aengenomen van den guldmeesters van Sint Anthonis, te weten Janne van de Zeijlbergh ende Jacob van Gasselt te stoffeeren ende vergulden lofbairlijcken ende eerlijcken bij optijinghe, meestersprijs nae heijsche ende begrijp, die calumpnen [kolommen] staende voir St. *Anthonis altair* inder kercken van Doerne met goeden lofbairlijcken gouden geleet op olijverven, ende tselve werck leveren gestoffeert, alinghe, ongequest tot zijns selfs costen, nu voir bamisse naestcomende ofte alderheijligen dach onbeheept	1545	KM
Altaar, Antonius	In den jare ons Heeren 15 hondert twe ende vijftich den 12e dach November		

	omtrent des sesten ure na middach is voor ons verschenen die eerb. Margriet Alijt Ansems, ingesetene van Doerne en maickt alle hare tijtelijke gueden … Willeme Michiels haren neefne beheltelijken onder conditie .. dat Willem voirs. gehouden sal sijn te geven van de selve goederen (...) St.*Anthonis aldair* vijf st. 9...0 Dit is geschiet ten huijse dair sij altijt woenachtich was geleg. tot Doerne inde Commerstr. in tegenwordich Heer Jan Reijners prochiaen.	1552	KM
Altaar, Antonius	De renten vande S. *Anthonis altaer* in de parochiekercke van Doerne, Joostken Verhaeren de huijsvrou van Huijbert de Cremer tot Gemert en Jan Geur(t)s - twee mud erfrog betaelt 1612	1633	KM
Altaar, Antonius+Sebastianus	Condt ende kennelijk zij een eijgenlijken die dese onse brieven van certificatien sullen sien oft hooren lesen, dat op huijden datum hier na bescreven voer ons scepenen hiernae gescreven gecompareert zijn Anthonis Snabben, Claeus Roijmans dekens der *altairs* vanden heijligen St. *Anthonis*, Sebastianus inder kerken van Doerne gheerigeert, ter tijt enden inden jaer, doen Heer Jan van Amstel saliger deser werelt overleedt met Huijbrecht Rooijmans als luchtmeester desselfs altairs, ende hebben bekent gegonnen ende gegeven te hebben omtrent St. Jansmisse naestvolgende der voirs. doot Heer Jans van Amstel, Domino Benedicto de Herssel, alle heure macht ende cracht die zij dekens voirs. hadden en hebben muchten enichsins aen een misse eertijts beset bij Margriet Snijders perpetue op ten selven altair te celebreren om bij de voirs. Heer Benedictus die selve loffbairlijcken te celebreeren na inhout des testaments ende all sonder argerlist. Gelovenen het voirs. overgegeven ende mechtigen voer vast, stedig ende van werden te houden soe verre in hem is, voer heur ende heure successeuren prout in forma. Datum anno 1536 22en Aug.	1536	KM
ALTAAR, CATHARINA	Het *altaar* van de H. *Katharina* wordt wordt voor het eerst in de lijst van 1459 opgenomen met 2 H. missen voor 5 mod. siligilis	1459	KAD
Altaar, Catharina	Sinte *Katherijnen altaer* soeventiendalf vaet erfrogge	1504	ORA
Altaar, Catharina	een huis met land te Deurne ts geh. die Braecken, Last: een mauwer rogge aan het St. *Catherine-altaar* in de Deurnese kerk	1593	HP
	Ariaen ende Michiel gebroederen soonen wijlen Jan Slaets. Peter Charles als man Christina Jan Slaets, Aert Jan Meulendijks en Aert Ariaens Slaets momboirs van Meriken onmondich kint van Jan Slaets (aen de kerk te Doerne) een		
Altaar, Catharina	malder roggen aen St. *Catharina-altaer* in de kerke alhier	1642	ORA
Altaar, Catharina	iaerlicx aen Sinte *Catharina altair* 4 gl. 2 ½ st	1648	ASG
Altaar, Catharina-	Item sesthien en een half vath roggen aen St. *Catharina altaer* tot Deurssen werdt betaelt als voorschreven	1648	OAD
Altaar, Catharina	daertoe is den gemelten heere prelaet competerende het recht ofte patronaetschappe van de collatie van den *altair* van Sancte *Chatarine* inde kercke tot Doorne	1649	ASG
Altaar, Catharina-	opbrengst bezittingen St. *Catharina-autaer* fo.214 --- 20;13	1659	KM
Altaar, Catharina	St. *Catharinae altaar*. Hiervan beneficiaat Barnard Croon. Bestaat in seven texten uijtbrengende twintig ponden dartien schell. XX L. XIII Sch.	1687	RGG
Altaar, Catharina	Collatie van de beneficiën van het St. *Katharina-altaar*	1700	DOGG
Altaar, Catharina	Collatie van de beneficiën van het St. *Katharina-altaar*	1720	DOGG
Altaar, Catharina	Collatie van de beneficiën van het St. *Katharina-altaar* (t/m 1790)	1725	DOGG
Altaar, Catharina-	Deurne St.*Catharina Altaar* - Benef. I.W. Mengersen, bedraagt 20 ponden, 13 schell. 8 dr.	1730	AGK
Altaar, Catharina	beneficies Sint-*Catharina-altaar* en Den Hulten-altaar in kerk van Deurne en Veldheuvelse kapel	1780	DOG

Altaren St. George, Maria, Babara 3 missen tegen 5 modii siliginis. 1400-1427. De afwezige rector Andreas de Dumo deed de missen lezen in 1400-1418 door Makarius vicaris in Deurne; in 1419-1421 Jacobus Arnoldi of Noijden in 1427 door Willem Haengreve z.j. KAD

ALTAAR, GEORGIUS/MARIA De aartsdeken van Kempenland beveelt aan de priester van Deurne om op twee achtereenvolgende zondagen af te roepen, dat Johannes genoemd de Dorne

	namens Ghevardus, zoon van wijlen Everardus de Dorne, voor het altaar van Maria en Sint Georgius in de kerk van Dorne, Andreas zoon van Arnoldus de Dumo heeft voorgesteld in plaats van wijlen Everardus de Dorne	1371	RHCL
Altaar, Georgius/Barbara-	het altaar van sint Georgius, Maria en Barbara in de parochiekerk	1451	ABR
Altaar, Georgius/Barbara-	in veram et realem possessionem *altaris Beatae Mariae Georgii et Barbarae*	1559	KM
Altaar, Georgius/Barbara-	Debet dici St. *Georgij en Barbara Alteer* tot Doerne een stuck teulands met een groes en clodtveldje, groot acht loopens, heeft niet mogen gelden, dus memorije	1687	RGG
Altaar, Georgius/Barbara-	*Georgii et Barbara Altaar*, hiervan is beneficiaat Johannes Alstius. Bestaat in sestien texten uijtbrengende sevenentwintigh ponden drije schell. tien den. XXVII L. III sch. X den.	1687	RGG
Altaar, Georgius/Barbara-	*St. Georgii en Bar. Alt*. - Benef. Joseph de Lariviere, bedraagt 25 ponden 9 schell. 2 dr.	1730	AGK
ALTAAR, H.KRUIS+ANNA	Het *altaar* van het H. *Kruijs* (en de H. Anna zoals 1556 er bijgevoegd) voor het eerst in de lijst in 1536, 2 H. missen 3 modii siliginis	1536	KAD
	Dit altaar bestond reeds voor 1535, want in dat jaar wordt Philips de Dorne al aangesteld als rector van het *altaar S. Crucis* et Margarete; vacant gekomen door het bedanken van Sijmon Petri. Voordracht deed: D. Gherardus de Dorne, dominus temporalis, domini ibidem. In 1553 wordt een altaar genoemd *H. Kruis*, Margaretha en alle heiligen: de lasten zijn 4 H. missen, inkomsten 4 modii siliginis	z.j.	KAD
Altaar, H. Kruis	quarta post Anthony 1539: Ghevart Maess, Jan Snoex ende Willem Emonts als kerckmrs. nu ter tijt der kercke van Doerne, bekennen in naem vande kercken dat Cornelis van Panheyl aen hen heeft gelost 4 vaeten erfrogge, die de kerck gemaect waeren als tot subsidie vanden wijn op *tsHeylich Cruys altair*, als wij verstonden	1539	ORA
Altaar, H. Kruis	Op huijden den 23 Martii anno 59 heeft geloeft super se et omnia Evert Claeszn. van Doerne dat hij altijt wederomme stellen sal in handen van den collatoir het *altair Crux* in Doerne oft hijt nijet langer houden en wilt ende salt nijet permitteeren oft resigneeren aen ijemant anders, ende sal oijck wesen een goet getrou capellain in diensten na den doot van mijn vrou van Doerne den patroon oft collatoir dan wesende hijer voir heeft gelooft Claes van Doerne zijnen vader super se et omnia bona et super hoc conscripsit in collome. Testis scabine. Ende tot meerder seckerheit hetghene voirs. soe heb ik Evert Claes voirs. dit met mijn eige hant gescreve ende onder teekent. Everardus filius Nicolai de Doerne.	1559	KM
Altaar, H. Kruis-	een akker aan de Breemwortel ten behoeve van het H. *Kruisaltaar* alhier in de kerk	1629	ORA
Altaar, H.Kruis-	Dit sijn de renthen van H. *Cruijsaltaer*. Geldens Haenen tot Asten II mud rogg betaelt. - Willem Claess XVII vaet rog betaelt 1633 t/m '36 - Philips Gielens, Goordt Gielens tot Someren c.s. XVIII vaet rog - Jan de Cock goet op de viere hoeven IIII mud rogg betaelt 1633 t/m 35 - Henrick Driessen, Thoonis Jans XVIII vaet rogg betaelt 1633 t/m 35 - Lij Joosten VI vaet rogg betaelt 1633 t/m 35	1636	KM
Altaar, H. Kruis-	ontfangen wt den offerstock voor het hoogh *altaer* ende *crucis* 18 gl. 7 st	1644	ASG
Altaar, H. Kruis-	goederen behorende aen de *Cruijsautaer* inde kerkcke van Doerne	1659	KM
Altaar, H. Kruis-	opbrengst bezittingen H.*Cruijs autaer* ende vroegmisse fo.245 --- 637; 15;0	1659	KM
Altaar, H. Kruis-	Het H. *Cruijs altaar*: een acker teulandts gelegen in de Peelstraat, groot vier loopens. heeft niet mogen gelden. Dus memorije	1687	RGG
Altaar, H. Kruis-	H. *Cruijs altaar*: Een acker gelegen aan de Peelstraat groot 4 loop. heeft niets mogen gelden - memorie	1730	AGK
ALTAAR, HOUTEN	Item maeckt sij aen de kercke haer kiste die staet aen het *holteren altaer* om kerckendingen dairin te leggen	1631	ORA
Altaar, houten	Dries Kuijten van een acker 9 vaeten roggem jaerlijcxsaen het *holten altaer* betaelt 1632 '33 '34 - de H. Gheest 6 vaeten roggen betaelt 1628 '32 '34 aen het holten altaer	1633	KM
Altaar, houten	aen *t'heulten altair* 1 vat roggen reductie	1648	ASG
Altaar, houten	Den *hultenaltaar*: Een acker teulandt groot drije loopens gelegen omtrent den IJsepaal, heeft niet mogen gelden, dus memorije; een acker genaamt den Lijsepaal, twee		

	loopens, heeft niet mogen gelden, dus memorije; een acker teulands gent. den Smits-acker, groot anderhalf loopens, heeft niet mogen gelden, dus memorije	1687	RGG
Altaar, houten	*Hulten Altaar*. Bestaat in elf texten uijtbrengende sevenendartig ponden twee schell. twaalf den. XXXVII L. II Sch. XII d.	1687	RGG
Altaar, houten	een vath roggen jaerlijcks aen 't *heulten altaer* in de kerke alhier	1644	ORA
Altaar, houten	geopent den stock voor het *holteren altaer* daer inne bevonden 18 gl. 5 st.	1645	ASG
Altaar, houten	Jan Willem Goossens aen het *houten autaer* van de kerck van Deurne	1650	KM
Altaar, houten	opbrengst bezittingen den *Hulten autaer* fo.218 --- 34;13;12	1659	KM
Altaar, houten	Den *hulten altaar*: Een acker teulands groot drije loopens gelegen omtrent den Lij-sepaal, heeft niet mogen gelden, dus memorije; een acker teulands genoemt den Smitsacker, groot anderhalf loopens, heeft niet mogen gelden, dus memorije	1697	RGG
Altaar, houten	Collatie van de beneficiën van het *Hultenaltaar*	1700	DOGG
Altaar, houten	Collatie van de beneficiën van het *Hultenaltaar*	1720	DOGG
Altaar, houten	Collatie van de beneficiën van het *Hultenaltaar* (t/m 1790)	1725	DOGG
Altaar, houten	Den *Hulteren altaer* - Beneficiant J.W. Mengersen, Drie loopense lands gelegen ontrent den Leijsepoel, heeft niets mogen gelden - memorie; Een acker genaamd den Lijsenpoel, groot 2 loopense, heeft niets mogen gelden - memorie; Den Smits-acker groot 1½ loopense heeft mede niet mogen gelden - memorie	1728	AGK
Altaar, houten	Doerne: Den *hulteren altaar*	1730	AGK
Altaar, houten	beneficies Sint-Catharina-altaar en Den *Hulten-altaar* in kerk van Deurne en Veldheuvelse kapel	1780	DOG
ALTAAR, MARIA-, oud	voor het *altaar* van *Maria* en Sint Georgius in de kerk van Dorne	1371	VAR
Altaar, Onze Lieve Vrouw	item *Ons Vrouwe altair* tot Doerne *die aude* 1 mud rogs jairl	1541	ORA
Altaar, Onze Lieve Vrouw	eenen acker, gel. dairomtr. aenden IJsen pael, Los, beh. 7 vaeten rogs jairl. den altair van *O.L.Vrouwe fundationem antique*	1542	ORA
Altaar, Onze Lieve Vrouw	Joffr. Margriet van Vladeracken vrouwe tot Doerne als collatrix van *Onse Vrouwen altair die Oude* heeft bekent en gelijdt dat die kijnderen Arts vd Haigen gelost ende aen haer gequeten hebben 9 vaten erfrogge die eertijts Art Verhaigen 1506 in festo Andreas gevest hadde Janne van Overlant.	1551	KM
Altaar, Onze Lieve Vrouw	In den jare ons Heeren 15 hondert twe ende vijftich den 12e dach November omtrent des sesten ure na middach is voor ons verschenen die eerb. Margriet Alijt Ansems, ingesetene van Doerne en maickt alle hare tijtelijke gueden … Willeme Michiels haren neefne beheltelijken onder conditie .. dat Willem voirs. gehouden sal sijn te geven van de selve goederen in den iersten (...) onser *alder Lieve Vrouw beelde* tot Doerne een swerte fuijck ende een persen rock, (...) Onser Lieve Vrouwgulde vijf st. (...) onser Liever Vrouwen twe silveren cnoepen met haeren paternoster … Dit is geschiet ten huijse dair sij altijt woenachtich was geleg. tot Doerne inde Commerstr. in tegenwordich Heer Jan Reijners prochiaen.	1552	KM
Altaar, Onze Lieve Vrouwe	Jan Henrix zn. Verhaigen leg. vendidit et supportavit Gerarden Nouts, inden naemen en tot behoef van *Onser Liever Vrouwe Altair die aude* genaempt in den kercken van Doerne gelegen een jaerlijcken en erffl. chijns van twintich st. ende een halve denselve alle jair te gelden op St.Geertruidsdach van en vuijt eenen camp erfs metter tijmeringhe dair op staende gel. aenden Zeijlbergh	1554	KM
Altaar, Onze Lieve Vrouwe	Wilbort van der Haigen leg. supportavit *Onser Liever Vrouwen Altair die oude* 4 ½ vaet rogs jairlijks ende erffel. pachts	1563	KM
Altaar, Onze Lieve Vrouwe	Joan. Reijners praesb. in omnibus sacrum beneficio *Mariae Antiquae*	1569	KM
Altaar, Onze Lieve Vrouwe	alsulcke hoefke als toebehoort het altaer van *Onse Lieve Vrouwe antique fundationis* tot Dorne (= aan de noordzijde, gezien de betalingen)	1648	ASG
Altaar, Onze Lieve Vrouwe	aen *Onse Lieve Vrouwe altair* aen de noortsijde 12 vat rog reduc.	1648	ASG
Altaar, Onze Lieve Vrouwe	Renten van *onsen liever vrouwen altaer* tot Duersen aen die noorden sijde die hoeff tot Vreeck opten loep 3 mud rogghen	1648	ASG
Altaar, Onze Lieve Vrouwe	ontvangsten uit een acker de Weijstraet, rogge uijt goed int Dorp, een acker aen de Lijsepael, het goet Vreeckwijck op de loop, goet op Vreeck, eenigh weijland gelegen aent nieuw casteel, de houve tot Vreeckwijck, een acker op de Zeijlbergh, huijs tot Liessel genaemt de Holstraet, acker op de Hoochte achter de mortel tot		

Zomeren, huijs en acker aen de Corte Steenwech, huijs in de Kerckstraet, huijs in de Vlierdestraet, goet aen Heuveleijndt, de Bercksen camp tot Milhese, huijs tot Milhese, een weijvelt aen den watermolen, huijs tot Vreeck, huijs aen de Zeijlbergh, huijs tot Liessel, tesamen minstens 40 pond, afgezien van 73 vaten rogge die niet zijn betaald 1659 RGG

Altaar, Onze Lieve Vrouwe *L.Vrouwe Altaar* tot Doerne, hiervan is beneficiaat Benianum Tilius. Bestaat in een text tot twaalf vat rog. XII vat rogh 1687 RGG

Altaar, Onze Lieve Vrouwe *L.Vrouwe Altaar* ofte fundatie van heer Govert van Doerne. Hiervan is beneficiaat Benia[..] Tilius, bestaat in een text uijtbrengende vier en twintigh vat rog. XXIIII vat rog 1687 RGG

Altaar, Onze Lieve Vrouwe *L. Vrouwe Altaar* off fundatie van dhr. Gijsb. van Doerne: Een acker gelegen in de Schutgrave groot ontrent 40 roeden heeft niet mogen gelden - memorie 1730 AGK

Altaar, Onze Lieve Vrouwe *L.Vrouwe Altaar* - Benef. Joseph de La Riviere: bedraagt aan rogpagten 12 vaten 1730 AGK

Altaar, Onze Lieve Vrouwe *L. Vrouwe Altaar* offte fundatie van de Heer van Doerne - benef Joseph de La Riviere, bedraagt volgens voorg/ reek. en lijst fol. 85 aan rogpagten 24 vaten 1730 AGK

Altaar, Onze Lieve Vrouwe *L.Vrouwe altaar* off fundatie van dhr. Govert van Doorne - benef. Joseph de la Riviere Bedraagt volgens voorg. reek. en lijst fol. 122 vs 30 ponden 1730 AGK

Het oude Maria-altaar aande noordzijde heeft altijd in relatie gestaan tot de heren van Deurne. In 1541 wordt het al oud genoemd, alsmede een fundatie, welke later van de Van Doernes afkomstig blijkt te zijn. De bezittingen van het altaar zij vrij uitgebreid zoals in 1659 blijkt.

ALTAAR, MARIA -, nieuw Het *altaar* der H. *Maria* in 1473 voor het eerst aangegeven en wel als nieuw pas opgericht 1473 KAD

Waarschijnlijk is dit het altaar Maria-in-den Kraambedde, dat in of kort na 1614 op last van bisschop Zoes verwijderd werd, omdat die afbeelding door het Concilie van Trente (1543-1561) verboden was. Oorspronkelijk had Vlierden zo'n altaar-/beeld, zeer vereerd door keizerin Maria van Brabant, maar daar hoort men later niets meer van. Mogelijk is het van Vlierden naar Deurne gekomen.

ALTAAR, MARIA EN ANNA Heer Henrick van Deurne als oom en bloetvoeght van joncker Everardt van Deurne, heer van Liessel, verclaert dat den voors. heer van Liessel sijnen neve competeert het recht van collatie off wettelijck patronaetschapp van een beneficie off *altaer* beatamum *Marie et Anne* inder kercke van Deurne 1648 ASG

Het is niet duidelijk of dit hetzelfde altaar is als het oude Maria-altaar. Gezien het collatierecht is dat wel waarschijnlijk.

ALTAAR, ONZE LIEVE VROUW een stuck land gen. den Blanckert gel. tot Vreeckwijck, UL+UF. erf. Peter sBerkers, AL. *O.L.Vrouwe altaer* 1519 ORA

Altaar, Onze Lieve Vrouwe noch een blanc jaergelt onser *Vrouwen autaer* 1525 BP

Altaar, Onze Lieve Vrouwe Testament zoals die voor de Secretaris en Schepenen alhier is gemaakt door de zieke Ida Peter Roijmans, maar goed van verstand zijnde. Waarbij zowel de pastoor alsook de koster elk eens 10 stuivers tractament ontvangen voor *Onze Lieve Vrouwe* binnen de kerk van Deurne 1584 ORA

Altaar, Onze Lieve Vrouwe 8 vaten rogge *O.L.Vrouwe altaer* binne de kerke van Doerne 1629 HP

Altaar, Onze Lieve Vrouwe item 8 vaten roggen reducibel jaerlycx aent *ons lieve vrouwe autaer* binnen der kercken van Doorne 1638 HP

Altaar, Onze Lieve Vrouwe het beneficiy toebehoerende van *Onser Liever Vrouwen altaer* tot Duersen Aen Jan Pauwels Willems soon rentmeester van mijn edele heere van Liessel 1640 ASG

Altaar, Onze Lieve Vrouwe van de erffenisse eertijts den *altaer* van *Onse Lieven Vrouwe* in Doerne vande goederen van de Velde 1640 CE

Altaar, Onze Lieve Vrouwe aen *Onse Lieve Vrouwe altair* aen de suijde sijde 3 vat rog reductie 1648 ASG

Altaar, Onze Lieve Vrouwe Uijt ontrent vier lopensaten lants tot Vreeck gelegen, A.L. den rector van *Ons Lieve Vrouwe* 1678 CR

Altaar, Onze Lieve Vrouw *L.Vrouwe altaer*, Een stuk teullands met een groes- en clotveldjen 1728 AGK

Altaar, Onze Lieve Vrouwe *L. Vrouwen Altaar*: Een stuk teullands met een groes en klodveldje groot 8 loop. heeft mede niets mogen gelden - memorie 1730 AGK

Kennelijk stond er een verguld Mariabeeld in de kerk, dat specifieke schenkingen kreeg.

ALTAARBEELD O. L. VROUW In den jare ons Heeren 15 hondert twe ende vijftich den 12e dach November omtrent des sesten ure na middach is voor ons verschenen die eerb. Margriet Alijt Ansems, ingesetene van Doerne en maickt alle hare tijtelijke gueden … Willeme Michiels haren neefne beheltelijken onder conditie .. dat Willem voirs. gehouden sal sijn te geven van de selve goederen in den iersten (...) onser alder Lieve Vrouw beelde tot Doerne een swerte fuijck ende een persen rock, (...) *Onser Lieve Vrouw-gulde* vijf st. (...) onser Liever Vrouwen twe silveren cnoepen met haeren paternoster … Dit is geschiet ten huijse dair sij altijt woenachtich was geleg. tot Doerne inde Commerstr. in tegenwordich Heer Jan Reijners prochiaen. 1552 KM

Altaarbeeld, O. L. Vrouwe Die eerbare persoenen te weten Jan van den Wasbergh wijlen wettigen zoon Hendrick vanden Wasbergh ende met hem Heijlwich zijne wittige suster oick dochter Hendrick vd Wasbergh voirs. hebben geordineert .. hen testament (.....) Item noch soe maicken dese voirs. personen tsame der kercken tot Doerne St.Wilbrort ende *Onser Liever Vrouwen* tsame tot reparatie der kercken fijf carolus gld. eens te geven 1559 KM

Altaarbeeld, O. L. Vrouwe Joest vd Haige heeft vercleert bij eede dat hij inden naeme van Heer Huijbert zijnen Heer als rectoir van den altair *Onser Liever Vrouwen-gulden* (....) 1560 KM

Altaarbeeld, O. L. Vrouwe Is op O.L.vrouwen visitatiedag het *beeld van O.lieve vrouw* uitgeset daer ijs daervoer geoffert - XI st. 2 ort 1619 KM

Altaarbeeld, O. L. Vrouwe .... *der gulde van Onser Vrouwe* een pont groot tot eender taffelen ende dat voors. pont groot sall Lamberte sijn huijsvrou verzwaeren soo langhe 'ten die taffel gemaeckt is ende dat gelt daer voor betaelt moet sijn ende oft die voors. taffel nijet gemaeckt en wordt soo sal Lemmeken sijn huijsvrouwe met raet der testamenteurs acht pont geven aen een ander cieraat appliceerende soe verre Lamberte, Anthonis huijsvroue, langer leeft dan Anthonis, aengaende der guld voirs. … 1626 ORA

Altaar, Onze Lieve Vrouwe item aan de *Lieve vrouwe Altaar* van Deurne daar water door loopt 1 Lop. 1785 ORA

Dit is een prachtig voorbeeld van een altaarnaam die tot toponiem is geworden! Bedoeld is hier een stuk grond van 1 lopense (1/6 ha.) waar een waterloopje doorheen loopt.

ALTAAR, PETRUS EN PAULUS- Jan Peters, Gevart vande Wasbergh, nu ter tijt kerkmeesters van Doerne ende Maessen als kerckmeester in zijnder tijd ende hebben gedeclareert ende te kennen gegeven dat zij kerkmeesters der kercken voirs. hebben gelaudeert, geapprobeert ende geratificeert, laudeeren, approbeeren en ratificeeren bij desen alle alsulcken praesentatie vande lantcommandeur gedaen in Johem Henrici, custer tot Gemert als vanden *altair Petri en Pauli* in de kerken van Doerne 1529 KM

Altaar, Petrus en Paulus- Dit sijn den renten van S Pieters ende Pauwels altaer in de kerk van Doerne. Die erfgenaemen van mr. Gerard Nouts en Jan Coolen jaerlijcxs 8 vaet rog ende van dese 8 vaten roggen mack men maer vijff stuijvers ontfangen van het vaet betaelt 1627 1633 KM

Altaar, Petrus en Paulus- Frans Willems door erfdeijlinghe aengecomen een mud roggen wonende tot Meil aen S *Peeteraltaer* betaelt 1632 '33 '34 '35 1633 KM

Altaar, Petrus en Paulus- rectoir van het *altair Sancti Petri et Pauli* inder kercken alhijer 1635 ORA

Altaar, Petrus en Paulus- Uijt eenen acker genaemt den Coelhoff, groot ontrent 2 lopensaten bij het Hagelcruys, U.L. het beneficie van St *Peter ende Paulus* tot Dornen, A.F. den gemeijnen wech 1678 DC

Altaar, Petrus en Paulus- St. *Peter en St. Paulus althaer* Joncker Johan Everts van Dornen VI denari veteri 1678 CR

ALTAAR, VICARIE en der *vicarien altaer* drie vaet [erfrogge] 1504 ORA

AMELISVOORDE (Liessel) het eckerveltjen neven den dries gelegen over de straete naest Lijssel aen de *Amelisvoert* 1630 ORA

ANTONIUSKAPEL Jan van Bruhese, soen wilner Jans van Bruhese man van wapenen tuijchde eerlick en kende dat hij jaarlick ende erffelijck schuldich is te ghelden der *capelle*

	offten bedehuijse des heijlichen *Sinte Antonijs* tot Doernen tien loepen rogs erffpachts der maten van Helmont	1429	KM
Antoniuskapel	ad opus *cappelle* noviter consecratae in villa de Doerne in vicinio de Velthovel in honorem S. *Anthonii* illa six vasa siligines annue et hereditarie pactionis	1442	KAD
Antoniuskapel	een huis schuur en *kappel* gelegen in Culen tot Vrekewijck in de parochie van Dorne zoals hij zei blijkende uit schepenbrieve van Dorne	1443	BP
Antoniuskapel	Wij Dirck Maes, Peter Snijders, Ghevaert van den Zeijlberg, Gherit Vijnen, Hendrik Mauwerts, Jan die Bruijn ende Jan van Ieckendonk, scepen in Doerren doen condt eneijgelicke dat voer ons coemen is Hendrick wittige soen Jans Smeets vanden Eeckhof ende lijdt ende kendt dat hij schuldich is te ghelden Aernt Vrient, natuerlicken soen Daenel Noijen tot behoef Sinte *Anthoniijs autaer* tot Velthoevel ghelegen, drie manders rogs erffpachts der maeten van Helmont	1446	ORA
Antoniuskapel	Jans van den Boeghart wijleneer ende heeft erflijcke verpacht als rectoer der *capelle sinte Anthonis* tot Velthoevel binnen der parochie van Doerne	1454	DOGG
Antoniuskapel	*altare St. Anthonii* de Velthoevel	1459	OG
Antoniuskapel	st. *anthoniscapel*	1473	FS
Antoniuskapel	uit een huis, erf, tuin gelegen in de parochie van Doerne, tegenover de *kapel St. Anthonis*	1474	BP
Antoniuskapel	kapelhof	1482	FS
Antoniuskapel	Noch een stuc lands gelegen onder Die Scatgrave totten *Capellen* waert van Sint *Anthonis*	1490	CD
Antoniuskapel	aent Velteynd bij St. *Anthoniscapelle*	1504	HP
Antoniuskapel	vut een stuc groesse gel. after die *Capelle*, geheyten den Langen ecker	1505	ORA
Antoniuskapel	een stuc lands gelegen onder die Scatgrave totten *Capellen* waert van Sint *Anthonis*	1519	CD
Antoniuskapel	een stuc lands gel. omtr. die *Capelle* int dorp	1520	ORA
Antoniuskapel	wt camp erfs met alder tymeragien dair op staende, gel. int Dorp bij de *capelle* van St. *Anthonis*, UF. den Lijckwech, AF. gem. straet	1541	ORA
Antoniuskapel	7 vaet roggen, die welcke Marcelis Hacken den selven voergen. Joosten inden jaere XXIIII opgedr. had, wt zekere hostadt, gel. int dorp bij de *Capelle*	1538	ORA
Antoniuskapel	de *kapellanie* of altaar van *Anthonius*	1557	NP
Antoniuskapel	huijs int dorp Deurne bij de *Capelle*	1544	HP
Antoniuskapel	3 mauwer roggen jairl. der *capelle* int dorp	1545	ORA
Antoniuskapel	wt een camp erfs metter tymeragien dair op staende geleghen int dorp bij de *capelle*	1546	HP
Antoniuskapel	noch III malder rogge jairl. der *capellen* van St. *Anthonis* int dorp	1546	ORA
Antoniuskapel	*capelle* van St. *Thonis* int dorp	1547	ORA
Antoniuskapel	Met nog een helft van een perceel groese, genaamd het Diepenbroeck (...)dit met al het houtwas staande op het perceel het Diepenbroeck met uitzondering van de bomen staande op de gemeente, dit hout valt toe aan de kavel die ook het huis verkrijgt, met een vermelding van al de lasten drukkend op dit onroerend goed, waaronder een jaarlijkse last van 7 vaten rogge naar de Helmondse maat te geven aan de Rectors der *Anthoniskapel* staande alhier in het Doirp	1582	ORA
Antoniuskapel	een huis met de dries zoals die gelegen is aan de Sinte *Anthoniskapel* en aan beiden de zijden aan de straat	1587	ORA
Antoniuskapel	een huis met toebehoren te Deurne bij de *capelle*	1587	HP
Antoniuskapel	een huis in't dorp aen sint *Anthoenis capelle*	1597	HP
Antoniuskapel	een huis te Deurne genaamd int Dorp aen Sint *Anthoeniscappel*	1602	HP
Antoniuskapel	huis en land aen *Anthoeniscapelle*	1608	HP
Antoniuskapel	25 mei Eodem die *capella S. Antonii* ibidem fuit visitata. Pavimentum ejusdem immundum et cetera ornamenta omnia immunda et lacera. (Op dezelfde dag hebben we de Antoniuskapel aldaar bezocht. Haar stenen vloer was smerig en de overige versieringen waren ook allemaal smerig en kapot.)	1620	BB
Antoniuskapel	twe percelen van erffen gelegen onder deser jurisdictie wijlen Jan Goort Maes toebehoort hebbende die ontrent der *cappelle* int dorp neeven d'erff Henrick Sijmons ter eenre ende Jan Maes	1629	ORA
Antoniuskapel	Aert Munsters 7 vaet betaelt 1631, 1632, 1633 aen de *capelle* - Aert Tenaers cum		

	suis 2 vaet roggen aen de *capelle* betaelt 1630 '31 '32 '33 '36	1633	KM
Antoniuskapel	beneficie sacelli et *altaris S. Antony* in Velthoevel	1633	CD
Antoniuskapel	Een klein briefje geschreven door Laureijns de Lou, coster in Dursen over de jaarlijkse geestelijke renten aan de *capelle* veldthouvel van 7 vat roggen ca	1640	OAD
Antoniuskapel	vuijt huijs hoff met eenen dries daer aengeleghen ter plaatse int Derp aen de Veldtheuvelse *Capelle*	1643	DC
Antoniuskapel	uxta *Capellanie* int Derp	1643	DC
Antoniuskapel	De Veltheuvelse *cappelle* tot Doerne	1648	ASG
Antoniuskapel	Genen ecker gehorende totter *capelle* te Veltheuvel alhier ontrent de 4 ½ lop. erve leijt ledich ende vogelweij pro memorie	1651	OAD
Antoniuskapel	de Veltheuvelse *capel*	1656	MD
Antoniuskapel	Memorie van eenige cappellen in de Meijerije van den Bosch gevisiteert in loco bij de Ed.Mo. heeren gecommitteerden op de verpachtinge van de thijenden, de heeren van Schaegen en Ruijsch in de maent junij ende julij 1658. Onder Doerne ofte Duersen Staet een cleyn cappelleken out ende met stroo gedeckt, heeft een cleyn toorntgen met een clockjen daer in, alles van seer cleijne importantie. Dit cappelleken is van outs altijt gebruijckt geweest voor een sieckhuys ofte wooninge van arme lieden, ende was tegenwoordich bewoont van drye arme menschen. Ende aengemerckt dit selve int vercoopen geen 25 a 30 gulde soude gelden, soo oordeelen wij ten opsichte het gebruick desselffs die mede aldaer behoort te blijven staen.	1658	ARS
Antoniuskapel	opbrengst bezittingen Veltheuvelsche *cappel* fo.231 --- 21;0	1659	KM
Antoniuskapel	ontvangsten uit huijs (....) acker aen de Veltheuvelsche *cappel*,	1659	RGG
Antoniuskapel	Uijt huijs hoff met eenen dries daer aen gelegen ter plaetse in Derp aenden Velthoevelse *Capelle* groot ontrent 1Ø lopensaten, U. L. Hendrick Janssen Cuijpers, A.L. et Utroque Fine de gemeijne straete	1678	CR
Antoniuskapel	Item uijt een coelvelt ter plaetse voors(chreven) [Veldheuvelse kapel], U. F. de Peelstraet	1678	CR
Antoniuskapel	Uyt huys, hoffstadt ende hoff met syn toebehoorten gelegen bijde *capelle* int Derp	1678	DC
Antoniuskapel	Ex domo domistadio cum attinentijs sita juxta *capellanie* int Derp	1678	DC
Antoniuskapel	Veldheuvelse *Capel*: Jan Henricx van Stiphout vijftien schell. over een stuck ackerlants gelegen aen de Peelstraat, groot ontrent drie loopense dus XV st.; een ackerken gelegen ontrent de Schutsgrave groot ander halff loopens, heeft niet mogen gelden, dus memorije	1697	RGG
Antoniuskapel	de Veltheuvelse *Capel*	1701	VD
Antoniuskapel	Collatie van de beneficiën van de Veldheuvelse *Kapel*	1700	DOGG
Antoniuskapel	Ex domo domistate cum attinentiis sitis juxta *capellam* int Derp	1717	DC
Antoniuskapel	Collatie van de beneficiën van de Veldheuvelse *Kapel*	1720	DOGG
Antoniuskapel	Collatie van de beneficiën van de Veldheuvelse *Kapel*(t/m 1790)	1725	DOGG
Antoniuskapel	Veldheuvelse *capel* benef. I.W. Mengersen: Een stuk teullands gelegen in de Peelstraat groot 1 1/2 lop. is verpagt voor een pond, dus 1 L. - Een stuk ackerlands gelegen aan de Peelstraat groot ontrent 3 loopense heeft niets mogen gelden - memorie. Een acker gelegen ontrent de Schutgrave heeft niets mogen gelden - memorie	1730	AGK
Antoniuskapel	huijs, schuur een klein huijske genaamd het Weeffhuijske, hof bogaart ter plaatse geheten Velthoven bij St. *Antonis Capel*	1745	ORA
Antoniuskapel	Uijt eenen akker zijnde halff in't aangelag ter plaatse in't Derp bij de Velthovense *Capelle*	1754	CR
Antoniuskapel	Uijt huijs hoff met dries daer aen gelegen ter plaetse int Derp aen de Velthoevelse *Capelle*	1754	CR
	Uit het feit, dat in 1754 in een en hetzelfde cijnsregister in twee op elkaar volgende posten gesproken wordt eerst van Velthovense Capelle en dan van Velthoevelse Capelle kan afgeleid worden, dat 'Veldhoevel/ Veldheuvel' en 'Veldhoven' één en hetzelfde begrip waren		
Antoniuskapel	Uijt huijs hoff en aengelach ter plaetse int' Derp bij de velthoevelssche *capelle*, utroque fine de gemeijnstraet	1754	CR
Antoniuskapel	Uijt huijs hoffstadt en hof met sijne toebehoorten gelegen bij de *capelle* int Derp	1754	DC

Antoniuskapel	Uijt eenen acker zijnde de helft in't aangelag ter plaatse in't Dorp bij de Velthovense *Capelle*	1754	DC
Antoniuskapel	item de Velt Heuveltse *Capel*	1768	ORA
Antoniuskapel	Ex domo domistade cum attinentibus sitis juxta *capellam* int Derp	1754	DC
Antoniuskapel	huis en hof de Veldheuvelse *Capel*	1799	ORA
Antoniuskapel	huis genaamd de *Kapel*	1824	ND
	In onafgebroken afwisseling wordt de kapel beurtelings gesitueerd in de Veldheuvel en in het Derp en in zelfs als de Veldheuvelse kapel in het Derp. Daartegenover zegt een van de oudste vermeldingen dat de kapel in Vreekwijk lag (1443)! Een aparte publicatie is hierover in voorbereiding.	1754	
Antoniuskapel	F 116	1832	KD
Antoniuskapel	op de plaats van de oude garage van de firma Ugen aan de Liesselse Weg	2010	KD
Antoniuskapel	HGA F-1		

ARENBROEK (Liessel)	Boudewijn Hoeft van Bynderen verkoopt Willem van Doerne een weide in de parochie van Doerne in het *Arenbroec*, gelegen tussen de erven van Everard van Doerne en van Marc van der Straten	1369	BP
Arenbroek	Boudewinus Froes te Bijnderen verkocht aan Willelmus de Doerne een stuk land in Doerne ter plaatse *Arenbroek*, tussen kinderen van wijlen Everardus de Doerne enerzijds en wijlen Marcelius van de Straten anderzijds, reeds belast met de hertog-cijns	1371	BP
Arenbroek	welc erfenissen die Jan Coman ghecregen heeft van Gheurde Everarts zoene ende in tue stucken beems die gheleghen sijn doer Liessel in gheen *Arenbroec*	1387	ORA
Arenbroek	de prato sito in *arenbroeck*	1418	HC
Arenbroek	ex prato in *Arenbroeck*	1421	CR
Arenbroek	ex partem Jodoci int *Arenbroeck*	1421	CR
Arenbroek	beemd op *arenbroeck*	1440	FS
Arenbroek	1/2 buynre beempts in *aerenbroeck*	1443	HP
Arenbroek	Uit *Arenbroec* en van een stuk beemd van wijlen Ghevart op die Eesschen bij Mijlheze	1445	BP
Arenbroek	Aert Noijen van Doerne ziet af van vernadering van de windmolen van Doerne, van een beemd int *Arenbroek* en van een wei op die Eesselen bij Mijlheze	1446	BP
Arenbroek	ex parte in *Alebroec*	1447	CR
Arenbroek	ex parte in *Arenbroec* ex strepe	1447	CR
Arenbroek	beempdt in dat *aerenbroeck*	1453	CD
Arenbroek	beemd die heerselt in *arenbroeck*	1455	FS
Arenbroek	die heesselt in *arenbroec*	1455	FS
Arenbroek	Beemd die Heersel in *Arenbroeck* an de Arenbroeckdijck	1455	BP
Arenbroek	Uit een 1/4 gedeelte van een zekeren weide geheten die Heesselt gelegen in de gezegde parochie op de plaats *Arenbroeck*	1481	BP
Arenbroek	enen beempt gelegen in dat *Aren Broeck* geheijten Gevaerts Bempt	1490	CD
Arenbroek	2 bunder land int *Arenbroeck*	1493	BP
Arenbroek	noch die 2 van enen buenre beept toebehorende Ceel Coecx ter plaatse geheten uit *Arenbroeck*	1495	HP
Arenbroek	de prato int *Arinbroeck*	1499	HC
Arenbroek	de prato sito in *Arenbroeck*	1499	HC
Arenbroek	enen beempt gelegen in dat *Aren Broek* geheijten Gevaerts Bempt	1519	CD
Arenbroek	aenpaert in een bunder beemd int *Arenbroeck*	1543	ORA
Arenbroek	een heytvelt, gel. int *Arenbroeck* aende Zoee	1544	ORA
Arenbroek	Ceel Verweyen heeft vercocht an Mathijs Claess zijn recht op zijn deel uit de nalatenschap zijner vader en moeder, t.w. een stuk beemd int *Arenbroeck* en een beemd in der Boese en nog een aldaar. Dan nog eenbeemd in der Snijders	1545	HP
Arenbroek	wt een stuck beempts gen. Gevarts beempt gel. in *Darenbroeck* doer Liessel, UF. die Soeij	1546	ORA
Arenbroek	de prato int *Arenbroeck*	1551	CE
Arenbroek	de prato sito in *Arenbroeck*	1551	CE
Arenbroek	Met nog een hooibeemd gelegen in de Buese; nog een hooibeemd gelegen in het		

	Arenbroeck, met nog een hooiveld, gelegen in de Lempdonck	1566	ORA
Arenbroek	een zille hooiland, gelegen te Liessel in het *Arenbroeck* en Varberch	1582	ORA
Arenbroek	drie percelen hooiland zoals die percelen gelegen zijn in de Snijders Haeg, het tweede perceel in de Buese en het derde perceel in de Cleijn Buese en een weinig in het *Arenbroeck*	1582	ORA
Beuzen	te Liessel in de Buese	1583	ORA
Arenbroek	hooiland zoals dit perceel gelegen is te Liessel in het *Arenbroeck*, begrensd aan een zijde (....) en verder naast de Dijck	1582	ORA
Arenbroek	het perceel is te Liessel in het *Arenbroeck* gelegen en genaamd Eesten en begrensd aan de gemeente van Deurne, aan twee zijden naast de Heren van Deurne en het ander einde naast de gemeen dijk	1583	ORA
Arenbroek	Verder de hooiwas in het *Arenbroeck* en in de Snijdershaige	1569	ORA
Arenbroek	Evert Smeets draagt bij deze over aan Jonker Henrick van Doerne het 1/3 deel van een beemd, toebehorend aan de hoeve den Swijnsput, staande en gelegen in Liessel in het *Arenbroeck*	1571	ORA
Arenbroek	het perceel is te Liessel in het *Arenbroeck* gelegen en genaamd Eesten en begrensd aan de Gemeente Deurne, aan twee zijden naast de Heren van Deurne en het andere einde naast de gemeentedijk	1583	ORA
Arenbroek	hooiveld in het *Arenbroeck*	1590	HP
Arenbroek	hooiveld in't *Armenbroek*(!) (bezit van Jan, heer van Doerne)	1602	OG
Arenbroek	nog een hooiland gelegen in het *Arenbroeck* in de Buesen te Liessel	1605	ORA
Arenbroek	een hooiveld in het *Aerenbroeck* te Liessel	1626	ORA
Arenbroek	een hooiveld in het *Arenbroeck* in de Berckt	1628	ORA
Arenbroek	vuijt eenen bempt int *Arenbroeck*	1643	CR
Arenbroek	vuijt een hoijveldt geleghen in de Berckt bij eenen heijtrack groot ontrent eenen halven bunder, u. f. de gemeijnte, a. f. de gemeijn Aa ende is jaers reijdende met eenen andere halven bunders geleghen int *Arenbroeck*	1643	PU
Arenbroek	Item is overdragen ende geordineert bij de Weth ende Gemeijnte dat voortaen niemant 'sijne torff ofte clot en sal mogen afvueren met wagen ende peerden over 't *Arenbroeck* tot Lijssel op den breuck van XXV Stuijvers	1665	CD
Arenbroek	Uijt een hoijvelt inde Berckt bijden Heijtrack groot ontrent eenen halven bunder, A.F. de gemeijn Aa, ende is jaerlicks rijdende met eenen anderen halven bunder gelegen int *Arenbroeck*	1678	PU
Arenbroek	Uijt eenen beemt int *Arenbroeck*	1678	CR
Arenbroek	in de bulten in't *Arenbroeck*	1701	VD
Arenbroek	Item is ook geraamt, ende geslooten als ook t'anderen tijden meer gedaan is, dat niemand boven *d'Arenbroek* op ten Peel aldaar uijtten sandbaan, ter sijden naar den Heijtrak, en sal mogen torven, of kuijlen maken, buijten consent vanden Heere, ofte den geene totte Regeeringe vande gemeijnte gesteld sijnde, opten peene des contrarie doende te verbeuren II Gout Gulden	1712	CD
Arenbroek	Uijt eenen beemt uit *Arenbroeck*	1754	CR
Arenbroek	Uijt een hoeijvelt in de Berch bij den heijtrack, A. F. de gemeijn Aa en is jaerlijcx rijdende met een ander halff bunder gelegen in't *Arenbroeck*	1754	PU
Arenbroek	hoijvelt in 't *Arenbroek*	1757	ORA
Arenbroek	twee percelen hooiland in 't *Aarenbroek*, gelegen te Liessel t.p. voornoemd	1758	ORA
Arenbroek	Hendrik Willem Vorkens, wonend te Someren, tevens voor Peter van de Wijngaart en Adriaan Verheijden, wonend in 't Land van Luijk, verkopen met het uitgaan van een brandende wassen kaars 1/7 deel van 2 lopense in 't *Arenbroek* boven den Grooten Bunder	1764	ORA
Arenbroek	*Arenbroek* in de Horsten	1766	ORA

-Aar- is een oergermaans woord voor beek en rivier. Dat zou hier aanluiten op 'broek' en 'beemd'. De variatie Darenbroeck uit 1546 is een duidelijke samentrekking uit -de Arenbroeck-, opmerkelijk genoeg want er is doorlopend sprake van -het- Arenbroek en niet van -de-.

Arenbroek	H 272-293	1832	KD
Arenbroek	Tussen Astense Aa, Soeloop, Neerkantseweg en Garst	2010	KD
Arenbroek	HGA H-6		

ARENBROEKDIJK	den *arenbroeckdyck*	1455	FS
ARMENHUIS	*zie: Geest, H.-huis*		
ARMENLANT	Item een stuk lants Evert Gielens anders luijt *Armenlant*	1685	CD
ARNT DES OUDEN GOED	*Zie: Goed, oude*		
ASBROEK	op gheen *asbroec*	1381	SS
Asbroek	op gheen *asbroec*	1381	FS
Asbroek	erf genaamd *Asbroeck*	1529	CRI
Asbroek	Peter Andries zoen van der Haegen vuijt erffs geheyten *Asbroeck*	1592	CRI
BAAN, OUDE	eene hoeffve genoempt den Heytrack, omtrent welcke hoeffve sijn gelegen twee plaetsen, d'eene genoempt de Vliedt mette wey, hey ende groessvelden, ende d'andere *d'Oude Baene*, beyde van de voorseyde hoeve hun streckende werts Asten, welcke voorseyde Vliet Astenwaerts gelegen totte voorseyde Oude Baene toe	1640	CD
	Met "Oude Baan" is hier bedoeld de Keulsebaan, zoals de weg van de Neerkant naar Meijel en tussen Roermond en Herkenbosch nog altijd heet. Het is een onderdeel van de weg van Keulen via Roermond en 's-Hertogenbosch naar Utrecht.		
Baan, Oude	Weg van Liessel naar de Moosdijk	1832	KD
Baan, Oude	Hoofdstraat - Neerkantseweg - Kanaalstraat - Heitrak - Dorpsstraat	2010	KD
Baan, Oude	HGA I-1, I-2		
BAAN, ZWARTE	ter plaetsen genaempt Voosen Hoolen geleghen inden Peel boven de *Swarte Baen*, tusschen Liessel ende Deurne	1677	CD
Baan, Zwarte	dat hij deponent geboren sijnde binnen desen verseide Heerlijckheijt van sijnder jeught aen heeft verkeert in de verseide Heerlijckheijt ende voornamentlijck mede op den Peel gaende over ende weder, van de Heerlijckheijt Deurne, naer Venrode Lande van Kessel over seeckeren padt genoemt de *Swarte Baen* gaende over eenen heuvel genaemt Vosschen Hoolen, oft Kremers Bult	1678	CD
	In tegenstelling tot de bewering dat er door de Peel alleen maar wegen liepen van Bakel uit en vanuit Deurne via de Groteberg, is de Zwarte Baan een oude verbinding van meer gewicht. Vanuit de Acht Zaligheden liep een route over Geldrop, Mierlo, De Bottel in Deurne, Vreekwijk, Breemortel, over de Vossenholen, langs de Paardekop naar Heide en vandaar naar Oostrum en de Romeinse weg langs de Maas. Deze route wordt gemarkeerd door prehistorische woonkernen, Romeinse en latere muntvondsten en tussen de Bottel en Vreekwijk door een grafveld uit de IJzertijd. Met Venrode is hier Venray bedoeld, oudtijds vaak gewoon 'Rode' genoemd. Op de Kadasterkaart van 1832 is de Zwarte Baan noch het Venrays Pad aangegeven. Op de Milt. Top. Krt van 1838 is het Venrays Pad wel aangegeven alsmede een aantal toelooppaden, o.a. vanuit de Breemortel. Op de Tranchotkaart van 1803 is de Zwarte Baan met naam aangegeven, maar lijkt daar vooral uit de oostelijke punt van het Hoekske te komen		
Baan, Zwarte	Pad van de Breemortel naar het Venrays Pad (*zie aldaar*)	1832	KD
Baan, Zwarte	oostelijk deel van de Breemortelweg	2010	KD
Baan. Zwarte	HGA E-2		
BAANSE LOOP	ende vermogen te planten en te houwen de naarvolgende plaatsen, sonder prejuditie van de voorhoofden der particulieren erven, daar aan gelegen, dat is te weten van den Hoek oft opgaande ijken boom, staande tegens de erven genoemt den Berch, in togte beseten wordende, ofte onlangs geweest sijnde van de gewesene Vrouwe van Asten, linie regt Rooy waarts op ende van de andere sijde, beginnende aan de Vloet ende streckende mede neffens den *Baanschen loop* Rooywaarts op als voorschreven, in desen verstande nogtans dat den voorschreven Heere, Sijne oiren ende nakomelingen, de groes Pleynen daar inne gelegen, niet en sullen vermogen te beplanten	1656	CD
Baanse Loop	beginnende aan de Vloet ende streckende mede neffens den *Baanschen loop* Rooywaarts op	1656	CD
Vloed	Heere ende mr. Anthonis Roijmans priester ende pastoor deser heerlijckheijt		

ende parochie van D. heeft erffelicken getransporteert Aert soone Hendrick Jan Jacobs sijnen gerechte neve, alsulcke stuck ackerlants en seekere stuck weij genoemt de *Vloet* gelegen aenden Wolffsberg omtrent de watermoelen, als hij vercregen heeft tegen Heere Hendrik van Doerne 1640 ORA

Daar hier sprake is van de Vloed (het land met het opgestuwde water) bij de watermolen kan de Baanse Loop alleen langs de weg naar Venray (Rooy) gelopen hebben. Volgens de Topografische Kaart 1918 liep er inderdaad een loop land de zuidrand van die weg. De precisering "aan de Wolfsberg" doet dan wel erg vreemd aan. want die lag een heel stuk zuidelijker

BAEKEL(man?) Jan Willems sn. vanden Zeylsberch heeft w+e verc. Goeyaerden Ansems 10 vaet erfrogge, maten van Helmond, vut enen stuc euselvelds, gel. inde Par. van Doertsen ter stede geheyten *Baekel*, UL. erf. Bruysten Verheze ende Jan Bruysten Hoegaerts sn., AL. Henric Pelgrom, UF. erf. Henrick van Doertsen, AF. erf. Convent van Binderen. Testes Jan Reynerts en Jan Willems 1504 ORA

Daar wel niet bedoeld zal zijn dat het dorp Bakel in Deurne lag, zal hier een min of meer gelijkluidende veldnaam zijn bedoeld, en dan naar alle waarschijnlijkheid de akker Bakerman. *(Zie aldaar)*

Wij (..... Thomas *Bakelmans*, ...), Scepenen der Dingbancke van Doerne 1546 ORA

BAKERMAN (Haageind) een akker aan de Berkstraat, genaamd den *Baeckelman* 1640 ORA
Bakerman den *beckerman* 1663 VD
Bakerman Item een stuk teul- en groesland gelegen int Kerckeijnt, genaamd den *Beckerman* 1693 ORA
Bakerman stuck ackerlant genaemt den *bakerman* [bij Haageints Eeuwsel] 1701 VD
Bakerman den *Bakerman* [bij de Thiend] 1701 VD
Bakerman den *beckerman*, weylant [bij Dopacker] 1701 VD
Bakerman groeslant den *beckerman* 1701 VD
Bakerman genaamd *Beckeman* int Kerkeijnd 1728 ORA
Bakerman ackerlant genaamd den *Bakerman* 1L 12R int Haageijnt. 1717 ORA
Bakerman item groesland 2L int Kerkeijnd genaamt den *Beckeman*. 1746 ORA
Bakerman item groesland genaamd den *Beekerman* 1785 VD

Voor de betekenis van -man-: *zie aldaar*.

Bakerman D 386 1832 KD
Bakerman Veldweg ter hoogte van de denkbeeldige kruising Vliersingel-Krullevaar 2010 KD
Bakerman HGA D1

BAKHUIS Paulus de Louw t.b.v. Maria huijsvrouw Cornelis Hikspoor, een huijs genaamt het *bakhuijs* met den hof ter plaatse geheten het Derp met het gebruijk van de put bij het groot huijs [E 207/208] 1715 ORA

BAKKERSAKKER een stuk land, genaamd den *Beckersecker* 1583 ORA

BAMMER een stuk land genaamd de *Bammer* [wrsch. Zeilberg] 1607 ORA

Bandert, Bendert

Het ligt voor de hand dat de onverklaarbare naam van het Helmondse klooster Binderen verwant is aan de Deurnese Be(e)ndert, de Bandert ten oosten van Milheeze en ten noordwesten van Oeffelt en de Bondert ten zuiden van Herkenbosch. De klankcombinatie -ndr- wijst op een herkomst uit het voor-Indo-Europese verleden. (Spamer, 1998b*). Voor Bindelen: zie r/l-wisseling.*

BANDERT item een stuck lants genaempt den *Baendert*, AZ 't waterlaet [tussen Wijtmortel en Dorenbosch] 1630 MD
Bandert item de *Baenert* ecker, AE 't Waterlaet 1630 MB
Bandert den *bandert*acker 1663 VD
Bandert den *bandert* acker [tussen Cleijnen Vloyacker en Mijtmortelacker] 1701 VD
Bandert den cleynen *bandert* 1701 VD
Bandert item vanden *Bandert* acker 1755 ORA
Bandert item kleine *Bandert* 1755 ORA

Bandert	een stuk teulland genaamd den Klijnen *Bandert* gelegen alhier in 't Haageijnd, maatboek nr 345	1768	ORA

De situering tussen Kleine Vloeiakker en Mijtmortel betekent, dat de Bandert bijna op dezelfde plaats lag als de Banjert. Toch zijn ze taalkundig niet identiek. Bandert zal verwant zijn aan Beender -een terrein aan de westzijde van de zuidelijke Commerstraat- en aan Binderen, het klooster bij Helmond. Het komt ook voor in Bennebroek en Bennedonk.
Het mnl. -benne- wordt in verband gebracht met een uit teenwilgen gevlochten geheel. Hier dan in de ruimste betekenis van het woord, nl. vlechtwerk, wijzend bijvoorbeeld op de aard van een gemaakte overgang over een beek - een met twijghout gevlochten overgang of voorde. (Beijers/Van Bussel)
Voor de Bandert zou dat een heel goede verklaring kunnen zijn, daar die aan een zijtak van de Reek, een redelijk grote waterloop lag. (*Zie aldaar*)

Bandert	Tussen Swalm, Dintel en Maassingel	2010	KD
Bandert	HGA D-1		

BANGERT	Verder ontvangen zij nog een stuk land, genaamd den *Bangert*, zoals dit perceel aan een zijde begrensd wordt door jan Joest Willems, aan de andere zijde naast Henrick van Zane, aan een einde naast de straat en het andere einde naast de erfgenamen van Meus Lamberts	1584	ORA

Bangerd is een verbastering van -bongerd- = boomgaard. Boomgaarden zouden oudtijds gelegen hebben bij leengoederen. Identiek aan Banjert. (*Zie aldaar*)

BANJERT	Land genaamd de Banjaert	1807	ORA
Banjert, de	D 88, 89, 90	1852	ND
Banjert in de Reek	D 1805	1902	ND
Banjert	Tussen Swalm, Dintel en Maassingel	2010	KD
Banjert	HGA D-1		

BANSAARD (Vloeieind)	een stuk land, genaamd den *Bansart*	1567	ORA
Bansaard	een akker genaamd de *Bansaert*, gelegen in het Vloijeijnde	1597	ORA
Bansaard	een huis, hof, erfenis en camp lands te Deurne opt Vloeijeynde neven erf. Goort Nelis en erf. Thijs Verhees en de gemeynstraet; nog twee akkers aldaar; nog 6 loopens land ts geh. den *Bantselaert*	1628	HP
Bansaard	item uit 6 lop. land te Deurne ter plaatse genaamd den *Bantselaert*	1628	OAH
Bansaard	uyt eenen acker onder Dornen genaemt den *bansart* 7 lop, e.z. Aert Marcelissen, a.z. en e.e. de gemeyn straete, a.e. Jenneke dr.v. Henrick Henrick Heesmans de 2 kinderen Hendrick Peter Hendrick Daniels	1643	ORA
Bansaard	den *banselaert*	1663	VD
Bansaard	een stuk teulland genaamd den *Banselaer*, gelegen in het Vloijeijnt, a.e. de gemeijne straet	1686	ORA
Bansaard	lant genaamd den *Banse Laer* opt Vloeijnd	1713	ORA
Bansaard	F 475, 476	1879	ND
Bansaard	Westzijde Heieindseweg, iets ten zuiden van de Vloeieindsweg	2010	KD
Bansaard	HGA F-2		

BANSELAAR(D/T) *Zie Bansaard*

BARSAKKER *zie Parsakker*

BASMAN/BOSMAN	Margaretha relicta Jois de Bruheze et liberis pro Jois de Bruheze de quandam *Bascman* sitis iuxta Bottel incipiens quondam ponte iuxta Brustini de Heze et ab illo loco ad locum dictum die Erke quondam Johannis de Velthoven	1448	HC

Vertaling:
Margaretha, weduwe van Johannis van Bruheze en kinderen voor Johannes van Bruheze van de vroegere Bascman, gelegen bij De Bottel, beginnend bij de vroegere brug bij Bruisten van de Hees, en vanaf die plaats naar de plaats genaamd De Erke, vroeger van Johannes van de Veldheuvel. 12 Penningen Leuvens.

Dat hier sprake is van een waterloop en niet van een perceel is duidelijk. Gezien het feit dat de schrijver ook een keer -quandam- in plaats van -quondam- schrijft, is het niet onmogelijk dat hij hier met -Bascman- een -Boscman- bedoelde, wat dan hoogstwaarschijnlijk een -Bosman- oplevert, de derde in Deurne!
Waar de "Erk" lag en wat er precies mee bedoeld wordt, wordt mogelijk duidelijk uit de volgende inschrijving uit een latere (en geheel andere) bron

Bastina	Vicini de Doernen pro Margareta relicta Johannis de Bruheze et suis liberis, pro Johannis de Bruheze de quondam *Bastina*, sitis iuxta Bottel incipienten quondam Ponte iuxta Bruystina de Heze et ab illo loco ad locum dictum de Eycke, erat quondam Johannis de Velthoven	ca 1550	RRD

Dit moet wel dezelfde waterloop betreffen: de betalingsplicht van deze cijns is nu overgegaan op de "Vicini de Doerne" ofwel de geburen, de dorpsgenoten als gemeenschap. Verder betreft het dezelfde cijnsbetalers, dezelfde waterloop, gelegen bij de Bottel, beginnend bij de vroegere brug bij Brysten van de Hees en vanaf die plaats naar de plaats genoemd de Eik(en), die vroeger van Jan van Velthoven/Veldheuvel was. Mogelijk heeft de schrijver een oudere tekst (zoals de bovenstaande) overgeschreven en daarbij -bascman- (wat er met-terdaad staat) gelezen als -bastina-. Een blik op het handschrift toont dat dat heel wel mogelijk is.
Dit moet een gedeelte zijn van de Oude Aa -ter plekke Vloeieindse Loop genoemd-, overeenkomend met wat in de Verkrijgbrief van 1325 genoemd wordt: "Bruijstensvonderen ende soo voirt den gerechten loop tot Paepevort". Schönfeld wijst erop dat volgens zijn zegslieden de Astense Aa rond 1950 gewoon de Loop werd genoemd, iets wat in het Deurnes gehucht Vreekwijk ook nu nog gezegd wordt van de Vreekwijkse Loop. In laaggelegen vlakke gebieden kenden die waterlopen soms meer dan één tak. Door de geleidelijke verlaging van het waterpeil vanaf de 13e eeuw kunnen zijarmen droogvallen. Dat verklaart het 'quondam'. Op de Topografische Kaart van 1892 zijn nog enkele afgesneden waterlopen te zien tussen de Bottel en de brug bij de Hees.
Toen die waterlopen nog waterrijk waren hebben er visrechten op bestaan, zoals op alle waterlopen in Deurne en Vlierden. Dat daarop cijnzen werden geheven was niet uitzonderlijk. Cijnsverplichtingen waren 'eeuwig', dus komen we die in alle elkaar opvolgende cijnsboeken steeds weer tegen, soms tot 1795 toe. Dat verklaart de hierboven staande 'overschrijvings'-fout.
Niet duidelijk is de "Erke" waar die waterloop in 1448 naar toe liep. In 1550 wordt er "Eycke" geschreven. Mogelijk moet het Erke uit 1448 juist als eik gelezen worden. Een alleen staande eik of een groepje eiken was een normaal gebruikt element in een routebeschrijving.
Voor de betekenis van -*man*- in Bascman: *zie aldaar*.

Basman	deel van de Oude Aa tussen B 388 en een noordelijker gelegen punt	1832	KD
Basman	deel van de Oude Aa tussen de kruising met de Karnweg en een noordelijker gelegen punt	2010	KD
Basman	HGA B-3		

BATEMAN	groesvelt den *bateman*	1610	HP
Bateman	acker op Vloeijnt genaamd de *Baterman*	1701	ORA
Bateman	den *Bateman*	1770	ORA
Bateman	den *Baterman*	1808	ORA

Bij het Vloeieind lag ook de Boterman. Mogelijk is -bate(r)man- een verschrijving hiervan.
Voor de betekenis van -man-: *zie aldaar*.

beekdal

Uiteraard vormen het dal van de Vlier of Bakelse Aa, van de Vreekwijkse Loop en van de Oude Aa beekdalen. Als zodanig bestaan ze nog steeds geheel of gedeeltelijk. Er zijn echter ook verdwenen beekdalen. Als we ervan uitgaan dat -beemd- betekent 'alluviaal land langs een waterloop' (Berkel/Samplonius), dan geven namen als Heinsbeemd, Nieuwe Beemd, Verloren Beemd, enz. al een aanwijzing.
Zie verder: Reekgraaf, Schatgraaf, Waterlaat en Krommenboom, Man

BEEK

	Waltero de *Beke*	1306	CA
	Alondis van der *Beke*	1340	HC
	Arnoldus van der *Beke*, 1 nieuwe penning en 1 hoen van der Blaect ende Roubrake Arnoldus filius Vrederardis(?)	1340	HC
	Everardus van der *Beke* (de Fluvio), van het erfgoed van Geyvardus, 9 penningen	1340	HC
	Gevardus de Fluvio fratre dicti Arnollen, 8 penningen en 1 hoen	1340	HC
	heer Ghevardus van der *Beke* (de Fluvio), 6 schellingen	1340	HC

later: de weduwe van heer Gevardus, en de kinderen 1340 HC
Henricus, zoon van Wolterus van der *Beke* van het erfgoed van Elizabeth Wolterus 1340 HC
Oda van der *Beke* (de Fluvio) 27 penningen, en Henricus Mersmans haar man 1340 HC
(Jan de Wert van Vlierden, van het erfgoed van Nycholaus Mersmans) 1340 HC
(Henricus, genaamd Mersman van Bergelen) 1340 HC
Willelmus van der *Beke*, 18 penningen van het erfgoed van Elisabeth Comans 1340 HC
Jutta, dochter van Ghevardus, 1 penning 1340 HC
bijschrift fol. 19: Rogerius van Dorne, van het erfgoed van Willelmus van der *Beke* 1340 HC
(Jut van den Boegarde dochter wijlen Art van der Vloet en haar broer wijlen Rogier) 1368 BP
Henric Dirck Ansems van *Beke* (in Veldhoven) 1368 BP
(Roef Mersmans van Bergulen) 1376 BP
Aleijdis relicta Johanneses filij Wouteri vander *Beke* 1380 HC
Henricus filius Joannis Wouters 1380 HC
Bertolomeo de *Beke* de hereditate quondam Gevardi et Henrici sui fratris 1380 HC
de hereditate Gevardus vander *Beke* 1380 HC
Everardus de Fluvio ex parte ecclesie de Dorne de hereditate Johannis vanden Hovel 1380 HC
Elisabet relicta Henrici filij Udemanni et liberis de hereditate Johannis de *Beke* 1380 HC
Everardus gener Wilhelmi vander *Beke* pro Wilhelmo predicto 1380 HC
Katharina relicta Henricus vander Hovel et Katharina de *Beken* eius filia de Palude de Hoerenvoert; Henricus filius Dominus Gevardi et liberi Katarina 1380 HC
Henricus filius Johannis filij Wouterus vander *Beke* 1380 HC
Henricus filius Wilhelmi vander *Beke* pro parte suo 1380 HC
Johannis de *Beke* de vinario dicto Lubruggen 1380 HC
Johannes Coman de Loen Wilhelmo vander *Beke* patre suo; item pro libero Wilhelmo vander *Beke* 1380 HC
Katharina relicta Henricus vander Hove et Katharina eius filia pro Henrico filio Domini Gevardi de *Beke* de Palude propre Hoerenvoert 1380 HC
liberi Henrici filius Wouteri vander *Beke*, de hereditate Elisabeth Wouteri 1380 HC
liberi Wilhelmi vander *Beke* quos habet cum IJda sua prima uxoris (kantlijn: sunt Everardus, Henricus et Lucas) 1380 HC
Luijtgardis filia Wilhelmi vander *Beke*, de hereditate patris 1380 HC
Everardus et Henricus filie Wilhelmi, Johannes Coman et Lutgardis filia Wilhelmi, habent dimissum Wilhelmi vander *Beke* pro Henrico vander Heze 1380 HC
Joannes, zoon van Comans, van het erfgoed van zijn moeder, 6 penningen dezelfde (Joannes de Schone *(Pulcher)*, 12 penningen van het erfgoed van Johannes Comans 1340 HC
Jan Coman van Loen heeft erflijk verkocht Hendrick zoon wijlen Jan Colke en Matheus van Doerne 2 mud rogge Helmondse maat uit een lant genaamd de Braeck gelegen te Doerne e.z. Jan de Becker, a.z. Willem vande *Beke*, a.e. meer andere 1382 BP
Art van *Beke* samen met Jut weduwe Jan van de Boegarde en zoon Jan 1382 BP
Henrick Artsz van *Beke* met Ghevaert en Everaert zoon van Jut weduwe van Jan van den Boegarde 1382 BP
Art van *Beke* natuurlijk zoon wijlen heer Art van *Beke* priester; Hendrick zoon van Art van *Beke* samen met Jut weduwe van Jan van den Boegarde; 1393 BP
Henrick van *Beke* 1397 BP
Henrick van *Beke* en zijn vader Art 1402 BP
Jan zoon van wijlen Jan Coman van Helmont 1410 BP
Hendrick van *Beke* zoon wijlen Art van Doerne. Juffr Agnes moeder van Art. 1412 BP
Hier waeren over sehepenen tot Doernen: (....) Henryc van der *Beec* 1415 CD
Bartholomeus de *Beke* de hereditate quondam Gevardi et Henricus sui fratres 1418 HC
Gerardus filius Nicholai Mersmans 1418 HC
Jan vande *Beke* zoon wijlen Lambert van Bottel belooft plechtig te betalen aan Jan zoon wijlen Peter Merevoort. Als man en mombior van Agnes zijne vrouw dochter wijlen Jan vande *Beke* ten behoeve van Elisabeth dochter Jan vande *Beke* 1427 BP

BEEK, DE tot vreecwyc op die *beke* 1420 HP
Beek, de de prato in die *Beect* 1448 CR
Esp en een stuk land genaamd de Maesakker daar gelegen tusse het erfgoet van de Espe en tussen de erfgenamen van wijlen Gerard van Os, strekkende van Willem van *Beke* en het erf Jan Krakelaert en Marcelis Amelis Zijsen tot aan het Stappen-

	pad	1451	BP
Beek, de	Een erfpacht uit een stuk land te Doerne ter plaatse genaamd Vreeckwijk aan de *Beke*. Tussen de kinderen wijlen Arnold Bogairt EZ en het erf van Jan zoon van Ida genoemd Scoen Ide van Doerne. AZ een stuck land genaamd het Gheen te Doerne in de voornoemde parochie tussen het erf van de voornoemde Jan en de gemeijnte van Doerne	1490	BP
Beek, de	Jannen Smeetszn. krijgt: - stucken erfs metten tymeragien dair op staende, UL. Jan vanden Bogart, AL. Jan Wreynss; - stuck lants, gel. aende Wyer eynde UL. Art Bakelmans, AL. gemeyn wech (....) Jannen Wreynss als m/m zijnder huysvr. krijgt: - een camp erfs metten huyse ende backhuyse dair op staende, UL. Jan van Overlant AL. Jan Pegs meded.; - het dorde deel inden hoff, gel. tusschyen beyde mededeylers; - een stuck lants, gel. neven erffenisse der kynderen Henrick Daniels, AL. O.L. Vrouwe altair; - de helft van een stuck lants, gen. die *Beecke* UL. Art Bakelmans AL. Jan Smeets	1544	ORA
Beek, de	Andries Joesten Andriessen van den Zeijlberch verkoopt bij deze aan de Heer Huijbrecht Jaspers, priester, een cijns van fl. 3,=. Jaarlijks te betalen op lichtmisdag, dit van en uit een huis met de hof, hofstad en het land daarbij en aan gelegen. Staande en gelegen alhier in Vreckwijck, begrensd aan een zijde naast Mathijs Reijners, aan de andere zijde naast de straat, aan een einde naast Jan Golofs en het andere einde de straat. Verder uit een stuk groese, gelegen op de *Beeck*. Begrensd aan een zijde naast de Aa, aan de andere zijde aan 2 zijden het Onze Lieve Vrouwe Altaar en een einde de straat. Met nog een perceel land, gelegen zoals hiervoor. Begrensd aan een zijde naast de erfgenamen van Jan Verhaeg, aan de andere zijde naast Willem van Oss, aan een einde naast de erfgenamen van Jan Pegs en meer anderen en aan het andere einde naast de Schatgraaf.	1566	ORA
Beek, de	In de vierde kavel gaat naar Peter van herssel en aan Luijthen voorschreven een stuk land, genaamd die *Beeck* alhier te Vreeckwijck gelegen. Begrensd aan een zijde naast Jan Vreijnssen, aan de andere zijde naast Wouter reijnders aan een einde naast Meus becx en het andere einde naast de straat.	1584	ORA
Beek, de	Peter Henricx van Herssel geeft bij deze in erfwisseling of ruil uit aan Joesten Frans Peethens een akker zoals dit perceel gelegen is alhier te Vreeck en genaamd is de *Beeck*. Dit stuk land wordt begrensd aan een zijde naast Jan Vreijnssen, aan de andere zijde naast de kinderen van Jan Smeets, aan een einde naast de straat en aan het andere einde naast de kinderen van Meus becx.	1589	ORA

Meus Becx woonde ca. 1570 op F 262

Beek, de	Lambert Wijlbort Vreijnssen verpacht aan Servaes Heijn Faessen de in de vorige akte vernaderde akker, genaamd de *Beeck*. Gelegen te Vreeckwijck.	1604	ORA

Wilbert Jan Faes woonde in 1677 op F 237. Zijn grootvader Faes Corstiens woonde daar voor 1634.

Met het terrein "te Vreekwijk aan de Beek" wordt altijd het terrein bedoeld waar de mannelijke inwoners van Deurne jaarlijks op 17 maart bijeen kwamen om regenten te kiezen en keuren en breuken vast te stellen.

BEEK, TER	ex bonis *ter beke*	1381	CR
Weijer	ex hereditate quondam Wilhelmi vande *Beeck* sita in loco dicto Die Wijer	1498	DC
Wittenborg	den Wittenborch neven hoeve t'Esspe	1525	HP
Wittenborg	een stuk land zoals dit gelegen is in Vreeckwijck en bekend staat onder de naam Wittenboirch, aan een einde naast de Kerkpad	1583	ORA
Beek, Ter	Item het goed *te Beeck* waarin Jan Martens woont, voor zover Claes Aerts daarin met recht had	1693	ORA

Het Verpondingsboek 1701*) geeft van verschillende inwoners van Deurne aan, dat die eigendommen hebben 'in den Beeck'. Hun totale eigendom, voorzover dat op één locatie aaneengesloten voorkomt, beslaat dan de kadastrale nummers Vreekwijk E 812 t/m E 840. Daar E 841 met directe omgeving het goed Esp vormde en E 813-820 het goed Wittenborch, beide ook voorkomend in de late Middeleeuwen, blijft er voor het goed Ter Beek niets anders over dan de percelen E 821-830. Dat sluit voortreffelijk aan bij andere gegevens. Het goed Ter Beek moet in Vreekwijk hebben gelegen (1420). De enige aanwijzing voor een localisatie is dan de vermelding uit 1451, waarin het goed Esp aan het bezit van Willem van de Beek blijkt te grenzen en die uit 1498, waarin de erfenis van Willem van de Beek wordt gekoppeld aan de Weijer. De percelen E 821-830 liggen in

de Weijer, tegen het goed Esp aan. Het enige huis in de Weijer is in 1652 het perceel E-826. Daar moet de Jan Martens van 1693 gewoond hebben. In 1785 woont er een Jan Coolen, die ook in 1797 zo genoemd wordt, maar daar tussen door in 1791 ineens Jan Beek heet. Dit pand ligt in de reeks percelen die in 1701 als enige in aanmerking komen voor de locatie 'in den Beeck'. Daarmee mag het bewijs sluitend worden geacht. Hier lagen derhalve drie oude landgoederen bij elkaar.

*) fol. 118r, 118v, 119 r. 119v.

Beek, Ter	E 821-830	1832	KD
Beek, Ter	noordoosthoek kruising Liesselseweg/Breemortelseweg	2010	KD
Beek, Ter	HGA E-2		

spamer

BEEKSESTRAAT	Faes witt. soen wilner Henrick Mauwaerts als m/m Katherine sijns wijfs witt. dr. Jan Snabben Henricks soen heeft w+e verc. Jan Goeyaert Snabben soen die jonge - stucken lands, omtr. XX roeden, gel. Vreeckwijck op die *Beeckstraet*, UL+UF. coeper, AL. erfgen. Jans Verbeeck, AF. gemeijn straet	1503	ORA
Weijer (Vreekwijk 1)	Item noch een stucken lants genaempt die Wyaers gelegen metter eene zijden Henrix Frerycks erfnis ende metter andere zijden westwaert aen erfnis Aert Goyarts, streckende metten eenen eynde van erfnis Henricks van den Colck voirts op erfnis der kynderen Goyarts Verbeersdonck, houdende drie copsaetz omtrent 1530	LB	

Hendrick van den Colck woonde in die periode op F 262

Beeksestraat	Aert Aerts soen Verhagen heeft vercocht aan Aert Maes Bakermans soen 7 lopen rogge uit een huis met toebehoren te Deurne ts geh. Vreeckwijck, e.z. Jans Verbeeck, a.z. wed. + kn. w. Jan Snabben, e.e. Aert Reynderts + kn., a.e. gemeynre straet (die *Beeksche straet*)	1533	HP
Weijereinde	Jannen Smeetszn. krijgt: - stucken erfs metten tymeragien dair op staende, UL. Jan vanden Bogart, AL. Jan Wreynss; - stuck lants, gel. aende Wyer eynde UL. Art Bakelmans, AL. gemeyn wech (....) Jannen Wreynss als m/m zijnder huysvr. krijgt: - een camp erfs metten huyse ende backhuyse dair op staende, UL. Jan van Overlant AL. Jan Pegs meded.; - het dorde deel inden hoff, gel. tusschyen beyde mededeylers; - een stuck lants, gel. neven erffenisse der kynderen Henrick Daniels, AL. O.L. Vrouwe altair; - de helft van een stuck lants, gen. die Beecke UL. Art Bakelmans AL. Jan Smeets	1544	ORA
Beeksestraat	Willem Jan Goossens, als zijnde de man en momboir van Maria Reijn Thijs, verkoopt bij deze aan Peter Henricks van Herssel een stuk groesveld. Alhier gelegen aan de *Beeckstraat*. Begrensd aan een zijde naast de koper, verder rondom aan de Gemeente.	1590	ORA
Weijer	een stuk land alhier gelegen te Vreeck boven de Weijer en geheten de Weijer, gelegen en begrensd aan een zijde naast Meus beex	1593	ORA

Meus Becx woonde toen op F 262

Beekse straat	een akker met de houtwas daarop staande en gelegen te Vreeckwijck aande *Beecxe straat*	1616	ORA
Beeksestraat (+ Weijereinde)	De weijereijnde. De voorschreven Peter*) verklaert dat hij Nelis Goloffs in sijn leven dickmaels heeft hooren seggen ende verclaeren dat de huisinghe staende inde *Beecksestraet* van het beginsel tot het eijnde soo wel deen als dandere schuldich ende gehouden waeren int hang[ende] ende onderpanden van selve gelijck Peter Thijs de Bottel insgelijcx verclaert dat hij tselve dickmaels heeft hooren seggen van Faes Corstiens. actum ut supra.	1634	ORA

*) Peter Jacobs den timmerman, oud omtrent 70 jaar

Goloffs woonde tussen 1586 en 1620 op de hoek van het Stappad op F 261. Omdat daar meteen de Engsteeg in zuidwestelijke richting aftakte wordt Goloffs ook aan de Engsteeg gelocaliseerd.

Beeksestraat	Hoogstwaarschijnlijk de straat van de poel aan de Heieindseweg (later Oude Stappad genaamd) naar het Stappad (later Liesselseweg)	1832	KD

Met de weijer kan alleen de poel op dit kruispunt zijn bedoeld. Vandaar de benaming -Weijereind-.

Beeksestraat	nu het deel van de St. Jozefstraat vanaf het Oude Stappad tot aan de Liesselseweg	2010	KD
Beeksestraat	HGA F-1		

beemd

Beemden zijn oorspronkelijk als gemeenschappelijke gronden gebruikt.. Een beemd is alluviaal (aangeslibd) land naast een beek, gebruikt als weide, of als die daarvoor te nat was als hooiland. Gewoonlijk ligt een weide (pascua, eeuwsel) hoger dan een beemd (pratum) en werd gebruikt voor beweiding. Het beemdgras, meestal wat zuriger, werd gewoonlijk als hooi aan de paarden gegeven Vanaf de 11e/12e eeuw kon door een betere ontwatering ontginning in de beekdalen gaan plaatsvinden. De beemden die daar ontstonden werden in de 12e en 13e eeuw als gemeenschappelijke hooi- èn weilanden gebruikt (Beijers/Van Bussel).

BEEMD, DEURNESE	een stuc beems inden *dorreschen beemt* aen vareschot	1416	HP
Beemd, Deurnese	uyt enen stuc beempts geheiten den *doerneschen beemp*t achter gheen buchorst	1417	HP
Beemden, Deurnese	in die *doerenssche beemden*	1420	HP
Beemden, Deurnese	in der prochien van Dornen in die *doerenssche beemden*	1422	HP
Beemd, Deurnese	den *Deursensenbeempt* en de Aa (belending van een hooiveld op de Dijsteldonk te Vlierden)	1656	OAA
BEEMD, BOLLEN- (Moostdijk)	nog een hooiveld gelegen in de Moosdijck en genaamd de *Bollenbeemd*	1605	ORA
Beemd, Bollen-	een parceel groes genaamd den *Bollenbeemd*	1808	ORA
BEEMD, GANS-	den *gansbeempt*	1490	HP
BEEMD, GEV.v.Doerne-	op *ghevaertsbeempdt* van doerne	1453	CD
Beemd, Gevarts-	erf geheiten *gevartsbeempt*	1490	HP
BEEMD, GROTE	die *groetbeemdt*	1490	HP
BEEMD, HAAG-	de prato dicto *hagebeemt*	1418	HC
Beemd, haag-	den *hagenbeempt*	1467	FS
BEEMD, HOOLKENS-	den *hoelkensbeempt*	1443	HP
Beemd, hoolkens-	dat cleyn beemptke by *hoelkensbeempt*	1443	HP
BEEMD, KONINGS- (Moostd.)	die helft van een stuck beemps geleghen aen die Moesdijck genaempt *skoenix beempt*, welcke helen beempt geleghen is UL. erf. Henrick Daniels en erf toebehoerende den Moesdijck, Voerts gemeijnt van Doertsen	1519	ORA
BEEMD, KLEMERS- (Moostd.)	een perceel land genaamd het *Kleemersbeemdje*	1808	ORA
Beemd, Klemers-	een parceel land genaamd het Eeuwselveld of *Kleemersbeemdje*	1808	ORA
BEEMD, KOMMER- (Moostd.)	een parceel groes aan de *Kommerbeemd*	1808	ORA
BEEMD, LEG- (Zeilberg)	de helft van de *Leegbeemden*	1569	ORA
Beemd, leg-	Het Cuijckxeusel alsmede een helft van de *Leegbeemden*	1569	ORA
Beemd, leg-	uit een beemd, genaamd den *Legenbeemd*	1574	ORA
Beemd, leg-	een stuk euselveld zoals dit alhier gelegen is in de *Leegbeemd*	1588	ORA
Beemd, leg-	een stuk groesvelt aan de *Legen* Beemd	1593	ORA
Beemd, leg-	perceel in de Zeilberg in de *Leghbeemden*	1626	ORA
Beemd, leg-	item een stuck groese gelegen als voor, geheten den *Leechgbeempt*	1637	ORA
Beemd, leg-	de *leg Beemd*	1656	MD
Beemd, leg-	Item de *Leegbeemds*	1663	ORA
Beemd, leg-	in de *legh bemde*	1701	VD

De verlenging van de -e- tot -ee- komt ook een enkele keer bij de waterloop Helleman voor. De oorspronkelijke uitspraak zal met een korte -è- geweest zijn. Dat zien we ook bij Vreekwijk, waarvan de oudste vorm -Vrecwich- is. Daar is de lange -ee- blijvend geworden, althans in de hoognederlandse uitspraak. Dialectisch heet het nog steeds 'het Vrèck', met een langgerekte korte -è-. Het Hellegat werd al vroeg ook -Heylegat- geschreven, wat wijst op een uitspraak met een lange -ee-. Toch is daar en in de Helleman de korte -è- de blijvende factor geworden. Daarom wordt hier gekozen voor een -legbeemd- en niet een -leegbeemd. Een leg is een hoger gelegen vang- en africhtplaats voor valken. Een van de eerste leden van het geslacht Van Doerne was 'falconarius' (valkenmeester)

van de heer van Cranendonk.
Zie verder: Zeilberg

BEEMD, MEI- (Moostdijk)	Vuijt huijs en hoff ende aengeleghen erffenisse op Luttel Meijel groot ontrent 17 lopensaeten, U.L. de gemeijne straete, A.L. verscheijdene eeuselen toebehorende (ver)scheide persoonen, U.F. de *Meijbempde*, A.F. de gemeijnt van Meijel	1643	CR
Beemd, Mei-	in de *meijbemt*	1663	VD
Beemd, Mei-	een perceel land in de *Meijbeemden*	1808	ORA
Beemd, Mei-	I 599-681	1832	KD
Beemd, Mei-	Het gebied tussen de Willibrorduspu t en de hoek Boonhof/Meistraat	2010	KD
Beemd, Mei-	HGA I-2		
BEEMD, NIEUWE (Vloeiakker)	terra opdie *Nubuem*	1381	CR
Beemd, nieuwe	een sestedeel van een halven buynre beemts gelegen opt goet geheiten die *nuwe beemden*	1421	HP
Beemd, nieuwe	ut huyssinge, hofstede ende een stuc lands daer bi ende aen een gelegen met allen sijnen toebehoerten ter stede aen die heie aen dat nulant tusschen erffnis Claes Verhoven metter eenre siden ende erfnis Jans van Beec metter andere siden, strec-kende vanden *nuwen beemden* op die gemeynt van Doerren	1436	CD
Beemd, nieuwe	*nuwenbeempt* aen ghenen hagheyndt	1445	FS
Beemd, nieuwe	Everart van Doerne zoon wijlen Gevart zoon wijlen Everart van Doernen. bezit den *Nuwenbeempt* aan Gheen Haghe eijnden aan die Aa	1445	BP
Beemd, nieuwe	Op Papenvenne een beemd in die *Nuwe beemden*	1449	BP
Beemd, nieuwe	beemd in die *nuwe beemde*	1487	CD
Beemd, nieuwe	vut enen stuc lands met enen stuc groesvelds daer bij ende aen gel., ter stede geheyten den Vloeyecker, UL. erf. wijlen der kijnder vanden Wasberch, AL. die *nyde beempt*	1501	ORA
Beemd, nieuwe	een zille beemps geleghen in die *nijde beemps*	1516	ORA
Beemd, nieuwe	die *nijenbeemden*	1525	HP
Beemd, nieuwe	ex prato dicto *nuwenbeempt*	1579	CE
Beemd, nieuwe	een hooibeemd gelegen alhier in de *Nieuwe Beemd* te Deurne	1587	ORA
Beemd, nieuwe	die *Nijenbeemden*	1608	HP
Beemd, nieuwe	uit het 4e deel van een akker aan de *Nyeuwbeempden*	1609	HP
Beemd, nieuwe	beempt geheeten den *Nuwenbeempt*	1640	CE
Beemd, nieuwe	Item een stuk groesland gelegen in de *Nieu Beemden*	1693	ORA
Beemd, nieuwe	den Ossenbeemd, gelegen alhier aan de *Nieuwe Beemden*	1757	ORA

In 1499 wordt de nieuwe beemd gelocaliseerd in het goed Papenvenne. Dat lag op de Kruising Kruisstraat/ Flemingstraat. Het gebied ten noorden daarvan behoorde al tot de Vloeiakker, waarvan een deel tot Papenvenne behoord kan hebben. Aan de noordrand daarvan tegen de Vlier aan (in 1455 met -Aa- aangeduid) lagen kennelijk de nieuwe beemden. De Ossebeemd van 1757 (C 473-476) grensde er oostelijk aan

Beemd, nieuwe	C 451-472	1832	KD
Beemd, nieuwe	Terrein langs de zuidrand van de Vlier van Kerkeindseweg tot aan de Helmondsingel	2010	KD
Beemd, nieuwe	HGA C-4		
BEEMD, NIEUWE (Walsberg)	vut enen stuc lands cum edificijs, gel. aenden Wasberch, UL. erf. Meeus Maes sBruynen, AL. Jan Verbeeck,UF. die *Nijden beemden*, AF. Gemeynt	1503	ORA

Strikt genomen lag de Wasberch ten noorden van de Vlier. De nieuwe beemd die aan het hier bedoelde terrein grensde kan evenwel aan de zuidzijde van de Vlier gelegen hebben. Dergelijke 'overstekende' belendingen komen wel meer voor. Dan is hier met Nieuwe Beemd dus een deel van de voorgaande bedoeld.

BEEMD, KLEINE-	dat cleyn *beemptke* bij hoelkensbeempt	1443	HP
BEEMD, SCHUTTERS-	Frans Hendricx V sc. over 1 vat uijt sijn *schutter beempken*	1659	KM
BEEMD, VERLOREN	die helft van een stuc bempts welc alinge bempt gelegen is inder prochie van Doer-		

	nen ter stede geheiten in die *verloren bemde*	1434	HP
Beemd, verloren	item een stuc beemps gel. in die *Verloeren beempt* omtr. den Moelenhoff	1505	ORA
BEEMDEIND (Liessel)	in de *Beemdeijnden*	1576	ORA
BEENDER	F 78- 96	1832	KD

Zie: Bender

BEERHEUVEL	wt huys, hostat ende hof met eenen camp lants ende heytvelde daer bij ende aen geleghen., geleghen Doertsen, geheijten den Kerckhoff of ter stede geheijten *Beyerhovel*	1518	ORA

Als de -y- hier zoals gebruikelijk alleen dient ter verlenging van de -e-klank, is de oorspronkelijke uitspraak dus -beer-heuvel geweest.
De belangrijkste varianten zijn ber, bers en beers, evt. bier. Beer duidt op een modderige, slijkerige, moerassige bodemgesteldheid. Sommige auteurs neigen naar een betekenis van ‘stoppelveld’ of ‘stekelige plaats’, wat de relatie met de begroeiing accentueert, zoals bv. Berseldonk en Berselaar. Het element zou teruggaan op het germ. * birnu = aal, drek, op beer gelijkende modder, slijk. ‘Bers’ werd ook afgeleid uit ‘bern(e)’, ‘barn(e)’ en ‘born(e)’, wat de betekenis van ‘stromend water’ benadert. Tenslotte kan een andere verklaring ‘omheinde plaats’ zijn, oorspronkelijk een ingevlochten haag (van staken). (Beijers/Van Bussel)

In de vermelding is sprake van een kerkhof met een kamp land en een heideveld. Dat kan onmogelijk op het kerkhof rond de Deurnese kerk slaan, omdat daar in 1518 geen heideveld meer omheen lag. Dat terrein liep noordwaarts uit op het goed Papenven en de Vloeiakker. Het enige andere 'kerkhof' met heuvels en heide kan dan alleen het terrein met de grafheuvels in de latere St. Jozefparochie zijn. Op de Topografische Kaart van 1934 is nog goed te zien dat direct tegen de heuvels aan een ven lag. Daar was het moerassig. Het geheel lag op de Derpse Heide die op die plek ook in 1934 nog niet ontgonnen was.

Beerheuvel	Hoogstwaarschijnlijk het oostelijke deel van F 358	1832	KD
Beerheuvel	het gebied tussen St. Jozefstraat, Burg. Roefslaan en Beukenstraat	2010	KD
Beerheuvel	HGA F-1		
BEERSDONK	een euselveld zoals dit perceel gelegen is zowel onder Deurne als Vlierden en genaamd is den *Beersdonck*	1575	ORA
Beersdonk	een huis met land te Deurne bij de hoeve opte *Berssdonck*	1587	HP
Beersdonk	een huis, hof en daaraan gelegen erfenis aen den *Beerdonck*	1627	ORA

De Beersdonk was een gehucht iets ten zuidoosten van Brouwhuis.

BEERZEN, OUDE	uit een stuk land geheten die *Oude Beerzen* te Deurne	1502	HP

Deze naam heeft niets te maken met de huidige Beerse in Deurne, die naar de rivier de Beerse of Beerze is genoemd. *-beers-* stoppelveld of moerassig gebied

BEESTENMARKT	de *beestenmaerckt* sal geplasseert worden de straet nevens de peerdemerckt	1684	CD
Paardenmarkt	die peerde-merckt by het huijs daer gewoont heeft Jan Peter Conincx zaliger, ter plaetse genaempt de Weijde Straet, noerde waerts ende ooist waerts op	1684	CD

De beestenmarkt op het driehoekige uiteinde van de Lage Kerk lag in 'de straet nevens de peerdemerckt'. Omdat de overige belendende straatnamen vaststaan (Commerstraat = Heuvelstraat en Derpsestraat; Korte Steenweg = Martinetstraat; Molenweg = Oude Liesselseweg) kan de Weistraat alleen maar de verbinding noordwaarts en oostwaarts tussen het driehoekige uiteinde van de Lage Kerk en de Martinetstraat geweest zijn. De naam Lage Kerk is pas ontstaan na de stichting van de kerkschuur aldaar in 1674, terwijl de naam Weidestraat al in de 15e eeuw voorkwam.
Beestenmarkt = Lagekerk, getuige de route die de nachtroeper moest volgen: *Beginnen ieder uur aan de Watermoolen, tot de brug van het Klyn Kasteel* [aan de noordrand van het terrein, aan de laan tussen watermolen en Klein Kasteel], *en van daar door het Haageind voorbij de Prins* [nu de boerderij in de bocht, waar het Haageind Kruisstraat gaat heten] *en vandaar* [via de Kerkstraat] *tot de Swaen* [op de Markt], *en zo vervolgens over de Korte Steenweg* [Martinetstraat] *naar het Kerkenhuys op de Beestemarkt* [Lagekerk], *en langs den Heuvel* [Heuvelstraat en via Zandbosweg] *naar het Marktveld* [hoek Visser-Kruisstraat] *terug, en zo na de Kruysstraat wederom tot aan de Prins*.[begin Haageind] 1794 OAD
De schuurkerk (Kerkhuis) en de pastorie stonden beide aan de Lagekerk

BEIJERHEUVEL	*zie Beerheuvel*		
BEKKERMAN	*zie Bakerman*		
BE(E)NDER	groes de *Bender*	1791	MD
Bendert	Item groes genaamd Den *Bendert*	1799	OR
Bender	den *Bender*	1847	ND
Beender	Deze naam komt alleen op de Kadasterkaart voor en vanaf ca. 1820 alleen in enkele notariële stukken.		

Vóór ca. 1790 liggen deze percelen volgens de schepenprotocollen gewoon in het Derp, een enkele keer "in de Kuilen". Voor de mogelijke herkomst en de betekenis van deze plotseling opduikende naam: *zie Bandert*

Bender	F 78- 98	1832	KD
Bender	gebied Romeinstraat - Derpsestraat - Tramstraat	2010	KD

Zie: Bandert en Binder

BEREKAMP	den *beerencamp* neffens de keijserstraet	1701	VD
Berekamp	item inden *Beerenkamp* nevens de Keijzerstraat	1766	ORA

berg

In archeologische zin zijn 'bergen' interessant: er zijn vele belangrijke vondsten gedaan. (Beijers/Van Bussel)
In Deurne komen ze in ruime mate voor, al beweert van Berkel/Samplonius dat wat ten noorden van de grote rivieren 'berg' heet in Brabant 'donk' heet. Het aantal donken in Deurneis echter omgekeerd evenredig aan het aantal bergen:

Berg, de (Vloeieind)
Berg, de (Kranenmortel)
Berge, Ten
Galgenberg
Haageindse Bergen
Hanenberg
Hongerberg
Huetberg (Moosdijk)
Konijnenberg
Kouwenberg
Kranenberg
Kruisberg
Lichtenberg
Lijkberg
Merlenberg
Nollenberg
Schuifelberg
Schuilberg
Smedenberg
Stalberg
Treurenberg (Liessel)
Vloeiberg
Walsberg
Wittenberg/Wittenborg
Wolfsberg
Wortelberg
Zeilberg

Bovenop de dekzandplateaus konden zich kleine dekzandruggetjes vormen van enkele meters hoog. Ten opzichte van het beekdal kon het hoogteverschil in totaal wel 5 à 6 meter bedragen. De stuifduinen konden in totaal wel tot 8 meter boven het beekdalniveau reiken. (Mededeling Luuk Keunen uit college LUW).
Hoewel de Enderakkers [in Bergeyk] tegenwoordig een vlak oppervlak hebben, zal het landschap in de ontginningsperiode, ruwweg de periode 1200-1340, veel golvender zijn geweest. Dit leiden we af uit de historische veldnamen in het gebied die tal van verwijzingen naar hoogteverschillen bevatten. Dit zijn namen als:

Daalakker, de Kuil, het Hoogakkerke, de Klodder en de Kruin. Dergelijke verschillen waren in later tijd niet meer zichtbaar, omdat toen alle lagere delen van het complex waren opgevuld met plag-gendekmateriaal. De bovengenoemde toponiemen vormen een aanwijzing dat de plaggendekken ter plekke voor een belangrijk deel of zelfs geheel van na de bovengenoemde ontginningsperiode dateren. (VGS, 2008) Qualitate qua geldt dit voor Deurne evenzeer.

BERG (Derp)	item het *Bergsken* 18R, EZ de Haarstraat AZ de weduwe Gielen Heesman	1741	ORA
BERG (Breemortel)	goederen ter plaatse genaamd den Breemortel o.a. den *Berg* nr 1666	1809	ORA
Berg	bouwland de *Berg*	1851	ND
Berg	E 502, 505, 507	1832	KD
Berg	noordrand van Rapenweg, 125 m. westelijk van Kranenmortelweg	2010	KD
Berg	HGA E-2		
BERG Vloeieind)	bouwland den *Berg*	1874	ND
Berg	F 478	1832	KD
Berg	zuidwesthoek T-kruising Heieindseweg/Vloeieindseweg	2010	KD
Berg	HGA F-2		
BERGAKKER	den *berghacker* [bij Strijpen, Coppelacker, Steghacker]	1701	VD
BERGEIND (Bruggen)	uijt een hove aen den Watermolen aen den *Bergheijnde*	1659	KM
BERGE, TEN			
Weide, Ter	tgoet *ter widen*	1378	HGB
Weide, Ter	Jan Jan van Bruheze bezit de hoeve tguet *te Wijen*	1427	BP
Weide, Ter	Henrick en Dirck zoons van wijlen Aert vanden Cluijt, Aert zoon wijlen Aert vanden Cluijt. Aert Monic. pacht uit het goed *ter Weijden*	1427	BP
Weide, Ter	Hoeve tgoet *te Weijden*, van Jan Jans van Bruheze	1432	BP
Weide, Ter	Jan Jan van Bruheze, bezat de hoeve tgout *te Wijen*	1434	BP
Weide, Ter	hoeve *ter widen*	1437	FS
Weide, Ter	Jan van Bruheze bezat 't goet *ter Weijden*	1440	BP
Weide, Ter	Jan van Bruheze bezit het goed *Ter Wijden*	1442	VBP
Weide, Ter	Jan van Bruheze bezat de hoeven *Ter Widen* in de parochie van Doerne	1445	BP
Weide, Ter	het goed *ter wyden*	1446	HGB
Weide, Ter	ex Campo *ter Weiden*	1447	CR
Weide, Ter	Jan van Bruheze bezat 't goet *Ter Weijden*	1452	BP
Weide, Ter	't goed *ter Wijden*, later genaamd *ten Bergh*, vroeger van Dirk van Bruheze	1476	BP
Weide, Ter	Peter Arts Zomer had gerechtelijk gekocht de hoeve *ter Widen* van Jan van Bruheze ter stede geheite Velthoven	1486	BP
Weide, Ter	Peter Artss Zoemer draagt op aan Willem natuurlijke zoon wijlen Jan van Gerwen t goet *ter Wijden* van Jan van Bruheze in de buurt van Velthoven	1488	BP
Weide, Ter	t goet *ter Wijden* van Jan van Bruheze in de buurt van Velthoven. Peter Artss Zoemer had dat goed gerechtelijk gekocht. Jonkvrouw Margriet weduwe van Dirck Jan van Bruheze en haar kinderen Henrick, Jan en Sophia hadden afstand gedaan	1488	BP
Weide, Ter	Peter Artss Zoemer draagt op aan Willem natuurlijke zoon wijlen Jan van Gerwen t goet *ter Wijden* van Jan van Bruheze in de buurt van Velthoven. Peter had dat goed gerechtelijk gekocht. Jonkvrouw Margriet weduwe van Dirck Jan van Bruheze en haar kinderen Henrick, Jan en Sophia hadden afstand gedaan ten behoeve van Peter	1489	BP
Weide, Ter	't goed *Ter Weijden* ter plaatse genoemd Velthoeven van Jan van Bruheze, nu van Willem Jan van Gerwen	1490	BP
Weide, Ter	tgoet *die wijden* op velthoven	1490	FS
Weide, Ter	't goet *ter Weijde* vroeger in bezit van Jan van Bruheze	1495	BP

Berge, Ten	Dirck Jan van Bruheze, bezit de hoeve goet *ten Berghe*, waarop als pachter zit Everart Krakelaert.	1456	BP
Berge, Ten	tgoet *ten berghe*	1456	FS
Berge, Ten	Dirck Jans van Bruheze bezat de hoeve 't goet *ten Berghe*	1461	BP
Berge, Ten	Dirk Jans van Bruheze bezit de hoeve *tot Ghenen Berghe*, en de windmolen van Doerne	1471	BP
Berge, Ten	de hoeve *tot ghenen berghe* ook te Deurne	1471	VBP
Berge, Ten	Dirk Jans van Bruheze bezit de hoeve *ten Berck* gelegen ten Berck	1472	BP

(aangezien er nooit ergens sprake is van een goed "Ten Berk" en Jan van Bruheze wel eigenaar was van "Ten Berg(e)" zal hier wel dit laatste bedoeld zijn)

Berge, Ten	Dirk van Bruheze, bezit die hoeve ter Vloet, en die hoeve des Oude Goet, en *op Ghenes Bergh*	1474	BP
Berge, Ten	't goed ter Wijden, later genaamd *ten Bergh*, vroeger van Dirk van Bruheze	1476	BP
Berge, Ten	hoeve *ten berch*	1478	GZG
Berge, Ten	die hoeve *ten berge*	1485	HP
Berge, Ten	Alvaet wed. van Jan van de Bergh hoeve 't goed *ten Berghe*	1487	BP
Berge, Ten	Dirk Jans van Bruheze bezitter van de hoeve *Ten Berch* ter plaatse geheten Berghe	1488	BP
Berge, Ten	ecker geheiten de *bergen*	1414	HP
Berge, Ten	uit eene guede ende hoeve geheiten die hoeve *ten Berg*e Deurne die voirtijds toebehoren de erfgenamen Dirck van Bruheze	1490	HP
Berge, Ten	de hoeve *ten Berg* komt eerder van Jan van den Bocht die het verkreeg van Dierck Jan van Bruheze	1525	HP
Berge, Ten	uit hun hoeve geheten die hoeve *ten Berge* te Deurne	1535	HP
Berge, ten	de pachting van hoeve *ten Berge*	1590	ORA
Berge, Ten	vuijt eenen acker geleghen int Derp ende boven de hoeffen *den Berch* genaemt in de gemeijne ackers	1643	PU
Berge, Ten	van den Hoek oft opgaande ijken boom, staande tegens de erven genoemt *den Berch*, in togte beseten wordende, ofte onlangs geweest sijnde van de gewesene Vrouwe van Asten	1656	CD
Berge, Ten	binnen het voorschreven district, te weten tusschen den hoek van de camp, genaamt *den Berg*, ende die bruggen	1656	CD
Berge, Ten	Ontfangen pachten van jonker Michel van Eijck 1' vat uijt de houve *den Bergh* tot Doerne	1659	KM
Berge, ten	uit eene heijbergh genoempt *den Bergh*	1659	KM
Berge, Ten	Uijt een acker gelegen int Derp boven de hoeff *den Berch* genaemt in den gemeijnen Ackers, A.F. de gelder oft erfgenaemen Catalijn Teunis Arts van Ebben.	1678	PU
Berge, Ten	Uijt een acker gelegen int' Derp boven de Hoeff *den Bergh* genaemt in de gemeijn ackers	1754	PU
Berge, Ten	akker *den Berg*	1836	NP

Uit de akte van 1476 blijkt duidelijk, dat de hoeve Ten Berge eertijds Ter Weijde heette. In 1488 blijkt de hoeve in De Bergen te liggen, hetgeen ook de naam Bergakker verklaart.

Berge, Ten	E 137-138	1832	KD
Berge, Ten	Tussen Oude Liesselseweg en Derpsestraat ter hoogte van de Maassingel	2010	KD

Ondanks alle egaliseringen loopt men vanaf de Stadhoudersweg nog altijd de Maassingel 'op'. Het laatst overgebleven restant van het goed Ten Berge aan de noordwestrand van de kruising is rond 2000 afgebroken.

Berge, Ten	HGA E-1		
BERGEN (Vierden/Deurne)	uyt een weyvelt gelegen zoo onder Vlierden als Doerne, e.e. de heeren van Doerne tot opten *bergen* aldair	1617	HP

berk

Komt van nature voor op venige moerassige gronden. Dat gaat goed samen met een woord als -mortel-, dat 'lage, moerassige grond' aangeeft. Berkt is een collectief, dat aangeeft dat er een berkenbos was. Dit collectief-suffix geeft een hoge ouderdom aan voor dit toponiem.

BERKEIND	een stuck erfs, geleghen ter stede genaemt het *Berckende*	1516	ORA
Berkeind	een stuck erfs, geleghen ter stede genaempt *Berckend*	1519	ORA
Berkeind	te gebruycken alsulcke erffenisse als Corstgen had liggen aent *Berckeinde*, daer hij verbrant waer, hender beijder leven lanck ende dat sij daerop tym smeren	1520	ORA
BERKEL (Bottel?)	Nog een beemd in der *Berckel* (?) gelegen neven erf. Rutghert Maes, a.z. erf. Jan van Moersel, e.e. erf. des convents van Binderen, a.e. ene gemeynen loop tussen Deurne en Vlierden Last: 9 vaet rogge	1540	HP
BERKERMAN	item ½ vande *Berkerman*, EZ Pouwels Jan Conincx camp, AZ Claes Aert Clous, AE gemeijnte	1672	ORA
Berkerman	item 2L genaamd den *Berkeman*	1739	ORA
BERKERSKUILEN	2 lopense aan de *Berkerskuilen*	1802	RRD
Berkerskuilen	naar de Klotter en *Berkerskuylen*	1827	OAD
Berkerskuilen	D 745	1849	ND
Berkerskuilen	D 735-750	1832	KD
Berkerskuilen	driehoek Hazenveldweg-Timmerweg-Merlebergseweg	2010	KD
Berkerskuilen	HGA D-2		
BERKGRAAF	een akker genaamd de *berckgraaf*	1608	ORA
Berkgraaf	Vuijt eenen acker opde Braeck genaemt *Berckgraeft*	1643	CR
Berkgraaf	Uijt eenen acker op den Braeck genaemt *Berckgraeff* groot ontrent 20 lopense aut plus	1678	CR
Berkgraaf	Uijt een acker op den Braeck genaamt *Berchgraef*	1754	CR
BERKHOF	land die *berchoff*	1407	HGB
Berkhof	een akker, geheeten de *Berchoof*	1592	ORA
BERKHORST	Nog een zille hooiland zoals dit gelegen is in de *berckhorst*	1571	ORA
BERKMORTEL (Zeilberg)	noch ut enen stuc lants geheiten *berren mortel*scamp	1433	HP
Berkmortel	aen gheen *belckmortel*	1490	HP
Berkmortel	uijt ene stuck lants 2 lopen, aengheen *Belckmortel*	1496	HP
Berkmortel	een huis met een camp land gelegen aen *Ghenen Belckmortell*	1512	HP
Berkmortel	aen *ghenen Belckmortel*	1525	HP
Berkmortel	gedeelte van een akker zoals die gelegen is over de *Belckmortel*	1567	ORA
Berkmortel	de Gruenecker, naast en streckende van de *Berkmortel* tot op de Gemeentevoet-pad	1582	ORA
Berkmortel	een huis met het erf waarop dit huis staat. Staande en gelegen alhier in de Zeilberg, omtrent de *Berckmortel*. Op dit onroerend goed rust een hoenderchijns	1585	ORA
Berkmortel	een stuk land zoals dit perceel alhier gelegen is in de Zeilberg, aan het andere einde het gemeentewater, genaamd *Belckmortel*	1586	ORA
Berkmortel, Kleine	Lant aende Cleijne *Berckmortel* [bij de Zeilberg]	1630	MD
Berkmortel	den *berckmortel*	1663	VD
Berkmortel	boven den *berckmortel*	1663	VD
Berkmortel	Item den Hoogendries ende de huysinge met eenen teurffschop staende opt *Berckmortel* met een driesken daerbij ende aengelegen rontshomme eenen dries	1663	ORA
Berkmortel	Item den Groen acker op den *Berkmortel* uytschietende	1685	CD
Berkmortel	een stuk groes- en teulland aen den Seijlbergh ter plaatse genaamd den *Berckmortel*, e.e. den *Berckmortelse* kuijl, a.e. enen gemijnen kerckpadt. Last: jaarl. 'n half hoen cijns, te betalen met een stooter. Last: een duit grondcijns. Last 7 st. en 8 penn foccet, alles te gelden aan de heer van Deurne	1693	ORA
Berkmortel	Kemmer of *berckmortel*	1701	VD
Berkmortel	Kemmer op den *Berckmortel*	1701	VD

Voor de betekenis van -man-: *zie aldaar*.

Niet duidelijk is welke Braak hier bedoeld wordt.

Berkmortel	den *berckmortel* [bij haeckacker en aen de krieghheck]	1701	VD
Berkmortel	een akkerland aan de Zeilberg gelegen, genaamd de Kemmer (nabij de Berkmortel)	1711	ORA
Berkmortel	van de Kemmer of *Berkmortel* aan Zijlberg	1760	ORA
Berkmortel	bouwland in de *Berkmortel*	1876	ND
Berkmortel	bouwland bij den *Berkmortel*	1892	ND
Berkmortel	E 314-340	1832	KD
Berkmortel	gebied tussen Zeilbergsestraat-Haringvliet-Wielingen-Deltasingel	2010	KD
Berkmortel	HGA E-2		

BERKMORTELSE KUIL	een stuk groes- en teulland aen den Seijlbergh ter plaatse genaamd den Berckmortel, e.e. den *Berckmortelse kuijl*	1693	ORA
Berkmortelse kuil	E 223	1832	KD
Berkmortelse kuil	Aan de noordpunt van de oostelijke tak van de Eendracht, tussen Deltasingel en Zeilbergsestraat	2010	KD

Eind december 1926 stond in de Zuidwillemsvaart het volgende berichtje: Op een zogenaamde brandkuil op de Berkmortel zijn een vijftal meisjes door het ijs gezakt. Allen konden gered worden behalve het vijftienjarig dochtertje van A. Beijers die jammerlijk verdronk.

Berkmortelse kuil	HGA E-2		

BERKT (Veldstraat)	een hooiveld genaamd die Deurnese *Berkt*	1615	ORA
Berkt	een stuk groese in de Dorsense *Berckt*	1633	ORA
Berkt	Vuijt een hoy oft weijveldt inde *Berckt*, U. F. de gemeijn Aa	1643	CR
Berkt	Uijt een hoij oft weijvelt inde *Berckt*, U. F. de gemeijne Aa	1678	CR
Berkt	Uijt een hoij oft weijvelt inde *Bercht*, U. F. de gemeijne Aa	1754	CR

BERKT (Zeilberg)	weiland de *Berkt*	1862	ND
Berkt	D 756	1832	KD
Berkt	in het midden van Hazenveldweg-Timmerweg-Merlenbergseweg	2010	KD
Berkt	HGA D-2		

BERKT (Breemortel)	goederen ter plaatse genaamd den Breemortel o.a. groes in de *Berkt* nr 1313	1809	ORA

BERKT (Vreekwijk)	Ghobelken Mutsars, 4 penningen en 1 hoen van de *Berck*	1340	HC
Berkt	12 penningen van den *Berck*	1340	HC
Berkt	de prato in *Berct*	1340	HC
Berkt	Marcelius Sijsken de hereditate Gobelini Mutsarts sita in die *Berct*	1380	HC
Berkt	de prato sito in die *berct*	1380	HC
Berkt	de prato sito in die *berct*	1418	HC
Berkt	de hereditate dicta die *berct*	1418	HC
Berkt	uyt enen stuc beempts inde prochie van Dorne gelegen in die *berckte*	1420	HP
Berkt	ex hereditate sita in die *beerct*	1447	CR
Berkt	ex hereditate sita in die *berct*	1447	CR
Berkt	ex Smaelstreep site op die *Bercken*	1447	DC
Berkt	de hereditate dicta die *Berct*	1448	HC
Berkt	de prato site in die *Berct*	1448	CR
Berkt	in die *berct*	1465	CR
Berkt	een stucksken lands omtrent XVI roeijen groet gelegen op Die *Berck*	1490	CD
Berkt	ex parte prati die *berckt*	1498	CR
Berkt	de hereditate sita inde *Berct*	1499	HC
Berkt	de hereditate dicta die *Berct*	1499	HC
Berkt	noch een stuc groeswerden, gel. in die *Berct* bij Vreeckwijck geheyten den Erdboer, UL. erf. Peter Gerit Loeyen voert die gemeynt van Doertsen, een gemeyn loep tussen beijden loepende	1503	ORA
Berkt	item een stuc groeswaerden, gel. in die *Beerckt* bij Vreeckwijck	1505	ORA
Berkt	item een stuc euselveldt geleghen in die *Berck* van Vreyckwijck	1518	ORA
Berkt	een stucksken lands gelegen op Die *berck* in Peter Heiligers lant	1519	CD

Berkt	een hoeyveldt, gel. Vreeckwijck in die *Berckt*, UL. erf. Gerits Verdonscoet, AL. Jan Jan Snabbensoen, UF. erf. Gerit Loeyen, AF. erf. der erfgen. Faess Mauwerts	1519	ORA
Berkt	de hereditate sita in die *Berct*	1551	CE
Berkt	de prato in die *Berct*	1551	CE
Berkt	Met daarbij nog een perceel groesland zoals dit gelegen is in de Vreeckwijckse *Berckt*	1578	ORA
Berkt	ex dimidio bonario prati siti in *berckt*	1579	CE
Berkt	ex dimidio bonario prati sito inde *Berckt*	1579	CE
Berkt	ex quartam parte prati dicti *berckt*	1579	CE
Berkt	ex petia prati et ex *Berckt*	1621	CR
Berkt	uut een hoijbempt genampt de *Berckt*	1621	PU
Berkt	Noch een hoeijvelt gelegen in die *Berckt*	1631	ORA
Berkt	item een stuck groesse gelegen inde *Berckt*	1637	ORA
Berkt	vuijt eenen halleven bunder beempts gelegen in *Berckt*	1640	CE
Berkt	Vuijt een hoij oft weijveldt geleghen in de *Berckt* groot ontrent een half zille	1643	CR
Berkt	item vuijt een weijveldt inde *Bercht* geleghen	1643	DC
Berkt	slecht weijvelt in de *Bercht*	1656	MD
Berkt	weiland in de *berct*	1658	VD
Berkt	uijt een beempt ten *Bercken*	1659	KM
Berkt	Item is in vrede gelecht dat niemant en sal mogen maijen heij off andersints tot Vreeckwijck van de scheure van Margareta vanden Berge tot op den hoeck van de *Berkt* gelijck tselve aldaer is afgeteeckent op den breuck van contrarie doende te verbeuren I Goutgulden	1665	CD
Berkt	Uijt een weijvelt inde *Berckt*	1678	PU
Berkt	item 3 hoijvelt 4L Vreckwijck de *Berc*	1681	ORA
Berkt	een stuk erf tot Vreckwijck teijnden de *Berckt* genaamd de Hoelbuess	1691	ORA

Het begrip -hool- komt in Deurne en Liessel voor in de betekenis van een scherpe, door mensen mogelijk aangescherpte diepte in een weg, waardoor er een verbinding tot stand kon komen tussen water aan de ene en aan de andere zijde van die weg. Deze plek kon later weer overkluisd zijn. Er kon een duiker liggen en zelfs een lage boogbrug. *Zie verder bij hool.* Bij die hool moet dan een bos(je) gelegen hebben.

Berkt	Tusschen de *Berkt* en de Blaekt	1718	CD
Berkt	tusschen de *Berkt* en de Blaakt	1728	CD
Berkt	Uijt een weijvelt in de *Bercht*	1754	PU
Berkt	Item uijt een weijvelt in de *Bericht*	1754	DC
Berkt	een stuk groesland van 6 lop., gel. alhier in de *Berkt* tot boven Vrekwijk	1765	ORA
Berkt	de *Berkt*	1789	ORA
Berkt	groes in de *Berkt*	1808	ORA

In 1503 blijkt er een terrein in deze Berkt te liggen waar een waterloop langs loopt. Zoals bij Aardbron al is aangegeven kan dat alleen de zuidelijkste van de twee waterlopen tussen Rulse Loop en Vreekwijkse Loop geweest zijn. Dat dwingt tot localisatie tussen de Blaakt en de Breemortelweg

Berkt	E 658-661 en 704-708	1832	KD
Berkt	zuidelijk van de huidige Vreekwijkse Loop tussen Berktweg en de noordelijke poot van de Zonnewende	2010	KD
Berkt	HGA E-2		

BERKT (Vreekwijk-Liessel)	Item noch twe stucken eussels gelegen in Die *Berckt* tusschen Liessel ende Vreeckwijck	1490	CD
Berkt	Item noch twe stucken eussels gelegen in Die *Berckt* tusschen Liessel ende Vreeckwijck	1490	CD
Berkt	2 stucken eussels gelegen in Die *Berckt* tusschen Liessel ende Vreeckwijck	1519	CD
Berkt	een stuk beemd gelegen te Deurne -Liesel in.de *Berct* neven die gemeynt en de Aa en voorts op erf. Simon van Loen	1562	HP
Berkt	groes in de *Berkt* tussen Deurne en Liessel	1787	ORA

Deze Berkt is als zodanig op de kadasterkaart van 1832 aangegeven en lag langs de zuidoever van de toenmalige loop van de Vreekwijkse Loop

Berkt	G 21-50	1832	KD

Berkt	Noord- en zuidzijde van de Berktsedijk tussen Bulseweg en Loon	2010	KD
Berkt	HGA G-1		

BERKT	in *gheen ver beirct* doer lyessel	1384	BP
Berkt (Liessel)	een stuc beempts gelegen in *gheen uten berct* indie prochien van Doerne doer Lyessel gelyc dat aldaer gelegen is ende toe te horen plach totten goede ter ijnden	1414	HP
Berkt	Gerardus filius Nicholai Mersmans pro Elisabeth filia Henricus vander Straten de hereditate sitis aen die Tijnnsvoert ende die *Berct*	1418	HC
Berkt	item een half bunre beempts gelegen doer Lyssel *in gheen berct*	1431	HP
Berkt	item het derdeel van eender beempt, gel. indie *Berckt* doer Liessel, UF. de Aa	1519	ORA
Berkt	een derdhalf geswat hooiland. Dit in de Griet Bruijstensbeemd, gelegen overdaar in de *Berckt* en uitschietende op de Astense Aa	1566	ORA
Berkt	Met nog drie zille hooiwas, genaamd Cuijtenbeemd gelegen in den *Berc*	1569	ORA
Berkt	een zille hooiland te Liessel in de *Berckt* gelegen, in de *Voorberckt*	1588	ORA
Berkt	nog een hooiland, zoals dit perceel te Liessel is gelegen in den *Berch*	1590	ORA
Berkt	een hooiveld in het Arenbroeck in de *Berckt*	1628	ORA
Berkt	een weiveldje, gelegen in de *Berckt* te Liessel	1669	ORA
Berkt	Item een stuk hooiland genaamd de *Berckt* tot Liessel	1693	ORA
Berkt	Item een stuk hoijland tot Liessel in de *Berckt*	1694	ORA
Berkt	in de Bulten in de *Berkt*	1765	ORA

In 1628 lag het Arenbroek (tussen Astense Aa, Soeloop, Neerkantseweg en Garst) in deze Berkt. De Griet Bruijstensbeemd en de Cuijtenbeemd zullen de beemden langs de zuidoever van de Soeloop geweest zijn.

Berkt	H 262--293	1832	KD
Berkt	De hoek tussen Soeloop, Neerkantseweg en Astense Aa	2010	KD
Berkt	HGA H-6		

BERKT (Heitrak)	vuijt een hoijveldt geleghen in de *Berckt* bij eenen heijtrack groot ontrent eenen halven bunder, u. f. de gemeijnte, a. f. de gemeijn Aa ende is jaers reijdende met eenen andere halven bunders geleghen int Arenbroeck	1643	PU
Berkt	Uijt een hoijvelt inde *Berckt* bijden Heijtrack groot ontrent eenen halven bunder, A.F. de gemeijn Aa	1678	PU
Berkt	in de bercht	1701	VD
Berkt	Uijt een hoeijvelt in de *Berck* bij den heijtrack, A. F. de gemeijn Aa en is jaerlijcx rijdende met een ander halff bunder gelegen in't Arenbroeck	1754	PU
Berkt	een stuk heide en weide De *Berckt*	1773	OG
Berkt	de quaade groes de *Berkt*, booven uytgetrocken	1773	OG

Bij de Heitrak en grenzend aan de Aa, bovendien zowel weide als heide omvattend, kan volgens de Tranchot-kaart van 1803 alleen maar slaan op een gebied pal westelijk van de Heitrak.

Berkt	I 105-107	1832	KD
Berkt	Tussen de westelijke poot van de Korte Zeilkens en de Astense Aa	2010	KD
Berkt	HGA I-1		

BERKT, VERRE (Liessel)	het derde deel in een zille beemdland zoals dit perceel gelegen is in de *Verre Berckt*	1574	ORA
Berkt, verre	Nog de helft in een groesveld zoals dit perceel alhier gelegen is in de Berckt. Verder nog een hooiveld gelegen in de *Verre Berckt*	1576	ORA
Berkt, verre	een beemd in de *Verre Berkt* tot Lieszel	1761	ORA

Waarschijnlijk wordt hiermee het meest oostelijke deel van de Liesselse Berkt bedoeld.

BERKT, VOOR- (Liessel)	Met nog een perceel hooiland, zoals dit goed gelegen is alhier in de *Voirberckt* te Liessel	1587	ORA
Berkt, voor-	een zille hooiland te Liessel in de Berckt gelegen, in de *Voorberckt*	1588	ORA

Waarschijnlijk wordt hiermee het meest westelijke deel van de Liesselse berkt mee bedoeld.

BERKT, VREES-	een hooiveld in de *Vreesberckt*	1603	ORA
Berkt, Veers-	nog een hooiveld te Liessel gelegen en genaamd *Geen Veersberckt*	1605	ORA

BERKTGRAAF	Nog een eusel neven des coepers Wilbort Verhaege en de *Berrickgraeff* en van erf van Jan van Nuysen tot op de Gemeynstraet	1606	ORA
BERKTSTRAAT	het clampken in den heiecker aen den *Bercktstraat*	1524	ORA
Berktstraat	een stuc erfs gelegen aen de *Berctstraet*	1535	OAD
Berktstraat	een stuk grond te Deurne aan de *berkstraat*	1582	ORA
Berktstraat	Dit perceel is gelegen aan de *Berkstraat*, boven het Haageijnd	1582	ORA
Berktstraat	een groesvelt aen de *berkstraat*	1591	ORA
Berktstraat	een erf gelegen omtrent de *Berktstraat* en genaamd de Thuende, begrensd aan een einde door de Waterstap op de Hoolen Eyck	1603	ORA
Berktstraat	stuk land, het Kempke genoemd, aan de *Bercktstraat*	1603	ORA
Berktstraat	erf naast de *Bercktstraat* en de Cruijdhoff van de heer van Deurne	1606	ORA
Berktstraat	een weiland gelegen alhier in het Haageijnde, gelegen naast de *Berckt*-straat	1608	ORA
Berktstraat	een akker genaamd Schuffelberch gelegen aan de *Berckstraet*	1616	ORA
Berktstraat	Item noch een stuck lans gelegen metter de *Berckstraet* ter eenre zijde	1626	ORA
Berktstraat	item eenen ecker inde Reeck neffens de *Berckstraet*	1630	MD
Berktstraat	item eenen ecker neven de *Berckt straet* groot 4L 48R	1630	MD
Berktstraat	een akker aan de *Berkstraat*, genaamd den Baeckelman	1640	ORA
Berktstraat	een akker gelegen aan de *Berkstraat* alhier	1641	ORA
Berktstraat	een stuk akkerland groot 1 lopenzaad aan de *Berckerstraat* te Deurne	1642	ORA
Berktstraat	een akker gelegen aan de *Berkststraat*	1642	ORA
Berktstraat	de neer adsel neffens de *berckstraet*	1701	VD
Berktstraat	t'enden de *berkstraet*	1701	VD
Berktstraat	de ackers op de Tiend gelegen, een einde de *Berktstraat*	1791	MD
	Op de Kadasterkaart van 1832 is de Berkstraat duidelijk aangegeven vanaf de Kerkstraat in oostelijke richting tot aan de Kleine Vos. Het feit dat er een waterstap aan of bij lag betekent, dat er een (voormalige) waterloop werd gekruist. Aan de hand van de perceelsbegrenzingen zijn er twee waterlopen te reconstrueren.		
Berktstraat	Berkstraat, van D 37 tot D 389 en als voetpad tot D 444		
Berktstraat	Molenlaan-Veldweg-rechtdoor in oostelijke richting-Krullevaar-Oplegger-ongeveer Bonkspade	2010	KD
Berktstraat	HGA D-1		
BERKTSTRAATAKKER	den *bercktstraetacker* [naast of vlakbij Staertacker]	1663	VD
BERKVEN	ex hereditate in Berkven (Petrus filius Mercely Pegs (doorgehaald) Johannes vande Culen)	1421	DC
Berkven	ex hereditate in die Berkven	1447	DC
Barhem	*zie Bernem*		
Barnem	*zie Bernem*		
Barsem	*zie Bernem*		
Beerdesom	*zie Bernem*		
Beerem	*zie Bernem*		
Beeren	*zie Bernem*		
Beerhem	*zie Bernem*		
Beerman	*zie Bernem*		
Beernam	*zie Bernem*		
Beerne	*zie Bernem*		
Beerom	*zie Bernem*		
Beerrem	*zie Bernem*		
Beerren	*zie Bernem*		
Beerrom	*zie Bernem*		
Beersen	*zie Bernem*		
Beerzen	*zie Bernem*		
Berhem	*zie Bernem*		

Bermen	*zie Bernem*
Berhem	*zie Bernem*
Berhen	*zie Bernem*
Bernam	*zie Bernem*
Bernum	*zie Bernem*
Berne	*zie Bernem*
Berrem	*zie Bernem*
Berren	*zie Bernem*
Berrum	*zie Bernem*
Berrums	*zie Bernem*
Bersoen	*zie Bernem*
Bersom	*zie Bernem*
Bierzem	*zie Bernem*
Veerom	*zie Bernem*
Veerrom	*zie Bernem*

De oudst bekende vorm uit 1379 geeft Bernem, duidelijk te verklaren als Bern-hem < Bern-heim < Born-heim. Bornheim in Rheinhessen aan de zuidelijke Weinstraße komt in oorkonden uit de late 10e eeuw voor als Bruneheim, Brunheim en Brunneheim. Bornheim in Rheinland-Pfalz tussen Bonn en Keulen wordt voor het eerst in een oorkonde uit 945 als Brunheim vermeld. Er zijn Merovingische grafvondsten gedaan. Er ligt nog Bornheim in de Siegkreis (bij Siegen/D) en er bestaat een Bornheim als stadsdeel van Frankfurt am Main dat vroegmiddeleeuws koningsgoed was. In België ligt een Bornem (voorheen Bornhem, in 1108 Burnehem gespeld) westelijk van Antwerpen. Bij Gent ligt een Beernem < 847 Bernehem, door sommigen verklaard uit het Germaanse -birnu- (modderige plaats) en hamma (een landtong die uitspringt in moerassig terrein). Deze verklaring zou hier eventueel kunnen kloppen, gezien de ligging tussen Breemortel en Kranenmortel, maar een verklaring zoals bij het Belgische Bornhem kan niet worden uitgesloten. Al deze plaatsen waren bewoond in de Romeinse en in de Merovingische tijd.

De plaatsnamen op -heim- moeten voor een deel als gemeenschappelijk Germaans gezien worden, alhoewel ze bij de Saksen in Engeland slechts zelden voorkomen. Als soortnaam behoort het echter tot het oude gemeenschappelijke Germaanse taaleigen. (BachOrtsn2,105) De -heem-namen zijn heel overwegend in het invloedsgebied van oud koningsgoed te vinden. (BachOrtsn2,122) Aan de Nederrijn werden -heim-namen in de 9e eeuw nauwelijks meer gegeven. (BachOrtsn2,125) [zijn dus ouder]

De oudste germaanse nederzettingsnamen zijn afleidingen, uit waternamen, enz. -Haim- is de oudste herkenbare nederzettingsaanduiding als zodanig. Samenstellingen met -haim- als grondwoord vormen een jongere laag. (Gysseling, M, Die fränkische Siedlungsnamen. 1973, 239. In: Siedlung, Sprache und Bevölkerungsstruktur im Frankenreich. Hrg. von F. Petri. Darmstadt, 1973, 229-255)

Op grond van het bovenstaande moet het toponiem -Bernem- tot de oudste van Deurne worden gerekend en dan zeker uit de 7^{e} eeuw. (*Zie verder bij -heem*)

De oudste vormen wijzen mogelijk op een woonplaats bij een -bern- = bron of bij een moeras. De verschuiving van -bernem- naar -bersom- (vgl. Deurne en Deursen, de taalkundige 'suizende -r-') verschijnt in 1414 in de persoonsnaam en in 1499 in het toponiem. De vorm -beerrom- is vergelijkbaar met de -s-loze vorm -Doerren- naast Doersen en Deursen. Het moet een uitgebreid goed geweest zijn, want er is sprake van gene-, nieuwe, hoge- en Schevensber(nh)(r)em. Uit de bron sijpelde waarschijnlijk een langzaam stromend beekje, wat vernoemingen als -beerman- (-man- =beek; vgl. Helleman, Bosman, Boterman, enz.) deed ontstaan. Het beekje verklaart waarom er sprake is van een 'eeuwsel' aan de Beerrom en een 'akker' aan de 'hoge Bersom'.

Er zijn de volgende variaties gevonden:

Bernem - Bernum - Bernam - Barnem - Beernem - Berne - Bernen
Berhem - Beerhem - Barhem - Berhen
Berrem - Beerrem - Beerem - Berrom - Beerom - Beerrom - Berrum - Berrums - Beeren - Beerren - Berren - Beerne
Bersom - Beersum - Bierzem - Beersen - Beerzen - Bersoen - Beerdesom - Bercom
Veerom - Veerrom

De variatie Veerom-Veerrom komt slechts voor in 1453/54 in eenzelfde soort inschrijving. Het is waarschijnlijk een leesfout van de transcribent, daar de -V- en de -B- soms nogal moeilijk te onderscheiden zijn.

BERNEM Henricus de Lier, zoon van Danijel genaamd Nodeken sartor de Doerne droeg over aan Elizabeth, dochter van wijlen Gerardus van der Strate de Zoemeren een erfpacht van 1 ½ mud rogge, maat van Doerne, die was van wijlen Danijel broer van Henricus met lichtmis te leveren, voor het eerst over een jaar, gaande uit de

	goederen genaamd te *Bernum* in Deurne	1370	BP
Bernem	tgoet die *bernem*	1379	FS
Bernem	op gheen *Bernem*	1379	FS
schepen in Deurne o.a. Maes van der *Berren*		1397	ORA
Bernem	enen ecker aen gheen *bernem*	1405	CD
Bernem	enen ecker gelegen aen gheen *barnem*	1405	CD
Bernem,	de petia terre supra nuwe *berhem*	1406	CR
schepen in Deurne o.a. Maes van der *Beerren*		1410	CD
Maes geheiten van den *Bersom* van Doerne		1414	HP
Henrick, Dircken Maessoen van der *Beerrom*		1481	CD
Bernem	die nuwe *bernam*	1418	HC
Bernem	die nuwe *Beernam*	1418	HC
Bernem	de hereditate dicta *Beerman*	1418	HC
Bernem	lant geheiten *berrem*	1420	HP
Bernem	lant geheiten *schevensberrem*	1420	HP
Bernem	de petia terre supra nuwe *Berhem*	1421	CR
Bernem	ende noch uyt enen stuc lants geheiten *berrem* ende noch uyt enen stuc lants ter voirs. stede geheiten *berrem* allen inder prochie van Doernen	1423	HP
Bernem	Aen die *Beernam*	1425	BP
Bernem	die Scauen ter plaetse geheiten *Berrums*	1426	BP
Bernem	Item Dirc Joeste van der *Berrum* heeft erffelic vercocht Renier Haengreve een stuc lants opgheen *Beerem* gelegen inder parochie van Doerne aen erfenis kinderen Arts Krakelaers was. metter eene siden	1429	KAD
Bernem	Amelis zoon wijlen Gevart Liermans bezat land den *Bernem*	1430	BP
Bernem	een stuc lants te Doernen aen die *beerhem* gelegen	1433	HP
Bernem	noch ut enen stuc lants ter stede geheiten *berren*	1433	HP
Bernem	op die *beerrem*	1437	FS
Thomas de *Berhem*		1447	DC
Thomas de Berheeze		1447	DC
Bernem	ex pecia terre supra Nuwen *Barhem*	1447	CR
Maes van den *Berram*		1447	HP
Bernem	de hereditate dictus *Beerman*	1448	CR
Bernem	de hereditate dictum die nuwe *Bernam*	1448	CR
Bernem	ad locum dictum aen de *berrem*	1450	HC
Bernem	uutfang aen gheen *beerrum*	1450	HC
Bernem	land genaamd Gheen *Beerne*	1450	HP
Bernem	enen ecker geheiten die *beerem*	1452	HP
Bernem	eeusselveld aen die *beerrom*	1453	CD
Bernem	vijf loepenssaet lants och daeromtrent, gheleghen in der prochien van Doerren, ter stede gheheyten op gheen *Beerrom*	1453	CD
Bernem	eeusselveld geleghen aen die *beerrom*	1453	CDB
Bernem	enen stuck erfs, begrijpende vijf loepenssaet lants och daeromtrent, gheleghen in der prochien van Doerren, ter stede gheheyten Op gheen *Veerrom*	1453	CD
Bernem	een weiland, gelegen aan de *Veerrom*	1453	CD
Bernem	een mander rogge, die Thoemaes verplicht is te leveren te Vreeckwijck en die gevestigd is op een stuk grond, gelegen in de parochie van Deurne op Gheen *Veerrom*	1454	CD
Peter Thomas vander *Beerem*, cijnsbetaler in Deurne		1468	BP
Bernem	erf aen gheen *beerrom*	1472	FS
Bernem	aen gheen *bernem*	1478	FS
Bernem	een huis aen Gheen *Berne*	1478	BP
Bernem	ter stede gheheyten die *Beerrom*	1478	CD
Bernem	een stuck lants gheleghen op die *Beerrom* gheheyten	1481	CD
Bernem	een stuck lants opten *berrem*	1495	DNB
Bernem	de CCV virgatis vutfangs sitis aen gheen *Beersum* prope domus sua	1499	HC
de hereditate Amely fily Thome vanden *Bernen*		1499	HC
Bernem	de hereditate dicti *Beernam*	1499	HC

Bernem	de XLVII' virgatis utfangs vel circiter recepto de communitate deDoirne anno LXVIII sitis ad locum dictum aen die *Bernne*	1499	HC
Bernem	een stuc lands, gel. aen die *Beersom*	1505	ORA
Bernem	vut enen stuc erfs metten schuere daer op staende, gel. aendie *Beerrom*	1505	ORA
Bernem	die helft van enen stuc erfenis, gel. aen die *Beersen*	1505	ORA
Bernem	die helft van enen stuc lands, gel. op die *Beersom* [zelfde acte als vorige!]	1505	ORA
Bernem	een akker te Deurne ts geh. aen Gheen *Berrom*	1507	HP
Bernem	aen geen *Beersum*	1500	HP
Bernem	noch enen ecker gel. aen die *Beersom*, geheyten Smydtsecker	1502	ORA
Bernem	een akkerland te Deurne ts geh. op Gheen *Bercom* e.e. Henricx die Lodder	1509	HP
Dierck Dieryck Maes van den *Bercom*		1509	HP
(vgl.Henrick, Dircken Maessoen van der *Beerrom*,1481 CD)			
Bernem	een stuc lands gel. aen die *Beersom* bij het Leen stuck	1519	ORA
Bernem	een huys, hofstat en hoff met toebehoren te Deurne ts geh. op die *Beerzen* e.e. erfe geheten Loddershoff	1521	HP
Bernem	een jaarl. rente van dardalff Rijnsgl., te gelden door Jan Scoetmans te Deurne, wonende aen die *Bierzem* aldaar	1526	HP
Bernem	Handrick Fredericks in zijn volle bedde heeft overgegeven aan Aert Hanrick Berthouts een jaarlijkse rente van 6 Rijnsgulden altijt op Pinksteren te gelden uit een huis, hof en erf te Deurne ter stede geheten den *Berrem* neven erven weduwe Marten Heesmans en kinderen, erve Hanrick van de Gollick en kinderen en de gemeijnt	1530	ORAG
Bernem	van ende ut huijs ende hooff metten erffenis dair aen gel. ter plaetsen genaempt die *Beersom*	1535	ORA
Bernem	wt camp erfs metten tymeragien dair op staende, gel. aen gheen *Beersom*	1537	ORA
Bernem	wt camp erfs metten tymeragien dair op staende, cum attimentijs, gel. ter stede die *Beersom*	1538	ORA
Bernem	stuck lants, gel. aen gheen *Beersom*	1538	ORA
Bernem	stuck erffs, gel. aen die *Beersom*, UL. Keyserstraet, AL. Aert van Bruggen, UF. Jan Scoetmans	1539	ORA
Bernem	uit een huis ter stede geheyten op die *Beersom*	1540	OAH
Bernem	zijn gelaech met huysinge, hovinge, lande ende sande, ende hoywas, dair Pauwels nu ter tijt in woent, gel. aent *Beersom*	1541	ORA
Bernem	wt sijn erven gel. a.d. *Beersom*, cum omnia Jure et contenentijs	1541	ORA
Bernem	wt camp erfs metter tymeragien dair op staende (...) geleghen aende *Beersom*	1543	ORA
Bernem	stuck lants, gel. ter stede genaemt die *Beersom* inde Par. v. Doerne UL+AL. erffenis Henrick Frerijcx, UF. Keyserstraet, AF. gemeynte	1544	ORA
Bernem	Noch een stuck landts opten *Berren* houdende twee lopensaet	1545	HAR
Bernem	wt eenen camp lants cum edificijs et attinentijs gel. aen de *Beersom*	1546	ORA
Bernem	huis met een stuk land (10 loepense) te Deurne ter stede geheten aen die *Bersum*	1547	HP
Bernem	wt een gelaech met huyse, have, lande, weyden ende zijnder toebehoren, gelegen aen gheen *Beersom*	1547	ORA
Bernem	wt den voirs. stuck lants gel. aenden *Beersom*	1547	ORA
liberorum Rodolphi filij Theodorici vander *Beernam*		1551	CE
Bernem	de XXV virgatis uijtfancx sitis aen Geen *Beersum*	1551	CE
Bernem	de hereditate dicta *Beernam*	1551	CE
Bernem	de XLVII virgatis uijtfanck vel circiter receptis de parte dictum aen die *Berne* penes hereditate suam ibidem	1551	CE
Bernem	de hereditate dicta die nuwe *Bernam*	1551	CE
Bernem	een huis met gericht en toebehoren te Deurne ts geh. te *Berssum*	1555	HP
Bernem	een kamp erfs met al zijn timmerages daarop staande, staande en gelegen alhier in de *Barsom*	1566	ORA
Bernem	een huis met hof en aangelegen erf aan Gheen *Bersom*, het andere einde naast Lijsken Clinckbijls	1570	ORA
Bernem	zoals dit perceel alhier gelegen is aan de *Bersom* en genaamd is het Diepen-		

	broeck	1570	ORA
Bernem	nog een weiland zoals dit perceel gelegen is in de *Bersom*, uitstrekkende naar de Peel, de andere zijde naar het Goir	1575	ORA
Bernem	een huis met de hof en het erf daarbij en aangelegen, staande en gelegen alhier in de *Bersom*	1576	ORA
Bernem	Elk jaar te gelden op het Hoogfeest van Kerstmis, rustend als een last op zeker huis met hof en al zijn toebehoren alhier staande en gelegen en genaamd den *Bersom*	1579	ORA
Bernem	iuxta Nuwen *Barsem*	1586	CR
Bernem	het oude woonhuis met de plak en grond waarop dit huis staat, alsmede de akker die daaraan gelegen is, staande en gelegen ter stede *Bersom* en begrensd aan een zijde naast zijn broer Aert, verder aan een zijde en een einde naast de gemeente Deurne en het andere einde naast Willem vereijcken. Met daar bij nog een akker, genaamd de Waterlaat, zoals dit perceel gelegen is aan een zijde naast Willem vereijcken, aan de andere zijde naast zijn broer Willem, aan een einde wederom naast Willem vereijcken en het andere einde naast Jan de smet; verder nog een stuk land, genaamd den Loijecker, zoals dit perceel gelegen is aan een zijde naast Lijn Vereijcken, aan de andere zijde naast Jan verhaeg, aan een einde wederom naast Cathalijn Vereijcken en het andere einde naast Eijmert Willekens	1588	ORA
Bernem	een stuk land; dit perceel is gelegen aan de Bremortel op de *Bersom*, een einde naast de straat	1591	ORA
Bernem, hoge	een stuk landbouwgrond van omtrent 3 copse groot zoals dit perceel al hier gelegen is in de Hoene *Bermen*	1592	ORA
Bernem	huis, hofstede met hof en weiland, en akkers daarbij, gelegen in de Zeilberg aan de *Bersoen*	1605	ORA
Bernem	vande ende uijt, huijs, erve hoff mette aenliggende, sijnde gelegen in de prochie van Doirne ter plaetsen genemen[lick] genoempt aenden *Bersom*	1607	BP
Bernem	land aen de *Bersom*	1607	HP
Bernem	een zeker goed aan de *Bersen* gelegen	1609	ORA
Bernem	een akker de Haenenberg aen de hooge *Bersom*	1610	HP
Bernem	een akker nabij de Zeilberg aan de *Bersom* gelegen	1615	ORA
Bernem	uut huys, erve, hoff ende erffenisse, zoo ackerlant als weylant omtrent den *Beersom*	1616	CD
Bernem	een huis staande en gelegen aan de *Bersom*	1616	ORA
Bernem	Alnoch van ende ut een eeusel oft groessvelt groot omtrent sess loopensaeten, gelegen in voors; prochie van Doerne (….)aende *Beerdesom* aldaer tusschen erve des voors. Arndt Slaets ende tusschen voors Willem Claes aen den andere zijde en andere eijnde	1620	BP
Bernem	d`een helft van eender huijsinge, hofstede ende hoff met den weijlant ende saetlant daertoe behoerende ende daerbij ende aengelegen negen ende een halff loopensaet lants of daer daeromtrent int geheel begrijpende gelegen inde parochie van Doirne ter stede genoempt aen den Zeijlberch aenden *Bersom* aldaer	1623	BP
Bernem	huis in de Zeijlberch aen den *Bersom*	1623	HP
Bernem	uuyt huys, hoff, landt ende sandt geleghen aen den *Bersom*	1627	CD
Bernem	huis, hof, land en zand staande en gelegen in de *Bersom*	1627	ORA
Bernem	noch een stuk land op ten *Berren* houdende twee lopense, deen zijde ende andere zijde erfenisse wijlen Jan Vlaminck	1628	HAR
Margriet vanden *Berhen*		1630	MD
Bernem	nieuw gemaeckt woenhuijs ter plaatse de *Bersom*, naast de Keijsersweg	1646	HP
Bernem	item nog drije vierden parten van een stuk land den *Berrem*	1699	HAR

Van de Bernem wordt vermeld dat die gelegen was: naast de Lodderhof (1521); aan de Keizerstraat (1539); bij het Diepenbroek (1570); aan de Breemortel (1591); in de Zeilberg (1605); bij de Hanenberg (1610); nabij de Zeilberg (1615). Dat lijkt tamelijk verwarrend. Nu werd de Hanenberg in 1688 ook tot de Zeilberg gerekend, terwijl dat zelfs vandaag de dag nog niet het geval is. Het begrip Zeilberg werd kennelijk als een soort oriëntatiepunt gebruikt: Ga eerst naar de Zeilberg en vraag dan verder de weg..... We mogen daarom de Zeilberg als locatie van de Bernem rustig vergeten. Veel specifieker zijn de vermeldingen: naast de Lodderhof en een paar maal aan de Keizerstraat (eig. Keizersweg, maar dat werd wel meer door elkaar gehaald). De Lodderhof lag tegen

de hoge kant van de Hanenberg aan. Daarnaast lag het hoge gedeelte van de Bernem. Nog verder zuidelijk ben je dan in de Breemortel.
Aan de Breemortel, aan de Hanenberg, naast de Keizersweg en naast de straat dwingt tot een localisatie naast de Lodderhof, aangezien er anders geen plaats is voor een dergelijk groot goed, dat in 1397 al bestond, in 1418 al een nieuwe uitbreiding kende en uit akkers en eeuwsels bestond. Tenslotte woonde Hendrik Lodder in 1509 naast de Bernem. De hooggelegen akkers zijn nog steeds zichtbaar.
De variatie Veerrom treedt al in 1453 op. Vgl.: Een inwoonster van Evreux is een E*b*roïcienne, alhoewel daar de vorm met de -b- de oudste is: Evreux < Ebroïcum.
N.B.: ook naast Diepenbroek (1570) en Leenstuk (1519) Het Diepenbroek lag weliswaar wat noordelijker -aan de rand van de Zeilberg- maar strekte zich uit tot de oostrand van de Hanenbergweg en lag daardoor in de buurt van de Bernem. De verbindende schakel moet de Schouw geweest zijn, in 1426 vermeld als die "*Scauen* ter plaetse geheiten Berrums", terwijl die vele malen als de Schouw (schauen, schaven, schaeff, enz. in de Zeilberg wordt aangeduid. De *Schevens*berrum uit 1420 zal wel begrepen moeten worden als *Schavens*berrum.
Zie: Schouw (Zeilberg)

Bernem	E 514-524	1832	KD
Bernem	oostrand Kranenmortelweg tussen sportpark en Hoekske	2010	KD
Bernem	HGA E-2		

BERSTHET	rente groot 3 mud min 1 vat rogge op land op *Bersthet* in Deurne	1488	CPG

Een volkomen onbegrijpelijk woord.

beuk

Het Middelnederlands -boke- en -boeke-, met dialectische umlautsvorm -buek-, waaruit weer dialectisch -bik- ontstond, is bekend in Brabant. In Booischot/B heet een gehucht -Beukels-.(Carnoy, A., De beuk. Een toponymisch-taalkundige studie, 27/8. In: Naamkunde, 1957, 27-46.)
Uit beukenbos -bôkloh- ontstond -Bokel- (id.,31), met Umlaut *beukel*.
Het Oudkeltisch kende een woord voor beuk *-bago- < Indogermaans *-bhago-, zoals in Bavay/F < Bagacum, in talloze plaatsnamen met -bag-, en met verharding van Keltische -g- tot Germaanse -k- terug te vinden in bv. Silva Bacenis ('woud van beuken'), zoals Caesar het Harzwoud noemde. (id.,33)
Oudste vorm van Bakel was in 714 -Bago-loso-, later 721 Bac-laos; komt dus van Keltisch -bago- = beuk. -Los/ loz- is de zuidelijke vorm van -loon- ('bij de bossen'). Bagoloso en Baclaos betekenen dus beide: in/bij de beukenbossen
Beuken groeien het best op leemhoudende vochtige gronden. Dat is een grondsoort die in Deurne en omgeving veel voorkwam. De meeste beukenbossen zijn al vroeg gerooid, waarschijnlijk al voor 1200. Daarom is de naam van de beuken vrijwel alleen bewaard gebleven in de namen van weilanden en beemden die op die plaatsen ontstonden. De vormen met een verzamelsuffix-t wijzen op bossen van beuken. Dit geldt uiteraard ook voor de verzamelvormen met -el- (< -lo = 'bos'). *Beukel* betekent dus letterlijk 'beukenbos'

BEUKEL/BIKKELS	12 penningen van der *Bokel*	1340	HC
Beukel	pratum die halve *boekel*	1384	BP
Beukel	beemd den *bueckel*	1414	HP
Beukel	aen dander side aen enen beemt geheiten den *buekel* van Doeren streckende metten eenen eijnde aen erfnis sconvents van Bijnder	1418	HP
Beukel	in de *Boekel*	1418	BP
Beukel	ex hereditate Sophie de Bottel sita inden *Bockel*	1421	DC
Beukel	4 buenderen beempts inden *bokel*	1423	LB
Beukel	in den *boekel*	1423	FS
Beukel, Deurnese	die dornensche *boekel*	1423	FS
Beukel	den *boekel*	1424	HP
Beukel	een hoefken aen ghenen *buekel*	1424	HP
Beukel	vyer bunderen beempts gelegen in den *Boeckel* metter eender zyden aen die erffenisse des convents van Binderen metten andere zyde aen den gemeynen waterloop ende metten eynde streckende ter gemeynten werts	1441	RAB
Beukel	ut enen stuck beempts geheiten den *boekel*	1446	HP
Beukel	ex hereditate Sophia de Bottel sita in den *Bockel*	1447	DC
Beukel	Item noch viere buenderen beempte inden *bokel* gheleghen mitter eender sijd: die erve des convents van binderen ende die ander sijde Dierick Snoijs deen eijnde		

	Henr: Pelgherem ende mitten anderen eijnde streckende op die Aa.	1462	LB
Beukel	ex prato dicto *bokel*	1489	VBP
Beukel	item een stucken beemps, gel. inden *Boekel*	1505	ORA
Beukel	een beemd te Deurne ter stede geheten in de *Beuct*	1508	HP
Beukel	in den *Bokel*	1509	HP
Beukel	Nog uit een zill beemd in die *Beuct* gelegen. a.e. Aa	1509	HP
Beukel	gelegen in *Boeckel*	1510	HP
Beukel	op een stuk beemd te Deurne ts geh. in gemeynen *Boeckel* neven erfe Everaerts van Doernen., jaarlijks te ruilen met een beemd geheten in die Beuct e.e. gemeynre Aa	1514	HP
Beukel	enen beempts genoemt den *Boekel*	1519	ORA
Beukel	10 vaet rogge, jaarl. uit een eeusel te Deurne ts geh. *Boekel*	1528	HP
Beukel	stucxken weyvelts, gel. inde gemeyn *Bueckel*	1544	ORA
Beukel	een eeuwsel in *Boeckel*	1556	HP
Beukel	een stuk eeusel van 2 bunder te Deurne ts geh. *Boekel*	1557	HP
Beukel	een stuk heideveld, gelegen alhier in de *Bueckel*	1566	ORA
Beukel	Willem Schonen verkoopt bij deze aan Pauwels Joesten een stuk erfs gelegen in den *Bueckel*. Aan het erf van Peter Wrensen, uitstrekkend tot op het erf van het Convent van Binderen. Waarna dezelfde verkoper nu aan Gerard Goyart Snabben verkoopt een viergebonds huis, met de varkenskooi de groese het erf enz. ook daaromtrent gelegen.	1567	ORA
Beukel	een heiveld zoals dit perceel gelegen is in de *Bueckel*	1570	ORA
Beukel	Nog een euselveld zoals dit perceel gelegen is in de *Bueckel*,	1571	ORA
Beukel	in het eerst zijn aanpart in den *Boeckel*	1572	ORA
Beukel	Nog een stuk groese, genaamd den *Bueckel*	1572	ORA
Beukel	Voorts nog uit een stuk groesveld, genaamd den *Beuckel*	1574	ORA
Beukel	de helft van de *Boockel*; de helft van het perceel de *Bouckel* naar de zijde van het Vloijeijnde, met op dit perceel staande de 8 eiken houteren (bomen) zoals die voor hem aangetekend zijn	1583	ORA
Beukel	de helft van de *Boockel*	1583	ORA
Beukel	perceel groese, genaamd de *Bueckel*	1584	ORA
Beukel	het groes of gras liggende in de *Boickel*	1585	ORA
Beukel	gras, liggende in de *Boickel*	1587	ORA
Beukel	de helft van een eeuselveld, zoals dit perceel gelegen is te Deurne in de *Buec*kel	1590	ORA
Beukel	weiland in de *Bouckel*	1592	ORA
Beukel	een zeker hooiveld met heideveld zoals dit gelegen is in de *Buckel*	1593	ORA
Beukel	groes den *Buckel* gelegen aen die Heeste	1597	HP
Beukel	een stuk groesveld genaamd den *Buckel* gelegen aan die Heeste	1602	HP
Beukel	1602 zijn deel zoals dit gelegen is in de *Bueckel*	1602	ORA
Beukel	een gedeelte of gerechtigheid in de *Bueckell*	1605	ORA
Beukel	Nog een beemd, genoemd den *Bueckel* naast aan twee zijden de ervgenamen van Michiel Coolen, een einde het Convent van Binderen en het ander einde de Gemeenteloop tussen Deurne en Vlierden	1608	ORA
Beukel	een weiveld geheten den *Boekel*	1615	RAB
Beukel	van ende uyt een weyvelt in de *bueckel*	1617	HP
Beukel	Ex herediate sita in den *Boekel*	1621	DC
Beukel	een weiland gelegen in de *Bueckell*	1624	ORA
Beukel	uyt een weyveldt onder Dornen geleghen genaemt den *bueckel* 9 lop	1644	ORA
Beukel	streckende van den Hoogen wech [Vlierden] tot op den *Buegel*	1649	HP
Beukel	Heijvelt ende weijse in den *Beuckel*	1656	MD
Beukel	stuck slecht hoylant in den *Bukel*	1656	MD
Beukelakker	heijechtich weijvelt genaempt *Beuckel*acker	1656	MD
Beukel	uyt een stuck groesvelts genaemt den *Bueckel*, e.e. den gemeynen loop	1667	ORA
Beukel	een stuk groesland gelegen ter plaatse genaamd den Mueskens *Buekel* in de *Bueckels*, a.e. den gemeynen waterloop	1686	ORA
Beukel	aan Jan geboren baron van Leeffdael, heer van Liessel een stuk heijde aan den		

	Bueckel	1692	ORA
Beukel	'n veld te Deurne in den *Bueckel*	1694	ORA
Beukel	in de *beukel* op 't vloeyeeijnt	1701	VD
Beukel	in den *beuckel*	1701	VD
Beukel	stuck groeslant in den *bueckel*	1701	VD
Beukel	een heiveld genaamd de Tiek, gelegen alhier op 't Vloeijeijnd in den *Beukel*	1761	ORA
Beukel	grasland genaamd den *Beukel*	1773	OAV
Beukel, kleine kievits-	de klijnen kivits*beukel* gelegen in de *Beukels*	1775	OAV
Beukel, grote kievits-	de Groote Kivids*beukel*	1775	OAV
Beukel	heide en groes in de *beukels*	1806	OAV
Beukelpad	*Beukel*pad	1808	ORA
Beukel	den *Beukel*	1808	ORA
Beukelveld	het *Beukel*veld	1808	ORA
Beukels	B 523-525, 533, 565, 575-577	1835	ND
Beukel	de loop in de *Beukels*	1841	NAD
Beukel	de loop aan de *Beukels*	1841	NAD
Beukel	Ontginningsgrond en schaarhout de *Beukels* sectie B nr. 626, dennenbosch de *Beukels* B 628, 993, dennenbosch de *Beukels* B 505, Weiland en boschgrond de *Beukels* B 593, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, en 574, Schaar-hout de *Beukels* B 578, Weiland de *Beukels* B 576, Dennenbosch, schaarhout en heide de *Beukels* B 1007, Dennenbosch, opgaande bomen en schaarhout de *Beukels* B nr. 1006	1925	ND
Beukels	B 523-565 = beemden langs de Astense Aa	1832	KD
Beukel/Bikkels	gebied tussen Grote Bottel, Vloeiend, Astense Aa en Hees, dus ruimer	1953	KD
Beukel/Bikkels	het meest oostelijke deel van de Vlierdense Bossen meteen westelijk van de Hees en het bungalowpark De Bikkels, dus opgeschoven naar het westen	2010	KD
Beukel	HGA B-3		
BEUZEN (Deurne)	uter *boesen*	1418	HC
Beuzen	de hereditate liberis Henrici filij Wilhelmi de Bottel uter *Boesen*	1448	CR
Beuzen	ex partibus liberis Henrici de Buttel ut *Boesen*	1448	CR
Beuzen	een stuk land een zille beempt gelegen in Gheen *boezen* van Willem van de Beeck cum suis verkregen	1472	BP
Beuzen	het zevende deel van een beemd, genaamd de *Bosen*	1481	CD
Beuzen	een zil beemd ter stede geheyten die *bosen*	1481	CD
Beuzen	in een zill beemds gheleghen, ter stede gheheyten die *Bosen*	1481	CD
Beuzen	enen beempt in die *Boezen* gelegen	1487	CD
Beuzen	ut *Boesen*	1499	HC
Beuzen	in die *boosen*	1509	HP
Beuzen	Nog uit een halve zill beemd ts geh. in die *Boosen*	1509	HP
Beuzen	een stuc hoeywas, gel. ter stede die *Boesen*	1520	ORA
Beuzen	wt stuck beempts, gel. inde *Buesen*	1543	ORA
Beuzen	Gelegen alhier te Deurne neffens de nieuwe Boese, neffens de Mastbroekdijk	1585	ORA
Mastbroek	Item de helft van een euselvelt in de Huecht gelegen en genaamd het Mast-broeck	1575	ORA
Beuzen	ut *Boesen*	1638	HC
Heugd	D 391 Heiakker	1852	ND
Hoogte	tussen Kleine Vos en Koninginnepage	2010	KD
Beuzen of boesen duidt een moerassig stuk land aan.			
Beuzen	ergens aan de oostelijke rand van de bebouwing van Deurne, tegen de oude loop van de Vlier aan	1832	KD
Beuzen	naam bewaard gebleven in de weg Beuzen, 1½ km. oostelijk van de Randweg	2010	KD
BEUZEN (Liessel)	noch het vierdel aen enen zyl beemds,. gel. in die *Boesen*	1502	ORA
Beuzen	stuc hoeywas gel. ter stede Liessel in die *Boesen*	1504	ORA
Beuzen	een halve bunder beemd gelegen in die *Boese* tot Liesel	1537	HP

Beuzen	wt beempt, gel. Liessel inde *Buessen*, UF. Aa	1539	ORA
Beuzen	Ceel Verweyen heeft vercocht an Mathijs Claess zijn recht op zijn deel uit de nalatenschap zijner vader en moeder, t.w. een stuk beemd int Arenbroeck en een beemd in der *Boese*	1545	HP
Beuzen	ut *Boesen*	1551	CE
Beuzen	uter *Boessen*	1551	CE
Beuzen	Met nog een hooibeemd gelegen in de *Buese*	1566	ORA
Beuzen	het tweede perceel in de *Buese* en het derde perceel in de Cleijn *Buese*	1582	ORA
Beuzen	te Liessel in de *Buese*	1583	ORA
Beuzen	Het goed is gelegen te Liessel, en is zoals de koper reeds in gebruik heeft, verder verkoopt hij het goed en gedeelte zoals dit gelegen is alhier in het Huijsvoirt in de *Buessen*	1588	ORA
Beuzen	nog een hooiveld te Liessel gelegen in de *Buese* en te delen met Peter Frans Snoecx en wel om de andere hooiopper	1605	ORA
Beuzen	nog een hooiland gelegen in het Arenbroeck in de *Buesen* te Liessel	1605	ORA
Beuzen	2 stukke hooiland, gelegen te Liessel in de *Buessen* aan de weijbosken,.naast Peter Aert Emonts ten eenre, de andere zijde naast de erfgenamen van Henrickxken, de andere zijde de gemeente waterlaat	1607	ORA
Beuzen	een hooiveld gelegen te Liessel in de *beusse*; hierbij wordt gereserveerd een notenboom die hij zijn leven lang zal moeten laten staan, langer niet	1616	ORA
Beuzen	twee weilanden gelegen in de *Beuse* te Liessel	1617	ORA
Beuzen	een hooiveld gelegen te Deurne in de *Buese*	1620	ORA
Beuzen	Vuytgesondert het vierendele van een dachmaet hoys gelegh inde *Buesen*	1634	ORA
Beuzen	Item het vierdendeel van een dachmaet hoys gelegen is aen de *Buesen* aent vonderhout	1634	ORA
Beuzenbeemd	uyt eenen beempt genaemt den *bosen*bempdt 4 lop. geleghen tot Liessel	1644	ORA
Beuzen	een stuk land ter plaatse genoemd de *Buese*	1653	ORA
Beuzen	een halve zille hooiland te Liessel in de *Biese*	1685	ORA
Beuzen	een stuk groesland genaamd de *Biesen* te Liessel	1691	ORA
Beuzen	1/2 lpt hooiland in de *Beussen*	1695	ORA
Beuzen	in de *beuse*	1701	VD
Beuzen	in de *buesse*	1701	VD
Beuzen	stuck groes in de *beuse* tot Liessel	1701	VD
Beuzen	een half lop. hooiland gelegen te Liessel in de *Beuse*	1758	ORA
Beuzen	groesland in de *Beus* te Liessel	1772	OAV
Beuzen	een veld gelegen in de *Beuse* alhier te Liessel	1782	ORA
Beuzen	item ¼ van den Heijhorst in de *Beuse*	1785	ORA
Beuzen	groes boven de *Biezen*se velden nr 621	1809	ORA
Beuzen	goederen te Liessel, hun aangekomen bij het overlijden van hun ouders, o..a. groes het Neijeveld in de *Biesen* nr 132, groes in de *Biesen* nr 623, hooijbeemd in de *Beuse* nr 1262	1809	ORA
Beuzen	landerijen te Liessel gen. de *Biesen*	1839	ND

Beuzen of boesen duidt een moerassig stuk land aan. Dat klopt hier uitstekend. Het vonderhout slaat op de houten vonder in de Astense Aa in de weg Liessel-Heitrak daar ter plaatse.

Beuzen	H 264	1872	ND
Booze	H 268	1891	ND
Beuzen/Boesen	H 264-268	1832	KD
Beuzen/Boesen	aan de zuidoever van de Soeloop meteen westelijk van de Neerkantse weg	2010	KD
Beuzen	HGA H-6		

BEVER	noch een stuc genoempt *Bevert*, gel. neven erffenisse toebeh. der hoeven van Esp en die gemeijnt	1520	ORA

BEVERDONK	een huis met de hierbij behorende landbouwgrond met een halve schuur, staande nabij de watermolen alhier met een eusel in de *Beverdonck* gelegen achter de watervloet	1616	ORA
Beverdonk	een stuk weijvelt genaamd de *Beverdonck*	1693	ORA

Beverdonk	het *beverdonck*se eussel	1701	VD
Beverdonk	een groesveld of eeuwsel genaamd de *Beverdonk*, gelegen alhier ter plaatse genaamd het Haageijnd boven de watermolen, e.z. Johannis Thoro, a.z. Willem Peeter Flipsen, e.e. Antony Peeters van de Mortel, a.e. den dijk	1783	ORA
Beverdonk	D 504	1845	ND
Beverdonk	D 504 (c.a.)	1832	KD
Beverdonk	zuidrand Langstraat net na aftakking ventweg van Randweg	2010	KD
Beverdonk	HGA D-1		

BIESEEUWSEL	een stuc groesvelds, geheyten het *Bieseusel*, gel. ter stede aenden Pingecker, UL +UF. die wedue Henrick sBruynen cum pueri	1504	ORA
Bieseeuwsel	een eeusel geheten 't *Bieseeusel* te Deurne	1531	HP
Bieseeuwsel	item eenen ecker gelegen neven de Bercktstraet aen *Biesewsel*	1630	MD
	Tussen de Pijnakker (D 224-226) en de Berktstraat dwingt tot de locatie op		
Bieseeuwsel	D 219-223	1832	KD
Bieseeuwsel	Tussen Dopheide 1-25 en Veldweg	2010	KD
Bieseeuwsel	HGA D-1		

BIESHEUVEL	op het Goor en *Bisheuvel*	1841	NAD
	Het Goor en de Biesheuvelse Loop bevonden zich beide aan de noordkant van de weg naar Venray, aan de oostzijde van de weg naar Milheeze.		
Biesheuvel	Oostzijde Milheezerweg ter hoogte van de Kwadestaartweg	2010	KD
Biesheuvel	HGA H-1		

BIESVELD (Donschot)	een stuck groeslant genaamd het *Biesvelt* in de Donschot	1710	ORA
Voor Donschot	*zie aldaar*		

BIESVELD (Liessel)	37 roe groesland genaamd het *Biesvelten*	1695	ORA

BIESVLAAS	Rogpacht uit huis Aen die *Bijesvlaasch*	1426	BP

BIEZEN	*zie: Beuzen*		

BIEZENDIJKJE (Liessel)	het *Biesendijkje*	1832	OAD

BIJLAKKER (Vreekwijk)	Verder nog op een stuk land, genaamd den *Beijlecker*, zoals dit perceel aan een zijde begrensd is naast Jan Pegs, aan de andere zijde de erfgenamen van Huijge Spirincks	1573	ORA
Bijlakker	alhier in de Hoogecker en geheten den *Bijlecker* (van Jan Pegs tot op de Lijckweg)	1591	ORA
Bijlakker	item een stuck lant aenden *Bijlecker* gelegen omtrent 't Hagelcruijs	1630	MD
Bijlakker	den *bijlacker*	1663	VD
Bijlakker	acker den *Beijlacker*	1701	VD
Bijlakker	gronden in Vreekwijk: de Cuyperin, *Bijlakker*, Daalakker, Langenakker en Wittenberg	1725	ORA
Bijlakker	acker de *Bijlacker*	1788	ORA
	Deze akker moet -ook gezien de belendingen- gezocht worden in de Hoge Akker in Vreekwijk. Waarschijnlijk identiek aan het Bijlstuk (Vreekwijk)		

BIJLSTUK (Vreekwijk)	het *bijlstuc* in dal	1663	VD
Bijlstuk	in de rull ende *bijlstuk*	1663	VD
Bijlstuk	een acker genaamt het *Bijlstuk* int Daal, maatboek nr 912	1758	ORA
	Het Daal omvatte de nummers E 807-812. De enige bijlvormige akker daar (in de buurt) is E 815		
Bijlstuk	E 815	1832	KD
Bijlstuk	iets ten zuiden van de noord-zuidpoot van de Energiestraat	2010	KD
Bijlstuk	HGA E-2		

BIJLSTUK (Zeilberg)	*Bijlstuck*	1652	MD
Bijlstuk	item *Beijlstuk* Zijlberg	1741	ORA
Bijlstuk	E 598-600	1832	KD
Bijlstuk	noordoosthoek kruising Kranenmortelweg/Breemortelweg	2010	KD
Bijlstuk	HGA E-2		
Bijsvlaas	Rogpacht uit huis Aen die *Bijes*vlaasch	1425	BP
BIJSER	Jan vande Beke zoon wijlen Lambert van Bottel belooft plechtig te betalen aan Jan zoon wijlen Peter Merevoort. Als man en mombior van Agnes zijne vrouw dochter wijlen Jan vande Beke ten behoeve van Elisabeth dochter Jan vande Beke erfpacht van .. malder zaad rogge Bossche maat te betalen met Lichtmissedag in de parochie van Doerne van een huis en erf en land eraan gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse geheten aan die Bijster Vlaesth	1428	BP
Bijser	Jan van Koenraert en Jan Rutt Cluytmans soen, zijn zwager, hebben 'om Godswille' overgegeven aan heer Dierijck soen wijlen Goyart Orssen, priester, een eind van een stuk land te Deurne ts geh. in die Commerstraet, streckende opt eynd wairt tot gemeynre straten in ene acker geheiten die *Bijser*, e.z. erf. heer Dierijck voors., geheten die Knoyart, met de hoek op de gemeynstraet. a.z. jans van eerp e.e. kn. Verdonschit a.e. gemeynen kerckwech	1517	HP
Bijser	hebben vercocht aan heer Dierijck soen w. Goyart orssen, priester, een akker te Deurne geheten den *Bijser*, e.z. Jans van Eerp, a.z. erf. der kn. van der Donschit, e.e. gemeynen kerckwech, a.e. erfe des copers geheiten Knoyart acker	1518	HP

Beis / Beissen: Vooralsnog onverklaarbaar. (Beijers/Van Bussel)

Van de Bijser wordt gezegd dat die zowel aan de akker de Knoyart (F 25) grensde als aan de gemeenschappelijke kerkweg. Daarmee kan alleen de Horststraat bedoeld zijn, want als de Commerstraat was bedoeld zou het woord 'straat' gebruikt zijn. Dat dwingt tot localisatie op F 26

De naam komt in Nederland voorzover bekend verder niet voor. Volgens Bahlow is het een prehistorische moerasaanduiding. Bislich bij Xanten ligt aan een zeer oude afvoer van de oostelijke moerassen naar de Rijn. Deze woordstam komt in Frankrijk en de Duitstalige landen regelmatig in oude plaatsnamen voor. In Wallis (zuidelijk Zwitserland) is het de algemene naam voor de door mensen gemaakte of gegraven waterafvoeren van de gletschers of om boom- en wijngaarden te bevloeien.

Daar de Bijser (de middeleeuwse -ij- is een lange -i-) aan de Hellemanse Loop ligt, is het voor de hand liggend dat deze (pre-)historische waternaam hier bedoeld is. Zoals zo dikwijls ging de naam van de waterloop op de aangrenzende landerijen over, waarna het water een andere naam kreeg.

Bijser	F 26	1832	KD
Bijser	ongeveer aan de achterzijde van Derpsestraat nr. 32	2010	KD
Bijser	HGA F-1		
BIJSTER LAAT	een huis en erf en land eraan gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse geheten aan die *Bijster Laeth*	1428	BP

Mogelijk wordt hier gedoeld op een -laat- in de betekenis van waterlaat, en dan bij de Bijser of als aanduiding van de Bijser zelf.

BINDEREN	uit goed en hoeve met toebehoren te Deurne geheten Cleynen Bottel neven erfe het convent van *Binderen* toebehorend	1537	HP
Binderse akker	'n acker neffens de *bindersse*	1663	VD
Binderen	des vridachs voer O.L.Vrouwe dach 1502 Henrick Sneven als momber Gertruden heeft w+e verc. Jan natuerlic sn. Lucas vanden Ravenecker - stuc lands, gel. inde Heerl. Vlierden ter stede geheyten die Cruyshoff, UL+UF. des coepers AL. Abdis van *Bindelen*	1502	ORA

Het ligt voor de hand dat de onverklaarbare naam van het Helmondse klooster Binderen verwant is aan de Deurnese Be(e)ndert, de Bandert ten oosten van Milheeze en ten noordwesten van Oeffelt en de Bondert ten zuiden van Herkenbosch. De klankcombinatie -ndr- wijst op een herkomst uit het voor-Indo-Europese verleden. (Spamer, 1998b*). Voor Bindelen: zie r/l-wisseling.*

BLAAKT (Vreekwijk)	1 nieuwe penning en 1 hoen van der *Blaect* ende Roubrake	1340	HC
Blaakt	van Ruebrake, 2 penningen en 1 1/2 hoen van *Blaeckt*	1340	HC

Blaakt	van het erfgoed van Joannes, zoon van Didden in die *Blaect*, 2 hoenderen	1340	HC
Blaak	in die *blaect*	1380	HC
Blaakt	dicto *Blaect* siti in Vreecwijc	1381	CR
Blaakt	*bleect* sito in vreecwijc	1381	CR
Blaakt	ex prato dictus *Blaect* siti in Vreecwijc	1406	CR
Blaakt	ex prato dicto *Blaect* sito in Veecwijc	1421	CR
Blaakt	ex prato dicto *Blaeckt* siti in Vreeckwijc	1447	CR
Blaakt	die helft van sijnen dordeel hem toebehoerende in een stuc beempts, geleghen in die groet *Blaeckt*, UL. erf. toebehoerende de hoeve van Esp	1519	ORA
Blaakt	een hooiveld in de *Blaeckt*	1557	ORA
Blaakt	een hooiveld zoals dit perceel gelegen is alhier in de *Blackt*	1566	ORA
Blaakt	ex parte die *Blaect*	1586	CR
Blaakt	een perceel weiland genaamd den *Blaeckt*, begrensd aan een einde naast of op de Hooi*blaeckt* en het andere einde naast de Gemeente	1589	ORA
Blaakt	in de *Bleckt* een hooibeemd	1591	ORA
Blaakt	een hooibeemd alhier in de *Bleekt* gelegen	1591	ORA
Blaakt	Nog een weiland gelegen in de *Blact*	1604	ORA
Blaakt	een eusel- of weiland gelegen in de *Blaackt*	1618	ORA
Blaakt	vuijt een hoyvelt gelegen in de *Blaeck* onder Vrecwijck	1621	CR
Blaakt	ex parte prati in die *Blaect*	1621	PU
Blaakt	ex parte terre inde *Blaect*	1621	PU
Blaakt	weiveld in den *Blaeckt*	1626	HP
Blaakt	dit perceel is gelegen te Deurne in de *Blaeckt*	1626	ORA
Blaakt	een drijfweg in de *Blaeckt* (...) gelegen naast de grond toebehorend aan de hoeve Esp	1632	ORA
Blaakt	item een stuck groesse gelegen als voor inde *Blaeckt*	1637	ORA
Blaakt	Vuijt de hellicht van een weijveldt, groot sijnde dese hellicht ontrent anderhalff lopensaet geleghen aende *Blaeckt*	1643	DC
Blaakt	Vuijt ontrent eenen bunder soo weijveldt as hoyveldts inde *Blaeckt*, U.L. de gemeijnen hoy*blaeckt*	1643	CR
Blaakt	vuijt huijs schuur vuijt een sille hoijbempdts geleghen in de *Blaeckt*	1643	PU
Blaakt	vuijt een weijveldt groot ontrent 8 lopensaeten geleghen in de *Blaeckt*, u. l. eenen gemeijnen loop	1643	PU
Blaakt	vuijt 2 huijsen ende aengeleghen erffenissen in den Rull bij de *Blaeckt*, a. l. eene gemeijne loop, u. f. een gemeijn straete, a. f. een steghe	1643	PU
Blaakt	groes in den *Blaeckt*	1650	HP
Blaakt	een hoywas in de *Blacht*	1656	MD
Blaakt	in de *blaecht*	1663	VD
Blaakt	Item wort in vrede gelecht die Gemeijnte van Jan de Leeuw's Erffe tot opten hoeck van de *Blaeckt* op drie Bosch ponden	1665	CD
Blaakt	Uijt een weijvelt gelegen aenden *Blaeckt*, A. L. den hoij*blaeckt*	1678	DC
Blaakt	Uijt een zille hoijbeemts inde *Blaeckt*	1678	PU
Blaakt	Uijt 2 huijsen ende aengelegen erffenisse in den Rull bij de *Blaeckt*, A. L. eenen gemeijnen loop, U. F. een gemeijne straete, A. F. een steghe	1678	PU
Blaakt	een stuk groesland gelegen in de *Blaeckt* in het gehucht genaamd den Bremwortel, groot 4 lop. 4 roeden, a.e. den gemeijnen waterlaet. Koopsom 168 gld. Last 1 st 14 penn. grondcijns aan de Heer van Helmond	1686	ORA
Blaakt	een stuk groesland gelegen in de *Blaeckt* aen den Bremortel	1689	ORA
Blaakt	teulland in de Ruel, in de Cuyperin en in de *Blacht*, alles gelegen in Vreeckwijck	1704	ORA
Blaakt	Item wort in vreede gelegt die gemeijnte van Jan de Leews erve tot op den hoek vande *Blaeckt* op drie Bosch ponden	1712	CD
Blaakt	Tusschen de Berkt en de *Blaekt*	1718	CD
Blaakt	tusschen de Berkt en de *Blaakt*	1728	CD
Blaakt	Een weijvelt gelegen aen de *Blaeckt*, A.L. de Hoij*blaeckt*	1754	CR
Blaakt	Uijt een stucksken weyvelts gelegen ontrent de *Blaecke*	1754	CR
Blaakt	Uijt een bunder soo weyvelts als hoijvelts in de *Blaeckt* U.L. de gemeijn Hoij-		

	blacke	1754	CR
Blaakt	Uijt 2 huijsen en aengelegen erffenisse in de Rul bij den *Blaeckt*, A. L. eenen gemeijnen Loop, U. F. een gemeijn strate, A. F. een steege	1754	PU
Blaakt	Uijt een sille hoijbempts in de *Blaeckt*	1754	PU
Blaakt	teulland in de Ruel, in de Cuyperin en in de *Blackt*, alles gelegen in Vreeckwijck	1794	ORA
Blaakt	*Blaakt*	1819	ND

De onderscheiding tussen -blaact- (= stilstaand water, moeras) en -bleect- (= bleekveld), zoals Beijers/Van Bussel die maken, gaat voor Vreekwijk in elk geval niet op. Uit de maatboeken blijkt dat men met -bleect- daar toch steeds de -blaect- bedoelt. Kennelijk is het een simpele Umlautsvorm. Bovendien geven zij zelf aan, dat -blek- een 'ven' aanduidt. De Vreekwijkse -blaakt- lag aan de noordrand van het ooit redelijk grote Vonderven tussen twee takken van de Vreekwijkse Loop. -blak- is een bijvorm van -vlak- met de betekenis effen, bloot, kaal. (CTV)

Blaakt	E 662 - 717	1832	KD
Blaakt	E 652	1844	ND
Blaakt	bouwland De Blaakt, kadaster Sectie E no. 1075	1910	NL
Blaakt	Van Breemortelweg tot Zonnewende	2010	KD
Blaakt	HGA E-2		
BLAAKT (Vreekw.Liessel)	in de *Blaakt* tussen Vrekwijk en Liessel	1728	ORA
BLAAKT (Liessel)	het dorde deel van een euselvelt, gel. inde *Blaect* doir Liessel	1544	ORA
Blaakt	een hooiland te Liessel gelegen in de *Blaackt*	1604	ORA
BLANKERT	een huis in Vreeckwijck, genaamd den *Blanckert*	1502	CD
Blankert	het vierde gedeelt van een stuc lands metten tymeragien daer aen geleghen, geleghen tot Vreecwijck, genaempt den *Blanckert*	1502	ORA
Blankert	een stuck land gen. den *Blanckert* gel. tot Vreeckwijck, UL+UF. erf. Peter sBerkers, AL. O.L.Vrouwe altaer	1519	ORA
Blankert	uit huysingen met hofsteden hoff en een stuk land te Deurne ts geh. Vreeckwijck geheten den *Blanckert*	1534	HP
BLANKHOUT	Nog een beemdke geheten *Blanckhout* neven erfe Maes Tielens	1520	HP
BLEEK (Liessel)	een hooiveld gelegen te Liessel in de *Bleken*	1626	ORA
bleek	Item de hoywasch aende *Blueck*	1634	ORA
Bleek	als oyck een stuck hoyvelten gelegen tot lijssel geheyten de *bleeck* ene zijde maria vreynsse, andere zijde hanrick bollen, achter zijde de heer van lijssl	1634	ORA
Bleek	een weiland of heiveld gelegen te Liessel in de *Bleek*	1640	ORA
Bleek	een stuk hooiland genaamd den *Bleeck*, allen gelegen te Liessel, reijdende tegens de mededeijlders, jaerl. met de Essen en de Buunders tegens malkanderen	1693	ORA
Bleek	goederen te Liessel, hun aangekomen bij het overlijden van hun ouders, o..a. hooijbeemd in de Bleek nr 1282	1809	ORA
BLEEK (Moostdijk)	Stuk erfs in den *Blek*	1693	ARK
BLEIJS	den *bluys*acker	1663	VD
Bleijs	den *bluys* neffen het nieu lant	1701	VD
Bleijs	item den *Bluijs* nevens het nieuwland, gr. 4 lop. 18 r.	1783	ORA
Bleijs	hoeve genaamd Klein Brugge of ook Den *Bleijst*	1783	BAB
Bleijs	den *Blijs*	1841	NAD
Bleijs	A 103-116	1832	KD
Bleijs	zuidoosthoek kruising Vlier Raktseweg/Molenhof	2010	KD

De naam is waarschijnlijk verwant aan het Franse Blois < Blesum en het Duitse Blieskastel < Blesa en Bliesheim < Blisena. In al deze gevallen is herkomst en betekenis volstrekt onbekend. Het woord zal daarom van vóór-Indo-Europese afkomst zijn (Bahlow s.v. Blies). Al deze plaatsen, ook de Bleijs, liggen direkt aan een waterloop.

BLOEMKENSLOO	eenen ecker genaempt *sBloemkensloo*	1548	ORA
BLOKHUIS (Kerkeind)	Goijart van Ghemert gemachtigd door Jan van Bruheze wil verhuren voor 4 jaar vanaf Pasen aan Willem Daniel Noij van Doerne, de woning ter Vloet van Jan van Bruheze, behoudens voor Jan van Bruheze 't *Blochuijs* met 2 kleine hoven.	1439	BP
Blokhuis	*tblochuys* en 2 kleine hoeven	1442	FS
Blokhuis	Jonker Wessel van Boetselaar heer van Doerne bezit een hoeve op het Haegeijnt, 3 buunders broeklant(genomen uit de gemeijnt van Doerne) een poort, schuur, stal en andere gebouwen genaamd dat voergeborcht en een hof alles omwaterd, liggende voor *die oude huijsingen* van Doerne	1476	BP
Blokhuis	dat hij deponent wel over de vijfftich jaeren kennisse is hebbende dat eenen padt, koemende van het goet ofte erffenisse gemeynlyck genoempt de Oude Meulen is gaende recht door een weyvelt gecompeteert hebbende jor. Michiel van Eyck ende tegenwoordich Wilbert Peeter Meulendycx ende soo voorts door de steegh over de brugge neffens de Aa door het *Borchsken* ende soo voorts door het velt van Otto de Visscher ende soo voorts over de erffenisse toecomende Jan Daniels van Breeij ende alsoo de Vloyecker in naer de kercke van Doerne ende dat de selven pat is geweest soo langhe hem deponent gedenckt de rechten pat van de huijsinge de Oude Meulen genaempt ende de bij gelegen huijsinge en dat de selve luijden daer woonende altijt de voors. pat tot eenen kerckpat onbecroont hebben gegaen ende gestaen naer de kercke van Doerne	1667	OAD
Blokhuis	dat sij twee vlughten paterijsen hebben opgedaen met hun beijde ontrent groot 15 a 16 henderen die sij gevolght hebben in de eussels achter *het out casteel* van Deurne (uit gerechtelijke procedure over het jagen door de heer van Helmond in de Deurnese Strijpen bij het Kerkeind.)	1699	RRD
Blokhuis	Is het je overigens al ooit opgevallen dat de overgang over de Vlier op het Kerkeind (het out casteel?!) precies in het verlengde ligt van de (rechte) weg tussen de Bakelse brug en Strijpen? Ik weet wel dat deze weg pas na 1840 iets voorstelde, maar zou het out casteel op het Kerkeind al vele honderden jaren daarvoor een orientatiepunt geweest zijn van de ene rivierovergang naar de andere? (Mail P. Koolen,16-9-2004)		
Blokhuis	op perceel: *zie Burgske*		
BLOKHUIS (Liessel)	Met de bouw van het *Blokhuis* in Liessel werd pas in 1516 begonnen. Een voorganger heeft er vanaf 1509 gelegen. Het Blokhuis in Leensel kreeg altijd de vermelding 'Leensel' erbij.		
Blokhuis	tot Leyssel op 't *blockhuys*	1509	BP
Blokhuis	een *blockhuys* te maecken ende die te setten tot Liessell	1516	OG
Blokhuis	Legher Redoutte, daer garnisoen op gelecht wierde ende oock de boue ren by beurten op quamen waecken, een boueren wacht-huys	1516	BP
Blokhuis	dat *Blockhuys* tot Liecel	1524	BP
Blokhuis	Gifte van den *blockhuyse* van Liesselt gedaen Everaerde van Doerne om dat erfelick te houden tot een vol leen. 10 october 1525 (Arch. Rekenkamer)	1525	RAB
Blokhuis	Octroy voir Everard heere van Duerne, zijne erven en nacomelingen om te mogen het Slot ende blockhuys van Liesselt met zynen wal, watergraven ende andere toebehoirten in een erfelijck leen te houden van den hertog van Brabant (Arch. Rekenkamer)	1525	RAB
Blokhuis	te volmaken en te voldoen den Heer van Doerne zyn werck aen't *Blockhuys* tot Liessel	1527	ORA
Blokhuis	Aveu du fief du *blockhaus* de Liessel par Henry van Doerne (voir Duerne) il y dit: “item noch een *blockhuys* gelegen tot Liessel daer anders nyet toe en is dan het bloot huys metten grave ende ergheen profyt van en compt”	1536	LB
Blokhuis	7 lop. peels, gel. doer Liessel, boven het *blockhuys*, tusschen die lantweeren, om bij de voirs. coeperen wt te moigen torffen ter tijde lanck duerende XV jaeren	1547	ORA
Blokhuis	het *blockhuys* van Liessel aen Henrick van Doerne bij testament van zijne ouders gemaeckt. Het is een bisunder leen.	1568	LB

Blokhuis	De mueren van het *blockhuys* te Liessel sijn meer dan eens soo dick als de mueren van de huysen te Doerne. Het voirs. blockhuys wordt daerom oyck het legher geheeten daerop de boeren beurtsgewijze quaemen waken	1568	LB
Blokhuis	Verklaring van Dionys van Bruhym, jager van mijn heer van Mierlo oudt lxxii jaeren. Hij heeft vier jaeren gedient als jager wijlen joncker Henricken van Doerne en daerna veertien jaeren joncheer Everaerden van Doerne, nu 32 jaeren geleden. Verclaert dat ten tijde als hij joncker Hendrick van Doerne quam woonen, hij het huys van Doerne heeft gevonden voorsien te zijn van geschut, wel wetende dat *huys* te Liesselt nyet en was gemaect want het selve eerst heeft doen maken joncheer Everard van Doerne ten tijde als hij deponent bij hem woonde	1568	LB
Blokhuis	Jan de Becker vorster ofte vade van Gemert oudt meer dan 50 [of 70] jaeren voormaels als paige gewoont hebbende thien jaeren bij wijlen Everaerden van Doerne in zijnen tijdt hoochschouteth van den Bossche, verclaert dat het *blockhuys* van Liesselt is gemaect geweest binnen den tijde dat hij bij de voirs. Everaerde van Doerne woonde	1568	LB
Blokhuis	Claes Henrickss. van Doerne, eertijden vorster van Doerne, verclaert dat tselve *blockhuys* is gemaect geweest ten tijde van heeren Everaerde van Doerne, doentertijt heer van Doerne, bij toedoene ende behulpe ende [aspetentie] van denselven. Seeght dat nae zijn beste onthout tvoors. blockhuys is gemaect geweest omtrent vijftig jaeren geleden	1568	LB
Blokhuis	akker nabij het *Blockhuijs*	1590	HP
Blokhuis	de Cauweweije, eigendom van Joncker Evert van Doerne, wonende op het *huijs* van Lijessel	1597	HP
Blokhuis	Jor: Corns: van Doerne 22 meij 1615, bij doode Jor: Everardis van Doerne sijns vaders hout het *huijs* van Liessel metten nederhof met sijne wallen, watergrachten en twee optreckende bruggen, metten gerechtigheijt ende plantagien rondsomme het vrs: huijs, ... [over] d'middele ende lege jurisdictie, van vrs: dorpe ende heerlich: van Doerne ende Liessel	1615	LB
Blokhuis	Cornelis Everaert van Deurne, heere van Liessel, heeft opden eersten martij 1634 te leene verheven het *huijs* te Liessel, metten nederhoff met sijne wallen, watergrachten, ende optreckende twee bruggen, met de warande daer voor ende elders gelegen, met noch de plantagien voor het voors: huijs staende, midtsgaders oock de middele ende leege jurisdictie der heerlijckheijt van Doerne ende Liessel, met alle gerechticheden, appendentien ende dependentien, in vougen als de heeren van Liessel het voors: *huijs* ende heerlijckheden beseten ende vanden hertoge van Brabant te leene gehouden hebben, met noch een halven toll ende chijns tot Eijndhoven, tot Oorschot, tot Tongeren ende tot St. Oedenrode.		
marge: N.a. dese jurisdictie is bij haer Ho: Mo: affgelost.		1634	LB
Blokhuis	hei achter het *Slot* van Lyessel	1635	OAA
Blokhuis	Hendrick van Deurne als oom ende voocht van d'onmondige kinderen van Cornelis Everaert van Deurne voors: ende midts doode desselffs, heeft opden 27 Jan: 1646 de voors: heerlijckheden ende goederen verheven. Blijft te boeck staen als sterffman den voors: Hendrick van Deurne, ter tijdt ende wijlen, d'een off d'ander vande erffgenaemen desel[ere] aenbedeijlt offe toegevought sullen zijn. Ende heeft Everard van Doerne heere van Asten den eedt vant voors: leen vernieuwt.	1646	LB
Blokhuis	*Blochuys*, neerhuys, stallinghe, schueringhe, hoff en landerijen	1656	MD
Blokhuis	Idzart Josephus van Albada heeft op den 9: Octob: 1668 het voors: *huijs* te Liessel in voegen als voeren verheven mette gerechticheijt inde helft vande middele ende leege jurisdictie van Doerne ende Liessel, hem aengecomen bij coope van Everard van Doerne vs. volgens transport opden 16 meij 1658 voor schepenen van 's-Hertogenbosch gedaen.	1668	LB
Blokhuis	Lodewijck Johan van Rheen ende Gerart van Zoutlande als voogden over de naegelatene minderjarige kinderen vande voorn: Idzart Josephus d'Albada, hebben opden 25en octob: 1670 ten behoeve van selve kinderen van Albada, verheven alleen ... het voors. *huijs* te Liessel met sijnen appendentien ende dependentien van dien, ende dat mits doode van desselfs vader, ende blijft als sterffman te boeck staen Hector Johannes van Albada een van deselve kinderen.	1670	LB

Blokhuis	het *huijs* tot Liessel metten nederhoff ende sijn wallen, watergraghten ende optreckende twee bruggen, met de warande voor ende elders gelegen, ende noch de plantagien voor het voors: huijs staende	1671	LB
Blokhuis	Opden 28 novemb: 1690 heeft den voors: Arnold Costerius verheven het *huijs* te Liessel metten nederhoff met sijne wallen, watergraghten, ende optreckende twee bruggen, met de warande voor ende elders gelegen, met noch de plantagien voor het voors: *huijs* staende ap ende dependentie van dien, den voorn: Costerius aengecomen bij coope ende evictie geschiet voor schepenen van 's-Hertogenbosch ende ingevolge vande veste ende opdraghte aldaer op den 9 novemb: 1690 gepasseert, ten laste vande kinderen ende erffgen: van wijlen IJdsard Josephus van Albada.	1690	LB
Blokhuis	een stuk groes van de gemeente achter het *caestel* van Liessel	1691	ORA
Blokhuis	alhier tot Durne op het adelyck kasteel van de Heere van Deurne en Liessen; op het *Blockhuijs* tot Liessen	1702	OAD
Blokhuis	dat geene vreemde karren nader aan den Peel mogen komen om brand of torf af te voeren, af te halen op poene van twee goud guldens, zijnde zes guldens Hollands als tot de opgeworpen hoopen op de navolgende plaatsen: (...)Boven het *Kasteel* tot Liessel aan de Warand	1718	CD
Blokhuis	Op den 10e December 1722 heeft Jan Roscam, procureur voor den gem: leenhove als procuratie hebbende van Catarina Smits wed: van wijlen Arnold Costerius verheven het voors: *huijs* te Liessel hierboven gespecificeert voor de voorn: wed: Costerius, haer aengecomen bij doode van haren gemelte man, ende blijft als besetman van desen leene te boeck staen den voorn: Jan Roscam.	1722	LB
Blokhuis	het *Blokhuys* rondsom in zyne wateren, staende tot Liessel, item den neerhof des *huyses* van Liessel, huys, koestal, paardestal en schuure, item de wyde en groese, enz., zynde het huys met de geweese en nu omgedaane plantage en alles wat binnen de omwatering of gragten van het *Blokhuys* gelegen is, leenroerig aan den Raad en Leenhove van Brabant en Lande van Overmase in de Hage	1768	BP
Blokhuis	G 557	1832	KD
Blokhuis	aan de noordelijke knik in de Blokhuisweg	2010	KD
Blokhuis	HGA G-2		
BLOKHUIS (Leensel) *zie: Leensel*	vandaer totten *blochuysen* van Lentsel	1325	VPF
BLOKWEG	nu opgeheven oostelijke zijstraat van de Liesselsche Straat (zie aldaar, nu Hoofdstraat) tussen Biezendreef en Hazenweg; zuidelijke grens van het gehucht Loon	1832	KD
Blokweg	HGA G-1 en G-2		
BOEIENBRAAK	teullant genaemt den *boyen braeck* [bij Gruenacker en Crigh hegh]	1701	VD
Boeienbraak	den *boeyen braeck*acker [bij Gruenacker; bij Pijnacker; bij acker op den reecsen wegh uytschiettende]	1701	VD
Boeienbraak	de *Boeyenbraak*	1723	ORA
Boeienbraak	erven aan de *Boeyenbraak* en Diepenbroek	1770	ORA
BOEKHORST	uyt enen stuc beempts geheiten den doerneschen beempt achter gheen *buchorst*	1417	HP
Boekhorst	een hooiveld zoals dit perceel gelegen is alhier in den *Bockhorst*	1592	ORA
Boekhorst	een zille hooiland gelegen in de Boeckoirst	1617	ORA
Boekhorst	een buender hoys aen den *Bouchorst* gelegen	1637	ORA
Boekhorst	een dries met huisplaats van Joost Aarts 52L ter plaatse geheten het Derp, EZ *Bokhorst*, AZ gemeente weg, EE strekkende tot op erf Gabriel Pluijm	1766	ORA

Daar in aanmerking komend bezit van Gabriel Pluijm gelegen was op F 10-13 kan de bedoelde gemeenteweg alleen de weg naar Vlierden geweest zijn. Het erf van Joost Aarts moet F 35, 36 of 37 zijn geweest. Voor de aangrenzende Boekhorst blijft dan alleen over de percelen F 28-33, die niet voor niets uitkwamen op de Horststraat. De latere naam "Romein" voor dit gebied komt vóór 1791 niet voor. De aanwezigheid van beemd

en hooiland wijst op een (vroegere) waterloop, in dit geval de Helleman.
De verklaring zal gezocht moeten worden in een wat hoger gelegen terrein (horst) met beukebomen.
In Oost-Vlaanderen is hurst eene glooiing, b. v. de hellende berm langs eene vaart (TerLaak,94), dus niet per se zelf een hoogt,.

Boekhorst	F 27-33 (waarschijnlijk)	1832	KD
Boekhorst	tussen Nassauplein, Julianastraat, Romeinstraat en Prinsenhof	2010	KD
Boekhorst	HGA F-1		

boomgaard
Boomgaarden komen vaak voor bij oude leengoederen. In Vreekwijk was dat het goed Ten Bogaard, een Rixtels leengoed.

	Katharina van den *Bogart (de Pomerio)*; dezelfde, 3 obolen van het goed van Stephanus; dezelfde, 16 penningen in die Strijpt	1340	HC
	Jut van den *Boegarde* dochter wijlen Art van der Vloet en haar broer wijlen Rogier Jut weduwe Jan van de Boegarde, en zoon Jan	1380	HC
	Johannes filius Dominus Gevardi de Dorne de quarta pecia terre quondam Katarine de *Pomerio* sita in tloevenne	1380	HC
	Jut van den *Boegarde* dochter wijlen Art van der Vloet en haar broer wijlen Rogier	1368	BP
BOGAARD, TEN	(Vreekwijk) de petia terra iuxta bona de Bogarde	1381	CR
	Jut weduwe Jan van de *Boegarde* en zoon Jan (samen met Art van Beke)	1382	BP
	Ghevaert en Everaert zoon van Jut weduwe van Jan van den *Boegarde* (samen met Henrick Artsz van Beke)	1382	BP
	Ghevaert van den *Bogaert* en zijn broer Evert	1387	BP
	Jut weduwe van Jan van den *Boegarde* (samen met Hendrick zoon van Art van Beke en Art van Beke natuurlijk zoon wijlen heer Art van Beke priester	1393	BP
Bogaard, Ten	Vreecwijk, Katlijn weduwe van Coenraet Writer, een beemd van t goed *ten Boeghaert*	1393	BP
Bogaard, Ten	tgoet *ten boeghaert*	1393	FS
Bogaard, Ten	die hoeve *ten boegarde*	1397	BP
Bogaard, Ten	juxta bona de *pomerio*	1406	CR
Bogaard, Ten	ex petia tres ex bonis de *Pomerio*	1406	CR
	Evert van den *Boghart* zoon wijlen Jan van den *Boghaerde* van Doeren	1414	BP
Bogaard, Ten	Johannes Filius quondam Gevardi Duch ex petia Eve uxoris bonis de *Pomerio*	1421	CR
Du(s)ch	van het goed te Donscot , Ghevardus Dusche, van een waterloop *(aquaducta)* aldaar	1340	HC
Bogaard, Ten	Pacht uit 't goet *Ten Bogarde*	1440	BP
Bogaard, Ten	Kathalijn dochter Everart vanden *Bogarde* heeft opgedragen aan Willem Marcelis vanden *Boghard* de helft van de helft van Gevart vanden *Boghard*, in het goed *ten Bogarde*. Everard vanden *Boghard* had die helft verkregen van zijn broer Gevard van de *Bogard*. Jan vanden *Boghard* zoon wijlen Marcelis ziet af van vernadering	1444	BP
Bogaard, Ten	tguet *ten bogaert* op vreecwyck	1458	FS
Bogaard, Ten	hoeve het tguet *Ten Bogaert* gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse geheten Vreecwijck	1458	BP
Bogaard, Ten	de hoeve *ten Bogharde* (Rixtels leengoet)	1459	BP
	Ghevart van den *Boghart*, schepen	1470	CD
Bogaard, Ten	een stuck lants den bogart geheeten	1495	DNB
Bogaard, Ten	den grooten acker by tgoet *ten bogart*	1495	DNB
Bogaerd, Ten	-2 stucken lands, gel. omtrent Vreeckwijck bij die *Boeghaert* welck een stucxken van der twe voers. gel. is UL. erf. Peter Gerit Loeyen, AL. coeper, UF+AF. de gemeyne Vreeck	1503	ORA
Bogaard, Ten	Cornelis heer Marcelis soen vanden *Boegert* houdt te leen een stuck land geheten den *Boegert*, groot met de huijsinghe daerop staende 6 lopense saijlandts 1 Jan Snijders, 2 den gemeene wegh, 3 Marcelis vanden Boegert, 4 Henrick Kersmesters. Tsaers drie mudde rogge daeruijt	1513	HAR

Bogaard, Ten	vut huysinge, hovinghe metten erfenis daer aen geleghen, geleghen tot Doertsen genaempt tgoet *ten Boegaert*	1519	ORA
Bogaard, Ten	Willem wittige soone Jan Mauwers houdt te leen een stuk saijlants geheijten den Everthuijn gelegen inde parochie van Deurne omtrent den guiden *ten Booegaert*	1531	HAR
Bogaard, Ten	Is coemen opten huise van Rixtel, meester Castiaen auste soene wijlen Cornelis vanden *Boegaert* Baccalarus inden rechtten ende hevet nae doot Cornelis sijns vaders voorschreven leen ontfanghen die goederen *ten Boegaert*, groot met de huijsinghe daerop ses loepen saetlants	1544	HAR
Bogaard, Ten	Dit van en uit de helft van een hoeve, genaamd *den Bogart*, geen leen zijnde	1567	ORA
Bogaard, Ten	een hoeve genaamd *den Bogart* met al zijn toebehoren waarvan hij het togtrecht of het vruchtgebruik heeft. Mede worden genoemd als eigenaars van een gedeelte of aandeel in de chijns goederen van hoeve *den Bogart*, zo voor zichzelf alsook voor hun cloghte of aanhang: Eijmert van Loon, Hendrick van Meyel als zijnde de man en momboir van Aelken	1582	ORA
Bogaard, Ten	een hoeve te Deurne geheten den *Boegaert*, gelegen rondom aan de gemeynt	1584	HP
Bogaard, Ten	Deze goederen, in hoge en lage, in diepen en drogen, zo heide en weide, land en zand zijn gelegen alhier te Deurne in hoeve genaamd *den Bogart*	1584	ORA
Bogaard, Ten	Cornelis vanden Boegaert voer Jannen Bruystens zoen Verhees als sterffelick Laet voer den Heijligen Geest van Doernen - ettca, vuyten gueden *ter Bo*(g)*ert* voirtijts Mechtelt Jans dochter van *Bo*(g)*ert*	1592	CRI
Bogaard, Ten	De gelijke erfgenamen van wijlen Everaert van Doerne hebben op 7-2-1585 een erfdeling gemaakt, waarbij aan Evert Gevaerts, de vader van de aanlegger, met de erfgenamen van Sijmon Geverts te deel gevallen is de erfenis genaamd *den Bogaert*, met de voorwaarde dat Aert Peter Coolen, als man en momboir van Ieencken Gevaerts met Peter van den Heijtrack, als mededelers van de voornoemden Evert en Sijmon, uit de oude hofstad jaarlijks zes gulden, te lossen met 100 gulden, moeten betalen	1627	ORA
Aanspraak voor Nicolaes Everts van Doerne, aanlegger, tegen Aert Peter Coolen, interventeur voor Jan Willem Bruestens, zijn pachter, origineel gecondemneerd, contradicteur en verweerder		1627	ORA
Bogaard, Ten	een stuk saeilants geheten den Eventhuijn gelegen omtrent de hoeve *ten Bogart*	1631	HAR
Bogaard, Ten	Een stuk land te Deurne genaamd *den Bogard* omtrent 6 lop. ter plaats Vreek belendend aan: 1. kinderen van Wilbert Willems, 2. de vaerweg gaende van de Zeijlberg op de moolen, 3. de goederen voorheen H. Geest Deurne, 4. de gemeene straet	1773	HAR
gezien de ligging van Bogaardsakker en de Bogaardseiken (*zie aldaar*) kan dit goed alleen gelegen hebben waar de Zeilbergse Molenweg op de Hogeweg en de weg naar Liessel uitkwam met de Bogaardsvoorde (*zie aldaar*) als noordelijke begrenzing			
Bogaard, Ten	E 917 c.a. (?)		
Bogaard, Ten	noordrand Energiestraat tussen Ampèrestraat en Indumastraat	2010	KD
Bogaard, Ten	HGA E-2		
BOGAARDSAKKER	een stuc lants geh.*dbogaertsacker*	1423	LB
Bogaardsakker	Dierick van Os XV februarij anno XIIII-c LXXXVI bij doode wijlen Gheerts van Os sijns vaders hout een stuck lants gheheiten *d'bogaertackere* streckende mitten eenen eijnde aen den groenen wech	1486	LB
Bogaardsakker	DNBr 1530 van wegen Jans Diricks soen van Oss uwen ondersaet ende leenman, ingeseten des dorps van Doirne, alzoe tot zijnder kennisse gecomen is dat elcker malck na zekere ordinantie van den leenluyden ons genegs heeren over certificeren soude die quantiteyt, groette, reyngenoiten metter valuen van zijne leengueden op zekere peene [] Soe certificeert die voirgeschr. Jan uwe ondersaet en leenman dat hij houdende is te leen van mijnen gena[di]gen heer als hertoge van Brabant inden iersten (.....) Item noch eenenecker genaempt den *Bogarts ecker* houdende omtrent drie lopensche deen zijde Heylwich Daniels dander zijde Aert Goyarts, streckende metten eenen eynde wt op den groenen wech ende metten anderen eynde op erfnis Jans Scootmans.	1530	LB

Alhoewel het goed Ten Bogaard een Rixtels leengoed was, werd een deel van de Bogaardsakker, groot 3 lopense, in leen gehouden van de hertog van Brabant.

Bogaardsakker	wt den *Bogartsecker*, UL. erffenis der hoeve tEsp, voirts gemeyn wech	1538	ORA
Bogaardsakker	stuck lants, 7 lop., leengoets, gen. den *Bogartsecker*, gelegen, Doerne ter pl. Vreyckwijck, UL. gemeyn weck, AL. Waterlaet, UF, IJken vanden Bogart, AF. Daniel Snijders	1545	ORA
Bogaardsakker	item den groten *Bogartsecker*	1547	ORA
Bogaardsakker	Gheert van Os XXVI martij anno XV-c ende XLVIII bij doode wijlen Diedericx van Os sijns vaders // houdt t derdendeel van eender hoeven binnen der prochien van Doirne gelegen mitten huijsingen ende schueren dair op staende mitten bogaerde ende erffenisse dair bij gelegen van een stucke lants geheeten *d'Bogaertacker* streckende mitten eenen eijnde aen den groenenwech	1548	LB
Bogaardsakker	Lambert van Os 8 julij 1569, bij dode wijlen Jans van Os sijns vaders. hout die twee derdendeelen van eene hoeve binnen de prochie van Doerne gelegen metten huijsingen ende schueren daeropstaende, boomgaerd ende erffenisse daeraen gelegen, een stuk landts geheten de *Boomgaerts-acker*, streckende met den eenen eijnde aen groenen weg	1569	LB
Bogaardsakker	met nog een stuk land alhier gelegen omtrent de Boomgaartsstraat en genoemd den *Bogartsecker*; begrensd aan beide de einden naast de straat	1578	ORA
Coppart	een stuk groesland, bekend als den Coppart, aan de *Bogartsecker*	1582	ORA
Bogaardsakker	akker den Boegaert tot Vrewick gelegen	1590	HP
Bogaardsakker	een stuck lants gheheiten *d'bogaertackere* streckende mitten eenen eijnde aen den groenen wech	1606	RBL
Bogaardsakker	een akker te deurne in de *Boegaerts ecker*	1615	ORA
Bogaardsakker	vuijt eenen acker geleghen langs de *Bogerts acker* mit d'een eijndt streckende beneffens den Stappat ende d'ander eijndt die erffgenamen Rut Melis ende gemeijnstraeten	1621	CR
Bogaardsakker	vuijt ontrent 2 lopensaeten landts aen den Bogart geleghen , U.F. de gemeijn Bogartstraete	1643	CR
Bogaardsakker	den *bogaertsacker*	1663	VD
Bogaardsakker	Uijt ontrent 2 lopensaten lants aenden Bogart gelegen, U.F. de gemeijne Bogartstraet	1678	CR
Bogaardsakker	acker den *Bogaertsacker*	1701	VD
Bogaardsakker	de *Bogaars Acker*	1746	ORA
Bogaardsakker	Uijt ontrent 2 loopenmsats lants aen den Bogart gelegen	1754	CR
Bogaardsakker	land de *Bogaert Acker*	1785	VD
Bogaardsakker	E 926, z-rand afsplitsing Zeilbergse Molenweg van Hogeweg	1832	KD
Bogaardsakker	noordrand Energiestraat tussen Ampèrestraat en Indumastraat	2010	KD
Bogaardsakker	HGA E-2		
BOGAARDSEIKEN	landt aen *Boghers Eijck*	1652	MD
Bogaardseiken	landt aen *Boohgers Eijcken*	1652	MD
Bogaardseiken	stuck landts aenden *Boogen Eijck*	1653	MD
Bogaardseiken	aen de *bogaerts eijken*	1663	VD
Bogaardseiken	de *bogez eijken*	1663	VD
Bogaardseiken	land in den *Bogaerts Eijcken* acker	1701	VD
Bogaardseiken	acker aen *Bogaerts Icken*	1701	VD
Bogaardseiken	acker aen *Bogaers IJke*	1701	VD
Bogaardseiken	acker aen *Bogaerts Eicken*	1701	VD
Bogaardseiken	*Bogaars IJken* Acker	1732	VD
Bogaardseiken	acker aan de *Bogaars Eijken*	1741	ORA
Bogaardseiken	een acker aande *Bogaars Eijken* (nr. 830) te Vrekwijk, strekkende van de Lijkweg tot de Meulenweg. [E 922]	1749	ORA
Bogaardseiken	Van een stuck ackerlandts aen de *Bogart eijcken* gelegen op Vreewijck, A. F. de Lijckwegh, A. L. den Molenwegh	1754	DC
Bogaardseiken	een acker aan de *Bogaarts Eijke*, maatboek nr 944	1767	ORA
Bogaardseiken	van een stuck ackerlandts aen de *Bogart eijckers* (....) gelegen op Vreewijck, af		

	de Lijckweg al den Molenwegh	1774	DC
Bogaardseiken	den *Bogaert Eijken* acker	1785	VD
Bogaardseiken	land de *Bogaerts Eijken*	1787	ORA
Bogaardseiken	item van den *Bogaertseijken*acker 1 lop. 28 r. 18 v. gequoteert nr 827	1787	ORA
Bogaardseiken	E 919-928, w-rand afsplitsing Zeilbergse Molenweg van Hogeweg	1832	KD
Bogaardseiken	noordrand Energiestraat tussen Ampèrestraat en Indumastraat	2010	KD
Bogaardseiken	HGA E-2		

BOGAARDSEINDE In den eersten (....) dat perceel aende *Bogaertseijnde* ende noch sal dit cleen schaepken mette verckenskoije en metter backhuijsken blijven opt bij d'oude huijs op den grondt daer t'op staende ende anders niet meer ende die dies moghen die andere partheijen commen backen inde oeven als sijes van doen hebben 1580 ORA

Bogaardseinde Item ten tweede is totten andere deel geseth dat huijs tegen die hofstaet ofte oude huijs [aan het Bogaardseinde] over, metten erffenisse ofte campken daerop staen de ende metten ecker over dije straete beneven den stappen paet gelijck hij daer gelegen is 1580 ORA

Bogaardseinde Item ten derde is tot den derdedeel geseth dije huijs aen dije *Boogaertse-inde* mette den erffenisse ende driesch ende mette erffenisse van Meus Becx 1580 ORA

Bogaardseinde zeeker huijs alhier an *Bogarsijnde* 1628 ORA

BOGAARDSKAMPKE (Breemortel) een plaats genaamd Boegaerts Campken, gelegen aan de Breemortel 1599 ORA

BOGAARDSKRUIS (centrum) Ter plaatse 't ghenen Cruijs, en 't *Hagelkruijs* aen de *Boghart* 1427 BP

Bogaardskruis huis van Gevert van Doerne, in 1506 bestemd voor 3 arme mensen 'die egeen broot gewijnnen en konnen', by die kercke aen *Boegaertscruys* gelegen1506 CD

Bogaerdskruis een ecker, gel. tegen *Cruys* over, UL. Margriet vanden Bogart, AL. Mercelis Henricxzn. UF+AF. gemeyn wech 1543 ORA

obijt Barbara uxor Henrici Janssen Bogaerts prope templum Doern 1673 BR

Daar het Armenhuis op de punt stond waar de Corte Steenwegh (nu Martinetstraat) en de Wever bij elkaar komen (E 185), zal het Bogaerdskruis daar gestaan hebben.

Bogaerdskruis E 185 1832 KD

Bogaerdskruis Splitsing Martinetstraat/Wever 2010 KD

(*Zie Steenweg, Korte – Boghartskruis op hoek Martinetstraat-Wever*)

Bogaardskruis HGA E-1

BOGAARDSTIENDE Jan Snabben Janss heeft insgelijcx gepacht van Michielen Art Colenzn. 2 ged. vanden *thiende* van Doerne, genaempt die *Bogart* voirs 1544 ORA

BOGAARDSSTRAAT/WEG met nog een stuk land alhier gelegen omtrent de *Boomgaartsstraat* en genoemd den Bogartsecker 1578 ORA

Bogaardsweg met nog een perceel land gelegen in dezelfde parochie en genaamd den Streep zoals dit perceel begrensd wordt aan beide de einden naast de *Bogartsweg*; 1578 ORA

Bogaardsweg land gelegen aan de *Bogaerdssstraat* alsook aan de Lijckweg 1619 ORA

Bogaardsstraat item een Au stuck lants aende *Bogharts straet* EZ den Stappat 1630 MD

Bogaardsweg een akker gelegen te Vreckwijck, naast de Lijckweg, anderzijds naast de *Bogaertsweg* 1632 ORA

Bogaardsstraat een ijnde oft hecken dewelke hij eertijds gehangen heeft aan de *Bogaertsstraet* en wie deselve schuldig was te onderhouden 1634 ORA

Langhuis (Bogaardsstraat) item het goed van Teunis Pauwels genoemd het Lanckhuijs 1634 ORA

Bogaardsstraat vuijt ontrent 2 lopensaeten landts aen den Bogart geleghen , U.F. de gemeijn *Bogartstraete* 1643 CR

Bogaardsstraat aen de *bogaertstraet* 1663 VD

Bogaardsstraat Uijt ontrent 2 lopensaten lants aenden Bogart gelegen, U.F. de gemeijne *Bogartstraet* 1678 CR

Met de Bogaardsweg/straat kan niets anders bedoeld zijn als het meest westelijke deel van de Zeilbergse Molenweg, dat uitkwam op de Lijkweg.

Bogaardsweg	noordzijde van E 835	1832	KD
Bogaardsweg	iets noordelijk van en parallel aan Energiestraat, vanaf Indumastraat, maar niet niet helemaal tot Ampèrestraat	2010	KD
Bogaardsweg	HGA E-2		
BOGAARDSVOORT	Daniel Noijen van Doerne verhuurt aan heer IJewaan die Mol ridder, heer van Doerne voor 6 jaar, 2 klampen grote tiend: 1. *Bogartvort*; 2. Vloijacker, rijdende tegen andere klampen	1446	BP
Bogaardsvoort	de tiend van *Bogartsvoirt* op Vreewijck	1456	BP
Bogaardsvoort	de tiende van de plaatsen (...) en *Bogaertvort* gelegen in de Doerne ter plaatse geheten Vreecwijcx	1456	BP
Bogaardsvoort	2/3 deel van drie vierden tienden (vroeger van Willem Noijen van Doerne) namelijk die *Bogaertvoirt*, in Vreeckwijck.	1458	BP
Bogaardsvoort	Dirck Jans van Bruheze en Jan Rut verhuren voor dit jaar aan Amelis Mauwarts, Lambert van Leijessel, Aert Goijar Snabben en Jan Godelofs 2/3 deel van drie scueten tienden (vroeger van Willem Noijen van Doerne) namelijk die *Bogaertvoirt*, die Hogeacker ende die Braeck in Doerne in Vreeckwijck. zonder huurbetaling	1459	BP
Bogaardsvoort	een stuk land, gelegen in de *Bogartsvoort* genaamd Wagemansdael	1567	ORA
Bogaardsvoort (Breemort.)	3 copsen land gelegen alhier in de Breemortel, aan de *Bogartsvoirt*	1570	ORA
Bogaardsvoort (Breemort.)	een akker in de *Bogaertsvoort* omtrent de Lodderhof gelegen	*1614*	*ORA*
Bogaardsvoort	*uit een akker met schuur, gestaan en gelegen te Deurne in de Bogartsvoert*, e.z. Faes Heijn Faessen van Deurne, a.z. Henr. Janssen, e.e. den gemeijnen pat, a.e. Corstiaen Geeff Bruestens	1620	ORA
kruising van Zeilbergse Molenweg met de moerasstrook IJzeren Paal (*zie aldaar*) ten noorden van het goed Ten Bogaarde			
Bogaardsvoort	E 867/868-907/914	1832	KD
Bogaardsvoort	Indumastraat halverwege Energiestraat-Voltstraat	2010	KD
Bogaardsvoort	HGA E-2		
BOKAKKER	nog een perceel land, genaamd den *Bockecker*	1571	ORA
BOL	*zie Bul*	1841	ND
BOLENGAT	derde stuc aen geen *bolengat*	1432	HP
Hendrick *Bollen* wonende te Meyel		1605	ORA
BOLLENBEEMD	een hooiveld in de Moosdijk genaamd de *Bollenbeemd*	1605	ORA
Bollenbeemd	een stuk veld op het Vinckenbroek, gelegen in de *Bollenbeemd*	1607	ORA
Bollenbeemd	een beemd genaamd de *Bollenbeemd*, gelegen aan de Moesdyck	1608	ORA
Bollenbeemd	een parceel groes genaamd den *Bollenbeemd*	1808	ORA
Het Vinkenbroek omvatte de percelen I 435-470, ca. 350 n.o. van de Moosdijk. Gezien de perceelsvormen heeft daar ooit een waterloopje gelopen. Daaraan moet de Bollenbeemd gelegen hebben.			
Bollenbeemd	Een van de percelen I 440-446	1832	KD
Bollenbeemd	oostzijde van de Steenstraat tussen Steen en Heesterveld	2010	KD
Bollenbeemd	HGA I-2		
BOLLENSTREEP	lant geheiten die *bollersstreep*	1490	HP
BOMEN	de alde hoffstadt van *Boomen*	1663	VD
Bomen	huysplaets met aengelagh en lant genaemt de *boome* [bij Helleman' of bij Watermolen']	1701	VD
BOOMBOS	de akker die *Boem bossche*. Jut van den Boegarde dochter wijlen Art van der Vloet en haar broer wijlen Rogier; Ghevaert van Eijndoven	1368	BP
BOOMGAARD (Kerkeind)	*Bogart* een stuk land, gelegen in de Vlier te Deurne, begrensd aan een zijde naast		

	Jan Frerijcx, aan de andere zijde naast de Heer van Deurne en het einde naast de Keijsersstraat	1570	ORA
Boomgaard	Nu verkoopt hij aan Stephan Marcelis Verbeersdonk een huis, hof, hofstad met de daarbij staande varkenskooi en land staande en gelegen op de Oude Meulen met een aangelegen weiland begrensd door de Aa. Daarna verkoopt de voornoemde Jonker aan Jan Vloemans een schuur met bijbehorende land op de Oude Meulen met een weiland dat doorsneden wordt door de Aa. Verder verkoopt de Jonker nog aan Dierck Antonis Aertse het kampke genaamd de *Oude Boegaert* met de eikenhof daarbij gelegen met de grachten daarbij dit zoals dit gelegen is bij de voorgaande kopen en een akker genaamd de Braeck met de hanencamp en een euselveld daarbij, gelegen bij de vorige kopen	1615	ORA

De Oude Molen is de oude watermolen (*zie Watermolen, oude*) bij het oude Blokhuis aan de Kerkeindseweg. Het Blokhuis lag op het terrein het Burgske op de percelen C 448 en het zuidwestelijk gedeelte van C 447. De watermolen zal iets oostelijk hiervan gelegen hebben. Daar de boomgaard naast de Heer van Deurne (bedoeld is het restant van het oude Blokhuis), aan de Vlier en aan de Keizerstraat lag, kan alleen maar perceel C 449 bedoeld zijn. Zie verder kaart bij Burgske. Boomgaarden komen vaak voor bij oude leengoederen. Het Blokhuis en de watermolen waren lenen van Cranendonk.

Boomgaard	C 449	1832	KD
Boomgaard	Door de verlegging van de Vlier nu noordoosthoek kruising Vlier/Kerkeindse weg	2010	KD
Boomgaard	HGA C-4		

BOOMGAARD (Loefven)	de quondam *Pomerio* sita in Dloeveren (de vroegere boomgaard, gelegen aan het Loefven)	1448	CR
Boomgaard	de quondam *Pomerio* site int Dloeven	1551	CE

Het *Loefven* lag op de percelen F 17-34 westelijk van de *Commerstraat*. *Zie aldaar*.

Boomgaard	neffens den *Bogaert*	1701	MD
Boomgaard	lant den *Bogaert*	1701	VD
Boomgaard	stuck lant in den *Bogaert*	1701	VD
Boomgaard	lant inden *Bogaert*	1732	VD
Boomgaard	land in den *Bogerd*	1785	VD
Boomgaard	groes de *Boomgaart*	1791	MD
Boomgaard	land den *Bogaart*	1804	ORA
Boomgaard	weiland de *Boogert* (F 34)	1850	ND
Boomgaard	F 34	1832	KD
Boomgaard	Achter de tuin van Van Beek (Stationsstraat) en Van Kinderen (Lagekerk)	2010	KD
Boomgaard	HGA F-1		

BOOMGAARD (Kerk 1)	een huis, hof en *boomgaard* die eigendom was van de kerk van Deurne, groot 1 lop. 32 roeden, gelegen nabij de kerk, a.z. de erfgen. van Aert Jan Muelendicx en de kerkhof, a.e. de gemeijne straet	1691	ORA

Niet bekend is of met de 'gemene straat' de Kerkstraat of de Visser bedoeld is.

BOOMGAARD (Kerk 2)	een huis, hof en *boomgaard* die eigendom was van de kerk van Deurne, groot 1 lop. 32 roeden, gelegen nabij de kerk, a.z. de erfgen. van Aert Jan	1701	ORA
Boomgaard	Familie van de Mortel verkoopt aan Albertus Gibels 8/9 deel van een huisplaats van den *Bogert* daar de schuur op staat en waaraan een huijs gebouwd is, gestaan en gelegen alhier in 't Kerkeijnd agter de Pastorije alhier	1765	ORA
Boomgaard	E 35	1832	KD
Boomgaard	Stationsstraat ongeveer achter Marres Optiek	2010	KD
Boomgaard	HGA E-1		

BOOMGAARD (Breemortel	after den *bogart* biden gruenenwech	1434	HP
Boomgaard	een stuk teullant gelegen omtrent den *Boogaert* met een stuk hooilant gelegen in de Breemwortel genaemd de Hoybraeck	1651	ORA

BOOMGAARD (Vloeieind)	vuijt een weijveldt genaemt den *Bogart* opt Vloijeijndt geleghen	1643	CR
Boomgaard	Item uijt eenen dries oft weijvelt genaemt den *Bogart* opt Vloeijeijnt gelegen	1678	CR
Boomgaard	Item uijt een Dries oft weijvelt genaamt den *Boogart* opt Vloeijeijndt, U.F. de gemeijnstraet	1754	CR
BOOMGAARD (Moostdijk)	een huis, schuur, stalllinge, hof en aangelag op de Moosdijk, groot omtrent een lopense, genaamt het *Bogaartse*	1808	ORA

boon

buun = vlechtwerk. Benneveld < 1287, 1301 Bonevelde = waarschijnlijk "omheind stuk veldgrond". Vgl. Drentse plaatsnamen Bonnen, Bunne en misschien Buinen. (SP,712)

BOONE	Den *Boonen*	1701	VD
Boone	De *Bone*	1733	ORA
Boone	De *Boone* = De Pelikaan	1785	VD
Boone	C 683 = De Pelikaan	1832	KD
Boone	noordrand Helmondseweg tussen Pelikaanhof en Vorsterhof	2010	KD
Boone	HGA C-4		

boon

Op Brabantse zandgronden werden bonen en erwten systematisch en op grote schaal verbouwd. (SP,546)

BOONHOF (Liessel)	een erfwech van 5 voeten breet over Vrenckx erffenisse, beneven die capelle ynde, inne te varen tot huere lande dair achter gel., genaempt den *Boenhoff*	1544	ORA
Boonhof	een stuk land genaamd den *Boonhoff*	1576	ORA
Boonhof	*Bomenhoff* tot op 't veen toebehorend aan de capel van Liessel	1584	HP
Boonhof	den *Boenhof*	1584	HP
Boonhof	een akker, genaamd de *Boenhof*, de andere zijde met een eind de Heer Willem van Breij of de Kapel en de koper, het andere eind de heilige geestakker	1607	ORA
Boonhof	den *bon hoff*	1663	VD
Boonhof	den cleijnen *bon hoff* [bij kapel van Liessel]	1663	VD
Boonhof	een dries den *Boonhof*	1762	ORA
Boonhof	een perceel genaamd den *Boonhoff*, gel. te Liessel e.z. Antony Gerit Hoefnagels a.z. e.e. Antony Hendrik Hoefnagels	1782	ORA

De Boonhof lag aan de Boonsestraat zuidelijk van de kapel. De genoemde erfweg kan alleen maar het pad zijn dat naast de percelen G 701 en 702 even in de richting van de Aa loopt vooraleer af te buigen naar het westen. vanaf die hoek kon men inderdaad op de percelen achter de kapel komen.

Boonhof	waarschijnlijk bij de percelen G 691, 693, 698, 699	1832	KD
Boonhof	westelijk van Zandstraat tussen gemeenschapshuis de kastanje en de Aa	2010	KD
Boonhof	HGA G-3		
BOONSE STRAAT (Liessel)	*Boonsche Straat*	1832	KD
Boonse Straat	Zandstraat	2010	KD
Boonse straat	HGA G-3		
BORGSKE	*zie Burgske*		
BOS (Bottel)	2 lopense 10 roeden, aan het gemeentes *Bosch* aan den Bottel	1802	RRD
Bos	B 437-450	1832	KD
Bos	tussen Binderendreef, Grote Bottel en Esdonk	2010	KD
Bos	HGA B-3		
BOS (Vreekwijk)	land het *Bosje*	1810	RA
Bos	bouwland het Heksen*bos*	1854	ND
Bos	bouwland aan het *Bosje*	1897	ND

Bos	E 902, 911, 912	1832	KD
Bos	halverwege de Wattstraat	2010	KD
Bos	HGA E-2		

BOS (Liessel) een perceel groese, genaamd de *Bosch*, dit perceel is gelegen omtrent de Horevoirt en begrensd aan een zijde naast Henrick van Breij, aan de andere zijde naast de erfgenamen van Nicolaas van Doerne, verder aan een einde naast de erfgenamen van Jan Heesmans en het ander einde op het Geluck 1583 ORA

De Horenvoort was de plaats waar het Zand de Astense Aa kruiste (voor daar een brug lag). De Gelukken lig- aan de oostzijde van deze weg/waterkruising. Het Zand heette in 1832 nog de Boonsche straat (*zie aldaar*), ge- noemd naar de Boonhof (*zie aldaar*) die in 1584 ook als Bomenhof voorkomt. Waarschijnlijk moet daar dit bos gezocht worden.

Bos	ergens tussen G 669 en 680	1832	KD
Bos	tussen Zand, St. Lambertusstraat en St. Servatiusstraat	2010	KD
Bos	HGA G-2		

BOSAKKER vut enen stuc lands, gel. ter stede Velthoevel, geheyten den *Bosecker*, UL. Jan Peter Bex, AL. erf. der hoeven van Esp, UF. erf. Willems van Gerwen, AF. erf. der erfgen. Dirck sKoeninck 1505 ORA

Bosakker een stuc lands, gen. den *Bosecker*, gel. omtr. het Hagelcruys, UL. erf. Willem van Herssel, AL. erf. toebeh. de hoeve van Esp, UF. erf. Elyzabetten sKoenix c.p., AF. erf. erfgen. Willems van Gerwen 1520 ORA

Bosakker	E 965 of daaromtrent	1832	KD
Bosakker	bij de zuidwestelijke poot van de Dommel	2010	KD
Bosakker	HGA E-1		

BOSEEUWSEL (Moostdijk) een heijtagtig veld genaamt het *Boscheeuwsel* en Vinkenbroek geleegen alhier ter plaatze genaamt den Moosdijk 1782 ORA

BOSHOEVE enen stuc lants ghelegen in *Jhans Bosschshoeve* tusschen eirfnissen wyleneer Willems van Doerne ende Jhans van der Hoeven 1412 CD

BOSCHMAN	A 156	1891	ND
Boschman	ongeveer waar de Strijpsebaan op de Helmondsingel uitkomt	2010	KD
Boschman	HGA A-2		

BOSCHMAN, de	B 94-95	1893	ND
Boschman	oostzijde Dubloen tussen Bosman en Zandbosweg	2010	KD
Boschman	HGA B-2		

BOSMAN	*Boschman*	1803	TRK
Bosman	Ven aan de westzijde van de Hemelrijkseweg	1832	KD
Bosman	waterloop oostelijk van de Milheezerweg	1838	MTK
Bosman	waterloop oostelijk van de Milheezerweg	1892	TK
Bosman	ongeveer de Biesheuvelweg	2010	KD
Bosman	HGA H-1		

BOTERAKKER (Derp)	teullant den *botteracker*	1701	VD
Boterakker	den *botteracker* in de commerstraet	1701	VD
Boterakker	den *Botter acker* inde Commerstraat	1732	VD
Boterakker	item den *Botteracker* in de Commer straat	1768	ORA

Boterman (?)	groesvelt den bateman [Deurne]	1610	HP
BOTERMAN (Derp)	item teulant genaemt de *Boterman* aande Lijckwegh 2L	1683	ORA
Boterman	lant den *Botterman*	1701	VD
Boterman	teulant de *Booterman*	1743	ORA
Boterman	teuland de *Boterman*	1749	ORA

Boterman	land den *Boterman*	1802	ORA
Boter zou wijzen op de goede kwaliteit en het hoge vruchtbaarheidsgehalte van de grond(Beijers/Van Bussel). De Boterman in het Derp grensde aan de oostrand van het goed Ten Berge.			
Boterman	E 209	1832	KD
Boterman	tussen de zuidpoot van de Wiegershof en de Maassingel	2010	KD
Boterman	HGA E-1		
BOTERPAD	teullant neffens den *boterpadt* [bij Kerk] = "huys, hoff en aengelagh den royen leen"	1701	VD
Boterpad	tot den *boterpadt*	1701	VD
Boterpad	Bouwland aan de *Boterpad* onder Deurne, in sectie E nr. 251	1873	ND
E 251 is een perceel aan de westzijde van de Groeneweg, net ten noorden van het Hellegat aan een kerkpad. Dit pad liep dwars door de akkers naar het voetpad tussen E 165 en 168 en vandaar naar de Molenweg. Door de opgave van 1873 moet het identiek zijn met het Kerkpad. (*Zie aldaar*)			
Boterpad	Van de hoek in de Roer naar de uitmonding van de Peppel op de Oude Liessel-seweg	2010	KD
Boterpad	HGA E-1		
BOTERZAK	het *botersaeckxken*	1663	VD
BOTTEL, De	de *bothele*	1246	CA
Bottel, De	Vrouwe abdes *(domina abbissa)* van Binderen, 7 schellingen van *Bottel*	1340	HC
Henrick zoon wijlen Willem van *Buttel*		1376	BP
Bottel, De	de *bottel*	1380	HC
Bottel, Kleine	ten cleynen *buttel*	1387	FS
Marcel Scoenleen schoonzoon van Scoen IJda van Doerne en Henrick Meijelmans te Vreecwijk		1382	BP
Henrick Meijelman zoon wijlen Willem van *Buttel* en de kinderen Willem en Jut		1390	BP
IJsebout van *Bottel*, schepen van Deurne		1397	CD
Jan van *Buttel*		1404	BP
Henrick Meijelmans zoon wijlen Willem van *Buttel*		1406	BP
Bottel, De	de *bottel*	1418	HC
Heyn Heynen soen van Bottel		1423	HP
Bottel, De	te *bottel* waert	1423	LB
Bottel, Kleine	tguet ten cleijnen *buttel*	1423	FS
Henrick Willems van Buttel		1425	BP
Bottel, Kleine	' t guet ten Cleijne *Bottel*.	1426	BP
Bottel	Een wildert genaamd die Raet en dat Buijcsken bij *Buttel*	1427	BP
Bottel	den goede te *bottel*	1429	HP
Bottel	ut enen eeusel ter stede geheiten opt vloeteynde, e.z. erf toebehorende den goede ten *bottel*	1430	HP
Bottel, Kleine	Wijlen Jan sDekens zoon wijlen Hendrik sDekens, bezat de hoeve ter Clijne Bottel. Gerrit Lambrecht de vleeshouwer had de hoeve in erfpacht gegeven aan Jan Jans van Vaerlaer en Jan Hubrechts Osman. Philips van de Cleijne *Buttel* zoon wijlen Willem Zeuwouts.	1437	BP
Phylips van *Buttel*		1444	BP
Bottel, Kleine	Jan Jans van Varlaer en Jan Hubrecht Osman hadden van Gerit Lamberts, de vleeshouwer dood voor 1446 in erfpacht gekregen de hoeve 'tgoet ten Cleijnen *Bottel* in de parochie van Doerne	1446	BP
Bottel	Margaretha relicta Jois de Bruheze et liberis pro Jois de Bruheze de quondam Bascman sitis iuxta *Bottel* incipiensis quondam ponte iuxta Brustini de Heze et al illo loco ad locum dictum die Erke quondam Johannis de Velthoven	1448	HC
Zie Basman voor de vertaling en verklaring			
Bottel, Kleine	't goet Clijenen *Bottel*	1458	BP
Bottel, Kleine	Willem van Kessel. pacht uit het goed de Clijne *Bottel*	1479	BP
Bottel, Kleine	Een pacht uit 't goet Aen Cleijn *Bottel*	1481	BP
Bottel, Kleine	de Cleijne *Bottel* gelegen in de parochie van Doerne	1482	BP
Bottel, Kleine	gueden ten cleynen *bottel*	1490	HP

Bottel	Korn Rent: noch uß dem hoff zu dorne genand *bottell*	1495	CE
Bottel, Kleine	Uijtten helen goed geheiten Ten Cleijne *Bottel*	1498	HP
ex parte liberorum Henrici de *Buttel*		1499	HC
Dircken van *Buttel*		1502	ORA
op erfenis Dircks van *Buttel*		1502	ORA
Bottel	een stuc weyveldt geleghen oft geheyten *Buttel*	1505	ORA
Bottel, Kleine	een hoeve geleghen inde Parochie van Doertsen genaempt Cleynen *Buttel* met allen een yegelijck haer toebehoerten	1519	ORA
Bottel, Kleine	aen een hoeve genoempt cleijne *Buttel* met al ende enen yegelijcken haere toebehoerten	1520	ORA
Bottel, Kleine	Herman Verweyen moet een huijs met 3 gebonden zetten op den cleijne *Bottel*	1525	HP
Bottel, Kleine	uit goed en hoeve met toebehoren te Deurne geheten Cleynen *Bottel* neven erfe het convent van Binderen toebehorend	1537	HP
Bottel	Thomas Bakelmans heeft w+e verc. Lambert Wijnkens een camp erfs metten nyeuwen huyse op *Bottel* staende dair op, bij den vercooper te leveren, d'een zijde ten Heelman wart, houdende 8 lop. en 13 roeyen, UL+AF. gemeynte AL. vercooper, UF. Willem Snabben	1547	ORA
Bottel	Domina Abbatissa de Bijnderen de *Bottel*	1551	CE
Bottel	de dimidio bonario uijtfank recepte de comunitate de Doirnen anno XIIII c LXXXI sito prope locum dictum *Bottel*	1551	CE
Bottel	de dimidio bonaris vutfangs receptis de communitate de Doernen anno XIIIIc-LXXXI sitis prope locum dictum *Bottel* iuxta mansum suum ibidem et est Jans' vinarium	1551	CE
Bottel	op ter hoeve ten *Bottel*	1553	CD
Bottel	Henrick Vogels als gecommitteerde van de eerw heer (de abt) van Ech ternach heeft verpacht aan Vrencken van *Bottel* de tiende van Liessel en nog zijn deel in de tiende van de hoeve *Bottel* en Kleine *Bottel*	1557	NP
Bottel, Grote en Kleine	Op huijden den vijfden dach Maii heeft Henrick Vogels als gecommitteerde mijns Heeren Heer van Externach verpacht Vrencken van *Bottel* die thiende tot Kessel mijnen Heer, Heer van Epternach competeerende ende mits zijne parte van den thiende op die hoeve vanden *Bottel* ende Kleijnen *Bottel* twee jair lanck duerende des jairs voir twijntich mudden rogge bijde pacht jaerlijcks te betalen ende dair toe een croen oft twee gld. ut als ter wijncoep [marge: Godspenning, kooppenning] ende all sonder argulist. Getuigen zijn hierover geweest Heeren Gosen Peterszn. capellain, Michiel Colen, Evert Nouts, Bastiaen vd Bogart.	1559	KM
Bottel	Boedeldeling door familie Gobbels met het oude huis de Cleyne *Bottel* in de eerste kavel. In de 2e kavel gaat een leeg huis met erf aan de zijde naast de Grote *Bottel*	1563	OAD
Bottel, Kleine	in der Cleijne *Bottel*	1565	HP
Bottel, Kleine	een jaarl. rente van een mud rogge gelijk hem te geldende is te Deurne in den cleynen *Bottel*	1566	HP
Bottel	Katherina filia Michaelis de Doerne alias Helmich tanquam nuntia mortalis Conventis de Bijnderen de bonis de *Bottel*	1579	CE
Bottel, Kleine	het oude woonhuis waarin Peter Gobbels hun vader is overleden met bij dit woonhuis de schaapskooi en de helft van de schuur zoals die staat naast de straat. Verder ontvangt hij de varkenskooi met de helft van het erf, aan de zijde naast Dirck Wijntkens met de gehele houtwas staande op dit perceel. Voornoemd goed is genaamd de Cleijne *Bottel*. Tevens ontvangt hij de helft van de Boockel	1583	ORA
Bottel, Grote	In de tweede kavel gaat naar IJsbout Thomas Walschers als zijnde de man van Hendrickske Bakelmans het leeg huis met het erf aan de zijde naast de Grooten *Bottel* en de halve schuur ten oosten, welke schuur nog de volgende zes jaren mag blijven staan. Verder ontvangt hij nog het bakhuis met al het hout wat daarbij staande en gelegen is	1583	ORA
Bottel, Kleine	alsulcke gronden van erffuen te Deurne genaamd den cleynen *Bottel*	1587	HP
Bottel, Kleine	uit onderpanden te Deurne enVlierden genaamd den cleynen *Bottel*	1593	ORA
Bottel, Kleine	zoals Jan zijn vader, Peter Gobbels, van hoeve de cleijne *Bottel* verkregen en ge-		

	kocht heeft. Waarna de voornoemde erfgenamen van Thomas Bakelmans aan Jan Peter Gobbels zullen betalen een som van fl. 250,-. Dit bedrag dienen zij in drie termijnen te betalen: het eerste deel een 1/3 deel, voor Half Vasten eerstkomende en zonder intrest. Het volgende 1/3 deel voor Lichtmisdag eerstkomend met daar en boven een interest van het restant van 7 %. Het laatste 1/3 deel een jaar later met Lichtmisdag met daar en boven een dubbele intrest. Dit met overname van de lasten op de voornoemde hoeve	1594	ORA
Bottel, Kleine	vermaakt al haar goederen behorende bij de hoeve De Kleine *Bottel*	1608	ORA
Bottel, Kleine	Jan Marcelis Philips man van Jenneke Maes Bakelmans, schenkt aan Jonker Evert van Doerne, Heer van Liessel, vanwege de door hem bewezen diensten een huis of hoeve de kleine *Bottel*. Waarna de genoemde schenker aan de Jonker het land verkoopt wat bij die hoeve hoort	1608	ORA
Bottel	Vijt *Bottel*	1621	DC
Bottel, Kleine	zekere hoeve lands genoemd den cleynen *Bottel*	1625	HP
Bottel, Kleine	in de Cleijne *Bottel*	1627	ORA
Bottel	te Deurne op 't Vloeijeynde, a.z. den *Bottel*	1628	HP
Bottel	opt Vloeyeynde bij de *Bottel*	1629	HP
Bottel, Kleine	Bij akte van huwelijkse voorwaarde gepasseerd op 19 december 1632 voor pastoor P.S. Froiens te Meyel als notaris, tussen Hendrik van Doerne, zoon van Anthonetta van Assendelt, vrouwe douagiaire van Liessel, en Jonkvrouwe Anna Magdalena van Merode, dochter van Bernard van Merode en vrouwe Catharina van Brederode, heer en vrouw van Asten, bracht de genoemde moeder van de bruidegom ten huwelijk in een derde deel in eene rente van f. 1500 per jaar, zoals haar die competeerde in Holland op de goederen van den heer van Assendelft, voorts een hoeve gelegen te Heusden onder Asten, een hoeve gelegen te Deurne voor het huis aldaar en genaamd den Cleijnen *Bottel*, eene hoeve, gelegen te Milheeze, en nog een hoeve, genaamd de Cauweij en gelegen onder Bakel	1632	HAA
Bottel	Jenneke Ghielkens is geordoneert op eene peene van vier gulden ten eynde bij haeren cloth op hanrick te *bottel* gesteken heeft sall hebben te ruymen binnen ut Onse Lieve Vrouwe te halff ooghst ierstcomende ende sal de voorschr. *Bottelinh* de reole als den opsteken gelijck hij voorgaende al heeft gedaen	1632	ORA
Bottel, Kleine	een huis met bijbehorende grond op den Kleine *Bottel*	1632	ORA
Bottel, Kleine	item alnoch seeckere huysinge op den Cleyne *Bottel* hoffstat erffnisse aende landt daerbij ende aen gelegen soo ende gelick allen het selve met sijne gerechticheyt nieuwe erve ende toebehoirten aldaer is gelegen	1637	ORA
Bottel	vande goederen van *Bottel*	1640	CE
Bottel, Kleine	seecker ledich liggende goet den onmondighe toebehoren gelegen onder dorpe van Doerne genaempt den Cleynen *Bottel* off den Vuyttepper	1644	HP
Bottel, Grote	te Deurne op den Groeten *Bottel*	1646	HP
Bottel, Grote	den groten *Bottel* waar op woont Cornelis Thomas	1646	HP
Bottel	Cornelis Thomas tegenwoordich pachter vande Hoeffve genoempt *Bottel* gelegen tot Doorsen	1648	CD
Bottel	Cornelis Thomas pachter van de hoeve den *Bottel* onder Doerne toecomende den voors. convente verclaert de selve hoeve in pachtinge te hebben vercregen van de eerw. vrouwe Johanna van Eijl adbisse daervan geene pachtcedulle noch copije te hebben, dan heeft de voors. vrouwe abdisse d'originaele pachtcedulle van de selve hoeve aen Ho.Mo. heeren Staeten off der selver gecommitteerden binnen den Bossche overgelevert, waertoe den vers. pachtere hem is referende memoria	1648	ASG
Bottel, Kleine	De Weledele Heer Hendrick van Doerne van Duerendael verkoopt uit krachte van zijn testament, op 6-8-1643 te Oisterwijk gesloten met zijn eerste vrouw Anna Magdalena van Merode, aan Willem Claessen Willems de kleine *Bottel* met alles wat erbij hoort	1653	ORA
Bottel, Kleine	de straate genoemt den Goorkensman, mede eene dreve als boven, neffens de erve van den Cleynen *Bottel*	1656	CD
Bottel, Kleine	stuck boulant op den cleijnen *Bottel*	1656	MD
Bottel, Grote	Closter tot Bijnderen eijg. van 91 1\2 lopense boulant op den grooten *Bottel* (met		

	6 lop. groes en 80 lop. heijechtich weyvelt)	1656	MD
Bottel, Kleine	Heer van Deurne eijg. van huys, schuere, stall, etc. den Cleynen *Bottel* (met 30 lop. boulant en 40 lop. groeslant)	1656	MD
Bottel, Kleine	hoeve genaamd de Cleijnen *bottel*	1658	VD
Bottel, Grote	het vierde [van een clamp thiende] geheven op de groote *Bottel*	1658	TD
Bottel (Groot en Klein)	een clamp thiende op de *Bottelse* hoeve en 3/4 part in de kleine *Bottel*	1658	TD
Bottel, Kleine	twee stucken erven uyt de Heyde opgenomen ofte aangewesen, de eene aan den Cleynen *Bottel*	1661	CD
Bottel, Kleine	de cleijnen *bottel*	1663	VD
Bottels	den volckeracker en de *bottels*	1663	VD
Bottel, Kleine	een jaerlicx cooren rente staende te heffen uytte onderpanden den Cleyne *Bottel*	1663	ORA
Bottel (Groot en Klein)	Item alnoch wort in vrede gelecht van Jonker Everarts' weijer tusschen t'dorp van *Bottel* ende van gelijcken van den hoeck vanden Kleijnen *Bottel* tot op Jan de Bercker Erfke in de Strijp aldaer niet te mogen meijen op III Bosch pont	1665	CD
Bottel, Kleine	Item wort in vrede gelecht die Gemeijnte tusschen 't dorp Vreeckwijck ende den Cleijnen *Bottel* op den pene van drie Bosch ponden	1665	CD
Bottel, Kleine	een stuck erffs van de gemijnte gelegen aen den Cleijnen *Bottel*	1691	ORA
Bottel, Kleine	een stuk errtffs groot 6 loopp. gelegen aan de Goortsen Man gelijck men naer den Cleijnen *Bottel* gaat op de slincker hant	1697	ORA
Bottel, Kleine	een stuk erffs van de gemeijnte buijten de Hoeck genaemt den Helleman gelijk men naar de Cleijnen *Bottel* gaat	1697	ORA
Bottel, Kleine	Frans Wouters van Werringen, hoevenaar van de Cleijen *Bottel* bekent schuldig te zijn aan de Weled: geboren Heere Johan geboren baron van Leeffdael een capitaele somme van 100 carolij guldens interest ' 5 jaarlijks	1698	ORA
Bottel, Grote	Jan Cornelis Smits, hoevenaar op de hoeve de Groten *Bottel* krijgt toestemming om een schuur te bouwen voor maximaal 200 gulden, om daarin zijn beesten te kunnen zetten	1699	ARS
Bottel, Kleine	den acker op de cleijnen *bottel*	1701	VD
Bottel, Kleine	verkoop van onroerend goed van Poulijn de Louw te Zijlberg en Jan Evert Roesten te Clijnen *Bottel*, waaruit betaald zullen worden de verponding die beiden schuldig zijn	1711	CD
Bottel (Groot en Klein)	Item alnog wort in vreede gelegt JonkerEverts weijer tusschen dorp van *Bottel* ende van gelijken van de hoek van den Kleijnen *Bottel* tot op Jan de Berker erve ende strijp aldaar niet te mogen meijen op III Bosch Pont	1712	CD
Bottel, Kleine	de Hoeve den Kleinen *Bottel*	1716	CD
Bottel, grote	dat de Heer Jean Bose de la Calmette, als rentmeester der Geestelijke Goederen van het Kwartier Peelland, in erfpacht uitgeeft de hoeve de Grooten *Bottel* aan voornoemde Johan Draak junior. Dit voor fl. 43,- jaarlijks, hier behoort toe een huis, schuur, schop, schaapskooi, stal, hof, boomgaard en aangelag, groot 6 lopense. Met daarbij de Valckenacker, een akker aan het huis, de Nieuwen Acker, den Hoogen Dries, het Koeijeusel zijnde heide en weide. Dit zoals de Heer Gerard Suijard van Leefdaal heeft bezeten en zoals het bewoond is door Martinus Driessen van den Boomen en door Tony Jansen	1728	ORA
Bottel, Grote	Groten *Bottel*. Ingevolge van haar edele mog. res. van den 4e aug. 1728 is de voors. Hoeve gelegen tot Deurne in een eeuwige erffpagt uijtgegeven aan de Heer Johan Draak junior voor de somme van 43 ponden jaarlijx	1731	AGK
Bottel, Grote	Attestatie voor de Schepenen door Lambert Joosten van de Mortel en door Willem Cornelis van de Mortel. Ze verklaren op verzoek van drossaard Pero de Cassemajor dat zij zich nog goed herinneren dat zij de oogst van de schaar en bezaaide landen van de hoeve den Grooten *Bottel*, toebehorend aan de heer Johan Draak, namens Joost de Veth, als pachter van de tiende van de Commanderij van Gemert en van de abt van Echternach, hebben ingehaald van de volgende teullanden: - van den Valkenacker, die bij het passeren van deze akte is gebleken groot te zijn 10 lop. 45 roeden 9 voeten volgens het quohier der verponding; - van den acker aan 't huijs, volgens verpondingcohier groot 82 lop 8 roeden, 9 voet; - van den nieuwen acker t'eijnde den anderen aangelegen, groot 11 lop. 21 roeden		

14 voet. Welke voors. parceelen van landerijen over den voors. oogst bezaijt waren sonder dat sij pertinent konnen verklaaren welke stucken met rogge, boekweijt of ander graan bezaijt geweest sijn, alsmede of den laatsten acker geheel besaijt is geweest of voor een gedeelte. Ze bevestigen deze verklaring onder ede.\ 1733 ORA

Bottel veld aan de Bottel, B 318 1836 ND

Bottel zou teruggaan op het Nederduitse -bûttel- dat 'huis, hofstede' betekent (Beijers/Van Bussel). Bahlow leidt het af uit prehistorisch -bet- dat moeras betekent, maar dat lijkt hier minder waarschijnlijk. De enige vergelijkingsmogelijkheid in Nederland is Budel en "een hoeve genoemd den Bottel onder Someren (Arch. RvS, 1681 / 1.01.19 inv.nr. 1822 fol. 29 vs. Ter Laak oordeelde 2005: "De oudste vermeldingen van Budel (779: Bodilio) zouden kunnen worden geïnterpreteerd als een afleiding van budil / bodil in de zin van -woning, gebouw-. Gezien het verwante Oudsaksische bodal -grondbezit- en Oudfriese bodel -vermogen, roerende goederen, erfenis- (beide uit Protogermaans *bôdila) zou men dus bij Budilio, Bodilio ook kunnen denken aan een betekenis –verzameld (of geërfd?) grondbezit- of iets van dien aard".
In het Cuykse ligt nog een -Bottelse Hegge-, in een omgeving met allemaal Frankische of in elk geval vroeg-Germaanse toponiemen. Hier slaat het op het Maasheggen gebied. Volstrekt onduidelijk is vooralsnog wat hier het woord –Bottel- aanduidt.

Bottel B 209-243 (Kleine Bottel) + B 475-512 (Grote Bottel) 1832 KD

Bottel Van Helmondseweg westelijk van Kerkhof tot Grote Bottel/Esdonk 2010 KD

Bottel HGA B-2 (Kleine Bottel) en B-3 (Grote Bottel)

BOTTELSE GRAAF item de gemeijnte op Vloeijeijnde van de hoek van de nieuwe erve bij Heijlken Tijssen tot op den *Bottelsen grave*, te weten ant Coeeeusel aldaar 1712 CD

zie verder: Botterman

BOTTELSE OF KAPELSE LOOP

Deze naamgeving stamt uit de kadastrale leggers van 1879, uit een overzicht van waterlopen die er toen in Deurne waren. Bedoeld is de waterloop die op de Veldheuvel begon en daar als Esp (*zie aldaar*) werd aangeduid, lopend langs E 901-952. Daar stak hij het Stappad (Liesselseweg) over en liep langs de kapel (F 116) met onregelmatige hoeken in westwaartse richting. Op het punt waar de huidige St. Jozefstraat aftakt stak hij de Vlierdenseweg over, om als Botterman (*zie aldaar*) ten zuiden van de grote Bottel naar de Oude Aa te lopen.

BOTTERMAN (Bottel) den *botterman* 1663 VD

Botterman item 2 acker genaamd den *Botterman* 1731 ORA

Botterman een stuk teulland genaamd den *Botterman*, maatboek nr 455 1758 ORA

Het gebied Botterman lag langs een loop, die vanuit de richting Veldheuvel komende langs de gehele zuidrand van de Bottel liep, om vervolgens in de Oude Aa uit te komen. Het ligt voor de hand, dat deze loop zelf ook -Botterman- heette, daar -man- een oude aanduiding voor beeklopen is. Gezien de regelmatige -r/l-wisseling in Deurne is het voor de hand liggend, dat de loop ooit gewoon -Bottelman- heette, de Bottelse Loop, in plaats van -Botterman-

Botterman B 394 (zuidrand Grote Bottel) 1858 ND

Botterman westelijk van Binderendreef 2010 KD

Botterman HGA E-2, F-1 en B-3

BOUDEKENSHOEVE de prato *Baudekini Hoefs* 1499 HC

Boudekenshoeve ex prato *Baudekinij Hoeffs* 1551 CE

Boudekenshoeve de prato *Baudekini Hoefs* 1551 CE

BOUWMAN Alsoo die caerthen van de paelstede der gemeijnte van Doerne notoirlijck verstreckt tot Eijssens putte, gelegen over het loopken, schietende van den *Bauman* naer den Peel opwaerts, ende van daer voorder totte Lang Rijseren 1643 CD

braak

Gewoonlijk wordt -braak- vereenzelvigd met braakliggende gronden. Het woord zou zijn afgeleid van het -breken- dat 'ploegen' betekende. Men pleegt er minder vruchtbare gronden mee aan te duiden die het braakliggen nodig hadden om hun vruchtbaarheids enigszins te herstellen. Dit past bij een twee- en drie-slag-stelsel.
Toch is de Braak in Vreekwijk een vruchtbare hoge akker, en het goed Ter Brake aan de Kerkeindseweg, een

van de oudst bekende bezittingen van de Van Doernes in de grote Vloeiakker, zal zijn naam toch wel niet aan zijn onvruchtbaarheid te danken hebben gehad. Ook in het Vloeieind heette een huis Die Brake.
Bahlow leidt het woord -braak- af uit het Keltische -brag-, Gallisch -brogilus-, dat 'moeras' betekende, zoals in Bracbant > Brabant. Dan zou de naam van een nabij moeras (vgl. Bruggen!) op het goed moeten zijn overgegaan, wat niet onmogelijk is.
Nieuw onderzoek heeft uitgewezen dat -braak- ook een geheel andere betekenis kan hebben. Het Duitse -Breite- in Zwaben -*braike/breike*-, in Frankrijk -*braige/braigle*- = altijd akkerland, uitsluitend voorbehouden tot uitbating van de hof/hoeve waartoe ze behoorde, dus niet te benutten voor gemeenschappelijk gebruik. Altijd heerlijk land, of van de meier, of van de kerk. (Bader, K.S., Rechtsformen und Schichten der Liegenschaftsnutzung im mittelalterlichen Dorf. Studien zur Rechtsgeschichte des mittelalterlichen Dorfes III. Graz-Wien-Köln, 1973. 151-156)
Dat houdt derhalve in dat het hier juist om zeer goede grond gaat, die de grondheer voor zich zelf benutte. Dat past uitstekend bij het goed Ter Brake, naast het Blokhuis waar de eerste Van Doernes zetelden voor ze hun kastelen op het Haageind bouwden.

BRAAK (Vreekwijk 1)	een lant genaamd de *Braeck* gelegen te Doerne EZ Jan de Becker AZ Willem vande Beke AE meer anderen	1382	BP
Braak	ex bemt de *Brake* quondam Joannis de Dorne	1421	DC
Braak	land die *Braeck*ecker in Vreecwijc met de gebouwen daarop staande	1426	BP
Braak	den braeckacker tot vreecwyc	1450	HP
Braak	de tiend van Emmelis en die *Brake*, in de parochie van Doerne	1453	BP
Braak	een stuk land gelegen ter plaatse geheten Vreecwijck in die roode *Braeck* in de parochie van Doern tussen erfgoed van Jan Dircx ex uno en tussen het erfgoed van Willem Comans en zijn kinderen ex alio	1457	BP
Braak	2/3 deel van drie vierden tienden (vroeger van Willem Noijen van Doerne) namelijk die Bogaertvoirt, die Hogeacker ende die *Braeck* in Doerne in Vreeckwijck.	1458	BP
Braak	Dirck Jans van Bruheze en Jan Rut verhuren voor dit jaar aan Amelis Mauwarts, Lambert van Leijessel, Aert Goijar Snabben en Jan Godelofs 2/3 deel van drie scueten tienden (vroeger van Willem Noijen van Doerne) namelijk die Bogaertvoirt, die Hogeacker ende die *Braeck* in Doerne in Vreeckwijck. zonder huurbetaling	1459	BP
Braak	tiend van die *braeck* op vreecwyck	1459	FS
Braak	een stuk grond genaamt die *Braeck*, gelegen te Doerne ter plaatse genaamt Vreecwijck	1464	BP
Braak	Henrick zoon wijlen Jan van Leijsel een stuk akkerland genaamt die *Braeck* ter plaatse genaamd Vreeckwijk tussen de gemeente grond van Doerne. Strekkende van Willem vande Beke en zijn kinderen tot aan het erfgoed Hendrik Hendricx zoon van de genoemde Hendricx en Joosken dochter Peter vander Rijt.	1465	BP
Braak	een huis met een camp land ter stede geheyten op die *Braeck*	1540	OAH
Braak	het 2e deel van de Tienden in de *Braeck*, te Vreeckwijck gelegen	1566	ORA
Braak	een stuk land gelegen in de *Braecke* te Vreeckwijck	1568	ORA
Braak	het kleine bakhuis op de *Braeck*	1584	ORA
Braak	item van selve een stuck lant inde *Braect* EZ Hanrick IJsbouts AZ de Eijnge straet	1630	MD
Braak	uijt eenen acker gen: de Braeck	1659	KM
Braakakker	den braekacker	1663	VD
Braak	de braeck	1663	VD
Braak	huijsinge tot Vreckwijck genaemd de Braec	1681	ORA
Braak	een stuk lants gelegen inde Braak tot Vrekwijk	1685	CD
Braak	Goederen gelegen te Vrekwijk. O.a. een huis, schuur, stallinge schop, hof en aangelag met land en groes daaraan gelegen genaamd de Braak	1808	ORA
Braak	F 289	1813	ND
Braak	F 289 e.o. (tot aan de Engstraat)	1832	KD
Braak	tussen Oude Vreewijkseweg, St. Jozefstraat en Liesselseweg, noordelijk van de in gedachten verlengde Breemortelweg	2010	KD
Braak	HGA F-1		

BRAAK (Vreekwijk 2)	nieuwe land die nuwe *braeck*	1463	FS
Braak	Hendrick Jans van Leijsse pacht uit land die nieuwe *Braeck* Vreeckwijk	1470	BP
Braak	vut haer gedeelt van een stuck erfs, gel. Vreyckwijck in die *Braeck*, UF. den loep, AF die straet	1518	ORA
Braak	vuijt eenen acker bij den Conijnden berch geleghen genaemt de *Braeck* tot Vreeck	1643	DC
Braak	een halve zille hooiwas gelegen in de *Breckt*	1643	ORA
Braak	Vuijt eenen acker op de *Braeck* genaemt Berckgraeft	1643	CR
Braak	vuyt eenen acker bij den Conijnderberch geleghen, genaemt de *braecke* tot Vreeck	1650	ORA
Braak	Uijt eenen acker op den *Braeck* genaemt Berckgraeff groot ontrent 20 lop aut plus	1678	CR
Braak	Uijt eenen acker bijden Conijnenbergh genaemt de Braeck tot Vreeck, groot ontrent 4 lopensaten aut plus	1678	DC
Braak	Uijt een acker bij den Conijndenbergh genaemt De *Braeck* tot Vreeck	1754	DC
Braak	Uijt een acker op den *Braeck* genaamt Berchgraef	1754	CR
Braak	G 1284-1320 zuidwesthoek Liesselseweg/Vreekwijkse Loop	1832	KD
Braak	Vestingweg met belendingen	2010	KD
Braak	HGA G-4		
BRAAK (Heieind)	op die *Braecken* bij de wintmoelen	1547	HP
BRAAK (Breemortel)	de *Braak* [in de Blaakt] E 674	1833	ND
Braak	E 674	1832	KD
Braak	zuidrand Zonnewende, 125 m. oostelijk van Liesselseweg	2010	KD
Braak	HGA E-2		
BRAAK (Vloeieind)	die *brake* opt vloeynde	1429	HP
Braak	ut een dirdel van enen stuc lants geheiten die *brake* ter stede geheiten opt vloeynde	1430	HP
Braak	vut enen stuc lands, groot omtr. een mudsche, metten tymeragien daer op ende aen staende, gel. int Vloeyeind in die *Braeck*	1503	ORA
Braak	uit een huis, enz. te Deurne, geheten die *Braeck* aent Vloyeynd	1505	HP
Braak	vut enen ecker lands, gel. ter stede Vloeyende in die *Brake*, UL. erf. Aerts van Doertsen, AL. Gielis Bakelmans, UF. Aert van Doertsen m.m.a.	1519	ORA
Braak	huis die *Braeck* aent Vloyeynd gaat naar Henric Jan Comans	1525	HP
Braak	uit een huis met een camp land te Deurne ts geh. op die *Braeck* neven erfe Aerts van Doeren, a.z. gemeynt.	1540	HP
Braak	onroerend goed gelegen in het Vloijeijnde in de *Braken*	1619	ORA
Braak	land op vloeijeijnde in die *Braecke*	1650	HP
Braak	op 't Vloyeynde in de *Braeke*	1656	HP
Braak	Tevens verkopen zij een stuk teulland, genaamd de *Braeck*, gelegen op het Vloieijnt	1686	ORA
Braak	een akker op de Braak genaamd de Smisakker op het *Vloeyeynt*	1714	ORA
Braak	F 479-495	1832	KD
Braak	Grote bolle akker noordelijk van Vloeieindseweg, halverwege Beukenstraat en Heieindseweg	2010	KD
Braak	HGA F-2		
BRAAKAKKER (Liessel)	akker den *Braecker* te Liessel	1610	HP
Braakakker	vuijt eenen acker op Hoogh Liessel geleghen genaemt den Breeenacker bij de Leenselsecamp, U.F. den Meswech, A.F. den *Braekacker*	1643	CR

wijlen Johannes van der *Braken*, cijnsbetaler in Deurne; voor hem betaald een cijns van 2 schellingen door Philippus van der Hagen *(de Dumo)* 1340 HC

Henricus vander Scaut de prato Michiel van*der Braken* 1380 HC

BRAKE, TER	Gevardus vander Braken est mansionaris pauperum de hereditate Ancelmi de Nuelant de IIII bonaris sitis *ter Braken*	1380	HC
	Everardus van Dorne, hoevenaar van de armen *(mansionarius pauperis)*, van het erfgoed van Ancelmus van Nuelan	1340	HC
Brake, Ter	in bonis sitis *ter braken*	1380	HC
Brake, Ter	Gevard en Willem zoons van wijlen Willem van Doerne zoon van wijlen heer Gevard van Doerne, ridder, en Vrouwe Margriet, in 1383 in het bezit van het goed aan het Haghe eynde en van een derde deel in de hoeven Ter Vloet en *Ter Brake*	1383	BP
Brake, Ter	de hoeve *ter Braken* was van wijlen Heer Ghevaert van Doerne ridder. Jan van Doerne zoon wijlen heer Ghevaert	1400	BP
Brake, Ter	Wilhelmus filius quondam Johannis de Gerwen ex bonis d*e Braken* quondam Johannes Wijfellets 35 den. 2 pulli; idem ex hereditate predicti 16 den. 1pullus	1421	DC
Brake, Ter	ex bonis de *Braken* quondam Johannes de Doerne	1421	DC
Brake, Ter	hoeve *ter brake*	1445	FS
Brake, Ter	ex bonis de *Braken*	1447	DC
Brake, Ter	de hoeve *ten Brake* van wijlen heer Gevart van Doerne, ridder, daarna zijn zoon Jan	1448	BP
Brake, Ter	De hofstad *Ter Braken* van wijlen Gevard van Doerne is nu in het bezit van zijn zoon Jan	1449	BP
Brake, Ter	Gevart en Willem, zoons van wijlen Willem van Doerne zoon van wijlen Gevart van Doerne en Margriet, bezaten 1/3 deel van 2 hoeven genaamd te Vluet en *ter Brake*, en de hoeve die Hagheijnde met visserij en windmolen, van Gevart en Willem voornoemd	1453	BP
Brake, Ter	uutten guede *ter braecke*	1463	HGH
Brake, Ter	Verkocht door Willem van Gerwen een erfpacht van 4 mud rogge Bossche maat, te betalen Maria Lichtmissedag vanuit een huis en een stuk land Willems hoeve *Ter Braken*, alias de Vloet, de hoeve des oude Goet daaraan gelegen in de gemeentegrond van Dorne	1490	BAK
Brake, Ter	Willem van Gerwen zoon wijlen Jan heeft erflijk verkocht aan Elisabet weduwe van Dirck zoon wijlen Hendrik Pelgroms. Een erfpacht van 4 mud rogge Bosche maat te betalen Maria Lichtmisse dag, in de Den Bosch te leveren. Van uit een huis en een stuk land van/bij Willems hoeve *ter Braken*, alias de Vloet, de hoeve des oude Goet daaraan gelegen in de gemeente grond van Dorne	1490	BP
Brake, Ter	den goede ter *braken*	1492	HP
Brake, Ter	ex bonis de *Braken*	1498	DC
Brake, Ter	hoeve die *Braecke*	1584	HP
Brake, Ter	Zodat de voornoemde momboirs voor die kinderen [wijlen Servaas Silvester Schenckels] na drie zondagse kerkveilingen gedaan in een openbare herberg met brandende kaarsen en aan de hoogst biedende verkocht hebben. Zo verkochten zij aan Dirck Antonissen de gehele hoeve *Ter Braec*k met al haar toebehoren, zoals land, eiken, poterijen, dijken, straten, met uitzondering van zekere grachten en stukken land	1588	ORA
Brake, Ter	Zo verkochten zij aan Dirck Antonissen de gehele hoeve *Ter Braeck* met al haar toebehoren, zoals landen, eiken, poterijen, dijken en straten, met uitzondering van zekere grachten en stukken land welke Willem van Heijnsbeeck in koop heeft verkregen en het afgebrand huiske	1588	ORA
Brake, Ter	de hoeve *die braecke* geleghen te Doerren	1588	HP
Brake, Ter	Wilbort Henricx van vlierden bekent betaald te zijn voor de hoofdpenningen van een rente van 24 gl. door Drick Thoenis Artssoen, mulder te Deurne, gehypothe keerd in een hoeve genaamd *die Braecke* te Deurne	1588	HP
Brake, Ter	een huis met land te Deurne ts geh. *die Braecken*, Last: een mauwer rogge aan het St. Catherine-altaar in de Deurnese kerk	1593	HP
Brake, Ter	huis *die Braecken* van Anthoenis Henr. v. Doerren	1597	HP
Brake, Ter	het goed gelegen te *Ter Brake*	1608	ORA
akker de Braeck	verkoop van een huis, hofstad met de daarbij staande varkenskooi en land, staande en gelegen op de Oude Meulen, met een aangelegen weiland begrens door de Aa,		

	en een schuur met bijbehorend land op de Oude Meulen, met een weiland dat doorsneden wordt door de Aa, en een kampke genaamd de Oude Boegaert met de eikenhof daarbij gelegen, met de grachten daarbij, zoals dit gelegen is bij de voorgaande kopen, en een akker genaamd *de Braeck* met de hanencamp en een euselveld daarbij, gelegen bij de vorige kopen	1615	ORA
Brake, Ter	het huis *Den Braeck*	1703	BAK
Brake, Ter	de oude hoeve *De Braeck*	1784	BAK
Brake, Ter	oude hoeve = C 796 (nieuwe huis = C 793); Bij *de Braeck* op den Spring akker (= Spieringsakker) = C 554	1832	BAK
Dries, hoge	C 800 (naast *Ter Braeke*)	1869	ND
Spierinxakker	C 554 bij de Braeck	1832	BAK
Spierinxakker	Kerkeindseweg 2	1998	KD
	Het goed Ter Brake was een omvangrijk goed, grenzend aan het goed ter Vloet (*zie aldaar*), het stamgoed van de Van Doernes en daar in 1490 zelfs mee vereenzelvigd. Dat was niet zo vreemd, aangezien beide bezittingen in 1383 al bezit van de Van Doernes waren. Tesamen met het Oude Goed was het een aanzienlijk complex. Ter Brake omvatte meerdere gebouwen, die aan weerszijden van de Kerkeindseweg waren gelegen.		
Brake, Ter	C 790-799 en 552-555	1832	KD
Brake, Ter	aan weerszijden van de Kerkeindseweg tussen Vlier en Oude Bakelseweg	2010	KD
Brake, Ter	HGA C-4		
BREEMORTEL	petia terre die *breemmortel*	1384	FS
Breemortel	De *Brede mortel* alias geen Nederlee	1423	BP
Breemortel	Die *brede Mortel*	1424	BP
Breemortel	op den *bremortel*	1481	CD
Breemortel	een stuck erfs geheyten de *bremortel*	1495	DNB
Breemortel	Nog uit een stuk land ts geh. opten *BreyenMortel*.	1509	HP
Breemortel	Jan Jan Scoetmanssoen houdt leen een stuck erffve geheijten den *Breemortel* gelegen tot Doerren	1518	HAR
Breemortel	wt stuck lants metten tymeragien dair op staende, gel. ter pl. den *Breemortel*	1538	ORA
Breemortel	een stuck erfs onder groes ende eckerlant, gel. aenden *Bremortel*, UL+UF. die kijnderen Jan Scoetmans, AL. die kijnderen Arts van Uvsen, Die Keyserstraet tusschen beyden gaende	1546	ORA
Breemortel	wt den voirs. stuck dat hij van Jannen hyer voir in coep vercreghen heeft, geleghen opten *Bremortel*	1546	ORA
Breemortel	uit een huis met toebehoren te Deurne ts geh. *Breemwortel*	1552	HP
Breemortel	huis aen *Breenmortel*	1556	HP
Breemortel	3 copsen land gelegen alhier in de *Breemortel*	1570	ORA
Breemortel	welk goed is gelegen aan de *Breemortel*	1578	ORA
Breemortel	het erfdeel gelegen in de parochie van Doirne, genaamd den *Breemmortel*	1583	ORA
Breemortel	een stuk land, gelegen in de *Bremortel* en genaamd den Wittenboirch, aan een einde naast de Kerkpat	1584	ORA
Breemortel	een gelock met huis etc. aan die *Bremmortel*	1584	ORA
Breemortel	Dit onroerend goed is alhier gelegen aan de *Bremortel*	1584	ORA
Breemortel	een huis en schuur, met de hof en een hofstad met al zijn toebehoren, staande en gelegen alhier te Deurne aan de *Bremmortel*	1585	ORA
Breemortel	aan de *Breemortel*	1588	ORA
Breemortel	Het perceel alhier gelegen in de *Bremortel* aan de Weijerstraat	1588	ORA
Breemortel	aan de *Bremortel* op de Bersom	1591	ORA
Breemortel	een perceel land alhier gelegen in de *Bremortel* naast de gemeenteweg, aan de andere zijde naast Joest Franssen, verder strekkende van het erf van Thonis Snoecx tot op de Kerkenpat	1593	ORA
Breemortel	een plaats genaamd Boegaerts Campken, gelegen aan de *Breemortel*	1599	ORA
Breemortel	Mathijs Proemen verkoopt een huis, hof, hofstad met zijn toebehoren, gelegen aan de *Breemortel*, met nog een stuk land in het Hoicheussel ook daaromtrent	1603	ORA
Breemortel	een akker omtrent de *Breemortel* aan de Cromme Weg	1605	ORA
Breemortel	het huis, met hof en toebehoren staande en gelegen in de *Breemmortel*	1610	ORA
Breemortel	een weiland gelegen in de *Breemwortel*	1612	ORA

Breemortel	land gelegen omtrent de zeilberg in de *Breemortel* op de Wijttenborch	1614	ORA
Breemortel	Ex agro dicto Streepacker inter Vreck et *Bremortel*	1621	DC
Breemortel	grond in de *Bremwortel*	1626	ORA
Breemortel	een huis met grond in de *Breemortel*	1627	ORA
Breemortel	in de *Breemvortel*	1627	ORA
Breemortel	een akker aan de *Breemwortel* ten behoeve van het H. Kruisaltaar	1629	ORA
Breemortel	Hij geeft daarvoor in hypotheek een akker, gelegen in de *Breemwortel* aan de Weijerstraat	1629	ORA
Breemortel	een perceel land gelegen in de *Breemwortel* aan de Cromme weg	1629	ORA
Breemortel	aen plexken lant gelegen aenden *Breemwortel*	1630	MD
Breemortel	een huiske met de grond daarbij aan de *Breemwortel*	1640	ORA
Breemortel	De akker is gelegen in de *Breemwortel* alhier	1642	ORA
Breemortel	verkopen aan Jaspar Jansen van Thoor een tweegebond huis staande in de *Breemwortel*	1642	ORA
Breemortel	vuijt de hellicht van eenen coolhoff aent huijs geleghen aenden *Breemortel*	1643	DC
Breemortel	vuijt huijs hoff ende boomgart met ontrent 8 lopensaeten tuellandts daer aengeleghen, ter plaetse genaemt aen den *Breemortel*, U.L. de gemeijn straete geheten de Weijerstraete, A.F. de gemeijn straete voorseid	1643	CR
Breemortel	vuijt huijs hoff ende dries geleghen aenden *Breemortel* groot ontrent anderhalft lopensaet, u.f. de Keijsers straete	1643	DC
Breemortel	vuijt huijs hoff met ontrent 6 lopensaeteulandts aeneengeleghen ter plaatse aenden *Breemortel*, u. f. de Keijserstraete	1643	DC
Breemortel	vuijt huijs schuur hoff ende aengeleghen erffenissen aenden *Breemortel* u. f. eenen voetpat	1643	DC
Breemortel	vuijt een Coolcamp aen *Breemortel*, a. f. Croonarten straete	1643	DC
Breemortel	vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffenissen aen den *Breemortel*, u. f. een gemeijnen straete, a. f. deenen Muelenwech	1643	PU
Breemortel	vuijt eenen acker geleghen aen den *Breemortel*, a. l. eenen gemeijnen meswech, uf. de Leenackers, a. f. de gemeijnen Molenwech	1643	PU
Breemortel	een akker 2 ½ lop. gelegen aan den *Bremmortel*	1647	ASG
Breemortel	een stuk teullant gelegen omtrent den Boogaert met een stuk hooilant gelegen in de *Breemwortel* genaemd de Hoybraeck	1651	ORA
Breemortel	land aende *Breem Mortel*	1653	MD
Breemortel	Item noch hebbe ick den graver van den *Bremwortel* gegeven 20 st. dat Hense ter eerde bestade	1655	ORA
Breemortel	in de *Breemortel*	1655	ORA
Breemortel	boulant aen de *breemwortel*	1656	MD
Breemortel	een hoffstaet bewoont door Heer van Doerne	1656	MD
Breemortel	uijt een stuck ackerlandts in den *Breemwortel*	1659	KM
Breemortel	aan den *bremortel*	1663	VD
Breemortel	het *bremmortels* velt	1663	VD
Breemortel	van den steenoven tegenwoordich staende aenden Seijlberch ofte *Bremortel*	1667	ORA
Breemortel	een stuck lants aenden *Breemortel* [kerkbezit]	1667	OAD
Breemortel	het seste part in eene hoeve gelegen op den *Bremortel* voir de somme van drye hondert gulden	1672	ORA
Breemortel	Item uijt de hellicht van eenen coolhoff ontrent Het Huijs gelegen aen de *Breemortel*	1678	DC
Breemortel	Uijt huijs hoff ende bomgart met ontrent 8 lopensaten teullants daer aen gelegen, ter plaetse genaemt aenden *Breemortel*, U.L. de gemeijnen straet geheeten de Weijerstraet, A.F. de gemeijn straete voorseid	1678	CR
Breemortel	Uyt huys, hoff en dries gelegen aende *Bremortel*, A. F. de Keyserstraete	1678	DC
Breemortel	Uijt eenen acker aenden *Breemortel* gelegen, A. L. leengoet van Meulendijckx	1678	DC
Breemortel	Uijt eenen acker groot ontrent drije lopensaten aenden *Breemortel*, A.L. eenen gemeijnen meswech, U. F. den Leenacker van Jan Arts alias den Roijen Jan, A. F. den gemeijnen Meulenwech	1678	PU
Breemortel	wonend te Deurne in het gehucht genaamd *Bremwortel*	1685	ORA

Breemortel	een stuk groesland gelegen in de Blaeckt in het gehucht genaamd den *Bremwortel*, groot 4 lop. 4 roeden, a.e. den gemeijnen waterlaet. Koopsom 168 gld.	1686	ORA
Breemortel	een stuk groesland gelegen in de Blaeckt aen den *Bremortel*	1689	ORA
Breemortel	een huis, teul- en groeslanderijen, gelegen in de *Bremmortel*. Koopsom 100 gld. Last 4 2 vat rogge aan de heer van Deurne. 17 st en 8 penn aan rentmr. van Heurn. Jaarlijks 3 ½ vat rogge aan de H.Geest van Helmond 1 gld. en 10 st. aan de H.Geest van Deurne	1690	ORA
Breemortel	erf aan den *Breemortel* op het Goer	1691	ORA
Breemortel	land aenen *Breemortel* [kerkbezit]	1691	OAD
Breemortel	goederen gelegen aen den *Bremortel*	1692	ORA
Breemortel	in de hertganck genaamd den *Bremortel*	1692	ORA
Breemortel	een stuk nieuw erf dat hij in 1691 van de gemeente had verkregen, gelegen aan de *Bremortel* op de Hogh donck	1694	ORA
Breemortel	uijt huijs hoff en dries gelegen aen *bremortel*	1709	DC
Breemortel	Aan den Haanenberg boven den *Breemortel*	1718	CD
Breemortel	aan den Haanberg boven den *Breemmortel*	1728	CD
Breemortel	ter plaatse tusschen den Wittendijk en Omswangsdijk boven den Sijlberg, *Bree-mortel*, en Vrekwijk	1720	CD
Breemortel	acker aenden *Breemortel* [kerkbezit]	1746	OAD
Breemortel	Item uijt de hellichte van eenen coolhoff ontrent het huijs gelegen aend'*Breemortel* groot ontrent 40 roijen, U. L. den gelder selffs nomine uxoris	1754	CR
Breemortel	Uijt huijs hoff en boomgart met ontrent 8 loopensats teullants daer aen gelegen, ter plaetse genaamt aen den *Breemortel*, U. L. de gemeijnstraet geheeten de Wijer-straet, A. F. de gemeijnstraete voorschreven	1754	CR
Breemortel	Uijt een acker aen den *Breemortel*, A. L. een gemeijnen meswegh, U. F. den leen-acker van Jan Arts alias den Roijen, A. F. den gemeijnen Meulenweg	1754	PU
Breemortel	Uijt huijs hoff en dries gelegen aen *Bremortel*, U. F. de Keijserstraete	1754	DC
Breemortel	Uijt huijs hoff ter plaetse aen den *Breemortel*, U. F. de Keijsersstraet	1754	DC
Breemortel	Uijtte hellicht van een acker genaemt den Streepacker aen *Breemortel*, A. F. eenen kerckpat	1754	DC
Breemortel	een huijs mette schuur, hof en aangelag, gekomen van Claas Flipsen, gestaan en gelegen alhier aan den *Breemmortel*	1758	ORA
Breemortel	den Weijeracker, maatboek nr 708, gel. alhier aan den *Breemmortel*	1758	ORA
Breemortel	Aanstaande donderdag (29-03) worden eenige gemeenten-bomen staande aan den Ekelhof, in 't Derp, in de Zijlberg en *Breemortel* publycq en voor alleman verkocht.	1787	OAD
Breemortel	te *Breemortel*	1791	OAD
Breemortel	de wijken van Derp en Kerkeynd, Meulenhof, Wasberg, Haegeynd en Vloeyeint, Zylberg, *Breemortel* en Vrekwijk	1796	OAD

De oudste vermelding is -brede mortel-, waarbij -mortel- een aanduiding is voor drassige grond. De nabijheid van de Blaakt (*zie aldaar*) en diverse flazen (peelvennen) zullen daaraan wel niet vreemd geweest zijn. Toch lagen er ook hoge akkers, die nu nog zichtbaar zijn. De vernoeming van Bree-mortel als 'Breem-wortel' berust op dezelfde taaleigenaardigheid als die men bij veel Brabanders hoort als ze in plaats van Nij-megen 'Nijm-wegen' zeggen. Alhoewel Nijmegen in middeleeuwse teksten dikwijls als Nimwegen wordt geschreven, zoals bv. in het mirakelspel Mariken van Nimwegen uit de 16e eeuw, berust die uitspraak toch uitsluitend op een taaleigenaardigheid van de Nijmegenaren zelf, die het hardnekkig over 'Nimwèège' hebben. Dat moet ook ten grondslag hebben gelegen aan Breem-wortel;

Breemortel	in de Breemortel, E 770-810	1876	ND
Breemortel	kruising Breemortelweg, Kranenmortelweg, Berktweg en omgeving	2010	KD
Breemortel	HGA E-2		

BREEMORTELSE MOLENWEG *zie: Kroondertstraat*

BREMSTEL	zoals het onroerend goed gelegen is alhier aan de *Bremstel*	1592	ORA
Bremstel	een perceel land alhier gelegen in de Bremortel naast de gemeenteweg, aan de andere zijde naast Joest Franssen, verder strekkende van het erf van Thonis Snoecx tot op de Kerkenpat en een stuk land zoals dit alhier gelegen is aan de *Bremstel*,		

	begrensd aan een zijde naast de Gemeente, aan de andere zijde naast Joest Fransen, verder strekkende van de Kerkenpat tot op het erf van Thonis Snoecx	1593	ORA

Gezien de identieke begrenzingen moet de *Bremstel* wel op de Breemortel gelegen hebben

BREMVELD	in de nieu erff genaempt het *bremvelt* [bij Hoef]	1701	VD
Bremveld	een stuk nieuwe erve genaamd het *Bremvelt*, maatboek nr 155	1765	ORA
BRIES [wrsch. Liessel]	hooiland, te weten zijn gedeelte of portie met de naam die *Briesch*	1584	ORA

broek

Men verstaat er de moerassige oevers van een riviertje onder, met rijke onkruidvegetatie en in herfst, winter en voorjaar vaak onderwater staand. Dikwijls groeien er wilgen. Door betere afwateringsmethoden zijn vanaf de Middeleeuwen veel broeklanden ontwaterd en omgevormd tot laaggelegen hooilanden (Beijers/Van Bussel) . Verwant aan Keltisch -brac-, Gallisch -brogilo- = moeras (*zie: Bruggen*)

BROEK (Moosdijk)	een huis op de *Broucke*	1616	ORA
Broek	Een groesland gelegen in het *Broeck* aan de Moesdijck	1631	ORA
Broek	een akker genaamd den Voorsten Acker int *Broek*, maatbroek nr 1251, gelegen alhier aan de Moosdijk	1760	ORA
Broek	den hof int *Broek* groot ontrent negen roeyen, gelegen alhier aan de Moosdijk, neven erve de eene sijde, en de andere sijde, en de eene eynde den getransporteerde, sijnde allodiaal, los en vrij, gereserveerde chijnsen die bevonden sullen werden hier uytte gaan. Item s'lands en gemeentes lasten, verder stegen wegen, en waterlaten, sullen houden hunne oude servituten, en regten	1760	ORA
Broek	I 356-423	1832	KD
Broek	noordelijk gedeelte Hazenpad	2010	KD
Broek	HGA I-2		
BROEKAKKER (Vreekwijk)	uyt den twedelen van den *broecacker* ter stede geheiten Vreecwijc	1417	HP
Broekakker	het vijfte gedeelte van enen stuc beemps gel. ter stede gen. den *Broeckacker* UL. Goeyaerden Smets m.m.a., AL. gemeijn Aa	1519	ORA
BROEKAKKER (Liessel)	hooiland gelegen nabij de *Broeckecker* te Liessel	1617	ORA
Broekakker	Item uijt eenen acker op Hooch Liessel, U. F. den meswech, A. F. de *Broeckackers*	1678	CR
Broekakker	*Broeckacker*	1768	ORA
BROEKWIJK	supportavit in domo area et orto ac hereditatibus sibi conductorii sue in parochia de Doerne ad locum *Broecwijc* inter coenam unam ex suo latere et inter hereditatem herediem quondam Willem vander Heyden ex alio latere tendendem a corem platea ad hereditatem andree dicem vander Zeilberch	1456	CD
BROUWER, klein/groot	op die gerechticheyt van 2 stucken lants, d'een gen. den groten *Brouwer* ende d'ander gen. den cleynen Brouwer	1539	ORA
Brouwer	een stuk land genaamd den *Brouwer*, gelegen in den Pan	1569	ORA

De Pan (*zie aldaar*) was gelegen E 213-215, 224/225, 244, 246-248, 258 en dus noordelijk van de Peelstraat en westelijk van de Groeneweg. Daar moet ook ergens de Brouwer hebben gelegen.

BROUWHUIS (Liessel)	uijt een clamp gelegn opt *Brouwhuijs* tot Liessel	1659	KM
BROUWHUIS	uut enen halven buenre beempts gelegen inder prochie van Dornen ter stede geheiten *bruheze*	1484	HP
Brouwhuis	Jan Dieryck Leiten soen, wittich man etc Gheertruden syns wijfs dochter wilneer Joesten die Blomer, heeft overgegeven aan Dierijck Henrics Roeffs soen het recht op een mud rogge, jaarl. uit een huis met toebehoren ter stede geheten op Bruheze te Deurne welk erf geheten is dat Cloester, e.z. Zilbrechts van Gael, a.z. Willems van Erp, e.e./a.e. gemeynt. Vorige eigenaar Jan van Bruhuys en zijn broer en		

	zwagers	1538	OAH
Brouwhuis	in de jurisdictie van Deursen op *brouhuys*	1621	HP

Het is raadselachtig hoe (een deel van) de heerlijkheid Brouwhuis in de parochie of de jurisdictie van Deurne kan hebben gelegen.

BRUG (Strijpen)	in het eeussel over de bruggen	1663	VD
Brug	eeuwsel over de *bruggen* [bij In de Strijpen]	1701	VD

Vanuit Deurne gezien waren er twee bruggen op het Kerkeind: een in de Kerkeindseweg en een 400 m. westelijk daarvan in de weg van de Hoef naar de Voort, de zg. Voortse Brug (nu in de Bakelseweg). Een eeuwsel in de Strijpen lag derhalve voorbij twee bruggen. De vermelding van de Voortse brug is laat, nl. 1551 voor het eerst: 'aende Voort bijde Voortse Brugge' (CE). Dat is logisch, daar het nabij gelegen goed Bruggen vanouds 'bij de voort' heette. Lang heeft men daar het water moeten oversteken bij een voorde, een doorwaadbare plaats.
De naam van het goed Bruggen komt dan ook niet van 'brug' maar van een woord voor moeras. (*Zie: Bruggen*)

BRUG (Kerkeind)	Aan de *Brug*, C 449	1869	ND
Brug	Over de *Brug*, C 448	1869	ND
Brug	Aan de Brug	1869	ND
Brug	C 448, C 449	1832	KD
Brug	noordoosthoek resp. zuidoosthoek kruising Kerkeindseweg/Vlier	2010	KD
Brug	bij C 803 en 449,	1832	KD
Brug	zuidwesthoek kruising Kerkeindseweg/Vlier	2010	KD
Brug	HGA C-4		

BRUG (Haageind)	eenen camp aen den Wasbergh by de *brugge* van den Haigeynde	1542	ORA
Brug	bij C 386 en D 471	1832	KD
Brug	op het Haageind tussen de twee kastelen over de Vlier	2010	KD
Brug	HGA C-4 en D-1		

BRUG (Vreekwijk)	een half eeusel gel. aende *Bruggen* tot Vreyckwijck metten graeffven, zoe hij dair bewas staet	1542	ORA
Brug	F 300-302	1832	KD
Brug	op de Oude Vreewijkseweg over de Vreekwijkse Loop	2010	KD
Brug	HGA F-1		

BRUGAKKER	Zo een stuk land, genaamd den *Bruggenecker* zoals dit perceel gelegen is te Liessel	1574	ORA
Brugakker	Waarschijnlijk bij de brug op het Zand over de Astense Aa	2010	KD

Bruggen

Bruggen wordt altijd verklaard uit de nabijheid van een brug. Het opmerkelijke is echter, dat wat er ook in de nabijheid van Bruggen lag: géén brug! Daarom wordt er in 1450, 1481, 1499 gesproken van 'Bruggen bij de *voort*'. Pas in 1551 is er sprake van "ter plaetse genaempt aende *Voort* bijde Voortse Brugge" (CE). Dan is de naam -Bruggen al ruim 200 jaar in gebruik.Bovendien was er Groot-Bruggen, Klein-Bruggen en Verre Bruggen en strekte het gebied zich ook in Bakel uit. Dat lijkt wat erg groot voor een afleiding uit één enkele brug, en dat bij een voorde!
Uit de vermelding in het hertogelijk cijnsboek van 1340 blijkt de ware betekenis:

Luxbroec	Joannes van Rut, van de Swijnsputte, van een wijngaard *(vinario)* in **Luxbroec**, 6 penningen (fol. 16 recto); Joannes van der Beke, van een wijngaard, genaamd **Lubrugghe**, 6 nieuwe penningen (bijschrift van ca. 1380 fol. 17verso)	1340	HC

-Bruggen- dient hier te worden begrepen als – broekland-, moerassig land, verwant aan Keltisch -brac-, Gallisch -brogilo- = moeras
Dit wordt nog ondersteund door een moerassig gebied in Baardegem/B, dat –Broech- heette. (Lindemans, J., Baardegem. In: Brabantsche Plaatsnamen. Serie in de reeks Toponymica van het Instituut voor Naamkunde te Leuven. Leuven, 1933, 15.)
Met de 'quaden' die bij Bruggen gelegen waren en waarvan delen verkocht konden worden (1429) wordt volgens Beijers/Van Bussel ofwel laaggelegen, moerassig of juist te hoog gelegen gebied bedoeld! Een dergelijke

tegenstrijdige verklaring kan nauwelijks bevredigend worden genoemd. –Quaden- heeft in elk geval de betekenis van moerassig land. Maar het heeft nog een tweede betekenis: "Oudhoogduits -wat- = voorde. (Bach-Ortsn2, 62) Middelnederlands - gewat- = doorwaadbare plaats. (Carnoy,391) zie Kwaadmechelen/B (=Mechelen-Bovelingen, 15 km. zw. van Tongeren). Dergelijk gebied was een lustoord voor vele vogels en jagers! Ook in de 15e eeuw stelde men eenden en ander gevogelte op prijs. Dit wordt versterkt door de -cattenrijt- (-rijt- = beek, waterloop, of moerassig, komvormig begin van een beekdal) en de -cattenvonder- (-vonder- = primitief bruggetje over een waterloop), beide in het beekdal op de grens van Deurne en Vlierden noordwestelijk van de Vlierdense dorpskom. -cat- zal hier afkomstig zijn uit -kwat/quade-.

	Godefridus van der *Brugghen*, cijnsbetaler in Deurne	1340	HC
Bruggen	de bonis ter *brugghen* [Bakel]	1381	CR
Bruggen	ter *Bruggen*.	1390	FS
	Jan zoon wijlen Jan van der Bruggen. Hendrik Smijt van der *Bruggen*.	1390	BP
Bruggen	de hoeve Ter *Brugge*	1390	BP
Bruggen	te *bruggen*	1420	HP
	Henric zn. Godarts van *Brugge*	1420	OAH
	Cathelijn dr. van Godart van *Bruggen*	1420	OAH
	Lambrecht van *Brugge* oom van Henric en Katelijn	1420	OAH
Bruggen	uyt sekeren onderpanden ter stede geheiten te *bruggen*	1428	HP
Bruggen	quaden gelegen te Deurne op *Brugge*	1429	OAH
	(vgl. verkocht aan Jan van Amstal 1/5 in de quaden gelijk wijlen Gherits Vondervoert liggende had te Bakel, 1431 OAH)		
Bruggen	erfelijk verkocht 6 lop rog aan Lambert van *Bruggen* verkregen uit een erfpacht van Jan van Beke en gelegen te Deurne te *Brugge*	1431	OAH
Bruggen	het vruchtgebruik van erven te *Bruggen*	1449	BP
Bruggen	uutfang tot *bruggen* <u>bi die voert</u>	1450	HC
Bruggen	de hoeve in *Bruggen*	1460	BP
	Heer Goossen Smeets van *Bruggen* van Doerne priester in 't groot ziekengasthuis in Den Bosch	1468	BP
Bruggen	Jan Brugman zoon wijlen Jan vander *Bruggen* en Margriet. had de helft van 1/5 deel in de hoeve Ter *Bruggen*	1468	BP
	Hendrick de smit van *Bruggen*. Jan Brugmans zoon wijlen Jan van *Bruggen* en Margriet had van zijn ouders georven 1/5 deel inde hoeve *Bruggen*. Heer Goessen van *Bruggen* priester.	1470	BP
Bruggen, Verre	hoeve te verren *bruggen*	1470	FS
Bruggen	Gerit van Aemstel bezat 1/3 deel van die hoeve ter *Brugge*	1480	BP
Bruggen	uno bonario et octo virgatum sitis tot *Brugen* <u>bij de Voirt</u>	1481	HC
Bruggen	Gerit van Amstel bezat vroeger 1/6 deel in hoeve ter *Brugge*	1481	BP
Bruggen	Jan zn. Jan van Erp erfelijk overgegeven Lauwrens zn. Lambrecht Wrensen van de Hulsberge 5 1/2 mud rog aan de *Bruggen* te Deurne, a.z. Jan van Heersel. Bartholomei 1485	1485	OAH
Bruggen	de uno bonario et VIII virgate wtfangs sitis tot *Bruggen* <u>bij die Voirt</u>	1499	HC
Bruggen	hoeve *Brugge* deels Deurne deels Bakel	1525	HP
Bruggen	Item noch een mauwer roggen diemen gelt te *Brugge* uuyts hoeven Everts van Dorne	1525	BP
Bruggen	erf genaamd *Bruggel* (< Brogilo*?!)*	1529	CRI
Bruggen	goed genaamd *Bruggen*	1529	CRI
Bruggen, Verre	een mud rogs erfpacht uten hoeven ten Verren *Bruggen*	1535	OAD
Bruggen	de uno bona et octo virgatem uijtfanck sitis tot *Bruggen* <u>bij die Voirt</u> receptus anno LXXXI	1551	CE
Bruggen	de uno bonario et VIII virgate wtfangs sitis tot *Bruggen* <u>bij die Voirt</u>, receptis anno LXXXI	1551	CE
Bruggen	een stuk land, begrensd aan een zijde naast voornoemde Marcelis, aan de andere zijde naast Margriet Bakelmans, aan een einde naast de Lijckweg en de andere zijde naast hoeve *Brugge*	1566	ORA
Bruggen	een stuk groesvelt, gelegen alhier in de Strijp, begrensd aan een zijde naast Henrick Snoecx, aan de andere zijde naast de Gemeente Aa naast *Bruggen*. Voornoemd perceel staat bekend als den hersselsche Stapp	1574	ORA

Stap betekent vaak een stapsteen in een beek bij gebrek aan een brug

Bruggen	ex *Brugge*	1586	PU
Bruggen	een hoeve geheten *Bruggen* zoals deze hoeve staande en gelegen is alhier te Deurne als elders	1590	ORA
Bruggen	het goed van hoeve *Bruggen*, staande en gelegen alhier te Deurne met sommige percelen gelegen te Bakel	1590	ORA
Bruggen	hun deel van de hoeve geheten *Brugge* te Deurne	1590	ORA
Bruggen	een hoeve, geheten *Bruggen*, zoals deze hoeve staande en gelegen is alhier te Deurne als elders	1590	ORA
Bruggen	Heden heeft Jan Lenaerts verhuert aan Jan van den Berch een hoeve met toebehoren, land, koeieweien en hooibeemden te Deurne ts geh. op *Bruggen*	1590	HP
Bruggen	In de le kavel gaat naar Peter Gevarts een jaarlijkse roggepacht van 5 mud rogge met de achterstand van betalingen daarop, komend als last op hoeve *Bruggen*, haar goederen gelegen alhier bij de Crom Aa	1590	ORA
Bruggen	daarop het onroerend goed de kinderen voornoemd toebehorend en gelegen te Deurne tussen *Bruggen* en de hoeve geheten de Crom Aa	1593	ORA
Bruggen	Katheryne die weduwe meester Willems van der Bruggen vuijt erffs geheyten *Brugge*	1592	CRI
Bruggen	uit de hoeve opt *Bruggen*	1605	HP
Bruggen	een hooiveld, gelegen in de Strijp, rijdende jaarlijks tegen de laat op de hoeve op *Bruggen*	1607	ORA
Bruggen	groes en hei opt *Brugge*	1611	HP
Bruggen	ex *Brugge*	1621	PU
Bruggen	de uno bona et octo virgatem uijtfanck sitis tot *Bruggen* bij die Voirt	1638	HC
Bruggen	van huijs hoffstadt ende camp daer bij gelegen geheten ten *Bruggen*	1640	CE
Bruggen	Jonck. Jan Everts van Dornen Heer tot Dornen vuijt een hoefken landts te weten huijs hoff ende aengeleghen erffenissen genaemt *Bruggen* zijnde ontrent groot in alles 10 bunders ende geleghen utroque latere de gemeijnte van Dornen	1643	PU
Bruggen, Klein	hysinghe, stallinghe, schuere Cleyn *Brugge*	1656	MD
Bruggen, Groot	hove, huysinghe, stallinghe de Grooten *Brugge*	1656	MD
Bruggen, Klein	hoeve de cleynen *Bruggen*	1658	VD
Bruggen	uijt een hove genaempt *Brugge* onder Doerne	1659	KM
Bruggen	Uijt *Bruggen* te weeten uijt een hoeffve lants, bestaende in huijs hoff ende aengelegen erffenisse genaemt Bruggen groot ontrent in alles thien bunders ende gelegen beijde de seijden de gemeijnte van Dornen	1678	PU
Bruggen	hoeve op *Bruggen* met de Grootenacker	1701	BAB
Bruggen, Groot	hoeve de grooten *Bruggen*, huys en aengelagh	1701	VD
Bruggen, Klein	huys de cleynen *bruggen*	1701	VD
Bruggen	Uijt een hoeffve lants te weten huijs hoff en aengelegen erfenisse genaamt *Bruggen*	1754	PU
Bruggen	Uijt *Bruggen*	1754	PU
Bruggen	Andries van den Grootenacker eigenaar van hoef Te *Bruggen* (127lop. = 21 ha.)	1757	BAB
Bruggen, Klein	vaste goederen zoals hij die ter secretarie van Eindhoven op 12 aug. 1783 zijn aangekomen van Antony van Wevelinkhoven en alhier ter plaatse genaamd de Meulenhoff zijn gelegen, bestaande uit huis, hof en aangelag, genaamd den Klijnen *Brugge*, 24 lop. met de heide aangemaakt waaronder zijn 9 lop. 34 r. 6 v.	1783	ORA
Bruggen, Klein	hoeve genaamd Klein *Brugge* of ook Den Bleijst	1783	BAB
Bruggen, Groot	verkoop van hoeve Groot *Brugge*	1785	BAB
Bruggen	op *Brugge*	1791	OAD
Bruggen	de hoeve te *Brugge* met een aantal landerijen o.a. den akker over de A, den Koppelakker, het Heijtveldeeuwsel daar de A doorloopt, het Koeijeeuwsel, een Heijtveld neevens de Koppel	1808	ORA
Een gedeelte van het land dat bij Bruggen behoorde lag kennelijk in Bakel			
Bruggen	A 171-212	1832	KD
Bruggen	zuidrand Bruggenseweg tussen Hippisch Centrum en Hilakkerweg	2010	KD
Bruggen	HGA A-2		

BRUGGENSEDIJK	Is bij vergaderinge goedgevonden, om de Gemeentens bomen welke hier en daar in de tans uytgegeeven Nieuwe Erven staan, publycq en voor alleman te verkoopen. Te weeten op het Vloeyeind, Zijlberg, en de bomen aan den Brugsendijk, zo verre van geen nut kunnen zijn	1789	OAD
Bruggensedijk	Bruggenseweg	2010	KD
BRUGMANSSTREEP	de agro dicto *brugmansstrepe*	1418	HC
Brugmansstreep	de agro dicto *brugmansstrepe*	1450	HC
zie verder: Strijp			
BRUGSKE (Derp)	het *Brugsken* int Derp groes 10R	1632	VD
BRUGSKE (Molenhof)	ende van daer alsoo voert op (...) de gerechten loop tot den *Bruxken* voor den Molenhoff daer die heeren van Doerne oock lenet	1465	VPF
Brugske	bij A 66	1832	KD
Brugske voor de Molenhof	brug over de Kaweise Loop bij de Molenhof	2010	KD
Brugske	HGA A-1		
BRUGSKE (Vloeieind)	Binnen Ghevaerts grichte van Doerne tot den eijgendomme van Vlierden geheeten dat *Bruyxken* daer die Heere van Doerne lenet	1465	VPF
Brugske	ende van daer (Kleine Donschot)den gerechten loop nederwaerts tot den eijgendomme van Vlierden geheijten dat *Bruxken* boven geschreven	1465	VPF
Dit betreft dezelfde uitgiftebrief van één hand!			
Brugske	B 371 en F 437	1832	KD
Brugske	brug in de Vloeieindseweg over de Oude Aa	2010	KD
Brugske	HGA B-3 en F-2		
BRUGSTUK	uten *brugstuc*	1381	CR
Er mag van worden uitgegaan dat er in 1381 maar één brug was die tevens wegverbinding was en wel bij het Blokhuis van de heren van Deurne aan de Kerkeindseweg. Tenslotte lag daar ook Ter Brake, ter Donschot, het Spierincxgoed en het Oude Goed, een heel complex van woonhuizen van de meest notabele inwoners of grondeigenaren van/in Deurne. Daar zal het Brugstuk waarschijnlijk gezocht moeten worden.			
BRUINAKKER	een stuc gel. aenden Scoenenboss, gen. het *Bruyneneckercken*	1505	ORA
Het Schonebos lag op E 148. Het kleinste daaraan grenzende akkertje is			
Bruinakker	E 149	1832	KD
Bruinakker	Kruisings Stadhoudersweg-Amstel-Tramstraat	2010	KD
Bruinakker	HGA E-1		
BRUINE	Een klamp grove en smalle tienden genaamd de *Bruine* of Peelklamp gemijnd door Johannis de Veth voor 200 vaten	1807	ORA
Bruine	een klamp grove en smalle tienden te Deurne genaamd de *Bruijne*	1808	ORA
Bruine	Klamp tiende genaamd de Peelclamp gemijnd door Francis Verbeek voor 294 gulden; een halve klamp tiende genaamd de *Bruijne*, hoort bij de voornoemde Peelclamp	1808	ORA
BRUISTENS erf	de hereditate *brustensi*	1340	HC
Bruistens akker	de *Bruijsten* Acker	1663	VD
Bruistens akker	lant de *Bruijsten* Acker	1701	VD
Bruistens akker	den *Bruijstens* Acker	1701	VD
Bruistens akker	den *Bruijsten* Acker	1732	VD
Bruistens akker	de *Bruijsten* Acker	1785	VD
Bruistens akker	land de *Bruijsten* akker	1817	ND
deze akker is gelegen in de Bogaerseiken			
Bruijstens akker	E 917, 918, 921	1832	KD
Bruijstens akker	ongeveer midden in het vierkant Ampèrestraat - Voltstraat - Indumastraat -		

	Energiestraat	2010	KD
Bruijstens akker	HGA E-2		

BRUISTENS VONDER ende also voort den gerechten loop nederwaerts tot *Bruijstens vonderen* toe 1325 VPF

Een vonder is een primitief bruggetje over een waterloop, vaak in de vorm van een plank die dienst deed als voetbrug.

Bruistens Vonder	tussen B 382 en 383	1832	KD
Bruistens Vonder	vonder in de kruising van de Oude Aa met de Karnweg	2010	KD
Bruistens Vonder	HGA B-3		

BUIK (?)	Een wildert genaamd die Raet en dat *Buijcsken* bij Buttel	1427	BP

BUL (Zeilberg)	de *Bul*, D 544	1901	ND
Bul	Bouwland "Den *Bul*", sectie D nr. 545	1922	NL
Bul	de *Bul*, D 432, 543/544	1832	KD
Bul	west- en oostoever van Vlier ten noorden van de Kulertseweg	2010	KD
Bul	HGA D-1		

Zie ook: Bulloop (Zeilberg)

BUL (Loon)	akker de Bult, gelegen naast hun akker de *Bul*	1607	ORA
Bul	zijn huis staande te Liessel aan de *Bull*	1630	ORA
Bul	een huis genaamd de *Bul* met al de bijbehorende grond en houtwas	1634	ORA
Bul	Vuijt een heijtveldt op Loon onder Liessel geleghen genaemt *Bul*heijtveldt, A.L. een steeghsken , U.F eenen waterlaet	1643	CR
Bul	den *bull*heytvelt	1663	VD
Bul	den *bul*	1663	VD
Bul	Uijt een heijtvelt op Loon onder Liessel gelegen genaemt *Bul*heijtvelt, A. L. een steeghske, U. F. eenen waterlaet	1678	CR
Bul	Uijt enen heijvelt op Loon onder Liessel gelegen genaamt *Bul*heijtvelt groot	1754	CR
Bul	een akker genaamd den *Bul* maatboek nr 1046	1765	ORA
Bul	de helft van een stuk akkerland te Liessel in den Bul	1786	ORA
Bul	Schouw van wegen en waterwegen te Deurne door assessor Willem Jan Goossens en gemeentesecretaris Cornelis Wijnants van maandag 24 september t/m maandag 2 oktober 1832.: (...) den *Bul*	1832	OAD
Bul	de *Bul* of de Bol (onder Liessel), G 158,	1841	ND
Bul	G 158-169	1832	KD
Bul	100 m. ten oosten van Loon, 100 m. ten zuiden van Regenweg	2010	KD
Bul	HGA G-1		

BULBRUG (Kulert)	de *Bulbrug* aan de Zijlberg	1714	ORA
Bulbrug	Boven de *Bulbrug* aan de Culit	1718	CD
Bulbrug	boven de *Bulbrug* aan de Culit	1728	CD
Bulbrug	Brug bij D 544 en 1010	1832	KD
Bulbrug	Overgang in de Kulertseweg over de Vlier	2010	KD
Bulbrug	HGA D-1 en D-2		

BULBRUG (Loon)	De jacht van jonker Hendrick van Deurne beginnende van den Galgenbergh tot op den *Bulbrug* en soo voorts den Peel op	1678	CD
Bulbrug	Item de gemeijnte boven Liessel van de *Bulbrugge* opt Witveen	1712	CD
Bulbrug	Den 4e in ordine deponent verklaart ad idem, met bijvoeginge van daar op *Bulbrug*, en van daar op de Galgberg de limiten tusschen dito Heeren waren geregu-leert	1713	CD

Het Witte Ven lag oostelijk van het Vonderven. Er liep vanuit de Berkt een klein loopje naar toe, de Bulloop. Het Venrays pad kruiste de Bulloop De brug in het pad heette de Bulbrug. De Kadasterkaart van 1832 geeft het Witven niet, de Militair-Topografische Kaart van 1838 wel. De Historische Atlas 1836/1843 geeft ook

de Bulloop

Bulbrug	Ongeveer midden in de plas van kalkzandsteenfabriek Hoogdonk	2010	KD

BULLOOP (Zeilberg) Oude loop van de Vlier volgens legger van 1889, vanuit het Diepenbroek via de Kuilensvoorde *(zie aldaar)* tussen Riet en Eeuwsels door. 1889 KL

Zie verder: Bul (Zeilberg)

BULLOOP (Loon) aen d'andere sijde van den *Bul loop* gelegen tusschen Deurne ende het gehuchte van Lissel 1716 CD

Voor locatie: zie Bulbrug (Loon)

BULT (Heiakker)	D 407	----	ND
Bult	Westpoot van de Kleine Vos	2010	KD
Bult	HGA D-1		
BULT (Zeilberg)	D 910	1890	ND

Ten noorden van deze heuvel begon de oorspronkelijke loop van de Vlier.

Bult	Midden van vierkant Blasiusstraat-Beatrixstraat-Irenestraat-Margrietstraat	2010	KD
Bult	HGA D-2		
BULT (Veldheuvel)	F 178	1879	ND

In feite is het een aanduiding van de Veld-heuvel.Hier begon het Oude Stappad.

Bult	Westrand Liesselseweg halverwege G. Bilderstraat-H. Mesdagstraat	2010	KD
Bult	HGA F-1		
BULT	F 687	1881	ND
Bult	Dit betreft een afsplitsing van het voormalige perceel 96. Het betreft de zuidoost-hoek daarvan ten zuiden van F 95	1832	KD
Bult	noordoosthoek kruising Derpsestraat-Wilhelminahof	2010	KD
Bult	HGA F-1		
BULTEN (Liessel)	een hooiland in Liessel genaamd de Hoyloop in de *Bulten*	1695	ORA
Bulten	in de *bulten* in't Arenbroeck	1701	VD
Bulten	in de *Bulten* in de Berkt	1765	ORA
Bulten	goederen te Liessel, hun aangekomen bij het overlijden van hun ouders, o..a. hooijbeemd in de Bulten nrs 1287,1288	1809	ORA
Bulten	Ongeveer ter hoogte van de Garst	2010	KD

Voor Garst: *zie aldaar*

BULTVELD (Moostdijk)	Het *Bultveldje*	1693	ARK
BUNT (Liessel)	een akker, genaamd de Cloet, gelegen aan de *Bunt*	1607	ORA
Bunt	een perceel akker als weiland, gelegen te Liessel omtrent de Bunt geheten de Kerseker (Kers-akker?)	1608	RA
Bunt	een akker, gelegen in de *Bunt* te Liessel	1642	ORA
Bunt	den *bunt*	1663	VD
Bunt	een stuk groes gelegen in den *B[un]t* te Liessel	1691	ORA
Bunt	erfdeling in Liessel: Aan de Bunt	1768	ORA
Bunt	G 468-541	1832	KD
Bunt	Gebied tussen Hoofdstraat, Nieuwstraat, Moerbei en Eikenlaan	2010	KD
Bunt	HGA G-2		
BUNTSWATER (Liessel)	goederen te Liessel, hun aangekomen bij het overlijden van hun ouders, o..a. land aan 't *Bunswater* genaamd de Nieuwe Erf nr 628	1809	ORA
Buntswater	Liessel: Jan van Stratum 3 lopense aan het *Bunswater*	1802	RRD
Buntswater	bouw- en weiland het *Buntswater*	1888	ND

De naam stamt duidelijk van de waterloop die daar het vervolg is van de Rode Graaf (*zie Graaf, Rode*)

Buntswater	percelen G 436 - 447	1832	KD
Buntswater	waterloop, beginnend bij G 535 en eindigend bij de Nieuwstraat bij G 468	1832	KD
Buntswater	Ongeveer Buntseweg-Moorveld-Willige Laagt	2010	KD
Buntswater	**HGA G-2**		

BURGHOF/BURCHTHOF ex *Burgthof* 1421 CR

burg

In de Middeleeuwse periode hebben in de cijnskring Helmond diverse adellijke woningen, versterkte hoeven, blokhuizen, burchten en kastelen gestaan, soms Slot genoemd. Interessant is hoe een toponiem als 'het Sleutje' onder Brouwhuis geleid heeft tot de archeologische vindplaats van muurresten van een oud slotje, dat respectievelijk werd aangeduid met termen als 'het Borchtske', een omgraven huysinghe' en 'het Hooghuis'. Ook de heerlijkheid Tongelre kende een Burgske als zetel van de macht: "Het Borchsken was een kasteeltje dat aan de Dommel lag, even ten noorden van de Koudenhovenseweg en dat later ook wel Beauregard of kasteel Coudenhoven werd genoemd. Het kasteel raakte allengs in verval en uiteindelijk restte de toren die tot overmaat van ramp in de storm van 9 november 1800 omwaaide". (in: Tonny van den Boomen, Tongelre oh Tongelre - Stadsdeel van Eindhoven onder de loep. Eindhoven, 2001, pag. 8)
Burg- en borgnamen kunnen stammen uit de pre-germaanse, de Germaanse of de Middeleeuwseperiode. Dit soort versterkingen stond vaak op een berg of een lichte verhoging, terwijl oude burchten worden aangetroffen bij samenvloeiingen van waterlopen (Beijers/Van Bussel).
Dit laatste geldt voor de kastelen in het Haageind. Het Burgske aan het Kerkeind en de Stakenborch op de Veldheuvel stonden wel op een natuurlijke verhoging maar niet in een samenvloeiing van waterlopen. Het Burgske en de Blokhuizen van Leensel en Liessel stonden aan een natuurlijk water (deAa) of binnen gegraven grachten, maar niet aan een samenvloeiing, alhoewel bij Leensel de Aa zó kronkelig is, dat het Blokhuis daar wel op een soort schiereilandje kan hebben gestaan.

BURGSKE (Kerkeind)	het *Burgske*	1380	CR
	de woning ter Vloet van Jan van Bruheze, behoudens voor Jan van Bruheze 't *Blochuijs* met 2 kleine hoven.	1439	BP
Burgske	dat hij deponent wel over de vijfftich jaeren kennisse is hebbende dat eenen padt, koemende van het goet ofte erffenisse gemeynlyck genoempt de Oude Meulen is gaende recht door een weyvelt gecompeteert hebbende jor. Michiel van Eyck ende tegenwoordich Wilbert Peeter Meulendycx ende soo voorts door de steegh over de brugge neffens de Aa door het *Borchsken* ende soo voorts door het velt van Otto de Visscher ende soo voorts over de erffenisse toecomende Jan Daniels van Breeij ende alsoo de Vloyecker in naer de kercke van Doerne ende dat de selven pat is geweest soo langhe hem deponent gedenckt de rechten pat van de huijsinge de Oude Meulen genaempt ende de bij gelegen huijsinge en dat de selve luijden daer woonende altijt de voors. pat tot eenen kerckpat onbecroont hebben gegaen ende gestaen naer de kercke van Doerne	1667	OAD
Burgske	item het *Burgsken* daar de Aa door loopt, gr. 2 lop. 12 r. 2v.	1784	ORA
Burgske	groesland het *Burgsken*	1791	MD
Burgske	*zie verder voor de betekenis: Blokhuis (Kerkeind)*		
Burgske	C 448 en het zuidwestelijk gedeelte van C 447	1832	KD
Burgske	perceel zuidoosthoek kruising Kerkeindseweg/Vlierbrug	2010	KD
Burgske	HGA C-4		

BURGSKE (Derp) Item het *Borcxken*, groot seven roeyen, gelegen in het Derp 1685 CD

Dat hier sprake zou zijn van een klein akkertje dat kennelijk de herinnering levend hield aan een vroeger slotje lijkt zeer onwaarschijnlijk. Eerder kan gedacht worden aan een variant van -bergske-, aangezien de Wittenberg ook herhaaldelijk Wittenborg werd genoemd.
Zie: Berg (Derp)

BURG (Veldheuvel)

Stakenborg	*stakenborch* op velthovel	1412	FS
Einden, Ter	tderdel van den goede *ten ynden*	1414	HP
Einden, Ter	t`selve betaelen aen de *Casteele* van Veltheuvel	1653	ORA

Hier is zowel sprake van een Borg als van een Kasteel. Voor de identificatie en locatie van Stakenborch met Ter Einden, *zie Einden, Ter*.

BUSEEUWSEL (Bleys)	het *bus eussel*	1701	VD
BUSVELD	een weyvelt genaemt het *busvelt* met een cleyn hoeyvelt met nog een hoeyvelt, alle onder Donschot	1684	ORA
BUS (Liessel)	Een stuk groesland genaamd de *Bus*	1692	ORA
BUSSEL	het *buesselken*	1663	VD
BUUNDERS (Liessel)	Item een stuk hooiland genaamd de *Buunders* en een stuk hooiland genaamd den Bleeck, allen gelegen te Liessel, reijdende tegens de mededeijlders, jaerl. met de Essen en de Buunders tegens malkanderen	1693	ORA
Buunders	den Kleinen Buunder nrs. 1370 en 1371, den Groten Buunder nrs 1372	1809	ORA

De Essen lag in het Arenbroek. Zie bij Essen.

BUURSTRAAT	2 stukken land te Liesel. a.z. *gebuerstraetken*	1513	HP
BUUT (Liessel)	Met daarbij nog een stuk land, genaamd den *Buut*	1576	ORA
CALOS-AKKER	den *callo acker*	1663	VD
Calosakker	de *Kaloij Acker*	1701	ORA
Calosakker	den *Calos Acker*	1701	VD
Calosakker	*Calos Acker*	1732	VD
Calosakker	den *calos Acker*	1785	VD
Calosakker	item in de *Calos akker* EZ de Veth. AZ Albertus Giebels EE de Lijkweg AE de Meulenweg.	1796	ORA

De naam is volstrekt onverklaarbaar.

Calosakker	E 160	1832	KD
Calosakker	Vecht/Spaarne	2010	KD
Calosakker	HGA E-1		
CEELEVELD (Breemortel)	E 843	1867	ND
Ceeleveld	Ongeveer aan de doodlopende noordpunt van de Wortelenweg	2010	KD
Ceeleveld	HGA E-2		

CIEBOM *zie Kieboom*

cijns

Er zijn diverse soorten grondcijns:

a. Grondcijns, die door de eigenaar moest worden betaald aan een hogere overheid bv. "2 st. 2 oort chyns aan het boeck van Affternaecken" 1694 HP

b. Recognitiecijns, te betalen door gebruiker aan eigenaar voor een aantal verkregen voorrechten bv. het hebben van een windmolen, het zetten van fuiken, enz.

c. Gebuurcijns, voor het recht op gebruik van de gemene gronden (de 'gemeynt'), te betalen door de eigenaar van een 'gewaarde hofstat' (een hofstad met recht van gebruik van de gemeynt), te betalen aan de gezworenen

d. Gewincijns, te betalen extra cijns van elke cijnsplichtig goed bij verandering van eigenaar door verkoop of erfenis

Cijnzen werden geheven in geld of natura (hoenders, kapoenen, ganzen, enz.)

CIJNSAKKER (Deurne)	de hereditate dicta *chinsecker* et coelhof	1418	HC
Cijnsakker	de dictis *chinsecker* et Coelhof	1448	CR
Cijnsakker	een stuk land, de helft van de *Dijnsecker*	1566	ORA
Cijnsakker	Dit van en uit een stuk land, genaamd den *Dijnsecker*	1568	ORA

Er moest van vele akkers cijns betaald worden. Waarom deze akker speciaal daarnaar genoemd werd is onbekend.

Het woord cijns komt ook elders vaak voor als -tijns-, hier met verzachting van de beginletter als -dijns-.

CIJNSAKKER(Liessel)	akker geheten den Wijnacker te Deurne ts geh. Liesel; nog uit het derde deel v.e. akker geheten den *Dijnsacker*	1530	HP

CISSEVELD, het	C 442	1865	ND
Cisseveld	C 442-444	1832	KD
Cisseveld	noordwesthoek kruising Kerkeindseweg/Vlierbrug	2010	KD
Cisseveld	HGA C-4		

Claps *zie Klaps*

Cloet *zie Kloot*

Willem *Copis* van Doernen pachter van 5' mud roggen in Deurne	1414	HP
Willem Heynen *Copys* soen, oem van Heyn *Copy*	1416	HP
Art *Copijs*, gebruiker van grond in de Commerstraat	1416	HP
Willem Heynen *Copijs* soen cijnsbetaler in Deurne	1417	HP
Willem Heynen *Copys*soen verkoopt een gedeelte van een stuk land geheten de willichse put te Heerselt(?)	1417	HP
Willem *Copi* van Doernen, Jan syn brueder	1423	HP
Willem ende Jan, wilen Henric *Copys* sonen kopen iiij stucken erfs te Dornen	1432	HP
een huys hofstat ende hof en toebehoiren voirtijds tot Willem Copi ende Belen sijns wijfs behoerende	1434	HP
Henricus IJsboldus *Cobis* emptor (koper, van een pulli-cijns)	1586	PU
onroerend goed van Willem *Cobes*	1588	ORA

De naam is waarschijnlijk ontstaan uit -(Ja)cobis zoen- . De uitspraak Jacop leidde tot -Copys zoon-

COBISAKKER	een dries zoals dit perceel gelegen is nabij de kerk van Deurne, aan het andere einde naast Sophia de dochter van Meester Gerard Nouts. Dit bedoeld perceel is Agneesken testamentair geschonken door haar toen in leven zijnde man en het perceel is genaamd *Cobisecker*	1588	ORA
Cobisakker	een stuk land in de Wasberg en genaamd de *Cobisecker*	1597	ORA

Notaris Nouts woonde zowat op de huidige Markt, dus nabij de kerk. Of de in 1597 genoemde Cobisakker dezelfde is als die van 1588, of dat daar bedoeld werd "een stuk land in de Wasberg èn een genaamd de Cobis-akker" is onduidelijk.

COBISVEN	Item is in vrede gelecht dat niemant meijen en sal van het *Cobisven* van soo verre als het groen reyckt ende gelijck t'selve sal worden afgeteeckent op den breucke van 1 goutgulden	1665	CD
Cobisven	Item is in vreden gelegt dat niemant meijen en sal van het *Cobisveen* van soo verre als het groen reijkt, ende gelijk t'selve sal worden afgeteekent opden breuke van I Gout Gulden	1712	CD

Coenderstraet	afgehouwen en niet afgehouwen hout van zekere wal, gelegen op de *Coenderstraet* nabij de Peelstraet	1669	ORA

Gezien de aanwezigheid van de -wal- zal hier de Commerstraat bedoeld zijn. Mogelijk leesfout van de trans-cribent?

COMAN *zie: Komen*

commer

De commer was in het Tilburgse schepenprotocol een andere benaming voor de Oude Tiend, eigendom van de abdij van Tongerlo. De tiende werd door de heffer of zijn personeel opgehaald van de akkers en vervolgens naar de tiendschuur gebracht. In Deurne was de tiendschuur hoogstwaarschijnlijk bij de curtis (de 'hof') van Echternach: Ten Velde (*zie aldaar*) In Deurne en omgeving was 'commer' ook een gebruikelijke aanduiding van een last die op een grondstuk rustte, zoals blijkt uit:

commer	Jutte weduwe van Goijaert Dircks draagt aan Jonker Johan van Doerne de hilak-ker op. Zij doet alle commer af, exclusief 7 stuivers cijns uit het boek van		

	Postel	1545	ORA

De Commerstraat is de oudst bekende straat in Deurne.

COMMERSTRAAT	Neyndelinius filius quondam Ghevelini dicti Hellinc de Dornen vendidit et se vendidesse recognovit Johanni dicti Wielman et Matheo de Ligno manburnis et provisoribus mense Sancte Spirite in Helmont 2 ½ mud rog erfpacht uit goederen te Deurne aan de *Commerstraat*	1332	OAH
Commerstraat	Lambertus de Dumo III D de *Commerstraeten*	1340	HC
Commerstraat	de *commerstrate*	1340	HC
Commerstraat	Joes filius Princen, de *Commerstrate*	1380	HC
Commerstraat	*commerstraet*	1381	FS
Commerstraat	twee stucken lans tot Dorne aen die *Commerstraet* ghelegen, daer een stuc lans tusscen gelegen is dat toebehorende is Lemmen des hertoghen zwager van Dornen	1404	CD
Commerstraat	aen die *commerstraet*	1405	CD
Commerstraat	Jan, die men heyt die Haze, natuerlijc soen Jans Moelners van Bergelen, als wittich momber Katherinen, sijns wijffs,heefft eirfflijc vercofft, Lysbetten, Aleyten Copys dochter, een stuc lants in der prochyen van Doerne gelegen aen die Commerstraete als hij seyde, aen erve Vryents Noyensoen ende Lysbetten voirs., ende heefft er helmelinge op vertegen tot behoiff Lys-betten	1407	CD
Commerstraat	een huys metten hof metten hofstat ende toebehoirten te Doerne in die *Kommerstraete*, e.z. erfenis Art Copys	1416	HP
Commerstraat	de *commerstrate*	1418	HC
Commerstraat	uten goede wilen Jan Claps waren en de uyt enen stuc lants wilen Margrieten Milheze ende uyt enen stuc lants wilen Coenen Lusschen ende uten enen stuc lants wilen Wouter Knoeps te gader gelegen bi die *commerstrate*	1418	HP
	uitgenommen den *commer* van drie mudde rox erfpachts	1424	HP
Commerstraat	Goossen Caperen gehuwd met dochter wijlen Henrick Mutsaerts voor hun zoon Henrick. Rog pacht uit een huis ter plaatse Strijpe en een huis in de *Commerstraet* en diverse landerijen	1425	BP
	betaling van 'den gewoenlicken onraet ende enighen ongewoenliken *kommer'*	1426	HP
Commerstraat	huys ende schuer hof ende campe lants met horen toebehoerten, a.z. een straet geheiten *commerstraet*	1426	HP
	Jan zoon van Goossen Kaberen, Hendrik zoon van Goossen Kaberen		
	Goossen Kaperen zoon wijlen Henrick en zijn kinderen Henrick, Jan, Marten, Geertuijt, Kathalijn en Lijsbet		
Commerstraat	een erf aan de *Commerstraat*	1446	DOGG
Commerstraat	ex parte terra juxta *Commerstraet*	1447	DC
Commerstraat	de hereditate de *Commerstrate*	1448	CR
Commerstraat	Daniel Willem Noeden, bezit de hoeve op Velthoevel. Tussen het erfgoed van Willem van de Velde en het erf Willem Dries en Thomas van Milheze strekkende van de gemeijnweg genaemd de *Commerstraet* tot aan de Kerkpadt	1483	BP
Commerstraat	ex hereditate dicti die *Commerstrate*	1499	HC
Commerstraat	enen stuc erfs, gel. inde Par. van Doertsen, gel. bij de *Commerstrate*, UL. erf. Henrick Jan Wreinss, AL. erf. Symon van Velthoevels sn., UF. gemeyn waeter-Laet, AF. erf. Haedewigh Molendicks	1502	ORA
Commerstraat	alsulcke huysinge aen die *Commerstraet*	1505	HP
Commerstraat	land met getymeragien aen die *Commerstraet*	1505	HP
Commerstraat	item een stucken lands, gen. den Scoenenboss, gel. aen die *Commerstraet*, UL. Jan Willems, AL. Dries sijn brueder, UF. erf. Goeyaert Ansems, AF. gemeyn Lijckwech	1505	ORA
Commerstraat	huis, erf en hof te Deurne, aan de ene zijde de *Commerstraat*, aan de andere Symon van Herssel, strekkende van het erf van Peter van Doerne Gevardsz. tot de kinderen van Goyard Dorssen	1512	BP
Bijser	Jan van koenraert en Jan Rutt Cluytmans soen, zijn zwager, hebben om Godswille overgegeven aan heer Dierijck soen wijlen Goyart Orssen, priester, een eind van een stuk land te Deurne ts geh. in die *Commerstraet*, steckende opt eynd wairt tot gemeynre straten in ene acker geheiten die Bijser, e.z. erf. heer Dierijck voors.,		

	geheten die Knoyart, met de hoek op de gemeynstraet. a.z. Jans van Eerp e.e. kn. Verdonschit a.e. gemeynen kerckwech	1517	HP
Commerstraat	eenen camp lants gelegen inde *Commerstrate*	1525	BP
Commerstraat	die *Commerstraet* daer Gevart Custer van Doerne plach te wonen	1528	ORA
	Het huis van Gevart Custer van Doerne lag waarschijnlijk op E 151. (*zie: Loesven*)		
Commerstraat	een stuck erfs, gel. op die *Commerstraet*, UL. Jan v. Erpe, AL. Jan v. Brouhuys, UF. de wech, AF. de straet	1539	ORA
Commerstraat	Jan Rutten Cluytmanszn. die auste voer hem selver en met hem Jan Cluytmans die jonge ende Lambert Cluytmans zijn brueders gelovende gesamenderhandt voer Rutken ende Loenisken Jan Cluytmans auste kijnderen en hebben w+e verc. Ghevarden Peterszn. v. Doerne- stuck lants, gel. inde *Commerstraet*, UL. erfgen. Jans v. Erpe, AL. Jan v. Brouhuys, UF. gemeyn straet, AF. gem. wech	1541	ORA
Commerstraat	Jan Ruth Cluytmans heeft w+e verc. Heeren Benedicto van Herssel 1 malder rogs erfpacht., dewelcke deselve geldende hadde - wt zekere erffenisse metter huysinge daerop staende daer Aelken Moerkens nu ter tijt in woenende is, gel. inde *Commerstraet*, neven Hr. Jan Reyners erve	1542	ORA
Commerstraat	uit een huis in de *commerstraat*	1543	ORA
Commerstraat	wt camp erfs metten tymeragien dair op staende, gel. aenden *Commerstraet*, gen. den Wal, UL. erfgen. Willems v. Herssel voirts gemeynt	1545	ORA
Commerstraat	de *Commerstraete*	1551	CE
Commerstraat	huis en land in de *Commerstraet* geheten den Wall	1556	HP
Commerstraat	uit een huis met toebehoren te Deurne in de *Commerstraet* geheten den Wall neven erf. de kn. Willems van Herssel	1558	HP
Commerstraat	staanden tegen 2 eijcken houteren in de *Commerstraet*	1572	HP
Commerstraat	in de *Commerstraet* naast de gemeijne kerckwech	1572	HP
Commerstraat	aan dat Velteijnde in de *Commerstraet*	1572	HP
Commerstraat	ex agro dicto *Commerstrate*	1579	CE
Commerstraat	het huys aen het Loesven bij de *Commerstraet* [erfenis Goossens]	1579	ORA
Commerstraat	een huis, hof en erf daarbij en aan gelegen. Staande en gelegen alhier aan de Commerstraat, begrenst aan een zijde naast de koper, aan de andere zijde naast de Gemeentewaterlaat, verder strekkende van de gemeenteweg tot aan de *Commerstraat*	1582	ORA
Commerstraat	een stuk euselvelt en een gerstveld; deze percelen zijn alhier gelegen aan de *Commerstraat*	1585	ORA
Commerstraat	't erf metten dries daerby en aengelegen inder parochie van Doerne aent Loesven, die ene syde Symon van Doerne weduwe, streckende tot op de *Commerstraete*, d'ander syde van de kinderen Willem Pex tot opten gemeynwech [erfenis fam. Goossens]	1591	ORA
	E 111 ligt als oude bezitting van de Goossens het meest voor de hand. Dat zal ook het huis geweest zijn waarin Jan 'Hens' Goossens de 'camer scabinorum', d.w.z. de schepenkamer verhuurde. Waarschijnlijk had hij een herberg waarin ook de schepenen vergaderden. (*zie: Loesven*)		
Commerstraat	een hoffstadt metten camp groessen erbij een aengeleghen inder perochie van Doerne in de *Commerstraet*	1591	ORA
Commer	hunne huis, nu staande in de *Commer*, op erfenis van de verkopers, met de grond en een plak erfs	1591	ORA
Commerstraat	Willem een huis met een dries en aangelag, staande en gelegen alhier aan het Loefven, begrensd aan een zijde naast Lijntken weduwe van Willem Hendricks. Strekkende tot op de *Commerstraat*	1591	ORA
Commerstraat	een hofstad met een kamp groese daarbij en aan gelegen alhier te Deurne aan de Commerstraat	1591	ORA
Commerstraat	huis genaamd den Wall aen de *Commerstraet*	1597	HP
	Daar -wal- ook 'waterloop' kon betekenen, zal hier met de 'Wal' de Derpse Loop bedoeld zijn, die van de Wolfsberg kwam, de Commerstraat overstak, en dan naar het noorden boog om als Hellemanse Loop verder te gaan. (*Zie Derpse Loop*)		
Commerstraat	stuk land omtrent een halve lopense groot en genaamd de Gasselt, gelegen aan de *Commerstraat*	1603	ORA
Commerstraat	aan de *Commerstraat*	1610	ORA

Commerstraat	huis in die *Commerstraet* in het Derp	1631	HP
Commerstraat	huis aan de *Commerstraat*	1634	ORA
Commerstraat	item alnoch seeckere huysken met een plack daer `t selve op is staende ende gelegen ter plaetse voors: in`t Derp, a. f. de *Commerstraet*	1637	ORA
Commerstraat	vuijt eenen acker geheten *Commerstrate*	1640	CE
Commerstraat	vuijt eenen acker geleghen int Derp, a. f.de *Commerstraete*	1643	DC
Commerstraat	landt aende *Commer Straet*	1652	MD
Commerstraat	Lijsken Mr. Thomas Aerts (schoolmeester a.v.) II sc. over een jaerrente uijt sijn huijs in de *Commerstraet*	1659	KM
Commerstraat	Uijt eenen acker gelegen int Derp, A.L. Peter Gevert Manders de *Commerstraete*	1678	DC
Commerstraat	een stuk groesland in de *Kommerstraet* in het Derp	1685	ORA
Commerstraat	een stuk weiland, groot 1 lop. 36 roeden 13 voet in het Derp, e.e. de *Commerstraet*, a.e. van het aengelagh af te meeten	1685	ORA
Commerstraat	Item het weiveld aen de Commerstraet, voorts rontsomme de gemeijne straet	1694	ORA
Commerstraat	de *Kommer Straet*	1701	MD
Commerstraat	huys aen de *commerstraet* met hoff en aengelagh (huys is weg)	1701	VD
Commerstraat	Uijt eenen acker gelegen int Derp, A.L. Peter Gevert Manders de *Com merstraete*	1754	DC
Commerstraat	item den Botteracker in de *Commer straat*	1768	ORA
Commer	een stuk akkerland genaamd den *Commer*, gel. op maatboek nr 604	1771	ORA
Commerstraat	Balthazar van Schaijk, wonend alhier, verkoopt aan de heer Leonardus Swinkels, werelds priester alhier, een akker teulland gelegen alhier ter plaatse ge naamd het *Derp over de Straat*, gekomen van Cornelis Peters van de Mortel, gequoteerd nr. 555, gr. 1 lop. 17 r., e.z. de waterlaat, a.z. de wed. Jan Gerit Claus, e.e. de wed. Hendrik Goossens, a.e. de straat. Last: een jaarlijkse cijns van 12 penningen aan de Vrouwe van Deurne	1783	ORA
Derpsestraat	vervolgens door de *Derpse straat* langs de loop in de Helleman, vandaar terug tot aan de kerk, vandaar langs de loop aan de Crommenboom langs de Heijakkerse straat door het Haageijnd	1795	OAD

Het gedeelte van de Commerstraat/Derpsestraat dat na de aanleg van de spoorlijn ten zuiden ervan was komen te liggen, heette nog rond 1950 "het straotje". (Mededeling van Martien Maas aan Pieter Koolen dd. 10-01-2008) In Bakel werd rond 1950 met "De Straot" de bebouwde kern van het dorp bedoeld. (Vriendelijke mededeling van Pieter Koolen dd. 10-01-2008) Dat het 'straotje' als oude dorpskern ten zuiden van de spoorlijn lag bewijst eens te meer dat het oorspronkelijke Derp op de Veldheuvel lag.

Commerstraat	bouwland De Kommerstraat, kadaster Sectie F no. 95	1910	NL

F 95 = een stuk grond van afgerond 21 are (= 2010 m2) ter plaatse van Derpsestraat huidig nr. 36.

Commerstraat	B 157-B 167, E 5-7, E 79, E 81-151 en F 8-F 115	1832	KD
Commerstraat	Heuvelstraat + Derpsestraat	2010	KD
Commerstraat	HGA B-2, E-1 en F-1		
COMMERSTRAATAKKER	den *commerstraet acker*	1663	VD
Commerstraatakker	E 140	1832	KD
Commerstraatakker	Tussen Derpsestraat en Stadhoudersweg waar nu Derpsestraat 33D ligt	2010	KD
Commerstraatakker	HGA E-1		
CONSERD	een eeuwsel den *Coensaert*	1540	HP
Conserd	hooibeemd den *Coonsert*	1650	HP
COPPART	Nog bij Henrick Molendijcx omtrent 2 lopense land, genaamd den *Coppaerd*	1566	OAD
Coppart	een stuk land geheten den *Coppaert* (dardalff loepense groot) te Deurne neven erf. Nelis Golis en erf. der kn. w. Jans van Os, strekkende op de Heeckstraete	1566	HP
Coppart	een stuk groesland, bekend als den *Coppart*, aan de Bogartsecker	1582	ORA
Coppart	Dit perceel staat bekend onder de naam den *Coppart* en wordt begrensd aan een zijde naast de erfgenamen van Heijnthen Molendijcx, aan de andere zijde naast de Bogartsecker, aan een einde naast de straat en het andere einde naast Peter		

	van Herssel	1582	ORA
CORT	*zie Kortenakker*		
CRAPPENDONK	den *Crappendonck*	1663	VD
CREIJENBEEMD	den *Creyenbeemd*	1525	HP
Creijenbeemd	den *Creijenbeempt*	1525	HP
CRIJNS SPANIERAKKER	van *Crijns Spaniersacker*	1663	VD
CROMELOOS/Drumeloos	een stuck lants aen die *crommeloos*	1423	LB
Cromeloos	een stuck lants gheleghen aen *cromeloos*	1485	LB
Crumeloos	Gheert van Os XXVI martij anno XV-c ende XLVIII bij doode wijlen Diedericx van Os sijns vaders // houdt t derdendeel van eender hoeven binnen der prochien van Doirne gelegen mitten huijsingen ende schueren dair op staende mitten bogaerde ende erffenisse dair bij gelegen van een stucke lants geheeten d'Bogaertacker streckende mitten eenen eijnde aen den groenenwech van een stucke lants geheeten de schuerde stadt streckende neven den gruenenwech van een stucke lants mitten een eijnde streckende aen die donck van een stucke lants streckende aen ghije heijlegaet tot aen den gruenenwech, van een cleijnen stucken dair bij gelegen van eenen stuck lants gelegen aen de *crumeloos* ende van eenen mudde rocx erfpachts dat gelt Jan Schotman woenendt tot Doirne	1548	LB
Crumeloos	enen stuck lants gelegen aen de *crumeloos*	1548	LB
Crumeloos	een stucxken daerbij gelegen aen *Crumeloos,*	1569	LB
Cromeloos	een stuck lants gheleghen aen *cromeloos*	1606	LBR
Drumeloos	Een stuck lands streckende aen 't heijlegaert tot aen de groenen weg; een stucxken daer bij gelegen aen de *Drumeloos*	1569	RB
Drumeloos	Een stuck lands streckende aen 't heijlegaert tot aen de groenen weg, een stucxken daer bij gelegen aen de *Drumeloos*	1606	RB

De juiste schrijfwijze moet nog gecontroleerd worden.

CROMMENTUYN	*zie Krommetuin*		
CUIJKENEIND	wt een ecker, gel. aende *Cuycken ijnde*	1539	ORA
Cuykseind	een ecker, geleghen scuyns voir tegen die *Cuycks eynde*	1543	ORA
Cuijk	een ecker, gel. boven erffenisse Henricx Vermerendonck, genaempt *den Cuyck*	1544	ORA
Cuyk	stuck lants metten tymeragien dair op staende, 4 lop., geheyten die *Kyek*	1545	ORA
Cuijk	een stuk akkerland, genaamd de *Cuijck*	1566	ORA
Cuijkseeuwsel	Het *Cuijckxeusel*	1569	ORA
Cuijkseind	een huis met hof en schuur en weilanden en akkers allen tesamen staande en gelegen alhier aan de *Cuijcx Eijnde*	1588	ORA

daal

Dal- en daalnamen wijzen op inzinkingen in de bodem (d.w.z. in relatie tot de omliggende percelen, die op zich best hoog konden liggen), meestal laaggelegen hooilanden. (Beijers/Van Bussel). In Deurne, Nuenen en Tongelre is sprake van een 'daal-akker', hetgeen niet direct op grote vochtigheid wijst.

DAAL	het huis, met hof en toebehoren staande en gelegen in de Breemmortel met meer percelen, zoals de akkers, genaamd: de Groene Ecker en het *Dael*	1610	ORA
Daal	vuijt een stucxke landts int *Dael*	1643	DC
Daal	stuck landts inde *Dael*	1652	MD
Daal	den *dael*acker	1663	VD
Daal	het bijlstuk in *dal*	1663	VD
Daal	*dael* ende voorhoeft	1663	VD
Daal	Item uijt een stucxken lants int *Dael,* U. F. het leengoet van Meulendijcx	1678	DC

Daal	voor 't lant int *Dael* ende den Coolhoff	1678	DC
Daal	stuck landts de *Dael*	1701	MD
Daal	lant den *Daal*acker	1701	VD
Daal	acker den *Dael*acker	1724	ORA
Daalakker	gronden in Vreekwijk: de Cuyperin, Bijlakker, *Daal*akker, Langenakker en Wittenberg	1725	ORA
Daal	acker in *Daal*	1740	ORA
Daal	Item uijt een stuckxken lants int *Dael*	1754	CR
Daal	een acker int *daal*, maatboek nr 877, gel. alhier aan den Breemmortel	1758	ORA
Daal	een acker genaamt het Bijlstuk int *Daal*, maatboek nr 912	1758	ORA
Daal	int *Daal*, maatboek nr 1069	1758	ORA
Daal	acker den *Daal* Acker	1781	ORA
Daal	land *Daal*acker	1785	VD
Daal	land den *Daal* akker	1803	ORA
Daal, het	E 807-812	1832	KD
Daal	noordrand Rapenweg	2010	KD
Daal	HGA E-2		

DANDELS boven *dandels* 1663 VD

Verbastering van Aenels? (*Zie aldaar*)

DEKKERSKAMP lant geheiten *deckerscamp* 1434 HP

DEL (Moostdijk) De *Del* 1693 ARK

DENNEVELDSE AKKER	een perceel land, gelegen als voor [de Bottel], genaamd den Akker aan 't *Denneveld*	1827	ND
Denneveldse akker	B 501	1873	ND
Denneveldse akker	Ongeveer ter hoogte van de Daalder	2010	KD
Denneveldse akker	HGA B-3		

derp/dorp

Het centrale gedeelte van een nederzetting, de dorpskom, meestal het centrum rondom de parochiekerk of de plaats waar de bewoning het dichtst was.

In Deurne wordt *derp* zowel gebruikt voor wat nu Deurne-centrum in zijn geheel is ('het *derp* Doerne', 1441) als voor het gebied tussen Lage Kerk en het begin van het Oude Stappad. Waar de grenzen lagen is helemaal onduidelijk. Soms wordt de Veldheuvel er wel bij gerekend (alhoewel dat ouder was), soms niet. Soms wordt het *derp* zelfs tot Veldheuvel gerekend. In 1717 wordt zelfs van de Schatgraaf gezegd dat die in het *Derp* ligt. Daar er in 1589 sprake is van "gelegen alhier in het *Doirp* of Veltheuvel" moet geconcludeerd worden dat de Veldheuvel het oorspronkelijke dorp is geweest. Dat verklaart ook de plaats van de kapel, die duidelijk op de Veldheuvel lag maar vaak genoemd werd "de kapel in het *dorp*", of juist andersom: " in't *Derp* bij de Velthovense Capelle". Veldheuvel was al in 1393 een eigen hertgang. Aangezien er geen lidwoord bij gebruikt werd (in of op Veldheuvel) moet het een van de oudste plekken zijn. Het Derp is betrekkelijk jong, met een oudste zelfstandige vermelding van 1504.

In 1922 werden bij een notariële verkoop opstallen tot het Derp gerekend die naar toenmalige begrippen bijna in Vreekwijk lagen. Het gedeelte van de Commerstraat/Derpsestraat dat na de aanleg van de spoorlijn ten zuiden ervan was komen te liggen, heette nog rond 1950 "het straotje". (Mededeling van Martien Maas aan Pieter Koolen dd. 10-01-2008). In Bakel werd rond 1950 met "De Straot" de bebouwde kern van het dorp bedoeld. (Vriendelijke mededeling van Pieter Koolen dd. 10-01-2008) Dat het 'straotje' als oude dorpskern ten zuiden van de spoorlijn lag bewijst eens te meer dat het oorspronkelijke *Derp* op de Veldheuvel lag.

Pas later is het *derp* zich gaan uitbreiden langs de Commerstraat (later terecht Derpsestraat geheten, want die liep náár het Derp!)

Naar het zuiden toe strekte het Derp zich minstens uit tot en met F 214 en ook een akker aan de IJzeren Paal en de Schatgraaf (E 876) wordt er nog toe gerekend, zij het dat we dan al in het eind van de 18^{e} eeuw zitten. Mysterieus is de vermelding uit 1621: "ex Domo op Vreck int Derp". Over de juiste begrenzing: *zie Schatgraaf*. Uit de vermeldingen over het Stappad uit 1685 en 1785 blijkt dat F 221 tot Vreekwijk werd gerekend en F 216 tot het Derp. De scheiding lag dus daartussen en dat kan alleen de oostwesttak van de Schatgraaf geweest zijn.

Opmerkelijk is ook dat tot ca. 1630 de woorden 'derp' en 'dorp' door elkaar worden gebruikt, met in de 16e eeuw een duidelijke voorkeur voor *dorp,* zelfs met lange -oo- (oe/oi). Na 1630 is het op uitzonderingen na alleen nog *derp*

Opmerkelijk is ook de betekenis van -dorp- als aanduiding voor De Bottel. (*Zie: Dorp (2)*)

DERP	Willem van Doerne zoon wijlen Daniel Noije van Doerne bezit een tiend in het derp Doerne	1441	BP
Derp	Jonker Wessel van Boetselaer verkoopt aan Gevart Hendrik van Doerne die vosterijen van 't *Derp* Dorne	1483	BP
Derp	Laurens van de Hulsbergh ingezetene des *dorps* van Doerne	1492	BP
Derp	een stuk land in het *dorp*	1504	ORA
Derp	vut een stuc lands metten tymeragien daer op staende, gel. int *dorp*	1505	ORA
Derp	een stuc lands geleghen omtrent het *dorp* van Doeren	1518	ORA
Derp	vut enen camp lands ende vutten tymeragien daerop staende, geleghen te Velthoevel omtrent den *dorp*	1519	ORA
Derp	een stuc lands gel. omtr. die Capelle int *dorp*	1520	ORA
Die kapel heette van zichzelf altijd de Veldheuvelse kapel!			
Derp	Jan Heiligen eigenaar van de hoeve int *Derp*	1538	HP
Derp	uit een huis met toebehoren te Deurne ter stede geheyten int *Teerp*	1538	OAH
Derp	7 vaet roggen, die welcke Marcelis Hacken den selven voergen. Joosten inden jaere XXIIII opgedr. had, wt zekere hostadt, gel. int *dorp* bij de Capelle	1538	ORA
Derp	zekere hofstadt gelege in het *Dorp* bij de capelle	1538	ORA
Derp	Nicolaeus Henricks v. Doerne, Andriess zijn brueder ende Wilbort Janszn. Verdonscot als m/m Katarina wett. dr. Henricx voors. hebben w+e verc. Willemen Jan Mannartszoene - huer gedeelt en versterff, des hen aencomen is midts der doet van vader ende moeder, t.w. hun gedeelt van huysinge, hovinge, lande, sande etc., gel. int *Dorp*. Gelijck in aller manieren Lambert v. Loen tselve goet huyden ten daige onder zijn bedrijve ende bouw heeft, houdende omtr. tsamen 15 oft 16 lop., en is gel. die hostadt rontsomme aen die straet	1540	ORA
Derp	wt camp erfs met alder tymeragien dair op staende, gel. int *Dorp* bij de capelle van St. Anthonis, UL. Geritken Melis goet, AL. Peter van Doerne erfgen., UF. den Lijckwech, AF. gem. straet	1541	ORA
Derp	wt camp. erfs met tymeragien dair op staende, gel. int *dorp*	1544	ORA
Derp	3 mauwer roggen jairl. der capelle int *dorp*	1545	ORA
Derp	wt sijnder hostadt int *dorps* gelegen	1546	ORA
Derp	wt een camp erfs metter tymeragien dair op staende geleghen int *dorp* bij de capelle	1546	HP
Derp	noch III malder rogge jairl. der capellen van St. Anthonis int *dorp*	1546	ORA
Derp	capelle van St. Thonis int *dorp*	1547	ORA
Derp	uit een huis met een stuk land en alle gericht te Deurne ter stede geheten int *Dorp*	1554	HP
Derp	Item heeft Faes gezet tot een onderpand die hoeve zoals hij die gekocht heeft van Sprincks erfgenamen. Gelegen zowel in het Dorp alsonder Vreeckwijck	1574	ORA
Derp	Wij Borgemeesters, Schepenen, heilige Geestmeesters en het grootste deel van de gemeeningezetenen van Deurne, doen condt een iegelijk dat voor de Schepenen alhier is gekomen in zijne propere persoon Henrick van den Hoevel, wonend te Weert. Zij verkochten aan hem een jaarlijkse rente of pacht van 12 malder rogge, goed en gaaf koren naar de maten van Weert en ook in Weert te leveren. Dit voor een som geld van 500 Brabantse guldens, zoals Henrick van den Hoevel aan hun heeft betaald. De ingezetenen van Deurne beloven hem te betalen op de laatste dag van december, tot hoogstens 14 dagen daarna, los en en vrij van alle lasten. Met als onderpand het gehele *dorp* van Deurne. Zij mogen deze verplichting over 8 jaren lossen, niet eerder. Met een opzegtermijn van een half jaar eerder. Te lossen met fl. 400,00 Karolingisch geld.	1577	ORA
Derp	een jaarlijkse last van 7 vaten rogge naar de Helmondse maat te geven aan de Rec-		

	tors der Anthoniskapel staande alhier in het *Doirp*	1582	ORA
Derp	staande en gelegen alhier in het *Doirp*	1587	ORA
Derp	het groote oude huis met de daarbij staande schuur de helft oostwaarts, staande en gelegen alhier in het *Doirp* of Veltheuvel	1589	ORA
Derp	Heer Jan Pegs erft het grote oude huis in het *doirp* of Veltheuvel	1589	ORA
Derp	een stuk land van omtrent 5 copse groot, alhier te Deurne in het *Doirp* gelegen, begrensd aan een zijde naast Jan Nouwen, aan de andere zijde naast Peter van Bruggen, aan een einde naast de Lijckweg en het andere einde naast de kerk	1590	ORA
Derp	een stuk land gelegen te Deurne boven het *Doerp*	1599	ORA
Derp	een huis te Deurne genaamd int *Dorp* aen Sint Anthoeniscappel	1602	HP
Derp	tegenwoordige borgermeesters des *dorps* van Deurne	1603	ORA
Derp	een akker groot omtrent 3 lopense, gelegen in het *Doirp* in d'Ecker. Aan beide de zijden naast Aert Thijssen, een einde uitstrekkend van de put tot op de Lijckweg	1605	ORA
Derp	een weiland gelegen in het *Doerp*	1605	ORA
Derp	een drieske of weiland, gelegen omtrent het *Dorp*	1606	ORA
Derp	een weiland zoals dit perceel gelegen is in het *Doerp*, gelegen nabij de Schatgrave aan de andere zijde de erfgenamen van Jenneke Snabben, aan een einde de Stapperpat	1606	ORA
Derp	een drieske of weiveld te Deurne omtrent het *Dorp*	1607	ORA
Derp	drieske gelegen alhier in het *Doerp*	1608	ORA
Derp	een akker in het *Derp* gelegen	1609	ORA
Derp	huis in *Teerp* van Peter Goert Dors	1611	HP
Derp	een huis in het *Doerp* naast de Lijckweg	1612	ORA
Derp	een drieske met een koolveldje, gelegen in het *Dorp*	1619	ORA
Derp	ex geregte ten velde int *Derp*	1621	CR
Derp	ex Domo op Vreck int *Derp*	1621	DC
Derp	Ex domo et orto int *Derp*	1621	DC
Derp	een weiland gelegen te Deurne in het *Doerp*	1623	ORA
Derp	uyt seecker huys, hoff ende erffenisse, gelegen aen het *Derp*	1624	OAH
Derp	een klein huisje staande in het *Doerp*	1625	ORA
Derp	twee akkers gelegen in het *Doerp*	1625	ORA
Derp	een hofstad gelegen in de Lemkuijle in het *Dorp*	1626	ORA
Derp	een perceel grond gelegen in het *Dorp*	1627	ORA
Derp	2 percelen akkerland gelegen in het *Dorp* en aan de Veldheuvelsestraat	1629	ORA
Derp	twe percelen van erffen gelegen onder deser jurisdictie wijlen Jan Goort Maes toebehoort hebbende die ontrent der cappelle int dorp neeven d'erff Henrick Sijmons ter eenre ende Jan Maes	1629	ORA
Derp	een huis in het *Dorp* aan de Commerstraat	1630	ORA
Derp	huis in die Commerstraet in het *Derp*	1631	HP
Derp	een huis met schuur en dries, 2 loppensaets groot, te Deurne, ter plaatse genaamd in 't *Derp*	1632	OAH
Derp	het nieuw huys, hoffstadt, t`brouwhuys, ende hoff daer tusschen beyden gelegen, ende met de hellicht van de schuere het eynde naest het nieuwhuys voors:, ende voorts gelyck `t selve is gelegen onder dese heerlicheyt van Deurne ter plaetse int` *Derp*	1637	ORA
Derp	item alnoch de hellicht van den Grooten Ackers d`een sijde naest den *Derp* gelege	1637	ORA
Derp	het ouderwoonhuys, schop, pertstal, lendsie hoffstadt, hoff, boomgaert, grascant, teynen die selve huysinge ende geheelen dries daer aen gelegen, mitsgaders de hellicht van de schuere ende eynde naest Krieckenbeeck tot het leugengebont toe waerbij oock sijn gebuecht twee eycken houten op de straet aende schuere staende, te houwen binnen den tijt van twelft jaeren, al gelijck het selve ouderhuys met sijne gerechticheyt is gelegen onder dese heerlicheyt van Deurne ter plaetse int *Derp*	1637	ORA
Derp	ende seeckere dries gelegen in`t *Derp* aen`t Hagelcruys	1637	ORA
Derp	Jan de Bottel kinder int *Derrup*	1640	ASG

Derp	Laurens Pauwels met Wauter sijn swager wt hun ouders goet int *Derrup* 12 vaet woort beth. tvaet met 5 st. en is beth. anno 1640	1640	ASG
Derp	Vuijt eenen acker geleghen in *Derp* groot ontrent 2' lopensaet, U.F. den Lijckwech, A.F. den Kerckpat	1643	CR
Derp	Vuijt huijs hoff metten bogaert ende aengeleghen erffenissen int *Derp* groot ontrent 10 lopensaet, U.L. de gemeijne straete	1643	CR
Derp	Vuijt eenen acker int *Derp* geleghen	1643	CR
Derp	Vuijt huijs ende hoff geleghen int *Derp* groot met aengelach ontrent 2 lopensaeten, A.L. eenen gemeijnen wech, A.F. de gemeijne straete	1643	CR
Derp	Vuijt een groesveltien geleghen int *Derp* groot ontrent viertic royen, U.L. Peercke dochter Henrick Thomas van Krieckenbeeck, A.F. eenen gemeijne straete	1643	CR
Derp	vuijt huijs hoff met eenen dries daer aengeleghen ter plaatse int Derp aen de Veldtheuvelse Capelle	1643	DC
Derp	vuijt eenen acker geleghen ontrent het Hagelcruijs int *Derp*, A.F. eenen lijckwech	1643	CR
Derp	ex domo domistadio et orto cum suis attinentibus sito iuxta Capellam int *Derp*	1643	DC
Derp	vuijt eenen dries oft groesveldt geleghen inde Leemcuijlen int *Derp*	1643	DC
Derp	vuijt eenen acker geleghen int *Derp*, a. f.de Commerstraete	1643	DC
Derp	vuijt eenen acker geleghen int *Derp* ende boven de hoeffen den Berch genaemt in de gemeijne ackers	1643	PU
Derp	vuijt eenen acker groot ontrent 5 lopensaeten int *Derp* boven de Hoeffen, u. l. den Lijckwech ende voorts rondt somme in haer selleffs erffenisse	1643	PU
Derp	een stuck landts groodt ontrent vier leupense gelegen int *Derp* onder Deurne, d`ander eynde aen den Lyckwech	1653	ORA
Derp	Lambert Dircx t.b.v. Peter Doirs teullant 36R ter plaatse geheten *Derp*, EZ de Schatgraeff, AZ de verkopers, AE de wegh [wrsch F 188 of E 946]	1654	ORA
Derp	1 vat rogge uijt haer huijs int *Dorp*	1659	KM
Derp	Uijt eenen acker gelegen int *Derp* groot ontrent 20 lopensaten, U. F. den Lijckwech, a. f. den kerckpadt	1678	CR
Derp	Uijt huijs hof metten bogart ende aengelach int *Derp* groot ontrent 10 lop., U.L. de gemeijn straet	1678	CR
Derp	Uijt een groesveltien gelegen int *Derp*, U. L. Peerken dochter (van) Hendrick Thomas van Kriekenbeeck, A. F. een gemeijne straete	1678	CR
Derp	Uijt huijs hoff met eenen dries daer aen gelegen ter plaetse in *Derp* aenden Velthoevelse Capelle groot ontrent 10 lopensaten, U. L. Hendrick Janssen Cuijpers, A.L. et Utroque Fine de gemeijne straete	1678	CR
Derp	Uijt eenen acker groot ontrent 2 lopensaten ontrent het Hagelcruijs int *Derp*, A. F. eenen Lijckwech	1678	CR
Derp	Uijt eenen acker, schietende op den Lijckwech, genaemt de Pan, gelegen int *Derp*	1678	DC
Derp	Uyt huys, hoffstadt ende hoff met syn toebehoorten gelegen bijde capelle int *Derp*	1678	DC
Derp	Uijt eenen Dries ofte groesvelt gelegen int *Derp* aende Leemcuijlen	1678	DC
Derp	Uijt eenen acker gelegen int *Derp*, A.L. Peter Gevert Manders de Commerstraete	1678	DC
Derp	Uijt een acker gelegen int *Derp* boven de hoeff den Berch genaemt in den gemeijnen Ackers, A.F. de gelder oft erfgenaemen Catalijn Teunis Arts van Ebben, Item uijt eenen acker int Derp boven de *Hoeve*, U. L. den Lijckwech ende voorts rontsom in d'erff van Catalijn Teunis Arts van Ebben	1678	PU
Derp	een stuk groesland in de Kommerstraet in het *Derp*	1685	ORA
Derp	een stuk weiland in het *Derp*, e.e. de Commerstraet, a.e. van het aengelagh af te meeten	1685	ORA
Derp	een stuk weiland in het *Derp*, e.e. de gemeente ofte heijde	1685	ORA
Derp	Item het Borcxken, groot seven roeyen, gelegen in het *Derp*	1685	CD
Derp	Dezelfde borgemeesters verkopen aan L. de Casteecker, drossaard van Deurne, een quaet vervallen huijs en aengelagh met teul- en groeslant met den hoijwaes gelegen in het *Derp*	1685	ORA

Derp	Lowijs Caestecker, drossaard van Deurne, verkoopt met het uitgaan van een brandende kaars aan Jacob Magiel Golofs een stuk hei, genaamd den Heijdries, gelegen in het *Derp*. De drossaard heeft het bij erfkoop van de gemeente verkregen	1685	ORA
Derp	stuk akker- of groesland te Deurne in het gehucht genaamd het *Derp*	1690	ORA
Derp	een stuk erffs van de gemeente int *Derp*	1691	ORA
Derp	1 lop. groesland, gelegen in 't *Derp,* af te meten van Wouters aangelag, ende met twee hoeckxkens op de gemeijnte vuijtschietende met een hegh ofte gelijnt tussen malcanderen aff te paelen	1692	ORA
Derp	een stuk groesland in 't *Derp*	1693	ORA
Derp	hebben na voltrokken executie, van de goederen van Hendrick Janssen den Cuijper, openbaar met uitgaan van brandende kaars verkocht een huis, hof en aangelag met de verdere bijhorende erfenisse volgens de verkoopcedule daarvan, gelegen in de hertgang genaamd het *Derp*. Koopsom 15 gld	1694	ORA
Derp	het woonhuis, schuur, schop, hof en aangelag gelegen in het *Derp*	1694	ORA
Derp, voorste	huijs, hof en aangelag genaamd het voorste *Derp,* EZ Hendrik Konings [E 99] AZ Frans Konings [E 84] dus = E 90	1711	ORA
Derp	item den Eegacker int *Derp* aanden Lijkweg	1711	ORA
Derp	dat op Dinsdag 50 welgewapende mannen op het kerkhof onder leiding van rotmeesters worden opgecommandeerd uit de verschillende rotten, zijnde o.a. het *Derp*	1711	CD
Derp	item de gemeijnte int *dorp* van den hoek van de nieuwe erve van Jan Goossens aan den Schutboom tot boven Peter Dors	1712	CD
Derp	Verzoek van enige ingezetenen aan Johan de Casmajor [drossaard] nopens een te bouwen Roomse kerk op een zekere akker gelegen in het *Derp* en toebehorende aan de weduwe Antonij Hensen. Bezwaar van neringdoenden en winkeliers omdat als den voors. dienst geeindigd is de buijtenlieden gewoonlijk verteren en consumeren en hun waren komen vijlen en verkopen. Men vreest de ondergang van de nering en negotie van de goede ingezetenen die omtrent de grote kerk wonen. Ook is zeker te verwachten dat 'den schoonen korenacker' van de weduwe Antonie Hensen wordt geruineerd en bedorven	1715	OAD
Derp	Paulus de Louw t.b.v. Maria huijsvrouw Cornelis Hikspoor, een huijs genaamt het bakhuijs met den hof ter plaatse geheten het *Derp* met het gebruijk van de put bij groot huijs	1715	ORA
Derp	t.b.v. Joost de Vet genaamd de Schatgraaf 4L in *Derp,* EZ de Schatgraaf, AZ gemeente, EE de Stappad [F 213]	1717	ORA
Derp	Antonis Peter vande Bogert int *Derp* aan de Schatgraaf 3L, EZ de Stappad, AZ Claas Evert Gielen [F 185], EE Teunis vande Bogart, AE de Schatgraaf [= F 186]	1717	ORA
Derp	Ex domo domistate cum attinentiis sitis juxta capellam int *Derp*	1717	DC
Derp	dat door enige schepenen en tienmannen enige nieuwe erven te Liessel, Sylberg en in 't *Derp* zijn opgemeten, waarna na deliberatie besloten wordt deze door schepenen publiek te doen verkopen	1722	CD
Derp	den Geleijnt akker in de akker boven het *Derp*	1772	ORA
Derp	huis hof en aangelag in het *Derp* aan de Peelstraat	1745	ORA
Derp	een acker gelegen int *Derp* [kerkbezit]	1746	OAD
Derp	een acker inde Eelmisse 3L int *Derp,* EZ Jan Vermenten [F 177], AZ deselven, EE de Heijeijndse weg	1746	ORA
Derp	item acker aan de Eelmissen ter plaatse geheten het *Derp* nr 948 [F 214]	1748	ORA
Derp	Uijt eenen acker gelegen int *Dorp,* A. F. den Kerckpadt	1754	CR
Derp	Uijt huijs hoff metten bogaart en aengelach int *Dorp,* U. L. de gemeijnstraet	1754	CR
Derp	Uijt huijs en hoff gelegen in t *Derp*	1754	CR
Derp	Uijt eenen akker zijnde halff in't aangelag ter plaatse in't *Derp* bij de Velthovense Capelle	1754	CR
Derp	Uijt huijs hoff met dries daer aen gelegen ter plaetse int *Derp* aen de Velthoevelse Capelle	1754	CR
Derp	Uijt huijs hoff en aengelach ter plaetse int' *Derp* bij de velthoevelssche capelle,		

	utroque fine de gemeijnstraet	1754	CR
Derp	Uijt eenen acker ontrent het Hagelcruijs int *Derp*, A. F. eenen lijckwegh	1754	CR
Derp	uijt een acker int *Derp* genaemt De Pan	1754	PU
Derp	Uijt een acker gelegen int' *Derp* boven de Hoeff den Bergh genaemt in de gemeijn ackers	1754	PU
Derp	Uijt eenen acker schietende op den Lijckwegh genaemt de Pan gelegen int *Derp*	1754	DC
Derp	Uijt huijs hoffstadt en hof met sijne toebehoorten gelegen bij de capelle int *Derp*	1754	DC
Derp	Uijt den Veltheussen dries oft groesvelt gelegen aende Leemcuijlen int *Derp*	1754	DC
Derp	Uijt eenen acker zijnde de helft in't aangelag ter plaatse in't *Dorp* bij de Veltho-vense Capelle	1754	DC
Derp	Ex domo domistade cum attinentibus sitis juxta capellam int *Derp*	1754	DC
Derp	Uijt eenen acker gelegen int Derp, A.L. Peter Gevert Manders de Com mer-straete	1754	DC
Derp	Symon Jansen koopt een huiske met hof in het *Derp* met gebruik van dewaterput als van ouds	1757	ORA
Derp	een perceel land 31 r. 3 v. nr 503, gelegen alhier ter plaatse genaamd *Terp* ge-naamd Kriekenbeek, om een huis daarop te timmeren, e.z.e.e. wed. Hendrik Goossens, a.z. de gemeene weg, a.e. de kerkpat en Dirk Peeter Manders	1783	ORA
Derp	de helft van een akker gr. ca. geheel 48 r. 13 v., maatboek nr. 949, gelegen al-hier ter plaatse genaamd *Derp* aan de Stappad en Meulenweg, waarvan de wed. Jan Goossens de wederhelft heeft, e.z. Peter van Bakel, a.z. Peter Frans Adriaans, e.e. de wed. Jan [van Gog] a.e. de Stappad voors	1785	ORA
Paal, IJzeren	item land IJsere Paal+Schatgraaf samen 9L [E 876] (afd. *Derp*!)	1785	VD
Ellemisse	land in de Eelmisse (afd. *Derp*!)	1785	VD
Molenweg	de ½ acker aan de Stappad en Meulenweg (afd. *Derp*!)	1785	VD
Derp	Aanstaande donderdag (29-03) worden eenige gemeenten-bomen staande aan den Ekelhof, in 't *Derp*, in de Zijlberg en Breemortel publycq en voor alleman verkocht.	1787	OAD
Derp	op *Derp*	1791	OAD
Derp	de wijken van *Derp* en Kerkeynd, Meulenhof, Wasberg, Haegeynd en Vloeyeint, Zylberg, Breemortel en Vrekwijk	1796	OAD
Derp	de Loopkens in *Derp*	1832	OAD
Derp	*Terp* (op Topografische Kaart 1:25000)	1892	TK
Derp	Rond kruising spoorlijn-Derpsestraat-weg naar Liessel (Stappad)	1832	KD
Derp	rond kruising spoorlijn-Stadhoudersweg	2010	KD
Derp	HGA E-1, E-2 en F-1		

DERP, VOORSTE	huijs, hof en aangelag genaamd het voorste Derp, EZ Hendrik Konings, AZ Frans Konings	1711	ORA
Derp, voorste	t.b.v. Jan Janse van Loon, een huijsinge, hof en aangelag genaamd het *Voorste Derp* alhier in Derp [E 90, nu Brouwerij Swinkels op de Lage Kerk]	1716	ORA
	Het Derp moet begonnen zijn zo ongeveer bij de eerste schuurkerk aan de Lage Kerk: tussen Hendrik Konings [E 99] en Frans Konings [E 84] dus = E 90		
Derp, voorste	Van E 81 tot E 113 = F 1 tot F 40	1832	KD
Derp, voorste	Van Lage Kerk tot ongeveer Stationslaan	2010	KD
Derp, voorste	HGA E-1 en F-1		

DERPSE AKKER	E 1259-1263	1876	ND
	E 1259 is een hernummering van E 890 en E 1263 van E 885		
Derpse akker	den *Dorpsen akker*, F 179 en F 187	1846	ND
	Opvallend is, dat deze percelen ten zuiden van de spoorlijn lagen en dat de Derpse akker dus tot op de zuidrand van de Veldheuvel blijkt te hebben gelegen, wat erop wijst, dat het Derp en Veldheuvel ooit identiek waren.		
Derpse akker	zuidrand van Dr. Hub. van Doorneweg tegenover Zaan-Beerse en de noordwesthoek kruising H.Mesdagstraat/ventweg Liesselseweg	2010	KD

Derpse akker HGA E-2 en F-1

DERPSE HOEF Jan Heiligen eigenaar van de hoeve int *Derp* 1538 HP
Derpse Hoef het groote oude huis met de daarbij staande schuur de helft oostwaarts, staande en gelegen alhier in het *Doirp* of Veltheuvel 1589 ORA
Derpse Hoef Heer Jan Pegs erft het grote oude huis in het *doirp* of Veltheuvel 1589 ORA
Derpse Hoef vuijt eenen acker groot ontrent 5 lopensaeten int Derp boven de Hoeffen, u. l. den Lijckwech ende voorts rondt somme in haer selleffs erffenisse 1643 PU
Derpse Hoef Item uijt eenen acker int Derp boven de Hoeve, U. L. den Lijckwech ende voorts rontsom in d'erff van Catalijn Teunis Arts van Ebben 1678 PU
Derpse Hoef stuk teul- en akkerland, groot 2 lopensaten ter plaetsen inden gemeijnen Acker boven de *Derpse Hoeff*, a.e. den Lijckwegh 1685 ORA
Derpse Hoef Item het Borcxken, groot seven roeyen, gelegen in het *Derp* 1685 CD

Het kan bijna niet anders dan dat hier het complex wordt bedoeld dat op de kaart van Tranchot de Hoef heet, de centrale hoeve van de Veldheuvel. De akkers daaromheen heetten de *Hoef, op de Hoef, Boven de Hoef*, afwisseld met *Boven het Huis.* Oorspronkelijk was dit het huis Stakenborch, later Ten Eijnde genoemd, ook wel de Casteele van Veldheuvel. Op de kadasterkaart van 1832 is het nog altijd een imposante kasteelboerderij zoals men die nog wel in Limburg ziet. Ouwerling heeft het complex rond 1890 getekend. Toen waren er nog 3 van de 4 delen rond de oude binnenplaats over.
Het is waarschijnlijk déze hoeve geweest die aan de woonkern de naam Veldhoven heeft gegeven.
De hoeve wordt altijd onderscheiden van de Hoef Ten Berge (zie: Berge, Ten) waarvan ook vermeld wordt dat die in het Derp of op of bij de Veldheuvel lag, maar die altijd de precisering "Ten Berge" erbij kreeg.

Derpse Hoef *zie: Ten Eijnde* en *Veldheuvel*

DERPSE LOOP *Zie: Graaf, oude*

DERPSESTRAAT *vóór 1795: zie Commerstraat*
Derpsestraat vervolgens door de *Derpse straat* langs de loop in de Helleman, vandaar terug tot aan de kerk, vandaar langs de loop aan de Crommenboom langs de Heijakkerse straat door het Haageijnd 1795 OAD
Derpsestraat de *Derpschestraat* 1841 NAD

DERPS PEIJTEN(?) *Derps Peijten* gel. als voor maatboek nr 744 1770 ORA

DIEDESCHOOT Godefridus genaamd van Beirgulen beloofde aan Adam van Mierd ten behoeve van Rijnerus genaamd Haengrave, zoon van voornoemde Godefridus 400 mottoon na maning te betalen. Ter meerdere zekerheid stelde voornoemde Godefridus tot onderpand de helft van een hoeve gelegen in Vlierden genaamd *Diedenschoet* 1368 BP
Diedeschoot dat oude *didescoet* 1439 FS
Hilleke dochter wijlen Jan van *Dijesschit* wed. van Goijart vander Heijden 1444 BP
Diedeschoot het goed ten *dyedenscoet* 1490 VBP
Diedeschoot de hoeve genaamd tgoet ten *dyedenscoet* (Aert Ryckerssoen van der Stegen van Zevenum erfgenaam van heer Aert van Stakenborch e.a.) 1493 VBP
Diedeschoot uit een camp land in Gheen *Dieschoet* te Deurne, jurisdictie van Vlierden neven alom de erf. Jans van *Dieschoet* 1523 HP
Diedeschoot een malder erfrogge uit een huis geheten die *Dijesschit* te Deurne neven erf. Joest die Visscher 1549 HP
Diedeschoot een goed geheten die *Dielscot* te Deurne bij erfe Aert van der Papendonck 1587 HP
Diedeschoot uyt enen guede met allen sijnen toebehoirten dat wilner Henrich Stakenborch was ende is geheyten tguet ten *diedenscoot* 1621 VBP
Diedeschoot uit het goet ten diedenscout voorheen van Henrick Stakenborch 1667 VBP

Volgens Beijers/Van Bussel betekent een -dietweg- een 'heerweg'. Het is echter onduidelijk waarom een weg voor het leger (heer) de benaming 'volksweg' (-diet- = volk; vgl. 'Duits, Diets') zou dragen, tenzij bedoeld wordt, dat bij het oproepen van de heerban het volk zich over zo'n weg naar bepaalde verzamelplaatsen begaf waar de krijgstocht een aanvang nam. Dan zou die naam al uit de Karolingische tijd (ca. 800) of nog eerder dateren. Zo

bezien zou een hoeve 'volkshoeve' of 'legerhoeve' kunnen heten, als de opbrengst daarvan gebruikt werd voor het leger. Dat zou op een uitzonderlijk hoge ouderdom wijzen. Ten oosten van Erp ligt de Dieweg, in het BP van 1382/87, folio 93 vermeld als "den grooten diedewech". Volgens Smulders te vertalen als "volksweg".

DIELSCHO(O)T	*zie: Diedeschoot*		
DIEPDIJK	een rente van 13 st. uyt eenen stuck eeuselvelts oft beempt geheyten die duypte, a.e. opten gemeynen wech geheyten den *duypdijck*	1538	OAD

DIEPENBEEK

Kranenbroek en Diepenbeek zouden akkers en hoven geweest zijn, gelegen tussen de Derpsestraat en de Lies-selseweg. (P.Th.Goossens, De Familie Goossens. Deurne, z.j.(ca. 1960), blz. 11)

DIEPENBROEK (Haageind)	een groesveld, zoals dit alhier gelegen is in het *Diepenbroeck*	1588	ORA
Diepenbroek	item een stuck groese gelegen aen het *Diepenbroeck*	1637	ORA
Diepenbroek	een groesvelt gelegen aen`t *Diepenbroeck* soo groot ende cleyn als selve aldaer is gelegen	1663	ORA
Diepenbroek	Item een stuck groeslant genaemt het *Diepenbroeck*	1693	ORA
Diepenbroek	een stuk groesland het *Diepenbroek*, gel. alhier in de Haageijndse Eeusels	1763	ORA
DIEPENBROEK	ex petia prati in *diepenbroec*	1447	CR
Diepenbroek	ut ene stuck beemds in de prochien van Doerne gheheten *Diepenbroec* 1451	BP	
Diepenbroek	een stuck beemds gheheyten het *Dyepenbroeck*	1481	CD
Diepenbroek	beempt in *diepenbroeck*	1490	HP
Diepenbroek	in *diepenbroeck*	1498	CR
Diepenbroek	een eeusel te Deurne geheten het *Diepenbroeck*	1508	HP
Diepenbroek	een weyvelt, gel. int *Diepenbroeck*	1519	ORA
Diepenbroek	een grasveld zoals dit perceel alhier gelegen is aan de Bersom en genaamd is het *Diepenbroeck*	1570	ORA
Diepenbroek	dit met al het houtwas staande op het perceel het *Diepenbroeck* met uitzondering van de bomen staande op de gemeente, dit hout valt toe aan de kavel die ook het huis verkrijgt, met een vermelding van al de lasten drukkend op dit onroerend goed, waaronder een jaarlijkse last van 7 vaten rogge naar de Helmondse maat te geven aan de Rectors der Anthoniskapel staande alhier in het Doirp	1582	ORA
Diepenbroek	een eeuwselveld gen. het *Diepenbroeck*	1590	HP
Diepenbroek	waarna het voorkind met de nakinderen het huis verkrijgen met de hierbij behorende landbouwpercelen, staande en gelegen in het *Diepenbroeck*	1601	ORA
Diepenbroek	een eussel geheten het *Diepenbroeck* neven erf. Jan Bakelmans, Jan Verhage, de akker van den Schaue en de gemeynstraet. Last: een hoen grondcijns	1604	HP
Diepenbroek	een weiland genaamd *Diepenbroeck*	1605	ORA
Diepenbroek	een weiland genaamd het Hamerland met het houtgewas daarop, gelegen in de Zeilberch, aan een einde de gemeente met het *Diepenbroeck* en het andere einde de straat	1606	ORA
Diepenbroek	een euselveld genaamd *Diepenbroeck* in de Zeilberg	1617	ORA
Diepenbroek	weiland in de *Zeilberg* op den Diepenbroeck	1626	ORA
Diepenbroek	een eeuwselsveld in het *Diepenbroeck*	1640	ORA
Diepenbroek	eene erffe gelegen onder jerisdictie van Deurne genaempt *Diepenbroeck*	1654	ORA
Diepenbroek	een eeuselvelt het *Dipenbroch*	1656	MD
Diepenbroek	erf int *Diepenbroeck*	1691	ORA
Diepenbroek	het dieppen broeckx *eussel*	1701	VD
Diepenbroek	5 lpt aan de Zijlberg gen. *Diepenbroeck*	1745	ORA
Diepenbroek	nieuw erve, gelegen aan de Zijlberg int *Diepenbroek*	1757	ORA
Diepenbroek	erven aan de Zijlberg: Pynakker, Hooidriesakker, Haverkamp, Boeyenbraak en *Diepenbroek*	1770	ORA
Diepenbroek	de waterlaat in 't *Diepenbroek*	1827	OAD
Diepenbroek	het *Diepenbroek*, D 1036	1835	ND
Diepenbroek	de waterlaat int *Diepenbroek*	1841	NAD

Diepenbroek	D 1017-1039	1832	KD
Diepenbroek	westrand van Hazenveldweg tussen Merlenbergseweg en Legerweg, zich uitstrekkend in zuidelijke richting tot oostrand Kranenmortelweg bij het Hoekske (*zie: Bernem*)	2010	KD
Diepenbroek	HGA D-2		
DIEPENBROEK (Liessel)	een groesveldje gelegen alhier in het *Diepenbroek*, e.z. Francis van Hout, a.z. de wed. Jan manders, e.e. Peter van Neerven, a.e. de waterlaat (Liessel)	1782	ORA
DIEPENHOF	akkerlang genaamd den *Diepen Hoff* ter zijde naar Vreeckwijck	1584	ORA
Diepenhof	den *diepenhoff*	1663	VD
DIEPTE	een rente van 13 st. uyt eenen stuck eeuselvelts oft beempt geheyten die *duypte*, a.e. opten gemeynen wech geheyten den duypdijck	1538	OAD
DIJKAKKER (Liessel)	teul- en groesland genaamd de *Dijckacker*	1695	ORA
Dijkakker	't Leeg Huys te Liessel aan het Looneynd, een akker genaamd het Heytveld eodem loco, de *Dijkakker* eodem loco, een akker boven 't LeegHuys eodem loco	1749	ORA
	Met het Leeg Huis aan het Looneind wordt hier kennelijk het dan niet meer bewoonde Blokhuis of Slot bedoeld. De andere terreinen liggen "eodem loco", dus 'op dezelfde plaats'.		
Dijkakker	Omgeving Blokhuisweg	2010	KD
DINGHUIS	op het *Regt Huys* van Deurne sullen werden ontboden de roomsche pastoor, de capellanen en bedienders van de roomsche kerkenhuysen aldaar, en dat deselve voor het gerecht in presentie van den predikant en kerkenraad van de gereformeerde gemeente behoorlijk sullen moeten betuygen haar leedweesen over het gerugt en geraas, het geene op den 9 en op de 30 January deses jaars op en ontrent het kerkhoff tot Deurne door een groot getal jongens geduerende de predicatie van Gods Woord, mitsgaders voor en onder het gebed voor de predicatie, gemaakt en aangeregt is, en wijders sullen moeten verklaren, dat sijlieden het selve souden hebben belet, indien sulcx in hun vermogen was geweest	1735	VPF
Dinghuis	C 481	1832	KD
Dinghuis	Dinghuis achter het Groot Kasteel, nu in gebruik bij de Vrije Academie	2010	KD
Dinghuis	HGA C-4		
DIRKSKAMP	een stuk land, zoals dit perceel gelegen is alhier aan het *Dircxen Camp*	1587	ORA

dol

Er wordt aan verschillende verklaringen gedacht. Het mnl. -doel- wijst op een greppel als grens tussen twee percelen en op de Veluwe tussen twee marken. -Dolle- betekent kuil, groot wijd gat in de grond, kom, poel, doorweekte grond. (Beijers/Van Bussel). Volgens Bahlow betekent het smerig water. Bij de Deurnese Dol-(straat) zou het allemaal kunnen kloppen! De Dol-akker moet zijn naam dan later hebben ontleend aan de nabijgelegen Dol.

DOL	item een stuck erfs gel. opten *Dolle*	1520	ORA
Dol	den *Doll* aent Vloyeynt gelegen	1538	HP
Dol	aent Vloyeynde geheten den *Doll*	1538	HP
Dol	een huis met toebehoren te Deurne aent Vloyeynde geheten den *Doll*, a.e. gemeynen loep	1539	OAH
Dol	groesland in den *Dol*	1568	HP
Dol	een stuk groes te Deursen geheten in den *Dol*	1569	ORA
Dol	weiveldje den *Dol*	1624	HP
Dol	huysinghe, stallinghe in den *Dol*	1656	MD
Dolakker	den *doll*acker	1663	VD
Dol	dries in den *Dol*, a.z. groes Speijkenvelt	1771	OAV
Dol	een groesland genaamd den *Dol*	1773	OAV

De Dol moet zowel aan een loop gelegen hebben als in het Vloeieind. Het Vloeieind omvatte oorspronkelijk aanzienlijk meer gebied dan nu. In 1430 werd de Braak achter het Missiehuis ertoe gerekend, wat nu nog het geval is, maar in 1538 ook de Dol (nu Heieind), in 1701 de Beukels en in 1630 strekte het zich zelfs uit tot bij de Bottel. We moeten dit weliswaar meer zien als algemene richtingaanduiding dan als exacte geografische aanduiding, maar groter was het in Vloeieind in elk geval wel. Het schijnt de noordoever van de Oude Aa te zijn geweest van de Donschot tot aan de Beukels.
Nu heeft er blijkens de perceelsgrenzen nog een waterloop gelopen. noordelijk van en evenwijdig aan de Oude Aa, in elk geval van de Dolstraat tot het gehucht Vloeieind aan de weg naar Vlierden. Dat maakt een locatie van de Dol het meest waarschijnlijk aan de Dolstraat waar de woonhuizen lagen met de kadastrale nummers F 429 en 431.

Dol	Waarschijnlijk F 429-436	1832	KD
Dol	Kruispunt Heieindseweg-Dolstraat	2010	KD
Dol	HGA F-2		

DOLSTRAAT	een huis met land te Vlierden ts geh. den Weyer, neven erf. ter Cluyssen en die *Dolstraete* en van de gemeynt van Deurne tot op de gemeynt van Vlierden	1608	HP
Dolstraat	een gemeyne straete genaempt die *dolstraet*	1608	HP
Dolstraat	een straetgen genaempt die *dolstraet*	1616	HP
Dolstraat	een perceel zo heide als weide gelegen in het Heijeijnde aan de *Dolstraat*	1624	ORA
Dolstraat	een stuck groesvelt, gelegen opt Heijeijnde omtrent de *Dol Straet*	1626	BP
Dolstraat	aen de *dolstraat* den lameert	1663	VD
Laanmaart	den laen maert (de lammerenmarkt?)	1663	VD
Dolstraat	een weiveld gelegen alhier in de *Dolstraat*	1783	ORA
Dolstraat	Aan de Dolstraat, F 621 (nummer toegevoegd na 1832)	1869	ND
	Hernummering. Westelijk deel van F 436		

De Dolstraat begon in 1832 nog aan de westkant van de Braak op wat nu de Vloeieindseweg is, om vervolgens met een knik naar rechts naar de Oude Aa te lopen. Nu loopt de Dolstraat vanaf de Oude Aa met een rechtse knik naar de Beukenstraat. Het vroegere noordwestelijke deel heet nu vanaf de rotonde in de Vlierdensedreef Heieindseweg. Deze steekt de Dolstraat in oostelijke richting over.

Dolstraat	Van Heieind naar Vloeieindse Loop (= Oude Aa)	1832	KD
Dolstraat	Heieindseweg van rotonde in Vlierdensedreef tot Dolstraat, vervolgens de Dolstraat naar de Eikhofweg over Oude Aa	2010	KD
Dolstraat	HGA F-1		

donk

Volgens De Vries, Van Berkel/Samplonius, enz. is 'donk' een 'zandige opduiking uit een moerassig terrein'. Van Osta heeft in Naamkunde, jaargang 24, 1992, 87-116, na microtoponymisch onderzoek aannemelijk gemaakt dat ˙poel' of moerassige terreindepressie' een meer voor de hand liggende betekenis van -donk- is dan 'opduiking, hoogte'. Hij zegt daarin onder meer: "Dat donk „hoogte" zou betekenen, is een opvatting die bij nader inzien niet blijkt te stoelen op grondige detailstudie, maar die veeleer het resultaat is van consecratie door herhaling".
In 1776 publiceerde Mr. Johan Hendrik van Heurn, Oud-Schepen en Raad der Stad ˙s-Hertogenbosch, zijn ˙Historie der Stad en Meyerye van ˙s-Hertogen-bosch'. Op pag. 42 schrijft hij: "De naamen van Stabroek, Wilmerdonk, Achterbroek en Overbroek schynen hier toe aanleiding te geven, omdat de woorden Broek en Donk laage en dus ingedykte landen beteekenen".
Van Heurn was niet de eerste de beste. Als iemand de toponiemen in de Meijerij kende was hij het wel! Hij was 'Ontfanger van 's Lants gemeene middelen der Personele Quotisatie' en van 1719 tot 1738 tevens griffier van de Leen- en Tolkamer, in welke functie hij ook belast was met de examinatie van de dorpsrekeningen in de Meierij van 's-Hertogenbosch. Zodoende kwam hij dag in dag uit in aanraking met veldnamen. In zijn positie zou het een lachwekkende vertoning zijn geworden als hij aan een woord een betekenis zou hebben gegeven die exact het tegenovergestelde zou zijn geweest van de alledaags gangbare.
In Vreekwijk, een van de oudste gehuchten van Deurne -in 1271 is er al een Gotfried van Vrecwich- lag ook een toponiem -Donk-. Dat lag niet bepaald hoog en droog, getuige de vermelding uit 1431: "een stuc beempts geheyten in gheen dunghelen". Beemden zijn vochtige hooilanden in beekdalen, meestal laag gelegen. Van Osta noemde ook al een aantal van die omschrijvingen. Alhoewel het gebruik van een voorzetsel geen absoluut uitsluitsel geeft, is het "in" hier toch wel opmerkelijk. Hetzelfde geldt voor "een hooiveld, gelegen in de Lemp

donck". (1566 ORA)
Van Osta's artikel heeft weinig gevolgen gehad. Noch hij noch Van Heurne hebben kunnen doordringen tot de toponymische woordenboeken. De in HGA bijgevoegde hoogtekaart van Vreekwijk, op basis van de hoogtemetingen van vóór 1965, geeft de exacte locatie van de Donk aan. Er was in de hele naaste omgeving geen lager en natter punt te vinden. Er is toevallig ook geen zandige 'opduiking' aanwezig. De hoogtecijfers zijn door de vettigheid moeilijk te lezen zodat -28- soms op -26- lijkt, maar met de originele kaart erbij was het geen probleem meer. Voor alle duidelijkheid heb ik elke laag van 50 cm. een andere kleur gegeven, bruin voor de hoogste en blauw voor de laagste. De lijnen die 25 cm. aangeven heb ik buiten beschouwing gelaten, behalve de laagste. Bij steilranden vallen sommige hoogtelijnen samen en lijken daardoor te 'verdwijnen'.
Er valt verder nog iets op. De meeste hoogtes heten hier -berg-, iets wat volgens de deskundigen eigenlijk boven de grote rivieren thuishoort. Van Berkel/Samplonius zeggen over –donk-: '*... identiek met mnl. donc: 'zandige opduiking in moerassig terrein'. Het is een typisch Zuid-nederlands toponiem, boven de grote rivieren worden zulke opduikingen meestal berg genoemd.*'
Maar juist hier in het Peelgebied, waarvan de oorspronkelijke omvang nog uitstekend te achterhalen is, heten vrijwel alle zandige opduikingen nooit *donk*, maar altijd *berg*!! Alleen al in en bij Deurne: Wasberg, Wolfsberg, Zeilberg, Hanenberg, Nollenberg, Hertsberg, Rijpelberg, enz.
Beijers/Van Bussel gaan ook uit van een 'zandige opduiking', maar vermelden wel dat Van Osta eerder denkt aan 'laag, afhellend' dan aan 'hoogte'.
In Aarschot/B ligt de Donk aan Demer en Weerderlaak, dus in een laagliggend gebied zoals in Vreekwijk. De afgraving wijst precies op het tegengestelde: om de (verdwenen) kerk van Weerde te bouwen, werd in de Donk eerst een verhoging opgeworpen, omdat de kerk bij overstromingen altijd onder water zou staan. (Mail van Paul Kempeneers van 17 mei 2009)
Karel Gildemacher heeft in Friese Plaatsnamen (Leeuwarden, 2007) voor de verklaring van het Friese Donkerbroek < Dongbroec (1408) gekozen voor de verklaring “Een moerassige laagte die als broekland in gebruik raakte”. (Mail van 18 mei 2009)
Om de Vreekwijkse -donk- in een wat groter verband te plaatsen wordt in HGA een aparte kaart toegevoegd, bewerkt naar Hiddink, H., Archeologisch Onderzoek op de Groot-Bottelsche Akker bij Deurne. Zuidnederlandse Archeologische Rapporten 33. Archeologische Centrum Vrije Universiteit, Amsterdam, 2008, plaat 2. De -donk- (aangegeven met een blauw kruisje boven het woord Vreekwijk) ligt op de voormalige Vreekwijkse Akker, onderdeel van de Deurnese Akker. Eromheen liggen akkers waarvan de oudste attestaties teruggaan tot de 14e eeuw. De -donk- ligt hoe dan ook niet in een moerassige omgeving of een drooggelegd gebied. Het is eerder een inzinking in een oude bolle akker. Of er periodieke overstromingen waren is niet te zeggen. Het terrein helt behoorlijk naar het westen en het wijstwater van de Peelrandbreuk stroomt meestal gelijkmatig af. De teksten geven in elk geval geen aanwijzingen voor regelmatige inundaties.

In Deurne komen middeleeuwse -donk-namen vrijwel niet voor. De enige bekenden zijn -de donghen- (1406), -die linghesdonck bi die vosculen- (1455), waarbij van de laatste vermeld wordt dat het een 'beemd' is, dus een nattige hooiweide in een beekdal, en de Beverdonk, een eeuwsel aan de Langstraat (1616).

DONK	Arnoldus filius naturalis Noeijen de Doerne ex hereditate liberorum Johannis Frisonis ex bonis de *Doncghe*	1406	CD
Donk	ex bonis de *donghen*	1406	CR
Donk	land die *donc*	1407	HGB
Donk	ex bonis de *Donghen*	1421	CD
Donk	in gheen *dunghelen*	1429	HP
Donk	een stuc beempts geheyten in gheen *dunghelen*	1431	HP
Donk	de bonis de *dunghen*	1447	CR
Donk	Goeyaert Jan Snijders sn. wilner heeft w+e verc. Danelen Melis Mauwerts soen een stuc euselvelds, gel. ter stede Vreeckwijck in die *Dongelen*, UL. Coeper, AL. Willem Jan Pegs sn., UF. erf. Meeus Lucas, AF. erf. Henrick Emonds	1505	ORA
Donk	Gecomp. in persoen Jan en Henrick, witt. kijnder Lambrecht Swerts, nu ter tijt mondich zijnde (...) hebben gegeven procuratie Bartholomeus hueren brueder om in den naeme van hen te compareren te Den Bosch of elders, dat van node wesen sal, ende aldair vestigen, gunnen ende erven den ghenen die hen afgecocht heeft - een stuck erfs oft eeuselvelt, gel. opdie *Dunghen*	1539	ORA
Donk	een half eeusel, gen. het *Dongelen*, gel. bij de Blaect	1543	ORA
Donk	Een stuck lands streckende metten eenen eijnde aen de *donck*	1569	RB

Donk	uijt eene acker op den *Dongen*	1659	KM
Volgens Meulendijks, 199 zou dit op F 262 slaan. Gegevens over belendingen bevestigen dit.			
Donk	F 262	1832	KD
Donk	zuidwesthoek van de kruising St.-Jozefstraat-Liesselseweg	2010	KD
Donk	HGA F-1		

Donschot

Bij de Donschot moet onderscheid worden gemaakt tussen de hoeve in het Kerkeind vlak bij het Blokhuis, altijd aangegeven met -hoeve- of -bonis- en het voorzetsel -ter- of het latijnse -de-, en de graslanden langs de Oude Aa, altijd aangegeven met het lidwoord -de- of het voorzetsel -in-

DONSCHOT, TER	Gherardus Dusche de bonis *ter Donscot* de novo XIII f; idem de aquaductum ibidem II 1/2 ob	1340	HC
Du(s)ch	Johannes Filius quondam Gevardi *Duch*	1421	CR
Donschot, Ter (Kerkeind)	Henricus *vander Donscot* filius Katarina; Theodorici de bonis *ter Donscot*; idem de aquaductu ibidem	1380	HC
Donschot, Ter	de bonis *ter donscot*	1380	HC
Donschot, Ter	ex bonis *de Donsschen*	1381	CR
Peteren van der Donscit		1397	CD
Peter van der *Donscot*		1404	BP
Donschot, Ter	ex bonis *ter donscot*	1418	HC
Donschot, Ter	ex bonis *de Donsschen*	1421	CR
Donschot, Ter	ex bonis *de Donsscot*	1421	CR
het goed van Peter Verdoncit		1437	CD
Donschot, Ter	de bonis *de Duijssche*	1447	CR
hier duidelijk genoemd naar de bezitter Ghevardus *Dusche* uit 1340			
Donschot, Ter	ex tertia parte bonis *de Donscot*	1447	CR
Donschot, Ter	ex bonis *ter Donscot*	1448	CR
Aert van der *Donschit*, scepen in Doerren		1456	CD
erfnis Aerts van der *Donschit*		1461	CD
Donschot, Ter	ex bonis *ter Donscott*	1499	HC
Donschot, Ter	ex bonis *tot Donschott*	1499	HC
Donschot, Ter	hoeve *ter Donschit*	1510	HP
Donschot, Ter	het vierde deel van een goed en hoeve geheten die Hoeve *ter Donschit* te Deurne	1523	HP
Donschot, Ter	een erfenis met huys, hoff ende zijnder geheelder toe behoiren houdende omtrent VII lopense gelegen in den parochie van Doerne ten stede geheyten het kerckeynde aen die voirt meter eender zijden aen die gemeynte dander zijde huysinge Spirincks dien eynde streckende op die hoeve *Donschot* dander die huysinge Spirincks voirschreven	1525	OAD
de kinderen *Verdonschit*	(aent Kerckeynd)	1539	OAH
Wilbort Janszoon Ver*donscot*		1546	ORA
Donschot, Ter	ex bonis *ter Donscot*	1551	CE
op te huven (de hoeve van) Huyge Spirinck zaliger		1564	NP
Donschot, Ter	ex bonis *ter Donschot*	1638	HC
Donschot, Ter	huys hoff en aengelagh genaampt de hooff *ter donschodt*	1701	VD
Donschot, Ter	Peter Heesman, wonend alhier, ¾ van de helft van een huis, hof en aangelag, genaamd de Hoef *ter Donschot*, gel. alhier in 't Kerkeijnd, zijnde het laaste huijs aen de regter hand als men gaat na den dijk na Brugge	1761	ORA
Donschot, Ter	Goort Mennen ruilt hoeve Ter Braeck tegen hoeve *Ter Donschot*	1800	BAB
Daar nooit en te nimmer een vorm met een -k- erin voorkomt, is het hoogst twijfelachtig of hier enig verband met -donk- mag worden vermoed. Eerder ligt een verbinding met -dungen- voor de hand.			
Donschot, Ter	C 800 t/m 804	1832	KD
Donschot, Ter	westhoek kruising Kerkeindseweg - Vlier	2010	KD
Donschot, Ter	HGA C-4		

DONSCHOT	de bonis in *donscot*	1381	CR
Donschot	ex bonis in *Donsscot*	1406	CR
Donschot, kleine	die cleyne *donscot*	1396	HP
Peter van der Donscit		1397	BP
Donschot, kleine	uyt enen beemt geheiten die Cleijne *Donscot* int ghericht van Vlierden, e.z. die ghemeynt van Vlierden, a.z. den ghemeynen wech dair men over steect ten wyntmoelen .. van Dornen	1399	HP
Donschot	ex raetvloet in.... peni *Donscot*	1406	CR
Donschot	ex raetvloet quondam peni *Donscot*	1421	CR
Donschot	item uyten sestedeel van enen stuc ewesels geheiten die *donscot*	1426	HP
Donschot, kleine	uit enen bemt geheiten die cleyn *donschot*, a.z. den gemeynen wech daer men over treet ter wyntmolen van doeren	1428	HP
Donschot	ex pecia pascua sita ad locum dictum die *donschot*	1431	VBP
Donschot	ex hereditate sita in die *Donscot*	1447	CR
Donschot	ex hereditate sita in de *Donscot*	1447	CR
Donschot	ex dualis ..... partibus bonario de *Donscot*	1447	CR
Donschot	in gheen *donscot*	1450	HP
Donschot, kleine	ex pecia prati die cleyn *donschot*	1455	VBP
Donschot	recht overgaende (van Stalberg) totter overstadt gelegen in de *Donschout*	1465	VPF
Donschot, kleine	ende van daer toegaende in een loop van watereloop ende tusschen twee clijne bemdekens geheeten die Cleine *Donschout*	1465	VPF
Donschot, kleine	van enen stuc beempts geheiten die cleyn *donschot*, a.z. die gemeynt vanDoerren, e.e. en a.e. die gemeynt van Vlierden	1496	HP
Donschot, kleine	die cleyn *Donschot*	1505	HP
Donschot, kleine	die cleyn *Donschot* int aertvelt	1510	HP
Donschot	een stuc erfs gelegen inde parochie van Doertsen en in de Heerl. van Vlierden, ter stede gen. in die *Donscoet*	1520	ORA
Donschot	land in gheen *Donschot*	1525	ORA
Donschot	item van ende uut enen veld geheiten die halff *donschit*	1538	HP
Donschot	een stuck lants, vierdehalf lop, gel. inde *Donscot*	1540	ORA
Donschot	een ecker oick gelegen omtrent de Scatgraeff genaemt den Colcken gelegen inde *Donscot*	1542	ORA
Donschot	uuter *Donscot*	1543	ORA
Donschot	van eenen eeusel, gel. inde *Donscot* gen. het Neereeusel, gelegen neven Jan Godelofs erff	1544	ORA
Donschot	een stuck weyvelts, gel. inde *Donschot*	1546	ORA
Donschot	Item noch een eeusel gel. inde *Donschot* omtrent tegen die muelen	1547	ORA
Donschot	een stuck erfs gel. inde *Donscott*, rontsomme wtstreckende op erfenis Jan Godolofs	1548	ORA
Donschot	een huis met gericht en toebehoren te Deurne t. st. geh. in de *Diesset*	1557	HP
Donschot	Met nog een perceel groesland gelegen alhier in de Cleijn *Donschot*	1583	ORA
Donschot	een hellicht van eenen euselvelts geleghen in *Donschot*	1584	OAV
Donschot	ex hereditate situs in *Donschot*	1586	CR
Donschot	een akker gelegen in de *Donschot*	1617	ORA
Donschotse ven	Marcus Laureynsen, molenaar te Deurne, koopt van Henrick Driessen uit Vlierden een weiveld, gelegen tussen de Deurnese loop, de gemeente Vlierden, het huis genaamd die Cluys en het *Donschot*se Ven	1618	OAH
Donschotse ven	een weyvelt in de jurisdictie van Vlierden, e.z. den loop van Doeren, a.a. de gemeynte van Vlierden, streckende van den huyse genaempt die cluys tot opt *doncsoets ven*	1618	HP
Donschot	vuijt een weijvelt gelegen in die *Donscot*	1621	PU
Donschot, Rode	een perceel, zo weiland als heide, gelegen in de Rouw *Donschot*	1621	ORA
Donschot	een huis in de *Donschot*	1629	ORA
Donschot	een plexken lants bij de *Donschot*	1630	MD
Donschot	Item eenen ecker bijde *Donschot* u.l. bij thuijs	1630	MD
Donschot	Vuijt een weijveldt groot ontrent vijff lopensaeten onder Vreeck inde *Donschot* geleghen	1643	CR

Donschot	een huis, staande in de *Donschot* in de omgeving van de windmolen	1643	ORA
Donschot	vuijt een stuck weijlandts genaemt den *Donschot*	1643	CR
Donschot, kleine	een weiveld of visweyer op Cleyn *Donschot*	1643	ORA
Donschot	land de *Donschot* te Deurne	1653	OAA
Donschot	Item sal den voors zegde Heere van Leefdaal, Sijnen erven ende nakomelingen hebben en behouden het water, genoemt het Meer, gelegen ontrent de *Donschot*, tot een viswater	1656	CD
Donschot	een heijechtich velt de *Donset*	1656	MD
Donschot	een heijechtich velt op den *Donset*	1656	MD
Donschot	't goed in de *Donset*	1658	VD
Donschot	een weiland gelegen in de *Donschot*	1660	ORA
Donschot	in de *donschot*	1663	VD
Donschot	Uijt een weijvelt groot ontrent 5 lopensaten tot Vreeck inde *Donschot*	1678	CR
Donschot	uijt een stuck weijlants genaemt de *Donschot*	1678	CR
Donschot	een weyvelt genaemt het busvelt met een cleyn hoeyvelt met nog een hoeyvelt, alle onder *Donschot*	1684	ORA
Donschot	een hoeyvelt in't Leeghvelt in de *Donschot* met de hoeghten daerbij hoerende naest de heyde met de potterije	1684	ORA
Donschot	heide in de *Donschot*	1691	ORA
Donschot	aan Jan geboren baron van Leeffdael, heer van Liessel een stuk erffs van de gemeijnte gelegen in de *Donschot*	1692	ORA
Donschot	het gerechte 1/7 deel van het goed dat Willem Marcus Hicxpors in de *Donschot* heeft achtergelaten	1694	OAD
Donschot	een groesland in de Donschot met de houtwas van dien voor 143 gl.	1694	OAD
Donschot	'n velt in de donschodt	1701	VD
Donschot	in de *donschot* het middelste koeyvelt	1701	VD
Donschot	een stuck groeslant genaamd het Biesvelt in de *Donschot*	1710	ORA
Donschot	Uijt een weijvelt ontrent 3 loopensats tot Vreeck in de *Donschot* gelegen	1754	CR
Donschot	Uijt een stuck weijlants genaamt de *Donschot*	1754	CR
Donschot	Van een stuck groeslant gelegen in *Donschot*, U. L. den heer van Dorne	1754	CR
Donschot	groes in de *Donschot*	1808	ORA
Donschotse Loop	de Donschotsche loop, de *Donschot*	1832	OAD
Donschotse Loop	de Donschotseloop	1841	NAD
Donschot	van achter Vreekwijk langs de *Donsent* en Braak (parochiegrens)	1850	OG
Donschot	Boschgrond de *Donschot* onder Deurne, sectie G nr. 1183	1925	ND

Daar nooit en te nimmer een vorm met een -k- erin voorkomt, is het hoogst twijfelachtig of hier enig verband met -donk- mag worden vermoed. Opmerkelijk is de verbastering Donschot-Donset, vergelijkbaar met Elschot-Elset (*zie aldaar*)

De Donschot strekte zich verder noordwaarts uit dan de huidige Donschotseweg, gezien de inschrijving uit 1547, waarbij men de Donschot tot aan de Heimolen laat lopen. In 1542 loopt de Donschot zelfs door tot aan de Schatgraaf, d.w.z. tot oostelijk van de Molenweijerweg.

Het belang van de Donschot blijkt uit onderstaande brief uit 1818 van het gemeentebestuur van Deurne aan de Commissaris des Konings van Noord-Brabant, waarbij teruggegrepen wordt op de uitgiftebrief van hertog Philips de Goede uit 1462 [waarin de oorspronkelijke uitgiftebrief van 1326 geïnsereerd was]:

> "Op pagina 9 dier uitgifte staat met zo veel woorden onder anderen "*ende van daar den gerechten vliet nederwaarts tot de Leensel toe en vandaar tot eenen heuvel of kleinen berg, geheten Schalberg, regt overgaande tot de overstad, gelegen in de Donschot etc"*.
>
> Zie daar mijn heer commissaris, de scheiding waar de berichters in naarvolging voorzaten, zich gronden, zie daar tevens het bewijs dar er wel degelijk een scheiding bestaat tussen twee gemeentes, en juist ter plaatse alwaar het gemeentebestuur van Vlierden voorwend, dat er geen scheiding te vinden zoude zijn, of ten minste derzelve verloren geraakt is, een scheiding waarvan alle de kentekenen wel degelijk aanwezig zijn, men behoeft alsoo van het bovenste punt of paal aan de Leensel een lijn te trekken, recht over den Schalberg naar het beneden punt of paal in de Donschot om overtuigt te zijn, dat het hoeden van schapen, en het maaien van heide door de ingezetenen van Deurne en Liessel, niet zoals de raad der gemeente Vlierden tegen de waarheid aanvoerd, op het aloude eigendom dier gemeente geschied, maar wel degelijk op het eigendom der gemeente Deurne en Liessel, nu binnen de bekende palen plaats heeft. etc..... Was getekend van Riet, burgemeester van Deurne, F. van Griensven, P de Veth, H. Hikspoors, G. Evers, J. Nooij-

en, G. van Hombergh, H. Smits, Jan van de Mortel en F. Martens". (7-10-1818 Provinciaal bestuur BHIC toegang 17 inv.nr. 4898)

Donschot	G 1172-1249	1832	KD
Donschot	gebied tussen Molenweijerweg, de Oude Aa en de Donschotseweg	2010	KD
Donschot	HGA G-4		

DOOIENBROEK	den *doijenbroek*	1663	VD
Dooienbroek	den *doyen broeck*	1663	VD

DOPAKKER (Reek)	Nog uit een stuk land geheten den *Dopacker*	1506	HP
Dopakker	't selve lant gelegen t'eynden den *Dopecker* aen den wech	1566	CD
Dopakker	akker die genaamd is den *Dopecker* en alhier gelegen is in de Hoogeckers	1593	ORA
Dopakker	acker aen de Reck gen. den *Dopacker* van Claes Evert van Doerne	1611	HP
Dopakker	de *Dopecker* EZ Claes Evers AZ Hanricx IJsbouts EE de wech groot 4L	1630	MD
Dopakker	den *dopacker*	1663	VD
Dopakker	Item een stuk teulland genaamd den *Dopacker*	1694	ORA
Dopakker	den *dop acker* [bij Honsbos acker en Adsel]	1701	VD
Dopakker	item genaamd den *Dop acker* aanden Crommenboom	1727	ORA
Krommeboom	vandaar terug tot aan de kerk, vandaar langs de loop aan de Crommenboom langs de Heijakkerse straat door het Haageijnd	1795	OAD
Dopakker	omtrent D 218	1832	KD
Dopakker	Tussen Veldstraat, Veldweg en oost/west-poot van Lavendelheide tot aan oost/ westpoot van Dopheide	2010	KD
Dopakker	HGA D-1		

DOPAKKER (Wolfsberg)	Den Dop acker op Wolfsberg	1752	ORA
Dopakker	den Dopacker 2L 18R 15V nr.324 (E 167/168]	1752	ORA
Dopakker	E 167-168	1832	KD
Dopakker	Tussen noordelijkste poot van Wiegershof en Oude Liesselseweg	2010	KD
Dopakker	HGA E-1		

DORENBOS (Reek)	Nog de helft van een *dorenbos*, naar de zijde van de kerk	1576	ORA
Dorenbos	uijt eene acker genaempt den *Doornebosch*	1659	KM
Dorenbos	een stuck lant omtrent de *Dorenbos* AE de wech	1630	MD
Dorenbos	den *dorrenbos*	1663	VD
Dorenbosakker	den *doorenbos* acker	1663	VD
Dorenbosakker	den *doerenbos* acker [bij Honsbos, Venacker en Reeckacker]	1701	VD
Dorenbos	acker 1Lop. genaamd den *Doorenbos* aan de Reek	1731	ORA
Dorenbosakker	item de *Doorenbosch* acker	1751	ORA
Dorenbos	ongeveer kruising Veldstraat-Molenstraat-Zeilbergsestraat	2010	KD
Dorenbos	HGA D-1		

DORENBOSJE (Vreekwijk)	item een acker inde Elmisse genaemt het *Dorenbusken* 4L 35R, AZ Anneke weduwe Cornelis Marcus de mulder, EE de Meulenwegh	1664	ORA
Dorenbosje	land aant *Dorenbuske*	1804	ORA

De Ellemisse lag langs de westzijde van het Oude Stappad op F 179 - 202. De enige kaart die in die omgeving een klein bosperceel aangeeft is de Tranchotkaart uit 1803 en wel op F 203.

Dorenbosje	F 203	1832	KD
Dorenbosje	Ongeveer ter hoogte van Oude Stappad 10	2010	KD
Dorenbosje	HGA F-1		

DORP (1)	*zie Derp*		

DORP (2)	Item alnoch wort in vrede gelecht van Jonker Evarts' *weijer* tusschen *t'dorp* van Bottel ende van gelijcken van den hoeck vanden Kleijnen Bottel tot op Jan de Bercker Erfke in de Strijp aldaer niet te mogen meijen op III Bosch pont	1665	CD

Het is duidelijk dat de term -dorp- hier gebruikt wordt in de betekenis van 'gehucht'

DORPSPEIJTEN	*dorpspeijten*	1663	VD
DORS	een stuc erfs metten huyse daer op staende ende suis attinentijs, geleghen ter stede int *Dors*	1519	ORA
Dors	Den *Dors*, F 896 = eerder F 42	1882	ND
	Volgens het Middelnederlands Woordenboek betekent -dors- rug of keerzijde. Volgens De Vries is -dors- een aanduiding van een (dwars-)sloot.		
Dors	Tussen Prinsenhof en Romeinstraat	2010	KD
Dors	HGA F-1		
DORSE	('Deurze') een groot velt heijden, vroenten ende moeren geheijten die *Dorse* gelegen tusschen de gemeente van Duerne ende den Pedel, comende aen Sinte Willbrortsputten, daer die gemeente van Asten eijndt	1465	VPF
Dorse	onontgonnen gebied I 529 en I 589	1832	KD
Dorse	tussen Keulsebaan en Grauwveenweg langs grens met Meijel	2010	KD
Dorse	HGA I-2		
DORSSSEL	het *dorssel* [bij Adsel en Herenakker; bij Schooland]	1663	VD
	Volgens De Vries is -dors- een aanduiding van een (dwars-)sloot. Als de Herenakker inderdaad D 308 is, dan blijft er voor Dorssel niet veel anders over dan D 304/305.		
	Dan zou het grenzen aan Adsel. Dat kan wijzen op een herkomst uit -sele-, net als bij Adsel		
Dorssel	D 304/305	1832	KD
Dorssel	noordwesthoek kruising Molenlaan/Veldstraat	2010	KD
Dorssel	HGA D-1		
DORSCHMAN	Den Dorschman, F 194/195	1858	ND
Dorsman	F 194-195	1832	KD
Dorsman	Leembaan o/w tussen Leembaan n/z en Jacob Marisstraat	2010	KD
Dorsman	HGA F-1		
DRANK	ut eenen stuck beempts genaempt den *dranck*	1536	OAD

dries

Meestal weiland bij een boerderij, vaak wat hoger gelegen, waarvan het gras en het zg. drieshooi van betere kwaliteit is dan het bekende beemdhooi.

DRIES (Kerkeind)	een huis, hof met de *dries* of weide (...) omtrent de Cuijlheuvel	1621	ORA
Dries	weiland het *Drieske*	z.j.	ND
Dries	C 308	1832	KD
Dries	westhoek kruising Walsbergseweg/Kouwenhoekseweg	2010	KD
Dries	HGA C-4		
DRIES (Veldstraat)	bouw- en weiland den *Dries*	1889	ND
Dries	D 336	1832	KD
Dries	oosthoek kruising Haageind/Veldstraat	2010	KD
	hangt waarschijnlijk samen met:		
Drossersdries	bouwland den Drossers*dries*	z.j.	ND
Drossersdries	D 364, zuidwestelijk tegen Katalijnsbeemd aan	1832	KD
Drossersdries	Appeldijk vanaf 100 m. oostelijk Haageind tot Heiakkerpad	2010	KD
Drossersdries	HGA D-1		
DRIES (Breemortel)	den Ouden *dries* nr 1435, den *Dries* nr 1627	1809	ORA
Dries, bovenste	de Bovenste *Dries* (= Breemortelse Dries)	1797	ORA
Dries, bovenste	E 711	1832	KD
Dries, bovenste	aan de zuidrand van de Breemortelweg, ca. 500 van de Liesselseweg	2010	KD
Dries, bovenste	HGA E-2		

DRIES, hoge	Item het camplant aen den *Hoogendries* aengelegen	1663	ORA
DRIES, hoge (Kerkeind)	C 211-213	1865	ND
Dries, hoge	C 800 (naast Ter Braeke)	1869	ND
Dries, hoge	aan westzijde van Kerkeindseweg tussen Oude Bakelsweg en Vlier	2010	KD
Dries, hoge	HGA C-4		
DRIES, hoge (Bottel)	Onderdeel van de Grote Bottel	1788	CDF
Dries, hoge	B 360, 361 Raetvloed!	1868	ND
Dries, hoge	noordwesthoek kruising Esdonk-Vlierdenseweg	2010	KD
Dries, hoge	HGA B-3		
DRIES, hoge (Zeilberg)	Item den *Hoogendries* ende de huysinge met eenen teurffschop staende opt Berck-mortel met een *driesken* daerbij ende aengelegen rontshomme eenen *dries*	1663	ORA
Dries, hoge	5 lpt aan de Zijlberg gen. o.a. Hoogen Dries	1890	ND
DRIES, hoge (Heieind)	groes den *Hoogendries* daar een huijs op staat 2 Lop. EZ de Dolstraat	1796	ORA
DRIES, hoge (Liessel)	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder de *Hooge dries*,	1734	ORA
Dries, hoge	erfdeling in Liessel: *Hogendries*, Snijdersdries	1768	ORA
DRIES, KANTERS-	Kantersdries	1887	ND
Dries, Kanters-	E 712	1887	ND
Dries, Kanters-	Naast de Bovenste Dries (Berkmortel)	1832	KD
Dries, Kanters-	aan de zuidrand van de Breemortelweg, ca. 500 van de Liesselseweg	2010	KD
Dries, Kanters-	HGA E-2		
DRIES, LAGE (Loon)	Uijt een stuck groes en teullants aen malkanderen gelegen op Loon onder Liessel, U. L. Langenakker en *Lagen Dries*, A. F. de gemeijnstraet	1754	CR
DRIES, OUDE	C 765 (zuidelijk van Kol, westelijk van Schalkert)	1897	ND
Dries, oude	ca. 100 m. nw van de oostelijke knik in de Schalkert	2010	KD
Dries, oude	HGA C-4		
DRIES EEGT(?)	item een stuck lant geheijten de *dries eghde*, EZ de erfgenaemen Flips Dors ende voirt rontsomme in Hanrick IJsbouts [tussen Commerstraat en Wolfsberg; Gezien de ergfenamen Dors moet het in de buurt van de Commerstraat ge-legen hebben]	1630	MD
DRINGERT	zijn erfdeel zoals aan hem verkoper is ten deel gevallen in de goederen van Evert Moers, te weten het 1/3 gedeelte in de wal en het 1/3 deel in een kamp, genaamd den *Dringert*, waarbij de koper Goort Ors van deze percelen de vruchten van 3 ap-pelbomen en 2 perenbomen op mag eisen	1585	ORA
DRONK	een stuck lants gen. die *dronck*	1423	LB
Dirc Droeghen		1416	HP
DROOGT	die *droycht* op die gemeyn ecker	1453	CD
Droogt	op de gemeynen ecker tot Vreeckwijck ter stede gheheyten die *Droycht*	1453	CD
Droogt	stuc lands, gel. Vreeckwijck, geheyten die *Drocht*, UL. erf. Jan Snabben die Jon-ge, AL. Jan Verbeeck, UF. erf. Danel Mauwerts, AF. erf der erfgen. Jan Mau-werts	1504	ORA
Droogt	twe stucken lands, waervan het een stuc geheyten is *Drocht*, gel. in die Vreeck-wijckse ecker, UL. des coepers, AL. Jan Snabben, UF. erf. Aert Crakelaerts, AF. erf. Daniel Mauwarts	1504	ORA

DRUMELOOS /Cromeloos	een stuck lants aen die *crommeloos*	1423	LB
Cromeloos	een stuck lants gheleghen aen *cromeloos*	1485	LB
Crumeloos	enen stuck lants gelegen aen de *crumeloos*	1548	LB
Crumeloos	een stucxken daerbij gelegen aen *Crumeloos*,	1569	LB
Cromeloos	een stuck lants gheleghen aen *cromeloos*	1606	LBR
Drumeloos	Een stuck lands streckende aen 't heijlegaert tot aen de groenen weg; een stucxken daer bij gelegen aen de *Drumeloos*	1569	RB
Drumeloos	Een stuck lands streckende aen 't heijlegaert tot aen de groenen weg, een stucxken daer bij gelegen aen de *Drumeloos*	1606	RB

De juiste schrijfwijze moet nog gecontroleerd worden.

DRUSSERT	item een stuck lants genaempt de *Drussert* [tussen Breemortel en Bogaards-voorde]	1630	MD
DULKENSBEEMD	een hooiveld in de *Dulkensbeemd*	1605	ORA

samentrekking van *de Hoolkensbeemd*

Dulkensbeemd	*zie: Hoolkensbeemd*		
DUNGEN	*zie: Donk*		
DUIFHUIS	zeker *Duijfhuijs*, staande op de Hoeve aan de Watermolen, waarop Rut Cluijtmans tegenwoordig op woont	1584	ORA
Duifhuiseeuwsel	Jonker Everaert van Doerne supportavit Aerden Anthonis Roijmans een stuk groesveld genoemd 't *Duijfhuijseussel*, gelegen te Deurne int Haageind	1607	ORA
Duifhuiseeuwsel	groesveld genaamd *duijfhuijseusel*, gelegen in het Haageijnd beide einden de straat	1607	ORA
Duifhuiseeuwsel	euselveld, geheten het *Duijfhuijseusel*, gelegen in het Haageynd aan de Haageijnsestraat en begrensd door de gemeentewaterlaet, lopende naar de Zeilberg, met nog een akker, de kleine Steijner Bosch, daarbij gelegen	1608	ORA
Duifhuiseeuwsel	Zo geeft Jan het einde van het *Duijffhuijseusel* met daarop staande het klein huiske en de schuur. Dit zover als het tegenwoordig is afgepaald, de beide zijden begrensd door de ruilers, daarbij een erfweg van 16 voet breed met de helft van de wal die daarnaast voert en uit strekkend tot op de Keijzerstraat	1608	ORA
Duifhuiseeuwsel	een wal of graaf, liggend tussen hun bezittingen, gelegen tussen een weiland of drieske van de erven Jan Theuwens en het *Duijfhuijseusel*. Zo zal Aert Roymans het einde van de wal naar de kerk toe met de gehele hool aan zijn zijde mogen gebruiken. De erfgenamen van Jan Theuwens mogen de zijdevoerend naar de Peel bepoten en maaien.	1609	ORA

Groesveld tegenover het Kasteel, ene zijde de Haageijndsestraat, andere zijde de weg, ene einde de beek, andere einde de Appeldijk 1791 MD

Aan de Haageindsestraat, aan de weg, aan de Appeldijk èn aan een waterlaat naar de Zeilberg dwingt tot een locatie op D 366

Duifhuiseeuwsel	D 366	1832	KD
Duifhuiseeuwsel	oosthoek kruising Haageind-(Haageind)Appeldijk	2010	KD
Duifhuiseeuwsel	HGA D-1		
DUIVENAKKER	den *duyvenacker*	1663	VD
Duivenakker	item *Duijven acker* (nr.716) Sijlberg	1749	ORA
DURENKOOP	met nog een half lopense grond, geheten den *Duren Coop*, begrensd aan een zijde naast de gemeentestraat	1593	ORA
Durenkoop	de akker genaamd de *Duerencoop*, zoals die gelegen is omtrent deWolfsberg	1597	ORA
Durenkoop	een akker alhier omtrent de Wolfsberg, geheten de *Duurenkoop* naast de Karthuizerakker gelegen	1608	ORA
Durenkoop	een akker genaamd den *durencoop*	1613	ORA
Durenkoop	den *dueren coop*	1663	VD

DURENKOOP (Vreekwijk)	Hendrick Jan Snabben verhuurt voor 10 jaren enige percelen landbouwgrond te Vreekwijk gelegen aan Willem Evert Nouwen; item een acker genaamd den *Duerencoop* BZ Willem voor. BE de weg	1671	ORA
DWARSAKKERS	C 561	1891	ND
Dwarsakkers	150 m. zo van het kruispunt Kerkeindseweg/Vlier	2010	KD
Dwarsakkers	HGA C-4		
DWARSAKKERS	E 471	1891	ND
Dwarsakkers	Hub.v.Doorneweg t.o. de uitmonding van Arenbroek op Peelklamp	2010	KD
Dwarsakkers	HGA E-2		
DWARSAKKERS (Liessel)	G 388	1893	ND
Dwarsakkers	Zuidrand vm. Blokweg, nu Biezendreef, ca. 350 m. vanaf Loon	2010	KD
Dwarsakkers	HGA G-2		
DWARSHAAGAKKER (Liessel)	zijn derde deel inde *Dwershegecker*	1548	ORA
EECST	Item eenen acker de *Eecst* genaempt, u. l. den Meulenwech, u. f. den Kercken-acker	1663	ORA

Gezien de belending van de Kerckenacker die bij de Schatgraaf lag, moet in elk geval op de Vreekwijkse akker gezocht worden. Dat hier een variatie van Eegt (zie aldaar) bedoeld wordt, is niet aannemelijk. Ten eerste komt bij Eegt in elke vermelding de -g- voor en ten tweede lag de Eegt aan de weg naar Liessel. Tussen Eegt en Meulenweg lag derhalve nog de Lijkweg. Tussen Lijkweg en Meulenweg lag echter wel een deel van de Bogaerts eiken. Het ligt daarom voor de hand om -Eecst- te interpreteren als een -eiken-akker-. Die moet dan gelegen hebben in het gebied E 920-926.

Eecst	in het gebied E 920-926	1832	KD
Eecst	noordrand Energiestraat tussen Ampèrestraat en Indumastraat	2010	KD
Eecst	HGA E-2		
EEGGE, de	G 69	1854	ND

De verklaring van -eegt- = 'driehoekig stuk grond' klopt hier absoluut niet. Het late voorkomen hoeft ook niet te wijzen op een oude woordstam.

Eegge	kruising Berktsedijk/Donkweg	2010	KD
Eegge	HGA G-1		
EEGO, de (Hellegat)	E 359	1901	ND

verklaring als -eegt-: 'driehoekig stuk grond', wat hier precies klopt

Eego	uitmonding van Weerijs op Donge	2010	KD
Eego	HGA E-2		
EEGT (Kerkeind)	den *eeght* acker [bij In de Hoeve]	1701	VD
Eegt	den *eght* acker [bij de Hoeff]	1701	VD
Eegt	acker genaamd den *Eegt* acker int Kerkeijnd	1713	ORA
Eegt	van den *Eegt*acker maatboek nr 163	1765	ORA
Eegt	item *Eegt* acker 42R 14V nr. 163	1766	ORA

Het enige driehoekige stuk grond in de directe omgeving van de Hoef is C 757 (evt. + C 758)

Eegt	kruising Helmondsingel/Bakelseweg, einde oprit richting Helmond	2010	KD
Eegt	HGA C-4		
EGEN/EEGT (Vreekwijk)	ex duobus mediatate terre quondam dicti *Echgen*	1447	DC
Egen(steeg)	uytghenoemen enen ecker, gheheyten die *Egen*steghe in die prochie van Doerren gheleghen, metter eenre zijden gheleghen neven erfenis der hoeven van Esp toebehoerende ende d' ander zijde is gheleghen neven erfenis ....., streckende metten enen eynd van enen ghemeynen voetpat aldaer gaende al op die ghemeynt aldaer, gheheyten den Merenmortell	1478	CD

Eegt	den *eght* acker	1663	VD
Eegt	den *Eeght* Acker	1701	VD
Eegt	item den *Eeg*acker int Derp aanden Lijkweg	1711	ORA
Eegt	den *Eegt* Acker	1733	ORA
Eegt	een stuk akkerland het *Eegt* op maatboek nr 754	1770	ORA
Eegt	land den *Eegt* Acker	1774	ORA
Eegt	den *Egt* Acker	1785	VD
Eegt	den *Eegt* akker neven de Lijkweg	1789	ORA
	een driehoekig stuk grond, hetgeen hier uitstekend klopt		
Eegt	E 931,	1832	KD
Eegt	oostrand Liesselseweg iets ten z van Voltstraat	2010	KD
Eegt	HGA E-2		

EERTBORN *zie Aardborn*

EESSEN (Kerkeind)	van enen stuc lands in die Hoeve ende uut enen stuc beemps gelegen op die *Esen*, tussen erfnis geheyten die Berct aen d'een zijde ende die gemeynt d'ander zijde	1502	CD
	Verder [bij de hoeve gelegen op de Voirt in de buurt] het weerdeel van het weiland gelegen in de *Eesen*, uitstrekkende tot op het Convent van Binderen	1575	ORA
Eessen	huis met hof en hosstad alhier in de Voort met nog een weiland genaamd die *Eesche*	1585	ORA
Eessen	Met nog een weiland genaamd die *Eesche* (en) nog een weiland en hooiveld, zoals deze percelen alhier gelegen zijn in de Strijp	1585	ORA
Eessen	Hare Ho(og) Mo(gende) de Staten Generael (1648); - Domicella Anna d'Abdisse van Bynderen Ex pascua *d'Eeschen* en mede uijt de Hoff ter Heijhe[n...]	1678	DC
Eessen	Ex pascua *d'Esschen* en mede uijt de hoeff ter heijen	1754	DC

De hoeve Ter Heide is nog niet gelocaliseerd, maar kan vrijwel niets anders zijn dan de hoeve inde Voort (*zie aldaar*) vlak bij de Strijp (*zie aldaar*).

EESSEN (grens Milheeze)	Amelius Scheeversteen parti Ghevarts filius Wilhelmus de Dorne ex pascua dicta *Eeschen*	1421	DC
Eessen	een stuk beemd van wijlen Ghevart op die *Eesschen* by mylheze	1445	FS
Eessen	een wei op die *Eesselen* bij Mijlheze ten behoeve van Goijart van Ghemert. Willem Noijen van Doerne had afstand daarvan gedaan ten behoeve van Goijart van Ghemert	1446	BP
Eessen	Aert Noijen van Doerne ziet af van vernadering van de windmolen van Doerne, van een beemd int Arenbroek en van een wei op die *Eesselen* bij Mijlheze	1446	BP
Eessen	de pascua dicta *Eesche* quondam Johannis de Dorne pridem Amelus Sceeversteen	1447	DC
Eessen	ex pascua die *Eeschen* quondam Johannis de Doirnen	1447	DC
Eessen	beemd die *eessen*	1483	HP
Eessen	ex pascua dicta *Eeschen*	1498	DC
Ee(n)ssen	Jan *Eynss* junior heeft w. overg. Dno. Joes Leonardi een jairl. erfc. van 20 st. (Lichtm.)- wt camp erfs cum ed., gel. tot Milheze, UL. Joerden Belien, AL. gemeyn straet, UF. Goyart Scolaster, AF. die Ugelmeerselstraet	1539	ORA
Egelmeer	een stuck lants cum attimentijs gel. tot Milheze inde Egelmerse straet	1546	ORA
Eessen	ex pascua dicta Eeschen	1621	DC
Eessen	item eenen ecker genaempt de *Ese*	1630	MD
Eessen	een hooiveld in de *Eessen*	1632	ORA
Eessen	ex pascua dicta *Eesche*	1643	DC
Eessen	in de *Eese*	1656	MD

Eessen wordt aangeduid als 'pascua', als 'weide' en als beemd. In geen enkel geval lijkt er een akker mee bedoeld te worden. Daarmee valt de verklaring van De Vries (=es = bouwland) en van Van Berkel/Samplonius (geen es, wel bouwland) weg. Beijers/Van Bussel denken aan een verbastering uit eeuwsel (ook: eusel). Dat lijkt hier eerder te kloppen, vooral gezien de vermelding 'die Eesselen' uit 1446. (SEK, 20-23)
De Van Doernes hadden meer bezittingen in Milheeze. De enig redelijke localisatie lijkt daarom aan de noord-

rand van de Kaweise Loop waar het nu nog de 'Eeuwsels' heet. Dan ligt het ook vlak bij -Eessens Put-.

Eessen	westelijk van Milheezerweg, aan de noordrand van de Kaweise Loop	2010	TK

EESSEN (Liessel)	welc erfenissen die Jan Coman ghecregen heeft van Gheurde Everarts zoene ende in tue stucken beems die gheleghen sijn doer Liessel in gheen Arenbroec ende dat een stuc beems is gheleghen aen erfenissen Mechghiels Cochaens die hi ghecreghen heeft van Heinen Danels zoon vanVlierden was ende aen die andere side geleghen aen erfenisse Jans van Bruhese ende Godarts Snabben en dat voerscreven stuc beems is gheheiten de *Eessen* ende dat andere stuc beems is gheheiten die Bingesdonc	1387	ORA
Eessen	ex petia pascue dicta *Eeschen* quondam Theodorici filius Johannes de Bruheeze (in de kantlijn: juxta mola aqua rut)	1498	DC
Eessen	het perceel is te Liessel in het Arenbroeck gelegen en genaamd *Eesten* en begrenst aan de Gemeente Deurne, aan twee zijden naast de Heren van Deurne en het andere einde naast de gemeentedijk	1583	ORA
Essen	twee lop. hooiland genaamd de *Essen*	1692	ORA
Essen	hooiland gelegen in de *Essen*	1692	ORA
Essen	Item een stuk hooiland genaamd in de *Essen* tot Lissel	1693	ORA
Essen	Item een stuk hooiland genaamd de Buunders en een stuk hooiland genaamd den Bleeck, allen gelegen te Liessel, reijdende tegens de mededeijlders, jaerl. met de *Essen* en de Buunders tegens malkanderen	1693	ORA
Essen	1/2 lpt hooiland in de Beussen met aldaar nog 1 lpt hooiland en 39 roe hooiland in de *Essen*	1695	ORA
Eessen	het hooy in de *eenssen*	1701	VD
Essen	het hoy in de *esse*	1701	VD
Essen	hoylant tot Liessel in de *essen*	1701	VD
Essen	stuck hoylant te Liessel in de gemeyne beemden genaamd de *Esse*	1701	ORA
Eessen	item nieuwe erf 2L tussen Vrekwijk en Liessel op de *Deessen*	1719	ORA
Essen	acker genaamd den *Ieskens* tot Liessel.	1720	ORA
Essen	een stuk hooiland gen. de *Eessen* te Liessel	1749	ORA
Eessen	een stuk groesland gel. in de *Eessen* boven Liessel	1761	ORA
Eessen	item een stuk hooiland in de *Eessen* te Liessel	1785	ORA
Eessen	een stuk hooiland gelegen alhier te Liessel in de *Eessen*	1788	ORA
Eessen	hooibeemd te Liessel in de bovenste *Eessen* nrs 1267 en 1268	1809	ORA

Eessen en essen komt door elkaar voor. In 1701 komt er hooi uit de Eenssen, de Essen en de Esse! Het perceel was gelegen in de Arenbroek. (*Zie aldaar*)

Eessens Put

Deze put lag op de grens van Milheeze en Deurne en werd al in 1325 in de hertogelijke verkrijgbrief genoemd als grenspunt. In mijn publicatie over Eessens Put en de Kaweise Loop heb ik de plaats nauwkeurig kunnen vaststellen. (SEK, 18-19). De put is de oorsprong van de Kaweise Loop. De rechte verbinding naar de Peel toe is van na 1828. Als betekenis van Eessens Put mag worden aangenomen "Eeuwsels Put", d.w.z. put in de eeuwsels.

EESSENS PUT	ende vandaer de gerechten loop opwaerts *Eessens putte* toe	1325	VPF
Eessens Put	dat het puttien of rondt cuijlken staende ontrent vijff treijen buijten den loop naest Melis, ofte Baeckel lopende boven ende Teijnen het Eusselvelt nu toebehoorende Jan Gevers van Doerne, is genaempt ende geheeten den *Eessensputte*	1631	CD
Eessens Put	den *Eessens Putte* ende den Pael tusschen Baeckel ende Duersen	1631	CD
Eessens Put	ter plaetsche genoempt het Goor gelegen ontrent den *Eessensputte* (...) dat denselve *Eessensputte* wordden gehouden voir een paelstede den welcken de gemeijnte van Duerne ende Baeckel waere scheijdende	1631	CD
Eessens Put	den putte die wij regeerder(en) (voor)s(eid) voor den *Eessens Putt*e en(de) den Pael tusschen Baeckel en(de) Duersen sijn houden(de)	1631	ORA
Eessens Put	ter plaetschen genoempt den *Eessensputte* ontrent een roije over den loop oft grave naest Bakel gelegen	1631	CD
Eessens Put	ter plaetschen genoempt aen't Goor, alwaer ontrent een roije over den loop is gelegen *Eeijsensputte*	1631	CD

Eessens Put	Daerenboven verclaerden datter eenen nijeuwen putte a novo ingestelt ende opgeworpen in de gemeijnte van Doernen differenten vanden voorschreven *Eessensputte* wel eenen schuet weghs ende daerenboven datter in de voorseide gemeijnte vanden voorseide Nijeuwen putte naerden Crom Aa toe	1634	CD
Eessens Put	*Eessensputte* bij attentaet oft ontijde gevuldt als oock een mijte hopen en een nieuwen put in de ghemente van Doerne ghegraven wel een schoedt wechs doerenwaerts naer de Cromme A toe het wellicke men verstonde bij die van Baeckel soude ghedaen sijn gheweest	1635	CD
Eessens Put	seeckere ronde kuijlle ofte putte, genoemt den *Esse Putte* staende recht over den loop aende baeckelse sijde	1645	CD
Eessens Put	"Den *Heesse Putt* is [..] die van Baekel gevult en daer en en wert tot nogh toe geen werck van gemaeckt. Sal u ho.edl. order daer op verwaghte wadt wij daer mede doen sulle." (In brief van de schout L. Caesteker aan de heer van Deurne, 3-12-1688)		
Eessens Put	700 m. oostelijk van de Milheezerweg, 4 m. noordelijk van de Kaweise Loop	2010	TK
Eessens Put	HGA H-1		

EESTEN *zie: Eessen (Liessel)*

EEUSEL (Zeilberg)	Willem Willems van de Beke een weiland genaamd *Eeusel* gelegen te Doerne ter plaatsen geheten Culenvoort e.z. gemeijne weg a.z.idem	1439	BP
Eeusel	Evenals een stuk weiland genoemd een Eeussel aldaar gelegen	1470	BP

EUSSEN	het diepenbroeckx *eussen*	1701	VD

EEUWIG LEVEN	weiland het *Eeuwig Leven* (F 449)	1836	ND
Eeuwig Leven	weiland het *Eeuwig Leven* (F 455)	1874	ND
Eeuwig Leven	bouwland het *Eeuwig Leven* (F 423)	1894	ND
	Dt zijn akkers in een groter complex met die naam.		
Eeuwig Leven	F 423 en F 436-464	1832	KD
Eeuwig Leven	Langs de noordzijde van de Oude Aa, westelijk van de Dolstraat	2010	KD
Eeuwig Leven	HGA F-2		

eeuwsel

Eeuwsel wordt verklaard als een droge zomerweide, veelal in particulier bezit en omheind, een schrale weide of een weide in de bossen. Eeuwsels zouden het eerste stadium zijn bij de ontginning van heide tot cultuurland. Dat ze goede hooilanden waren is onwaarschijnlijk vanwege de bodemgesteldheid, namelijk matig natte zandgrond. Veel eeuwsels zijn thans als weide in gebruik, omdat de grond voor hooiland niet vochtig genoeg is en voor bouwland te nat (Beijers/Van Bussel).

EEUWSEL (Haageind)	een heytagtig velt, groot ontrent negen Loopensaten, gelegen alhier inde *Eeuwsels* agter de Watermoolen, nu in erve d'eene sijde Dirk Heesman, de andere sijde de Weduwe Evert van Deurne, de een eynde Andries Kuypers, ende andere eynde denselve cum aliis. Sijnde allodiaal, hem aangekomen bij transport van Catarina Josephs gepasseert ter Secretarije alhier. Los en vrij gereserveert s'Lands en Gemeentes lasten, sullen houden henne oude servituuten en regten, aangevaart den 15e der voorleede maand April, En dat om en voor eene somme van Een Hondert en veertig gulden	1758	ORA

EEUWSEL (Centrum)	D 68 (Molenstraat ter plaatse van het zwembad De Wiemel)	2010	KD
Eeuwsel	HGA D-1		

EEUWSEL, hoog- (Zeilberg)	vut enen stuc lands daeromtrent [Zeilberg] gel., geheyten het Hoege eusel	1502	ORA
Eeuwsel, hoog-	een euselvelt, gen. het Hoicheusel opte Cuylen	1544	ORA
Eeuwsel, hoog-	D 1020-1060 (oost- en westrand van de Oude Vlier (= gebied tussen Blasiusstraat, Jagerweg, Vaarweg en Hazenveldweg, dus met inbegrip van het Diepenbroek *zie aldaar*))		
Eeuwsel, oud	D 1052, 50 m. ten zuiden van het midden van de Vaarweg	2010	KD

Eeuwsel, oud	D 396-524 (oost- en westrand van de Oude Vlier tussen Kulertseweg en kruising huidige Vlier/Randweg = west - en oostrand Randweg	2010	KD
Eeuwsel, oud	HGA D-1		
EEUWSEL (Liessel)	het *Eeuwsel* van den Oude Smit gel. te Liessel aan 't Looneijnd	1763	ORA
EEUWSEL, HEIDVELD- (Bruggen)	het *Heijtveldeeuwsel* daar de A doorloopt	1808	ORA
EEUWSEL, HOOG- (Strijpen)	het *hogh eeussel*	1701	VD
EEUWSEL, KOE- (Bruggen)	het *Koeijeeuwsel*	1808	ORA
EEUWSEL, PAARD-	beemd genaamd dat *perdeeussel*	1407	HGB
EEUWSEL, VOORSTE	een eusel ofte groesvelt genaemt het *Voorste eusel*, e.e. den Meulendijck	1692	ORA
EEUWSEL, VOORSTE	't *Voorste Eeusel* gel. aan de Moosdijk onder Liessel	1764	ORA
EEUWSELVELD (Moostdijk)	een parceel land genaamd het *Eeuwselveld* of Kleemersbeemdje	1808	ORA

EGENSTEEG (Vreekwijk) pad

Daar er naast Esp een akker ligt aan een Egensteeg, moet er een pad zijn dat zo heet. In aanmerking daarvoor komt alleen het pad dat op het goed Esp begint bij de kruising Heeckstraat-Kerkpad en met een bocht zuidwaarts loopt tot aan de Blaakt, waar in 1589 nog gemeynt lag.

Engsteeg	uijt ene stuck lants aen die *enge Stege*, EZ Henrick Meijelmans, AZ Aert Haengreefs, EE die hoeve van Espe, AE die gemeijnt	1496	HP

Dit moet wel een verschrijving zijn, gezien de belendingen.

Egensteeg	E 841-702	1832	KD
Egensteeg	200 m. oostelijk van en parallel aan de Liesselseweg, beginnend ten zuiden van de Energiestraat en ongeveer 600 m. lang	2010	KD
Egensteeg	HGA E-2		

EGENSTEEG (Vreekwijk) akker

Egensteeg	uytghenoemen enen ecker, gheheyten die Egensteghe in die prochie van Doerren gheleghen, metter eenre zijden gheleghen neven erfenis der hoeven van Esp	1478	CD
Egensteeg	enen ecker gheheyten die Egensteghe (...) streckende metten enen eynd van enen ghemeynen voetpat aldaer gaende al op die ghemeynt aldaer, gheheyten den Merenmortell	1478	CD

Deze akker moet aan Esp gegrensd hebben en aan de Egensteeg.

Egensteeg	aen die *enge stege*	1490	HP
Egensteeg	uijt ene stuck lants aen die *enge Stege*, EZ Henrick Meijelmans, AZ Aert Haengreefs, EE die hoeve van Espe, AE die gemeijnt	1496	HP

Daar de Engstraat elders in Vreekwijk lag, moet hier met de Enge Steeg toch de Egensteeg bedoeld zijn, gezien de vernoeming van Esp.

Egensteeg	E 815	1832	KD
Egensteeg	Tussen Energieweg en Breemortelweg in het verlengde van de Indumastraat	2010	KD
Egensteeg	HGA E-2		

eik

Samen met de berk in de nattere en de (haag)beuk in de drogere gebieden vormde de eik eens uitgestrekte bossen op de hoge schrale zandgronden. Eiken zijn bestand tegen droogte, maar ook tegen veel vocht. Eikehout was gewild als timmerhout. Uitgeholde eikestammen werden gebruikt voor het maken van waterputten, zoals er ook een is gevonden bij de bouw van het telefoonkantoor aan de Lindenlaan in de zestiger jaren. De eikels in de bossen vormden het normale voer voor de varkens. (Beijers/Van Bussel). Naarmate er minder bos overbleef was er bij een groeiende bevolking steeds meer behoefte aan goed eikehout. Eikelhoven waren daarom bewust aangelegd om in deze behoefte te voorzien, zoals de vermelding uit 1715 laat zien, en op het illegaal kappen stond een buitengewoon hoge boete. Als een bijzondere boom apart genoemd wordt is het vrijwel al-

tijd een eik.
De hoge waarde van een volwassen eik kan worden afgeleid uit de inschrijving uit 1604, waarin Art van Berrick een huis met de helft van een achterhuis ruilt tegen een eikeboom! Uit de inschrijvingen uit 1618 en 1628 kan afgeleid worden dat een levende eik als een rentedragend kapitaal werd beschouwd: men kocht een boom en kon die laten staan om hem verder te laten groeien, zodat hij later meer op zou brengen.

EIK	70 *eiken* aan die Schaut	1387	BP
Eik	Aert van Dijnter zoon van Jan Spijrijns verkoopt aan Goijart van Lang veld 235 *eikenbomen*, te kunnen kiezen door Goijart uit alle bomen van Aert, gelegen te Bakel en Doerne	1440	BP
Eik	Aert van Dijnter zoon van Jan Spijrijns verkoopt aan Goijart van Langveld 235 *eikenbomen*, te kunnen kiezen door Goijart uit alle bomen van Aert, gelegen te Bakel en Doerne	1443	BP
Eik	Cont ende kennelik sij allen den geenen, die desen tegenwoordigen brief sullen sien ende hooren lesen, dat Wij Isbout de Mol, Ridder, Heer tot Doerne, Schepenen, Geswoorenen ende gemeyn gebuer des gemeyn dorps van Deuren overdragen hebben om gemeyn oorbaar des dorps voorgeszegd, dat een jegelijk sal mogen pooten *eyken hout* ende alrehande hout, dat hen believen sal op ter gemeynten van Doernen, op twee roeyen na sijnen erven, behoudelijken in den gemeenen straaten, die niet te bepooten, dat iemanden hinderlijk sal wesen, in den varen ende die wagens te wisselen, daar sij nu alsoo wijt sijn; ende dat gepoote hout voorgeszegd af te houwen ende te snoeye tot sijnen proffijt	1461	VPF
Eik	Aert, Jacob en Heilwig kinderen van wijlen Aert Struelen, verkopen aan Jan Willem Biermans 25 *eikebomen* op hun erven ter Schout, de bomen zijn gesmet: voor Pasen aan staande op te ruimen		
Eik	In den iersten een huys metten schueren bachuys met eenen camp lants daer by ende aengelegen metter toebehoirten, behalven 15 *houter* die daeruyt getekent syn, gelegen in der prochien van Doerne terstede genoempt het Velthovels eynde, deen syde en deen eijnde die gemeijnte ende die gemeyn straete, dandersyde Peter van Doerne en metten anderen eijnde een gemeijn waterlaet tusschenbeij gaende	1525	BP
Eik	een huis met de hof, land en groese met al zijn toebehoren. Met uitzondering van al het *eikenhout*, staande en gelegen aan de Emmelheze	1567	ORA
Eik	In den eersten soo is tot een gedeijlte geresen dat oude groot woenhuis, mette camp ende alle oestboomen ende houdtwasse daerop ende aenstaende, uijtgenoemen ses dije beste *eijcken houteren* ende staecke bij Hanrick Moelendicks die sullen voghen dat perceel aende Bogaertseijnde	1580	ORA
Eik	dit huis staat met een halve camp daaraan en bij gelegen, staande en gelegen alhier te Vreeckwijck; begrensd aan een zijde naast de mededeler, aan de andere zijde de kerkweg, uitstrekkende vanaf Joest Hanegreeffs tot op de straat. Met daarbij 6 *eiken houten* staande op de voornoemde huisplaats; in de tweede kavel gaat naar Aert Henrick Roijmans met zijn momboirs een schuur met de hierbij behorende grond en 3 *eiken bomen* en 1 berk die daarbij staan. Alsmede nog 2 *eikenbomen* staande naast de weg	1582	ORA
Eik	verder nog de helft van het perceel de Bouckel naar de zijde van het Vloijeijnde met op dit perceel staande de 8 *eiken houteren* zoals die voor hem aan getekend zijn	1583	ORA
Eik	een erf gelegen omtrent de Berktstraat en genaamd de Thuende, begrensd aan een einde door de Waterstap op de Hoolen *Eyck*	1603	ORA
Eik	Art van Berrick als m/m van Mariken heeft -in een erfmangelinge tegen een *eikenboom* te Deurne opt Vloyeynt, overgegeven aan Willem Artelsen een huis met de helft van een achterhuis	1604	ORA
Eik	Willem Art Francken heefft in erffmangelinge overgegeven Thomas Jan Geverts soen alias Berckers tegens zeeckeren *eykenboem*, die die voirs. Willem sal moegen kiesen uyt 20 *eijckeboomen* staende in de prochie van Doeren aen het kerckeijndt ende den selleffe boem te mogen laeten staen wassen soe lange als hem believen sal	1618	HP
Eik	'verder is voor hun uitgehouden [uit de verkoop van een erfenis] twee *eikenbomen*		

	staande bij het huis te Liessel en een es staande tussen dit huis en hun bierbrouwerij'	1624	ORA
Eik	Marcelis Janssen schenkt (...) een half *eikenhout* staande in de Reeck	1627	ORA
Eik	Daarvoor ontvangt hij terug twee wassende *eikenbomen*	1628	ORA
Eik	hij legateert aan zijn vrouw de *eikenbomen* achter hun woonhuis	1631	ORA
Eik	Hendrick van Doerne verkoopt (.....) de hoeve bij het huis tot Doerne dat Michiel Claessen in huur heeft tot mei 1637 met alle landerijen en houtwas, uitgezonderd tien getekende *eikenbomen* die de verkoper voor zichzelf houdt en die hij zo lang mag later staan als hij hij zelf wil (.....) een hoeve genaamd den Cleijnen Bottel, gelegen onder de heerlijkheid Deurne, die door Hanrick Gordts gehuurd wordt tot half april 1636, met alle landerijen en houtwas, uitgezonderd tien getekende *eikenbomen*.	1634	HP
Eik	aen de bogaerts *eijken*	1663	VD
Eik	de bogez *eijken*	1663	VD
Eik	Jacob Magiel Goloffs, schepen van Deurne, verkoopt aan Peter Dirck Bloemmer, wonend te Deurne, een huis, hof, schuur en aangelag in het kerckeijnt ter plaatse genaamd den Kreijenheuvel, rondom in de gemeijnte en straeten, met de houtwas, uitgezonderd de tien beste eikenbomen	1687	ORA
Eik	erf van de gemeijnte gelegen buijten de lantweer tot Liessel. Gereserveert de *eikenbomen* buiten de wal. Alle wegen en waterlaten zullen hun oude servituijten en rechten houden	1691	ORA
Eik	en tevens twee *eikenbomen* staande op het erf van Claes Evert Gielens c.s., aan het veld genaamd de Vrunt	1693	ORA
Eik	Alsoo Cornelis Henderix gekoght heeft van Aert Hendrix Jacobs eenen *eijken boom*, staende ontrent ofte in de Eeusels, ende dat voor de somme van vier gulden, ende heeft monsieur Gevert van Doerne, als reght daer toe hebbende, den voors. boom op den 18 december 1693 vernadert ende naer dat hij alle sommeliteyten daer toe hadde gerequiereert desen banck gebruijckelijck. Actum als boven. Coram schepenen hier onder getekent. Jacob Goloffs. Cornelis Hendricx verklaart van voornoemde 4 gld door Gevert van Doerne voldaan te zijn	1693	ORA
Eik	De pachter [van hoeve de Waesbergh van Baron Jan van Leefdael, heer van Liessel] mag onder *'eyken* ofte andere ofte anderee boomen niet maayen ofte vlaggen met corte seysen, soo verre de boomen druypen'	1695	ORA
Eik	De verkoper houdt tot zijn behoefte vijf *eikenbomen* staande in het weiveld de Camp genaamd en een wilgenboom staande aan de schop bij het huis, die de verkoper mag doen omhakken wanneer hij dat wil	1783	ORA
Eik	Notaris van Riet zal op 1 maart Publiek Verkopen: Zeer zware *eiken bomen* met een omvang, voor de borst gemeten van 2 meter tot 2 meter 60 centimeter, deze staan op den Heerendijk nabij het kasteel ongeveer 5 minuten van den klinkerweg, en 20 minuten van het station, bomen zijn zeer geschikt voor Molenassen en molen borsten	1882	NW

EIK, HO0LEN- een erf gelegen omtrent de Berktstraat en genaamd de Thuende, begrensd aan een einde door de Waterstap op de *Hoolen Eyck* 1603 ORA

Een waterstap in de Berktstraat betekent dat daar een waterloop gekruist werd. Door de situering van de Tiendakker kan dat niet geweest zijn aan de Reek. Er heeft -gezien de perceelsgrenzen- nòg een waterloop gelopen. De Berktstraat kruiste die waar de percelen D 385 t/m 390 bij elkaar kwamen. Daar moet een aanzienlijke eikeboom gestaan hebben. Een hool is een scherpe, door mensen mogelijk aangescherpte diepte in een weg, waardoor er een verbinding tot stand kon komen tussen water aan de ene en aan de andere zijde van die weg. Deze plek kon later weer overkluisd zijn. Er kon een duiker liggen en zelfs een lage boogbrug maar ook een simpele stapsteen, een waterstap. Het woord -hool- kwam ook in Liessel voor bij de Hoolevoort. *(zie aldaar)*

Eik, Hoolen-	boom bij het kruispunt van de percelen D 385 t/m 390	1832	KD
Eik, Hoolen-	Overgang van Korhoender naar Meent	2010	KD
Eik, Hoolen-	HGA D-1		

EIKELHOF (Gemeentelijke) seekere geestelijcke rente gaende vuijt een stuck erve genaempt den *Eekelhoff* 1654 ORA

Eikelhof	den *eckelhoff* [tussen Pijnacker en Schoolant; tussen Thientacker en Leemstuc]	1663	VD
Eikelhof	aen den *eckelhoff*	1663	VD
Eikelhof	Item dat niemant wie het oock zij en zal mogen houwen ofte cappen eenige tacken, roeijen ofte andersints in des Gemeijntes *eeckel hoff* derselver boomen ofte in andere particuliere heggen ofte boomen op peene des contrarie doende te verbeuren I Goutgulden	1665	CD
Eikelhof	en op dien voors; acker ontrent den graeff verloepende neffens den gemeijne straet te hebben gesien een *ekelhoff* heestervelt alsmede eene tuel voor die den voorn; acker genaemt de Pieck is separeerende ende afgescheijden voorden nevens leggende acker sonder dat de tweede deponente naeucuerige reflectie heeft genomen op de voorn;	1687	ORA
Eikelhof	aen den *eckelhof*; aen den *eeckelhoff*	1701	VD
Eikelhof	Item dat niemant wie het ook sij en zal mogen houwen ofte cappen eenige tacken, roeijen ofte andersints in des gemeijnts *eekelhoff* derselver boomen ofte in andre particuliere heggen ofte boomen op peene des contrarie doende te verbeuren I gout gulden	1712	CD
Eikelhof	Notulen der vergadering van schepenen waarbij besloten wordt zo spoedig mogelijk de in gereedheid gebrachte "*eekelhoven*" in te zaaien met eikels	1715	CD
Eikelhof	Boven den *Ekelhof* aan de Zeijlberg	1718	CD
Eikelhof	boven den *Eekelhof* aan de Sijlberg	1728	CD
Eikelhof	Aanstaande donderdag (29-03) worden eenige gemeenten-bomen staande aan den *Ekelhof*, in 't Derp, in de Zijlberg en Breemortel publycq en voor alleman verkocht.	1787	OAD

Opmerkelijk is, dat in 1654 een 'geestelijke rente' moet worden betaald over deze Eikenhof. Dat betekent, dat die vóór 1648 bezit van een geestelijke instelling was en dat de cijns nu moet worden betaald aan de Rentmeester van de Geestelijke Goederen, door de Staten-genraal aangesteld voor het beheer van de in 1648 in beslag genomen goederen. De Eikenhof moet dus vóór 1648 hebben bestaan maar wordt vóór 1654 nooit vernoemd!

Eikelhof	ongeveer D 219/268/277	1832	KD
Eikelhof	ongeveer kruising Patrijs/Patrijs	2010	KD
Eikelhof	HGA D-1		

EIKELHOF (Heer van Deurne)	een stuk groesland genaamd de Katelijnenbeemt met de bijhorende houtwas in het Hagheijnt, e.z. en e.e. de Heer van Deurne, a.z. de *Eckelhoff* van de Heer van Deurne	1685	ORA
Eikelhof	een loopp. van de plaets daer de *Eckelhoff* heeft gestaan	1693	ORA
Eikelhof	stuck lant neffens den *eckelhoff* [bij Hestervelt voor Watermolen]	1701	VD

Noordelijk van het Klein Kasteel lag een hoeve, die de naam 'Eikelhof' droeg. Dat klopt niet met de plaats van de hier genoemde Eikelhof, want die lag westelijk ('andere zijde') van de Katelijnenbeemd, die zuidelijk van het Klein Kasteel lag. Het klopt wel met de vermelding uit 1701!

EIKELHOF (Bruggen)	de kromme akkers en den *Eikelhof*, A 183	1881	ND
Eikelhof	westelijk van de kruising Bruggenseweg-Vlier aan de weg Klein-Bruggen	2010	KD
Eikelhof	HGA A-2		
EIKELHOF (Liessel)	een erf te Liessel boven de oude *Eckelhof*	1698	ORA
EIKELHUIS	item teullant genaemt het *Eckel Huesken* 1 1/2L	1687	ORA
EIKELKAMP (Moostdijk)	een zeker heiveld en groesveld, gelegen alhier bij de Mostdijck in de Meijbeemden aan de gemeentestraat te Deurne, aan de andere zijde naast het erf van Jans in den Ekelcamp en aan het einde naast Peter Gobelen	1574	ORA
EIKEN, BOGAERTS-	*zie Bogaertseiken*	1663	VD
EIKENDONK (Liessel)	Nog een akker genaamd de Cloet aan de Bunt, naast erf van Thijs Cornelis, de andere zijde Peter Goerts, uitschietende op beide einde op het erf van Lucas Corne-		

	lis met 11 lope grond gelegen in de *Eecxdonck*	1607	ORA
	Elizabeth van de *Eechovel*, inwoonster van Deurne	1340	HC
EIKHEUVEL	den goede te *eechovel*	1396	HP
Eikheuvel	de bonis de *eichoven*	1418	HC
Eikheuvel	de bona de *eechoven*	1418	HC
Eikheuvel	den *eechovel*	1420	HP
Eikheuvel	uyt huys hofstat ende hof metten lande dair toe behoerende dat dair bij ende aen gelegen is geheiten den *eechovel* inder prochie van Doerne ter stede geheiten aent hagheynde gelegen	1425	HP
Eikheuvel	ut ende van enen goede geheiten ten *eechovel*	1431	HP
Eikheuvel	Goijart Henricx van Bruggen bezat 1/3 deel van de hoeve tgoet ten *Eeckovel*	1432	BP
Eikhheuvel	de bonis de *Eechoven*	1448	CR
Eikheuvel	de hoeve tguet ten *Eechovel*	1460	BP
Eikheuvel	de bonis de *Eeckhoven*	1499	HC
Eikheuvel	de bonis de *Eeckhoven*	1551	CE
Eikheuvel	de bonis de *Eeckhoven*	1638	HC

Net als bij Veldheuvel/hovel en Veldhoven wisselen Eikhovel en Eikhoven elkaar af. Waar dit goed in het Haageind precies lag is door gebrek aan gegevens niet aan te geven.

EIKHOF	ex hereditate dicta *eijchof*	1421	CR
Eikhof	ex pecia terre in loco dicto inden *eechof*	1438	VBP
Eikhof	ex hereditate dicta *Eijchof*	1447	CR
Eikhof	ex agro dicto die meluwe ex pecia terre in den *eeckhoff*	1473	VBP
Eikhof	ex *Eijckhoff*	1586	CR
Eikhof	Vuijt eenen acker met een stucxken groesen daeraen geleghen groot t'samen ontrent vijff lopensaet genaemt den Eeckhoff, A.F. eenen gemeijnen loop	1643	CR
Eikhof	den Eeckhoff	1650	HP
Eikhof	den eckhoff	1663	VD
Eikhof	aan den eeckhoff	1663	VD
Eikhof	Uijt eenen acker met een stucxken groesen daer aen gelegen groot t'samen ontrent vijff lopensat genoempt den Eeckhoff, A.F. eenengemeijnen loop. Nu Wilbert op Schipstal gekocht over een yaer, staedt oock int Vlierden boock	1678	CR
Eikhof	een stuk land te Vlierden genaemt de Kerssenbergh, groot 1'1/2 lop, ter plaetse genaemt Eeckhoff, e.e. de Dolstraet	1699	HP
Eikhof	Uijt eenen acker met een stucxken groesen daer aen gelegen groot t samen ontrent 5 loopensats genaamt den Eeckhoff, A.F. eenen gemeijnen loop	1754	CR
Eikhof	Aan de noordoever van de Oude Aa tussen Vloeieindseweg en Dolstraat	2010	KD

Het lag voornamelijk op Vlierdens grondgebied, tegen de Oude Aa aan, maar delen ervan lagen in het Deurnese Vloeieind.

eind

Het middelnederlandse 'ende' verwijst naar een grens, einde, uiteinde, rand. Vele namen met -einde vindt men of aan het einde of als grens van een bepaald gebied. Op deze plaatsen werden slagbomen, draaibomen of hekken geplaatst. (Beijers/van Bussel)

STAKENBORG - EINDEN, TER/TEN-

Hendrick van Stackenborrich (getuige in oorkonde van Hendrick Dicbier	1292	HAM
Henricus, genaamd Mersman van Bergelen	1340	HC
Petrus van Waalre en Henricus van Stakenborch tamquam virorum feodalium venerabilis viri domini abbatis Epternacensis	1358	CA
Heinrico dicto Stakenborch	1358	CA
Matheeus van Boescot gehuwd met Margriet de hoeve te Boescot aan zijn zoon Henrick Stakenborch en de hoeve 't goet te Molendijc aan zijn zoon Reyneer Haengreve	1376	BP
Henrick Stakenborch van Beirgulen	1376	BP
Roef Mersmans van Bergulen	1376	BP
Joffr. Jut dochter Matheeus van Boescot	1376	BP

Schepenen van Helmond o.a. Heinrich Stakenborch en Heinrich Roefssoen 1379 CD
Henricus de Stakenborch de hereditate Hermanni et Gobolino filie Arnoldi de Bergelen 1380 HC
Reyneer Haengreve van Stakenborch, zoon van Matheeus van Boescot 1382 BP
Heer Willem van der Aa ridder, zoon wijlen Gerit, en zijn broer Goossen, draagt over een jaarlijkse erf chijns, (verkocht aan de genoemde Heer Willem [door] Art Stamelaert zoon wijlen Jan van Bruheze, zoon van Art van Stamelaert van den Wiel) evenals het goet van Heer Stakenborg 1382 BP
Stakenborg de tienden van Heer Art Vrient op Stakenborch, proost van Wassenbergh 1382 BP
Op 5 juni 1393 verschenen in de kapel (capella) van bidplaats (oratorium) van Vlierden Zigerus van Vlierden en Wilhelmus Bras, beide clerici, en Reynerus van Ravenecker als getuigen op verzoek van de edele Henricus Stakenborch van Bergelen en zijn wettige dochter Jutta met haar man Johannes van Beerenghen van Helden. Ten overstaan van deze getuigen verklaart Henricus dat hij ter gelegenheid van het huwelijk van Jutta en Johannes zijn dochter de helft van een mansus schenkt genaamd Cleijn Meijel of Luttel Meijel, gelegen zowel in de parochie Meijel als in de parochie Dornen. De andere helft van dezelfde mansus verkoopt hij aan zijn dochter.
Deze mansus behoorde vroeger aan Arnoldus van Bergelen 1393 HP
Henrick Stakenborch van Bergulen 1390 BP
Reyneer Haengreve van Stakenborch 1390 BP
Henrick Stakenborch van den Berghelen te Vreecwijc 1390 BP
Dirck natuurlijke zoon van heer Willem van den Beirgulen. Heer Art Stakenborch priester 1393 BP
Henrick Stakenborch van den Berghelen 1393 BP
Dirk van den Berghelen natuurlijke zoon van heer Willem van den Berghelen 1393 BP
Dirk natuurlijke zoon van wijlen heer Willem van Bergulen priester 1393 BP
Henric van Stakenborch, voertijts scoutheit van dornen 1407 KS

STAKENBORG 't goet te Stakenborch op Velthovel. Jufr Beel weduwe Willem van den Wijngart en haar zoon Jan 1412 BP
Arnold de Stakenburch, rector van het altaar in de kapel te Liessel 1418 OG

Stakenborg 't goet te Stakenborch, Mr.Goijart van Rode. Jan van den Wijnghart zoon wijlen Willem. En Jan van Kessel gehuwd met dochter wijle Willem. 1414 FS

EINDEN, TER een stuc beempts gelegen in gheen uten berct indie prochien van Doerne doer Lyessel gelyc dat aldaer gelegen is ende toe te horen plach totten goede *ter ijnden* 1414 HP

Einden, Ter tderdel van den goede *ten ynden* 1414 HP

Einden, Ter Henric Stox, Henric Wouters Terlinx soen, Dirck van der Heijden ende Willem van den Gheijne van tsHertogenbosch hebben gesamenderhant uijtgegeven tot enen erfpacht Maes geheiten van den Bertram van Doerne een stuc beempts gelegen in gheen Berct in die prochien van Doerne doer Lijessel gelijc dat aldaer gelegen is ende toe te horen plach totten goede *ter IJnden* 1415 HP
van doeyen Jans van den Hoegenhuys soen wilen Jans Sceymekers 1415 HP

Einden, Ter Henrix Stox, Henric Terlinx, Wouters ende Aleijten Wouters soen soen, Willem van de [Gheijne] ende Margriet sijn geswide ende Dirck van der Heijden hebben gesamenderhant ende ongescheijden wittelic ende erflic verpacht Art Lemmens soen van Doernen tderdel van de goede *ten IJnden*, gelegen inder prochien van Doernen, gelijc hi dat derdel tot noch toe aldaer heeft beseten, gebruijct ende gebesigt heeft ende hem te deel gevallen is [...] en den voirs. verpechteren toekomen ende verstorven is van dode wilen Jan Scheijmekers die men heet van den Hogenhuijs 1416 HP

Einden, Ter ex campo *ter Einden* 1421 CR

Einden, Ter ex *bonis ter IJnden* quondam relicta Johannis de Alta Domo 1421 DC

Einden, Ter uyt sekeren onderpanden ende gedeelten van den goede *ter ijnden* 1423 HP

Einden, Ter uyten derdel van den goede *ter ijnden* 1424 HP

Einden, Ter uyten helften van den goede ende hove geheiten *ter ijnden* 1424 HP

Jan van Stakenborch zoon wijlen Jan Monix van Zomeren 1429 BP
Willem Monic zoon wijlen Jan van Stakenborch 1429 BP

Einden, Ter tot Doerren uten goide *ter ijnden* 1430 HP

Einden, Ter Willem vanden Gheijne heeft opgedragen aan een... t.b.v.Willem Copij en zijn broer Jan en Hendrick Henric van Os en Henrick Heijnen Willems van Bottel zijn deel in de helft van de hoeve *ter IJnden*. De verkrijgers hadden een helft van die hoeve in erfpacht gekregen van Henrick Henrick Teerlincx 1433 BP

Einden, Ter Willem vanden Geijne. heeft opgedragen aan alle erfgenamen van wijlen Aert Lemmens van Doerne zijn deel in de hoeve 'tgoet *ter IJnden* 1433 BP

Einden, Ter	Rutger Willems van Erpe. Dirk vander Heijden. Pacht uit 't goet *ter IJnden*. Jan van Ricstel natuurlijke zoon wijlen heer Dirk Rovers, ridder. Jan Meijsen zoon wijlen Jan Didden.	1435	BP
Jutta de Stakenburch, dochter van wijlen Hendrik van Stakenburch, zoon van wijlen Godfried van Byrgelen (Bergelen=Belgeren), broer van wijlen Willem van Byrgelen, stichter van 2 altaren in de kapel van Liessel		1442	OG
Einden, Ter	ex bonis *ter IJnden* quondam relicta Johannis de Alta domo	1447	DC
Einden, Ter	de hoeve *ter ijnden*	1447	FS
Einden, Ter	ex bonis *ter IJnden*	1447	DC
Einden, Ter	Willem Gijsbert van de Gheijne [en daarna] Aert Lemmens van Doerne bezat 1/3 deel van de hoeve *ter IJnden*. Henrick Scox, Henrick Teerlinx, Wouter Aleijten, Wouters wijlen Margriet en Dirk vander Hegden, de Tafel van H. Geest van Helmont, Willem Copie van Doerne en zijn broer Jan en Hendrik Hendrick van Os en Hendrik Hendrik Willems van Bottel bezaten de helft van de Hoeve *ter IJnden*	1447	BP
Einden, Ter	tguet *die eijnden* op velthovel	1490	FS
Einden, Ter	het goed *Ter Ynde*	1510	HP
Einden, Ter	18 lopen rogge uit een goed geheten *Ter IJnden* in Deurne	1514	HP
Einden, Ter	Ick Willem van Merenvordt ende Henrick Hennis provisor der tafelen des heijlichen Geest binnen Helmont hebben geseten tot Doerne ten huijse van Heylgen Goeloffs Anno XV C LXVIIII den XX-tio jannuari stilo Leodiensis ende aldaer heeft verclaert zich als dat het principael onderpant van het goet *ter Eijnden* in die prochie van Doernen van VIIJ mudde rogge begrepen in enen bosschen brieff is liggende tegen over die Capelle tot Duerssen over die Strate op d'een sijde die Strate liggende benevens die Huijsinge der weduwe Wilhelmi Michiel Colen gaende aldaer totten Hagelcruijs waert dander sijde benevens d'erffenisse daer Silvester Scheutgens op woent dit heeft hij verclaert in presentie Thijs Reijnders en Heijlgen Goeloffs Actum ut supra (Tafel van de H. Geest, fol. 38v 20-1-1564)	1564	OAH
Einden, Ter	ex bonis *ter Eijnden*	1621	DC
Einden, Ter	ex bonis *ten Eijnden*	1621	DC
Einden, Ter (?)	seeckere huijs, hoffstadt, hoff ende gerechtigheit van dien gestaen ende gelegen binnen dese heerlijckheit van Doerne ter plaetse aen de Veldheuvel, rontsomme tusschen de gemeijnte alheijr	1641	ORA
Einden, Ter	t`selve betaelen aen de Casteele van Veltheuvel	1653	ORA
den acker boven den hoff [Veldheuvel]		1663	VD
Einden, Ter	Uijt huijs hoff met eenen dries daer aen gelegen ter plaetse in Derp aenden Velthoevelse Capelle groot ontrent 10 lopensaten, U.L. Hendrick Janssen Cuijpers, A.L. et Utroque Fine de gemeijne straete	1678	CR
Einden, Ter	Item uijt een coelvelt ter plaetse voorschreven groot ontrent 8 roeijen, U.L. Hendrick Janssen Cuijpers, A.L. Hendrick Tijssen den Snijder, U.F. de Peelstraet, A.F. Joncker Michiel soone Joncker Peters van Eijck	1678	CR
Einden, Ter	acker boven het Huijs	1732	VD
Einden, Ter	acker boven het Huijs	1768	ORA
Einden, Ter	land boven het Huijs	1785	VD
Einden, Ter	de Hoef	1803	TRK

Het element huis komt in verschillende combinaties voor, t.w. in uitdrukkingen als: 'huis, hof en erf', maar ook in benamingen als bouwhuis, blokhuis, hooghuis, waarmee veelal versterkte hoeven of kleine burchten bedoeld werden. Volgens de beschrijvingen van Van Leefdaal en Brock is de regio bezaaid geweest met adellijke huizen, slotjes of kastelen.(Beijers/van Bussel)

Zowel het goed Stakenborg als het goed Ter Einden lag op de Veldheuvel. Er is zowel in 1416 als in 1421 en 1427 een koppeling tussen Ter Einden en een Johannes de Alta Domo = Hoge Huis. De akkers naast Ter Einden heetten nog in de 18e eeuw 'boven het Huijs'. In 1653 is er sprake van een 'Casteele' op de Veldheuvel. In 1732, 1768 en 1785 heet een akker aldaar (E 955) zowel 'boven het huis' als 'op de Hoeven'. De belendende percelen E 943, 946 en 957 heetten in de 18e eeuw De hoeve, Op de hoeve, Boven de Hoeve en Hoefakker. De Tranchotkaart geeft in 1803 een complex gebouwen daar ter plaatse de naam 'De Hoef'. (E 947). Dat deze vermelding op Ter Einden moet slaan blijkt uit de precieze localisering uit 1564. Dit goed moet identiek zijn met de Derpse Hoef. *(zie aldaar*)
De naam Ten Einde komt namelijk na 1621 niet meer voor. Vanaf 1589 wordt wel gesproken over het "grote oude huis in het Dorp of Veldheuvel". In 1643 wordt de akker (5 lopense, dus bijna een hectare) "boven de Hoeffen" ver-

meld.
Het goed Stakenborg komt voor van 1382 - 1414 (met in 1452 de vermelding dat het vroeger Stakenborg heette).
Het goed Ter Einden komt voor van 1414 - 1621. De Derpse Hoef figureert vanaf 1685 en Tranchot vermeldt op dezelfde plaats in 1803 De Hoef. Het kan nauwelijks anders dan dat hier sprake is van een en het zelfde goed.
Wat er van overbleef was een hoevecomplex, dat in de 18e eeuw simpelweg de Hoeve heette en in 1803 De Hoef.
Op de kadasterkaart van 1883 en de Topografische Kaart van 1891 komt het nog steeds voor als een aanzienlijk gebouwencomplex. *Zie voor uitvoerige geschiedenis: SV*

Einden, Ter	E 943-957	1832	KD
Einden, Ter	Zuidoosthoek kruising Liesselseweg/Dr. Hub. van Doorneweg	2010	KD
Einden, Ter	HGA E-2		

EINDSTRAAT	land aan de *Eijndstraat*	1739	ORA
Eindstraat	acker ind *Eijndstraat* 1L te Vrekwijk	1746	ORA
Eindstraat	item akker aan de *Eijnd straat* [wrsch. Vreekwijk]	1778	ORA
Eindstraat	item aande *Eijnderstraat*	1780	ORA
Eindstraat	huis ter plaatse geheten Vrekweijk; item aan de *Eijnderstraat*	1782	ORA
Eindstraat	voor Willem Antonij Ramaer wonende te Helmond, wegens verpondings schulden o.a. aan de *Eijnd straat*, Deze percelen ten namen van Willem Huijbers	1799	ORA

Willem Huibers woonde in 1791 op F 142 aan wat nu de R. van Rhijnstraat is, welke in oostwaartse richting recht naar de Veldheuvel en het Heuveleind liep.

Eindstraat	Rembrandt van Rhijnstraat	2010	KD
Eindstraat	HGA F-1		

EKKERSKAMP *zie Akkerkamp*

ELLEBOOG, KROMME-	den *crommen ellenbogh*	1663	VD
Elleboog	item teulant genaemt de *Krommen Ellenbogh* 3 ½ L	1683	ORA
Elleboog	stuck lant den *crommen ellebogh* [bij Hoeckacker en Grooten Acker]	1701	VD
Elleboog	item 2 acker teullant genaamd de *Crommen Elleboog*	1731	ORA
Elleboog	akkerland genaamd den *Crommen ellemboog* 1L 28R 3V nr. 498 in het Derp, EZ de weduwe Hendrik Goossens, AZ kind. Peter de Veth, EE de kerkpad, AE de weg	1790	ORA
Elleboog, Kromme	E 165	1832	ORA

Een probleem is hier de opppervlakte-aanduiding. De 3 ½ lop. van 1663 komt overeen met ruim 5800 m^2. De werkelijke oppervlakte op de Kadasterkaart van 1832 is ca. 6750 m^2 Dat scheelt nog niet zov veel. De 1 lop., 28 roeden van 1790 komt echter ongeveer overeen met 2500 m^2. Als die kaart de juiste locatie aangeeft, dan:

Elleboog, Kromme	midden tussen Oude Liesselseweg en Wiegershof achter De Wieger	2010	KD
Elleboog, Kromme	HGA E-1		

ELLEMISSE	Juffr. vanden *Elmess* vanden Godshuyse van Bynderen	1505	ORA
Ellemisse	een stuk akkerland zoals dit perceel alhier gelegen is te Deurne in de *Elmisse*, begrensd aan een einde naast de kerkweg en het andere einde naast het kerkpat	1591	ORA
Ellemisse	int *Elmoesse* gelegen bij de Scatgrave	1611	HP
	een jaarlijkse erfpacht van drie mud rogge aan de "meestersen van den *elmissen* van het goedshuys" van Binderen	1444	ORA
	vgl. Juffr. Laenen van Erp conventuaal van Binderen t.b.v. de *Almoese* van Binderen,	1480	OAH)
Ellemisse	Nog uit een stuk land (9 lopense) int *Elmoesse* neven erf. der wed. van Anthoenis Snoecx, de scatgraeve, de gemeyne wech en de gemeynt	1614	HP
Ellemisse	een akker gelegen in de *Elmse*	1626	ORA
Ellemisse	een stukske land gelegen in de *Elmse*	1633	ORA
Ellemisse	Vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffenisse int *Ermisse* A.L. d'erfgenaemen Henrick Snabben, Dirck Marijnn[en] dries voortijds ackerlandt gewest ende medegelders, U.F. den Muelenwech	1643	CR

De verwisseling van -l- met -r- kwam niet alleen m.b.t. tot dit toponiem voor, getuige volgende optekening: "....met nog een perceel land te Vlierden gelegen en genaamd den *Erman*; Met nog een stuk land zoals dit perceel te Vlierden gelegen is en genaamd den *Elman*..." [in dezelfde acte!] 1583 ORA.
Omdat de oudst bekende optekening van Elmisse een -l- heeft en ook vanwege de Almoese in Helmond, wordt

hier verder uitgegaan van een oorspronkelijke schrijfwijze met een -l-

Ellemisse	Vuijt huijs hoft ende aengeleghen erffnisse ter plaetse genaemt *Ermisse*	1643	CR
Ellemisse	vuijt een stuck dries int *Ermisse* geleghen	1643	DC
Ellemisse	item noch vuijt een acker int *Ermisse* geleghen, U.F. den stappat, A.F. den heijensen wech	1643	DC
Ellemisse	vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffenissen ter plaetse genaemt *Ermisse*	1643	CR
Ellemisse	in de *ellemisse*	1663	VD
Ellemisse	de *elmissen*	1663	VD
Ellemisse	item een acker inde *Elmisse* genaemt het Dorenbusken 4L 35R, AZ Anneke weduwe Cornelis Marcus de mulder, EE de Meulenwegh	1664	ORA
Ellemisse	Uijt huijs hoff ende aengelegen erffenisse int *Ermisse* U. L. de gemeijnstraet, U. F. eenen gemeijnen loop	1678	CR
Ellemisse	Uijt huijs hoff ende aengelegen erffenisse ter plaetse genaemt *Ermisse* 1678		CR
Ellemisse	een stuck ackerland in de Vrecksenacker in de Ellemisse op de gemeyne muelewegh	1685	ORA
Ellemisse	in de Elemisse	1701	VD
Ellemisse	lant in de *Ellemisse*	1701	VD
Ellemisse	aengelagh de *Ermse*	1701	MD
Ellemisse	teullant in de *ellemisse* langs de schadt graeff (F 185)	1701	VD
Ellemisse	teullant in de *Ellemisse*	1710	ORA
Ellemisse	inde Gemeijne acker op Meulenweg inde Vreeckse acker *Ellimisse*	1710	ORA
Ellemisse	lant inde *Eelmissen*	1732	VD
Ellemisse	een acker inde *Eelmisse* 3L int Derp, EZ Jan Vermenten [F 177], AZ deselven, EE de Heijeijndse weg	1746	ORA
Ellemisse	item acker aan de *Eelmissen* ter plaatse geheten het Derp nr 948 [F 214]; item nog een acker in de *Eelmisse* nr. 973 [F 189]	1748	ORA
Ellemisse	Uijt huijs hoff en aengelegen erffenisse int *Ermisse*	1754	CR
Ellemisse	Uijt huijs hoff en aengelegen Erffenisse ter plaetse genaamt Ermisse, A. L. et U. F. de straet	1754	CR
Ellemisse	Item uijt een stuck Dries int' *Ermisse*	1754	CR
Ellemisse	in de *Eelmissen*, gekomen van Peter Dors maatboek nr 975	1767	ORA
Ellemisse	item teullant inde *Eelmissen* langs de Schatgraaf	1768	ORA
Ellemisse	land in de *Eelmisse* (afd. Derp!)	1785	VD
Ellemisse	in de *Eelmisse* (afd. Vreekwijk!)	1785	VD
Ellemisse	item in de *Eelnissen* 4 lop. 33 r. 8 v. gequoteerd nr 969	1789	ORA
Ellemisse	land in de *Eelmissen*	1791	MD

Uit de inschrijving uit 1643 blijkt dat een deel van de Ellemisse ook tussen de Heieindseweg en het Stappad lag.

Krahe kent een rivierengroep met de stamwortel *el/*ol met de betekenis 'stromen', behorend tot de zgn. Oud-Europese waternamen, die mogelijk wel Indogermaans zijn maar niet Keltisch of Germaans. Een afleiding hiervan is de Almos, een zijrivier van de Donau. De vormen Elmoesse uit 1611 en 1614, alsmede Elmse uit 1626 en 1633 geven meer aanleiding om aan deze riviernamen te denken dan aan het sociale begrip 'aalmoes'. Dit te meer omdat Krahe ook de Alm, een riviertje iets ten zuiden van Woudrichem waaraan Almkerk zijn naam dankt, tot deze groep rekent . Herkomst van de naam Ellemisse uit deze wijdverbreide groep waternamen is daarom zeer aannemelijk.

Ellemisse	F 177 - 202 en de westrand van F 219-242	1832	KD
Ellemisse	Van kruising Mesdagstraat/Jacob Marisstraat tot kruising Oude Stappad/ Sint Jozefstraat	2010	KD
Ellemisse	HGA F-1		

els

De els of zwarte els en de grijze of grauwe els zijn algemeen voorkomende bomen in moerassige gebieden. De grijze els groeit op wat drogere gronden, de zwarte op vochtige niet-verzuurde grond (dus geen veengrond), de zg. elzebroeken in de beekdalen (Beijers/Van Bussel)

ELSCHOT	de *Elscot*	1421	DC
Elschot	de *Elscot*	1447	DC

Elschot	een beemd gelegen te Liessel in de *Elscot*	1584	ORA
Elschot	een beemd zoals dit perceel gelegen is te Liessel in de *Elscat*	1584	ORA
Elschot	een stuk hooiland te Liessel in de *Elsschot*	1593	ORA
Elschot	Noch een Hoeijvelt gelegen in de *elsit*	1631	ORA
Elschot	hooiwas in de *Elsit*	1633	ORA
Elschot	hooiland te Liessel gelegen in het *Elsset*	1648	OAD
Elschot	Item een zille hoijs onder Liessel gelegen (de *Elsit*) [kerkbezit]	1667	OAD
Elschot	een stuck hoijlants genaempt de *Elsit* gelegen tot Liessel [kerkbezit]	1691	OAD
Elschot	heijachtig velt inde *elsidt*	1701	VD
Elschot	een zille hooijlands genaamt den *Elsit* tot Liessel gelegen	1746	OAD
Elschot	Idem in de *Elsit* een stuk hoijland, rijdende tegens andere gelegen te Lieszel in de Beemden	1758	ORA
Elschot	een heijagtig velt in de *Elsit*	1758	ORA
Elschot	in de *Elzit* een heijtagtig velt	1765	ORA
Elschot	item int *Elzet*	1785	VD
Elschot	item in den *Elsit*	1788	ORA

Gelegen in het beekdal van de Astense Aa

Opmerkelijk is de verbastering Elschot-Elset/Elsit, die we ook tegenkomen bij Donschot-Donset/Donsit (*zie aldaar*). De -r- in Elsert is pas van na 1800. Daar de els niet op droge zandgrond groeit, kan -schoot- hier niet de betekenis hebben van 'een beboste hoek zandgrond'. Dan kan alleen een afgesloten terrein worden bedoeld. Daar elzehakhout zeer in trek was, is dit een redelijke verklaring. De Elschot was een beemd was die hooiland oplevende.

Elschot	De Elsert, H 294-298	1832	KD
Elschot	zuidoosthoek kruising Neerkantseweg/Soeloop	2010	KD
Elschot	HGA H-6		

Zoals de Baarschot tot Barsent werd is naast Elset ook Elsent in gebruik geweest. De verandering van Else(n)t in Elsert is taalkundig wel houdbaar. Bovendien is de kadasterkaart van 1832 niet het énige document waarin Elsert voorkomt: Nu die Elsert ligt op de plaats waar de Soeloop in de Vlierdense Aa uitmondt, een laaggelegen nat gebied, waar beemden normaal zijn, lijkt de identificatie van Elsert met Elschot voor de hand liggend.

Het is heel goed mogelijk dat onderstaande toponiemen:

een stuk land te Deurne te Hessel in de Elst 1546 ORA

een stuck beempts, gel. doer Liessel inde Elst, UL. die gemeyn Aa 1546 ORA en

in de Eelsen te Liessel 1772 OAV

ook verbasteringen zijn van dezelfde Elschot.

Een akker in de Elst in de Arenbroek (dus tussen Neerkantseweg, Soeloop en Vlierdense Aa) kan daarom toch wel nauwelijks iets anders zijn dan de Elsert van 1832 op dezelfde plek. (Elst: *zie aldaar*)

Bovendien is er nu een toponiem dat past bij de mysterieuze Gherardus van Elcen van Lijssel uit het Hertogelijk Cijnsboek van 1340 en later. Er is wel steeds gelezen Elten, maar Elcen lijkt een betere interpretatie. Al in 1340 is dus kennelijk Elschot en Elsen door elkaar gebruikt.

ELSCHOTSWEIJER	de *vivario* ten *elscot*	1340	HC
Elschotsweijer	heer Ludovicus van Berlaer, van de *vijver (vivario)* ten *Elscot*, van wijlen de proost van Wassenberch	1340	HC
Elschotsweijer	de *vivario* de *elscot*	1418	HC
Elschotsweijer	de *vivario* te *Elscot* quondam propositi de Wassenberch	1448	CR
Elschotsweijer	de *vivario* te *Elscott* quondam prepositi de Wassenberch	1499	HC
Elschotsweijer	vinare(?) *Elscote* quondam propositi de Wassenberch	1551	CE

Volgens Beijers/Koolen in latere tijden genoemd de Elskensweijer, in 1832 kadastraal voorkomende onder Vlierden, B 1-4, (pag. 156). Dit ondersteunt de afslijting in Liessel van Elschot naar E(e)ls. Bij de Elschotsweijer ging het nog een stapje verder: elschot > els > elske > elskensweijer

Volgens Beijers/Koolen was de gemeente Vlierden de eigenaar. De Elskensweijer lag echter voor een niet onaanzienlijk deel Deurnes gebied, in 1832 kadastraal geregistreerd als Deurne, sectie A, nr. 129.

Elskensweijer	den Loop comende uuytte Rack is loopende tegenwoordich van het Racks naer den *Elskens Wyer* genaemt den Grooten ende Langen Duynwal	1631	ORA
Elskensweijer	A 129	1832	KD

Elskensweijer	gebied oostelijk en westelijk van de Raktseweg tussen Helmondsingel en Ooftweg	2010	KD
Elskensweijer	HGA A-1		
	Gherardus van *Elcen* van Lijssel	1340	HC
ELST	in gheen *elst* doer Liessel	1462	CD
Elst	Jan van der Hage vendidit een stuk land te Deurne te Hessel in de *Elst*	1546	ORA
Elst	Jan vander Haige heeft wettelijck en erfelijck vercocht Gevarden van Doerne een stuck beempts, gel. doer Liessel inde *Elst*	1546	ORA
Elst	een stuck beempts, gel. doer Liessel inde *Elst*, rijende metten coeperen ende meer anderen, haudende omtrent een half buender, UL. die gemeyn Aa	1546	ORA
Elst	in de *Eelsen* te Liessel	1772	OAV
	zie verder: *Elschot*		
EMES HEK	een stuk weiland in de Zeylbergh, genaemt aen het *Emes hecke*	1686	ORA
EMMELHEZE	Goeswinus Model de utevanc ter *emmelheze*	1340	HC
	Jutta van der *Emmelhese*, 20 penningen; later: de kinderen; fol. 17v: dezelfde (Joannes, zoon van Jutta); later: Katharina, de weduwe; de kinderen van Henricus, zoon van Jutta; fol. 19: Willelmus, zoon van Jutta; Wilhelmus doorgestreept en vervangen door Wynandus	1340	HC
Emmelheze	Emondus van der *Emmelhese*, cijnsbetaler in Deurne	1340	HC
Emmelheze	Jan van *Emmelheze*, cijnsbetaler in Deurne	1368	BP
	Peter Scut gehuwd met Margriet dochter wijlen Wijnant van der *Emmelheze*	1376	BP
	Margaretha filie Wijnaldi; Joes filius Wijnaldi filij Jutte	1380	HC
	Elisabet Emondi pro Emondi de *Emmelheze*; Johannes filius Katarine habet	1380	HC
Emmelheze	Johannes de Baex gener Rutgeri Moedel de vijtfanc ter *Emmelheze*	1380	HC
	pro Wilhelmo de *Emlesen*	1380	HC
Emmelheze	aen den *emelheze*	1381	CR
	ex parte Wilhelmo de *Emlesen*	1381	CR
Emmelheze	ex petia Emkini Vedelers aen den *melheze*	1381	CR
Emmelheze	aen den *milheeze*	1406	CR
Emmelheze	relicta et liberi Philippus dictus *Emelheze*, liberi Henrici filius Jutte et parte 4or ex petia Emkini Vedelers aen den *Milheze*	1406	CR
Emmelheze	Arnoldus filius Petri vander Donscot pro Petro filio Everardi Goetgesels ex parte Goesini Moedel vander Donck ex agro dicto die Hoge *Emmelheze*	1418	HC
Emmelheze	de agro opter *emmelheze*	1418	HC
Emmelheze	ex *Emelheze*	1421	DC
	Diric van der *Emmelys* inwoner van Deurne	1429	HP
	erfenis Dirics van der *Emmelys*	1430	CD
	Mercelis wittige soen wilen Lambrechts van der *Emelosen*	1430	HP
	Peter soen wilen Lemmens van der *Emelheze*	1433	HP
	Jan van Doeren zoon van Henrick zoon van wijlen Jan van de *Emelheze*	1440	BP
Emmelheze	*emmelheze* aen den gruenenwech	1441	HGB
Emmelheze	in *emmelheze* te vreecwijc	1445	FS
Emmelheze	Johannis de *Milheze* ex hereditate sita in *Emelheze*	1447	CR
Emmelheze	ex *Emmelheze*	1447	DC
Emmelheze	ex *Emelheze*	1447	DC
Emmelheze, hoge	ex agro dicto die Hoge *Emmelheze*	1448	CR
Emmelheze	de tiend van *Emmelis* en die Brake, in de parochie van Doerne	1454	BP
Emmelheze	op gheen *Emmelheze*, streckende van erfnis Dircks van Bruheze	1460	CD
Emmelheze	op gheen *emmelheze*	1461	CD
Emmelheze	Op gheen *Emmelheze*	1461	CD
Emmelheze	uit een huis, erf, tuin gelegen in de parochie van Doerne, tegenover de kapel St. Anthonis. Tussen de kinderen van *Emelheze* en de straet	1474	BP
Emmelheze	Een stuk Schonebos, ene zijde *Emelheze*, andere zijde Haubraken	1480	BP
Emmelheze	lant int *emmelheze*	1483	HP
Emmelheeze	de agro opt *Emmelheze*	1499	HC

Emmelheze	ex agro dicto die Hoge *Emmelheze*	1499	HC
Emmelheze	een stuc lands gel. op die *Emmelheze*, die hoeve van Esp toebehoerende	1505	ORA
Emmelheze	*Emmelheeze*	1510	HP
Emmelheze	vut een derdedeel van enen lopensaet lands geleghen ter stede *Emmelheze* opt waterlaet	1519	ORA
Emmelheze	een stuc erfs gel. aen die *Emmelheze*	1520	ORA
Emmelheze	een stuk land te Deurne ts geh. in die *Emellheeze* . e.z. Jennen Lambrecht Maes dochter en Thomaes van *Milheze* en een gemeynen wech a.z. Mercelis Slecx e.e. erfg. Diericx van Bruheze a.e. gemeynt	1521	HP
Emmelheze	ecker, geheyten inde *Emmelheze*, UL. Scatgrave, AL. Willem Pegs, UF. gemeyn wech, AF. gemeyn patt	1539	ORA
Emmelheze	een ecker gel. inde *Emmelheze*, gel. aen erffenis Maes van Milheze	1543	ORA
Emmelheze	int *Emelleze*	1547	HP
Emmelheze	ex agro opter *Emmelheze* et Strata prope campus molendini et Heel(?)	1551	CE
Emmelheze	de agro opte *Emelheze*	1551	CE
Emmelheze	een huis met een stuk land te Deurne ts geh. in't *Emelleze*	1554	HP
Emmelheze	een huis met de hof, land en groese met al zijn toebehoren. Met uitzondering van al het eikenhout, staande en gelegen aan de *Emmelheze*	1567	ORA
Emmelheze	een stuk land zoals dit perceel gelegen is in de *Eemelheze*	1567	ORA
pro magistro Johanne filio arnoldi nenekens de *emelheeze*		1579	CE
Emmelheze	een akker gelegen te Deurne aande *Emmelsse*	1615	ORA
Emmelheze	tertiam partam placken genaempt Spurken wijt den acker genaempt den Scatgraff in *Emmelheze*	1621	DC
Emmelheze	de agro opte *Emelheze*	1638	HC
Emmelheze	ex agro opter Emmelheze et Strata prope campus molendini et Heel?	1638	HC

De Vries verklaart -emmel- als 'scherp' of als persoonsnaam. Van Berkel/Samplonius houden ook een verklaring als in Ameland niet voor onmogelijk: -ama- is 'natuurlijke waterloop'. Dit laatste is ook de verklaring van Bahlow. Hees wordt gewoonlijk verklaard als 'laag bos, akkermaalshout'. Van de plaats van de Emmelheze is zeker: Vreekwijk, Schatgraaf, Groeneweg, Spurken en een hoge ligging. Loo en Schonebos liggen ook in de directe omgeving. Deze bos-namen corresponderen met -heze-. De nabijheid van de IJzeren Paal wijst op een moerassig terrein, de Bogaerdsvoorde op een waterloop (-emmel-!)

Dan blijven alleen de percelen E 874-885, aan de oostrand van het grote Schatgraafterrein en tegen de Groeneweg aan. Dat behoorde zeker nog tot Vreekwijk.

De zuidrand ervan ligt aan de Zeilbergse Molenweg ('Strata' 1551), alhoewel van een molenveld ('campus molendini' 1551) hier niets bekend is. Deze molenweg voerde wel vanuit de Zeilberg naar de Heimolen, maar die lag toch 3 km. verder naar het zuidwesten. Van de Spurken is alleen bekend, dat die iets met de Schatgraaf te maken had en aan de Peelstraat lag. Dat zou dan noordelijk in de ruimte tussen Emmelheze en Peelstraat (300 m.) moeten liggen, op zich heel goed mogelijk.

Emmelheze	E 874-885 (?)	1832	KD
Emmelheze	zuidwesthoek kruising Indumastraat/Dr.H.v.Doorneweg	2010	KD
Emmelheze	HGA E-2		

EMONDSHOEVE

ex parte *Emondus* quondam dicti de Dorne (bloedverwant van de gebroeders Johannes en Henricus dicti Van der Vloet de Meyele, hebben goederen in Geldrop)	1303	CA
Emondus van der Straten, cijnsbetaler in Deurne	1340	HC
Emondus van der Emmelhese, cijnsbetaler in Deurne	1340	HC
Emond van der Straten	1387	BP
Peter zoon wijlen *Emond* van Doerne	1387	BP
Daniel Noij zoon wijlen *Emond* van der Straten	1387	BP
Jan Art *Emonts* soen was van Vlierden	1400	OAH
Peter Raven zoon wijlen *Emond* vander Straten. Peter van Verlaer, zijn oom	1410	BP
Art Vrient van Doerne, zoon wijlen Noij van Doerne. Willem en Art Vrient zoons wijlen Daniel geheten Noij gehuwd van Doerne	1416	BP
Willem en Art Vrient, zonen van Daniel geheten Noy, tr. Margriet van Doerne	1416	BP
Art Vrient van Duerne, zn. van Noy van Duerne; Willem van Duerne, zijn broer	1416	BP
ex parte Mathei filij Petri de Strate de hereditate Henrici filij Mabelen	1418	HC

Arnoldus Vrient filius Noijkini		1418	HC
Arnoldus Vrients filius naturalis Nenkini		1418	HC
Arnoldus Vrient gener Henricus Volants pro Lamberto de Liessel de hereditate Goesini Model vander Donc		1418	HC
Wilhelmus Noeijen filius Danielis de Doerne, Rutgerus filius		1418	HC
Gerardus filius Nicholai Mersmans pro Elisabeth filia Henricus vander Straten de hereditate sitis aen die Tijnnsvoert ende die Berct		1418	HC
Emondshoeve	in die strijpe dicta *emondshoeve*	1418	HC
Emondshoeve	de hereditate sita in die Strijpe dictus *Emonds* hoeve	1448	CR
Emondshoeve	in die strijpe dicta *emondshoeve*	1450	HC
heeft opgedragen aan Gerrit *Emonts* van der Straten een huis op Vreecwijck		1455	BP
uyt enen stuck erfs gheheyten het Rontstuck daer teghenover geleghen tot Vreeckwijck neven erfnis Gherits *Emonts* ende der hoeven van Esp toebehoerende metter eenre sijden ende neven den gemeynen stappepat		1461	CD
Emondshoeve	de hereditate sitis in die Strijpe dictus *Emonds Hoeve*	1499	HC
Emondshoeve	de hereditate sita in die Strijpt dicta *Emondts Hoeve*	1551	CE

Emondus van der Straten lijkt identiek aan Emondus de Doerne en Emondus van der Emmelhese. De naam komt maar zelden voor. De Emmelheze lag aan een 'strata', nl. de Groeneweg. Daar de hoeves -althans na de 13e eeuw- niet midden op de akker lagen, moet met Emondshoeve in eerste instantie een oppervlakte zijn aangeduid. De locatie in de Strijpen (E 837-853) en tussen Esp en het Stappad dwingt tot E 835-839. De bijbehorende boerenhoeve kan dan alleen E 833 zijn.

Emondshoeve	E 833 en omgeving	1832	KD
Emondshoeve	150 m. oostelijk van Liesselseweg, 150 zuidelijk van Energiestraat	2010	KD
Emondshoeve	HGA E-2		

ENGSTRAAT	Peter Jan Smeets een stuk land, gelegen in Vreeckwijck, naast de *Enghstraat*. Begrensd aan een zijde naast Aert Aertse Verhaige, aan de andere zijde naast Jan Bruijstens, aan een einde naast de erfgenamen van Jan Golis	1572	ORA
Engstraat	een akker, groot een lopense, en gelegen ter plaatse als boven, begrensd aan een zijde naast Dries Joosten, aan de andere zijde naast Jan Willemsen op het *enge straatje*	1578	ORA
Engstraat	item van selve een stuck lant inde Braect EZ Hanrick IJsbouts AZ de *Eijnge straet*	1630	MD
Engstraat	vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffnissen te Vreeckwijck, U.L. de gemeijn straete , A.L. seeckere benefici ende fundeert in de Kercke van Dorne , U.F. de *Enghe straete*	1643	CR
Engstraat	aen de *eijnghstraet*	1663	VD
Engstraat	Uijt huijs hoff ende aengelegen erffenisse te Vreeckwijck, U. L. de gemeijnstraet, A.L. seker beneficie gefundeert inde Kerck tot Dornen, U. F. de *Enge straet*	1678	CR
Engstraat	acker aen de *Eijnstraat*	1701	VD
Engstraat	aen de *Eijnge Straet*	1701	MD
Engstraat	acker lant tot Vreckwijck ter plaatse genaamd *Eijnstraet* ½ L	1710	ORA
Engstraat	item ackerlant 1L Vrekwijk aan *Engstraat*	1722	ORA
Engstraat	ackerlant de *Engstraat*	1725	ORA
Engstraat	acker aande *Eng Straat*	1732	VD
Engstraat	Uijt huijs hoff en aengelegen erffenisse te Vreeckwijck, U. L. de gemeijn strate, U. L. seker beneficie gefundeert in de kerck tot Dornen, U. F. de *Engestraet*	1754	CR
Engstraat	acker aan de *Eijnge straat* te Vrekwijk EZ weduwe Aart Bruijstens (F 259], AZ de verkoper	1754	ORA
Engstraat	item in *Engstraat*	1792	ORA
Engstraat	acker de *Engestraat*	1792	ORA
Engstraat	Aan de *Engstraat*, F 257	1858	ND
Engstraat	In de *Engstraat*, F 258	1854	ND
Engstraat	F 258-259, F 263	1832	KD
Engstraat	Van kruising St. Jozefstraat-Liesselseweg in zuidwestelijke richting naar de Oude Vreewijkseweg	2010	KD
Engstraat	HGA F-1		

erf

'De hereditate' betekent in het Latijn letterlijk: -uit de erfenis van-. Toch moet men het in Brabantse bronnen dikwijls lezen als: -het erf van-. Het is niet onmogelijk, dat uit een erfenis uiteindelijk slechts een erf overbleef. Taalkundig hebben de woorden echter niets met elkaar te maken. Een andere mogelijkheid is, dat men de 'klank' plechtig in het Latijn 'vertaald' heeft: men kan twee erven erven.... Zoiets is ook gebeurd met de oppervlaktemaat -roede-. Men gebruikte daarvoor het Latijnse 'virga', dat weliswaar -roede- betekent, maar dan wel de wilgenroede, de tak van een wilgenboom, vgl. wichelroede. Beide woorden hebben niets met elkaar te maken!

ERF, NIEUWE (Liessel)	een stuk teulland genaamd de *Nieuwe Erff*, gelegen te Liessel	1692	ORA
Erf, nieuwe	land genaamd het *Nieuw Erff* nr 459, *nieuw erff* in 't Goortven	1809	OR
ERF, JAN DE LEEUW'S-	Item wort in vrede gelecht die Gemeijnte van *Jan de Leeuw's Erffe* tot opten hoeck van de Blaeckt op drie Bosch ponden	1665	CD
Erve, Jan de Leew's-	Item wort in vreede gelegt die gemeijnte van *Jan de Leews erve* tot op den hoek van de Blaeckt op drie Bosch ponden	1712	CD
ERFKE, JAN DE BERCKER-	Item alnoch wort in vrede gelecht van Jonker Evarts' weijer tusschen t'dorp van Bottel ende van gelijcken van den hoeck vanden Kleijnen Bottel tot op *Jan de Bercker Erfke* in de Strijp aldaer niet te mogen meijen op III Bosch pont	1665	CD
Erve, Jan de Berker-	Item alnog wort in vreede gelegt JonkerEverts weijer tusschen dorp van Bottel ende van gelijken van de hoek van den Kleijnen Bottel tot op *Jan de Berker erve* ende strijp aldaar niet te mogen meijen op III Bosch Pont	1712	CD
ERFAKKER	stuck lants genaemt den *Erffecker*	1542	ORA
ERMISSE/ ERMSE	*zie Ellemisse*		
ERVEN, OUDE NIEUWE (Liessel)	een huisplaats in de *Oude Nieuw Erve* bestaande uit twee percelen nrs. 1403 en 1406, gelegen te Liessel ontrent de Schutsboom	1758	ORA

es

Essen groeien op vruchtbare, leemhoudende vochthoudende gronden. Het hout is kostbaar en werd gebruikt voor gereedschappen (Beijers/Van Bussel): hamerstelenhout!

ES	'verder is voor hun uitgehouden [uit de verkoop van een erfenis] twee eikenbomen staande bij het huis te Liessel en een *es* staande tussen dit huis en hun bierbrouwerij'	1624	ORA
ESKE	ex agro dicto *deschken* de bonis de Papenvenne	1579	CE
Es	een stuk land genaamd de *Essche*, gelegen omtrent het Heijlegat	1582	ORA
Eske	enen ecker geheijten het *esken*, gelegen te Deurne op de Zeilberg	1596	ORA
Eske	van eenen acker geheeten *d'Eschken* van goederen van Papenvenne	1640	CE
Eske	*tesken*	1663	VD
Eske	lant het *Esken*	1701	VD
Eske	E 252	1832	KD
Eske	Merwede	2010	KD
Eske	HGA E-1		

esp

De esp of ratelpopulier is een algemene loofboom op armere en drogere zandgronden, al groeit die ook wel in berkenbos of op vochtige heide. De veldnaam -Esp- kan echter ook ontstaan zijn uit 'Es-apa' = moerasbeek. *Zie: Esp (Veldheuvel)*

ESP (Vreekwijk)	de hoeve tot *espe*	1441	HGB
Esp	de hoeven te *espe*	1443	HP
Esp	den goede te *esp* te Doerren	1446	HP
Esp	een tweede goed tussen het goed Gerard van Os en tussen goed van bij de hoeve		

	geheten Guet *Tespe* strekkende van goed van de erfgenamen wijlen Godefridus Godeloefs tot goed van Henricus zoon van wijlen Mauwers	1446	BP
Esp	ex hereditate *Espe*	1447	DC
Esp	de hoeve 't guet tot *Espe* op *Espe*	1451	BP
Esp	en een stuk land genaamd de Maesakker daar gelegen tusse het erfgoet van de *Espe* en tussen de erfgenamen van wijlen Gerard van Os, strekkende van Willem van Beke en het erf Jan Krakelaert en Marcelis Amelis Zijsen tot aan het Stappen-pad	1451	BP
Esp	verkopen aan Jan Jan Mauwarts een huis en hof en een stuk land in Vreeckwijk, AZ tussen gemijnt EZ tussen erf de *Espe*	1452	BP
Esp	op erfenis der hoeven van *esp*	1453	CD
Esp	die hoeve tot *Esp*	1454	BP
Esp	uytghenoemen enen ecker, gheheyten die Egensteghe in die prochie van Doerren gheleghen, metter eenre zijden gheleghen neven erfenis der hoeven van *Esp*	1478	CD
Esp	ex hereditate *Espe*	1498	DC
Esp	land *t'Esspe*	1505	HP
Esp	noch een stuc genoempt Bevert, gel. neven erffenisse toebeh. der hoeven van *Esp* en die gemeijnt	1520	ORA
Esp	guederen geheijten *Espe* inder Heerlijkheid van Doerne	1520	ORA
Esp	den Wittenborch neven hoeve *t'Esspe*	1525	HP
Esp	huis en tuin onder Vreekwijk bij de hoeve tot *espt*	1528	VBP
Esp	Het tweede gedeelte is voor Thijs Reijnders, algemeen genoemd *Esp*, hij ontvangt de oude hofstad met haar toebehoren zoals die gelegen is naast Matheus Geverts en verder rondom de gemene straten	1583	ORA
Esp	een drijfweg in de Blaeckt gelegen naast de grond toebehorend aan de hoeve *Esp*	1632	ORA
Esp	Verclaert de voorschreven Peter dat de hove oft goet op *Esp* nu toecomende Han-rick IJsbouts, Jan Melis, Jan Jan Willems, Tuenis ende Joseph Hanrick Josephs deselve moeten onderhouden	1634	ORA

Daar in de directe omgeving van Esp geen waterloop aanwezig is en in 1528 de vorm -espt- wordt gebruikt, iets wat we meestal bij boomsoorten tegenkomen (Spurkt, Berkt, enz.) zal hier wel de boom bedoeld zijn.

Esp	E 841 en directe omgeving	1832	KD
Esp	150 m. zuid. van Energiestraat, 250 m. oost. van Liesselseweg	2010	KD
Esp	HGA E-2		

ESP (Veldheuvel)

	En nog een stuk land genaamd dat Cloetken (E 952) tussen Arnold wijlen Peter Everts. A. Z. de *Espe* strekkende	1451	BP

een stuk land genaamd de Cloetecker (E 952), ook aldaar te Vreeckwijck gelegen, begrensd aan aan zijde naast de kinderen van Frans Verhaeg, aan 2 zijden naast de kinderen van Jan Willems [E 122] en het andere einde naast de *gemene loop* 1591 ORA

De naam Esp als waternaam zal ontstaan zijn uit es-apa. Van de waternamen zijn de eenstammige zoals Maas en Rijn de oudste. Daarna volgt de 2e laag, die met suffixiale afleidingen , bv. -Vech-t. De 3e laag zijn de samengestelde namen, waarbij het 2e lid -water- aanduidt. -apa vormt een overgang tussen de 2e en de 3e laag. (Het voor-Duitse -apa- werd door de Hoogduitse klankverschuiving tot -affa-. (Krahe, H., Alteuropäische Flußnamen. 1950. In: Probleme der Namenforschung im deutschsprachigen Raum. Hrg. von H. Steger. Darmstadt, 1977., 39-97.,67) De -apa-namen komen voor in Westfalen en de Rijn-gebieden voor. (id., 69) -apa-Namen in Noord-Brabant: Tongelreep < Tonger-epe, Gorp bij Hilvarenbeek < Gorep, Nispen < Nisipa, Malpie < Mallepie, Rozep < Rosop, Keersop. (Schönfeld, M. Nederlandse Waternamen. Amsterdam, 1955,116/7) -apa-namen stammen uit vroegste Middeleeuwen.

Esp	voormalige waterloop langs E 901-952, d.w.z. de oorspronkelijke naam van (het begin van) de Kapelse en Bottelse Loop (*zie aldaar*)	1832	KD
Esp	van de westpunt van de Geyserstraat naar de kruising Liesselseweg-G. Bilder-straat	2010	KD
Esp	HGA E-2		

ESSEN (Vreekwijk) erf tot Vreckwijck genaamd de *Essen* 1691 ORA

even

Even kan slaan op mnl. -evene-, uit Latijns -avena-, een lichte schrale haversoort (zwarte haver), in sommige streken 'evie' genoemd. Dit gewas werd in maart gezaaid en stelt nog minder eisen aan de kwaliteit van de bodem dan haver al doet. Het werd op de armste gronden verbouwd. (Beijers/Van Bussel). Of hier in het woord -Eventuin- deze haversoort schuilt, is problematisch.
Evene (evie, zwarte of ruwe haver) werd tot in de 19e eeuw gekweekt op de arme zandgronden, o.a. in Brabant. Werd gebruikt voor broodgraan of haverbrij. Als diervoer werd het incl. het stro gebruikt als paardevoer en schapen en rundvee. Werd ook benut voor bier, in de ME zelfs in grote hoeveelheden. (SP,524) [De voor het bier gebruikelijke gerst stelt hoge eisen aan de bodem. Een te hoge zuurgraad is slecht voor dat gewas. Een kalkrijke bodem is juist goed. Vanwege die hoge eisen werd in Deurne eerder evene gebruikt voor het bierbrouwen dan gerst.]
Haver is niet zo geschikt voor hoge droge gronden. Is vochtminnend gewas. Geteeld op aparte percelen of kampen. (SP,525) Tuin = omheining van hout en vlechtwerk. (SP,700) [Eventuin > tuin is omheind gebied, evenals kamp].

De Eventuin ligt midden in de Vreekwijkse Akkers. Er is zelfs sprake van een 'akker in de Even tuin'. Er is "teulland' en 'zaailand'. Dat wijst niet op 'armste' gronden. Bahlow beschouwt het als een aanduiding voor een beek en vergelijkt het met de Engelse rivier Avon (Shakespeare woonde in Stratford-on-Avon! Het Verenigd Koninkrijk telt 8 Avons). Die naam wordt afgeleid van het oud-Britse (Keltische) -abona- dat 'rivier' betekent. Zo vlak bij de Bogaerdsvoort en de IJzeren Paal (*zie aldaar*) is dat heel goed mogelijk. Net als op andere plaatsen is het min of meer mogelijk om die waterloop te reconstrueren aan de hand van de perceelsgrenzen.

Eventuin	aen den *eventuyn*	1414	HP
Claes van de Haver		1416	BP
Eventuin	uyt enen zestersaet lants in die prochie van Dorne aen den *even tuyn* U.L. Godert Snabben	1420	HP
Eventuin	eenen acker geheiten den *eventuyn*	1495	DNB
Eventuin	een stuc lands gel. in die Vreeckwijckse ecker, geheyten den *Eventuyn*, UL. erf. Danels Mauwerts, AL. erf. toebeh. der Capelle op huys van Helm., UF. erf. Jan Heynen Rutghers sn., AF. gemeyn wech [een stuc daer omtr. gel., gen. den Boeghaerts ecker]	1505	ORA
Eventuin	item noch eenen ecker, genaemt den *Eventuyn* geleghen aen die Beersom, AL. erfenis toebeh. der hoeve van Esp, UF erf. der erfgen. Jan Mauwerts AF. erf. Daniel Mauwerts	1518	ORA
Eventuin	akker van 4 loepen saets genaamd *Eventuijn*	1529	CRI
Eventuin	Willem wittige soone Jan Mauwers houdt te leen een stuk saijlants geheijten den *Everthuijn* gelegen inde parochie van Deurne omtrent den guiden ten Booegaert	1531	HAR
Eventuin	Nog een stuk land, genaamd den *Eventuijn*, begrenst aan een zijde naast Heer Dirck Beckers, aan de andere zijde naast Jenneken van Bruggen, aan een einde de kinderen van Hendrik sWeijnens en de andere zijde naast de straat	1566	ORA
Eventuin	een stuk land genaamd den *Eventuijn*	1576	ORA
Eventuin	Een perceel daarvan is genaamd den *Eventuijn* en is begrensd aan een zijde naast Frans Vesters, aan de andere zijde naast Jan van Os, strekkende met een einde naast Frans die cuijper en het andere einde naast de Groene Weg	1578	ORA
Eventuin	een stuk land alhier te Vreeckwijck gelegen genaamd den *Eventuijn*	1587	ORA
Eventuin	een stuk land genaamd den *Eventuyn*, gelegen in de Vreeckwijckse Eckers naast het Papenveld	1589	ORA
Eventuin	Die weduwe Heylwich Daniels zoen (?.)elis Jan Mauwers voer Danielen ende Johanna zijnre zuster ettca vuijt eenen ecker van vier loepen saets geheyten *Eventhuijn*	1592	CRI
Eventuin	een akker in de *Eeventuyn*	1613	ORA
Eventuin	Noch uit een akker genaamd de *Effenthuijn*, gelegen in den d'Ecker naast erve Faes Henrick Faessen ex uno en naast erve Peeter Henricxssen van Herssel ex alio, uitschietende beide einde op gemeijne wegen	1620	BP
Eventuin	Jan Melis een stuck lant, EZ Aert Evert Smets bijde de eijnde de wech, hun toecomende, den *effden tuijn* genaempt		
Eventuin	een stuk saeilants geheten den *Eventhuijn* gelegen omtrent de hoeve ten Bogart	1631	HAR

Eventuin	Andries Corsten van Deurne heeft bovengenoemd leen den *Eventhuijn* beleend	1644	HAR
Eventuin	den *Eventuin* gelegen naaste den Meulenwech	1650	HP
Eventuin	den *eventuyn*	1663	VD
Eventuin	lant den *Eventuijn*	1701	VD
Eventuin	teullant de *Eventuijn*	1707	VD
Eventuin	item 2 acker teullant den *Eventuijn* aan de IJseren paal	1727	ORA
Eventuin	ackerlant den *Eventuijn*	1731	ORA
Eventuin	acker genaamd den *Eventuijn*	1754	ORA
Eventuin	land de *Eventuijn*	1785	VD
Eventuin	eenen acker genaamt den *Eventuijn*, groot 36 r., gequoteerd nr. 836	1787	ORA
Eventuin	land den *Eventuijn*	1804	ORA
Eventuin	E 860, 862, 863	1832	KD
Eventuin	Kruising Indumastraat/Voltstraat	2010	KD

Het wordt gelocaliseerd bij de Bogaertsakker, bij Bernem, bij Ten Bogaert, naast de straat (= Zeilbergse Molenweg), naast de Groeneweg, naast Jan Melis (E 858), naast Evert Smets (E 859), aan de IJzeren Paal. De Bernem moeten we hier uitschakelen, want die ligt te ver weg. Daar lag wellicht een andere Eventuin. Dan blijft er alleen maar over de percelen

Eventuin	E 863 - 873	1832	KD
Eventuin	westelijke helft van het vierkant Voltstraat-Indumastraat-Geijserstraat-Energiestraat	2010	KD
Eventuin	HGA E-2		

Everarts leengoed	Everart zoon wijlen Gevart van Doerne bezit een hoeve op 't Haageijnde, naast de gracht van *Everarts leengoet* en een cijns. Goederen (hierbij horende) in de akkers van Doerne in vele stukken wei en beemd aan die Aa achter de akkers. Everart zoon wijlen Gevart van Doerne bezit een huis, erf, hof en aangelag op 't Hageheeijnde en 3 buunder weiland aan die Aa	1450	BP

Met Everarts leengoed kan alleen het Klein kasteel bedoeld zijn. *Zie aldaar*

ever

Ever zou verwijzen naar een plaats waar wilde zwijnen komen of verblijven (Beijers/Van Bussel) Bahlow kent het woord als een aanduiding voor moerassige plaatsen. Gezien de vermeldingen 'aan het Everke' en 'voor het Everke' lijkt hier toch meer een plaats met water te zijn bedoeld. Gezien het feit dat er een akker aan lag, zal er eerder sprake zijn geweest van een waterloop of beek dan van een moeras. De bezittingen van het goed Papenvenne lagen zeer verspreid. Daarom is zonder verdere gegevens niets over de locatie te zeggen.

EVERKE	lant dat *everken*	1434	HP
Everke	de agro sito aen den *Everken*	1579	CE
Everke	de duobus agris pro *Everken* de bonis dictis Papenvenne	1579	CE
Everke	van twee ackers voor *Evercken* van de goederen geheeten Papenvenne	1640	CE
Everke	van eenen acker gelegen aen dat *everken*	1640	CE
FAASAKKER	de *Faesecker* met nog een akker gelegen aan de *Faesecker*	1569	ORA
FIJNAKKER	erf te Liessel geheiten *fyenecker*	1450	HP
Fijnakker	ex *fyenacker*	1498	CR
FLESKE (Moostdijk)	Het *Flesken*	1693	ARK
FLIERAKKER	den *Flieracker* *zie verder: Vlierakker*	1663	VD
FREDERIKSEIND	aent *vrederickereijnde*	1421	CR
GALGENBERG	De jacht van jonker Hendrick van Deurne beginnende van den *Galgenbergh* tot op den Bulbrug en soo voorts den Peel op	1678	CD

Galgenberg Den 4e in ordine deponent verklaart ad idem, met bijvoeginge van daarop Bulbrug, en van daar op de Galgberg de limiten tusschen dito Heeren waren gereguleert1713 CD

galg

Galgen werden ver van de bewoonde wereld op de grens van de jurisdictie van een stad of dorp opgericht, het liefst aan drukbereden wegen, om voorbijgangers ten voorbeeld te strekken. In de middeleeuwen verliep een proces in het openbaar en vaak in de open lucht op een sacrale berg of bij een heilige eik of bron. De oude gerechten of gerichtsplaatsen zijn vaak ingetekend op de 16e tot 18e-eeuwse dorps- en streekkaarten (Beijers/Van Bussel).

Dit alles klopt voor de Deurnese Galgenberg gedeeltelijk. De eerste vermelding onder deze naam stamt uit 1678. De executieplaats lag daar toen echter al niet meer. Op een kaart uit de jaren 1649-1672 staat 'gerecht van Doirne' met een galg aangegeven op een plaats aan de weg van Deurne naar Helmond, ten noorden van de Bottel. Aangezien het een kaart is die behoort bij de talloze processen over de limietscheidingen in de Peel, mag aangenomen worden dat die op enige nauwkeurigheid aanspraak maakt.

Maar oudtijds heeft de galg wèl op een Galgenberg gestaan. Zowel de Deurnese als de Vlierdense 'Vercrijghbrief' uit 1325 (*zie bij: Gemeynt*) vermelden dat de grens tussen Leensel en de Donschot over de 'Stalberch' liep.

Dat lijkt een nietszeggende vermelding, maar dat is het geenszins. In Duitsland was het middeleeuwse -stalberg- identiek aan -stuhlberg', en dat was de berg waar de 'Gerichtsstuhl' stond opgesteld. Bingenheimer zegt daarover het volgende: "Stahlberg. Zu mhd. *stuol*, Sitz, Richterstuhl. Stahl- und Stuhlberge sind alte Gerichtsstätten." (Sigrid Bingenheimer, Die Flurnamen der Gemeinden um den Wissberg in Rheinhessen. Mainzer Studien zur Sprach- und Volksforschung, 20. Stuttgart, 1996. S. 336) In haar onderzoeksgebied komen de vormen Stallberg, Stahlberg en Stolberg voor. In tal van plaatsen in het hele Duitse taalgebied komt Stuhlberg of Stallberg voor als plaats van justitie.

Op locaties met deze naam worden nogal eens burchten gevonden, mogelijk de woonplaats van de hoogste rechter in die regio.. Dat is bv. het geval in de Duitse stad Stolberg (bij Aken, in 1118 bedoeld toen Reinardus von Staelburg een oorkonde ondertekende), in Stollberg bij Chemnitz, dat in 1267 als Stalburch wordt vermeld,maar ook in Venlo, waar de Stalberg, plaats van een adellijk huis, soms ook Galgenberg werd genoemd.

Deze plaatsen waar recht werd gesproken waren soms ook de plaatsen waar de executie plaats vond, zoals in Hinbeck, vlak over de grens bij Venlo. Tussen Hinsbeck en Schloss Krickenbeck lag op de Hinbeckerheide een gebied "de Geer". Hier lag een "Gerichtsheuvel" die tevens "Galgenbergh" was. Dit kan men in de Eifel ook tegenkomen.

Op de Deurnese Stalberg zijn menselijke resten gevonden, getuige het volgende verhaal: "*Wij burgemeester en leden van de raad van Deurne en Liessel hebben ons in gezelschap van Lambert van Rijt oud 60 jaar, Francois van Griensven oud 36 jaar, Lambert Hikspoors oud 53 jaar, allen gemeenteraadsleden van deze gemeente, evenals de heren Emerie van Loon, oud 70 jaar en Corneille Hikspoors, oud 65 jaar - onze gidsen - begeven naar de grens van Liessel, afhankelijke gemeente van dit gemeentebestuur, met het doel na te gaan of de toeeigening van de heiden der gemeente Liessel door den heer F.J.M. d'Aumerie, eigenaar van de huizen, landerijen en grond genaamd Haaseldonk, langs legale weg heeft plaats gevonden. (....) Wij, bovengenoemde burgemeester, hebben ons onderzoek en handelingen voortgezet en vroegen aan onze raadsleden en gidsen of de aanspraak van dezelfde heer d'Aumerie aldus en bijgevolg wettig was, waarop zij allen negatief geantwoord hebben met uitzondering van de heer van Griensven, die er onkundig van was, daar hij pas zes jaar in Liessel woont; er tegelijkertijd aan toevoegend dat hij ervan overtuigd is dat de berg in kwestie de Galgenberg heet in plaats van de Schaalberg, hetgeen duidelijk bewezen is door de verklaring van de eerste persoon, dat hij er beenderen opgegraven heeft tesamen met genoemde Jean van Stratum, die 43 jaren geleden nog leefde.*" (Ca. 1810 OAD)

Daar het woord -*stal*-berg op rechtspraak duidt en de beenderen op executies (gehangen misdadigers werden nooit op een gewijd kerkhof begraven maar vrijwel altijd bij de galg), kan er tegen de identificatie van de 14e eeuwse Stalberg met een *Galgenberg* geen bezwaar zijn.

Op de Kadasterkaart van 1832 komt alleen een Galgenven voor, maar dat ligt ca. 500 m. zuidoostelijk van de huidige Galgeberg, die zelf niet op die kaart voorkomt! Dat ven lag er in 1883 nog, maar is inmiddels verdwenen.

Het probleem is, dat eerst vastgesteld moet worden waar twee grenspunten liggen. In de uitgiftebrief van hertog Philips de Goede uit 1462 [waarin de oorspronkelijke uitgiftebrief van 1326 geïnsereerd was] staat op pagina 9 met zo veel woorden onder anderen "*ende van daar den gerechten vliet nederwaarts tot de Leensel toe en vandaar tot eenen heuvel of kleinen berg, geheten Stalberg, **regt overgaande** tot de overstad, gelegen in de Donschot etc".*

Het grenspunt Leensel zal gelegen hebben waar de kadasterkaart van 1832 (G-3) dat nog aangeeft, namelijk 250 m. westelijk van de kruising van de huidige Leenselweg met de Astense Aa. De weg van Vlierden naar Asten stak daar de beek over en daar moet ook het Blokhuis van Leensel hebben gelegen dat in de Vlierdense Verkrijgbrief van 1325 vermeld is. De weg uit Liessel is daar oorspronkelijk ook de Aa overgestoken richting Asten, zoals een

oud voetpad op de kaart van 1832 nog laat zien. Leensel als grenspunt staat dus vast.
Wat de Donschot betreft: de kadasterkaart 1832 G-4 toont een "St.(eenen) Grenskei gen.(aamd) De Donschot" in perceel G 1178. Van de "St.(eenen) Grenskei gen.(aamd) Leensel" naar de Donschotse paal is de grenslijn op de kaarten G-3 en G-4 inderdaad één kaarsrechte lijn. De Donschotse paal ligt op G-4 aan de Asten Aa op een punt 750 m. voordat de Vreekwijkse Loop in de Asten Aa uitmondt. Tussen die 2 palen moet op die lijn de Stalberg gelegen hebben. Nu ligt daar exact de Galgenberg. De kaart van Kuypers uit 1868 geeft de situatie vrijwel exact aan, zij het dat bij Leensel de lijn niet helemaal recht is.
(*Zie verder: Stalberg*)

Galgenberg	op de grenslijn met Vlierden ter hoogte van het Galgenven	1832	KD
Galgenberg	net ten zuiden van kruising Lariksweg/Hoevenseweg	2010	KD
Galgenberg	HGA G-3		

GANSBEEMD	den *gansbeempt*	1490	HP
Gansbeemd	een stuck beempt gel. aen gheen zijde vanden Moesdijck, gen. den *Gansbeempt*		
	UF. de gemeynte van Meyel, UL. die hoef van Luttel Meyel	1547	ORA

GARST

De betekenis is ongetwijfeld 'gerst'. Het gebiedje lag net ten zuiden van de Elsert. (*Zie aldaar*) Er is voor 1900 geen enkele melding van bekend.

gasselt

De tweede helft van het woord is volgens De Vries afgeleid van -holt-, een oud woord voor 'bos'. Het eerste woord zou volgens hem uit -gees- voortgekomen zijn, in de betekenis van 'onvruchtbaar'. Aangezien vrijwel alle toponiemen uit de 17e eeuw aan weerszijden van de Commerstraat bekend zijn, kan de enige mogelijke plaats zijn aan de westzijde van de Commerstraat tussen Heuvel en Lage Kerk, niet bepaald een onvruchtbaar gebied. Bahlow geeft voor -ges- de betekenis 'waterloop'. Gezien de ligging hier van de Hellemanse Loop vlak tegen de Commerstraat aan, zou dit een zinvolle verklaring kunnen zijn.

GASSEL	een half lop. lants, gel. inde *Gassel*, beneven die zijde Anthonis Rutten	1543	ORA
Gasselman	een kamp erfs, alhier gelegen in de Commerstraat. (...) Verder nog een stuk erfs, genaamd den *Gasselman* zoals die ook daar omtrent gelegen is, begrensd aan een zijde naast Aert de Bruijn aan een zijde en een einde de straat en het andere einde naast Merten verhaige	1575	ORA
Gassel	verder nog een stukske land gelegen in de *Gassel*	1575	ORA
Gassel	een stuk land, zoals dit perceel gelegen is in den *Gassel*	1589	ORA
Gassel	stuk land omtrent een halve lopense groot en genaamd de *Gasselt*, gelegen aan de Commerstraat	1603	ORA
Gassel	een weiland te Deurne gelegen in de *Gasselt*	1607	ORA

De Gasselman zou de naam kunnen zijn van het gedeelte van de Hellemanse Loop dat hier langs de Commerstraat liep alvorens naar het westen te buigen. De naam Heuvelstraat komt voor 1900 niet voor. De Derpsestraat begon al bij de Helmondseweg.

Gassel	B 160-168	1832	KD
Gassel	westhoek kruising Stationsstraat/Heuvelstraat	2010	KD
Gassel	HGA B-2		

GASTHUIS	aen eenen camp lants tot Doernen ghelegen daer 't *Gasthuys* aen steet	1418	CD
Gasthuis	bij het *gasthuys*	1418	CD
Gasthuis	Gepasseerd te Deurne bij de kapel in het *gasthuis*	1551	NP
Gasthuis	Memorie van eenige cappellen in de Meijerije van den Bosch gevisiteert in loco bij de Ed.Mo. heeren gecommitteerden op de verpachtinge van de thijenden, de heeren van Schaegen en Ruijsch in de maent junij ende julij 1658. Onder Doerne ofte Duersen Staet een cleyn cappelleken out ende met stroo gedeckt, heeft een cleyn toorntgen met een clockjen daer in, alles van seer cleijne importantie. Dit cappelleken is van outs altijt gebruijckt geweest voor een *sieckhuys* ofte wooninge van arme lieden, ende was tegenwoordich bewoont van drye arme menschen. Ende aengemerckt dit selve int vercoopen geen 25 a 30 gulde soude gelden, soo oordeelen wij ten opsichte het gebruick		

desselffs die mede aldaer behoort te blijven staen. 1658 ARS

Uit de vermeldingen uit 1418 blijkt dat er een afzonderlijk gast- of ziekenhuis bestond. In 1658 wordt vermeld dat de Antonius- of Veldheuvelsekapel ooit als ziekenhuis is gebruikt, maar dat er dan arme mensen in wonen. Toch blijkt uit een visitatierapport in het bisschoppelijk archief dat het in 1620 nog als een kapel werd beschouwd: "25 mei Eodem die *capella S. Antonii* ibidem fuit visitata. Pavimentum ejusdem immundum et cetera ornamenta omnia immunda et lacera. (Op dezelfde dag hebben we de Antoniuskapel aldaar bezocht. Haar stenen vloer was smerig en de overige versieringen waren ook allemaal smerig en kapot.)
Het testament van 1551 wordt opgemaakt weliswaar bij de kapel, maar in het *Gasthuis*. Kennelijk was de zieke er zo erg aan toe dat de notaris daar heen moest.
Voor het *Gasthuis* komt het meest in aanmerking het perceel F 115, van de kapel slechts gescheiden door een waterloop en een pad. In het Verpondingsboek van 1701 wordt het vermeld als "achter het Monckenhuis".
Verder horen we nooit van monniken, maar het huis kan in het bezit zijn geweest van een klooster. Er waren meer kloosters in de Meierij die bezit in Deurne hadden. Bij de Donschot lag een akker die 'Munster' (< monasterium = klooster) heette, op de Wolfsberg lag een Karthuizerakker en ook de familienaam Munsters was hier niet onbekend.
De grond naast de kapel was in 1641 in het bezit van de H.Geesttafel was, een ander woord voor de parochiële armenzorg. Vlak daarbij waren de percelen F 127/128 in 1782 in het bezit van 'de Armen van Deurne'.

Gasthuis F 115 1832 KD
Gasthuis noordwesthoek kruising Liesselseweg-Fabriekstraat 2010 KD
Gasthuis HGA F-1

GAT het erf goet en huis genaamd " 't Gaet" AZ nog een stuk grond tussen Hendrik van van de Beke en Peter Molen EZ tussen het erf van Goijart Snabben, Jan zijn broer en zijn kinderen 1449 BP

Op zich geeft de naam “Het Gat” geen enkele houvast voor een localisatie. Het enige bekende ‘gat’ in Deurne is het Hellegat. Daar lag wel akkerland waaraan de naam -gat- gekoppeld kan worden, blijkens "wt een stuck lants, gen. het Hellegaet" (ORA, 1546). Het goed en huis zouden daarom bij het Hellegat gelegen kunnen hebben. Nog in 1652 is E 273, dat bijna tegen het Hellegat aanligt, in het bezit van een Thuenis Jan Snabben. De belendende percelen E 271 en 272 heetten in 1701 'Heijlegat'. Daar er echter tussen deze vermeldingen en die uit 1449 meer dan 250 jaar zit, mag men de localisatie niet als bewezen beschouwen.

Gat E 271-273 ? 1832 KD
Gat iets westelijk van kruispunt Schelde-Maassingel ? 2010 KD
Gat HGA E-1 ?

GEEN Een erfpacht uit een stuk land te Doerne ter plaatse genaamd Vreeckwijk aan de Beke. Tussen de kinderen wijlen Arnold Bogairt EZ en het erf van Jan zoon van Ida genoemd Scoen Ide van Doerne. AZ een stuck land genaamd het *Gheen* te Doerne in de voornoemde parochie tussen het erf van de voornoemde Jan en de gemeijnte van Doerne. Welke pacht Lambert van Leijssel verkregen had van Hendrik Meijelmans zoon wijlen Willem de Buttel, en zijn kinderen. Overgedragen Jan zoon wijlen Arnold Sweerts en Jan zoon Hendrik. Lambert van Leijssel. 1490 BP

Zie verder bij Vreekwijk aan de Beke

geer

Een geer is een driehoekig stuk land of althans een stuk land waarvan twee overliggende zijden niet evenwijdig lopen. Een modern equivalent is 'spie' of 'tip' (Beijers/Van Bussel).

GEER lant geheiten den *gheer* 1478 HP
Geer Item voert soe heeft dese testamentmeester gemaect Lijsbethen ende Sophien dochteren Hendricks van Hudsberch een stuck lands gelegen op ten Lijckwech bij den Scatgrave op die sijde den dorpe waert omtrent groet drie loepense Saets neven erfnis Willems van Gerwen gelegen, gheheyten Die *Gheer* [vGerwen zat op Ten Eijnde!!] 1490 CD
Geer een stuck lands gelegen op ten Lijckwech bij den Scatgrave op die sijde den dorpe waert gheheyten Die *Geer* 1519 CD
Geer stuc lands gel. ter stede den Scatgraeff den Geer genoemt, UL. erf. erfgen. Willems

	van Gerwen m.m.a., AL. gemeijne wech, UF. den Scatgrave, AF. erf. Goeyaert Snijders	1520	ORA
Geer	een stuck lants genaemt die *Gheer* gelegen bij Scatgraef. UL Huijge Spirincx; AL der Lijkwegh; UF die Scatgraef; AF Daniel Snijders	1546	ORA
Geer	Nog een stuk beemd tot 'dyen genaempt den Geer'	1546	HP
Geer	zijn gedeelt vanden Gheer	1547	ORA
Geer	een stuk land, genaamd het Geerken, zoals dit perceel begrenst wordt aan een zijde naast Willem van Hijnsbeeck, aan de andere zijde naast Joest Verhaeg	1589	ORA
Geerakker	den geracker	1663	VD

De enige driehoekige akker aan de Lijksweg aan de 'derpse' kant van de Schatgraaf is E 941

Geer	G 941	1832	KD
Geer	100 m. ten oosten van de Liesselseweg, 100 m. ten zuiden van de Dr. Hub. van Doorneweg	2010	KD
Geer	HGA E-2		

GEEST, H. -HUIS

	een stuk land zoals dit perceel gelegen is alhier naast het Heiligegeesthuis (armenhuis) en begrensd door Sophia Gerit Nouts, aan de andere zijde naast de weduwe van Delis van den Bogart	1593	ORA

(vgl. ORA 1593 het huis [van notaris Nouts] met het bakhuis en het hoefken achter aan het bakhuis zoals het gelegen is omtrent de kerk alhier, samen met de dries, begrensd aan een zijde naast de kinderen van Dirck Daniels, aan de andere zijde het kerkhof, tot op het erf van Sophia Michiel Nouts)
(vgl. CD 1506 Bogaardskruis: huis van Gevert van Doerne, in 1506 bestemd voor 3 arme mensen 'die egeen broot gewijnnen en konnen', by die kercke aen Boegaertscruys gelegen). Daar het Armenhuis op de punt stond waar de Corte Steenwegh (nu Martinetstraat) en deWever bij elkaar komen, zal het Bogaerdskruis daar gestaan hebben.

Armenhuis	In Korte Steenweg (Martinetstraat), hoek Wiemel (nu Wever)	1650	OG
Armenhuis	akker aan het *armen huijs* op de Hoeve pad	1790	ORA
Geest, H. -huis	E 185	1832	KD
Geest, H. -huis	splitsing Martinetstraat/Wever	2010	KD
Geest, H. -huis	HGA E-1		

GELAG

	zijn gelaech met huysinge, hovinge, lande ende sande, ende hoywas, dair Pauwels nu ter tijt in woent, gel. aent Beersom	1541	ORA
Gelag	wt een gelaech met huyse, have, lande, weyden ende zijnder toebeh., gel. aen gheen Beersom	1547	ORA

Gelag komt meestal voor als 'aangelag', het erf dat aan een boerderij ligt.

GELDEMAN

	groese en akkerland, tesamen aan elkaar gelegen in het Kerkeijnd, genaamd de *Geldeman*	1588	ORA
Geldeman	een hofstad met een kamp groese en akkerland daarbij en aan gelegen; dit perceel is genaamd de *Geldeman*	1589	ORA
Geldeman	een stuck lant gelegen inde Hoeve (.....) gelegen inden *Geldoman*, EZ de erfgenaemen Peter vanden Heijtrack, AZ Claes Evers BE de gemeijn straet	1630	MD

Hier wordt bij -man- consequent uitgegaan van de betekenis 'beek, moerasloop', net als bij Helleman, Bosman, Boterman, enz. De naam is zoals gewoonlijk van de loop overgegaan op de belendende akker(s). Welke hoeve in het Kerkeind hier is bedoeld is uit de schaarse meldingen niet op te maken.

GELDER	mand rogge erfpacht te gelden te Deurne aen die heyde ts geh. op *Gelder*	1545	HP

GELIJNT

Lijnt (= vlasakkers?)	op gheen *lyent*	1384	BP
Lijnt	op die lynt	1420	HP
Lijnt	item noch uyter helft van enen ewesel ter stede geheiten op die *lijnt*	1422	HP
Lijnt	item een stuc geheyten die *Lient*	1505	ORA
Lijnt	een stuc lants, gel. ter stede die *Lijnt*	1518	ORA
Lijnt	item noch een stuck landts gen. den *Lijndt*	1518	ORA

Lijnt	indie hoige ecker geheyten den *Lijnecker* naast Sophie Pegs	1541	NP
Lijnt	een ecker geheyten die *Lijnt*	1544	ORA
Lijnt	een stuek lants gelegen aen de *lijnt* in den parochie van Doerne	1547	OAD
Lijnt	een stuck lants, gel. aende *Lijnt*	1547	ORA
Lijnt	aen dije *lijnt*	1555	NP
Lijnt	te Deurne aan de *lijnt*	1555	OAD
Lijnt	de agro sito aen dye *lijnt*	1579	CE
Lijnt	een stuk land, genaamd het *Lijndt*	1583	ORA
Lijnt	een stuk land genaamd den *Lijnt*	1589	ORA
Lijnt	een stuk lant genaamd den *Lijnt*	1590	ORA
Lijnt	een akker in het *Lijnt*	1603	ORA
Lijnt	een akker gelegen op het *Lijnt*	1614	ORA
Lijnt	van eenen acker gelegen aen die *Lijnt*	1640	CE
Gelijnt	den *geleynt* acker omtrent de kerck	1656	MD
Gelijnt	akker bouwland de *gelijnte* acker	1658	VD
Gelijnt	den *gelijnt*acker	1663	VD
Gelijnt	de *gelijnte* acker	1663	VD
Gelijnt	Item uijt een acker genaemt den *Glijnck*acker	1678	CR
Gelijnt	Item een stuk teulland genaamd den *Gelijnt*acker	1693	ORA
Gelijnt	den *gelijnt* acker	1701	VD
Gelijnt	Een teulant genaamd den *Gelijnt* acker 2L boven de Wolfsberg, EZ weduwe Daandel van Hoof, AZ weduwe Antoni Hensen (E 244)	1719	ORA
Gelijnt	een *geleynt* akker	1751	CD
Gelijnt	Item uijt een acker genaamt den *Glijnck*acker	1754	CR
Gelijnt	item acker genaamd Den *Gelijnd* acker	1754	ORA
Gelijnt	den *Gelijnt*acker maatboek nr 399	1763	ORA
Gelijnt	*Geleijnt*acker maatboek nr 397, tussen den Groeneweg en de Kerkpad	1768	ORA
Gelijnt	den *Geleijnt* akker in de akker boven het Derp	1772	ORA
Gelijnt	land de *Gelint* Akker	1785	VD
Gelijnt	*Geleent*	1785	VD
Gelijnt	item land gent. de *geleent* Akker	1799	ORA

Van 1420 tot 1650 komt steeds de vorm -Lijnt- voor, zonder het voorvoegsel -ge-. Dat kan wijzen op een verband met lijnzaad, dus de verbouw van vlas. Bovendien komt vanaf ca. 1540 in Deurne Nicolaes die Vlascooper voor, genaamd "die Vlasman", met bezit op de Raetvloet. Waar een vlaskoper is moet ook vlas verbouwd worden. De inschrijving uit 1547 bevestigt dit alleen maar:

	Baltis Hr. Willems zn. van Liessel beloeft te bet. Geritden Godolofs nu Lichtm. dach naestc. 66 peters van 12 st. ter cause van sekere comentscapt van vlas, dair hij Baltis, Gerit een hantscust af gegeven hadde van date 1546, 28 apr., dair voir stellende Geritden te onderpande eenen Scepenbrief van Stiphout dair inne Michiel Jansse den voirs. Baltis gevest hadde een renthe van 12 Kar, gl. wesende van date 44, 4 aug.	1547	ORA

Het hele Gelijnt-complex omvatte zo'n 10 ha.

Gelijnt	E 237, 238, 239, 242, 244, 245, 247, 248, 249, 255, 257, 270	1832	KD
Gelijnt	Van kruising Rijn-Eems naar de oosthoek in de Roer	2010	KD
Gelijnt	HGA E-1		

gelint

Gelint moet wel onderscheiden worden van (ge-)lijnt. Het heeft met de teelt van vlas niets te maken. Het zou volgens Gysseling verwant zijn aan Duits 'Geländer' (hekwerk, afscheiding). Dat geeft in elk van de onderstaande vermeldingen een goede verklaring.

mnd. -glint, glent, gelent, gelinde- = hekwerk, omheining, schutting, afsluiting. (SP,710)

Gelint	item noch een gedeelt van synre erfenissen lanx neven dese invaert gelegen ende streckende neven des voirsd. Jans pechters huys gelyc dat *gelijnt* dair nu ter tijt op staende is (betr. huis te Helmond)	1424	HP
Gelint	ter stede gheheyten het Kerckeynd neven Jan Roeymans met beyden zijden, streckende van der *gheleijnt* mueren van den kerchof van Doerren totter ghemeynre straten	1469	CD

Gelint	lant aent *gelynt* van der kercken	1478	HP
GELINT	op de *Gelin*ackers	1650	HP
Gelint	den *gelint*acker	1663	VD
Gelint	het *gelint*	1663	VD
Gelint	'n acker aen Pouwels Conincx *gelint* (E 206)	1663	VD
Gelint	1 lop. groesland, gelegen in 't Derp, af te meten van Wouters aangelag, ende met twee hoeckxkens op de gemeijnte vuijtschietende met een hegh ofte *gelijnt* tussen malcanderen aff te paelen	1692	ORA
Gelint	Een stuk teulland gelegen op de *Gelint* Ackers, a.z. het Kerckenlant van Doerne	1692	ORA
Gelint	acker den *Gelint* Acker	1701	VD
Gelint	acker de *Gelincht* Acker	1701	MD
Gelint	lant de *Gelint* Acker	1732	VD
Gelint	E 206 en omgeving	1832	KD
Gelint	zuidoosthoek Wiegershof	2010	KD
Gelint	HGA E-1		
GELUK	een stuk groese, genaamd de Bosch, gelegen omtrent de Hoirevoirt, het andere einde op het *Geluck*	1583	ORA
Geluk	een hooiveld te Liessel gelegen in het *Geluck*, naast de Aa en naast de kapel van Liessel	1583	ORA
Geluk	een stuk groesveld, zoals dit perceel gelegen is te Liessel en genaamd is het *Geluck*, begrensd aan twee zijden naast de Kapel van Liessel alsmede aan het andere einde naast het kapellenland	1591	ORA
Geluk	het *Geluck* tot Liessel	1701	VD
Geluk	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder het *Geluk*	1734	ORA
Gelukgroes	erfdeling in Liessel, o.a. *Geluk*groes,	1768	ORA
Geluk	't *Geluk*, zijnde groes gel. te Liessel	1772	ORA
Geluk	de helft van het *Geluk*, zijnde groes, gr. geh. 3 lop. 14 r. 5 v. gel. te Liessel e.z. Antony Hoefnagels, a.z. de wed. Jan Lambert Hikspoors, e.e. Peeter Eijmers, a.e. de rivier de Aa	1782	ORA
Geluk	landerijen te Liessel gen. o.a. het *Geluk*,	1839	ND

Waarschijnlijk het best te verklaren als een afleiding van -gelookt-, door Bahlow verklaard uit het prehistorische -loch-, dat 'moeras' betekent (vgl. Lochem, Luchen bij Mierlo, Lokeren (B)). Gezien de ligging aan de Astense Aa en de aanwezigheid van broekland een zeer voor de hand liggende verklaring, vooral vanwege de meervoudsvorm uit later tijd: een aantal afgesloten gronden bij elkaar (gelookt wordt meestal verklaard als 'afgesloten', Beijers/Van Bussel) ligt niet zo voor de hand als een aantal moerassige gronden aan een beek.

Gelukken	G 650-668	1832	KD
Geluk	Gebied tussen St. Servatiusstraat, Neerkantseweg, de Aa en de Zandstraat	2010	KD
Geluk	HGA G-2		
GEMEENTEPAD	akker, genaamd den Breenecker, te Liessel gelegen, aan het andere einde naast de *Gemeentepat*	1590	ORA
Akker, brede	vuijt eenen acker op Hoogh Liessel geleghen genaemt den Breeenacker bij de Leenselsecamp, U.F. den Meswech, A.F. den Braekacker	1643	CR
Akker, brede	ex Leenselcamp aen de Breeijacker	1643	CR
Akker, brede	Item ex Leenselcamp aenden Breeijacker	1678	CR
Akker, brede	G 747	1853	ND
Gemeentepad	Nu verdwenen pad zuidelijk van en evenwijdig aan Mgr. Berkvensstraat, met zuidwestelijke bocht naar de Leenselweg	2010	KD
Gemeentepad	HGA G-3		
GEMEENTESTRAAT	de Cortenpat, naast het erf van de kapel te Liessel, strekkende met het einde naast de Hoige voetpat tot op de *Gemeentestraat*	1583	ORA
Gemeentevoetpad	de Gruenecker, naast en streckende van de Berkmortel tot op de Gemeentevoet-		

	pad	1582	ORA
Groenakker	ongeveer E 275-280 + E 354-358	1832	KD
Groenakker	gebied Grevelingen-Sloe	2010	KD
Berkmortel	E 314-340	1832	KD
Berkmortel	gebied tussen Zeilbergsestraat-Haringvliet-Wielingen-Deltasingel	2010	KD
Gemeentevoetpad	Vanaf Hellegat zuidoost- en noordoostwaarts naar Zeilberg (krt. E-2)	1832	KD
Gemeentevoetpad	Van Kruising Schelde/Maassingel/Deltasingel schuin naar Sloe, vervolgens het zuidelijkste gedeelte van de Deltasingel volgend rechtdoor naar de Zeilbergsestraat	2010	KD
Gemeentevoetpad	HGA E-2		

gemeynt

Achter elk gehucht lag destijds een uitgestrekte gemene vroente, aard of veld, die in Brabant meestal wordt aangeduid met -gemeynt- (uit te spreken als: 'gemeent') Later werd -heide- de gangbare benaming voor deze omvangrijke gemeenschappelijke velden, begroeid met droge heide (Erica) of met dop- of hommeleheide, de natte of platte heide. Daar ervan uit wordt gegaan dat de heidevelden in de Vroege Middeleeuwen zijn ontstaan door ontbossing, mag worden aangenomen, dat rond Deurne uitgebreide bossen lagen. Dat komt overeen met de vele bostoponiemen in de akkers.

De heidevelden hadden een economische betekenis voor de locale agrarische bedrijfsvoering. Ze dienden als weideplaats voor koeien en schapen. De ingezetenen mochten er turf steken, plaggen maaien en leem uitgraven voor de huizenbouw. De talrijke vennen deden dienst als rootputten voor het vlas of als visvijver. Er werd honing gewonnen door het plaatsen van bijenkorven.

De gemeynten zijn rond 1300 aan de dorpen en steden verkocht door de Brabantse hertogen, die op dat moment geldgebrek hadden. Dit ging gepaard met het vaststellen van de nederzettingsgrenzen, zoals blijkt uit de Deurnese 'Vercrijghbrief' van 1-3-1325: (de verschillende grenspunten zijn met letters aangegeven)

' opdat sij ende heure naecomelingen voor allen toecomenden tijde verseekert moeten wesen van de geheelre gemeente dien zij hebben plegen te gebruijken gelijks haar die strekt tusschen die paelen en de paelsteden hier naer verclaert, alwaart oock alsoo dat naemaels bevonden weirde, des sij nijet en meijnen, dat eenige partien daer af hen streckten ende gelegen waeren buijten den voorszegde gerichte inde voornoemde brieven verclaert, te weeten: dat die gemeente die gelegen is binnen Ghevartsgerichte van Doerne alsoo verre sijn gerichte duerende is tot den eijgendomme van Vlierden geheeten dat Bruijxken (A) dat den Heere van Doerne levert ende soo voirt den gerechten loop nederwarts tot Bruijstensvonderen (B) ende soo voirt den gerechten loop tot Paepevort (C) ende also voirt den gerechten loop tot den bruxken (D) toe ende alsoo voirt den gerechten loop tot sprooss sluijsen (E) toe, ende alsoo voirt den gerechten loop totter hoogerschout toe daer twee loopen van wateren vergaederen (F) ende van daer alsoo voort op waert den gerechten loop tot den bruxken voor den Moolenhof (G) daer die Heere van Doerne ook levert ende van daer den gerechten loop opwaerts Eeijssens putte (H) toe, van daer recht toe gaende den Pedel, heijde, vroente ende moere tot den Langen Rijseren (I) toe ende van den Langen Rijseren totten Heerlijkheijt toe van Rode (J) ende van Rode tusschen Lant van Brabant ende Lant van Gelre of van Kessel tot eenen dorpe toe geheeten Helden ende van Helden tot eenre plaetse geheeten Vorckmeer (K), ende van Vorckmeer tot den lande ende der Heerlijkheijt Heeren Willem van Goor Riddere van sijnen dorpe van Meijl tot Sint Wilbortsputte (L) toe, van daar tot eenen hoevel of cleijnen berch (M)daer after springt een waeteren geheijten die Vliet ende alsoo nederwaerts den gerechten Vliet totten Scherpen Heitrack (N) ende alsoo voirt den gerechten Vliet nedenwaerts totter Thijnsvoirt (O) achter Lieszel gelegen ende vandaar den gerechten Vliet nederwaerts totter Leensel (P) toe ende vandaer tot eenen hoevel of cleijnen berch geheijten Stalberch (Q) recht overgaande totter overstad gelegen in de Donschout ende van dear toegaende in eenen loop van watere loopende tusschen twee kleijne bemdekens geheeten die Cleen Donschout (R) ende van daer den gerechten loop nedenwaerts tott den eijgendomme van Vlierden geheijten dat Bruxken (A) bovengeschreven daer die Heere van Doerne levert, houden die voorszegde van Doerne alsoo verre als Ons geliefden te verclaeren haere voorszegde gemeente haer te strecken totten paelen ende paelsteden boven geschreven ende hen die ofte niet weiren.'

Omdat Deurne aan Vlierden grensde, is in de Vlierdense Vercrijghbrief een aantal grenspunten opgenomen dat correspondeert met die van Deurne. In beide brieven gaat de schrijver met de klok mee. Omdat de grenspunten aan de zuidwestrand van Deurne liggen maar aan de noordoostrand van Vlierden, lijkt de beschrijving echter tegengesteld te zijn. De betreffende passage in de Vercrijghbrief van Vlierden van 26 februari 1325 luidt (de letters corresponderen met die van Deurne hierboven):

'te weten, van Bruystens vonder van Heese (B) den stroom opgaende totter Donschot (R) toe, vandaer voort lijndrecht totten Stalberch (Q), vandaer totten blochuysen van Lentsel (P) ende soo voort (.....) ende vandaer tot aen Sproessluyse (E) ende soo recht voort tot aent eynde van de Ract daer die Hooge Sijpe aengaet (D) ende soo voorts tot aen de eynde van Papenvoirt (C) ende den stroom wederop tot aen Bruystens vonder van Hese (B), ierste paelstede voors[creven]'

Opmerkelijk is, dat de brug in de Vlierdenseweg over de Oude Aa (A) wel voor Deurne als grenspunt wordt gezien, maar niet voor Vlierden. In de brief van Deurne wordt alleen over Leensel (F) gesproken, in de Vlierdense brief over het Blokhuis van Leensel. De rechte lijn van Leensel naar Overstadt lijkt te wijzen op een arbitrale uitspraak na een of ander geschil, waarover verder echter niets bekend is.

Opmerkelijk is wel het volgende geschil en de oplossing daarvan:
8-6-1818 Provinciaal bestuur BHIC toegang 17 inv.nr.4898
Boze brief van burgemeester van Vlierden Franssen aan het provinciaal bestuur over de onduidelijke grensscheiding ter plaatse de Hazeldonk en waar ingezetenen van Liessel dagelijks verkeren en grote schade toebrengen door maaien en kappen van heide en hoeden van vreemde schapen. Er kan maar geen overeenkomst komen tussen Deurne en Vlierden over de ligging van de gemeentegrens. Burgemeester vraagt of hierover een onpartijdige uitwijzing. Brief mede ondertekend door W. Meulendijks, A. VervoordeldonkJ. van Tilborg, J. Meulendijks, A. Rovers en nog twee onduidelijke handtekeningen.

7-10-1818 Provinciaal bestuur BHIC toegang 17 inv.nr.
Brief van het Deurnese gemeentebestuur over de oplossing van de limietscheiding tussen Vlierden en Deurne ter plaatse de Hazeldonk.
Er wordt terug gegrepen naar de uitgiftebrief door Philips hertog van Braband in de jaren 1462, op de tiende dag van de maand mei aan de ingezetene van Deurne verleend: "Deze beneemt hierover alle twijfel hoe de grensscheiding loopt. Ja de inhoud diens brief is zo duidelijk en zo beslissend dat men ten ene maal onovertuigbaar, of voor waarheid en reden onvatbaar zoude moeten willen gehouden worden wanneer men langer, quasie op grond van verloren scheiding op nader of nieuwe [delinetatie] zouden willen aandringen. Op pagina 9 dier uitgifte staat met zo veel woorden onder anderen "*ende van daar den gerechten vliet nederwaarts tot de Leensel toe en vandaar tot eenen heuvel of kleinen berg, geheten Schalberg, regt overgaande tot de over[..]ad, gelegen in de Donschot etc*".
Zie daar mijn heer commissaris, de scheiding waar de berichters in naarvolging voorzaten, zich gronden, zie daar tevens het bewijs dar er wel degelijk een scheiding bestaat tussen twee gemeentes, en juist ter plaatse alwaar het gemeentebestuur van Vlierden voorwend, dat er geen scheiding te vinden zoude zijn, of ten minste derzelve verloren geraakt is, een scheiding waarvan alle de kentekenen wel degelijk aanwezig zijn, men behoeft alsoo van het bovenste punt of paal aan de Leensel een lijn te trekken, recht over den Schalberg naar het beneden punt of paal in de Donschot om overtuigt te zijn, dat het hoeden van schapen, en het maaien van heide door de ingezetenen van Deurne en Liessel, niet zoals de raad der gemeente Vlierden tegen de waarheid aanvoerd, op het aloude eigendom dier gemeente geschied, maar wel degelijk op het eigendom der gemeente Deurne en Liessel, nu binnen de bekende palen plaats heeft. etc..... ". Was getekend van Riet, burgemeester van Deurne, F. van Griensven, P de Veth, H. Hikspoors, G. Evers, J. Nooijen, G. van Hombergh, H. Smits, Jan van de Mortel en F. Martens.

Een volgende verklaring is ook interessant: "Attestatie van Deurne. Op 23-02-1637 brengt het bestuur van Deurne, t.w. Anthonis Pauwels Coelen (ca. 75 jaar) en Anthonis Goloffs (ca. 83 jaar) beiden schepenen van de heerlijkheid Deurne in het kwartier Peelland onder de Meierij van Den Bosch een Attestatie uit ten behoeve en op verzoek van Meijel, vooral op grond van oude bescheiden: 1. Deurne ontving op 01-03-1325 een verkrijgbrief van Hertog Jan van Brabant, waarin: "*Ende van Langhrijse tot de heerlickheyt van Rode, ende van Roode tusschen t'Landt van Brabant ende t'Landt van Gelre oft Kessel tot een dorpe toe geheijten Helden, ende van Helden tot eenre plaetsen geheijten Voorckmeer ende van Voorckmeer tot den Lande ende Heerlickheijt heer Willems van Ghoer Riddere van Sijnen doerpe van Meijel tot S. Wilbertsputte toe*" (De dato 3-2-1637, RHCL, Schepenbank Meijel boek 5 folio 159). Kennelijk was deze tekst gehaald uit de Verkrijgbrief van 1325 zoals die was geinserreerd in de nieuwe Verkrijgnrief van 1464.

GEMEYNT (=heide of Peel) 2 stucken lands, gel. omtrent Vreeckwijck bij die Boeghaert welck een stucxken van der twe voers. gel. is UL. erf. Peter Gerit Loeyen, AL. coeper, UF+AF. de *gemeyne* Vreeck 1503 ORA

Gemeynt	aan Jan geboren baron van Leeffdael, heer van Liessel een stuk erffs van de *gemeijnte* gelegen in de Donschot	1692	ORA
Gemeynt	aan Jan geboren baron van leeffdael, heer van Liessel een stuk erffs van de *gemeijnte* gelegen op het Haageints Riet met de niet afgegraven kanten over de A: liggende, groot 8 loop. 5 roeden voor 1040.- gulden	1692	ORA
Gemeynt	die ook nog op veele andere plaatsen en inde groese gaan steeken en clandestienelijk bij nagt en ontijde weeten weg te haalen, waardoor de gemeente soodanig wort bedorven, dat daarop geen groes kan wassen tot subsistentie van de leege en andere runderbeesten, schapen en peerden, alles streckende tot de ruine van de *gemeente*	1759	ORA
Gemeynt	Item een perceel nieuw erf of *gemeente* gel. alhier in 't Derp aan de Kuijlen	1783	ORA
GENTENAKKER	een stuk land genaamd de *Gentenecker* te Liessel gelegen, begrensd aan een zijde naast het erf van de kapel van Liessel	1567	ORA
Gentenakker	een akker te Liessel, genaamd de *Gentener*	1592	ORA
Gentenakker	den *gentenacker* (Liessel)	1663	VD
Gentenakker	G 677	1869	ND

Mogelijk een verwijzing naar een mannetjesgans of een persoonsnaam (Beijers/Van Bussel). De Vries en Van Berkel/Samplonius houden een betekenis 'samenloop' voor mogelijk. Bahlow kent verschillende 'gand/gend' die moerassen zijn. Gezien het feit dat het een akkercomplex is, zal de moerasbetekenis hier niet aan de orde zijn. Wel is er sprake van een 'samenloop', namelijk van de betrekkelijk grote wegen uit Deurne, Vlierden en Meijel. Dan is het woord van Keltische oorsprong.

Gentenakker	G 669-685	1832	KD
Gentenakker	gebied tussen Hoofdstraat, St. Lambertusstraat en Zandstraat	2010	KD
Gentenakker	HGA G-2		
GERECHT	een huis met *gericht* en toebehoren te Deurne geheten den Schouman	1554	HP
Gerecht	uit een huis met een stuk land en alle *gericht* te Deurne ter stede geheten int Dorp	1554	HP
Gerecht	een huis met *gericht* en toebehoren te Deurne ts geh. te Berssum	1555	HP
Gerecht	een gedeelte of *gerechtigheid* in de Bueckell	1605	ORA
Gerecht	ex *geregte* super Vloyeijndt	1621	CR
Gerecht	ex *geregte* in Liessel	1621	CR
Gerecht	ex *geregte* ten velde int Derp	1621	CR
Gerecht	ex *geregte* juxta Hagelcruijs	1621	CR
Gerecht	ex *gerechte* dicta Cauweij	1643	DC
Gerecht	seekere stuc ackerlants met den *gerechtigheit* gelegen ter plaetse genoempt den Vloeiacker	1644	ORA
Gerecht	van ende uyt enen corenwyntmoelen molenhuys hoff molenwerff *gerechticheyt* van den wynt ende andere rechten	1659	BP

Kennelijk hadden niet alle inwoners van Deurne recht op gebruik van alle grond. Smulders schreef al in 1955 over de verschillende gebruiksrechten en hoe die bewaakt werden. Er bestonden gebruiksrechten op de gemeenschappelijke gronden, maar ook op delen van een gemeenschappelijk ontgonnen kamp. In dit laatste geval was het aantal gerechtigden uiteraard veel kleiner. In 1554 blijkt een 'gericht' (een 'recht op iets') gekoppeld te zijn aan een huis. In 1605 en later blijkt op welk stuk grond dat gebruiksrecht slaat. In dit geval mogen we denken aan een oorspronkelijke kampontginning met een klein aantal gerechtigden. Bij de Beukel (zie aldaar), waarvan hierboven sprake is in het jaar 1605, was zowel sprake van privébezit als van gemeenschappelijk bezit. Zo lezen we: "ex hereditate Sophia de Bottel sita in den Bockel" (1447 DC) en "op een stuk beemd te Deurne ts geh. in gemeynen Boeckel neven erfe Everaerts van Doernen" (1514 HP). Sophia van de Bottel en Everaert van Doerne hadden dus privébezit op de Beukel, terwijl er ook een 'gemeynen Boeckel' was.
Waar in 1659 gesproken wordt van 'gerechticheyt van den wynt' kan niets anders bedoeld zijn dan 'recht op wind' (zonder concurrentie van een andere molen derhalve). Er zullen derhalve algemene gebruiksrechten geweest zijn op de 'gemene' woeste gronden -de werkelijke gemeynt- en daarnaast gebruiksrechten op bepaalde gronden die gekoppeld waren aan het bezit van een (bijbehorend) huis.

GERRIT VAN OSKAMP	after *geritscamp van osse*	1443	HP
Gerrit van Oskamp	een stuck eerffs geleghen after *gerits camp van Oss* neven eerffenis Dyrc Roeffs		

	metter eenre zijden gelegen ende eerffenisse Willem Everarts metter anderre zijde geleghen	1444	CD
Gerrit van Oskamp	Veld van Os, H 309	1832	KD
Gerrit van Oskamp	noordhoek kruising Rechte Heitraksedijk/Astense Aa	2010	KD
Gerrit van Oskamp	HGA H-6		

gerst

Gerst komt al sinds de Nieuwe Steentijd in ons land voor. Het gewas heeft een korte bloeiperiode en is goed aangepast aan ons relatief koude en vochtige klimaat. Het werd gebruikt bij de bierbereiding, alhoewel daar ook andere granen voor voldeden. Wintergerst werd op betere gronden verbouwd dan zomergerst (Beijers/Van Bussel). Garst is ook een ander woord voor garven, bundels samengebonden graanhalmen. Maar daar zal wel geen apart stuk land voor gereserveerd zijn geweest. Voor de hand liggend is hier dan ook de verwijzing naar gerst.

GERSTKAMP	item den Coelhoff aen 't huijs gelegen met een *Garst kamp* daer bij gelegen	1630	MD
Gerstkamp	Jan Dierck Joesten een *Garst campken* landt bij eusselvelt gelegen met EZ het waterlaet	1630	MD
Gerstkamp	item den *garst kamp* bij den huijse gelegen	1630	MD
Gerstkamp	Idem het *Gaerstkemken* gelijck den padt neffens Claes Aert Clous.	1688	ORA
Gerstkamp	teulland genaamd het *Gaerstkemken*, groot 36 roeden, gelegen te Deurne	1693	ORA
Gerstkamp	het *garstcamken*	1701	VD
Gerstkamp	het *gaerstcemken* [bij Spieringhsacker, Hoeff en Vloyacker]	1701	VD
Gerstkamp	*garst kamken* [bij Hoefacker]	1701	VD
Gerstkamp	het *Garstkampke*	1786	ORA
Gerstkamp	omtrent C 800	1832	KD
Gerstkamp	westzijde Kerkeindseweg , ca. 125 m. ten zuiden van de Vlier	2010	KD
Gerstkamp	HGA C-4		
GERSTLAND (Heiakker)	competeert een lopense land in den Venacker aent *Garstlant*	1580	NP
Gerstland	een lopense land in den Venacker aent *Garstlant*	1580	NP
Garstveld	Wilbert Hanrix van garst velten meten coolcempken omtrent de huijsse gelegen EZ Jan Jan Joesten AZ de straet EE	1630	MD
Gerstkampke	het *gaerst kempen* [bij Venacker en Honsbos]	1701	VD

Daar de Venakker aan 2 zijden door wegen werd begrensd kan alleen D 67 of D 71 in aanmerking komen.

Gerstland	D 67 of D 71	1832	KD
Gerstland	zuidwesthoek terrein Zwembad De Wiemel	2010	KD
Gerstland	HGA D-1		
GERVENSTRAAT	een kamp erfs met al de timmerages daarop staande, staande en gelegen alhier bij de Moosdijck aan de *Gervenstraat*, begrensd aan de andere zijde naast de verkoper, aan een einde naast de hoeve ten Moesdijck en het andere einde naast het Onze Lieve Vrouwe erf van Meyel	1573	ORA
GEUSKE (Vreekwijk)	Nog een stuk land, genaamd het *Goosken*	1571	ORA
Geuske	drie stukken akkerland, genaamd het Guesken, het tweede perceel de Scatgraeff en ten derde Thijs Reijnersecker, gelijk die drie percelen aldaar gelegen zijn en bij wijlen hun ouders in gebruik zijn geweest	1575	ORA
GEVAERTSBEEMD(Liessel)	op *ghevaertsbeempdt* van doerne	1453	CD
Gevartsbeemd	erf geheiten *gevartsbeempt*	1490	HP
Gevartsbeemd	wt een stuck beempts gen. *Gevarts beempt* gel. in Darenbroeck doer Liessel, UL. die kijnderen Jan Horenvoirts, AL. die gemeynte, UF. die Soeij	1546	ORA

Daar onbekend is waar in 1546 de gemeynt begon is ook niet precies te bepalen waar aan de Soeloop deze beemd lag. In elk geval aan de zuidzijde en waarschijnlijk niet al te ver oostelijk van de Neerkantseweg.

GOED, NIEUWE	t.b.v. Willem zoon van Jan Willem van Zonne en t.b.v. de heer Johannes de Bever zoon van Jan die Bever erfpacht uit de hoeve ter Vloet en het goed genaamd dat		

nuwen goet beide onder Deurne 1471 VBP

GOED, OUDE

Art de Oude. wijlen *Art die Auden* 1404 BP

Ghevaert zoon wijlen Willem van Doerne zoon wijlen Ghevaert van Doerne, ridder,.en zijn broer Art 1406 BP

Er is in de Bossche Protocollen sprake van een Art van Doerne (A), zoon wijlen Willem van Doerne, zoon van wijlen Gevaert van Doerne. Hij komt voor van 1387 tot 1420, samen met zijn broers Gevaert en Willem, investiet van Woensel. Deze Art betaalt in 1393 pacht uit 1/3 deel van de windmolen. Daarnaast is er een Art van Doerne (B), die in 1416 al overleden blijkt te zijn. Hij heeft een zoon Marcelis, die weer de kinderen Art Vrient, Daniel,. Jan, Gerit en Marcelis heeft. Deze Art komt in aanmerking om Art de Oude te zijn die in 1404 al overleden was. Kennelijk erfde hij geen deel in de windmolen maar wel een goed bij de oliemolen en later bij de nieuwe molen.

Het goed van Art de Oude levert verder een probleem op. In 1427 wordt vermeld dat Art de Oude vroeger, dus vóór 1427, een goed bezat bij de nieuwe molen. In 1480 wordt duidelijk aangegeven, dat deze hoeve grensde aan goed Ter vloet, daar gelijkgesteld aan het goed Ter Brake.. Of dit laatste juist is blijft hier even buiten beschouwing, maar vast staat dat Ter Brake en Ter Vloet aan de Kerkeindseweg lagen. Nemen we de inschrijving van 1427 serieus, dat was de oliemolen bij de Kerkeindseweg dus al vóór 1427 een nieuwe molen. Dat zou betekenen dat er eerder een molen op een andere plaats heeft gelegen.

Aude goet *Art des auden guet* bij die oliemolen. Gevaert van Doernen zoon wijlen Willem. Jan van Bruheze en zijn broer Dirck, had vroeger die hoeve tegen pacht verkregen. Art zoon wijlen Willem van Doerne, broer van Gevaert. 1421 BP

Het goed van Art de Oude dat hier genoemd wordt was dus kennelijk een hoeve, die op enig moment verpacht was aan de gebroeders Van Bruheze.

Arnt des ouden goed *Art der Auden guet* 1421 BP

Oliemolen Godefridus dictus Karper emit erga Domini Johannes de Berlaer, Dominus de Helmont, XVI vasa siliginis hereditate (eig. 'hereditaria) solvendam in festo Purificatione Beatae Mariae Virginis, de quibus vasa predicti idem Godefridus habet litteras. Dominus de Helmont predicti suo sigillo sigillavit (etcetera). Solvit inde Domino de Helmont sua relevatione et sua curia quod dicitur Teutonice Hoven ende erven. Anno millesimo CCCCmo (= quatorcentesimo) secundo, mensi februarii, die Valentini Dominus quitavit et habet litterae. De antiqua Mola ter Vloet solventur de predicti XVI vasi unus modius siliginis. Et Godefridus filius Lamberti Mutsarts solvit inde IIIIor (= quator) vasa ex agro retro ortum suum. 1421 DC

(Godfried genoemd Karper verkoopt ten behoeve van de heer Jan van Berlaer, heer van Helmond, 16 erfelijke vaten rogge, te betalen op het feest van Maria Lichtmis, van welke voornoemde vaten deze Godfried de eigendomsbrieven heeft. De voornoemde heer van Helmond heeft dit met zijn zegel bezegeld. (enz.) Daarna betaalt de heer van Helmond de lastenvermindering (of terugbetaling) en zijn meierhof die de Duitse Hoeve wordt genoemd en de (daarbij behorende) erven. In het jaar 1402, in de maand februari, op Valentijnsdag heeft de heer het geld betaald en heeft daar de bewijzen van. Uit de oude Molen Ter Vloet wordt van de voornoemde 16 vaten één vat rogge betaald. En Godfried zoon van Lambert Mutsarts betaalt daarna 4 vaten rogge uit de akker achter zijn tuin.)

Arnt des ouden goed *Arnt des ouden goet* bij die oliemolen, is in het bezit van Gevard van Doerne zoon van wijlen Willem en Arnt zijn broer. *Jan en Dirck vanBruheze* hebben die hoeve in pacht 1422 BP

De verpachte hoeve van Art de Oude is kennelijk in eigendom overgegaan aan de andere tak van de Van Doernes.

Art de Oude *Aert die Aude* bezat vroeger een *goed* ter nieuwe moelen 1427 BP

Hier wordt de oliemolen benoemd als 'nieuwe' molen.

Oude Goed Jan van Bruheze zoon wijlen Jan van Bruheze, bezit de hoeve 't guet te Vloet en de hoeve *Des Aude guet*. Waarop als pachter Willem vander Heijden. 1435 BP

Arnt des ouden goed Roelof Godschalk Roelofs Roestmond betaalt pacht uit een *hoeve van Art Aude* bij die oliemolen 1437 BP

Arnt des ouden goed Wijlen *Aert Oude* bezat een *hoeve* bij die oliemolen 1441 BP

hoeve oliemolen pacht uit een *hoeve* bij de oliemolen 1454 BP

Oude Goed het *oude Goet* ten behoeven Katharina dochter van wijlen Hendrik vander Beke

	non van het klooster van Binderen	1458	BP
Aude goet	hoeve *des auwen goet*	1471	FS
Oude Goed	Dirk Jan van Bruheze bezit die hoeve ter Vloet, en een woninge met hofstad achter de hoeve. Dirk Jan van Bruheze bezit de hoeve *des oude Goet*, achter zijn woning en hofstad.	1471	BP
Oude Goed	Dirk van Bruheze, bezit die hoeve ter Vloet, en die hoeve *des Oude Goet*, en op Ghenes Bergh	1474	BP
Oude Goed	de hoeve *des oude Goet* bij die oliemolen tussen de beemden die Strijpt en de gemeijnt aan de kant van de Pedel	1477	BP
Aude goet	*des auden goet* bij de oliemolen	1478	FS
Oude Goed	Willem van Gerwen zoon wijlen Jan heeft erflijk verkocht aan Elisabet weduwe van Dirck zoon wijlen Hendrik Pelgroms een erfpacht van 4 mud rogge Bosche maat te betalen Maria Lichtmisse dag, in de Den Bosch te leveren van uit een huis en een stuk land van/bijWillems hoeve ter Braken, alias de Vloet, de hoeve *des oude Goet* daaraan gelegen in de gemeente grond van Dorne	1480	BP
Arnt des ouden goed	Jacob vander Eijnde, die gerechtelijk gekocht heeft de hoeve ter Vloet en *Aert des ouden goet* van wijlen Jan van Bruheze	1486	BP
Oude Goed	Jacob van de Eijnde die opgedragen had aan Willem Jans van Gerwen een hoeve die Vloet van Jan van Bruheze en de *hoeve des oude Goet* van Jan van Bruheze. Jonkvr. Margriet, weduwe van Dirk Jans van Bruheze en haar kinderen Hendrik, Jan en Sophia doen ten behoeve van Willem Jans van Gerwen afstand van die hoeve die Vloet en *het oude Goet*	1487	BP
Arnt des ouden goed	Willem Jans van Gerwen de hoeve *art des auder Goet* bij de oliemolen tussen de beemden die Strijp en de Pedel	1488	BP
Oude Goed	Verkocht door Willem van Gerwen een erfpacht van 4 mud rogge Bossche maat, te betalen Maria Lichtmissedag vanuit een huis en een stuk land Willems hoeve Ter Braken, alias de Vloet, de *hoeve des oude Goet* daaraan gelegen in de gemeentegrond van Dorne	1490	BAK
Oude Goed	de hoeve Ter Braken, de hoeve Ter Vloet, de *hoeve des oude Goet* van Willem Jans van Gerwen	1490	BP
Oude Goed	Thomas Bakelmans voirs. heeft w overg. Joesten Peters Vranckenzn. alsulcke mauwer rogs, als jairl. geldende is Lambert Walravens ende metten brieven dairaff zijnde. Welcke mauwer den selve vercoeper eertijts bij Joesten Vrancken onder *auden gueden* opgedraegen was	1542	ORA
Oude Goed	D 450-452	1832	KD
Oude Goed	150 m. oostelijk van de Kerkeindseweg aan de zuidoever van de Vlier	2010	KD
Oude Goed	HGA C-4		
GOEDMAN (Liessel)	een ghelaech ghelegen tot Liessel tot Loen Twelck hij gecoft hadde van Henrick van Hoeck, daer nu ter tijt op woent Claes Engelen - inden ierste het huys met de hostat ende die ecker daeraen gel. met den ecke hout dair op ende aen staende, wtgescheyden een hout - noch een ecker geheyten die *Goeman*, UL. Jan Dierckx, AL. Symon van Beeck	1551	ORA
Goed	den Camp en de *Coet*	1663	VD
Goed	Uijt eenen acker genaemt den *Goet* groot ontrent 10 lopensaten gelegen op Loon onder Liessel	1678	CR
Goed	Uijt eenen acker genaemt Den *Goet* gelegen op Loon onder Liessel	1754	CR

goor

Het mnl. -goor- betekent slijk, moerassig land met venige bodem, soms ook turfgrond (Beijers/Van Bussel). Een -sprinck- of -spronck- is volgens De Vries een bron die uit de grond ontspringt. Van Berkel/Samplonius acht ook een verklaring als 'tak van een rivier' mogelijk. In het gebied Goor ontsprong in elke geval de Bosman annex Biesheuvelse Loop, de 'Loop op het Goor' (1654). Of de benaming 'Gele Sprong' veroorzaakt is door een lemige ondergrond is in het Goorgebied uiterst twijfelachtig. Eerder zal gedacht moeten worden aan een verklaring van -gel- als 'modder, moeras', net als in Gelderland < Gelleron (Bahlow). Een modderige bron in een moerassig gebied is hier voor de hand liggend. Een gedeelte van het Goor tegen de Kaweise Loop, de grens met Milheeze, lag bijzonder laag, het -Laag Goor-. Daar lagen ook enkele kleine vennen. De Peel sloot

er oostelijk bij aan. Het woord -goor- werd algemeen gebruikt, zoals hieronder blijkt.
Goor is het oudst bekende toponiem in Deurne.

GOOR (Wasberg)	*Gor* (vlgs. Gysseling)	1212	ARA
Goor	*Ghore* (vlgs. Gysseling)	1222	AAP
Goor	*Gore* (vlgs. Gysseling)	1224	AAP
Goor	item van den *goer*	1340	HC
Goor	van den *Goer*, 9 penningen	1340	HC
Goor	van den *goer*	1418	HC
Goor	tgoet te *goer*	1421	FS
Goor	gaende dicht aen de loop op het *Goor* genaempt, veere op d'ander sijde vande voorschreve Geele Sprinck tegens die seijde van Baeckel	1654	CD
Sprong, gele	ontrent sekere plaetse genoempt die Geelle Spronck geenclaveert, ende veere gelegen in de voorschreve gemeente van Doerne	1654	CD
Goor	Item wort in vrede gelecht de Gemeijnte beneden den wegh komende van 't *Goor* totten Haeg Eijntsen wech toe om daar op niet te mogen torven off tusschen op den peene des contrarie doende te verbeuren II Goutgulden	1665	CD
Goor	een stuk erf op het *Goer* aen den Sprinck	1691	ORA
Goor	op het *Goer*	1691	ORA
Goor	groes, 5 lop. op het *Goer* naest den kant van Milheese	1692	ORA
Goor	Jonker Geraert Hanewinckel, jongeman, en de eerbare juffr. Antonette Golofs, weduwe van de heer Plaen zaliger, gewezen predikant van Deurne en Vlierden, toekomstige echtelieden, maken huwelijkse voorwaarden. Eventuele kinderen zullen hoofdelijk gelijk berechtigd worden als de voorkinderen. Eventueel te verwekken kind of kinderen zal/zullen vooruit genieten het weiveld in 't *Goer* dat de toekomstige bruid van de gemeente heeft gekocht in 1691	1693	ORA
Goor	Item is bij de samentlijke Regeerders in vreede gelegt de *Goorse* ende andre cuijlen rontom	1712	CD
Goor	De gronden boven den Heerendijk, (2 a 3 honderd lopense inculte gronden in het Riet) mogen uitgegeven en verkocht worden. Zo ook een partij inculte gronden ter plaatse de Kraanmortel in de Zijlberg, aan de Milheese *gooren* en te Liessel aan het groot Ven, in den Bunt en de Keetelvlaas. Verder ter plaatse waar de vergadering het geschikt vindt	1801	OAD
Goor	de loop in de Milheeze *Gooren*	1832	OAD
Goor	op het *Goor* en Bisheuvel	1841	NAD
Goor	H 1-59	1832	KD
Goor	Gebied oostelijk van de Milheezerweg tussen Kaweise Loop en Kwadestaartweg	2010	KD
Goor	HGA H-1		
GOOR (Vreekwijk)	het *Goor* [in de Blaakt]	1854	ND
Goor	E 662	1832	KD
Goor	ter hoogte van de Zonnewende, ca. 400 m. vanaf de Liesselseweg	2010	KD
Goor	HGA E-2		
GOOR Liessel)	De hoeve van den *Goer* in Liessel	1420	BP
Goor (	een groesland genaamd het *Goer*eussel. Alsnog 4 lpt op het *Goer*	1695	ORA
GOOR, LOONS-	Aan het *Loons Goor*	1718	CD
Goor, Loons-	aant *Loons Goor*	1728	CD
Goor, Loons-	G 106-155	1832	KD
Goor, Loons-	Rond het noordelijk gedeelte van de Eeuwselseweg	2010	KD
Goor, Loons-	HGA G-1		
GOORKE met de Wisselbroek	dat *goerken* metten wysselbroeken	1495	DNB

(Breemortel)	een stuck beempt omtrent van eenen halven buender int *goir* opten vloeybeempt belast met 1 st. in het boek van Rixtel	1540	OAD
Goorke	Noch een weijvelt geheijten dat *Goerken* met den Wisselbroeck met een campke houdende 11 loepense saijlants metter huijsinghe daerop staende aan ene zijde erve wijlen Jans van Overlandt, met andere zijde alom de gemeijnte. Noch een stuck landts opten Berren houdende twee lopensaet deen zijde ende andere zijde erfenisse wijlen Jan Vlaminck	1545	HAR
Goorke	nog een weiland zoals dit perceel gelegen is in de Bersom, uitstrekkende naar de Peel, de andere zijde naar het *Goir*	1575	ORA
Goorke	Noch een weijvelt geheten dat *Goerken* met den wisselbroeck, met ene campken samen 11 lopense met de huijsinge daerop staende. Belendende aan 1 erve wijlen Jans van Overlant, 2 alomme de gemeijnte	1628	HAR
Goorke	erf aan den Breemortel op het *Goer*	1691	ORA
Goorke	huis, hof en aangelag geheten den Breemortel, bestaande in het aangelag in een Weijvelt voor desen geheten het *Goorken* met den Wisselbroek en een camken houdende tesamen 11 lope saijlants. Belendend aan: 1Dirck Jan Hoeben, 2Willem de Vet, 3 den Molenweg, 4 den gemijne straet.	1699	HAR
Goorke	huis en hof en aangelag op de Breemortel het aangelag in een weiveld, voor dezen geheten het *Goorken* met den wisselbroek en een kampke samen 11 lop. 1 Dirk Jan Hoeben, 2 Willem de Veth, 3. den Molenweg, 4 de gemeene straat	1772	HAR

Daar de Peel oostelijk van de Bernem lag moet het Goorke westelijk ('de andere zijde') gelegen hebben. Gesitueerd bij de Breemortel aan de (Breemortelse) Molenweg en de 'gemene straat' = Keizersweg blijft als locatie slechts over E 507-510, aan de lage zijde van de 'Berg'.

Goorke	E 507-510	1832	KD
Goorke	noordwesthoek kruising Kranenmortelweg-Rapenweg	2010	KD
Goorke	HGA E-2		

GOORKENSMAN	de straate genoemt den *Goorkensman*, mede eene dreve als boven, neffens de erve van den Cleynen Bottel	1656	CD
Goorkensman	2 plaeckxkens lant in den *goorkensman*	1663	VD
Goorkensman	een stuk errffts groot 6 loopp. gelegen aan de *Goortsen Man* gelijck men naer den Cleijnen Bottel gaat op de slincker hant	1697	ORA
Goorkensman	groes lant genaemt de *Goertjes man*	1698	ORA
Goorkensman	den *guertens man* aen de heijde	1701	VD
Goorkensman	den *goortens mans*	1701	VD
Goorkensman	teullant in den *goortensman*	1701	VD
Goorkensman	groesland genaamd den *Goortjes man* alhier in de Helleman	1748	ORA
Goorkensman	item [teullant] den *Goortjens ma*n	1763	ORA
Goorkensman	item den *Goortjesman*	1778	ORA
Goorkensman	item in den *Goerties man*	1776	ORA
Goorkensman	het eerste gedeelte van den *Goerties man*	1776	ORA
Goorkensman	verkopen aan Cornelis Corstiaans, wonend alhier, een perceel land genaamd den *Goortjesman*, nr. 514, gr. 2 lop. 22 r. 15 v. gelegen alhier ter plaatse genaamd het Kerkeijnd, e.z. de waterlaat, a.z. verkrijger, e.e. Hendrik de Veth, a.e. de wed. Antonij Verberne	1786	ORA

Uit een naam als deze blijkt duidelijk, dat -man- niet opgevat kan worden als een 'personifiërend suffix' (wat dat dan ook zijn moge!), zoals Beijers/Van Bussel beweren. Hier is duidelijk -man- een woord voor een weg die zijn naam ontleend heeft aan een sloot naar of van een moerassig gebied, net als Bosman, Boterman, Geldeman, Helleman, enz. Bedoeld is hier waarschijnlijk het pad langs de sloot die nog altijd van het einde van de Pastoor Jacobsstraat bij het kerkhof naar het punt loopt waar de straat Kleine Bottel op de Helmondseweg uitkomt. Van 'Deurne' uit naar de KleineBottel gaande had men dit pad, dat letterlijk naast het erf van de hoeve Kleine Bottel liep, vroeger aan de linkerhand. De sloot zelf zal uitgewaterd hebben in de nabije Rijtvense Loop.

Goorkesman	straat langs B 224/225	1832	KD
Goorkesman	Pad en sloot van Pastoor Jacobsstraat langs de noordrand van de landbouwgrond westelijk van het kerkhof naar Helmondseweg	2010	KD

Goorkes,am	HGA B-2		
GOORTSMOOST (Moostdijk)	een parceel groes genaamd het Nieuwveld of *Goortsmostje*	1808	ORA
GOORTVEN (Liessel)	nieuw erff in 't Goortven	1809	ORA
Goortven	waarschijnlijk G 100-105	1832	KD
Goortven	ter hoogte van de Regenweg ca. 500 m. vanaf de Liesselseweg	2010	KD
Goortven	HGA G-1		
Gooske	*zie: Geuske*		

graaf

Een graaf is een gegraven waterloop. Percelen in de directe omgeving vertonen vaak graaf-toponiemen (Beijers/ Van Bussel). In Deurne komen intrigerende namen voor als Reekgraaf en Schatgraaf, terwijl van de bijbehorende waterlopen niets is overgebleven. De reconstructie ervan kan alleen geschieden aan de hand van percelen waarvan de ligging bekend is en de vermelding dat ze aan een -graaf- lagen bewaard is gebleven. Ook toponiemen op -beemd, -dries, e.d. geven aanwijzingen.

GRAAF	synre toebehoirten bynnen der *grave*	1440	DNB
GRAAF, OUDE (Centrum)	stuck lants, gen. den *aude Graeffve*, gel. neven erffenis Heyl Bakermans	1542	ORA
Graaf, Oude	stuck eckerlants genaemt den Custersecker gelegen aen *aude Graeff*	1542	ORA
Graaf, Oude	ex agro dicto *Audengrave*	1579	CE
Graaf, Oude	item een stuck lant EZ de *oude Graeff* AZ Jan Houben AZ Jan Ghielens AE Hanrick IJsbouts	1630	MD
Graaf, Oude	vuijt eenen acker geheeten *Aldengrave* vande goederen van Papenvenne	1640	CE
Graaf, Oude	den ouden graeff [bij Koolhof en Hellegat; tussen Hellegat en Hellegat; bij 't Aengelagh]	1663	VD
Graaf, Oude	den ouwen graeff [bij groes aen't Aengelagh, Schoelant en Legh Bemde]	1701	VD

Er zijn zoveel akkers die als aanduiding 'bij het Hellegat' hebben, dat een akker inderdaad in het Verpondingskohier tussen twee andere akkers 'bij het Hellegat' kan liggen. Die hoeft niet per se tegen het Hellegat zelf aan te liggen. In 1652 is er maar één plek waar grond van IJsbouts en Ghielens bij elkaar komen en wel E 225/6. Daar moet dus de Oude Graaf gelopen hebben. Als die vanuit het oosten kwam kan die heel goed E 248 gepasseerd zijn, de enige akker waarvan in 1652 wordt vermeld dat die bezit van de kerk was en niet bv. van een altaar of van de H. Geest. Die akker zou de Custersecker geweest kunnen zijn.
De (Deurnese) Oude Graaf zou dan tussen E 251 en E 252 (tussen Hellegat en Hellegat) begonnen kunnen zijn, om na E 153/148 (Aengelagh) bij E 163 uit te monden in de Roosterman (*zie aldaar*)
Het bestaan van de Oude Graaf werd proefondervindelijk bewezen bij het bouwen van de huizen aan de westzijde van de Zaan tussen Schelde en Amstel: onder de huisnummers 28/30 moest in 1993 geheid worden, vanwege een oude beekbedding.

Graaf, Oude	waarschijnlijk beginnend tussen E 251 en E 252, dan tussen E 248 en E 255, vervolgens noordzijde E 256, dan westzijde E 258, tussen E 225 en 226 door, tussen E 215 en E 216 door (punt waar in de Zaan geheid moest worden), waarschijnlijk tussen E 156 en E 157 door, langs E 153, vervolgens tussen E 147 en E 148 door, (dit op grond van de perceelsscheidingen en omdat E 148-153 het Aengelagh was), en vandaar waarschijnlijk naar de Roosterman.	1832	KD
Graaf, Oude	van het kruispunt Roer-Geul met slingers naar het zuidpunt van de Oude Liesselseweg	2010	KD
Graaf, Oude	HGA E-1		
GRAAF, OUDE (Zeilberg)	een akker op de Zeilberg op den *Ouden Graaf*	1610	ORA
Graaf, oude	vuijt een acker genaemt den *Oudengraeff* geleghen aenden Zeijelberch, u. f. eenen gemeijnen waterlaet	1643	DC
Graaf, oude	Uijt eenen acker genaemt den *Oudengraeff*, gelegen aende Zeijelberg, U. F. eenen gemeijnen waterlaet	1678	DC
Graaf, oude	Uijt een acker genaemt den oude Graeff aen den Zeijelberg, U. F. eenen gemeijnen watervloet	1754	DC

Graaf, Oude	een akker genaamd den *Ouden Graaf*, gr. 48 r. 16 v.gelegen als voren [Zeilberg] annex het volgende, nr. 351	1787	ORA
Graaf, oude	D 428 en vandaar met grote, hoekige bochten naar de zuidrand van het terrein van het Klein Kasteel	1832	KD
Graaf, Oude	Vanaf de S-bocht van het zuidelijk gedeelte van de Batspade via Peellandsingel, Meent en Korhoender naar de hoek Appeldijk-Mariapad en vandaar naar de Vlier	2010	KD
Graaf, Oude	HGA D-1		

GRAAF, REEK- de sex particule terre suam iuxta Groenenwech et *Rectgrave* 1448 CR

Andere benaming voor de Zeilbergse Loop/Reek, die nog in 1879 vanaf de Zeilberg langs de Zeilbergsestraat -ooit Oude Weg geheten- en de Veldstraat naar het Haageind liep.

zie verder: Reekgraaf

GRAAF, RODE (Liessel)	item noch uyt enen stuc beempts te Liessel in *gheen rowen grave*	1420	HP
Graaf, rode	stuck beempts, gen. den *Roye graeff*, gel. tot Liessel	1544	ORA
Graaf, rode	die helft van eenen stuck beempt gen. den *Royen graeff*, gel. Liessel	1547	ORA
Graaf, rode	een stuk hooiland gelegen aan de *Roijen Graeff*	1585	ORA
Graaf, rode	een hooibeemd de *Roije Grave* te Liessel	1605	ORA
Graaf, rode	een hooiveld, gelegen te Liessel, ter plaatse genaamd den *Roijen Graff*	1626	ORA
Graaf, rode	een hooiveld, gelegen te Liessel in de *Rooij Graaff*	1628	ORA
Graaf, rode	Een stuk groesland genaamd den *Roijen Graeff*	1692	ORA
Graaf, rode	groesland den *Royen graaff* te Liessel	1772	OAV
Graaf, rode	bouw- en weiland de *Rode Graaf*	1869	ND

De waterloop zelf zal iets ten westen gelopen hebben van het pad dat er in 1832 lag, nu uitgegroeid tot de huidige Rodegraafweg. Het vervolg ervan heette het Buntswater (*zie aldaar*) dat door de Nieuwe Erven liep.

Graaf, Rode	G 577-589	1832	KD
Graaf, Rode	oostzijde van de Rodegraafweg	2010	KD
Graaf, Rode	HGA G-2		

GRABALTE, de	G 904, 907, 908	1885	ND
Grebolte, de	G 906	1885	ND

Grabalte/Grebolte: het laatste gedeelte van het woord komt mogelijk van -holt-, dat een bosgebied aangeeft, alhoewel de -e- aan het eind dan uniek is. Overal in de omgeving eindigt een dergelijk woord op -hout- en niet op -houte-. Het eerste deel levert een puzzle op. Het woord -greb(be)- is volgens De Vries terug te voeren op een germaans woord -*grabjô- dat gegraven water betekent, waarvan ons woord -graaf- afkomstig is. De umlautsvorm daarvan is -greef-. Maar van een graaf is in deze omgeving niets te bespeuren, ook niet in de toponiemen. Bahlow kent -grab- als een modderige waterloop. Die zou dan in noordelijke richting naar het Grootven hebben kunnen lopen, maar er is niets van bekend. De Tranchotkaart vermeldt op dezelfde plaats 'Tubbers Hoek'. Nu zijn op die kaart de namen door Franse ingenieurs op het gehoor geschreven. De naam komt nergens anders voor. Men kan ook nog denken aan -graf-. Tenslotte lag de plek aan de directe weg naar de Galgeberg. Vooralsnog blijft de naam een raadsel, zij het dat met redelijke zekerheid mag worden aangenomen dat er ooit een bos lag als het inderdaad een oud toponiem is, wat niet vaststaat.

Grebolte	G 904-908	1832	KD
Grebolte	noordhoek splitsing Mgr. Berkvensstraat/Hoekseweg	2010	KD
Grebolte	HGA G-3		

GRASKAMPKE	groeslant het *graescamken* [bij Grooten Acker]	1701	VD

GRAVENHOFSTAD	stuck erfs, gen, *sGrevenhostadt* cum att., gel. Liessel; - stuxken lants, geleghen dairomtr. gen. Horenvoirt	1544	ORA

zie verder: Horenvoort

groen

Het begrip -groen- komt in de cijnskring Helmond vóór 1500 voor in combinatie met -weg, -heuvel, -dijk, -daal, -beemd, -straat, enz., maar alleen in Deurne samen met het begrip 'akker'. Beijers/Van Bussel brengen -groen- in verband met de teelt van (knol)rapen), die werden gezaaid na het binnenhalen van de roggeoogst. Mogelijk is de naamd ontleend aan de ligging aan de Groeneweg, temeer daar de Breemortelse Groenakker

óók aan de Groeneweg ligt.

GROENAKKER (Zeilberg)	uyt den *gruenacker*	1498	CR
Groenakker	Verder nog de helft van een perceel land, genaamd den Gruenecker, aan een einde naast en strekkend van den Berkmortel tot op de Gemeentevoetpat. Met nog een helft van een stuk land, genaamd de Kemer en dit perceel loopt verder tot op de Gruenecker; Met nog een stuk land genaamd het Heijlegaet, aan de andere zijde het Kerkenpat	1582	ORA
Groenakker	den *Gruenenacker*	1584	HP
Groenakker	een stuk land, genaamd den *Gruenecker*	1584	ORA
Groenakker	een akker genaamd den *Gruenacker* aan den Seylberch	1588	ORA
Groenakker	in de *Groenecker* aan het Heijlegat	1590	ORA
Groenakker	den *Gruenacker*	1603	HP
Groenakker	Uyt den *Groen acker* gelegen mit een eijndt op te Velthoevelse straet	1621	DC
Groenakker	den *Gruenacker*	1632	HP
Groenakker	een stuk akkerland genoemd den *Groenenacker* (6 loopensaets) neven de ghemeyne kerckwech en de ghemeynstraet aldaar	1632	OAH
Groenakker	item eenen acker als voor gelegen geheten den *Gruenecker*, u. f. den gemeynen-wech, a. f. de kerckpad	1637	ORA
Groenakker	item alnoch een stuck landts geheeten den *Gruenecker*, u.f.den Lyckwech	1637	ORA
Groenakker	Vuijt eenen acker genaemt den *Groenacker* geleghen aen den Zeijelberch, A.F. de Peelstraete	1643	CR
Groenakker	den *gruenacker*	1663	VD
Groenakker	Uijt eenen acker genaemt den *Groenacker* gelegen aenden Zeijelbergh, A. F. de Peelstraete	1678	CR
Groenakker	den *Gruen* Acker	1701	VD
Groenakker	den *gruen acker* aen den crigh hegh	1701	VD
Groenakker	den *Gruenacker*	1732	VD
Groenakker	item *Greunacker* aann de Krijgheg	1743	ORA
Groenakker	de *Gruenacker*	1754	ORA
Groenakker	Uijt een acker genaemt den *Groenacker* gelegen aen den Zeijelbergh, A.F. de Peel-straete	1754	CR
Groenakker	Uijt eenen acker genaemt den Groenacker gelegen aen den Zeyelberg, A.F . de Peel-straete	1754	DC
Groenakker	Als voor t.b.v. Jan Willem Goossens acker genaamd den *Grueneacker* aan de Krijgheg	1756	ORA
Groenakker	de *Greunenacker*	1768	ORA
Groenakker	den *Greune Akker*	1785	ORA
Groenakker	de *Gruenacker*	1789	ORA
Groenakker	tussen Kammer (336/343; zie 1582) en Hellegat (E 204; zie 1590)		
Groenakker	ongeveer E 275-280 + E 354-358	1832	KD
Groenakker	gebied Grevelingen-Sloe	2010	KD
Groenakker	HGA E-2		

GROENAKKER (Breemortel)	een huis met de hof en de hofstad zoals die afgepaald is, met de helft van de Maes-ecker en de helft van de *Groene ecker* aan de zijde van de hofstad	1566	ORA
Groenakker	de *Gruenecker*, naast en streckende van de Berkmortel tot op de Gemeentevoet-pad	1582	ORA
Groenakker	den halve *Groenacker* gelegen deen eynde den Berckmortel	1621	ORA
Groenakker	Item den *Groen acker* op den Berkmortel uytschietende	1685	CD
Groenakker	Item een stuck ackerlant van den *Gruen Acker*	1693	ORA
Groenakker	Item 9 lop. 46 roeden van den *Gruenacker* en een stuk teulland van 5 lop. aen mal-canderen genaemt den Cuijlacker en 15 roijen, a.e. den Hogenwegh	1693	ORA
Groenakker	de *Groenakkers*, E 471, 480, 481	1862	ND
Groenakker	E 471-481	1832	KD
Groenakker	Van de kruising Duiker/Peelklamp in zuidwestelijke richting bijna tot de kruising Indumastraat/Geyserstraat	2010	KD

Groenakker	HGA E-2		

GROENAKKER (Vreekwijk)	de *Gruenen Ecker*	1652	MD
Groenakker	de *Greun Ecker*	1653	MD
Groenakker	den *Grun Acker*	1663	VD
Groenakker	lant den *Gruen Acker*	1701	VD
Groenakker	een stuk teullant genaemd de *gruenacker* gelegen aan de gemeyne Vrecksenacker tussen de Stappad en de Meulenwech	1710	ORA
Groenakker	teullant genaamd de *Grune acker* 5L 10R 11V inde Vreckse acker tussen de Stappadt en Meulenwegh	1710	ORA
Groenakker	acker de *Groen Acker*	1711	ORA
Groenakker	land de *Greunen Akker*	1782	ORA
Groenakker	den *Greunacker*	1785	VD
Groenakker	de *Groenakkers*, F 224, 225	1858	ND
Groenakker	F 224, F 226-227	1832	KD
Groenakker	ter weerszijden van P. Mondriaanstraat halverwege Leembaan-Th. v. Doesburgstraat	2010	KD
Groenakker	HGA F-1		

groen en -weg-

-Groen- in samenhang met -weg- kan betekenen: 1. een minder gebruikte en daardoor met gras begroeide weg; 2. een weg over een akker die jaarlijks verlegd werd of 3. een lijkweg (Beijers/Van Bussel). Geen van deze 3 betekenissen is hier op zijn plaats. De Groeneweg was de voornaamste verbindsweg van Markt en Kerk naar Hanenberg en Breemortel. Hij werd ook niet jaarlijks verlegd en de Hogeweg stond bekend als de Lijkweg. Volgens Van Berkel/Samplonius kon een -Groeneweg- ook een onverharde weg met begroeiing zijn. Gezien de zeer oude toponiemen die de weg begrenzen moet het een zeer oude weg zijn, die het centrum verbond met de Zwarte Baan van de Breemortel dwars door de Peel naar Heide bij Venray.
Groeneweg, Keizerstraat, Koningstraat en Baan zijn volgens Bach benamingen voor prehistorische en vroeg-Middeleeuwse wegen.

GROENEWEG	juxta *viridam viam*	1381	CR
Groeneweg	een stuc lants neven gheen hilde ecker aen deen zide ende metten anderen zide neven erfnis Goedens van der Hoeve aen den *gruenen wech* aldaer	1414	HP
Groeneweg	infra *groenenwech* et reecgrave	1418	HC
Groeneweg	de sex particule terre sitis infra *Groenenwech* et Rectgrave	1418	CD
Groeneweg	after den bogart biden *gruenenwech*	1434	HP
Groeneweg	emmelheze aen den *gruenenwech*	1441	HGB
Groeneweg	in emmelheze a.d.*gruenenwech*	1445	FS
Groeneweg	de sex particule terre suam iuxta *Groenenwech* et Rectgrave	1448	CR
Groeneweg	Dierick van Os XV februarij anno XIIII-c LXXXVI bij doode wijlen Gheerts van Os sijns vaders hout een stuck lants gheheiten d'bogaertackere streckende mitten eenen eijnde aen den *groenen wech*	1486	LB
Groeneweg	item een stuc lands geheyten den *Groenen wech*	1502	ORA
Groeneweg	aan de *Groeneweg* wordt vermeld in de Vreekwijkse akkers	1503	ORA
Groeneweg	uit een stuk land geheten den Grote acker te Deurne. e.z. Heyn Snabben alias Heyn Peters e.e. Ghevart Driessen a.e. den *Gronenwech*	1504	HP
Groeneweg	Item noch eenenecker genaempt den Bogarts ecker, streckende metten eenen eynde wt op den *groenen wech*	1530	RAB
Groeneweg	Gheert van Os XXVI martij anno XV-c ende XLVIII bij doode wijlen Diedericx van Os sijns vaders // houdt t derdendeel van eender hoeven binnen der prochien van Doirne gelegen mitten huijsingen ende schueren dair op staende mitten bogaerde ende erffenisse dair bij gelegen van een stucke lants geheeten d'Bogaertacker streckende mitten eenen eijnde aen den *groenenwech* van een stucke lants geheeten de schuerde stadt streckende neven den *gruenenwech* van een stucke lants mitten een eijnde streckende aen die donck van een stucke lants streckende aen ghije heijlegaet tot aen den *gruenenwech*, van een cleijnen stucken dair bij gelegen van eenen stuck lants gelegen aen de crumeloos ende van eenen mudde rocx erfpachts dat gelt		

	Jan Schotman woenendt tot Doirne	1548	LB
Groeneweg	de sex particulis terre infra *Groene wech* et Reecgrave	1551	CE
Groeneweg	*Gronenwech*	1551	CE
Groeneweg	Een stuck landts geheten den Boomgaertsacker, streckende met den ee nen eijnde aen de *groene weg*	1569	RB
Groeneweg	Met nog twee stukken land zoals dit gelegen is in dezelfde parcchie en dit is leengoed. Een perceel daarvan is genaamd den Eventuijn en is strekkende met het andere einde naast de *Groene Weg*; het ander stuk land is genoemd den Stappelpat aan de andere zijde naast de erfgenamen van Jan Goloffs en verder naast de Stappelpat. Met daarbij nog een perceel groesland zoals dit gelegen is in de Vreeckwijckse Berckt; met nog een stuk land alhier gelegen omtrent de Boomgaartsstraat en genoemd den Bogartsecker; begrensd aan beide de einden naast de straat	1578	ORA
Groeneweg	een stuk land, genaamd de Grootecker, naast de *Groene Weg*	1585	ORA
Groeneweg	een stuk akkerland te Deurne van de *Gruenenwech* tot aan de gemeynen wech	1587	HP
Groeneweg	een stuk akkerland genaamd den Grootecker, aan een einde naast de *Groene Weg*	1589	ORA
Groeneweg	een stuk land aen den *groenen wech*	1590	ORA
Groeneweg	vuijt eenen acker geleghen aen de *Groennenwech*, A.F. den Muelenwech	1643	CR
Groeneweg	den Heijlen Gatse Wegh	1652	MD
Groeneweg	perceel E 249 lag aan de *Groeneweg*, ook genaamd den Heijlen GatseWegh	1652	MD
Groeneweg	den *gruenen wegh*	1663	VD
Groeneweg	Uijt eenen acker aenden *Groenenweg*, A. F. den Meulenwech	1678	CR
Mistweg	teullant 1L ter plaatse geheten de gemeijne acker, EZ Lambert Janssen van Gaesselt [E 252], AZ Joost Dries Noijen [E248/9], EE de Mist weg genaamd het Heijlegaet, AE de Lijckwegh	1689	ORA
Groeneweg	stuck lant gelegen aen de *gruenen wegh*	1701	VD
Groeneweg	Eenen acker teullands groot 2 1/2 lop. naast den *groenen wegh*	1730	AGK
Groeneweg	Uijt een acker aen den *Groenenwegh*, A. F. den Meulenwegh	1754	CR
Groeneweg	Aan de *Groeneweg*, D 124	1897	ND
Groeneweg	Aan de *Groeneweg*, E 252	1836	ND
Groeneweg	Akker aan de *Groeneweg*, E 202	1838	ND

Sommige delen van de Groeneweg droegen (van tijd tot tijd) ook andere namen: Hellegatstraat/Hellegatseweg (*zie aldaar*). De inschrijving uit 1689, die op de Groeneweg slaat, is een aandudiding dat ook de Groeneweg als lijkweg werd gebruikt. Dat is niet zo vreemd, want men moest niet alleen heen maar ook terug.

Groeneweg	zeer oude weg van Molenstraat zuidoostwaarts tot in de Breemortel.	1832	KD
Groeneweg	Rotonde Molenstraat, St. Streuvelslaan, F.Timmermansstraat, Jeker, Roer, rechtdoor naar kruising Schelde/Roer/Maassingel, zuidwaarts dwars door Weerijs naar kruising Amstel/Donge/Hagelkruisweg, zuidoostwaarts naar kruising Voltstraat/ Energiestraat, oostwaarts het terrein van Sportpark Kranenmortel op, meteen zuidoostwaarts naar Rapenweg, oostwaarts Rapenweg tot aan Hanenbergweg. Vandaar ging vroeger de Zwarte Baan oostwaarts door de Peel naar Heide bij Venray. Er zal ook een verbinding zuidwaarts naar de weg naar Liessel zijn geweest.	2010	KD
Groeneweg	HGA E-1 en E-2		
GROENEWOUD	Joost Willem van Deursen draagt 'sekere schoone hoeve' genaamd Het *Groenewout* over aan zijn zoon Sr. Henrick van Deursen	1648	BAB
Groenewoud	16' vat rogge uijt de *Groenewout*	1659	KM
Groenewoud	III lib. III sch. over XVI' vat rogge uit 't *Groenwout* tot Doerne	1659	RGG
Groenewoud	Hoeve Het *Groenwoud*	1806	BAB

De naam is mogelijk niet oud. Indien wel, dat wijst het op een stevige bebossing die hier ooit aanwezig moet zijn geweest.

Groenewoud	C 808 Op Kol	1832	BAB
Groenewoud	Bakelseweg 36	2010	KD
Groenewoud	HGA C-4		
GROENSTRAAT	ten velde mitter *gruender straten*	1423	LB
Groenstraat	in den name van Everarde van Doerne mijnen bruedere wesende mindere van jae-		

	ren een hoeve geheeten tgoet ten Velde houdende omtrent zesse bunderen ende een half ackerlants metter *groender straten* gelegen tot Doerne by der kercken streckende metter eender zyden ten Bottel weerts neven den wech ter kercken toe voirs., metter andere zyde aen die erffenisse Hans van Erpe	1441	RAB
Groenstraat	een huys metten dries (….) voert neven die *Gruenen straet* voert op erfenis Jans van Cuyck	1520	ORA

Gezien de ligging van Hoeve Ten Velde aan de Helmondseweg tegenover de vroegere hoeve 'De Pelikaan', kan de straat 'ten Bottel weerts' alleen maar de Helmondseweg zijn in de richting van de Kleine Bottel. De Groenstraat verbond dan twee van de oudste hoevencomplexen van Deurne.

Groenstraat	Helmondseweg van Markt tot Kleine Bottel	2010	KD
Groenstraat	HGA B-2 en C-4		

GROOTVELD (Hanenberg)	D 846	1837	ND
Grootveld	D 848, 849	1857	ND
Grootveld	D 846-849	1832	KD
Grootveld	oostrand Hanenbergweg 250 m. ten zuidoosten van de Clarinet	2010	KD
Grootveld	HGA D-2		

GROTENBERG	dat men over *Grootenberch* op het roets [Venroys gebied] heeft gepreeckt, ende mijs gedaan voor die van Dorne en Vlijerden, om datter eene predekant van Hollant in de Kercke van Dorne preeckten met den guessen Scolmester was daer in	1649	CD
Grotenberg	Ik Jan Christoff provestingh, schoolmeester en coster tot Deurne verklaar dat enige jaren geleden ik omtrent 20 kinderen van Paepse gezinte in mij school had en die nu naar de *grootenbergh* zijn naar de Paepsche schoolmeester	1660	OAD
Grotenberg	op den *Groettenbarch*	1660	CD
Grotenberg	op *Grotenberch* aen de romsche cappelle	1660	CD
Grotenberg	op *groetenberch* tusschen Doerne en Venroij	1660	CD
Grotenberg	Heuvel langs de noordzijde van de Langstraat aan de Venrayse kant van de grens Deurne/Venray, tussen de provinciegrens en het Defensie- of Peelkanaal, een kruis nog herinnert aan de plaats van de schuilkerk uit de 17e eeuw	2010	KD

gubbel

Volgens Bahlow is -gab- een oude waternaam. Dat zou hier zeer goed kunnen kloppen, want de Gubbels lag aan een loop. Aangezien aan de overkant van het water het gebied -Boterman- lag, kan de loop zelf heel goed De Boterman geheten hebben. Daar er in Liessel ook een -gubbel- voorkomt zal het eerder een soortnaam dan een eigennaam geweest zijn.

GUBBEL (Vloeieind)	genaamt de *Gubbel* in Vloijend	1716	ORA
Gubbels	B 426-436	1832	KD
Gubbels	in het midden van het gebied begrensd door Esdonk-Grote Bottel-Binderendreef-Vlierdenseweg	2010	KD
Gubbels	HGA B-3		

GUBBELSAKKER	den *Gubbelsacker*	1663	VD
Gubbelsakker	acker genaamd de *Gubbel acker* tot Liessel.	1715	ORA
Gubbeslakker	den *Gubbelacker*, maatboek nr 1343	1762	ORA
Gubbelsakker	bouwland den *Gobbelsche akker*	1869	ND
Akker, kromme	den crommenacker in den camp [tussen Flieracker en Straetacker; bij Gubbelsacker]	1663	VD
Gubbelsakker	G 1660 (op Kadasterkaart 1883)	1832	KD

haag

Haag heeft over het algemeen 3 betekenissen: 1. een heg van doornstruiken als terreinafsluiting; 2. omheind bosje; 3. afgesloten jachtgebied. Een 4e betekenis kan nog zijn: een nederzetting omgeven met een doornenhaag. De haag-namen vormen vermoedelijk een bijzondere groep en zijn moeilijk te dateren. Opvallend is, dat de haag-toponiemen binnen de cijnskring vaak op locaties liggen die archeologisch interessant zijn. Qua ligging zijn de

haag-toponiemen in de meeste gevallen binnen de oude kern van de nederzettingen te traceren (Beijers/Van Bussel)
Haag als jachtgebied valt hier waarschijnlijk uit, omdat zowel in Deurne, in Liessel als in Helmond het jachtgebied van de heer -warande- heette. Een haag als heg van doornstruiken kon eigenlijk overal voorkomen en heeft dan nauwelijks nog toponymische betekenis. -haag- als 'afgesloten gebied' zonder meer zou in het Deurnese niet onmogelijk zijn. De reden van de afsluiting kan velerlei zijn. Mogelijk betreft het van ouds geheiligde plaatsen, wat de vele archeologische vondsten zou verklaren. Bij het Klein Kasteel is een riemgesp uit de 5e eeuw gevonden, dus lang voor dat in de 14e eeuw de Van Doernes er een kasteel bouwden, alsmede lanspunten en eenkleine stijgbeugel uit de 12e eeuw.
haag = omheining van levend hout (ook in de vorm van struikgewas). Betekende uiteindelijk zowel de omheining als het omheinde land. (SP,713). Hagedoorn = meidoorn, vaak gebruikt voor hagen.

HAAG, **NIEUWE**	filius Arnoldi de Dumo ex petia terre up *Nuwe Haghe*	1447	CR
Haag	in die Haghe	1540	HP
HAAG (Liessel)	een stuk hooibeemd, zoals dit perceel gelegen is in den *Haeg*, onder de Aa	1585	ORA
Haag, grote	hun aandelen in een beemd, zijnde een 1/4 gedeelte van de Grote *Haige* in Liessel, begrensd aan een zijde naast de Snijdershaige en aan de andere zijde de Molendijcx Haige	1569	ORA
Haag	een perceel hooiland onder Liessel in de *Haege*	1592	ORA
Haag, hoge	een hooiveld gelegen te Liessel in de Hooge *Haige*	1605	ORA
Haag	wei of eeusselvelt op de Leenssel - achter die *Haege*	1635	OAA
Haag	hooiveld de *Haghe* - gelegen achter het huys Lyessel over de Aa onder de jurisdictie van Asten, e. z. de Aa, a. z. de gemeente Asten en Jan Joachims, e. e. de Heer van Lyessel	1637	OAA
Trompert	een hooibeemd genaamd den Trompert te Deurne neven erf. des coepers en erf. Thonisken van Breij en van de *Groote Haege* tot de straet	1605	HP
Trompert	Peter Henricx van Herssel verkoopt aan Jonker Everardus van Doerne de helft van een hooiveld, genaamd de Trompert en gelegen te Deurne naast het erf van de koper, een einde de gemeente Aa en het ander einde de straat	1609	ORA
Daar de Trompert aan de Haag grensde en aan de Aa en de straat, terwijl de Haag bij de Leensel lag, kan de Haag alleen maar gelegen hebben bij de overgang van de Aa bij Leensel. De Hoge Haag zal deel uitgemaakt hebben van de Hoge Liessel			
Haag	waarschijnlijk in de noordoosthoek van de kruising Holstraatje-Aa	1832	KD
Haag	waarschijnlijk noordoosthoek Leenselweg-Aa	2010	KD
Haag	HGA G-3		
HAAGAKKER	in gheen *Hageacker* geheten den Reeck	1510	HP
Haagakker	een akker te Deurne ts geh. in Gheen *Hageacker* geheten den Reeck, a.z. Everaerts van Doernen, e.e. den Reeck	1513	HP
Haagakker	eenen clamp tienden inden *Haige ecker*	1546	ORA
Haagakker	E 282	1832	KD
Haagakker	zuidwestrand van Krammer	2010	KD
Haagakker	HGA E-2		
HAAGBEEMD	de prato dicto *hagebeemt*	1418	HC
Haagbeemd	Kathelijn, Jan van Doerne, geloevende voir Lijsbeth dochter Geverts van Doerne, hebben samenterhand overgegeven en opgedragen Lambrecht van Loen, onse medescepen, ene beemt inde parochie van Doerne gelegen, geheten den Haigebeemt, tussen erfenisse Andries van der Haige den ene side ende erff. Maes van der Venne ende erve Willem sijn soen, mette andere side; met de andere eijnde aende erffene kinderen B[uinen] was ende mette andere eijnde strekkende aen erffene Joffr. Jutte van Doerne, overs tot behoef Jacobs A[spers]13 daighe	1429	KAD

Haagbeuk
kerm is het Germaanse woord -kerm/karm-, ontleend aan het Latijnse 'carpinus', in het Frans 'charme', dat -haagbeuk betekent. Bij Hasselt ligt een gehucht Kermt ("de haagbeuken") en verder komen in België nog de gehuch-

ten Karmstraat en Karmhoek voor. (Carnoy, 363, 367)

zie verder: Kermstraat

Heerningshof huis met een stuk land te Deurne ts geh. aent Vloyend geheten Heernicxhof 1516 HP

De naam 'Heerning' is in deze streken verder onbekend. Mogelijk wordt hier gedoeld op het woord 'heern' dat hekelteer of haagbeuk betekende. Haagbeuken groeiden hier goed.

HAAGLAND ex hereditate int *Hagelands* 1421 CR

Haageind

Dat het Haageind in Deurne een vanouds geheiligde plaats was, staat niet vast. Het is wel opmerkelijk, dat op het terrein van het Klein Kasteel tussen 1942 en 1999 door Pieter Wiegersma een aantal archeologische voorwerpen is gevonden dat nogal bijzonder is. Het betreft stenen vuistbijlen uit de late Nieuwe Steentijd (2850-2010 v.C.), een bronzen hielbijl en een unieke kledingnaald uit de Midden-Bronstijd (1800-1100 v.C.), een Merovingische riemgesp (ca. 450-500), een spoor uit de 12e eeuw en speerpunten uit de 12e en 13e eeuw. Het wijst op permanente bewoning van een plaats die door de samenvloeiing van enkele beeklopen tamelijk veilig was. 600 m. noordwestelijk hier-van is aan de rand van een sloot bij het sportpark in de Walsberg een bronzen kokerbijl gevonden uit de Late Bronstijd (1100-800 v.C.) 250 m. noordoostelijk van het Klein Kasteel werd een munt van de Romeinse keizer Marcus Aurelius (161-180) gevonden.
Gezien het feit, dat het gedeelte van de Walsberg dat ten zuidoosten van de Hemelrijkseweg ligt, ooit de Haageindse Bergen werd genoemd, mag er van worden uitgegaan dat het Haageind niet abrupt eindigde bij de Langstraat, zoals nu het geval is, maar nog verder noordelijk doorliep. Kadastraal heette in 1832 de hele hoek tussen Haageind en Molenlaan ook Haageind. Waarschijnlijk moet hier toch gedacht worden aan -haag- als 'nederzetting omgeven met een doornenhaag'. Gezien de vondsten mogen we ervan uitgaan, dat we hier met een van de oudste nederzettingskernen van Deurne te maken hebben, met het terrein bij de kastelen als oorspronkelijkste gedeelte. Dit gedeelte lag laag en kon dus een doornenhaag als bescherming goed gebruiken. Het Haageind bestond al op het moment dat de eerste vermeldingen van bebouwing opduiken. De naam -haag- moet dus van voor die tijd dateren. Het element -eind- wijst erop, dat dit waarschijnlijk niet het centrum van het vroeg-middeleeuwse Deurne is geweest. In een aantal gevallen is niet duidelijk of sprake is van het Haageind als gebied of als straat. Hetzelfde geldt voor het Kerkeind. (*Zie aldaar*)

HAAGEIND Gevard en Willem zoons van wijlen Willem van Doerne zoon van wijlen heer Gevard van Doerne, ridder, en Vrouwe Margriet, in 1383 in het bezit van het goed aan het *Haghe eynde* 1383 BP

Haageind piscatura aen dat *haegeijnde* versus locum dictum die pedel 1384 BP

Haageind Ghevaert Everardszoon Van Doerne wordt beleend met: het huys met porten, schueren en stallen, tot Doern gheleghen aen *Thageijde* mit sijnen toebehoirten binnen den grave die street van der A langs der strate aen d'een syde ende mitten eenen eynde aen Arnt Roymans erve, tsamen groot omtrent een buender 1396 LB

Haageind Gevaert van Doerne Everaertsone hout syn huys met poorten, schueren ende stallen, tot Doern gelegen aen 't *Hagheynde* mit sijnen toebehoirten 1397 BP

Haageind Ghevard van Doerne zoon van wijlen Willem van Doerne verkoopt een weide in het *Haghe eynde* in Deurne aan Ghevard van Doerne zoon van wijlen Everard van Doerne 1397 BP

Haageind aen *hagheynde* 1420 HP

Haageind syn huys mit porten aent *hageeynde* 1423 LB

Haageind een watermolen van Dorne op dat *Hagheeijnde* 1432 BP

Haageind Jut weduwe Gevard van Doerne verhuurt voor 8 jaar aan Jan Robijns 2/3 delen van de windmolen, alsmede de watermolen aan het *Haghe eynde* 1435 BP

Haageind Everart van Doerne zoon wijlen Gevart zoon wijlen Everart van Doernen. bezit den Nuwenbeempt aan Gheen *Haghe eijnden* aan die Aa 1445 BP

Haageind nuwenbeempt aen gheen *hagheyndt* 1445 FS

Haageind Gevart en Willem [leefden in 1383] zoons van wijlen Willem van Doerne zoon wijlen Gevard van Doerne, ridder, en Margriet, bezaten de hoeve die *Hageijnde* met 2 mudzaad land en een visserij en een windmolen etc. en 1/3 deel in de hoeven ter Vloet en ter Brake. Everart van Doerne zoon wijlen Gevart zoon wijlen Everart van Doernen bezit den Nuwenbeempt aan Gheen *Haghe eijnden* aan

	die Aa, en de helft van 8 bunder, 100 roeden akker aan dat Vloteijnde		1445	BP
Haageind	Willem Noijen van Doerne heeft opgedragen aan Jan van Doerne en Peter Jan Dirx de hoeve die *Haghe einde* en visserije en een windmolen		1449	BP
Haageind	Everart zoon wijlen Gevart van Doerne bezit een hoeve op 't *Haageijnde*, naast de gracht van Everarts leengoet en een cijns. Goederen (hierbij horende) in de akkers van Doerne in vele stukken wei en beemd aan die Aa achter de akkers. Everart zoon wijlen Gevart van Doerne bezit een huis, erf, hof en aangelag op 't *Haegheeijnde* en 3 buunder weiland aan die Aa		1450	BP
Haageind	Aert Goijart Thijss verkoopt aan heer IJewaan die Moll, ridder, twee stukken land, een hof en een stuk wei, aan elkaar liggend, met sloten of wallen en wateren op 't *Hageijnde*		1454	BP
Haageind	Heer IJewaan de Moll geeft in erfpacht aan Dirck Jans van Bruheze een watermolen op dat *Haegheijnde*		1461	BP
Haageind	Henrick van Doerne beleend met huis aan het *Haageinde* na dode van Everard zijn vader. (R 1242 folio 197)		1462	SG
Haageind	een huis aent *Hagheijnde*		1471	BP
Haageind	een huis, hof c.a. te Deurne aan het *'tHagheneynde* met een sloot er bij, tussen Matheus Henrick Grieten, Andreas Henrick van de Merendonck, Henrick van Doerne, de weg en een sloot de Reeckgrave		1471	BP
Haageind	de hoeve die *Hageeijnde*		1472	BP
Haageind	hoeve van Everart Gevart van Doerne, op 't *Haegeijnde* naast Everart leengoet		1473	BP
Haageind	de hoeve op 't *Haageijnt*.		1474	BP
Haageind	de hoeve het *Haegeijnt*		1475	BP
Haageind	een hoeve op het *Haegeijnt*		1476	BP
Haageind	een huis op *Haegeijnd*		1477	BP
Haageind	het *haecheynd*		1484	CD
Haageind	ter stede gheheyten het *Haecheynd*		1484	CD
Haageind	Jonker Wessel van de Boetselaer Heer van Doerne man van Jofvr. Joes de Moll verpacht voor 6 jaren aan Peter Goijarts van Lanevelt de heerlijkheid Doerne. En de voogchijt de huijsingen aan dat *Haageijnde* en de Molendijc		1486	BP
Haageind	vut een stuc lands aent *Haegend*, geheyten den Heyecker		1502	ORA
Haageind	van ende vut eenre hoeven gel. aent *Haegeend*, UL. erf. Vranck Snabben, AL. Henrick van Doertsen, UF. den Reeckwech, AF. gemeijn straet		1503	ORA
Haageind	aent *Haegeynd*		1510	HP
Haageind	in gheen *Haegheijnd*		1518	ORA
Haageind	vut een camp erfs met alder tymeragien daer op staende, gel. aent *Hageende* aenden Wasberch		1519	ORA
Haageinde	vut een camp erfs metter tymeragien daer op ende aen staende, metter toebehoert, gel. aent *Haege ende*		1520	ORA
Haageind	een stuek lants met tijmerden in de parochie van Doersen aent *Haegeende*		1520	CD
Haageind	een camp lants met timmersels erop aent *Haegheijnt*		1525	HP
Haageind	thuys (kasteel van Henrick van Doerne, oudtste zone wijlen Everarts van Doerne) met poirte schueren endestallen met zijnen toebehoirten gelegen aent *Hage eynde* bynnen die grave streckende van der Aa lancx die gemeyn strate totter erven toe der kinderen wijlen Arnt Roymans [autken] eenen eynde ende voirts lancx die voirs. grave streckende rontsomme den voirs. huyse groot wesende tsamen omtrent een bundere; hier toe behoort die grave over dandere zyde van den voirs. straten gelegen aen derve toebehorende den kinderen wijlen Andries van der Hagen		1527	RAB
Haageind	eenen camp aen den Wasbergh by de brugge van den *Haigeynde*		1542	ORA
Haageind	achter de kerck opt *Haecheijndt*	x	1544	HP
Haageind	int *Haecheijndt*		1547	HP
Haageind	Engel Roijmans, gehuwd met Willemen Verbeersdonk, verkoopt haar broer Claes haar 1/3 e deel in een stuk land genaamd den venecker, ook een zelfde deel in het schoelant, idem in het wasland, gelegen aan het *haageinde* te Deurne		1548	OAD
Haageind	Domicella Margareta relicta cum liberis VIIIbus Everardus de Doirnen Johannes filius dno Henrici Taeij militis pro manso int *Haegheijnde*		1551	CE
Haageind	een kamp erfs met al de timmerages daarop staande met al zijn toebehoren en hout-			

	was. Staande en gelegen alhier in de Wasberg, bij de brug in het *Haageijnd*. Begrensd aan een zijde naast het erf van wijlen Evert van Doerne		1566	ORA
Haageind	camp erf mette timmeringe op het *Haageinde*	x	1571	ORA
Haageind	een huis, hofstad met de hof, erf en verder toebehoren, staand en gelegen alhier in het *Haageijnd* en nog een stuk land genaamd Thoeffken omtrent dezelfde plaats gelegen		1583	ORA
Haageind	in het *Haecheynde*		1587	ORA
Haageind	huis, hof en erf in het *Haageijnd*		1603	ORA
Haageind	groesveld genaamd duijfhuijseusel, gelegen in het *Haageijnd*		1607	ORA
Haageind	huis, hofstad en schuur, staande en gelegen in het *Haageijnd*		1607	ORA
Haageind	een weiland gelegen alhier in het *Haageijnde*, gelegen naast de Bercktstraat		1608	ORA
Haageind	euselveld, geheten het Duijfhuijseusel, gelegen in het *Haageynd* aan de Haageijnsestraat en begrensd door de gemeentewaterlaet, lopende naar de Zeilberg, met nog een akker, de kleine Steijner Bosch, daarbij gelegen		1608	ORA
Haageind	ter stede int *hagheynde*		1626	ORA
Haageind	vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffenissen uit *Hageneijndt*		1643	PU
Haageind	deling van goederen, gelegen int *Haecheijnde*		1644	ORA
Haageind	hysinghe, stallinghe in't *Haegeijnt*		1656	MD
Haageind	Otto de Visschere eijg. van huysinghe, stallinghe, schuer met aengelagh in't *Haegeijnt*		1656	MD
Haageind	uijt goed int *Haegh Eijndt*		1659	KM
Haageind	in *Haegeijnt*		1676	BR
Haageind	Uijt huijs hoff ende aengelegen effenisse int *Hageneijnt*		1678	PU
Haageind	in het *Hagheijnt*		1686	ORA
Haageind	een akker teulland in het *Haegheijnt*, genaamd den Thiendtacker		1686	ORA
Haageind	Claes Claessen verkoopt aan schepen Goort Jacobs een huis, hof, dries en aangelag met teulland, in het *Haegheijnt*, e.z. e.e. de gemeijne straet. Last: 6 1/2 vat rogge in de zak aan het Catarijnengilde in Den Bosch, 3 gld. 4 st. jaarl. aan Antonis Verberne, 6 st. grondcijns aan de abt van Echternach		1687	ORA
Haageind	zijn huis in 't *Haegheijnt*, aangelag met alle bijhorende erfenissen		1688	ORA
Haageind	zeker huis en aangelag in het *Hagheijnt*		1688	ORA
Haageind	Huis, hof, schuur, schop en aangelag in het *Hagheijnt*		1693	ORA
Haageind	bij openbare verkoop met uitgaan van een brandende kaars verkocht een akker in de hertgang het *Hagheijnt*, e.e. den kerckhoff, a.e. den gemeijnen wegh		1694	ORA
Haageind	gestaan en gelegen in Doerne in de gehuchte genaemd het *Haageijnt*		1697	ORA
Haageind	een weijvelt in't *haegeijnt*		1701	VD
Haageind	huys, hoff en aengelagh in't *haegeijnt* met het leghvelten samen		1701	VD
Haageind	Gevaert van Deurne huys en hoff en aengelagh in't *haegeijnt*		1701	VD
Haageind	de gemeijnte tusschen den Hemelrijksen weg en d'Aa boven *t'Haecheijnde*		1712	CD
Haageind	vergadering waarin de Drossard mededeling doet, dat het goed van Jan Racken in het *Haageind* en dat van Lambert Dirk Soeterix aan de Haanberg verlaten zijn, waarna besloten wordt beide hoeven tegen de prijs van de Lands- en Gemeentenslasten publiek te verhuren		1714	CD
Haageind	Op de Bergen boven het Kasteel in het *Haageind*		1718	CD
Haageind	secker kleyn huysken gereserveert de gront metten halven hof in de huysinge de Valck, gelegen aen het *Haegeynt*		1719	ORA
Haageind	op de Bergen boven het kasteel int *Haageynt*		1728	CD
Haageind	Item een gerechte en onverdeelde derde part in een huys hof en aangelag, geleegen als vooren, gekomen van Gevard van Doerne [op deze gezamenlijke erfportie rusten cijnzen, te betalen aan de Commanderije van Gemert, de Vrouwe van Deurne en de Abdije van Echternach]		1783	ORA
Haageind	de wijken van Derp en Kerkeynd, Meulenhof, Wasberg, *Haegeynd* en Vloeyeint, Zylberg, Breemortel en Vrekwijk		1796	OAD
Haageind	Het huidige Haageind		2010	KD
Haageind	HGA C-4 en D-1			

HAAGEINDSE BERGEN Jacob Jacobs van Gassel belooft aanstonds te leveren aan Jan Janssen van Ghijste-

	ren aan de *Haegeijnsche Berghe* 25000 peelturven waarvoor hij van elke 1000 turven 30 stuivers zal ontvangen, dit alleen als de Vrede tussen de Koning van Spanje en de Staten van Holland binnen 4 jaar wordt aangekondigd. Anders zijn de turven gratis.	1626	ORA
Haageindse bergen	dat men op de *Hage Eijndtsche bergen* niet meijen en sal op den breuck van II Peters	1662	KBD
Haageindse bergen	Item noch is in vreden gelecht op den Peel van den Wittendijck totten *Haeg Eijntschen Bergen* toe dat daar niemant turffen of meijen en sal ten wort wederom in de kercken ontslagen op den peen van drije Goude Peters	1665	CD
Haageindse bergen	van den Witten Dijk totten *Haageijndse Bergen* toe	1712	CD
Haageindse bergen	dat men op de *Hage-eijndsche Bergen* niet meijen en sal	1712	CD
Haageindse bergen	Op de *Bergen* boven het Kasteel in het *Haageind*	1718	CD
Haageindse bergen	op de *Bergen* boven het kasteel int *Haageynt*	1728	CD
Haageindse bergen	De zandverstuivingen aan de noordrand van de Langstraat, in de 18e en 19e eeuw met naaldbomen beplant	2010	KD
Haageindse bergen	HGA H-1		
HAAGEINDSE DRIES	den *haegeijnden dries* [bij Reeckacker en Leemstuck]	1701	VD
HAAGEINDSE EEUWSELS	een stuk groesland van 7 copsen in de *Haegheijntse euselen*, a.e. de gemeijnte genaamd het Riet	1688	ORA
Haageinds Riet	aan Jan geboren baron van leeffdael, heer van Liessel een stuk erffs van de gemeijnte gelegen op het Haageints Riet met de niet afgegraven kanten over de A: liggende, groot 8 loop. 5 roeden voor / 1040.-	1692	ORA
Haageindse eeuwsels	een stuck teulland alhier binnen Dorne aande *Haegheijntse eussels* inde wandelinge genaamt het Schuttersveltje, aen beijde seijden en het eene eijnde Pouwels Franssen van Morsel, het andere eijnde eene gemeijne mist wegh	1692	ORA
Haageindse eeuwsels	Item een stuk groesland gelegen in de *Hagheijndse Eusels*	1693	ORA
Haageindse eeuwsels	het *haegeints eeuwsel*	*1701*	*VD*
Haageindse eeuwsels	*een stuk groesland het Diepenbroek, gel. alhier in de Haageijndse* Eeusels	1763	ORA
Toren	De Toren in de *Eeuwsels*, D 463 (aan oosthoek van D 375)	1840	ND
Haageindse eeuwsels	het gebied zowel ten westen als ten oosten van de Vlier (Riet) stroomopwaarts van de watermolen	1832	KD
Haageindse eeuwsels	het gebied tussen Randweg, Langstraat, Trienenbergweg en Wittedijk	2010	KD
Haageindse eeuwsels	HGA H-2		
HAAGEINDSESTRAAT	een huis, hof en erf daaraan gelegen, staande en gelegen alhier in het Haageijnd, naast een zijde Thonis Roijmans, strekkende van het erf van Wilbort Wrensen voorts op de *Haageijndse straat*	1569	ORA
Haageindsestraat	groesveld op de *Haegeijntsche* straete	1590	HP
Haageindsestraat	een weiland genaamd het Hoifken, gelegen naast de *Haageijndsestraat*	1597	ORA
Haageindsestraat	een huis, hof, hofstad, schuur en erf zoals die staan en gelegen zijn aan de *Haageijndse straat*	1606	ORA
Haageindse straat	euselveld, geheten het Duijfhuijseusel, gelegen in het Haageynd aan de *Haageijnse straat* en begrensd door de gemeentewaterlaet, lopende naar de Zeilberg, met nog een akker, de kleine Steijner Bosch, daarbij gelegen	1608	ORA
Haageindse weg	Item wort in vrede gelecht de Gemeijnte beneden den wegh komende van 't Goor totten *Haeg Eijntsen wech* toe om daar op niet te mogen torven off tusschen op den peene des contrarie doende te verbeuren II Goutgulden	1665	CD
Haageindse straat	Groesveld tegenover het Kasteel, ene zijde de *Haageijndsestraat*, andere zijde de weg, ene einde de beek, andere einde de Appeldijk	1791	MD
Haageindsestraat	Van de kerk gaat men door ene straat, die de *Haageindsche Straat* wordt genoemd, en omtrent een vierde van een uur lang is, naar de beide kastelen, het oud en het nieuw, thands het groot en klein kasteel genoemd; zij liggen oostwaards van de kerk aan het einde deze straat digt bij de Peel	1808	MHH
Haageindse straat	vandaar naar en door de Heyakkersestraat, na en door de *Haageindsche straat*, tot aan de huizinge van Hendricus Brangers,	1827	OAD

Haageindse straat	de *Haageindsche straat*	1832	OAD
Haageindsestraat	Wat nu het Haageind heet, waarschijnlijk met inbegrip van de Kerkstraat	2010	KD
Haageindsestraat	HGA C-4 en D-1		

HAAGSTRAAT aen die *hagestraet* 1467 FS

Mogelijk de oude naam van de Haageindsestraat, welke pas vanaf 1569 voorkomt.

haak

Vormaanduiding voor een perceel, bestaande uit 2 loodrecht op elkaar staande stukken (Beijers/Van Bussel) Voor de Haakakker in de Koolhof klopt dit perfect. Voor de 3 daaropvolgende haakakkers ogenschijnlijk niet, maar E-274 heeft bv. op de Kadasterkaart van 1832 geen haakvorm, maar op de kaart van MED voor het jaar 1701 wel! Het is niet bekend van wanneer de naam dateert. De vroegst bekende vermelding hoeft niet de in feite oudste te zijn.

eerffenis Pouwels Haex		1444	CD
HAAKAKKER (Koolhof)	den *haeckacker*	1656	MD
Haakakker	de *haeckacker*	1658	VD
Haakakker	acker den *Haeck Acker*	1663	VD
Haakakker	ackerken genaempt de Panne, u. f. den Meulenwech, a. f. den *Haecacker*	1663	ORA
Gelint	'n acker aen Pouwels Conincx gelint (E 206, 237-270) [bij Grote akker, *Haeckacker* (E 223), Panacker (E 214, 215, 225, 227, 248, 258); bij Reekakker en Houtakker (D 102/103)]	1663	VD
Haakakker	Item een stuck lants genoempt den *Haeckacker* [kerkbezit]	1667	OAD
Haakakker	land den *haeckacker* [kerkbezit]	1691	OAD
Haakakker	Item een stuk teulland genaamd den *Haeckacker*, e.e. H.Geest van Doerne, a.e. de Peelstraet	1694	ORA
Haakakker	acker den *Haeck Acker*	1701	VD
Haakakker	acker den *Haackacker*	1730	ORA
Haakakker	akker de *haackakker*	1785	VD
Haakakker	akker de *Haakacker*	1789	ORA
De vraag blijft of Pouwels Haex in 1444 naar een akker heette, of dat de akker naar hem was genoemd.			
Haakakker	E 223	1832	KD
Haakakker	Leigraaf	2010	KD
Haakakker	HGA E-1		

HAAKAKKER	E 196	1849	ND
Haakakker	Splitsing Hogeweg/Molenstraat	2010	KD
Haakakker	HGA E-1		

HAAKAKKER	den *haeckacker* [bij berckmortel en aen de krieghheck]	1701	VD
Haakakker	E 292	1849	ND
In 1832 was E 292 een zeer klein rechthoekig perceel dat helemaal was opgevuld met een woning.			
Haakakker	westzijde Zeilbergsestraat tegenover de uitmonding van de Kulertseweg	2010	KD
Haakakker	HGA E-2		

HAAKAKKER (Liessel) den *Haakacker* maatboek nr 1062. gel. te Liessel 1765 ORA

HAAKSKE	het *haeckseken*	1663	VD
Haakske	een akker teulland gelegen alhier ter plaatse genaamd de Zijlberg, genaamd het *Haakske*	1781	ORA
Haakske	E 974	1841	ND
Haakske	tussen de noordoostelijke knik van de Beerse en de noordwestelijke knik van de Donge	2010	KD
Haakske	HGA E-2		

haan

Een verband met een cijnsbetaling in hoenders, met hanengevechten of met korhoenders is niet uit te sluiten

(Beijers/Van Bussel). Voor de Haan, deHanenakker en de Hanenman kan dat inderdaad van toepassing zijn.

HAAN	Nog den halve Braeck, gelegen naast den *Haen*	1572	ORA
Haan	een hey en weyveld onder Deurne in den *Haan*	1791	OAD
HAANREEP BRAAK	*Haenreep Brake* (in 1625 in de hei bij de galg aan de Helmondseweg)	1625	AV
Haanreep Braak	omtrent A 131	1832	KD
Haanreep Braak	tussen Helmondsingel en Buntven	2010	KD
Haanreep Braak	HGA A-1		
HAARAKKER	item den *Haaren ecker* gelegen inde Grooten Vloijecker	1630	MD
HAARDRIES	groeslant den *haerdries*	1701	VD
Haardries	een perceel groesland, genaamd den *Haardries*, gr. 2 lop. 1 copse, gel. alhier ter plaatse genaamd Derp, e.z. Lourens Noijen, a.z. de wed. Wilbert de Louw, e.e. Johannis de Vet, a.e. de straat	1782	ORA
De belendingen dwingen tot een localisering op E 153			
Haardries	E 153	1832	KD
Haardries	zuidelijke poot van het Spaarne	2010	KD
Haardries	HGA E-1		
HAARKUILEN	de *Haarkuijlen*	1841	NAD
HAARSTRAAT	Willem Lamberts t.b.v. Joost de Veth 2L int Derp aan de *Herstraat*. Als voor, t.b.v. Lambert Joosten van Mortel 4L int Derp aan de *Herstraat*	1722	ORA
Haarstraat	item het Bergsken EZ de *Haarstraat*, AZ de weduwe Gielen Heesman	1741	ORA
Haarstraat	groes de *Haerstraet*	1791	MD
Haarstraat	nieuwe erf 2L in de *Haarstraat* EZ Jacobus Manders, AZ wed. Peter de Veth, AE het Loopke	1791	ORA
Haarstraat	noordwestelijk gedeelte Emmalaan	2010	KD
Haarstraat	HGA F-1		
HAAS	Nog uit een stuk land geheten die *Hase*	1506	HP
Haas	van een stuk land, genaamd den *Haes*	1585	ORA
Haas	een akker genaamd de *Haes*, gelegen in de Reeck, achter de waterlaet, voor de gemeenteweg	1608	ORA
Haas	item van den acker het *Haaske*	1760	ORA
Haas	den acker het *Haaske* maatboek nr 611	1761	ORA
Haas	den acker het *Haaske* maatboek nr 611	1762	ORA
HAGELBEEMD	de prato dicto *Hagelbeemt*	1448	CR

hagelkruis

Hagelkruisen werden in het veld geplaatst als afweerteken. Bij deze kruisen vond vaak de brooduitdeling plaats. Grensstenen of hagelkruisen stonden vaak op pre-christelijke geheiligde plaatsen. Hagel kon zware schade toebrengen aan de gewassen. In Lommel werd het hagelkruis (oudste vermelding 1394) opgericht aan de rand van het abdijgoed van Averbode (Beijers/Van Bussel).
Bij Heinrich Dittmaier "Rheinische Flurnamen"(1963) valt te lezen: "Hagelkruisen worden bewijsbaar vermeld vanaf ongeveer 1200. Ze duiden een wegkruis aan, dat meestal werd opgericht bij een veld dat zwaar onder hagel te lijden had gehad of er juist van verschoond was gebleven." Een andere verklaring wil dat zulke kruisen tegen hagel en onweer in het algemeen bij voorkeur langs processiewegen en kerkewegen werden opgericht. In Deurne stonden de hagelkruisen aan de Lijkweg, de route waarlangs het lijk van de kerk naar het kerkhof werd gedragen en aan een kerkweg.

HAGELKRUIS (Kerk)	Ter plaatse 't ghenen Cruijs, en 't *Hagelkruijs* aen de *Boghart*	1427	BP
Hagelkruis	huis van Gevert van Doerne, in 1506 bestemd voor 3 arme mensen 'die egeen broot gewijnnen en konnen', by die kercke aen *Boegaertscruys* gelegen	1506	CD

Daar het Armenhuis op de punt stond waar de Corte Steenwegh (nu Martinetstraat) en deWever bij elkaar komen, zal het Bogaerdskruis daar gestaan hebben.

Hagelkruis	voor E 185	1832	KD
Hagelkruis	splitsing Martinetstraat/Wever	2010	KD
Hagelkruis	HGA E-1		

HAGELKRUIS 1 en 2(Derp)	wech vanden kerken totten *hagelcruys*	1396	HP
Hagelkruis	Wilhelmus Vondevoort, Heylwich filia Arnoldi Vondermans ex hereditate Heijlwigh sorore sue iuxta *Haghelcruijs*	1406	CR
Hagelkruis	de prato apud *Crucia*	1418	HC
Hagelkruis	iuxta *Haghelcruijs*	1421	CR
Hagelkruis	Ter plaatse 't ghenen *Cruijs*, en 't Hagelkruijs aen de Boghart	1427	BP
Hagelkruis	kercwech die coempt van den *haghelcruys*	1429	HP
Hagelkruis	voert ut enen lopensaet roglants op die eckeren aldair gelegen, a. e. den kerkwech die coemt van den *hagelcruys*	1432	HP
Hagelkruis	een stuck eerffs aen dat *haghelcruys*, neven eerffenis Gevaerts van den Seesselberch ende eerffenis Henric van der Papendonck met eenre zijden ende neven die gemeyn straet metter anderre zijden, streckende metten enen eynde aen eerffenis Pouwels Haex	1444	CD
Hagelkruis	ex hereditate Wilhelmus Caudernais sita iuxta *Haghelcruijs*	1447	CR
Hagelkruis	een stuc lands gelegen aen dien lijckwech alsoe nae bij dat *hagelcruijs* op die sijde ter kercken waert	1490	CD
Hagelkruis	item een stuc lands gel. aent *Hagelcruys*, UL. erf. der erfgen. wilner toebeh. Jan Boeghaerts, AL. Lauwreins van Hulsberch ende die gemeyne wech, UF. erf. Margriet sBerckers, AF. Velthoevelsche straet	1503	ORA
Hagelkruis	een stuc lands gelegen aen dien lijckwech alsoe nae bij dat *hagelcruijs* op die sijde ter kercken waert	1519	CD
Hagelkruis	Nog uit een akker geheyten aent *Hagelcruys*	1538	OAH
Hagelkruis	uuyt enen stuck lants gelegen bij 't *hagelcruys* (...) d'een eynd Jan Pegs d'ander eynd die Velthovelschestraet aldair	1553	CD
Hagelkruis	juxta *Cruissen*	1586	CR
Hagelkruis	3. een akker omtrent het Hagelkruis; 4. een akker, waar het *Hagelkruis* tegenwoordig op staat	1592	ORA
Hagelkruis	erfscheiding gemaakt hebben van een akker, gelegen omtrent het *Hagelcruijs* alhier, waarbij aan Nicolaas de helft is ten deel gevallen zoals die begrensd wordt aan een einde de voetpat en aan het ander einde de Lijckweg.	1603	ORA
Hagelkruis	een stuk land gelegen omtrend het *Hagelcrijs* genaamd de Groote Acker, begrensd door Huijbert de Louw, de andere zijde de verkoper, een einde de Veltheuvelse straat en ander einde de gemeente straat	1610	ORA
Hagelkruis	land aent *Hagelcruijs*	1611	HP
Hagelkruis	een akker genaamd de Speltacker gelegen omtrent het *Hagelcruijs*	1620	ORA
Hagelkruis	ex geregte juxta *Hagelcruijs*	1621	CR
Hagelkruis	item een stucks landts ontrent het *Hagelcruys* gelegen	1637	ORA
Hagelkruis	ende seeckere dries gelegen in`t Derp aen`t *Hagelcruys*	1637	ORA
Hagelkruis	acker geleghen ontrent het *Hagelcruijs* int Derp, A.F. eenen lijckwech	1643	CR
Hagelkruis	ex hereditate dicta *Hagelcruijs*	1643	CR
Hagelkruis	vuijt eenen acker genaemt den Coelhoff groot ontrent 2 lopensaeten geleghen bij het *Hagelcruijs*	1643	DC
Hagelkruis	land de Speltacker nabij het *Hagelcruijs*	1650	HP
Hagelkruis	stuc landts aent *Hagel Cruijs*	1653	MD
Hagelkruis	stuck boulant tegen het *Hagelcruys*	1656	MD
Hagelkruis	Uijt eenen acker groot ontrent 2 lopensaten ontrent het *Hagelcruijs* int Derp, A. F. eenen Lijckwech	1678	CR
Hagelkruis	Ex hereditate juxta *Hagelcruijs*	1678	CR
Hagelkruis	een stuk lants gelegen inde Peelstraat tegens het *Hagelkruijs*	1685	CD
Hagelkruis	een stuk teulland in den gemeijnen acker aen het *Hagelcruijs*, e.e. de Velthuevelse straet, a.e. enen miestwegh. Koopsom 12 gld. 12 st. Last: 2 penn. grondcijns aan		

	de Heer van Deurne, 4 penn. grondcijns aan de Heer van Rieckxtel	1685	ORA
Hagelkruis	Item een stuk akkerland gelegen aan het *Hagelcruijs*	1693	ORA
Hagelkruis	acker aent *Hagelcruijs*	1701	VD
Hagelkruis	aan het *Hagelkruijs*	1729	ORA
Hagelkruis	Uijt eenen acker ontrent het *Hagelcruijs* int Derp, A. F. eenen lijckwegh	1754	CR
Hagelkruis	Ex hereditate juxta *Hagelcruijs*	1754	CR
Hagelkruis	Uijt eenen acker genaemt de Coolhoff bij het *Hagelcruijs*, U.L. het Beneficie van Sint Peter en Paulus tot Dornen, A. F. den gemeijnen wegh	1754	DC
Hagelkruis	den dries aan het *Hagelkruis* aan de Peelstraat	1758	ORA
Hagelkruis	van den acker aant *Hagelkruis*	1760	ORA
Hagelkruis	land *Hagelkruis*	1785	VD
Hagelkruis	item den acker aan het *Hagelkruijs*	1785	ORA
Hagelkruis	*Hagelkruis*	1791	ORA
aan 't Hagelkruis	E 155, 156, 219, 959, 960	1832	KD

Een hagelkruis aan een kerkweg (1429 en 1432), gecombineerd met de ligging van de Steltakker (zie aldaar), die in 1414 aan de Hilakker lag en in 1620 bij een hagelkruis, vereist ook een hagelkruis op E 251 of 252, aanzien de Hilakker bij het Hellegat lag en bij genoemde percelen een pad naar het noordwesten liep, dat Kerkpad heette. Hagelkruisen stonden bij voorkeur op oude kruispunten, dus er blijft weinig keus.

Uit de vermeldingen uit 1832 blijkt, dat de akkers rond het hagelkruis, ook ten zuiden van de Peelstraat allemaal de benaming -hagelkruis- konden hebben. De juiste locatie was uiteraard maar één akker

Hagelkruis 1	E 221	1832	KD
Hagelkruis	Kruising Amstel/Zaan	2010	KD
Hagelkruis 2	E 251	1832	KD
hagelkruis	aan de westzijde van de Roer, ca. 50 m. noordelijk van de Merwede	2010	KD
Hagelkruis	HGA E-1		

HAGELKRUIS (Vreekwijk)	die hoge acker omtrent den *hagelcruys*	1495	DNB
Hagelkruis	een stuc lants geleghen aent *Hagelcruys* genaemt den Vlierbosch	1518	ORA

Van het Vlierbos weten we alleen dat het op Vreekwijkse Akker lag.

Hagelkruis	Peter van Doerne houdt te leen een stuck lants groot een vaetse tot Doerne gelegen op den Hoeghe ecker omtrent den *Hagel Cruijs* gelegen naast e.z. wijlen Willem Dircxs van Zeijlberch, a.z. Henrick Vreijssen kijnderen, e.e. den gemijnen wegh, a.e. erve wijlen Dirxs van Bruhuijs. Werdt zijnde tsamen drie vaeten rogge. Zoe hevet Gevert ouste zoene Petrus van Dorren het voors; leen ontfanghen nae doot sijns vaders ende hevet voor den stadhouder te Rixtel etc..	1540	HAR

Van de Hoge Akker te Vreekwijk weten we alleen dat die bij het goed Ten Bogaerde lag. Dat was Rixtels leengoed, evenals de oostelijk aangrenzende Eventuin. Daar ergens moet ook het Vreekwijkse hagelkruis gestaan hebben, maar de exacte locatie is onbekend. Met de gemene weg kan de Mistweg bedoeld zijn.

Hagelkruis	*hagelcruijs* tot op de Lijckberch	1572	HP
Hagelkruis	Nog een stuk land gelegen aan het Hagelcruys neven Claes die Valckener en Griet Becx en van erf. des copers tot op de Lijckberch	1576	HP

De familie Becx was typisch een familie van het goed Ten Bogaerde en omgeving. De term -Lijkberg- kan te maken hebben met de ligging op de hoge akker.

aan't Hagelkruis	E 890, 894	1832	KD
Hagelkruis	een der akkers E 890 - 894	1832	KD
Hagelkruis	Zuidrand Dr. Hub. van Doorneweg tegenover uitmonding Beerse	2010	KD
Hagelkruis	HGA E-2		

HAGELKRUIS (Liessel)	een akker gelegen omtrent het *hagelkruijs* te Liessel	1642	ORA

HAGELKRUISAKKER	den *hagelcruysacker*	1663	VD
Hagelkruisakker	Item een stuk teulland genaamd het *Hagelcruijsecker*	1694	ORA
Hagelkruisakker	den *Hagelcruijsacker*	1701	VD
Hagelkruisakker	de *Hagelkruijs Acker*	1741	ORA
Hagelkruisakker	*Hagelkruijs Acker*	1785	VD
Hagelkruisakker	de *Hagelkruijs Akker*	1790	ORA
Hagelkruisakker	de *Hagelkruijs Akker*	1796	ORA

Hagelkruisakker	E 153, 155, 156,	1832	KD
Hagelkruisakker	Kruising Amstel/Zaan	2010	KD
Hagelkruisakker	HGA E-1		

HAGENBEEMD	den *hagenbeempt*	1467	FS
Hagenbeemd	de prato dicto *Hagenbeemt*	1499	HC
Hagenbeemd	de prato dicto *Hagen beempt*	1551	CE

HAL Lambert van Hal bij een beemd Zale van *Hal* 1390 BP

Mogelijk heeft -hal- hier iets te maken met de 'halle' bij de kerk. Daar Broekzele/B wordt verklaard als 'zale' = sele (huis met één vertrek) op het broek, zoals Netersel, een van de Achte Zaligheden, als 'Neder-zale' wordt begrepen, zou men kunnen denken aan beemd bij een -sele- van ene Lambert die bij de Halle aan de Kerk woonde.

hal

Halle kan ook betekenen ruime zaal, landhuis, ruimte waar men recht sprak (Beijers/Van Bussel). Dat is in Deurne inderdaad het geval geweest. De halle stond bij de kaak, de gerechtspaal, en bij de lindebomen, een bomensoort die hoog in aanzien stond o.a. omdat ze 1000 jaar oud kunnen worden. Bij de lindebomen begon de weg naar De Bottel, een der oudste leengoederen van Echternach, met als eerste belangrijke gebouw aan die weg de hoeve Ten Velde (*zie aldaar*), de oude curtis -laathof/dingbank- van Echternach. De lindebomen waren kennelijk opzienbarend, want ze worden apart vermeld. De Halle stond tegen de zuidoostkant van de toen nog vooruitstekende toren aan, zoals nog te herkennen is op de bekende prent uit 1735

HAL	De notaris heeft voor haar in dit verband een officiële brief opgesteld, hetgeen gebeurd is "voir der *hallen* staende aen den Kerchoff tot Doerne'	1553	NP
Hal	huis met schuur, gelegen aan de *Halle* omtrent de kerk, aan de lindeboom met de camp daarachter, met beide zijden aan de straat, strekkende op hoeve Ten Velde	1605	ORA
Hal	een huis bij de kerk alhier, bij de *Halle* en bij de lindebomen (DeZwaan)	1619	ORA
Hal	tussen C 664 (kerk) en 665 (oude gemeentehuis), al afgebroken vóór 1735	1832	KD
Hal	HGA C-4		

HALSBOSCH	C 343	1860	ND
Halsbosch	Noordzijde vm. Walsbergsestraat, 100 m. oostelijk van Kerkeindseweg	2010	KD
Halsbos	HGA C-4		

HAMERLAND	een weiland genaamd het *Hamerland* met het houtgewas daarop, gelegen in de Zeilberch, aan een einde de gemeente met het Diepenbroeck en het andere einde de straat	1606	ORA

HANDEMAN	seeckere stuck groese landts gelegen inde parochie van doerne opt Vloeyeynde genaamt den *Handeman* aan de voorkant grenzend aan heylcken verhees, aan de achterkant en linkerzijde d'erven jan joost claes, aan de rechterzijde de gemeynte	1642	ORA

HANDWIJZER het perceeltje aan den *Handweyzer* neeven den dijk naast Asten 1797 OAD

Kennelijk is hier bedoeld de weg van Liessel ten zuiden van de Soeloop naar Asten

HANENAKKER	een akker in de Coolhof geheten de *Haenenacker*	1610	ORA
Hanenakker	vuijt eenen acker genaemt den *Hanenacker*	1643	DC

HANENBERG	pecia terre dicta *haenenberch*	1421	CR
Hanenberg	een huis, hof en erf daarbij en aan gelegen, staande en gelegen alhier ter plaatse de *Hanenberg* genoemd	1571	ORA
Hanenberg	Zo zal het goed waarin Peter Smoellers gestorven is in een openbare herberg aan de hoogst biedende en na drie kerkveilingen met brandende kaarsen verkocht wor-		

	den. Aldus gedaan zijnde verkopen zij aan Aert van der Haige een stuk land, gelegen alhier op den *Hanenberg*	1575	ORA
Hanenberg	aan de *Hanenberch*	1584	HP
Hanenberg	een stuk akkerland, genaamd den *Hanenberch*	1588	ORA
Hanenberg	een akker genaamd de *Haenenberg*	1610	ORA
Hanenberg	een akker de *Haenenberg* aen de hooge Bersom	1610	HP
Hanenberg	Item een stuck lants gelegen opten *Haenenberch*	1630	MD
Hanenberg	item eenen ecker opten *Hanenberch* toecomde de erfgenemen Jan de Smets EZ de Nonnenecker	1630	MD
Hanenberg	Hanrick geurt racken wordt mits desen geordonneert bij Schepenen, naegenoempt, ten versuecken van maes diericx en frans willems op eene peene van ses gulden aen Heere te verbueren, ten eynde hij hun nyet en sall verstouten sijn riole (of riele?) opt sijn tuerffvelt boven den *hanenberch* voorders op te steken voor desen tijt als sij tegenwoordich op gestecken is	1634	ORA
Hanenberg	Vuijt d'oude hoffstadt nu groes wesende, met het tuellandt daerbij geleghen op den *hanenberch*, groot t'samen ontrent 9 lopensaeten, geleghen in de forme van een bijl	1643	CR
Hanenberg	vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffenissen aen de *Hanenbergh* soo tuellandts als groeslandt	1643	CR
Hanenberg	ter plaetsen aen den *Haennenberch*, a. l. den Convent van Bijnderen	1650	ORA
Hanenberg	uijt sijn huijs aenden *Hanenbergh*	1659	KM
Hanenberg	den *hannenbergh*	1663	VD
Hanenberg	den *hannenbergh* acker	1663	VD
Hanenberg	Uijt d'oude hofstadt nu groese wesende met het teullant daerbij gelegen opden *Hanenbergh* gelegen in forme van een bijl	1678	CR
Hanenberg	Uijt huijs hoff ende aengelegen erffenisse aenden *Hanenberch* groot t'samen ontrent soo teullant als groes 13 lopensaten, ende voorts rontsom inde gemeijnte	1678	PU
Hanenberg	een seecker huijsken met sijn bijhoorende erffenisse, gelegen in den Seijlbergh aen den *Hanenbergh*, met nog een pleckxken lant aen de Lodderhoff	1688	ORA
Hanenberg	een stuk teulland in de Zeijlbergh aen den *Hanenbergh*	1689	ORA
Hanenberg	erf aen den Zeijlbergh aen den *Haenenbergh*	1691	ORA
Hanenberg	erf aen den *Hannenbergh*	1691	ORA
Hanenberg	Item de helft van een stuk teulland op den *Haenenbergh*	1693	ORA
Hanenberg	vergadering waarin de Drossard mededeling doet, dat het goed van Jan Racken in het Haageind en dat van Lambert Dirk Soeterix aan de *Haanberg* verlaten zijn, waarna besloten wordt beide hoeven tegen de prijs van de Lands- en Gemeentenslasten publiek te verhuren	1714	CD
Hanenberg	Aan den *Haanberg* boven den Breemortel	1718	CD
Hanenberg	aan den *Haanberg* boven den Breemmortel	1728	CD
Hanenberg	Uijt d'oude Hoffstadt nu groes wesende met het teullant daerbij gelegen op den *hanenberch* gelegen in forme van een bijl	1754	CR
Hanenberg	Uijt huijs hoff en aengelegen erffenisse aen den *Hanenbergh* groot t'samen ontrent soo teullant als groes 13 loopensats, ende voorts rontsom in de gemeijnte	1754	PU
Hanenberg	Uijt d'oude hoffstadt nu groes wesende met een teulland daer aen gelegen op den *Hanenbergh*	1754	DC
Hanenberg	een akker genaamd den *Haenenberg*, gelegen alhier aan de Zijlberg, a.e. de Keijsersweg	1789	ORA
Hanenberg	op de *Hanenberg*, D 860	1852	ND
Hanenberg	de *Hanenberg*sche Akker, E 523, 550, 570	1851	ND

Zekerheid over de verklaring bestaat er niet. Een verklaring zoals bij -haan- is gegeven, is ook hier mogelijk. Volgens oude kaarten kwam de Peel hier bijna tot aan de bebouwing. De ligging tegen de Kranenmortel (-mortel- = drassig land) en het Klottervlaas (= turf-ven) aan maakt hier de verklaring uit -han-, volgens Bahlow 'moeras', echter zeer voor de hand liggend.

Hanenberg	E 541-572	1832	KD
Hanenberg	gebied westelijk van de Hanenbergweg ter hoogte van de Plaggenweg	2010	KD
Hanenberg	HGA E-2		

HANENKAMP (Kerkeind)	Nu verkoopt hij aan Stephan Marcelis Verbeersdonk een huis, hof, hofstad met de daarbij staande varkenskooi en land staande en gelegen op de Oude Meulen met een aangelegen weiland begrensd door de Aa. Daarna verkoopt de voornoemde Jonker aan Jan Vloemans een schuur met bijbehorende land op de Oude Meulen met een weiland dat doorsneden wordt door de Aa. Verder verkoopt de Jonker nog aan Dierck Antonis Aertse het kampke genaamd de Oude Boegaert met de eiken-hof daarbij gelegen met de grachten daarbij dit zoals dit gelegen is bij de voorgaan-de kopen en een akker genaamd de Braeck met de *hanencamp* en een euselveld daarbij, gelegen bij de vorige kopen	1615	ORA

Uit de bewoordingen blijkt, dat alle kopen bij elkaar lagen. Met de Oude Meulen kan alleen (het restant van) de oude wateroliemolen bij het voormalige Blokhuis bedoeld zijn, temeer daar over nog bestaande 'grachten' wordt gesproken. Het moet in de omgeving van C 448-450 geweest zijn, maar op de kaart van 1832 is daar geen enkel gebouw meer aangegeven.

HANENMAN	C 771	1900	ND
Hanenman	C 771	1832	KD
Hanenman	westhoek kruising Oude Bakelseweg/Kerkeindseweg	2010	KD
Hanenman	HGA C-4		

haar/haard

Volgens De Vries kan men -haart- vergelijken met het nederhoogduitse -hard- dat in onze streken 'harde zand-grond, heide' betekent. Ook kan het een collectiefvorm zijn van -haar-, dat hij verklaart als 'lange hoogterug, steenachtige grond, woeste grond begroeid met struikgewas'. -Man- wordt hier consequent verklaard als 'beek-loop'.

HA(A)RD	wt stuck eeusels, gen. die *Hardde*	1544	ORA

Waarschijnlijk langs de Hardeman. *(Zie aldaar)*

HARDEMAN (Vloeieind)	een stuk land genoemd den *Hardeman*; 2 mud rogge aan het St. Catharinaaltaar van Deurne	1606	HP
Hardeman	een weiveld te Deurne ts geh. den *Hardeman*	1608	HP
Hardeman	den *hardeman*	1663	VD
Hardeman	een stuk groes- en heiveld aldaar genaamd den *Haerdeman*	1686	ORA
Hardeman	Tevens een stuk groesland, genaamd den *Haerdeman*, gelegen op het Vloijeijnt	1686	ORA
Hardeman	den *Hardeman*, zijnde groes	1770	ORA
Hardeman	den *Hardeman*	1808	ORA

hou

Een houw is een schaarbos (een bos was in 'scharen' verdeeld die om de 7e jaar gekapt werden) dat regelmatig gehouwen of gekapt moet worden. Houweiken kan een gerooid eikenbos betekenen of een landbouwterrein met eikenhout-omwallingen waaruit hout werd gekapt.. Vanaf de 13e eeuw zouden de hout- en lo-namen verdrongen worden door de bos-namen. (Beijers/van Bussel) Hierop doorredenerende zou -houbraak- wellicht mogen wor-den verklaard als een plaats waar bomen zijn gerooid om een akker braak te kunnen leggen. Heel typerend ligt in Deurne een Schone-*bos* tussen de *hou*-braak en de Emmel-*heze* (hees = laag opgegroeid bos)! Het wijst over-duidelijk op de oorspronkelijke bossigheid van het huidige industrieterrein. In Bedburg in het Reichswald bij Kleef vermoedt men het begin van grootschalig rooien en het ontstaan van het stadsdeel Hau in de periode 1150-1200. Gravin Margaretha van Kleef bouwde daar een kerk bij haar "Hofe op gen Houwe".
Merkwaardig is, dat in Bakel, Schijndel, Vlierden, Helmond en Someren (hier al in 1340) sprake is van hou-braak (met -ou-) en slechts in Deurne van hau-braak (met -au-). Zie verder bij: *Paal, IJzeren*

HAUBRAAK	Een stuk Schonebos, ene zijde Emelheze, andere zijde *Haubraken*	1480	BP
Haubraak	2 stukken land geheten het Parcstuck en de *Haubraeck*	1620	ORA
Houbraak	westrand van de percelen E 376, 473, 474 en 476 langs de Groeneweg	1832	KD
Haubraak	iets ten noorden van de Geyserstraat tussen Indumastraat en Energiestraat	2010	KD
Haubraak	HGA E-2		

HAVE	een stuk land, genaamd de *Have*	1584	ORA

haver

Haver wordt in ons land sinds de Bronstijd geteeld. Het gewas is aangepast aan een vochtig klimaat en stelt lage eisen aan de bodem. Haver werd m.n. gebruikt als paardenvoer, maar werd ook aan pluimvee gegeven. Onder haver werd vaak klaver gezaaid. Na de haveroogst gaf de klaver nog een tweede oogst. Daarna werd zo'n perceel enkele jaren als weiland dries) gebruikt (Beijers/Van Bussel). Bahlow kent het woord 'hav-r' als woord voor een moeras. Ook dat zou in de Deurnese situatie kunnen kloppen gezien de ligging van de Haverkamp tussen twee waterlopen.

Claes van de Haver		1416	BP
HAVERKAMP (Molenhof)	den havercamp [tussen Schouw en Bruggen]	1701	VD
HAVERKAMP (Centrum)	den *havercamp* (den coelhoffacker)	1701	VD
Haverkamp	in den *havercamp*	1701	VD
Haverkamp	erven aan de Zijlberg: Pynakker, Hooidriesakker, *Haverkamp*, Boeyenbraak en Diepenbroek	1770	ORA
Haverkamp	Bouwland "den *Haverkamp*", kadastraal sectie D nrs. 414 t/m 419	1922	NL
Haverkamp	D 414-419		
Haverkamp	Ongeveer ter hoogte van de Bonkspade	2010	KD
Haverkamp	HGA D-1		
HAVERLAND (Liessel)	een stuc euselvelds gel. ter stede geheyten het *Haeverlandt*	1502	ORA
Haverland	hereditate dicta *Haverlant*	1570	CE
Haverland	de hereditate dicta *Haverlant*	1579	CE
Haverland	vande erffenisse geheten *Haverlant*	1640	CE
Haverland	wei- en hooiland het *Haverlant*, a.e. de Aa	1662	OAA
Haverland	groes achter `t *Haverlandt* - in den aebeempt, a.e. de Aa	1655	ORA

hazelaar

De hazelaar (Corylus avellana) is een struik van enkele meters hoogte, groeiend op enigszins vochtige grond. Het Angelsaksische -hazel- komt van 'haes', dat 'bevelen' betekent. De hazelaarsstaf was daar een teken van gezag. Deze staf komt overigens niet van de hazelstruik maar van de boomhazelaar, de Corylus colurna, die prachtige vruchtbolsters heeft met soms wel 6 hazelnoten erin. Deze staan aangeplant in de Anton Coolenlaan.
Bij onze Germaanse voorouders gold de Hazelnoot als symbool voor vruchtbaarheid en sexualiteit. De voedzame noten zouden zowel door ze te eten of als boom bij het huis geplant hun kracht overdragen. De hazelnoot speelt in veel mythen een rol, zo duiden veel hazelnoten in de herfst op de geboorte van veel buitenechtelijke kinderen in het volgende jaar. Als de noten tijdens het roosteren door het vuur sprongen betekende dit dat de geliefde ontrouw geworden was. Ook bij de oude Grieken speelde de Hazelaar bij vruchtbaarheid een rol en werden de noten bij huwelijken als geluksbrengers gestrooid.
Voor de Kelten was de hazelaar een heilige struik en werd gezien als afweer tegen heksen en boze geesten. Daarom mocht de struik evenals de vlier bij geen enkel huis ontbreken. Omdat het hout energiestromen zeer goed geleidt zou deze een goede bliksemafleider zijn en tijdens onweer werd hij dan ook tot schuilplaats. De Keltische en Germaanse priesters herkenden in het hout een voorspellende kracht en gebruikten het voor het snijden van hun toverstaven en wichelroeden. .In de boomhoroskoop van de Keltische druïden heeft de struik het getal 9 "coll" en komt zelfs twee maal voor. Interessant is ook het bijgeloof in de antipathie tussen de hazelaar en slangen. In oude kruidenboeken en sagen wordt dan ook altijd weer beschreven hoe met hazelaartwijgen slangen afgeweerd kunnen worden.

HAZELDONK (Vlierden)	de *haseldonc*	1380	HC
Hazeldonk	de hoeve Leensel in Liessel naast de hoeve die *Haeseldonck*	1474	BP
Hazeldonk	een beemd gelegen *Haseldonck*	1475	BP
Hazeldonk	de hereditate relicte et liberorum Henrici de Fluvio de *Haseldonck* de campo dicto over die Vloet	1551	CE
Hazeldonk	Domicella Aleidis de Bruheze ut nuncia mortalis Domini Ducen Conventus de Bijnderen pro puella mensa de Bijnderen de *Hazeldonck*	1551	CE

HAZENVELD	ouwland 't *Hazenveld*, kad. sectie D nr 974	1922	NL
Hazenveld	D 974	1832	KD
Hazenveld	Tussen Wittedijk, Vaarweg, Hazenveldweg en Vlier	2010	KD
Hazenveld	HGA D-2		

HEEKSTRAAT (Vreekwijk)	een stuk land geheten den Coppaert (dardalff loepense groot) te Deurne neven erf. Nelis Golis en erf. der kn. w. Jans van Os, strekkende op de *Heeckstraete*	1566	HP
Heekstraat	het koolveldje zoals dit koolveldje alhier te Vreeckwijck gelegen is, begrensd aan e andere zijde naast de *Heekstraat*	1589	ORA
Heekakker	den *heeck*acker	1663	VD
Heekstraat	Landweg op E 841 en 834 naar Liesselseweg	1832	KD
Heekstraat	Tussen Energiestraat en Breemortelweg	2010	KD
Heekstraat	HGA E-2		

heem

Volgens Blok doet met de -heem-namen een nieuwe categorie nederzettingsnamen haar intrede. Daarvóór was er slechts sprake van namen die op water, bos, hoogten of persoonsnamen duiden. De heem-namen geven informatie over nederzettingen, soms in combinatie met persoonsnamen, maar ook in samenstellingen met geografische begrippen, bv. Dalem (dal), Heukelom (heuvel), Berghem (berg) e.d. Heemnamen zijn dateerbaar van de 4e tot de 10e eeuw. Het achtervoegsel -hem- is ontwikkeld uit -heim-, en verzwakte tot bv. -em, -om of -um. -Heim- duidt op een plaats, bewoond door een enkeling of een groep, al dan niet met elkaar verbonden in een familie of dienstverband. In Brabant zijn heem-namen niet overvloedig vertegenwoordigd. Blok dateert het merendeel van de heem-namen in de 4e eeuw toen de tweede germaniseringsgolf over onze gewesten trok. Het element hoort volgens hem tot de oudste relicten uit de Frankische periode. Na het jaar 358 bevolkten de Franken de streek tussen Eindhoven en Tilburg. Op basis van Echternachse oorkonden uit de 8e eeuw blijkt, dat ook oostelijk van de lijn Tilburg-Eindhoven Frankische edellieden zich hebben gevestigd, m.n. in de driehoek Bakel-Deurne-Vlierden (Beijers/Van Bussel)

In Deurne komen we tegen: -Bernem- (Kranenmortel), -Schevensberrem- (de Schouw op de Bernem), een erf geheten -Sterum- (onbekend). In Bakel komt nog een -benthem- voor en in Someren een -velthem-. Al met al aanwijzingen dat al heel vroeg, mogelijk vóór 600 al Franken hier aanwezig waren. Hierop wijst ook een Frankische riemgesp uit de 5e eeuw (dus nog vroeger), gevonden op het terrein van het Klein Kasteel door Pieter Wiegersma.

HEERNINGSHOF	een huis met een stuk land te Deurne ts geh. aent Vloyend geheten *Heernicxhof*	1516	HP

De naam 'Heerning' is in deze streken verder onbekend. Mogelijk wordt hier gedoeld op het woord 'heern' dat hekelteer of haagbeuk betekende. De uitgang -teer- is verwant aan het Engelse -tree- = boom. Hekel is verwant aan -haag-. Haagbeuken groeiden hier goed.

hees

Hees betekent over het algemeen laagstammig hout, struikgewas of jonge bomen. Vandaar is het woord -heester- jonge loofboom gaan betekenen, speciaal jonge beuken. (Beijers/Van Bussel). De Vlierdense Hees lag tegen de Deurnese Beukel (nu: de Bikkels) aan en zal zich ook wel over Deurnes grondgebied hebben uitgebreid.

HEES (Deurne)	item van der *heze*	1340	HC
Heeske	De andere akker, genaamd het *Heesken* gelegen naast Dirck Conincx, aan de andere zijde naast Vreijns Verhaige, uitstrekkende tot op den Reek	1574	ORA
Heesman	verder nog een zesche land, gelegen alhier in de *Heesman* [Reek]	1575	ORA
Hees	item een ecker genaempt de *Hese* EZ Jan Jansen voors. utroques	1630	MD
Hees	item eenen ecker genaempt de *Cleijn Heese* EZ het wegh AZ Jan Mr. Thomas EE de erfgenamen Aert Jan Teuwens AZ Jan Mr. Thomas voors	1630	MD
Hees	item een ecker opten *Heeskens* EZ de erfgenamen Jan Teuwens AZ Wilbert Hendricx	1630	MD
Heesakker	den *heesacker*	1663	VD
Hees, Luttel	Een zille hoijland genoempt de *Luttel Hees* [kerkbezit]	1691	OAD

HEESSELT	die *heesselt* in arenbroec	1455	FS
Heesselt	een zekeren weide geheten die *Heesselt* gelegen in de gezegde parochie op de		

	plaats Arenbroeck tussen het goed van de erfenis van wijlen Johannes van de Boogaard aan de eene zijde, aan de anderen zijde het goed Peter Molendijcx	1481	BP

heester

-He(e)ster- betekende jonge boom, m.n. eik of beuk (BachOrtsn2,96) -Hees- lijkt eerst 'beukenbos' aangeduid te hebben. (G5,97) -Heister- was het struikgewas, bestaande uit jonge beukebomen. De volwassen beuk heette Buche(D) of Fagus (Lat.). (C4,38)

HEESTERHOF (Heiakker')	item alnoch d`een hellicht van den Coolcamp te weeten acht roeyen naest den *Heesterhoff*, item alnoch den geheelen dries achter de voors: schuere gelegen metten houtwas daerop staende, behalvens den *Heesterhoff*	1637	ORA
HEESTERSTUK	dat *heesterstuck*	1478	HP
HEESTERVELD (Haageind)	het *heestervelt*	1663	VD
Heesterveld	het *hester velt*	1701	VD
Heesterveld	het *heesterveld* voor de water muelen waer hij de dijk van heeft laten maken	1701	VD
HEESTERVELD (Liessel)	Die II kijnderen der weduwe Peter Dirck Tielens zoen voer Marij des derde kijnt Die III kijnderen Peters voirschreven van wegen der weduwen Peters voirschreven ettca vuyt erffve geheijten *Heestervelt*	1592	CRI
Heesterveld	het *hestervelt*	1663	VD
Heesterveld	goederen te Liessel, hun aangekomen bij het overlijden van hun ouders, o..a. het *Heesterveld*	1809	ORA

heg

Hegge betekent primair heg, haag, omheining van levend hout in de vorm van eik, berk, els en wilg. In veel gevallen is de naam overgegaan op afzonderlijke percelen (Beijers/Van Bussel)

HEG	tot den pedel toe geheiten die *hegghe*	1490	HP
HEGAKKER	die *hegacker*	1396	HP
HEGSTUK (Liessel)	een stuk land, genaamd het *Hegstuck*	1569	ORA
Hegstuk	't *heghstuck*	1663	VD
Hegstuk	't *heckstuck*	1663	VD

heide

Naast de gewone betekenis als zandige grond begroeid met struikheide (een 'heijtachtich heijtvelt'), is er ook de nattige heidegrond, begroeid met dopheide, gagel, jeneverbes en brem. Heigrond werd van tijd tot tijd ontgonnen en verbeterd tot akkergrond.

'droog'	een stuck heijtachtich heijtvelt genaemt de Cleijne Most, gelegen op den Mosdijck	1691	ORA
'nat'	een heideveld waarvan de koper een akker maakt, gelegen in de Vloijecker	1614	ORA
	groesland genaamd het Heijtvelt, gelegen aan de nieuwe beemde [midden in de Vloeiakker]	1689	ORA

zie verder (ook voor ontstaan van de heide) bij: Gemeynt

HEI	ut huyssinge, hofstede ende een stuc lands daer bi ende aen een gelegen met allen sijnen toebehoerten ter stede aen die *heie* aen dat nulant tusschen erffnis Claes Verhoven metter eenre siden ende erfnis Jans van Beec metter andere siden, streckende vanden nuwen beemden op die gemeynt van Doerren	1436	CD
Nieuwland (Kerkeind)	aen die *heie* aen dat nulant	1436	CD
Hei	tiend van die *heijde*	1463	FS
Hei	Daniel Willem Noijen van Doerne verhuurt voor 1 jaar 2/3 deel van de korentiend van Doerne. namelijk vande Kerckijnde, Hogheacker, die Vloecker, den Reeck ende die *Heijde*	1463	BP

Hei	de tribus quartallis Bonarijs *Merica* ('van 3/4 bunder heide')	1551	CE
HEI, GROTE	tot behoef van de kerk alhier, een akker gelegen in de *Groote Hei*	1618	ORA
HEI, HENNEN-	een stuk erf tot Liessel genaamd de *Hennenheij*	1691	ORA
HEIAKKER	de *heydeckeren*	1340	HC
Heiakker	3 nieuwe penningen van *Heydecker*	1340	HC
Heiakker	de *Heijenecker* de novo III D.	1340	HC
Heiakker	de *heyecker*	1380	HC
Heiakker	de *heyacker*	1418	HC
Heiakker	de *Heijacker*	1448	CR
Heiakker	stuk grond wat genaamd is den *Heydeacker* gelegen ter plaatse in Doerne	1469	BP
Heiakker	vut een stuc lands aent Haegend, geheyten den *Heyecker*	1502	ORA
Heiakker	stuck lants, geleghen Doertsen ter stede genaempt *Heyecker*, Los, beh. 2 st. thijns min 1 oert st. int boeck van Afternaken jaerlyx	1519	ORA
Heiakker	het clampken in den *heiecker* aen den Bercktstraat	1524	ORA
Heiakker	stuck lants, 3 lopense, den *Heyecker*	1539	ORA
Heiakker	de *Heijacker* I D novo	1551	CE
Heiakker	de *Heyecker*	1551	CE
Heiakker	de hereditate dicta den *Heijacker* quatuor lopinsat terre inden Heijacker	1579	CE
Heiakker	De edele heer Goedaert van Aer, Duysordens commandeur te Gemert, heeft verpacht aan Aert Thonis Diericx soen te Deurne een allinge cooren thiende die hij te Deurne liggende heeft. Ruytier Jan Rutten was de vorige pachter (uitgezonderd het thiende op de *Heytacker*). Pachtduur: 6 jaar. Pachtsom: 57 mud rogge. De pachter pacht bovendien van de commandeur 'die smael thiende', ook liggende te Deurne, voor de somma van 18 gl. Brabants, twee schapen, en met Nieuwjaar een peperkoek	1593	HP
Heiakker	akker genaamd de *Heyecker*, een akker daarbij genaamd den Schuyvelberch	1596	ORA
Heiakker	een akker gelegen in de *Heijeicker*	1616	ORA
Heiakker	een weiland in de *Heijecker*	1624	ORA
Heiakker	Item een stuck lans in den *Heyecker* gelegen	1626	ORA
Heiakker	vuijt eenen acker genaemt den *Heijacker*	1635	CR
Heiakker	een oud en een nieuw huis in de *Heijecker*	1637	ORA
Heiakker	erffenisse geheeten *Heijacker* vier lopensaet lants achter inden Heijacker	1640	CE
Heiakker	een akker gelegen in de *Heijackers*	1642	ORA
Heiakker	Vuijt een Eeuselveld geleghen achter den *Heijecker*	1643	CR
Heiakker	vuijt huijs hoff met ontrent 6 lopensaeten landts geleghen aenden Zeijelberch, a.l. Jan Celen inden *Heijecker*, a.f. de gemeijne straeten	1643	DC
Heiakker	vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffenissen uit Hageneijndt, u. l. Jan Celen in de *Heijecker*, u. f. de gemeijne straete	1643	PU
Heiakker	Jan Marcelis in den *Heyacker*	1650	ORA
Heiakker	in de *Heijacker*	1650	HP
Heiakker	sekere huijsinghe, aengelach ende landerijen inde *Heijecker*	1655	ORA
Heiakker	huysinghe, stallinghe in de *Heijcker*	1656	MD
Heiakker	den *heijacker*	1663	VD
Heiakker	Uijt een Eeuselvelt gelegen achter den *Heijecker*, U. F. Jan Celen inden *Heijecker*, A. F. de gemeijne straet	1678	CR
Heiakker	Uijt eenen acker genaemt den *Heijacker*	1678	CR
Heiakker	Uijt huijs hoff ende aengelegen effenisse int Hageneijnt, U. L. Jan Ceelen in den *Heijecker*, U. F. de gemeijn straete	1678	PU
Heiakker	item alnoch ontrrent de 3 a 4 roijen met eenen erffwegh van een stuck teullant genaemt den *Heijacker* teijnden den Katelijnen Beemt ofte soo groot ende cleijn als dat aldaer affgegraven ende den wegh daer neven sal vallen	1693	ORA
Heiakker	in den *heijacker* [bij Adsel en Pynacker]	1701	VD
Heiakker	item den Camp oft *Heijacker*	1751	ORA
Heiakker	Uijt een Eeuselvelt gelegen achter den *heijecker*, A. F. de gemeijnstraet	1754	CR

De Heiakker moet in het kadastrale Haageind gelegen hebben. Daar de Heiakkerse Dries het nummer D 303

had, moet de Heiakker ergens tussen de huidige Molenlaan (vm. Berktstraat) en de Katalijnenbeemd (vgl. 1693; bij het Klein Kasteel) gelegen hebben. Hij was in elk geval beduidend kleiner dan de huidige nieuwbouwwijk Heiakker.

Heiakker	Tussen Berktstraat, Haageind (de weg!) en de Oude Graaf = tussen D 300-363 en D 252-294	1832	KD
Heiakker	Tussen Haageind, Molenlaan, Veldweg, Patrijs/Korhoender en Appeldijk	2010	KD
Heiakker	HGA D-1		

HEIAKKER (Vreekwijk) Een stuk land genaamd de *Heijeker*, ook daar gelegen tussen het erfgoed genaamd de Espe. AZ strekkende van het erf Gerard sDeckers en Willem van de Colk 1452 BP

HEIAKKER (Liessel)	een stuk land alhier te Liessel gelegen en genaamd den *Heijecker*	1583	ORA
Heiakker	vuijt eenen acker genaemt den *Heijacker* geleghen tot Liessel	1643	CR
Heiakker	Uijt eenen acker genaemt den *Heijacker* gelegen tot Liessel	1678	CR
Heiakker	Uijt eenen acker genaamt den *Heijacker* gelegen tot Liessel, U.F. de gemeijnstraet	1754	CR
Heiakker	G 774, 775	1869	ND
Heiakker	G 777-775	1832	KD
Heiakker	oostzijde Leenselweg tussen Mgr. Berkvensstraat en Astense Aa	2010	KD
Heiakker	HGA G-3		

HEIAKKERSCHE DRIES	D 303	1892	ND
Heiakkersche Dries	Tussen Molenlaan en Veld	2010	KD
Heiakkersche Dries	HGA D-1		

HEIAKKERSESTRAAT	vandaar terug tot aan de kerk, vandaar langs de loop aan de Crommenboom langs de *Heijakkerse straat* door het Haageijnd	1795	OAD
Heiakkersestraat	vandaar naar en door de *Heyakkersestraat*	1827	OAD
Heiakkersestraat	de *Heijakkerse straat*	1832	OAD

De Krommeboom was het gebied van de kruising Reekstraat (Veldstraat) en Berktstraat (Molenlaan).

Heiakkersestraat	van het begin van de Berktstraat bij het Haageind naar de zuidoosthoek van het terrein van het Klein Kasteel	2010	KD
Heiakkersestraat	HGA D-1		

HEIBRUG	Nog uit een eusel aan de *Heybrugge*	1552	HP

HEIDE, TER	Elizabeth, dochter van Joannes Molners *(Moldendinarius)*, nieuwe penning de hereditate sita *ter Heyden*	1340	HC
Heide, Ter	de hereditate *ter heyden*	1380	HC
Heide, Ter	de hereditate *ter Heijden*	1418	CD
Heide, Ter	ex parte Arnoldi patris sua de hereditate *ter Heijde*	1448	CR
Heide, Ter	de hereditate *ter Heiden* dicti quondam Arnoldi	1499	HC
Heide, Ter (?)	van enen stuc lands in die Hoeve ende uut enen stuc beemps gelegen op die Esen, tussen erfnis geheyten die Berct aen d'een zijde ende die gemeynt d'ander zijde	1502	CD
Heide, Ter	de hereditate *ter Heiden* dicti	1551	CE
Heide, Ter (?)	huis met hof en hosstad alhier in de Voort met nog een weiland genaamd die Eesche	1585	ORA
Heide, Ter	Hare Ho(og) Mo(gende) de Staten Generael (1648); - Domicella Anna d'Abdisse van Bynderen Ex pascua d'Eeschen en mede uijt de Hoff ter Heijhe	1678	DC
Heide, Ter	Ex pascua d'Esschen en mede uijt de hoeff ter heijen	1754	DC

Dit goed wordt in 1678 en 1754 samen genoemd met Eessen. In 1502 en 1585 wordt Eessen samen genoemd met een niet nader genoemde hoeve, die in 1585 in de Voort blijkt te liggen. Vermoedelijk wordt hier met hoeve Ter Heide toch de hoeve bij de Voort bedoeld, omdat er geen andere hoeve meer in de buurt van dit Eessen ligt.

Heide, Ter *zie Voort, hoeve op de* -

HEIDESTRAAT	Peter Mauwerts kijnderen enen camp metter hensselingen die welck van Peter Mauwerts is comen gelegen in die *Heidenstraet* neven erffen Jan Snabben	1490	CD
Heidestraat	enen ecker gel. tot Vreeckwijck, omtr. 7 lop. geheyten die hoeve, omtrent die *Heystraet*	1502	ORA
Heidestraat	hebben vercocht aan Jan soen wijlen Jan Snabben soen het recht op op een huis met een camp land te Deurne ts geh. in die *Heyenstraet* neven erfe des copers. (e.e. idem) a.z. gemeynstraet a.e. Gerits Verdonschit	1519	HP
Heidestraat	een stuk land van ongeveer 4 1/2 lopense groot, gelegen alhier te Vreeckwijck aan de *Heijstraat*	1591	ORA

Identiek aan Heieindseweg. *Zie aldaar.*

HEIEIND	ad locum dictum dat *heyeynde*	1450	HC
Heieind	*heijeijnde* in vreeckwijck	1484	FS
Heieind	stuck lants, gen. *Heyeynde*, gel. tot Vreyckwijck	1544	ORA
Heieind	aent *Heijeijndt*	1547	HP
Heieind	uit een huis te Deurne aent *Heyeyndt* neven erf. Marcelis Manwers en die gemeynt en van den gemeynen leygraeff tot op erf. der wed. Jans Deckers	1549	HP
Heieind	XVII virgatis uijtfanx vel circiter receptis de communitatis de Doirne anno LXVIII sitis ad locum dictum dat *Heijende*	1551	CE
Heieind	de V virgatis uijtfanck receptis de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum aen dat *Heijende* penes hereditatem suam ibidem	1551	CE
Heieind	een huis, hof en akker en euselveld daaraan gelegen, gelegen alhier op het *Heijeijnde*, van de Gemeenteloop tot op de straat	1608	ORA
Heieind	een huis staande en gelegen in het *heijeijnde*	1614	ORA
Heieind	een perceel zo heide als groes gelegen in het *Heijeijnde* aan de Dolstraat	1624	ORA
Heieind	Ende van ende ut een stuck groesvelt, gelegen opt *Heijeijnde* omtrent de Dol-Straet	1626	BP
Heieind	aent *Heijeijndt*	1637	HP
Heieind	in zeeckere huys, hoffstadt en hoff metten lande ende groese in de heerlijcheyt van Doerne ter plaetse op 't *Heyeynd*	1638	HP

De inschrijving uit 1624 laat er geen twijfel over bestaan waar het Heieind moet worden gezocht. Het ligt eigenlijk vlak bij het Vloeieind, maar wordt in 1484 en 1544 toch nog tot Vreekwijk gerekend. Merkwaardig genoeg loopt de heieindseweg in Vreekwijk niet naar het Heieind maar naar de Heieindse molen.

Heieind	F 431 e.o.	1832	KD
Heieind	Kruising Heieindseweg-Dolstraat	2010	KD
Heieind	HGA F-2		

HEIEINDSE BRUG	stuk groese gelegen alhier omtrent de *Heijense Brug* en genaamd de Hoeve	1582	ORA
Heieindse brug	een stuk land zoals dit gelegen is te Vreeekwijck aan de *Heijnderse Brug*, begrensd aan een zijde naast Peter van Herssel, aan de andere zijde naast Ariaen Rut Swerts, verder aan een einde naast de straat en het andere einde naast Jan Willems	1584	ORA
Heieindse brug	oostelijk van F 302	1832	KD
Heieindse brug	brug in de Oude Vreewijkseweg over de Vreekwijkse Loop	2010	KD
Heieindse brug	HGA F-1		

HEIEINDSEWEG	een stuk land, zoals dit perceel alhier gelegen is aan de *Heijeijndse Weg*, begrensd aan een zijde naast Jan van Os. Verder geeft hij nog een ander perceel land, genaamd de Hoeff	1589	ORA
Heieindseweg	een perceel bouwland gelegen te Vreckwijck aan de *Heijenseweg*	1633	ORA
Heieindseweg	item noch vuijt een acker int Ermisse geleghen, U.F. den stappat, A.F. den *heijensen wech*	1643	DC
Heieindseweg	Vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffenisse int Ermisse, A.L. d'erfgenaemen Henrick Snabben, Dirck Marijnn[en] dries voortijds ackerlandt gewest ende medegelders, U. F. den *Muelenwech*	1643	CR
Heieindseweg	erven tussen de *Heyentseweg* en de voetpad	1650	ORA
Heieindseweg	lant aende *Heijensen Wegh*	1652	MD
Heieindseweg	aengelagh aan *Heijentsen Wegh*	1652	MD

Heieindseweg	stuc landts aende *Heijentse Wech*	1653	MD
Heieindseweg	den *heij eijnssen* wegh	1663	VD
Heieindseweg	Dezelfde borgemeesters verkopen aan Jan Melis den Jongen een stuk leegh teullant in den Vreckschen Acker. Gewezen eigenares was het Convent van Binderen, e.e. den *Heijeijntschen ofte Muelenwegh*, a.e. de Stappat	1685	ORA
Heieindseweg	Uyt huijs hoff en aengelach groot 8 loopens 35 roeden gelegen tot Vreewijck, U.F. den gemeijnen wegh, A.F. den *Molenwegh*	1754	DC

Uit de inschrijving uit 1643 blijkt duidelijk, dat de Ermisse was was gelegen tussen het Stappad en de Heieindseweg. Anderzijds weten we dat de Kievit (*zie aldaar*) in 1720 was gelegen tussen het Stappad en de Lijkweg. Dat betekent dat het Stappad tussen de Lijkweg en de Heieindseweg in lag. Bogaerdseiken en Bogaerdsakker lagen aan het Stappad, de huidige Liesselseweg. Wat later het Oude Stappad is gaan heten, was dus eerder de Heieindseweg. Voor de verklaring: *zie Stappad*. Via de Heieindsebrug over de Vreekwijkse Loop kon men rechtsaf (zuidwestelijk, nu Heimolenweg) naar de Heieindse molen. Vandaar dat de Heieindseweg ook -Molenweg- werd genoemd, in 1685 heel duidelijk: Heieindse Molenweg..

Heieindseweg	Van F 179 - F 300	1832	KD
Heieindseweg	Noord-zuidlopend tussen Jan Tooropstraat en Liesselseweg c.q. Piet Mondriaanstraat, verder het restant van het Oude Stappad en vervolgens de Oude Vreewijkseweg tot aan de Vreekwijkse Loop.	2010	KD
Heieindseweg	HGA F-1		

Niet identiek aan de huidige Heieindseweg!

HEIEINDSCHE AKKER	F 423	1835	ND
HEIEINDSCHE VELDJE	F 452	1894	ND

Deze grensden aan elkaar, F 423 ten noorden van de loop die tussen Heieind en Vloeieind het Eeuwig Leven scheidde van de Heieindse Akker, F 453 ten zuiden ervan.

Heieindse akker en veld	Tussen Dolstraat, Oude Aa en Vlierdensedreef	2010	KD
Heieindse akker en veld	HGA F-2		

HEIGERD	Vuijt eenen acker genaemt den Houtacker U.F. de Heere van Dorne naer den *Hygert*	1643	CR
Houtakker	D 102/103	1832	KD

Als de Heigerd (Hei-gaard of onbekend -hiegerd-) correct 'uno fine' = noordelijk aan de Houtakker grensde, dan kan dat gezien de perceelsscheidingen slechts betrekking hebben op D 104/105. Vanuit de Nederlandse toponymie is -Heigerd- niet te verklaren. Bahlow verwijst naar Haiger, Haigerach, Haigerloch, Hairenbuch < Heigerenbuch, Haigerloh, Haigerbach, alle verwijzend naar moerassige waterloopjes. De heigerd lag inderdaad aan een zijtak van de Reek

Heigerd	D 104/105	1832	KD
Heigerd	gebied tussen Geul, Regge en Maassingel	2010	KD
Heigerd	HGA D-1		

HEIHORST	item een vierde van den *Heijhorst* in de Beuse	1785	ORA

HEIKREKEL (Liessel)	een stuk nieuwe erven zijnde groes, gelegen te Liessel en dit ter plaatse genaamt den *Heijkriekel*	1761	ORA
Heikrekel	erfdeling in Liessel: Nieuwe Erven neven de *Heykriekel*	1768	ORA
Heikrekel	een perceel nieuw erve genaamd den *Heijkreekel*, gr. 1 lop. 39 r., gel. alhier te Liessel, e.z. de kinderen Hendrik Canters, a.z. den dijk, e.e. Laurens van Helmond	1786	ORA
Heikrekel	Willem en Lambert van Rijt, beiden wonend alhier, gaan een minnelijke en wettelijke erfscheiding en -deling aan van alle vaste goederen te Liessel o.a. land genaamd den *Heijkreekel*	1809	ORA
Heikrekel	erf de *Heycrechel*	1816	ND

HEIMOLEN	*zie Windmolen*		

HEINSBEEMD	de *heynenbeempt*	1436	FS
Heinsbeemd	*hennisbempt* oft in den Trompart	1525	HP

Trompert	hooibeempt in den Trompart	1603	HP
Trompert	een hooiveld gelegen te Deurne en genaamd de Trompert	1609	ORA
Trompen	hoylant in den Trompen [= Liessel]	1656	MD
Heintjesakker		1860	ND
HEITRAK	de bono supra meyel dictis *Heytrak*	1340	HC
Heitrak	de prato op *Heytrake*	1340	HC
Heitrak	de kinderen van der *Heitraken*, 10 schellingen	1340	HC
Heitrak	supra meyel dicto *heitract*	1340	HC
Heitrak	van het goed op Meyel genaamd *Heitraet*	1340	HC
Heitrak	hoeve te *Heytrake*	1379	FS
Heitrak	de prato supra *heytrake*	1380	HC
Heitrak	de bonis supra meyel dictis *heytrak*	1380	HC
Heitrak	*heijtrake*	1382	FS
Heitrak	bona te *heytrake* in loco dictum Meyel	1384	BP
Heitrak	tgoet te *heytrake*	1394	FS
Heitrak	de prato supra *heytrake*	1418	HC
Johannes filius Jois de *Cleijnheijtrecke*		1418	HC
Johannes filius Johannis vander *Cleijne Heijtrake*		1418	HC
Heitrak	de bonis ten *heytrake*	1418	HC
Bruijsten Jans. van den *Heijtrake*		1420	OAH
Heitrak, Kleine	Die Moesdijck *ten Cleijne Heitrack*	1421	BP
Heitrak, Kleine	Den *Cleijnen Heijtrack*, vroeger van Meeus van Beke	1421	BP
Heitrak	de *Heytrack*	1421	CR
Heitrak, Kleine	'T *Cleijn Heijtrack* bij die Moosdijck	1424	BP
Heitrak, Grote	Steven van der Haeghe laet op den *groeten Heytraeck*	1430	CD
Heitrak, Kleine	Meeus Zueterix zoon wijlen Jan Zueterix geeft in erfpacht aan Jan die Weder zoon wijlen Dirck die Weder van Helmond 1/3 deel in 'tgoed *ten Cleijnen Heijtrack* bij de Moesdijck	1434	BP
Heitrak, Kleine	'tgout *ten Cleijne Heitrake*	1434	BP
Heitrak	op die hoeve *ten heytrack*	1437	FS
Heitrak	Jonkvr. Mechtelt wed. van Claes vande Donck, heeft opgedragen aan Willem Reeuwe haar tocht in de hoeve *Ten Heijtraeck* en alle beesten en klein vee	1437	BP
Heitrak	Willem de Reeuwe heeft opgedragen aan Jan van Krikebeke de helft van de Hoeve den Heijtraeck	1438	BP
Jan van der Heze gen. van den *Heijtrack*		1438	OAH
Heitrak	Philip Jans van Geldrop verkoopt aan Willem Nooije zoon wijlen Daniel Nooije van Doerne de 1/2 van de tiend van *Heijtrack*	1442	BP
Heitrak	de prato sita supra *Heijtrake*	1448	CR
Heitrak, Kleine	Jois filius Jois de *Cleijnheijtraecke*	1448	CR
Heitrak	de hoeve die *Heijtrack*	1451	BP
Heitrak	de hoeve 't goet *ten Heijtrak*	1451	BP
Heitrak	de hoeve den *Heijtrack*	1451	BP
Heitrak	helft van de Tiend van Doerne, namelijk in de *Heitrack*	1453	BP
Heitrak	perceel land Kleine Heijtraak in Deurne	1457	CPG
Heitrak	Daniel zoon wijlen Willem Noij van Doerne, verhuurt voor 6 jaar de smaltiend van 't dorp Doerne van de hoeve *ten Heijtrack* vroeger van Willem Noij, behalve die vlastiende en smaltiend	1461	BP
Heitrak	't goed *ten Heijtraken*	1461	BP
Heitrak	ende alsoo voort nederwaerts den gerechten Vliet totten scherpe *Hetraeck*	1465	VPF
Heitrak	't goed *Heijtrack*	1465	BP
Heitrak	t goet *ten Heijtrack*	1477	BP
Heitrak	Een chijns van 80 oude groten aan de Abt van Echternach uit die tiend van 't goed *Heijtraeck* en uit die smaeltiende van Doerne	1477	BP
Heitrak, Grote	Heer Geerling vander Donck, kanunnik in Utrecht, bezit de hoeve den *grote Heijtrack*		
Heitrak	de hoeve *Heijtrack*	1484	BP
Heitrak, Kleine	hoeve te *cleynen heytrack*	1485	HP

Heitrak	Conventus carthusianorum in vucht apud buscuducem tenet in feudum decimam unam dictam den *heytraeck* ('Het klooster van de Karthuizers in Vught bij 's-Hertogenbosch houdt in leen een tiende genaamd de Heitrak')	1488	CE
Heitrak	de bonis supra Meyel dictus *Heytrake*	1499	HC
Heitrak	de prato sit supra *Heijtrake*	1499	HC
Heitrak	de bonis ten *Heytrake*	1499	HC
Heitrak	de bonis ten *Heijtrack*	1499	HC
Heitrak	de bonis *ThenHeijtrake*	1499	HC
Heitrak, Grote	vuyt een hoeve metten huysinge daar op ende aen staande, metten toebehoeren, het sij landt, beempt, groesvelt, gelijck die hoeve nu ter tijt aldaer geleghen is, genaempt den *groten Heytrack*.; met conditien ondersproken oft geboerden dat enich oorlijck tussen den Geldersen ende den Bergoensen opstandt, soe heeft Joncker Henrick voers. geloeft Jannen den rog vanden jaerpacht te leveren binnen Liessel	1518	ORA
Heitrak, Grote	Hanrick Jan Vogels, in zijn volle bedde, heeft overgegeven aan Peter Lauwreijns Loeijkens soen een Deurnese schepenbrief, inhoudende een jaarlijkse pacht van 3 mud erfrogge, maat van Helmond, gelijk joncker Hanrick van der Donck opgedragen had aan Jan Coelen uit onderpanden den *Groten Heijtraeck*	1519	ORAG
Heitrak	hoeve genaempt den *Heytrack*, gelegen onder de Heerlijckheyt Doerne	1542	ORA
Heitrak	stuck beems, gel. ter pl. gen. de Moesdijck, UL+AF. gemeynt, AL. coper, UF. op *Heytrack*	1545	ORA
Heitrak	wt eender hoeve genaempt den Moesdijck, gel. bijden *Heytrack*	1546	ORA
Heitrak	de bonis supra Meijel dictis *Heijtrake*	1551	CE
Heitrak	de bonis supra Meyel dictus *Heytrake*	1551	CE
Heitrak	de prato supra *Heijtracke*	1551	CE
Heitrak	de bonis ten *Heijtrake*	1551	CE
Heitrak	de prato sito supra *Heijtrake* ex parte terre dicte den Wijtmortel	1551	CE
Heitrak	tegen alzulk beslag zoals Jouth Zijbert heeft gedaan op de *Heijtrack* aan de Laesterschel(?)	1566	ORA
Heitrak	hoeve den *Heijtraeck*	1590	HP
Heitrak	Erfruiling tussen Goddart van Ahr, commandeur van Gemert, en Johan van Vlatten, ambtman van Deurne, waarbij de Duitse Orde tiende van goed *Heydtrock* afstaat, in ruil voor het goed Hoeve in Erp	1596	DOG
Peter opten *Heytrack*		1605	ORA
Heitrak	een hooiveld genaamd het Veld van Os te Deurne in de *Heijtrack* naast het erf van Eijmert van Loon	1616	ORA
Heitrak	Jonker Hendrik Verdonck, in zijn tijd President-Schepen van Deurne, verhuurde op 14 juni 1517 zijn hoeve De *Heijtrack* aan zijn laat Jan Claessen. Bepaald werd, dat de pachter zijn eigen vee mee zou brengen, waarvoor hij 100 gulden van de verpachter zou krijgen. Zijn achterkleinkinderen hebben het geld nog steeds niet.	1616	ORA
Peeter opten *Heijterick*		1620	BP
Heitrak	op *ten Heijtrack*	1621	CR
Heitrak, Grote	Van ende uit eene hoeve landts gelegen inde prochie van Doerne, genoempt Den *Grooten Heijtraeck*	1622	BP
Godefrida Peter van den *Heijtreck*		1629	ORA
Heitrak	Sijmon Sijmons op den *Heijtrack*	1630	ORA
Heitrak	Sijmon Sijmonse op den *Heijtreck*	1633	ORA
Heitrak	eene hoeffve genoempt den *Heytrack*, omtrent welcke hoeffve sijn gelegen twee plaetsen, d'eene genoempt de Vliedt mette wey, hey ende groessvelden, ende d'andere d'Oude Baene, beyde van de voorseyde hoeve hun streckende werts Asten, welcke voorseyde Vliet Astenwaerts gelegen totte voorseyde Oude Baene toe	1640	CD
Heitrak	van sekeren hoff oft hoeve genaempt den *Haitrack* onder Deuren	1640	CD
Heitrak	de hoeve genoempt den *Heytrack*, liggende in den quartiere van Peelandt onder de Meyerye van 's Hertogenbosch onder Deurne	1643	OAD
Heitrak	vuijt een hoijveldt geleghen in de Berckt bij eenen *heijtrack* groot ontrent eenen halven bunder, u. f. de gemeijnte, a. f. de gemeijn Aa ende is jaers reijdende met eenen andere halven bunders geleghen int Arenbroeck	1643	PU
Hendrick Lamberts van de Kerckhoff, hoevenaer op den *Heytrack*		1653	CD

Heitrak	Soude onder correctie het noodichts sijn (.....) Ten vijfde den officieren van Peellant ende het dorp van Doerne te gelasten tot het opgraeven van de lantweeren aldaer tusschen den *Heijtraick* ende het voors; blockhuijs, te weten Doerne, Vlierden, Asten, Baeckel ende Lierop	17e e	BHIC
Heitrak	een clamp thiende, te collecteren op de geheuchte vanden Moesdijck en op de hoeve genaamd den *heytrack*	1658	TD
Claes Willems van den *Heijtrick*		1662	CD
Heitrak	Jr. Fredrick van Nyeuenheym, eigenaar van de hoeven den *Heytrick*	1669	OAA
Heitrak	ondergeteeckende naeghebueren ende ingesetenen van Liessel, met den *Heytrich* ende Moosdyck	1670	OAD
Heitrak	Uijt een hoijvelt inde Berckt bijden *Heijtrack* groot ontrent eenen halven bunder, A.F. de gemeijn Aa, ende is jaerlicks rijdende met eenen anderen halven bunder gelegen int Arenbroeck	1678	PU
Heitrak	op die hoeve genaemt den *Heijterack* onder Doirne	1695	ORA
Heitrak	de erven van den *Heytrick*	1699	OG
Heitrak	Item is ook geraamt, ende geslooten als ook t'anderen tijden meer gedaan is, dat niemand boven d'Arenbroek op ten Peel aldaar uijtten sandbaan, ter sijden naar den *Heijtrak*, en sal mogen torven, of kuijlen maken, buijten consent vanden Heere, ofte den geene totte Regeeringe vande gemeijnte gesteld sijnde, opten peene des contrarie doende te verbeuren II Gout Gulden	1712	CD
Heitrak	Jan Lambers wonende op een Hoeve, vanden *Heijtrak* onder Liessel genaamd de Moosdijk huijs	1713	ORA
Heitrak	twee schoone welgelege hoeven met aanhorige teul-, hooy-, wey- en heylanden, bosschagiën en opgaande houwbaare eykeboomen, gemeenlijck genaamt de *Heytrakse* hoeven, gelegen onder de heerlijkheyt Liessel, tusschen Liessel, soo groot en kleyn, en Meyl rontsom in de gemeente	1739	CD
Heitrak	en een brugge over de Leijgraaf tusschen den *Heydrak* en Moosdijk	1753	OAD
Heitrak	drie schoone, welgelegen hoeven met aanhoorige teul-, hooy-, wey- en heylanden, boschagien ende opgaende houbare eyke bomen met de halve tienden vandien en wyders met soodanige voordeelige privilegien en nadeelige servituten als de voorsz. hoeven en goederen vanouds zyn hebbende	1773	OG
Heitrak	op den *Heydrick*	1776	OAV
Heitrak	*Heytrak* ter plaatse	1796	OAD
Heitrak	Aan de Wed. Theod. Slaats op den *Heyterick* (1817 Particuliere brief in bezit van de familie Goossens te Deurne)		
Heitrak	Heydrecks Dijk	Tranchotkaart	1803
Heitrak	Heijtrack	Tranchotkaart	1803
Heitrak	Heitracker Heid	Tranchotkaart	1803

Alhoewel er in het gehele Peelgebied zeer veel toponiemen met -hei(de)- zijn, is de naam Heitrak uiterst zeldzaam. Buiten de Deurnese Heitrak ten zuidoosten van Liessel, is er nog één ten zuidoosten van Boekel en één ten zuidoosten van Cuyk, alsmede in Rixtel 1377 sluizen, genaamd Heiderick. (Tijdschrift van Noordbrabantsche geschiedenis, taal- en letterkunde, 3e jrg., bl. 50.) Over de ouderdom daarvan bestaan echter geen vaststaande gegevens.

Aangezien de Deurnese Heitrak in 1380 in het hertogelijk cijnsboek in één adem werd genoemd met Vladeracken = Vladrick (nu Vlerken) bij Someren, is een Keltische afkomst bepaald niet uit te sluiten. Dit wordt versterkt door Meterik bij Horst (ooit Meiderich < Materiacum) en Blerick bij Venlo (< Blariacum), waarvan de Keltische herkomst algemeen wordt aangenomen, en Testrik (westelijk van Merselo) en Horick bij Ospel. De Deurnese Heitrak komt ook voor als Heitraeck(en) (met lange -aa-), als Heitrick/Heidrik en als Heitrock. Een speciale keuze voor een afkomst uit -rak- = 'lang, recht stuk' is daarom niet noodzakelijk, temeer daar er geen speciaal lang recht stuk van iets in de buurt ligt en elders in Deurne of omgeving nooit het woord -rak- gebruikt wordt.

De vorm met de -i- (Heitrick) komt voor het eerst in 1620 voor. Op kaarten uit de 17e eeuw en later is deze vorm bijna de normale aanduiding, terwijl in de geschreven bronnen de vorm met -a- (Heitrack e.d.) overheerst.

Er is vanaf 1421 een splitsing in Grote en Kleine Heitrak. Die Kleine Heitrak hoeft niet per se vlak naast de Grote Heitrak gelegen te hebben. Na 1485 horen we nooit meer van de Kleine Heitrak. Die kan afgebroken zijn maar ook een andere naam hebben gekregen. Van dat laatste hebben we in Deurne twee voorbeelden. In 1476 vinden we de vermelding: " 't goed ter Wijden, later genaamd ten Bergh, vroeger van Dirk van Bruheze". En het goed Ten Eijnde

bleek aanvankelijk Stakenborch te hebben geheten.
Alles wijst erop dat in het geval Kleine Heitrak ook zo iets gebeurde. We vinden namelijk de volgende vermelding uit 1713 in een Deurnese acte (ORA): "*Jan Lambers, wonende op een hoeve vanden Heitrack genaamd de Moos-dijckhuis*". Het is dus mogelijk zó dat de Kleine Heitrak ooit werd omgedoopt in Moostdijk. Dat wordt bevestigd door een eerdere vermelding: " *wt (uit)eender hoeve genaempt den Moesdijck, gelegen bijden Heytrack*". (1546 ORA) Elke kaart bevestigt dat hoeve de Moostdijk niet bij hoeve de Grote Heitrak lag. Hier móet daarom de Kleine Heitrak bedoeld zijn, die dan dus niet meer met name zo werd genoemd maar nog wel als gebouw of locatie bestond. Ook daarvan hebben we in Deurne nog een ander voorbeeld. De locatie aan de Kerkeindseweg waar ooit het eerste blokhuis van de heren van Deurne stond heette nog een paar eeuwen na het afbreken van dat blokhuis Het Burgske. Iets identieks hebben we in Liessel met Het Slot waar ooit het Liesselse blokhuis stond.

Heitrak	I 99-103	1832	KD
Heitrak	Op de meest westelijke punt van de Korte Zeelkens	2010	KD
Heitrak	HGA I-1		

HEITRAKSE AKKER (Vreekw.) Item een stuk teulland genaamd den *Heijtricxsen Acker*, gelegen tot Vreck-wijck, e.z. Aert Joseps en Hendrick Wilberts Vervordeldonck, e.e. den Lijck-wegh, de andere rijngenooten sijn ons onbekent 1694 ORA

Heitrakse akker	den *Heijtrickxen Acker*	1701	VD
Heitrakse akker	de *Heijdrisse Acker*	1727	ORA
Heitrakse akker	acker genaamd *Heijtriksen acker*	1728	ORA
Heitrakse akker	de *Heijtriksen Acker*	1728	ORA
Heitrakse akker	den *Heijtriksen acker*	1732	VD
Heitrakse akker	genaamd den *Heijtrossen acker*	1784	ORA
Heitrakse akker	de *Heijtracksen Acker*	1785	VD
Heitrakse akker	land de *Heijtroksen Akker*	1800	ORA
Heitrakse akker	E 916	1832	KD
Heitrakse Akker	Midden in het gebied Energiestraat-Ampèrestraat-Voltstraat-Indumastraat	2010	KD
Heitrakse Akker	HGA E-2		

HEITRAKSE KAMP	eenen camp landts genaemt den *Heijtractschencamp* geleghen aende kercke	1643	DC
Heitrakse kamp	den *heijtricxsen camp*	1663	VD
Heitrakse kamp	eenen camp lants genaemt den *Heijtracksen Camp* gelegen aen de Kercke	1678	DC
	Uijt huijs, hofstadt ende hoff ontrent de Kerck, U. L. Meriken Sijmons vanden Heijtrack	1678	DC
Heitrakse kamp	Uijt een camp lants genaemt den *Heijtracksen camp* aen de kercke	1754	DC

HEIVELD (Bruggen)	een Heijtveld neevens de Koppel	1808	ORA
	De Koppel lag op A 171. Meteen oostelijk daarvan lag heide, onderdeel van de Deurnese Heide.		
Heiveld	Waarschijnlijk A 170	1832	KD
Heiveld	bij de oostelijke aftakking van Klein Bruggen van de Bruggenseweg	2010	KD
heiveld	HGA A-2		

HEIVELD (Vloeiakker)	een stuk groesland genaamd het *Heijtvelt*, gelegen aan de nieuwe beemde, groot circa 2 ½ lop., e.e. de nieuwe beemde, a.e. de Keijsersstraet	1689	ORA
Heiveld	een stuk groesland genaamd het *Heijtvelt*, a.z. de Keijsersstraet	1689	ORA
Heiveldakker	den *heytvelt* acker	1701	VD
Heiveld	Uijt huis hof genaamt het Hoog *Heitveld*	1754	CR
Heiveld	C 541-543	1865	ND
Heiveld, Hoog	C 541-543	1832	KD
Heiveld	in het midden van Helmondsingel, Kerkeindseweg en Vlier	2010	KD
Heiveld	HGA C-4		

HEIVELD (Bottel)	perceel groes en heide gelegen als voor [de Bottel], genaamd het *Heiveld*	1827	ND

HEIVELD (Hanenberg)	D 846	1867	ND
Heiveld	oostrand Hanenbergweg iets noordelijk van de Plaggenweg	2010	KD
Heiveld	HGA D-2		

HEIVELD (Vonderven)	G 148	1872	ND
Heiveld	Regenweg halverwege Loon-Eeuwselseweg	2010	KD
Heiveld	HGA G-1		
HEIVELD (Liessel)	een erf genaamd het *Heytvelt*	1695	ORA
Heiveld	't Leeg Huys te Liessel aan het Looneynd, een akker genaamd het *Heytveld* eodem loco, de Dijkakker eodem loco, een akker boven 't Leeg Huys eodem loco	1749	ORA
HEKSTUK	't *heckstuck*	1663	VD
Hekstuk	erfdeling in Liessel: *Hekstuk*	1768	ORA

Verschrijving voor Hegstuk?

hel

Hel, hil en helle zijn reliëfnamen, waarbij -hel- en -helle- meestal betrekking hebben op een lichte depressie of inzinking in het landschap in moerassige streken. Er zou ook de betekenis 'noord' aan gehecht kunnen worden. Er is eveneens verband gelegd met prehistorische begraafplaatsen (Beijers/Van Bussel). Bahlow heeft tal van verwante vormen aangegeven die allemaal moerassige laagte betekenen. Zo'n inzinking kon overigens best bovenop een hoge akker liggen, als er bijvoorbeeld een ondoordringbare leemlaag onder lag, hetgeen in Deurne vaak voorkwam. Deurne kent verder nog een waterloop de Helleman en we komen het woord ook weer tegen in Helmond. In de vlak bij het Hellegat gelegen Hilakker zien we in 1340 de vorm -heyl- en in 1381 -huijl-. Het Hellegat vertoont in 1423 de vorm -heyl, wat uiteindelijk leidde tot vormen als Heijllengat in 1754 en Heilgat(!) in 1865, ofschoon de Kadasterkaarten van 1832 en 1883 de correcte vorm -Hellegat- hanteren.
Voor een geheel andere betekenis zie: Ton Spamer, Mond < Man, Hel < Hel. Deurne, 2010.

Hellinc	Neyndelinius filius quondam Ghevelini dicti *Hellinc* de Dornen vendidit et se vendi desse recognovit Johanni dicti Wielman et Matheo de Ligno manburnis et provisoribus mense Sancte Spirite in Helmont 2 ½ mud rog erfpacht uit goederen te Deurne aan de Commerstraat	1332	OAH
HELGRAAF	een stuck erfs gel. bij de kerck aenden Helgraef, UL. die kijnderen Vranck Snabben, AL. die kerck m.m.a., UF+AF. gemeyn wech	1548	ORA
Helgraaf	Het goed is gelegen alhier in het Haageijnd, met een akker zoals dit perceel gelegen is alhier in de Helgraeff en een akker zoals die gelegen is aan de andere kant van de straat, nabij de kerk van Deurne	1588	ORA

Het is volstrekt onduidelijk welke gegraven waterloop hier bedoeld is. Wellicht vanaf de Visser naar de Pelikaan, waar dan aansluiting werd gevonden op de Rijtvense Loop en de Helleman. Die sloot werd in 1999 aangetoond bij de bouw van het complex Visserhave. Anderzijds blijkt uit een aantal vermeldingen, dat er ook van de kerk uit naar het noorden een waterlaat moet hebben gelopen. Die kan hier -gezien de ligging 'in het Haageind'- bedoeld zijn, maar daar zijn geen sporen van teruggevonden.

Helgraaf	Mogelijk langs de zuidoostrand van C 686 en 693	1832	KD
	Mogelijk het zuidelijk verlengde van de Vloeiakkerse Loop van Kruisstraat tot Kerkstraat en dan waarschijnlijk tussen C 649 en 650 door	1832	KD
Helgraaf	mogelijk via Van Gilsstraat en Fratershof naar Visser	2010	KD
Helgraaf	HGA C-4		

Hellegat

Alhoewel bij -hel- al aangegeven is, dat dat woord moerassige laagte betekent, dient hier toch de vraag gesteld te worden: Waarom zouden twee belangrijke wegen in het Middeleeuwse Deurne (de Groeneweg en de Peelstraat) elkaar uitgerekend in een modderpoel moeten kruisen? Waren er nu echt geen andere mogelijkheden? De Peelstraat liep rechtstreeks van de Veldheuvel naar de Zeilberg, twee oude bewoningskernen, en had weinig andere mogelijkheden. Maar de Groeneweg liep alleen maar over de akkers en maakt tussen de kerk en de Breemortel een paar zeer forse slingers. Eén slinger meer, en men had de kruising bij de modderpoel kunnen voorkomen. Of had het Hellegat een bepaalde aantrekkelijkheid? 'Groeneweg' is volgens Bach een aanduiding dat op die plaats een voorhistorische weg heeft gelopen. Dan zou men haast denken aan een voorhistorische 'waarde' van het Hellegat, zodat de weg er bewust heen liep. Dan toch een prehistorische begraafplaats? Het zuidwestelijke verlengde van de Peelstraat vanaf het Hellegat liep direct naar het urnenveld dat in 1837 in de St.Jozefparochie werd opgegraven. De afstand bedraagt 1500 m. De naam Hellegat verspreidde zich ook over de omliggende

akkers.

In een uitvoerig artikel bespreekt de Belgische auteur Vic Vandyck het toponiem Hellegat, dat in België veelvuldig voorkomt. Hij besluit als volgt: “Uiteindelijk blijft er nog de naamsverklaring van “Helle”. Voorlopig blijft die bij Hel(la), de godin van de Onderwereld. Mogelijk is er een verwantschap met Kallebeek (Hemiksem), Calevoet (Brussel), Kalfort (Puurs), Gallifort (Deurne/B) enz. die ook allemaal naar een “watergodin” verwijzen.

Hellegat	aen gheen heylige gat (inv nr 1178)	1387	BP
Hellegat	stuc lants aen gheen hellengat streckende neven die strate van Velthoevel	1414	HP
Hellegat	aen ghene *heylegaet*	1423	LB
Hellegat	een stuc lants aen gheen *hellegat* e.z. die straet van velthovel a.z. Willem van Kuyck e.e. erfg'n. v. Lambrecht van den Bruggen a.e. den gemeijnen wech	1447	HP
Hellegat	Dierick van Os XV februarij anno XIIII-c LXXXVI bij doode wijlen Gheerts van Os sijns vaders hout eene hoeve binnen de prochien van Doerne gheleghen mitten huijsinghen ende schuere daer op staende mitten bogaerde ende erffenisse daer bij gheleghen een stuck lants gheheiten d'bogaertackere streckende mitten eenen eijnde aen den groenen wech een stuck lants gheheiten de schuerde stat streckende neven den groenen wech een stuck lants streckende ghije *heijlegaert* tot aen de gruenen wech een cleijn stuxken daer bij gheleghen een stuck lants gheleghen aen cromeloos ende een mudde rox erfpachts dat ghelt gheldolff hangreeffs ende is tsamen een volle leen	1485	LB
Hellegat	noch een stuk lats geheiten *Theilegaat*	1493	HP
Hellegat	inden ierste die helft van een stuc lands geheyten het *Heyligaet*; item noch een stuc lands, die helft, gel. bijt *Heylegaet*	1502	ORA
Hellegat	een stucken lands gel. aent *Heyligaet*	1505	ORA
Hellegat	vut een stuc lands geleghen aent *Heyligaet*	1519	ORA
Hellegat	item een stuc lands geleghen aent *Heylgaet*	1519	ORA
Hellegat	een stuc lands, gel. aent *Heylgaet*	1519	ORA
Hellegat	Item noch eenen ecker gelegen aent *Hellegaet* met eenen cleynen stuckxken daer aen houdende	1530	RAB
Hellegat	een stuck erfs, gel. Doerne aent *Heylegaet*	1540	ORA
Hellegat	het *Hellegat*, UL+UF. gemeyn wech ende die Velthovenstraet	1541	ORA
Hellegat	stuck lants, gen. het *Hellegaet*, V ½ lop., UL. gemeyn straet, AL. Lijs Conincx m.m.a., UF. H.Geest, AF. gemeyn wech, Los, beh. 1 hoen chijns int boeck v. Helm. ende 6 placken chijns ende 1 negenmenneke int boeck van Doerne en 1 mauwer rogs jairl.	1541	ORA
Hellegat	wt stuck lants gen. het *Hellegat*, UL+UF. gemeyn wech ende die Velthovenstraet, AL. Elizabeth sKonincx m.m.a., AF. de H.Geest	1541	ORA
Hellegat	wt een stuck lants, gen. het *Hellegaet*	1546	ORA
Hellegat	Gheert van Os XXVI martij anno XV-c ende XLVIII bij doode wijlen Diedericx van Os sijns vaders // houdt t derdendeel van eender hoeven binnen der prochien van Doirne gelegen mitten huijsingen ende schueren dair op staende mitten bogaerde ende erffenisse dair bij gelegen van een stucke lants geheeten d'Bogaertacker streckende mitten eenen eijnde aen den groenenwech van een stucke lants geheeten de schuerde stadt streckende neven den gruenenwech van een stucke lants mitten een eijnde streckende aen die donck van een stucke lants streckende aen ghije *heijlegaet* tot aen den gruenenwech van een cleijnen stucken dair bij gelegen van eenen stuck lants gelegen aen de crumeloos ende van eenen mudde rocx erfpachts dat gelt Jan Schotman woenendt tot Doirne	1548	LB
Hellegat	een stuk land zoals dit gelegen is aan het *Hellegaet*, begrensd aan een zijde naast de Veltheuvelse straat	1569	ORA
Hellegat	Lambert van Os 8 julij 1569, bij dode wijlen Jans van Os sijns vaders. hout die twee derdendeelen van eene hoeve binnen de prochie van Doerne gelegen metten huijsingen ende schueren daeropstaende, boomgaerd ende erffenisse daeraen gelegen, een stuk landts geheten de Boomgaerts-acker, streckende met den eenen eijnde aen groenen weg; een stuck landts geheten die schuerde stadt, streckende neven de gemeijnen weg; een stuck lands streckende metten eenen eijnde aendedonck; een stuck lands streckende aen t *Heijlegaet* tot aen groenen weg; een stucxken		

	daerbij gelegen aen Crumeloos, ende een mudde rogs erfpacht dat geldt ende Servaes Schotman wonende tot Doerne	1569	LB
Hellegat	ex agro dicti *Heylengat*	1570	CE
Hellegat	een stuk land gelegen alhier aan de *Hellegaet*	1573	ORA
Hellegat	een stuk land gelegen in het *Heijlichgat*	1573	CD
Hellegat	de hereditate dicta *Heijlegat*	1579	CE
Hellegat	de hereditate dicta *Heylengat*	1579	CE
Hellegat, Groot/Klein	een perceel land genaamd den Pijnecker, met daarbij nog een stuk land genaamd het *Cleyn Heijlegat* en nog het *Groot Heijlegat*	1582	ORA
Hellegat	een stuk land genaamd de Essche, gelegen omtrent het *Heijlegat*	1582	ORA
Hellegat	een stuk land genaamd het *Heijlegaet*, aan de andere zijde het Kerkenpat	1582	ORA
Hellegat	een stuk land alhier te Deurne aan het *heijlegaet*	1583	ORA
Hellegat	met nog een stuk land genaamd het *heijlegaet*	1584	ORA
Hellegat	in de Groenecker aan het *Heijlegat*	1590	ORA
Hellegat	een akker, gelegen aan het *heilich gaet*, op de kant van de weg naar het Derp	1592	ORA
Hellegat	in de Deurnesche Eckers en gelegen omtrent het *Heijle Gaet*	1592	ORA
Hellegat	een stuk land alhier gelegen aan het *Heijlich Gaet*	1593	ORA
Hellegat	een stuk land gelegen nabij de *Heijlegat*	1605	ORA
Hellegat	Het perceel is alhier gelegen in het *Heijlichgat*	1605	ORA
Hellegat	een akker, genaamd de Hilecker, gelegen omtrent het *Hellegat*	1606	ORA
Hellegat	Een stuck lands streckende aen 't *heijlegaert* tot aen de groenen weg	1606	RBL
Hellegat	Vut eenen acker gelegen aent *Hijllegat* beneffen die Velthuevelsche straet ende dandere sijde de Hijlgeest landt scitende opten Muelenweg	1621	DC
Hellegat	twee akkers gelegen in het *Heijlegat*	1622	ORA
Hellegat	een akker gelegen alhier aan het *Heijlegat* en genoemd de Hijlacker	1624	ORA
Hellegat	een stucken lant doer t *Hellegaet* Huijbert de Lou EZ Muelenwech	1630	MD
Hellegat	een stuck lants aen't *Hellegat* gelegen toeconde sijn moeder EZ Bernaert Evers, AZ de Veltheuvelse straet, AZ de wech, EE Aert Handrick Peters	1630	MD
Hellegat	't *Heijlig Gait* bij de Peelstraet	1637	HP
Hellegat	vande erffenisse geheeten *Heijlegadt*	1640	CE
Hellegat	vuijt eenen acker geheeten *Heijlengat*	1640	CE
Hellegat	Erffenisse geheten *Heijlgat*	1640	CE
Hellegat	Vuijt eenen acker geleghen aant *Heijllegat*	1643	CR
Hellegat	Vuijt eenen acker geleghen ontrent de Wolffsberch, U.F. den Lijckwech, A.F. eenen gemeijnen wech loopende naarden *Heijllengat*	1643	CR
Hellegat	aent *Heijlengat*, a.l. de Peelstraete, u. f. den Muelenwech	1643	DC
Hellegat	vuijt eenen acker geleghen aent *Heijllegat*, a. f. de Peelstraete	1643	DC
Hellegat	een akker gelegen bij het *Hijlegat*	1644	ORA
Hellegat	in de akkers omtrent het *Hellegat*	1654	ORA
Hellegat	't *heijlegaet*	1663	VD
Hellegat	't *hellegaet*	1663	VD
Hellegat	de grooten acker aen 't *heyle gat*	1677	ORA
Hellegat	Uijt eenen acker gelegen aen *t'Heijlegat*	1678	CR
Hellegat	eenen gemeijnen wech loopende naerden *Heijllengat*	1678	CR
Hellegat	Uijt eenen acker gelegen aen *t'Heylegat*, A.L. de Peelstraete	1678	DC
Mistweg	teullant 1L ter plaatse geheten de gemeijne acker, EZ Lambert Janssen van Gaesselt [E 252], AZ Joost Dries Noijen [E248/9], EE de Mist weg genaamd het *Heijlegaet*, AE de Lijckwegh	1689	ORA
Hellegat	een teulland van 1 lpt in de gemeyne acker in het *Heyle gat*	1695	ORA
Hellegat	acker in 't *Heijlegat*	1701	VD
Hellegat	acker int *Heijlegat*	1727	ORA
Hellegat	acker int *Heijlegat*	1732	VD
Hellegat	land t.b.v. Mattijs Manders genaamd het *Heijle gat* 21R aan de Peelstraat, EZ het Kerke land, AZ Dries Nooijen, strekkende met EE Nicolaas van de Boomen tot op de Mistweg	1738	ORA
Hellegat	akker gelegen int *Heijlegat* nevens 't armeland en andere sijde 't kerkeland	1746	OAD
Hellegat	Uijt een acker gelegen aent *Heijlegat*	1754	CR

Hellegat	Uijt een acker gelegen ontrent de Wolfsberg, U. F. den lijckweg, A. F. eenen gemeijnen wegh loopende nae den *Heijllengat*	1754	CR
Hellegat	acker gelegen aent *Heijlegat*, A. L. de Peelstraete, U.F. den Meulenwegh	1754	DC
Hellegat	Uijt een acker aent *Heijllegat*, A. F de Peelstraete	1754	DC
Hellegat	item *Hellegat* op de Peelstraat	1755	ORA
Hellegat	de *Heylegat* aan de Zijlberg	1783	ORA
Hellegat	acker *Heijlegat*	1785	VD
Hellegat	item land genaamd het *Heijlegat*	1792	ORA
Hellegat	akker het *Heilgat*	1865	ND
Hellegat	het *Heilgat* (D 126)	1865	ND

Het Hellegat was als kruising van twee belangrijke wegen, de Groeneweg en de Peelstraat, een vast oriëntatiepunt in allerlei beschrijvingen van wegen, akkers en huizen. In Veghel zou -gat- ook staan voor 'moerassige plaats' of 'drinkplaats voor vee'. (CTV)

Ondanks de verwarrende aanwijzingen van de windstreken, is E 984 een akker die de naam Hellegatsakker draagt en verder aan alle andere aanwijzingen voldoet. Die grenst bv. aan E 988, die aan de H. Geest toebehoort (vgl. 1621). Weliswaar ligt deze laatste akker aan de Groeneweg, maar van de Hoekakker (E 978) en de Acker langhs de Peel Straet (E 987) wordt ook vermeld dat die aan de 'Meulenweg' liggen, terwijl dat gedeelte van de weg strikt genomen Groeneweg zou moeten worden genoemd. Hier liepen twee wegen tijdelijk samen: de Groeneweg noord-zuid en de Zeilbergse Molenweg noordoost-zuidwest. In deze optiek past ook de inschrijving uit 1754, waar met Meulenwegh alleen de Groeneweg bedoeld kan zijn.

-Stelte- (1414) kan 'steilte' betekenen, wat gezien de nabijheid van de Hoge Akker en Wolfsberg niet onlogisch zou zijn. Een andere betekenis is 'smalle reep'. Voor een keuze ontbreken de gegevens.

Hellegat	D 126 - E 204 en omgeving	1832	KD
Hellegat	kruising voormalige Peelstraat/voormalige Groeneweg, nu Kruising Schelde/Maassingel/Deltasingel	2010	KD
Hellegat	HGA D-1, E-1 en E-2		

HELLEGATSTRAAT	ende voert al die erfnissen die liggende sijn aen dese zijde van den *Heilichgaetstraeten* ter kerckenwaert	1487	CD
Hellegatseweg	perceel E 249 lag aan de Groeneweg, ook genaamd den *Heijlen Gatse Wegh*	1652	MD
Hellegatseweg	item de 1/2 vande Grooten acker opde *Heijligaetse wegh* naest de Zeijlbergh, chijns van Echternach	1685	ORA
Hellegatsestraat/-weg	Groeneweg *(zie aldaar)*		

HELLEMAN	den halven *Heelman*	1539	ORA
Helleman	een stuck erfs metten tymeragien dair op staende, gen. den Heelman	1539	ORA
Helleman	2 stucken lants et attementijs, gel. ter stede den *Heelman*	1543	ORA
Helleman	huis en land aan den *Helman*	1579	HP
Helleman	verkocht aan Cornelis Goossens onroerend goed, staande en gelegen alhier in de *Helman*	1582	ORA
Helleman	een perceel groese, zoals die gelegen is alhier in de *Heelman*	1582	ORA
Helleman	Nog een weiland genaamd de *Heelman*	1583	ORA
Helleman	een stuk groesveld te Deurne genoemd de *helleman*	1589	ORA
Helleman	een stuk groesveld, zoals dit perceel alhier gelegen is in de *Heelman*	1590	ORA
Helleman	een stuk groese zoals dit perceel gelegen is alhier aan de *Helman*	1593	ORA
Helleman	de helft van een stuk groesveld, gelegen alhier in de *Heelman*, zoals in andere tijden Cornelis Golis aan hem heeft opgedragen.	1602	ORA
Helleman	een eusel- of weiveld met een grootte van ongeveer 4 lopense met de houtwas die daarop staat. Het perceel is gelegen in de *Heelman*	1605	ORA
Helleman	een weiland de *Heelman*	1616	ORA
Helleman	een wei- en akkerland genaamd de *Heelman*	1617	ORA
Helleman	een perceel land gelegen in de *Helman*	1620	ORA
Helleman	een half camp geheten de *Heelman*	1620	ORA
Helleman	ende alnoch van ende ut een stuck weijlants drije loopensaeten lants oft daeromtrent begrijpende, gelegen binnen de prochie van Doern voorn; ter plaetse genoempt in de *Helman*	1620	BP
Helleman	een akker, gelegen aan de *Helleman*	1628	ORA

Helleman	een akker gelegen in de *Helleman*	1628	ORA
Helleman	twee huizen en land aende *Helleman*	1629	HP
Helleman	item een stuck lants inde *Helleman* gelegen	1630	MD
Helleman	goed gelegen in de *Helleman*	1634	ORA
Helleman	eenen halven acker genaemt den *Helleman*, u. l. de wech, u. f. een waterlaet	1643	DC
Helleman	vuijt eenen halven acker genaemt den *Hellemaen*, u. l. de wech, a. l. den heer van Dornen, a. f. de gemeijn straete	1643	DC
Helleman	van de straate, genoemt den *Helleman*	1656	CD
Helleman	den *Helleman*	1656	MD
Helleman	den helleman, in den *helleman*	1663	VD
Helleman	Opten XVII Meert 1649 is bij de gelijcke Regeerderen van Doerne in vrede gelecht de gemeijnte van den hoeck van den *Helleman* ofte nieuwe erve toecomende Jenneken weduwe Henric Jan Jacobs totten hoeck of nieuwe erve toekomende Peter Thonis Heesmans int Kerck Eijnde gelegen van aldaer voor, binnen ofte buijten het beslach vande heije niet te mogen meijen op peene van des contrarie doende aen den Officier te verbeuren I Goutgulden	1665	CD
Helleman	Uijt een halven acker genaemt den *Helleman*, U.F. eenen waterlaet	1678	DC
Helleman	een stuk teul- en groesland in de hertganck genaempt het Kerckeijndt, genaamd den *Helleman*, a.e. de waterloop. Koopsom 116 gld. Last: 12 st pacht jaarlijks aan de rentmr. der geestelijke goederen	1686	ORA
Helleman	een stuck erfs van de gemijnte gelegen achter den *Helleman*	1691	ORA
Helleman	een stuk erffs van de gemeijnte buijten de Hoeck genaemt den Helleman gelijk men naar de Cleijnen Bottel gaat	1697	ORA
Helleman	in den *helleman* lant	1701	VD
Helleman	weijlant den *helleman*	1701	VD
Helleman	een heijtachtig weijvelt in den *helleman*	1701	VD
Helleman	de nieu erff in de *helleman*	1701	VD
Helleman	genaamd de oude nieuwe erf int Kerckeijnd ter plaatse geheten de *Helleman*	1701	ORA
Helleman	groesland genaamd den Goortjes man alhier in de *Helleman*	1748	ORA
Helleman	Uijt eenen acker genaemt den *Helleman*, U. F. eenen waterlaet. Item alnogh uijt eenen halven acker genaemt den *Helleman*, A. L. den heer van Doorne, A. F. de gemeijne straet	1754	DC
Helleman	een stuk groes en land, op maatboek nr. 181, genaamd den *Helleman*, gel. alhier ter plaatse genaamd den *Helleman*	1760	ORA
Helleman	Dezelfden verkopen aan Antoni Verberne, wonend alhier, de helft van den *Helleman*, zijnde groes, gereserveerd den grootsten eijkenboom	1768	ORA
Helleman	twee percelen alhier ter plaatse genaamd den *Helleman*	1786	ORA
Helleman	de straten in den *Helleman*	1832	OAD
Helleman	de voorste *Helleman*, B 77, 111, 178/179	1868	ND
Helleman	de achterste *Helleman*, B 182	1881	ND
Helleman	In de *Helleman*, B 62, B 78, B 186	1903	ND

In 1643, 1678, 1686 en 1754 wordt vermeld dat bij de gronden die Helleman heten een waterloop aanwezig is. Al in 1552 wordt gesproken over een groes en in 1605 van een eeuwsel, begrippen die typisch bij een beekloop passen. De waterloop achter de Derpsestraat wordt de Hellemanse Loop genoemd. Gelet op het feit dat -mande betekenis 'waterloop' zeer wel verdraagt (zie SMH), zal hier sprake zijn van een waterloop die oorspronkelijk Helleman heette, welke naam zoals gebruikelijk op de aanliggende gronden overging. "*Steeds weer zijn de namen van waterlopen overgegaan op de aangrenzende landerijen, als het kleine plaatselijke waterlopen betreft veelal aangeduid door "in de (naam waterloop)...*". [zie: In de Helleman] "*De overdracht van de naam van een waterloop op het aanliggende land is heel gewoon*". (Schönfeld, M., Veldnamen in Nederland. Amsterdam, 1950, 41) "*De waternaam gaat -omdat die grensaanduiding is- over op de nederzetting. Het water krijgt daarna een andere naam*". (Schönfeld, M., Nederlandse Waternamen. Amsterdam, 1955,17/18)

Het eerste deel van de Helleman heette de Roosterman c.q. Roestman, waarschijnlijk wijzend op de ijzerhoudende grond, in Deurne heel gebruikelijk. De soms voorkomende schrijfwijze Heelman doet niets af aan het feit dat de latere uitspraak altijd Helman is. Ook het Legzegelke (*zie aldaar*), gevormd met het woord -leg-, vangplaats voor valken en overal in Zuidoost-Brabant uitgesproken met een korte -è-, werd soms geschreven als -leeg-.

Helleman	B 62-186	1832	KD
Helleman	Aan weerszijden van de Hellemanstraat	2010	KD

Helleman (waterloop)	Vanaf de Groeneweg -iets noordelijk van het Hellegat- westwaarts naar de Commerstraat, aan de westzijde van de Commerstraat noordwaarts, de weg naar Vlierden overstekend, daarna westwaarts en vervolgens noordwaarts naar de Rijtvense-Loop (*zie aldaar*)	1832	KD
Helleman	westzijde van de Derpsestraat en vervolgens de Hellemanstraat, westelijk van de Chopinstraat tot de Mozartstraat	2010	KD
Helleman (met toevoeren)	HGA B-2, E-1 en F-1		
HELMONDSEDIJK	groes oude nieuwe erf genaamd Schommer Veldje gelegen aan de *Helmondse Dijk*	1777	ORA
Helmondsedijk	een perceel groesland zijnde oude nieuwe nieuw erve genaamd het Schommerveldje gelegen alhier ter plaatse aan den *Hellemandsendijk* ter grootte van 1 lop. 25 r., e.z. Gerit Hampen, a.z. Jacobus van de Meulenhoff, e.e. de waterlaat, a.e. de voorschreven dijk	1783	ORA
Helmondsedijk	den Helmondschen Dijk	1832	OAD
Helmondsedijk	Helmondsingel	2010	KD
Helmondsedijk	HGA A-1, A-2, B-1, B-2, C-4		
HEMELRIJK	een stuk weiland, genaamd het *hemelrijck*	1573	ORA
Hemelrijkse weg	de gemeijnte tusschen den *Hemelrijksen weg* en d'Aa boven t'Haecheijnde	1712	CD
Hemelrijk	het uitsteken van de baan in de Peel op 't Hemelrijk; dat zij niet hadden kunnen nagaan of de genoemde dijk of baan een gemene dijk was of niet (Schepenprotocol Deurne)	1716	CD
Hemelrijkse weg	Ter plaatse boven den *Hemelrijksenweg*, boven het loopken aldaar	1781	OAD
Hemelrijks Dijkje	H 692,693	1848	ND

Hemelrijk kent meerdere verklaringen: ironische betiteling voor een stuk land van slechte kwaliteit, of ontstaan uit 'hammerik', waarbij -ham- een stuk land zou zijn langs de kromming in een waterloop en -rik- een 'personifiërend suffix', of gemuilkorfde beesten, of onstaan uit -heimaal- = rechtsplaats, of land met een hogere ligging (Beijers/Van Bussel). Het Hemelrijk in Deurne lag in de Peel ten noordoosten van de Wasberg; het Liesselse Hemelrijk is een beemd in de Hoge Liessel aan de Astense Aa. Geen der bovenstaande verklaringen voldoet hier. Daarom wordt hier gekozen voor de verklaring van Debus, dat 'hemelrijk' uit -hemmerich- stamt. Vgl. bv. kasteel Eimerik (Heeze), kasteel Heimerik (nu Maurik bij Vught) en de plaatsnaam Emmerik. De wortel -hem/ham- komt in Westfaalse toponiemen talloze malen voor, altijd voor moerassige plaatsen en is ook bij ons niet onbekend, bv. de Hamert (< hamarithi) bij Arcen, Gemert en Hemert (< gamarithi). De uitgang -ich/ik- wijst op een Keltische oorsprong. Toen de vorm -hemmerik- niet meer begrepen werd, maakte de volksetymologie er 'hemelrijk' van.

Hemelrijkseweg	Van Langstraat bij Milheezerweg in noord-noordoostelijke richting tot Kwadesaartweg	2010	KD
Hemelrijkseweg	HGA H-1		
HEMELRIJK (Liessel)	het *hemelrijck*	1663	VD
Hemelrijk	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder het *Hemelrijk*	1734	ORA
Hemelrijk	erfdeling in Liessel: o.a. *Hemelrijk*groes,	1768	ORA
Hemelrijk	G 752	1853	ND

Ligt wel moerassig, nl. aan de Astense Aa, maar aan een recht stuk, juist naast een perceel aan een bocht! Het ligt niet hoog, heeft geen enkele traditie van een rechtsplaats of van gemuilkorfde beesten, en is als grasland niet van slechte kwaliteit.

Hemelrijk	Aan de noordoever van de Astense Aa, 500 m. westelijk van de Zandstraat	2010	KD
Hemelrijk	HGA G-3		
HEMELRIJK (Moostdijk)	groes inde Schelm int *Hemelrijk*	1716	ORA
Hemelrijk	een perceel groesland genaamd het *Hemelrijk*, groot ca. 1 lop. gel. alhier aan de Moosdijk	1781	ORA
Hemelrijk	Tussen I-705 en I-719	1832	KD
Hemelrijk	In het vierkant Dorpstraat-Broekstraat-Steenstraat-St.Vincentiusstraat	2010	KD
Hemelrijk	HGA I-2		

HENDRIKSAKKER	Jan die Reijn zoon wijlen Jan zoon wijlen Henrick Willemsoon van der Beke stuk land geheten *Hendrixecker* gelegen te Doerne ter plaatsen genoemd Vreeckwijk. Tussen het goed wijlen Peter Molendijkx en het goed Hendrix s'Deckers. En tussen het goed van Hendric en Goyard zonen van wijlen Jan Snabben, en Arnold zoon van wijlen Goyard Snabben, strekkende vanaf het erfgoed van de erfgenamen Hendrix Deckers voornoemd. Tot op erfgoed van de kinderen wijlen Peter Pex zoals hij zijde	1451	BP
Hendriksakker	den *henricxecker* op vreecwyc	1452	FS
Hendriksakker	de *hendrixecker* gelegen te Vreeckwyck	1456	BP

De Hendriksakker zou vlg. Meulendijks genaamd zijn naar Hendrick van de Beke. Gezien de inschrijving van 1451 ligt een vernoeming naar Hendrik Deckers meer voor de hand.

HENNENHEI	een stuk erf tot Liessel genaamd de *Hennenheij*	1691	ORA
Hennenhei	erven op het Loensgoer en in de *Hennehey* te Liessel	1691	ORA
Hennenhei	een stuk erf tot Liessel in de Lemskuijlen aen de *Hennenheij*	1691	ORA
Leemskuilen	een stuk erf tot Liessel neffens de *Lemscuijlen* met de poterij	1691	ORA

De Leemskuilen lagen iets zuidoostelijk van het Blokhuis

Hennenhei	omtrent G 600	1832	KD
Hennenhei	tussen Neerkantseweg, Blokhuisweg, Rodegraafweg en Slootweg	2010	KD
Hennenhei	HGA G-2		

HEINSBEEMD	de *heynenbeempt*	1436	FS

Gezien het voorkomen van de naam Meeus Aert Hennis soen zou -Heinsbeemd- wellicht identiek kunnen zijn aan Hennisbeemd (*zie aldaar*).

HENNISBEEMD (Liessel)	*hennisbempt* oft in den Trompart	1525	HP
Hennis	Henrick van den Zeilsberch heeft vercocht aan Meeus Aert *Hennis* soen dardalff mud rogge uit goed en hoeve te Deurne geheten den Zeilsberch	1535	HP

Meest waarschijnlijke verklaring is "beemd van Henni(s)", een overigens maar éénmaal voorkomende naam in het Deurnese. De Vries kent het toponiem Henis (< Heniz/Hanis) maar kan er geen verklaring voor geven. Wel signaleert hij, dat het suffix -is- in de Limburgse Kempen (B) 'ven,moeras' betekent, ontstaan uit het Keltische suffix -isâ- dat een waterloop aangeeft. Dit laatste komt in elk geval volledig overeen met de locatie van de Hennisbeemd: een beemd (beekweide) in de Trompert, welke laatste gelegen is aan de Astense Aa in Liessel. Voor de Trompert: *zie aldaar*.

HENTEN	een perceel landbouwgrond genaamd den *Henten*	1592	ORA
Henten	dit rustend als een last op 2 verschillende akkers, het eerste geheten de *Henten* met een eijnde de Lijckweg tot op de Gemeenteweg	1608	ORA
Henten	akker geheten de *Henten*, een einde aan de Lijckweg tot op de gemeen teweg	1608	ORA
Hentemereind(?)	geleghen binnen doernen aent *hinte*mereijn	1633	ORA
Henten	den *henten*	1663	VD
Henten	den *henten* acker	1663	VD
Henten	item acker genaamd *Henten* 1L 8R, EZ Jan Lambert IJsbouts [E 227], EE Willem Hens Peters Goossens [E 216], AZ de Lijckwegh, AE Hendrick Lamberts van de Kerckhof	1664	ORA
Henten	acker de *Hente*	1694	ORA
Henten	Item een stuk teulland genaamd den *Henten* Acker	1694	ORA
Henten	den *hentens* acker	1701	VD
Henten	item lant genamd den *Hentens* acker	1727	ORA
Henten	item lant genaamt den *Hentjes* acker	1730	ORA
Henten	*Hentens* acker 2L 2R 11V nr. 471 in de Reek EZ Jan Willem Goossens [E 216?], EE Peter van Haandel AZ de kinderen Sijmen van Lieshout.[E 224]	1752	ORA

Als het 'Hintemereijn' geen verschrijving is voor het Hinthamereind in Den Bosch, dan zou het hier thuis kunnen horen. Hent zou een collectiefvorm kunnen zijn van -hen- = 'moeras' (zie bij Hanenberg), maar de droge ligging aan de Hogeweg spreekt daar tegen. Men zou ook kunnen denken aan 'haagbeuk'. Te Bekkevoort en te Webbekom/B wordt die boom daar -hente(n)- genoemd. wordt. (F. Claes S.J., Hagelandse woorden: herenteer,

heentenhout en henten. In: Oostbrabant 1977-1). Maar ook daarvoor is de Hoge Akker te droog. Voor een andere verklaring: *Zie Hoenderhof*.

Henten	E 217-219	1832	KD
Henten	Zaan - Leigraaf	2010	KD
Henten	HGA E-1		

zie ook: Hintamereind

HERENAKKER de *heerenacker* [bij Adsel en Dorssel] 1663 VD

Gezien de ligging van de Adsel (D 282 c.a.) en de mogelijkheid dat de Kerkstraat vroeger Herenstraat heette (*zie aldaar*), zou de Herenakker tussen Adsel en Herenstraat gelegen kunnen hebben. Dat beperkt de mogelijkheden tot D 301 of 308 of daaromtrent

Herenakker	Europastraat ter hoogte van Haag en Veld (?)	2010	KD
Herenakker	HGA D-1		

HERENDIJK vanaf de watermolen, langs den *Heerendijk* 1795 OAD

Herendijk De gronden boven den *Heerendijk*, (2 a 3 honderd lopense inculte gronden in het Riet) mogen uitgegeven en verkocht worden. 1801 OAD

Herendijk begonnen aan de watermolen, van daar nevens de Aa aan den *Heerendijk*, vervolgens de loop opwaarts tot de Kulit (schouw van lopen) 1827 OAD

Herendijk den *Heerendijk* 1832 OAD

Herendijk Notaris van Riet zal op 1 maart Publiek Verkopen: Zeer zware eiken bomen met een omvang, voor de borst gemeten van 2 meter tot 2 meter 60 centimeter, deze staan op den Heerendijk nabij het kasteel ongeveer 5 minuten van den klinkerweg, en 20 minuten van het station, bomen zijn zeer geschikt voor Molenassen en molen borsten 1882 NW

Herendijk In deze gemeente bestaat een weg genaamd "de Heerendijk", kadastraal ten name van Baron de Smeth van Deurne, die hem voortdurend, althans gedeeltelijk heeft beplant en de boomen ten eigen bate verkocht, terwijl de weg steeds onbelemmerd ten openbaren dienst bestemd is geweest.
Deze Heerendijk gaat uit van den openbaren gemeenteweg of Provincialen grindweg, loopt eerst door eigendommen van Baron de Smeth en vervolgens door gronden aan andere particulieren toebehoorende, tot eindelijk terechtkomt voor een schouwbaar riviertje aan wiens overzijde wederom een openbare gemeenteweg wordt aangetroffen. Deze Heerendijk is altijd gebruikt, gedeeltelijk als voetpad, overigens als rijweg.
Over bedoeld riviertje heeft steeds een vonder of brugje voor voetgangers gelegen ter verbinding van bedoelden Heerendijk met den aan de overzijde aanwezigen gemeenteweg welk vonder vroeger van wege Baron de Smeth werd gelegd en onderhouden. Thans is die vonder (een stuk boom) door de werklieden van Baron de Smeth weggenomen en bovendien de toegang van een tak van den Heerendijk afgesloten.
De ligging en loop van bedoelde weg heeft allen schijn alsof deze althans gedeeltelijk in vorige tijden door de gemeente aan den vroegeren Heer van Deurne is afgestaan, mogelijk tegen het recht van uitweg voor andere grondeigenaren, ook voor het gedeelte weg wat aan weerszijden door de eigendommen van den Heer wordt ingesloten, evenwel iets bepaaldelijks is ons hieromtrent niet bekend, zoomin als ten aanzien van eene zeer waarschijnlijk bestaande vergunning tot het plaatsen van eenen watermolen bij den aanvang van bedoelden weg over het aldaar aanwezig riviertje de Aa, dat die voorrechten wel niet onwaarschijnlijk zullen zijn verkregen en daaraan waarschijnlijk ten behoeve van de gemeente of haar bewoners gunsten zullen zijn verbonden geworden.
Aangezien de belangen der gemeente en hare bewoners medebrengen dat zooveel mogelijk worde getracht om de rechten der gemeente en van de Smeth te kennen zijn wij te rade geworden de vrijheid te nemen ons tot U te wenden met beleefd verzoek, indien het niet te veel gevraagd is, ons zoo mogelijk den weg te willen aanduiden waarlangs wij het meeste inzicht hebben om ons doel te kunnen bereiken. Burgemeester en wethouders van Deurne. (met losse plattegond van situatie watermolen, oud kasteel en "Heerendijk" langs de Aa) 1890 NAD

Herendijk Weg vanaf het Haageind tussen Klein kasteel en watermolen door in oostwaartse

	richting langs de Vlier tot aan de Bulbrug bij de Culit.	1832	KD
Herendijk	afgesloten pad van Haageind naar watermolen en dan verder als Mariapad	2010	KD
Herendijk	HGA D-1		

HERENPAAL Item een stuk lant aan den *Heeren Pael* 1685 CD

HERENPUT stuck lants neffens de *Heerenput* (E 182) 1653 MD

Als E 182 naast de Herenput lag, kan de put zelf gelegen hebben op E 181, 175, 173, 183 of 187. Daar E 187 nog in 1652 bezit was van nakomelingen van het geslacht Van Doerne komt die akker het meest in aanmerking.

Herenput	waarschijnlijk E 187	1832	KD
Herenput	Tussen Wever en Hogeweg	2010	KD
Herenput	HGA E-1		

HERENSTRAAT (Centrum)	D 1 tot D 15	1832	BAM
Herenstraat	Vrij zeker de huidige Kerkstraat, als verbindingsweg tussen de curtis Ten Velde en het Kasteel. De naam verschijnt pas laat.	2010	KD
Herenstraat	herberg De Rode Leeuw	1900	KD
Herenstraat	Kerkstraat	2010	KD
Herenstraat	HGA C-4 en D-1		

HERENSTRAAT (Breemortel)	Dirck wettige soen Goessen Proemen houdt te leen eenen sester saetlants of daeromm trent met de schuer daerop staende gelegen tot Deuren omtrent 1erve Jans van Overlandt, 2 Peter Coeps, 3 Aernt Hents, 4 aen *Stheern strate*, ende daaraff hulde ende eedt gedaen	1513	HAR
Herenstraat	Mercelis soon Dirck Proemen bovenschreven heeft op huijden den XXIIJe dach octobris anno XVc LXVIIJ ons het voorschreven stuck met de schuur daerop staende beneven der erve van 1Ermgardt dv voors, 2 Jans van Overlandt en 3 sijn Marcelis erffenisse met [scoe] susteren ter andere sijde, 4aent *stHeeren straet*	1568	HAR
Herenstraat	Dirck wettige soone van Gostken Proenen houdt te leen een sestersaet lant metter schuer daerop staende, gelegen aende Doevels te Doerne, 1 Jan van Overlants, 2 Peter Coepers, 3 Aernt Henes, 4 *'sHeerenstraete*. Daervan huld ende eedt gedaen aen stadhouder en leenmannen	1613	HAR
Herenstraat	Op 11 mei 1628 kocht op *sHeeren straete* ten Seijlberch, Anthonis Cornelis van Aert Goorts van Haendel een rode koe voor elf rijksdaalders, vulgo pattecons en dat Aert hem "den coep toe sloech" en waarvan de getuigen de licoep hebben helpen drinken ten huize van Jan Willem Bosmans	1628	ORA

De vermelding "aende Doevels" (aan de Hovels) maakt een locatie mogelijk. De Hoog-Hovels waren E 182/3 en de Neer-Hovels E 184/5. De enige weg waaraan die liggen is de weg van de Veldheuvel in zuidoostelijke richting naar de Groeneweg. In die omgeving lag meer Rixtels leengoed.

Herenstraat	Van E 881 naar E 960	1832	KD
Herenstraat	Van kruispunt Amstel-Zaan naar kruispunt Dr. Hub. van Doorneweg-Induma-straat	2010	KD
Herenstraat	HGA E-2		

hersel

De naam Hersel kan een sele-naam zijn, d.w.z. de aanduiding van een gebouw uit de Frankische tijd dat uit slechts één (groot) vertrek bestond. Als zodanig is het van hoge ouderdom [nl. 7e-8e eeuw] (Beijers/Van Bussel). Hersel kan ook een bosje van haagbeuken betekenen, omdat een enkele auteur veronderstelt, dat -hers- [op basis van een zg. 'suizende -r'] naast -hern- een woord voor haagbeuk was (Beijers/Van Bussel). Hersel < herse-lo zou dan haagbeuken-bos betekenen.

Van de dertiende tot in de zestiende eeuw was een Hersel een kennelijk belangrijk gehucht en herdgang tussen Notel en Eerdbruggen, waar nu Snepseind/ Piekenhoek ligt. Hersel was gerechtigd in de gemeynten van Nevelhovel en die ten oosten van de Heerstraat. Na de 16e eeuw lijkt de naam te verdwijnen. enkele van de oudste attestaties luiden "Hersele", wat op een -zele-naam lijkt te duiden. Daar -zele en -heem namen in Oirschot niet voorkomen en hier sprake kan zijn van de "ruisende r", lijkt interpretatie in de zin van -zele niet juist. Dan

rest de interpretatie als boomnaam + -el: een bosnaam dus. Blok meent dat Lindemans' bewering juist kan zijn als we in -rs- de weergave van de zogenaamde suizende -r- (die bij -rl optrad) zien. Dat die suizende -r- in de Noorderkempen voorkwam, blijkt uit de naam Heerle te Meerle, waarvan in 1701 de vorm Heersel geattesteerd is. Hierbij kan ook geplaatst worden de vorm hers uit hern en wellicht Borze te Lille[Blok, 1979, 306.]. Gysseling meent dat in de namen Hersel, 1149 Hersele (bij Keulen) en Herselt, 1139 Harsele (bij Turnhout) het eerste element afgeleid is van Germaans harja-, m., "leger". Het tweede lid is in die namen volgens hem wel degelijk sali-, m., huis dat uit een enkele ruimte bestaat. In deze optiek hebben we hier dus wel een -zele-naam (Gysseling, 1960a, 486) Van Berkel en Samplonius, 1995, geven als verklaring bij Hersel te Someren (1282 Heerscel) de opvatting van Gysseling. Zij voegen er aan toe:"deze plaatsnaam komt dermate regelmatig voor dat men wel denkt aan een vaste samenstelling met de betekenis 'herberg, gasthuis voor trekkende troepen en reizigers, maar misschien heeft her/heer hier alleen de betekenis 'groot, belangrijk' ?" Hersel = leger + -zele (K.A.H.W. Leenders, Eerste aanzet voor een overzicht van de nederzettingsnamen en belangrijke toponymen van Oirschot en Best. Op: http://users.bart.nl/~leenders/txt/oirscnam.html)

Dat -hersel- hier begrepen zou moeten worden als 'herberg, gasthuis voor trekkende troepen en reizigers is gezien de locatie -de vochtige beemden langs de Aa, nauwelijks realistisch, temeer omdat het dorp Liessel op 1 km. afstand ligt. De haagbeuk daarentegen houdt van vocht en levert goed bewerkbaar hout. Die verklaring zou hier dus wel kunnen passen, zeker als we letten op de vroegere naam van de Liesselse Mgr. Berkvensstraat, namelijk Kermstraat. -Kerm- is verwant aan het France -charme- = haagbeuk!. Dan is ook de collectiefvorm -t op zijn plaats. Herselt = bos(je) van haagbeuken. Het is een typische gebruiksboom: Het zware hout is hard en taai. Het werd gebruikt voor het maken van tandraderen, spaken e.d., ook werd het verwerkt tot hakblokken voor slagers en houten hamers. Als hakhout diende de boom vroeger voor de produktie van brandhout. Haagbeuk is zeer geschikt voor het maken van heggen, hij is gemakkelijk te snoeien, wordt zeer dicht en behoudt 's winters een deel van de dode bladeren. De boom werd vaak voor geriefhout tot de grond omgehakt of geknot. De twijgen gebruikte men om takkenbossen voor ovens, houtskool en bonenstaken te maken.

Anderzijds moeten we ook de mogelijkheid openhouden dat hier een gehuchtnaam aan de orde is uit -her- + -sele- Er zijn nogal wat gehuchten met die naam: bij Lierop, Nederweert, Someren en Vierlingsbeek. Herselt is een gemeente in de Antwerpse Kempen. Hersel is een wijk van Bornheim im Rhein-Sieg-Kreis in Nordrhein-Westfalen tussen Bonn en Keulen aan de Rijn. Frankische gehuchten konden zeer wel uit enkele sele's bestaan. De Liesselse locatie komt in de oudste schriftelijke bronnen voor: het Arenbroek -met een bezitting van Everard van Doerne [* ca. 1305, † voor 1371]- al in 1369, de belendende Beuzen en Tijnsvoort in 1418 en de Elsert in 1462. Er rustte merkwaardig genoeg geen enkele cijns op, zodat men hier gaat denken aan een restant eigenbezit van een nog vroegere bewoner. Het nabije Leensel, dat in 1326 een Blokhuis was, kent vóór 1621 ook geen enkele vermelding van een cijns. Alles wijst erop, dat we hier met een zeer oude bewoningskern te maken zouden kunnen hebben. Als Liessel, Leensel en Heersel authentieke sele-namen zijn, moet er in de 7e/8e eeuw hier bewoning zijn geweest. De seles mogen dan beschouwd worden uit kleine 'uithoven' van een groter adellijk bezit dat in Deurne lag.

HEERSEL	Jan en Henrick van *Herzel*	1387	BP
Heersel	uyt enen camp lants tot *Heerselt* neven die 'schuer'(?)	1417	HP
Heersel	beemd die *heesselt* in arenbroeck	1455	FS
Heersel	Beemd die *Heersel* in Arenbroeck an de Arenbroeckdijck	1455	BP
	Heer Henrick van *Heersel* bedienaar van de perpetua vicaria van Bakel en Doerne	1470	BP
Heersel	Uit een 1/4 gedeelte van een zekeren weide geheten die *Heesselt* gelegen in de gezegde parochie op de plaats Arenbroeck	1481	BP
Heersel	een stuk land te Deurne te *Hessel* in de Elst	1546	ORA
	De Arenbroekdijk zal de weg zijn die van Asten kwam, de Astense Aa overstak en vlak achter het Arenbroek aansloot op de Keulse Baan van Liessel naar Meijel.		
Heersel	in het gebied H 272-293	1832	KD
Heersel	Tussen Astense Aa, Soeloop, Neerkantseweg en Garst	2010	KD
Heersel	HGA H-6		
HERSELAKKER	wt stuck lants, gel. tot Liessel, genaempt den *Heerselsecker*, vlgs. Schep. br. van Doerne d.d. 1462, vierden dach in Sporkel (februari)	1539	ORA
Herselakker	een stuk land, genaamd de *Hersselecker* met een hooiveld daaraan gelegen, gelegen in de Liesselsche Eckers aan de Kapel en strekkende vanaf de Aa tot op de erf-		

	genamen van Henrick Jan Pegs	1583	ORA
Herselakker	den *herselsen acker*	1663	VD

De Liesselse Akkers aan de Kapel heten later de Groenakkers en lagen langs de westzijde van de Boonsche Straat (nu Zand). Daar moet ook de Herselakker gelegen hebben. De nabije Kermstraat (nu Mgr. Berkvensstraat) is afgeleid van het Franse -charme- in de betekenis van 'haagbeuk', wat ook de betekenis is van -hers- < hern.

Herselakker	een van de akkers G 690-693	1832	KD
Herselakker	langs de westrand van de Zandstraat tussen gemeenschapshuis De Kastanje en de Astense Aa.	2010	KD
Herselakker	HGA G-3		

HERSELSE STAP	een stuk groesvelt, gelegen alhier in de Strijp, begrensd aan een zijde naast Henrick Snoecx, aan de andere zijde naast de Gemeente Aa naast Bruggen. Voornoemd perceel staat bekend als den *hersselsche Stapp*	1574	ORA

Stap zal hier de betekenis hebben van stapsteen of vonder in de Vlier (Bakelse Aa), aangezien er in 1574 geen brug in de nabijheid was.

Herselse Stap	A 171	1832	KD
Herselse Stap	kruising Bruggense Weg-Vlier	2010	KD
Herselse Stap	HGA A-2		

HEUL(ke) *zie:* Hool*(ke)*

HEULBOS	een euselveld gelegen in de *Huelbosch*	1576	ORA

heuvel

Heuvel-toponiemen liggen vaak in het centrale gedeelte van een nederzetting of bij oude grenspunten (Beijers/ Van Bussel). In Deurne was er een Heuvel net ten zuiden van de kerk en op de kruising van de spoorlijn met de Liesselseweg. Dit was de Veldheuvel, centrum van het Derp. (zie aldaar) In Liessel lag de Heuvel bij de kapel, dus in de kom van het dorp.

HEUVEL (Deurne)

wijlen Gherardus van den *Hoevel*, cijnsbetaler in Deurne		1340	HC
Arnoldus van den *Hovel*, de jonge, cijnsbetaler in Deurne		1340	HC
Heuvel	de *Houvel*	1421	DC
Heuvel	beempt in gheen *hoevels*	1439	HP
Heuvel	den acker aenden *heuvel* [bij den Cortepatacker; bij den Acker aen den Wal]	1663	VD
Heuvel	het houdtwerck ende veerder gerieff sal gestelt weerden vande verckenmerckt voorder naerden *Huevel* toe, soo als oock potten, cannen ende verder aerdewerck	1684	CD

Deze markt moet op de huidige Helmondse Weg geweest zijn, daar die de verbinding vormt tussen de varkensmarkt op de hoek Martinetstraat/Markt en de Heuvel bij de Commerstraat.

Heuvel	aan Jan geboren baron van Leeffdael, heer van Liessel 1 loopp 19 roeden gelegen op den *Heuvel*	1692	ORA
Heuvel	op den *Heuvel*	1716	ORA
Heuvel	een stuk groesland om daarop een huis te bouwen, zijnde ontbloot van den houtwas alzo die daarvan bereijt is afgehouwen, gelegen alhier in het Kerkeijnd ter plaatse genaamt op den *Heuvel*, groot ontrent een lopense 19 r., e.z. wed. Jan Gerit Claus, a.z. de gemeente, e.e. Jan Goossens, a.e. de gemeene straat	1782	ORA
Heuvel	in 't Kerkeind	1841	BAM

De straat die nu Heuvel heet bestond in 1832 nog niet. De Heuvel zelf was een driehoekig terrein op de plek waar Commerstraat (nu Heuvelstraat) en Helmondseweg elkaar kruisten. De hele noordoosthoek van die kruising werd er door ingenomen. De oostelijke punt wees naar de voormalige boerderij De Pelikaan op de oostrand van de huidige Pelikaanhof

Heuvel	E 1 en E 2	1832	KD
Heuvel	noordoosthoek Heuvelstraat-Helmondseweg tot Pelikaanhof	2010	KD
Heuvel	HGA B-2, C-4 en E-1		

HEUVEL (Molenhof)	huis den *Huvel* onder Deurne en Bakel	1650	HP

Heuvel	hoeve, huysinghe en stallinghe de *Heuvel*	1656	MD
Heuvel	den *heuvel*acker	1701	VD
Heuvel	A 88 en 89 en omgeving	1832	KD
Heuvel	bij de T-kruising Bruggenseweg-Molenhof	2010	KD
Heuvel	HGA A-1		

HEUVEL (Vreekwijk) lant te Vreeckwijk genaamd het *Hovel*, UL+UF Rutten Maes, AL Huijgen Spirinc, AF Willem Pegs 1527 ORA

zie verder: Hovels

HEUVEL (Liessel) den acker aen den *heuvel* 1663 VD

HEUVELSAKKER (Liessel) een akker genaamd den *Houelsecker* naast het kapelserf van Liessel 1585 ORA

Heuvelsakker nog een akker, genaamt de *Huevelsecker* zoals die gelegen is naast de Kapel te Liessel met daarop staande een notenboom 1605 ORA

De vraag is of hier letterlijk bedoeld is "naast de kapel" of dat het over de Hoge Liessel gaat, die 1 km. westwaarts ligt tegen de Leenselweg aan.

HEUVELSEIND Item uyt enen stuc erfs, gelegen e.z. den Wijer aent *Hoveleijnde*, a.z. bi den ghemeynen wech 1399 HP

Heuvelseind	wt huys ende hostadt, gel. aent *Hoveleynde*	1546	ORA
Heuvelseind	uijt huijs en hoff het *Hoveleijndt*	1659	RGG
Heuvelseind	uijt sijn goet aen *Heuveleijndt*	1659	RGG
Heuvelseind	't *Heuvelseijnt*acker	1663	VD
Heuvelseind	Een stuk teulland gelegen aan de *Heuvelseijndt*	1692	ORA

De combinatie -heuvel- en -einde- zonder nadere specificatie is niet erg duidelijk. Er lagen zowel in Deurne als in Liessel en Vreekwijk meer dan één plek met het element -heuvel- erin die aanleiding konden geven voor een -heuvel-einde-. Zowel bij de Deurnese Heuvel als bij de Veldheuvel lag een weijer.

HEUVELEEUWSEL Item het neywen velt van het *Heuveleusel* 1634 ORA

HILAKKER	Arnoldus de Dumo de *Heylecker*	1340	HC
Hilakker	de agro dicto *Huijle*	1381	CR
Hilakker	die stelte aen gheen *hildeecker*	1414	HP
Hellegat	uit een stuk land te Dornen gelegen tussen het erfgoet en huis genoemd 't Gaet	1449	BP
Hillegoed	thilleguet van Philip Gevarts van de Zeilberch	1510	HP
Hilakker	een stuc lants neven gheen *hilde ecker* aen deen zide ende metten anderen zide neven erfnis Goedens van der Hoeve aen den gruenen wech aldaer	1414	HP
Hilakker	den *Hildecker*	1510	HP
Hillegoed	thilleguet van Philip Gevarts van de Zeilberch	1510	HP
Hillegoed	Nog uit 4 lopenzaet land ts geh. Thilleguet neven die gemeynstraet	1515	HP
Hilakker	noch een stuc lants geheijteen den *Hilacker*	1525	BP
Reimelsakker	item noch een stuc lants gelegen daeromtrent [*Hilaacker*], geheyten den Reymelsacker	1525	BP
Hilakker	aen eenes ecker, gen. den *Hilecker*, gel. inde Hoighe eckeren tot Doerne	1541	ORA
Hilakker	Jutte weduwe van Goijaert Dircks draagt aan Jonker Johan van Doerne de *hilakker* op. Zij doet alle commer af, exclusief 7 stuivers cijns uit het boek van Postel	1545	ORA
Hilakker	Nog een stuk land, genaamd de *Hijlecker*	1604	ORA
Hilakker	een akker, genaamd de *Hilecker*, gelegen omtrent het Hellegat	1606	ORA
Hilakker	den *Hilacker*	1611	HP
Hilakker	een akker genaamd de *Heijlacker*	1616	ORA
Hilakker	een akker gelegen in de *Hijleckers*	1618	ORA
Hilakker	een akker gelegen alhier aan het Heijlegat en genoemd de *Hijlacker*	1624	ORA
Hilakker	item een stuck lant den *Hilecker* genaempt EZ Herman Jans AZ Sante Spiritus AE de wech	1630	MD

E 271 eigendom van Handrick Bercker 1652 (nr. 380)

Hilakker	den *hilacker*	1663	VD
Hilakker	10 lopensaet akkers gen. *Heylkensacker*, het Hoefken en de Krijghhegge aan de Peelstraet	1677	ORA
Hilakker	den *hil acker*	1701	VD
Hilakker	teullant den *hielacker*	1701	VD
Hilakker	item teullant genaamd de *Hilacker* aan de Groeneweg nr. 380 [E 271]	1754	ORA
Hilakker	een stuk teulland genaamd den *Hilacker* maatboek nr 380, gelegen aan den Groeneweg	1768	ORA
Hilakker	t.b.v. Francis Houts land genaamd den *Hilakker* nr. 379 [E 272]	1777	ORA

De Hilakker, gelegen aan het Hellegat, vertoont alle variaties in schrijfvorm die we ook bij het Hellegat zien. Daarbij overheerst bij de akker de -i- en bij het Hellegat de -e-.

Hilakker	E 271/272	1832	KD
Hilakker	Bij de uitmonding van de Schelde op de Maassingel	2010	KD
Hilakker	HGA E-1		

HILHEUVEL	vut enen stuc lands metten tymeragien daer op staende, gel. te *Hilhoevel*	1503	ORA

	Thomas Marcelis van *Hijtham*, de man van Agnes dochter wijlen Jan Scoen-IJdensoen	1425	BP
	Jan van *Hijntham* die Clocgieter	1435	BP
HINTAMEREIND	een loopens lants oft daer ontrent inder grootte begrijpende gestaen en gelegen onder de parochie van doerne, ter plaetsse genoempt thintamereijnde, tussen den erve janus de decker ex vno, ende tussen den erve hendricx bouten ex alio et fine vno, streckende metten anderen eynde neven de gemeynte alhier	1629	BP
Hintemereind	uuyt huys, hoff metten landen groot ontrent uyff lopense geleghen binnen doernen aent hintemereyn	1633	ORA

De familie Decker vinden we terug aan het Stappad en bij of in het Heieind. Mogelijk zal daar ook dit Hintemereind gezocht moeten worden.

HOEBENKAMP (Liessel)	aen *hubencamp*	1396	HP
Hoebenkamp	uyt enen stuc erfnis heide ende lant in *huben kamp*	1420	HP
Hoebenkamp	wt camp erfs, gen. *Hoebencamp*, gel. Liessel	1539	ORA
Hoebenkamp	den *houbencamp*	1663	VD
Hoebenkamp	den *hobbencamp*	1663	VD
Hoebenkamp	erfdeling in Liessel: o.a. *Houbencamp*	1768	ORA

hoef

Een hoeve vormde oorspronkelijk een hoeveelheid grond ter grootte van ca. 12 bunder, alhoewel dit van streek tot streek kon verschillen. Op de Vroeg-Middeleeuwse hoeven (casatae) zaten pachters (casati), vaak horigen. De hoeve werd ook aangeduid als 'mansus', de horige pachter als 'laat'. Zodoende kon op een bepaald moment de uitdrukking 'laathoeve' ontstaan. In de Late Middeleeuwen werd met 'laat' alleen maar 'pachter' bedoeld, aangezien de horigheidsverhouding toen niet meer bestond.
Een hofstad zou de plaats aanduiden waar de boerderij staat of stond. Een 'oude' of 'vroegere hofstad' kan een grote verdwenen boerderij aanduiden, in veel gevallen de hoofdhoeve van een nederzetting. [In Deurne kennen we er daarvan maar 2, een op de Hanenberg en een op Hoog Liessel. Beide vermeldingen dateren uit 1678, dus vrij laat]. Van een 'gewaerde hofstat' had de eigenaar het recht tot gebruik van de gemeynt [*zie aldaar*](Beijers/ Van Bussel). Het toponiem 'hoeve' wordt in het gebied Eersel/Bergeijk overal gevonden waar de hertog cijnzen hief. Het betreft woest gebied dat op instigatie van de hertog werden ontgonnen, d.w.z. vrij laat, vanaf ongeveer 1250, terwijl de kloosters en andere grondheren al vanaf de Vroege Middeleeuwen, d.w.z. vanaf ca. 750 actief (kunnen) zijn geweest (Vangheluwe). De Deurnese hoef-toponiemen zien we inderdaad in de registers van de hertogelijke cijns en in de cijnsregisters van de Heer van Helmond, die ze weer van de hertog had.

HOEF (Kerkeind)	van der *hoven*	1340	HC
Hoef	Willelmus van den *Hove* (de Curia) 2 nieuwe penningen	1340	HC
Hoef	ex partes tres juxta *hove*	1421	DC
Hoef	in gheen *hove*	1420	HP
Hoef	inder prochie van Doernen ter stede geheiten in gheen *hove*	1423	HP

Hoef	woent op die voirseyde *hoeve* ofte goet	1435	AJ
Hoef	op die *hoven*	1441	HGB
Hoef	ex parte terre int *Hoven*	1447	DC
Hoef	tiend van die *hoeve*	1463	FS
Hoef	stuck lands in die *hoeve*	1472	CD
Hoef	een stuck lands gheheyten In die *Hoeve*	1472	CD
Hoef	uut sijn der helft van enen stuc lands in die *Hoeve* gelegen, haudende ontrent vier loepensaet roglands	1502	CD
Hoef	de hoffstadt de hereditate dicta *hove*	1579	CE
Hoef	land op den *Hoeff*	1626	HP
Hoef	een stuk akkerland van 4 loopensaet te Deurne op de *Hoeve*	1628	ORA
Hoef	Teunis Rutten eenen ecker gelegen inde *Hove* toebehorende Thomas vande Berge tevens gebruijcker	1630	MD
Hoef	hofstadt vande erffenisse geheten *Hove*	1640	CE
Hoef	in de *hoeff*	1663	VD
Hoef	in de *hoeff* [bij de Voort/Kerkeind]	1701	VD
Hoef	Evert Goorts van Deurne een acker aen 't huys een den *hoof* acker	1701	VD
Hoef	den *hooff* acker (hoeff) [bij Spieringhsacker en Vloyacker]	1701	VD
Hoef	den *hoef*acker	1701	VD
Hoef	den acker in den *hoef* [bij Strijpen en Weyerstraet]	1701	VD
Hoef	den *hooff* acker (acker in de hoeff) [bij Grooten Vloyacker]	1701	VD
Hoef	in de *hoeve* [bij Vloyacker]	1701	VD
Hoef	stuck lant in de *hoff*	1701	VD
Hoef	in 't aengelagh achter den *hof*	1701	VD
Hoef	Item in de *Hooff* maatboek nr 70	1769	ORA
Hoef	Item den *Hooff*acker, gelegen ter plaatse voors. op maatboek nr 72	1769	ORA
Hoef	aan de Weijerstraat in de Hoeve nr. 164 int Kerkeind	1773	ORA
Hoef, de	C 773, 779 en 781, 300 m. ten z.o. van Ter Braeke op De Hoef	1865	ND
Hoef	C 769-781 langs de Weijerstraat	1832	KD
Hoef	Langs westrand Bakelseweg tussen Schalkertweg en Roomweg	2010	KD
Hoef	HGA C-4		
HOEF (Veldh./Ten Eijnde)	Met nog 3 copse akkergrond gelegen in de *Hoeff*	1592	ORA
Hoef	den acker boven den *hoff*	1663	VD
Hoef	een huijsingen, hoff ende aengelagh int Derp genaemt de *Hooff*	1698	ORA
Hoef	De *Hoef* (tegenover Antoniuskapel op de Veldheuvel)	1803	TRK
Hoef	op de *Hoeven* (E 955, ook genaamd Boven het Huijs)	1701	MD
Hoef	acker boven de *Hooff*	1701	VD
Hoef	op de *hoeve* (E 957)	1701	VD
Hoef	acker boven de *Hoef* (E 946)	1735	ORA
Hoef	teullant boven de *Hoef* (E 943)	1745	ORA
Hoef	2 akkers gelegen alhier boven de *Hoef* in 't Derp in zijn bekende reengenoten, maatboek nr 929 en 931	1771	ORA
Hoef	E 943, 946, 955, 957	1832	KD
Weijer	boven de Weijer (E 942)	1860	ND
Hoef	HGA E-2		

Deze akkers behoren bij de Derpse Hoef alias Ten Eijnde. Zie aldaar.

HOEF (Vreekwijk)	uyt sijnen gedeelt van een stuc lants geheiten in de *hoeve*	1417	HP
Hoef	stuck lants, gel. tot Vreyckwijck inde *Hoeff* genaempt	1548	ORA
Hoef	Verder nog een stuk groese, gelegen alhier omtrent de Heijense brug en genaamd de *Hoeve*	1582	ORA
Hoef	stuk land, zoals dit perceel alhier gelegen is aan de Heijeijndse Weg, begrensd aan een zijde naast Jan van Os. Verder geeft hij nog een ander perceel land, genaamd de *Hoeff*	1589	ORA
Hoef	een stuk groese, zoals dit perceel alhier in Vreeck in de *Hoeff* gelegen is, begrensd aan een zijde naast An Lijssen, aan de andere zijde naast Henrick die senger, aan		

	een einde naast de Gemeente en het andere einde naast de erfgenamen van Dries Joesten	1591	ORA
	(vgl. (ORA 1589 een stuk land aan de Scatgraeff, begrensd aan een zijde naast Henneken die senger, aan de andere zijde de Scatgraeff, aan een einde naast Nelis Golis en het andere einde naast de Lickweg)		
Hoef	een stuk land in de *Hoeve*, een einde naast de Aa	1596	ORA
Hoef	een stuk groesland, gelegen te Vreeckwijck, algemeen bekend als de *Hoeve*	1597	ORA
Hoef	vuijt erffnissen genaempt die *Hoeff* gelegen inde Mullenwijers	1621	CR
Hoef	item alnoch een stuck lants gelegen als voor inde *Hoefs*	1637	ORA
Hoef	vuijt eenen dries ofte groesvelt gheleghen inden *Hoeve*	1643	PU
Hoef	vuijt een weyveldt genaemt de *Hoefken* geleghen te Vreeckwijck	1643	CR
Hoef	lant inde *Hoeff*	1652	MD
Hoef	stuc landts inde *Hoeff*	1653	MD
Hoef	in de *hoff* aen de loop	1663	VD
Hoef	item nog twee stuksken groes tot Vreecwijck inde *Hoove*, AZ Hendrick Laureijnd de Keijzer, AE Marte Aert Melgrior, AZ Jan Jan Melis, EE Claes Marten Rutten	1667	ORA
Hoef	uijt eenen dries ofte groesvelt gelegen inde *Hoeve*	1678	PU
Hoef	op de *Hoeve*	1701	MD
Hoef	op de *Hove*	1701	MD
Hoef	in den *Hoeff* tot Vreckwijck	1701	VD
Hoef	Uijt een weijvelt genaemt De *Hoeve* gelegen tot Vreeckwijck	1754	CR
Hoef	Uijt eenen dries oft groesvelt gelegen in de *hoeve*	1754	PU
Hoef	land in de *Hoeve*	1782	ORA
Hoef	land in de *Houve*	1785	VD
Hoef	land in de *Hoeve*	1803	ORA
Hoef	land den *Hoef*	1809	ORA
Hoef	Catharina Thijssen (vntks), weduwe en boedelhoudster van wijlen Jan Willem Meelis, wonend alhier, doet afstand van tocht en vruchtgebruik van een perceel land genaamd de *Hoef*, gelegen alhier ter plaatse genaamd Vrekweijk, groot 2 lop. 40 roeden gequot. nr 2112	1809	ORA
Hoef	land de *Hoeve*	1812	ND
Hoef, de	F 305, 306	1846	ND
Hoef	F 302-328	1832	KD
Hoef	gebied westelijk van Oude Vreewijkseweg van St. Jozefstraat tot aan de Vreekwijkse Loop	2010	KD
Hoef	HGA F-1		
HOEFAKKER (Wolfsberg)	een stuk land gelegen op de Wolfsberch en genaamd de *Hovenecker*	1604	ORA
Hoefakker	ackerland den *Hoefacker*	1771	ORA
Hoefakker	akker den *Hoefacker*	1785	VD
Hoefakker	de *hoeffacker*	1663	VD
Hofakker	de *hoffacker*	1663	VD
Hoefakker	den *Hoeff Acker*	1701	VD
HOEFEIND	vuijt huijs schuer ende aengeleghen erffenissen int Kerckeijnde off *Hoecheijnde*, u. l. et u. f. de gemeijnen straete	1643	DC
Hoefeind	een huis en schuur met veel gront aen het Kerckeynt en *Hoefeynt*	1645	ORA
Hoefeind	Uijt huijs, schuer ende aengelegen erffenisse aent Kerckeijnt oft *Hoeffeijnde* groot ontrent 8 lopensaten, U.L. et U.F. de gemeijn straet	1678	DC
Hoefeind	Uijt huijs schuer en aengelegen erffenisse aent Kerckeijnt oft *hoeffeijnde*, U.L. et U.F. de gemeijnstraet	1754	DC
	Gezien de wisseling tussen -f- en -ch- in het 17e-eeuwse Nederlands (vgl. hellicht naast helft en Afternaken naast Echternach) is het hier vrijwel onmogelijk om uit te maken of hier een 'hoef'-einde of een 'hoog'-einde is bedoeld. Op grond van het feit dat de laatste vermeldingen (o.a.) 1754 -hoef-eind hebben, wat toch waarschijnlijk de plaatselijke uitspraak weergeeft, is hier gekozen voor -hoefeind. De locatie zal dan gezocht moeten worden aan de westrand van de Hoef tussen Schalkert en Kol. (*Zie: Hoef (Kerkeind)*)		
Hoefeind	HGA C-4		

HOEFKE (Zeilberg) ex *hoefken* 1421 CR

Hoefke een stuc geheiten dat *hoefken*, e.z. den zeilberch, a.z. erf wilen Henric Willems van Bergelen 1432 HP

Hoefke ex *Hoefke* 1447 CR

Hoefke land dat *Hoefken* aen die Seijlberge 1556 HP

Hoefke Met nog een stuk land, genaamd het *Hoefken* 1569 ORA

Hoefke het *huffken* 1663 VD

Hoefke het *hueffken* [tussen Waterlaat en Groenakker(E 275/280 + E 354/358; bij Krijgheg; bij In den Kamp] 1663 VD

Hoefke een akker genaamd het *Heufken* aan de Zijlbergh 1677 ORA

Hoefke 10 lopensaet akkers gen. Heylkensacker, het *Hoefken* en de Krijghhegge aan de Peelstraet 1677 ORA

Kempke E 325, 326 (bij Kammer E 336 enz.) 1883 ND

Daar het gebied moet liggen tussen Kampke en Krijgheg en bij een waterloop moet het Hoefke gezocht worden op E 307-325. De Heylkensakker moet verder noordwaarts gelegen hebben, zich uitstrekkend tot aan de Peelstraat.

Hoefke E 307-315 1832 KD

Hoefke westrand Zeilbergsestraat tegenover uitmonding Legerweg 2010 KD

Hoefke HGA E-2

HOEFKE (Liessel) een hooibeemd te Liessel gelegen en genaamd *Thoifken*, het andere einde naast de Aa 1605 ORA

Hoefkegroes erfdeling in Liessel: o.a. *Heufken*groes, 1768 ORA

HOEK (Deurne) een huis, hof en erf daaraan gelegen, staande en gelegen alhier in de *Hoeck* 1566 ORA

Hoek een akker, geheten De Panne, gelegen in den *Hoeck*acker 1592 ORA

Hoek ende vermogen te planten en te houwen de naarvolgende plaatsen, sonder prejuditie van de voorhoofden der particulieren erven, daar aan gelegen, dat is te weten van den *Hoek* oft opgaande ijken boom, staande tegens de erven genoemt den Berch, in togte beseten wordende, ofte onlangs geweest sijnde van de gewesene Vrouwe van Asten, linie regt Rooy waarts op ende van de andere sijde, beginnende aan de Vloet ende streckende mede neffens den Baanschen loop Rooywaarts op als voorschreven, in desen verstande nogtans dat den voorschreven Heere, Sijne oiren ende nakomelingen, de groes Pleynen daar inne gelegen, niet en sullen vermogen te beplanten 1656 VPF

De Berg was perceel E 162, het centrale gedeelte van het voormalige goed Ten Berge. De Hoek moet daarnaast gelegen hebben. E-166 heette inderdaad in 1701 ook Hoekakker, niet te verwarren met E-196, de Hoekakker in de Kleine Vloeiakker.

Hoek E-166 1832 KD

Hoek oostrand Oude Liesselseweg vóór De Wieger 2010 KD

Hoek HGA E-1

HOEK (Liessel) het huis, hof en aangelag te Liessel gemeenlijk genaamd in den *Hoeck* 1692 ORA

Hoek een akker genaamd de Straatacker maatboek nr. 1277, gelegen alhier in den *Hoeke* en zijn bekend reengenoten 1764 ORA

Hoek G 541-544 1832 KD

Hoek Hoofdstraat tussen Eikenlaan en St.-Hubertusstraat 2010 KD

Hoek HGA G-2

HOEK, KROMME (Moostdijk) een perceel nieuw erve, gr. 3 copse, gel. alhier op de Moosdijk in den *Crommenhoek*, e.z. Marten Antonij Lambert, a.z. de kinderen Hendrik Gutjens, e.e. de kinderen Hendrik Hendriks a.e. de gemeente 1788 ORA

HOEKAKKER/Torenakker Wilbert Jansse van der Stijl verkoopt aan de heer van Deurne een akkertje groot 18 roeden voor het bouwen van een school voor 110 gulden, gelegen nabij de kerk en aan zijde het akkertje welk in gebruik is voor het middagluiden (*Toren*

	akker)	1669	BAM
middagluiden	Luijten Aerts, Gommer Antonis van der Vort, actie en transport hebbend van Aelet Aert Noijen, Severijn Baltus als man van Hendricxken Aert Noijen, en Eijken Aert Noijen hebben onderlinge scheiding en deling gemaakt van huis en aangelag dat Aert Hendrick Noijen en Meriken Huijberts zaliger hebben achterlaten. Luijten krijgt de voorste kamer met de halve of voorste kelder naast de straat met de hof naast de straat tot de appelboom toe of zoals het is afgepaald. Gommer Antonis van der Vorst krijgt de rest van het huis met de hele opkamer van beide kelders en het achterste van de hof van de appelboom tot het einde van de *akker* die de koster gebruikt voor het middagluiden, met de gang tussen het huis en de schop van Peter Willem Henssen c.s.	1691	ORA
Hoekakker	den *hoeck of tooren acker*	1701	VD
Hoekakker	genaamd den *Hoek acker of Toorn acker* EZ de costerije	1773	ORA
Hoekakker	een akker teulland genaamde den *Hoek off Toornacker*, gelegen alhier aan het schoolhuijs, gr. ca. 1 lop. 18 r. 13 v., e.e. een voetpad nevens erve Peeter de Vet en het schoolhuijs, b.z. de gemeene weg, spits uijlopende, gequoteerd nr 281	1782	ORA
Hoekakker	school op een perceel den *Hoeckacker of Torenakker*	1789	BAM
Hoekakker	land genaamd den *Hoek of Torenakker* alhier aan het schoolhuis, EE de voetpad en Peter de Vet nr.291	1789	ORA
De gegevens zijn wat verwarrend. In 1669 ligt de akker waarop de school wordt gebouwd naast de Torenakker. In 1789 ligt de school óp de Torenakker. Aangezen die akker echter ook Hoekakker heet en in 1782 aan twee straten ligt, kan het alleen om D-26 gaan			
Hoekakker	D 26	1832	BAM
Hoekakker	Westhoek Molenstraat-Lindenlaan	2010	KD
Hoekakker	HGA D-1		
HOEKAKKER (Derp)	een akker, geheten De Panne, gelegen in den *Hoeckacker*	1592	ORA
Hoekakker	het *hoeckackerken*	1663	VD
Hurk(=hoek)akker	den *horckacker*	1663	VD
Hoekakker	teullant den *Hoeckacker*	1701	VD
Hoekakker	iten een stucj lants genoempt den *Hueckacker* [kerkbezit]	1667	OAD
Hoekakker	teullant den *Hoeck Acker*	1731	ORA
Hoekakker	ackerlant den *Hoeck Acker*	1745	ORA
Hoekakker	teulland den *Hoeck Acker*	1785	VD
Hoekakker	E 196	1832	KD
Hoekakker	tussen rotonde in Molenstraat en de 2 noordelijke poten van de St. Streuvelslaan	2010	KD
Hoekakker	HGA E-1		
HOEKAKKER (Haageind)	Sr. hendrick Verpoirten, als man van Elisabeth Otto de Visschere, mede namens de andere kinderen en erfgenamen van Otto de Visschere, verkoopt aan Geraert Jacobs Heselaers, beiden wonend te Gemert, een stuk teulland te Deurne genaamd den *Hoeckacker*, gelegen op den kant van de loop van de Keijserstraet, groot circa 5 lop.	1689	ORA
Hoekakker	het teullant in den cleynen vloyacker genaamd den *hoeck*	1701	VD
De Kleine Vloeiakker was de zuidelijke rand van de Vloeiakker, aan de noordkant van de Kruisstraat			
HOEKAKKER (Vloeieind)	het woonhuis met de grond waarop het huis staat in het Vloeijeijnd, met daarbij 3 gedeelten van (....) naast de straat ..op de *Horikecker*, met dedries	1592	ORA
HOEKBEEMD	Met daarnaast nog een stuk land, genaamd; den Ouden Camp, met daarbij nog een hooibeemd, genaamd den *Hoeckbeemd*	1586	ORA
De Oude Kamp lag aan de noordzijde van de Vlier, westelijk van de Kerkeindseweg. Anders gezegd: tussen Op Kol , de Kouwenhoek en de Oude Molen. Het pad naar Bakel, de keizerstraat, liep er dwars doorheen. Aan de Vlieroever zullen wel beemden geweest zijn. Voor een hoekbeemd komt D 442 dan het meest in aanmerking.			
Hoekbeemd	C 442	1832	KD
Hoekbeemd	noordwesthoek van de kruising Kerkeindseweg-Vlier	2010	KD

Hoekbeemd	HGA C-4		
HOEKDRIES	Everart van Doerne emancipeert zijn zoon Henrick en geeft hem die *Hoeck Dries* in Doerne	1454	BP
HOEKSKE	agro dicto *Huxe*	1381	CR
Hoekske	't *huecksken*	1663	VD
Hoekske	E-602-608	1832	KD
Hoekske	Zeer klein halfcirkelvormig nog steeds bestaand gehuchtje aan de oostzijde van de Kranenmortelweg,150 m. ten noorden van de Breemortelweg.	2010	KD
Hoekske	HGA E-2		
HOENDERHOF	Een erflijke chijns van 14 oude rijnse guldens. Elke gulden te betalen te Maria lichtmissedag, van uit een huis erf en hof en land daar aan gelegen, genaamd den *Hoenrehoff* gelegen te Doerne ter plaatse geheten Vreeckwijk tussen gemeijnte weg en deen sijde .en deijnde er aen het erfgoed van Jan Molendijcx	1484	BP
Hoenderhof	een stuk land zo als dit perceel alhier gelegen is te Vreeckwijck en genaamd is den *Hoenderhoff* , begrensd aan een zijde naast de erfgenamen van Wilboirt Bruijstens en verder rondom de gemene straten	1589	ORA
Hoenderhof	Hendrick Jan Snabben verhuurt voor 10 jaren enige percelen landbouwgrond te Vreekwijk gelegen aan Willem Evert Nouwen; item driesken genaamd de *Hoender hoff* EZ Ja Janssen de mulder AZ Willem voors. BE de straet	1671	ORA
Hoenderhof	item groes genaamd de *Honder Hooft*	1709	ORA
Hoenderhof	item den *Hoenderhof* tot Vrekwijk	1722	ORA
Hoenderhof	item den *Honder hof* dries	1732	VD
Hoenderhof	item *Hoenderhof* eeuwsel	1741	ORA
Hoenderhof	item *Hoenderhof* dries	1747	ORA
Hoenderhof	aangelag de *Hoenderhof*	1791	MD
Hoenderhof	item den *Hoenderhof*	1804	ORA
Hoenderhof	groes de *Hoenderhof*	1810	ORA
Hoenderhof	E 741	1832	KD
Vuylcas	E 745, boerderij ertegenover	1832	KD
Hoenderhof	zuidoostpunt kruising Breemortelweg/Liesselseweg	2010	KD
Hoenderhof	HGA E-2		

Het is uiterst twijfelachtig of bij een -hoenrehoff- uit 1484 aan een Barneveldse legfarm avant-la-lettre gedacht moet worden. Taalkundig is het in het geheel niet zeker dat we hier met het hedendaagse woord -hoen- te maken hebben. De -oe- in de 15e eeuw wijst op een lange -oo-, die maar al te gemakkelijk ook als -o- voorkomt. We zien dit bijvoorbeeld bij 1212 *Gor*, 1222 *Ghore*, 1224 *Gore*, 1340 *Goer* waaruit tenslotte *-goor-* ontstond. In 1709 zien we nog de schrijfwijze *Honder Hooft* en in 1732 *Honder hof*. In een oorkonde van 1292 betreffende de grensscheiding van Mierlo worden achtereenvolgens als grenspalen genoemd: "Lakenboom; van dien boom linierecht tot Bullensbergh; item van dier stede tot eenen boom, geheiten Hoenreboom; item van dier selve stede nae rechter linie tot aen Scerpenbergh" In de onmiddellijke nabijheid van de Hoenderboom, die reeds in 1220 wordt vermeld, lag vroeger een urnenveld. Opmerkelijk is in dit verband de *-hoenderboom-* op de grens van Heeze en Bergeijk, die zich ontwikkelde uit 1172 *-honrebom-* (boom = grensscheiding) De evolutie kan daar geweest zijn: honre > hoenre > hoendre > hoender. Volgens Helsen, J., Het woord hond in plaatsnamen. (In: Naamkunde 1961, 90-106) zou deze -boom- de grens geweest kunnen zijn van het rechtsgebied van een -hond-.

Een dergelijke ontwikkeling kan ook voor de Vreekwijkse Hoenderhof hebben plaatsgevonden. Aan de basis ervan ligt -honderdschap-, waarvan de leider in het Oudhoogduits -hundo/hunno- heette en in het Middelhoogduits -hunde/ hunne-, wat in het Nederlands tot -hond/hon- zou hebben geleid. Oorspronkelijk had de -hond- een militaire rol, later een rechterlijke. In de gouw vonden slechts enkele rechtszittingen per jaar plaats. In de honderdschap waren dat er veel meer. De -hond- trad hier op als volksbeambte met rechterlijke macht bekleed. Dit gebeurde op de daartoe naar oude overlevering voorbehouden rechtsplaats of maal-stad, die in het gemeenschapsleven van de honderdschap een belangrijke plaats innam. (id., 84) De tamelijk talrijke -Hundgassen- waren vlgs. Christmann straten die leidden naar de gerechtsplaats van de honderdschap of naar de plaats van de terechtstelling. Het zijn meestal niet al te brede straten die van de rand van de nederzetting in het open gebied eromheen voeren. Bij -Hundacker- en -Hundwiese- wordt gedacht aan een of ander bouw- of weideland, waarvan de -hund-

het gebruik mocht genieten. (id., 95). In Deurne zou dat kunnen gelden voor het Hondseind. (*zie aldaar*).
"Honnschaften entstanden in der Erzdiözese Köln in der zweiten Hälfte des 11. Jahrhunderts im Rahmen einer Verwaltungsreform. Die weltliche Verwaltung richtete sich nach den Grenzen der Kirchspiele. So entstanden die Honnschaften als deren Untergliederungen."
(http://www.schnittert.info/Anfang/Honnschaft_/honnschaft_.html)
"Die Honnschaft oder Honschaft, gelegentlich auch Hunnschaft, Hundschaft, Hondschaft o. ä. war über das Mittelalter hinaus am Niederrhein, im Bergischen Land und in Teilen des Rheinlandes die unterste Verwaltungseinheit auf dem Lande. Unstrittig ist die Herleitung des Begriffes aus „Hundertschaft". Was aber mit der Zahl Hundert zusammengefasst wurde, ist in der Forschung umstritten. (....) Vermutlich reicht die Honnschaft in die Zeit der fränkischen Gaugrafenverfassung zurück. Der Begriff kommt jedenfalls nur in fränkischen Siedelgebieten vor. (.....) Als Schöffen konnten auch die Honnen (gelegentlich Hunnen) genannten Vorsteher einer Honnschaft gewählt werden, aber dies scheint offenbar selten der Fall gewesen zu sein. Das Amt des Honnen wechselte zwischen den Inhabern bestimmter, allerdings nur älterer Höfe. Seine Aufgaben sind nur schwer fassbar."
(Kroeschell, K., Hundert, Hundertschaft. In: Lexikon des Mittelalters, Band V)
De Hoenderhof in Vreekwijk zou een dergelijke hof geweest kunnen zijn.
In plaats van een verklaring uit -honderd- zoekt men het tegenwoordig meer in een oorsprong uit latijns -gens- (geslacht, gemeenschap, volk), dat in het Duits -hunt/hant/hent- opleverde. Het Deurnese toponiem -henten- zou hiermee kunnen samenhangen.

HOEREPAD *zie Horepad*

HOEST	item alnoch een stuck groesse gelegen inde *Hoest*, a.f. het waeterlaet	1637	ORA

hoeve
Een hoeve vormde oorspronkelijk een hoeveelheid grond ter grootte van ca. 12 bunder = ca. 16 ha, alhoewel dit van streek tot streek kon verschillen. Later ging de naam over op het voornaamste gebouw op dat terrein.

HOEVE OP ESEN	van enen stuc lands in die *Hoeve* (ende uut enen stuc beemps gelegen op die *Esen*, tussen erfnis geheyten die Berct aen d'een zijde ende die gemeynt d'ander zijde)	1502	CD
Hoeve bij Esen	een stuk grond in de *Hoeve* en een beemd op de *Esen*	1502	CD

Voor Eessen: *zie aldaar*

HOEVE HET HAAGEIND	Willem Noijen van Doerne heeft opgedragen aan Jan van Doerne zoon van wijlen Gevart en aan Peter Jan Dirx de *hoeve die Haghe einde* en visserije en een windmolen	1449	BP
Hoeve het Haageind	Everart zoon wijlen Gevart van Doerne bezit een *hoeve op 't Haageijnde*, naast de gracht van Everarts leengoet en een cijns. Everart zoon wijlen Gevart van Doerne bezit een *huis, erf, hof en aangelag op 't Hageheeijnde*	1450	BP
Hoeve het Haageind	Jan van Doerne heeft opgedragen aan Aert Goijart Thijssoen zijn deel in de *hoeve die Hageijnde*	1451	BP
Hoeve het Haageind	Gevart en Willem, zoons van wijlen Willem van Doerne zoon van wijlen Gevart van Doerne en Margriet, bezaten 1/3 deel van 2 hoeven genaamd te Vluet en ter Brake, en de *hoeve die Hagheijnde* met visserij en windmolen, van Gevart en Willem voornoemd	1453	BP
Hoeve het Haageind	Willem Noijen van Doerne had de *hoeve die Hageeijnde* opgedragen aan Jan van Doerne en Peter Jan Dircx	1472	BP
Hoeve het Haageind	een *hoeve* van Everart Gevart van Doerne, *op 't Haegeijnde* naast Everart leengoet met 2 bunders land. en met chijnsgoet in de akkers van Doerne, en met 3 mutzaad land en 5 bunders wei en beemd, een huis, erf, hof en aangelegen.	1473	BP
Hoeve het Haageind	Jonker Wessel van den Boesselaer heer van Doerne en Asperen bezit de *hoeve op 't Haageijnt*	1474	BP
Hoeve het Haageind	Margriet van Doorn wed. van Jan Noeden bezit 1/6 deel in de *hoeve het Haegeijnt*	1475	BP
Hoeve het Haageind	Jonker Wessel van Boetselaar, heer van Doerne, bezit een *hoeve op het Haegeijnt*, 3 buunders broeklant (genomen uit de gemeijnt van Doerne), een poort, schuur, stal en andere gebouwen genaamd dat voergeborcht en een hof, alles omwaterd,		

	liggende voor die oude huijsingen van Doerne	1476	BP
Hoeve het Haageind	Jonker Wessel van Boeselaer, Heer van Doerne, man van Jonkvr. Joosken, dochter van wijlen IJewaan die Moll, ridder, bezit een *hoeve op 't Haegeijnd*	1484	BP
Hoeve het Haageind	Regenten verklaren dat de hoeve naast [noordelijk van] het Groot Kasteel op 13-12-1697 is gekocht door Jan baron van Leefdael en in oppervlakte meer dan dubbel zo groot is als de hoeve Ter Velde (in 1830 was die 17820 m^2 groot) en zeker meer dan twee keer zo veel waard	1700	BAH
Hoeve het Haageind	C 385	1832	BAH
Hoeve het Haageind	Haageind nr. '	1993	KD
Hoeve het Haageind	HGA C-4		

HOEVE AAN DE WEIDESTRAAT ackerlant 4L in Kerkeijnd aan de *Weijstraat inde Hoeve* 1732 ORA

Daar de Weidestraat de huidige Lage Kerk was moet deze hoeve gelegen hebben op de plaats waar vanaf ca. 1672 de schuurkerk lag. Perceel E 99 was in 1697 bijna 4 lopense groot en er lag van 1694 tot en met 1785 een hoeve met aangelag.

Hoeve aan Weidestraat	E 99	1832	KD
Hoeve aan Weidestraat	in de westhoek van de Oude Liesselseweg waar die op de Lage Kerk uitkomt	2010	KD
Hoeve aan Weidestraat	HGA E-1		

HOEVEAKKER	stuk land op de Wolfsberch en genaamd de *Hovenecker*	1604	ORA
Hoeveakker	't *Hoevenackerken*	1611	HP
Hoeveakker	den *Houbben acker*	1663	VD
Hoevenakker	den *houbbenacker*	1663	VD
Hoeveakker	*zie verder Hoevepad*		

hof

Beijers/Koolen wijzen erop, dat naamkundigen veronderstellen dat -hof-namen terug te voeren zijn tot de 7e of 8e eeuw. (BKV, 194) De grote deskundige Blok zwijgt daarover echter. De Vries noemt het ook niet en Van Berkel/Samplonius geven uiteenlopende verklaringen, alnaargelang de plaatselijke situatie. Het is verleidelijk om met behulp van -hof- het oude Echternachse bezit op te sporen, maar daarvoor is de betekenis van dit woorddeel wellicht te ruim. De Deurnese hofnamen zijn in chronologische volgorde van voorkomen in de bronnen (waarmee niets gezegd is over de reële ouderdom):

1312 Ten Velde (vlak bij kerk)
1396 Koolhof (Derp)
1407 Berkhof (niet gelocaliseerd)
1419 Molenhof (Tegen Bakel aan)
1420 Hof (in 't Aangelag' = bij Lindenlaan)
1420 Scoemekershove (Bij Houtakker' = Koolhof)
1420 Hof (Breemortel)
1427 Hof (Loon)
1447 Lodderhof (Hanenberg)
1482 Kapelhof (niet gelocaliseerd)
1484 Hof(ke) aan het Haageind (aan oostzijde van Haageind)
1484 Hoenderhof (Vreekwijk, kruising Breemortelweg/Liesselseweg)
1514 Schonehof (niet gelocaliseerd)
1584 Diepenhof (Vreekwijk)
1584 Bomenhof (bij Liesselse Kapel)
1678 Kouwenhof (niet gelocaliseerd, waarschijnlijk Bakel)

Van de 12 -hof-namen van voor 1500 zijn er maar 6 precies gelocaliseerd kunnen worden. Wellicht zegt dat iets over hun ouderdom, omdat dat er misschien op wijst, dat de oude namen op een bepaald tijdstip zijn vervangen door nieuwere namen, zoals Stakenborg dat al in 1414 Ten Eijnde heette en Ter Weide dat vanaf 1456 Ten Berge wordt genoemd.

In sommige gevallen verwijzen toponiemen als 'hof' en 'hofgoed' naar een oude 'curtis', de centrale hoeve van de domeinheer, waar cijnzen en tienden werden ingezameld. In Vlierden liggen rond de locatie van de verdwenen 13e-eeuwse kapel 5 hof-toponiemen bij elkaar (Beijers/Van Bussel). In Deurne maakt de hoeve Ten Velde aanspraak op deze onderscheiding: in 1648 wordt die nog vermeld als 'de hoeffve ofte hof ten Velde' net als in 1678 bij de afscheiding van de heerlijkheid Liessel. Liessel kreeg toen geen eigen schepenbank, omdat besloten

werd: 'daar bij te voegen seekeren Laethof tot Deurne mede gelegen, waar toe specteerende is een chijnsboek met sijne landen, weyden, hoybeemden en andere appendentien van dien, sijnde een Brabants leen van outs, genaamt den Hof te Velde' (1678 CD). *Zie verder: Velde, Ten*

Een 'hof' kan tenslotte nog de bij een boerderij of huis gelegen moestuin zijn en heeft dan juridisch gezien geen bijzondere historische betekenis.

HOF(KE)KAMP (Wasberg) een camp (*Hoffckencamp*) te Deurne-Wasberch, e.z. de erfg. van den Wasberch, a.z. Maes Coffermans (?), Jan Smets en diens kn., e.e. jouffrou van Deurne en Hendrica Dries e.a., a.e. gemeynt. Nog een akker aldaar geheten den Oudencamp, e.z./ e.e. gemeynt, a.z. erf. Jans Verhoeven, a.e. Gillis Verbeeck 1540 HP

De Oude Kamp lag westelijk van de Kerkeindseweg noordelijk van de Vlier. Oostelijk van die weg zijn we al bijna in de Walsberg. Daar zal die Hofkekamp gezocht moeten worden.

HOF (Haageind)	op den *hoefs* camp op het Haecheynd	1484	CD
Hof Haageind	een stuck lands den *hoefs* Camp gheheyten ter stede gheheyten het Haecheynd (...) streckende metten enen eynd van der ghemeynre Aa, lopende aldaer al op die ghemeynt aldaer	1484	CD
Hofke Haageind	een huis, hofstad met de hof, erf en verder toebehoren, staand en gelegen alhier in het Haageijnd en nog een stuk landd genaamd *Thoeffken* omtrent dezelfde plaats gelegen	1583	ORA
Hofke Haageind	een weiland genaamd het *Hoifken*, gelegen naast de Haageijndse straat	1597	ORA
Hof Haageind	Mr. Laureijns de Louw verkoopt aan Baron Rogier van Leefdael groes land tegenover het *Hof* van Deurne	1654	ORA
Hof Haageind	(halverwege Klein Kasteel-Veldstraat) *Hofplaets*	1715	BAH
Hof Haageind	Klein Kasteel, verkocht op 4-10-1785 door ds. C. Hanewinkel. In de acte (Deurne R. 121, fol. 213v- d.d. 3-11-1785 waarin vermeld de transportacte voor schepenen van Den Bosch) van 4-10-1785 staat: Klein Kasteel van Deurne, vanouds genoemd Het *Hof* van Deurne	1785	BAH
Hof(ke) Haageind	D 356/358	1832	KD
Hof(ke) Haageind	woonhuis hoek Haageind/Appeldijk	2010	KD
Hof(ke) Haageind	HGA D-1		
HOF (Breemortel 1)	lant geheiten den *hof*	1420	HP
Hof	een stuck erfs, gheheyten den Hoff	1481	CD
Hof	nog een stuk land genaamd In den *Hoff* gelegen naast Jan Wrensen, aan de andere zijde naast Heijlken sKocx, aan een einde naast de straat en het andere einde naast Ceel sKocx	1567	ORA
Hof	den *hoff*	1663	VD
Hof	1 acker in de *hoff*	1663	VD
Hof	in den *hoff*	1663	VD
HOF (Breemortel 2)	goederen ter plaatse genaamd den Breemortel o.a. de Keijmakker nr 1401, de Langenakker nr 1405, den Ouden dries nr 1435, de Oude Nieuw erf nr 1463, den Dries nr 1627, den *Hof* nr 1631, den Berg nr 1666, groes in de Berkt nr 1313	1809	ORA

Dit is een raadselachtige inschrijving, want volgens het Maatboek van 1791, waaraan hier gerefereerd wordt, lag perceel 1631 tegen het Hellegat aan, in de zuidwesthoek van de kruising Peelstraat/Groeneweg. Als hier 1531 had gestaan zou het veel beter geklopt hebben.

HOF (Liessel)	uyt enen stuc lants geheiten den *hof* metten huyse dair op staende (...) ter stede geheiten te loen	1427	HP
HOF, **SCHONE-**	een akker geheten den Schonen hoff te Deurne (1 1/2 lopenzaet). e.z. Jan Willems a.z. Gevart van Doernen alias die Cuper e.e./a.e. gemeynen kerckwech	1514	HP
HOF (Vloeieind)	de *Hof*, het *Hofke*, B 368 (Rakelvloed/Vloeieind)	1873	ND

Dit perceel ligt achter een grote hoeve in de Raetvloed en wordt in 1504 (ORA) genoemd: "vut een stuc lands geleghen daeromtrent, geheyten den Raetvloetshoff". Dat huis zelf heet in 1498: " eene huijse ter plaatse geheten Aent Vloijeijnde, EZ Aert van Doerne, AZ eene loep geheiten die Raetvloet". Het geheel heet in 1406 "ex bonis raetvloet".

Hof	B 371	1832	KD
Hof	Noordhoek kruising Vlierdenseweg-Oude Aa	2010	KD
Hof	HGA B-3		

HOFKE B 393 (Hondseind/Vloeieind) 1875 ND

Dit is een kleine moestuin.

Hofke	het Hofke, B 393 (Hondseind/Vloeieind)	1875	ND
Hofke	B 393	1832	KD
Hofke	aan de oostzijde van de Esdonk, ca. 300 m. ten noorden van de Oude Aa	2010	KD
Hofke	HGA B-3		

hofstad

Volgens Buiks staat 'hofstad' voor de plaats waar een boerderij staat of heeft gestaan. (Beijers/Van Bussel) Dat stemt overeen met de volgende vermeldingen:

hofstad	hofstede waarop eertijds het huis van Teilingen heeft gelegen	1386	-
hofstad	uit een huis met de hof, hofstad en het land daarbij en aan gelegen	1566	ORA
hofstad	een hofstad of plaats met daarop een schuur die haar man tijdens zijn leven getimmerd had	1608	ORA
hofstad	de hofstad met daarop het afgebrande huis genaamd het Witte Peert	1683	ORA

Het is dus de 'stad/stede' (vgl. -stadhouder- = plaats-houder, plaatsbekleder; Duits -Statt/Stätte- = plaats, plek; -statt- = in plaats van) waar een hoeve staat of stond. Volgens Beijers/Van Bussel kan het archeologisch interessant zijn als er sprake is van een 'oude hofstad'. 'Moated site' is hofstad met gegraven grachten eromheen.

HOFSTAD (Deurne) lant geheiten die *hofstat* 1443 HP

HOFSTAD (Vreekwijk) Jan Peter Pegsz. heeft wett. overg. Jannen Lambert Snijdersz een camp erfs, te weten die *aude Hostadt* dair Peter zijn vader saliger inne bestorven is, sonder die huysinge, des sal Jan die schuer dair af moeten doen van nu Paschen tecomende over een jair, gel. te Vreyckwijck, UL. Jan Godolofs, AL. Jan Bruystens, UF. die coper, AF. gemeyn straet 1548 ORA

Gezien de belendingen moet dit F 260 zijn. Op F 262 zit zeker vanaf 1586 Jan Godolofs en op F 259 zit later de familie Bruystens

Hofstad	F 260	1832	KD
Hofstad	150 m. westelijk van Liesselseweg, 100 m. zuidelijk van St. Jozefstraat	2010	KD
Hofstad	HGA F-1		

HOFSTAD (Liessel) stuck erfs, gen, sGreven*hostadt* cum att., gel. Liessel; - stuxken lants, geleghen dairomtrent gen. Horenvoirt 1544 ORA

Hofstad	een groesveld genaamd de *hofstad* tot Lijessel	1617	ORA
Hofstad	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder de *oude hofstede*	1734	ORA
Hofstadgroes	erfdeling in Liessel: o.a. *Hofstad*groes	1768	ORA

De Horenvoort was de overgang in de Astense Aa in wat nu de Zandstraat is.

Hofstad	HGA G-2 en G-3		

HOFSVELD (Moosdijk) ackerlant opt *Hofsvelt* inde Schelm 1717 ORA

Hoge Steenweg *zie: Steenweg, hoge*

Hoge huis *zie: Ten Eijnde*

HOGEWEG een akker van 2 lopensaten groot, gelegen aan de *Hoichen wegh* 1608 ORA

Hogeweg Het nieuw huis en de schop met de halve wei aan het aangelag en de landerijen

	genaamd den Streep en het Raeckenhoel, e.e. op den *HogenWegh*	1693	ORA
Hogeweg	Item 9 lop. 46 roeden van den Gruenacker en een stuk teulland van 5 lop. aen malcanderen genaemt den Cuijlacker en 15 roijen, a.e. den *Hogen wegh*	1693	ORA

Vanaf 1608 de bijnaam van de Lijkweg, die al vanaf 1490 voorkwam. Na ca. 1800 verdwijnt de naam Lijkweg en spreekt men alleen nog van de Hogeweg

Hogeweg	HGA E-1 en E-2		
HOLEN-EIK	een erf gelegen omtrent de Berktstraat en genaamd de Thuende, begrensd aan een einde door de Waterstap op de *Hoolen Eyck*	1603	ORA
Holen-Eik	op het kruispunt van D 251, D 255 en D 386	1832	KD
Holeneik	op de Veldweg 50 m. westelijk van de kruising met de Meent	2010	KD
Holeneik	HGA D-1		
HOLSTRAAT	uijt sijn huijs tot Liessel genaemt de *Holstraet*	1659	RGG
Holstraat	erf tot Liessel aen de *Holse straet*	1692	ORA

Het Holstraatje liep van de weg Liessel-Vlierden naar de overgang in de Astense Aa bij Leensel. Daar lag een diepte in de weg, mogelijk een oorspronkelijke voorde, die was uitgediept en mogelijk overkluisd, een zg. hool of heul. Ook het akkergebied oostelijk van dit weggetje droeg de naam hool.

Holstraatje	langs westrand van G 763-776	1832	KD
Holstraatje	Leenselweg van Hazeldonkseweg naar Astense Aa	2010	KD
Holstraatje	HGA G-3		
HOLENVOORT (Liessel)	zaailand te Liessel in de *Hoilevordt*	1602	ORA
Holenvoort	bouwland de *Hollewert*	1872	ND

Deze waarschijnlijk overkluisde diepte lag in de weg van Liessel naar Meijel, net ten zuiden van de Hoek, om een beekje te kunnen oversteken dat vanuit het oosten naar de Astense Aa liep. Het straatje Heulke houdt er de herinnering aan vast.

Holenvoort	G 548/549	1832	KD
Holenvoort	Liessel, in de Hoofdstraat tegenover uitmonding St. Hubertusstr.	2010	KD
Holenvoort	HGA G-2		

zie: Hool/hoor

HOLSENDRIES	landerijen te Liessel o.a. de *Holsendries*	1839	ND

Waarschijnlijk bij de Holstraat, ook Holsestraat genaamd. *Zie aldaar*

hond

De Vries en Van Berkel/Samplonius geven als verklaringen: een persoonsnaam, 100 roeden = ' ha., een houtgewas, een honderdschap, een snelle rivier, een hond en een slecht stuk land. Bahlow kent het als een moerassig stuk grond. Gezien de ligging van de Deurnese Hondsbos tussen het Houtbos en het Lange Steijnenbos en het feit dat het over een akker gaat op een terrein dat gezien de toponiemen oudtijds bebost moet zijn geweest, lijkt een moeras-interpretatie hier niet aannemelijk. Beijers/Van Bussel wijzen nog op de hondsboom = spork of vuilboom, waarvan schors en bladeren een laxerend middel bevatten en het hout een uitstekende houtskool levert. Maar die boom werd hier vroeger algemeen spork genoemd, hetgeen de vele toponiemen Spurkt en Speurgt in Deurne en omgevingverklaart. Daarom lijkt ook een verwijzing naar de -honds-boom niet waarschijnlijk. Die naam komt tenminste nooit voor in de bronnen.

De hond als maateenheid treffen we in de Deurnese archieven ook nooit aan en de Deurnese hond-toponiemen liggen geen van alle bij een snelle rivier.

Dat -hond- iets te maken zou hebben met de kwaliteit van de grond ook al lijkt niet waarschijnlijk: het wordt gevonden op hoog gelegen terreinen, slechte heide- of woeste zandgronden, laag gelegen weideland en middelmatig akkerland. Wel komt het veelvuldig voor in locaties op of bij grenzen. Dat zou kunnen wijzen op een verband met de middeleeuwse gerechtsambtenaar -hond-, want één van de taken van de -hond- was het behartigen van het plaatsen van grensstenen. Het is bekend dat de plaatsen waar misdadigers werden terechtgesteld, meestal op een of andere uithoek van de dorpsgemeenschap of heerlijkheid waren gelegen, dus bij de dorpsgrenzen. Daar bij de voltrekking van het vonnis de -hond- als gerechtsambtenaar of -dienaar betrokken was, kan zijn naam ook op zulke plaatsen zijn overgegaan. (Helsen, J., Het woord hond in plaatsnamen. In: Naamkunde 1961, 90-106. Blz. 100-105). *Zie verder bij: Hoenderhof.*

HONDSAKKER	Anthonis Roijmans heeft aan Willemen van den Wasberg, wijlen Henrickszoen het 1/4e deel van de *hondsakker* verkocht, gelegen te Deurne.	1569	ORA
Hondsakker	item een stuc landts aen de *hontdtsecker*	1631	ORA
Hondsakker	een stuc gelegen aen den *hondtseckers* [1663 tussen Vriesencamp en Venacker]	1631	ORA
Hondsakker	E 179-180	1832	KD
Hondsakker	oostelijk eind Harmoniestraat	2010	KD
Hondsakker	HGA E-1		

Daar de Hondsbosakker regelmatig de akker aan de Hondsbos wordt genoemd, zijn Hondsbos en Hondsbosakker hier als één geheel beschouwd

HONDSBOS (Haageind)	die *honsbosch*	1445	FS
Hondsbos	Item noch een ecker die helft dair of genaempt in *Honsbosch* het eynde ter kercken waert gelegen neven Jannis van de Wasberch	1540	ORA
Hondsbos	een stuk land, genaamd den *Hondsbos*	1548	ORA
Hondsbos	een stuk land, genaamd den *Honsbosch*	1568	ORA
Hondsbos	land aan de *hontbossen*	1588	ORA
Hondsbosakker	item een ecker omtrent de *Honsbos*	1630	MD
Hondsbosakker	een stuk akkerland genaamd *Honsbosch*	1659	ORA
Hondsbosakker	den *honsbosacker* [tussen Heyacker en Venacker; tussen Pynacker en Hoff aen 't aengelagh]	1663	VD
Hondsbosakker	Item een stuk teulland genaamd den *Honsbos*	1694	ORA
Hondsbos	den corten *honsbos*	1701	VD
Hondsbosakker	teullant den *honsbos acker*	1701	VD
Hondsbosakker	lant genaamd den *Hons Bosacker* int Haageijnd	1715	ORA
Hondsbosakker	een ackerland genaamd den *Hondsbosch*	1739	ORA
Hondsbosakker	Anthonis Roijmans verkoopt bij deze aan Willem van den Wasberch, wijlen Henrickszoon, een 1/4 gedeelte van een stuk land, genaamd den *Honsboschecker*, gelegen naast de verkoper	1569	ORA
Hondsbosakker	item den *Hondsbosacker*	1751	ORA
Hondsbos(akker), korte -	item den korte *Hondsbosch*; item van *Hondsbosch acker*	1756	ORA
Hondsbosakker	*Honsbosacker* maatboek nr 305 en 328	1757	ORA
Hondsbosakker	teulland genaamd den *Honsbosacker*, maatboek nr 311	1761	ORA
Hondsbosakker	een stuk teulland genaamd den *Honsbosacker* maatboek nr 302	1768	ORA
Hondsbosakker	land genaamd den *Honsboschakker*	1784	ORA
Hondsbosakker	de *Hondsbosakker*, gr. 2 lop. 42 r. 5 v. gequoteerd nr 308; eenen *Hondsbosakker* gr. geh. 43 r. 1 v. gequoteerd nr 327	1790	ORA
Hondsbosakker	item genaamd den *Hondsbosakker* 2L 42R	1803	ORA
Hondsbos	D 58 en noordelijke helft van D 55/56/57	1832	KD
Hondsbos	kruising Zeelandstraat-Utrechtstraat	2010	KD
Hondsbos(akker)	HGA D-1		

HONDSEIND	de huijsinge met de bijhoorende teul- hoij- en weijlanderijen, gelegen te Deurne op het *Hondtseijndt*	1770	ORA
Hondseind	heij en weijveld by het *Hondseijnd*	1779	OAV
Hondseind	het Hofke, B 393 (Hondseind/Vloeieind)	1875	ND
Hondseind	B 384-393	1832	KD
Hondseind	tussen Oude Aa, Esdonk en Vlierdenseweg	2010	KD
Hondseind	HGA B-3		

HONDSVELDJE	B 242 (op Kleine Bottelse Akker)	1873	ND
Hondsveldje	100 m. noordelijk van het kruispunt Industrieweg-Katoenstraat	2010	KD
Hondsveldje	HGA B-2		

HONGERBERG	landt den *Hongerbergh*	1652	MD
Hongerberg	een stuc landts de *Hongerberch*	1653	MD
Hongerberg	den *hongerbergh*	1663	VD

Hongerberg	acker den *Hongerbergh*	1701	VD
Hongerberg	Een ackerlant int geheel 9L tot Vrekwijk in de *Hongerberg*, EZ Jan Teunis Smits [E 934], AZ de verkoper, EE de Lijkweg, AE Frans Ansems [E 930]		
Hongerberg	ackerlant de *Hongerberg*	1720	ORA
Hongerberg	land de *Hongerberg*	1785	VD
Hongerberg	item in *Hongerberg* nr.940 [= E 933]	1787	ORA
Hongerberg	item van den *Hongerberg* of Kividacker 6 lop. 6 r. 8 v., gequoteerd nr 940	1787	ORA

Wordt verklaard als een 'slecht stuk land waarop je honger leed' (Beijers/Van Bussel). Dat kan voor het akkercomplex waarvan de Hongerberg deel uitmaakte, nauwelijks kloppen. Voor Edelman is het juist een aanduiding van goede gronden. Dat lijkt, zo dicht naast het goed Ten Bogaert en bovenop de vreekwijkse Akker een betere verklaring.

Hongerberg	E 933, tussen Liesselseweg en Hogeweg	1832	KD
Hongerberg	dwars over de Amperestraat, 75 m. ten zijden van de Voltstraat	2010	KD
Hongerberg	HGA E-2		
HOOGAKKER	het land, genaamd de Leeghe *Hoogacker* gelegen terzijde van Vreeckwijck	1572	ORA
HOOGDONK	een stuk nieuw erf dat hij in 1691 van de gemeente had verkregen, gelegen aan de Bremortel op de *Hogh donck*	1694	ORA
Hoogdonk	de *Hoogdonk*	1824	ND
Hoogdonk	de *Hoogdonk*	1870	ND
Hoogdonk, buitenste	het buitenste *Hoogdonk*	1870	ND
Hoogdonk	de *Hoogdonk*	1899	ND
Hoogdonk	E 665, 670, 671, 672	1832	KD
Hoogdonk	ten zuiden van de uitmonding van de Berktweg op de Zonnewende	2010	KD
Hoogdonk	HGA E-2		

De Hoogdonkseweg houdt wel de herinnering aan de naam levend, maar ligt te ver naar het zuiden.

HOOGEEUWSEL	het *Hoegeusel* [bij Pijnakker en Groenakker']	1569	ORA
HOOGEIND	noch het eeusel inde Legbeempde gen. het *Hoighe eynde* totter cuylen toe	1548	ORA
Hoogeind	een halve zill hooibeemd opt *Hoecheynde* in die Rietbeemd	1576	ORA
Hoogeind	uijt sijn huijs opt *Hoocheijnt*	1659	RGG
HOOGTE (Heiakker)	et tribus lopen ackren quondam dicti *Oghe*	1421	DC
Hoogte	beemd die *hoechdt*	1434	HP
Hoogte	noch een stuc beemds gel. aen die *Hoecht*, geheyten die Trendt	1502	ORA
Hoogte	een eeusel gel. aende *Huechde*	1543	ORA
Hoogte	ex agro dicto dat *Hoogstuck*	1551	CE
Hoogte	de helft van een euselvelt in de *Huecht* gelegen en genaamd het Mastbroeck	1575	ORA
Hoogte	een euselveld, genaamt de *Hoiche*	1605	ORA
Hoogte	een akker gelegen te Deurne in de *Hoichde*, het andere einde op de Mestweg	1608	ORA
Hoogte	item alnoch een stuck groesse gelegen inde *Hoeft*, a.f. het waeterlaet	1637	ORA
Hoogte	ex agro dicto dat *Hoogstuck*	1638	HC
Hoogte	weyvelt de *heucht*	1701	VD
Hoogte	item de helft van het weijveld de *Heugt*, gr. geh. 7 lop. 43 r. 12 v.	1789	ORA

Hoog+t is een collectiefvorm, hetgeen wil zeggen, dat het hier een aantal hoger gelegen percelen bij elkaar betreft. Dat verklaart ook dat er een beemd bij is -heel normaal gezien de ligging in 'de Eeuwsels', maar ook, een beetje hogerop waarschijnlijk, een akker.

Heugd	D 391	1852	ND
Hoogte	D 391 en aangrenzende percelen	1832	KD
Hoogte	tussen Kleine Vos en Koninginnepage	2010	KD
Hoogte	HGA D-1		
HOOGTE (Liessel)	land gelegen in de *Hoigen* te Liessel	1617	ORA
HOOIAKKER	aen stuck landt gelegen inde Hoijecker groot 10L	1630	MD

HOOIBLAAKT	een perceel weiland genaamd den Blaeckt, begrensd aan een einde naast of op de *Hooiblaeckt* en het andere einde naast de Gemeente	1589	ORA
Hooiblaakt	Vuijt ontrent eenen bunder soo weijveldt as hoyveldts inde Blaeckt, U.L. de gemeijnen *hoyblaeckt*	1643	CR
Hooibraak	een stuk teullant gelegen omtrent den Boogaert met een stuk hooilant gelegen in de Breemwortel genaemd de Hoybraeck	1651	ORA

Een verschrijving?

Hooiblaakt	Uijt een weijvelt gelegen aenden Blaeckt, A. L. den *hoijblaeckt*	1678	DC
Hooiblaakt	Een weijvelt gelegen aen de Blaeckt, A.L. de *Hoijblaeckt*	1754	CR

Daar in 1643 wordt vermeld dat de Hooiblaakt 'uno latere' (= ten oosten of 'aan de ene zijde') van de Blaak ligt, en in 1678 en 1754 dat die ten westen 'alio latere' (=ten westen of 'aan de andere zijde'), is een localisering niet eenvoudig. Wellicht worden er de buitenranden van de Blaakt mee bedoeld, zelf een moerasveld, maar aan de randen wellicht net geschikt voor hooiweiden.

Hooiblaakt	aan verschillende zijden van de Blaakt	1832	KD

Voor Blaakt: *zie aldaar*.

HOOIDRIES	Nog uit een stuk land geheten den *Hoydries*	1506	HP
Hooidries	Noch een ecker gelegen neven Henricx Codolofs ende Willem Meyelmans genaempt den cleynen *hoydries*	1540	OAD
Hooidries	een stuk land, zoals dit perceel alhier gelegen is op de *Hoijdriessen* en genaamd is den Witmortel	1573	ORA
Hooidries	een perceel land groot omtrent een halve lopense en genaamd die *Hoij driesken*	1583	ORA
Hooidries	een stuk akkerland te Deurne aan de *Hoijdriessen*	1591	ORA
Hooidries	een akker te Deurne in de *Hoydriessen*	1625	ORA
Hooidries	item aen ecker gelegen opte *Hoijdriessen*	1630	MD
Hooidries	item eenen ecker genaempt de *hoijdriessen* inde Reck	1630	MD
Hooidries	item eenen ecker gelegen opten *Hoijdriessen* EZ de vrouwe van Lijssel AZ Jan Gevers EE de wech 1L	1630	MD
Hooidries	een akker gelegen in de *hooidriessen* in de Reeck	1639	ORA
Hooidries	een akker gelegen alhier in de *hooidriessen*	1642	ORA
Hooidries	de *hoydries*acker	1663	VD
Hooidries	stuck hoy teullant genaempt de *hoydriessen*	1663	VD
Hooidries	den hooydriessen [bij Venacker]	1701	VD
Hooidries	het *hoydries*ackercken [bij Bakerman; bij Thient; bij Leemstuck]	1701	VD
Hooidries	acker op den *hoydriessen* [bij de Eeckelhoff en de Camacker]	1701	VD
Hooidries, lage	de legh *hooydriessen* [bij Adsel en Neeradsel]	1701	VD
Hooidries	een akker land de Pijnacker in de *Hoydriessen*	1723	ORA
Hooidriesakker	item den *Hoijdries* acker	1751	ORA
Hooidriesakker	*Hoijdriesacker*, maatboek nr 202	1757	ORA
Hooidriesakker	*Hoijdriesacker* maatboek nr 252	1763	ORA
Hooidriesakker, lage	de Leege *Hoijdries*acker maatboek nr 197	1763	ORA
Hooidriesakker	erven aan de Zijlberg, o.a.: *Hooidries*akker	1770	ORA
Hooidries	waarschijnlijk D 252-254 of daaromtrent	1832	KD
Hooidries	noordelijk van de Veldweg tussen Patrijs en Vliersingel of daaromtrent	2010	KD
Hooidries	HGA D-1		

HOOILOOP	een hooiland in Liessel genaamd de *Hoyloop* in de Bulten	1695	ORA

De Bulten lag in de Garst, net ten zuiden van de Elsert (*zie aldaar*)

HOOIMAKER	Item een stuck lants opten wolfsberch - item een stuek lants [daar]omtrent gelegen genaempt den *hoyemeker*	1604	ORA

hool/hoor

Beijers/Van Bussel wekken de indruk dat beide woorden hetzelfde betekenen en door elkaar gebruikt konden worden: "-Holenvoort/Horenvoort- 'de palude prope hoelen/hoerenvoert' Deurne, 1380". Een hool is echter

een scherpe, door mensen mogelijk aangescherpte diepte in een weg, waardoor er een verbinding tot stand kon komen tussen water aan de ene en aan de andere zijde van die weg. Deze plek kon later weer overkluisd zijn. Er kon een duiker liggen en zelfs een lage boogbrug. Dit woord kennen we ook als -heul-. In Rotterdam lag eertijds over de Schie de Heulbrug. In Liessel lag een Hool, ook geschreven Hoel (maar uitspraak: hool!), bij het Holstraatje en een Holenvoort bij een straat Heulke.
Een hor(e) is volgens De Vries een moerassige, modderige plek. In Liessel lag ook een Horenvoort, maar niet op de plaats van de Holenvoort! Van Berkel/Samplonius geven ook aan -hool- de betekenis van moerassige plaats, maar de vraag is of dat juist is. Zij verwijzen daarbij naar -hel(le)- dat ook volgens De Vries een lage moerassige plaats is. Dat komt wel overeen met het Hellegat in Deurne. Toch werden in Liessel de Holenvoort en de Horenvoort uit elkaar gehouden.
Uiteindelijk stelde Gysseling in een artikel over de toponymie van West-Vlaanderen dat het woord Heule een prehistorische oorsprong moet hebben. Waternamen zijn meestal heel oud. Meestal zijn waternamen afgeleid van zelfstandig gebruikte bijvoeglijke naamwoorden die op eigenschappen van de rivier wijzen, zoals glanzend of uitstekend, of zinspelen op de helderheid van het water, de kleur van de bodem of de loop van de beek (boogvormig, hoekig, meanderend). Heule zou afgeleid zijn van een indo-europees woord kûla. Door latere Germaanse invloed vond een verschuiving plaats van -k- naar -h- bij het woordbegin. Het grondwoord zou akeu kunnen zijn, bij uitbreiding keul, met de betekenis glanzen.

HOOL (Liessel)	weiland gelegen te Liessel, t. p. g. *Thoel*, aan het Looneijnde	1631	ORA
Hool	Noch een loepense geheijten het *Hoel*, dander eijnde het waeterlaet	1631	ORA
Hool	Item een stuck erffen genaempt het *Hoel*, u. l. t`waeterlaet	1634	ORA
Hool	het *hoel*	1663	VD
Hool	een weiveld genaamd het *Heulken* onder Liessel	1669	ORA
Hool	Item het hogh *holken* voor zo groot of als het daar gelegen is	1694	OAD
Hool	60 roe groesland int *Hoel*	1695	ORA
Hool	36 roe groesland genaamd het *Hoelken*	1695	ORA
Hool	lant genaamd het Rontvelt int *Hool* tot Liessel	1720	ORA
Hool	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder het *Hool*	1734	ORA
Hool	een stuk groesland gel. te Liessel in 't *Hoolke*	1764	ORA
Hool	erfdeling in Liessel, o.a.: Hoog Hoolken	1768	ORA
Hoolke	een perceel land gel. te Liessel, genaamd het *Hoeulke*, zijnde groese, gr. 35 r. 10 v., e.z. wed. Gerit van Loon, a.z. e.e. Jan Peter Bollen a.e. Peeter Eijmers	1782	ORA
Hool	een stuk groes en land genaamd het *Hool* of Weijer van de Smit, gel. te Liessel, e.z. de waterlaat, a.z. Lambert Janse van de Mortel, ten quohiere bekend sub fol. 2214 en gequoteerd nr. 1043	1786	ORA
Hool	een stuk nieuw erve, gr. geh. 5 lop. 40 r. 14 v., gequoteerd nr 1383, gelegen alhier in 't *Hool* te Liessel, e.z. Antonij Peeter Daniels, a.z. Goort Lambers Verrijt, e.e. Peeter van Stratum, a.e. de straat	1788	ORA
Hool	in het Hool, G 749, 758, 764, 765	1853	ND
Hool	het Hool, G 749, 758, 764, 765	1872	ND
Hoolschen Akker	G 744	1888	ND
Hoolchenakker	G 744	1888	ND
Hool	G 744-765	1832	KD
Hool	oostzijde van Leenselweg tussen Mgr. Berkvensstraat en Astense Aa. Dit stukje van de Leenselseweg heette in 1832 Holstraat *(zie aldaar)*	2010	KD
Hool	HGA G-3		
HOOLBIEZEN	een stuk erf tot Vreckwijck teijnden de Berckt genaamd de *Hoelbuess*	1691	ORA
HOOLKENSBEEMD (Liessel)	dat cleyn beemptke by *hoelkensbeempt*	1443	HP
Hoolkensbeemd	Item noch het half hoy gel. inde *Huelkens beempt* tot Liessel	1547	ORA
Hoolkensbeemd	een beemd, gelegen in den *Huelkensbeemd*	1567	ORA
Hoolkensbeemd	een stukske hooibeemd, zoals dit perceel te Liessel is gelegen en genaamd is den *Hoolkens Beemd*	1578	ORA
Hoolkensbeemd	een stuk hooibeemd in de *Hoelkesbeemd*	1585	ORA
Hoolkensbeemd	akker den *Hoelkensbeempt*	1590	HP

Hoolkensbeemd	Nog een hooiveld in de *Dulkensbeemd*	1605	ORA
Hoolkensbeemd	verder een akker genaamd de Hooge Acker een perceel gelegen naast de *Heulkensbeemd*	1607	ORA
Hoolkensbeemd	een hooibeemd gelegen in de *Huelkensbeemd*	1608	ORA

Met de Hoge Akker in Liessel wordt gewoonlijk de Hoge Liessel (zie aldaar) bedoeld.. Dat wijst op een locatie naast de Leenselweg bij de Hool (*zie aldaar*) bij de Astense Aa. Dat dwingt tot

Hoolkensbeemd	G 763 en/of G 930	1832	KD
Hoolkensbeemd	links en/of rechts van Leenselweg bij kruising met Astense Aa	2010	KD
HGA	HGA G-3		

heerde

De plaatsnaam Heerde in Gelderland luidde in 838 Herodna, in 1190 Herthen. Er wordt daar verband vermoed met -herde- = kudde (Van Berkel/Samplonius) of met -hard- dat 'harde zandgrond' zou betekenen (De Vries)

HOORDE *zie Thora*

HOREBEEK	aen *Hoijrenbeeck*	1621	ORA

Gezien de eenmalige vermelding mogelijk een beek in de directe omgeving van het Horepad (*zie aldaar*). Dan zou dus de Derpse Loop bedoeld kunnen zijn

HOREPAD (Centrum)	Verder verkoopt hij hem zijn part in een stuk land zoals dit perceel gelegen is in de akkers op de Cranenbraeck, begrensd aan een zijde naast Meester Gerit Nouts, aan de andere zijde naast Henrick Rutten, uitstrekkende tot op den *Hoerenpatt*	1572	ORA
Horepad	Vuijt eenen acker groot ontrent derdalff lopensaeten genaemt den Wolffsberch boven de Kercke, U.L. den *Hoerenpat*, A.L. den Lijckwech,U.F. Daniel Gerarts, A.F. scerp vuijt scietende	1643	CR
Horepad	lant geheyten *Hoere Padt*	1652	MD
Horepad	stuck lants de *Hoere Pat*	1653	MD
Horepad	Uijt eenen acker groot ontrent derdalf lopensat genaemt den Wolfsberch boven de Kercke, U. L. den *Hoerenpat*, A. L. den Lijckwech, U. F. Daniel Geraerts, A. F. scherp uijtschietende	1678	CR
Horepad	Item nog eenen acker groot een loopensaet en vijffthien voeten beijde alhier gelegen inden Wolfsberch neffens erve, d'een zijde den *Hoerenpad*, d'ander zijde den Lijckweg, d'een eijnde nu Gerit Claessen, d'ander scherp uijtschietende	1678	CR
Horepad	een stuk teulland op den Wolfsbergh, groot 2 lop. , e.z. koper (Claes Aert Clous), a. z. Isbout de Lou, e. e. den *Hoerepadt*, a. e. den gemijne wegh	1692	ORA
Horepad	Item een stuk teulland gelegen op den Wolffsbergh de [ene] sijde naest den *Hoerepadt*, a.z. den gemeijnen wegh	1693	ORA
Horepad	acker langhs den *Hoere Padt*	1701	MD
Horepad	den wolffsbergh op den *hoerepat* uytschietende	1701	VD
Horepad	in de Wolfsberg 3L, EZ Jan Flipsen [E 198], AZ de weg, EE Gomert van der Voort [E 175], AE de hoere pad	1710	ORA
Horepad	den Wolfsberg acker aant H. Geest huijske opden Hoere pad	1732	VD
Horepad	Uijt seecker stuck ackerlants groot ontrent 2 loopensats 38 roeden en 2 voeten. Item nogh eenen acker groot een loopensats en 15 voeten, beijde alhier gelegen in den Wolfsbergh neffens erffve, d'een zijde den Hoerenpat, d'ander sijde den Lijckwegh	1754	CR
Horepad	akker aan het armen huijs op de Hoere pad int Kerkeijnt EZ Willem vande Mortel, AZ de Groene weg naar de Zijlberg	1790	ORA

In 1643 en 1754 liggen er akkers aan Horepad en Lijkweg. Van Isbout de Lou zegt MED, dat die in 1683 op E-175 woonde. Het betreffende grondstuk uit 1692 heeft dus het Horepad in het noorden, Claes Aert Clous in het oosten, de gemene weg in het zuiden en Isbout de Lou in het westen. Wanneer men de windrichtingen iets opschuift (noordwest, noordoost, zuidoost en zuidwest, dan is de oplossing, dat hier E-176 bedoeld wordt, dat in 1701 van een Claes Claesen Clous was. De akker van 2 lop., 38 roeden 2 voeten vinden we ook terug als de driehoekige akker E 176, met de oostzijde aan de Lijkweg, in 1653 in het bezit van Daniel Gerrits.
Dan liep het Horepad dus zuidelijk of noordelijk van deze driehoekige ("scherp uitschietende") akker. De ka-

dasterkaart van 1832 geeft een voetpad aan langs de noordzijde van E 176.
Aan het Horepad moet ook een akker gelegen hebben waarlangs aan de ene kant in 1790 de Groeneweg liep en aan de andere kant een akker van Willem van de Mortel lag. Deze laatste akker kan alleen E 198 geweest zijn. Dan moet het Horepad daar langs hebben gelopen. De akker van 1790 kan dan alleen E 197 geweest zijn. Ook die grensde aan de Groeneweg, alsmede aan Willem van de Mortel. Het Horepad stak dus kennelijk de Lijkweg over en liep dan tussen E 197 en E 198 naar de Groeneweg.

Horepad	van de Groeneweg tussen E 197 en E 198 door, de Lijkweg overstekend en dan langs de noordrand van E 176 langs de zuidrand van E 177-182 en E-173 naar de Molenweg naar Veldheuvel	1832	KD
Horepad	Van de rotonde Europastraat/Molenstraat naar oostzijde van Oude Liesselseweg ter hoogte van de uitmonding van de Peppel	2010	KD

Waarom dat pad de naam Horepad droeg is niet duidelijk. Een -hore- is een moerassige plek. Die kan op het akkercomplex hebben gelegen, net als het Hellegat. De locatie is echter onbekend.

Horepad	HGA E-1		
HOREVLAAS	Jan Frans Adriaans t.b.v. Arnoldus Francis Bouwmans aan de *Hoeren Vlaas* in het Derp, aan de noord zijde, EZ Thomas Timmermans, AZ de gemeente, AE een straat	1779	ORA
Horevlaas	item de helft van een perceel nieuw erve naast erve van Cornelis Doers gelegen alhier inde *Hoerevlaas*, gr. geh. 3 lop. waarvan Peter Hoeijmakers de wederhelft heeft	1788	ORA
Horevlaas	Weiland de *Hoerenvloos* nabij het Station, kadaster sectie F nrs. 70 en 682	1937	NT

Cornelis Doers had in 1791 F 71 in bezit. De kinderen van Jan Adriaans bezaten in 1791 F 69.

Horevlaas	F 61-F 72	1832	KD
Horevlaas	Het gebied van de Spoorlaan van Stationsstraat tot station	2010	KD
Horevlaas	HGA F-1		
HORENVOORT	Joannes van der *Horenvoert*, cijnsbetaler in Deurne	1340	HC
Horenvoort	liberis Heijlwigis de *Hoerenvoert*; Heijlwigis de *Hoerenvoert* et liberis pro Joes de *Hoerenvoert*	1380	HC
Horenvoort	Henricus filius Dominus Gevardi et liberi Katarina de Beken de Palude de *Hoerenvoert*; Katharina relicta Henricus vander Hove et Katharina eius filia	1380	HC
Horenvoort	Henrico filio Domini Gevardi de Beke de palude propre *Hoerenvoert*	1380	HC
Horenvoort	Katharina relicta Henricus vander Hove et Katharina eius filia pro Henrico filio Domini Gevardi de de Beke de palude propre *Hoerenvoert* (in de kantlijn: relicta est post morte Jois pro tercia parte)	1380	HC
Horenvoort	i.l.d. *horenvoort* a.l.d. lyesel	1384	BP
Horenvoort	de palude prope *hoervoert*	1418	HC
Horenvoort	te Liessel gen die *horenvoert*	1418	HC
Horenvoort	de bonis ter *horenvoert*	1418	HC
Horenvoort	item ut enen camp erfs geheiten pryemscamp tot Lyessel over die *horenvoirt*, e.e. en a.e. op een water aldair geheiten daa	1429	HP
Horenvoort	de hereditate sitis te Liessel aen die *Horenvoert*	1448	CR
Horenvoort	de hereditate sita propre *Horevoert* inter hereditate Henricus filius Jois Coemans ex uno et inter hereditate Fredericus vanden Berge ex alio latere	1448	CR
Horenvoort	de hereditate sitis prope *Horevoert* videlicet ex agro et campo mericali et alio campo dcito eeusel ome... sitis iuxta hereditate Henrici filij Andree Amelij tendentes iuxta Coemen plateam (straat) ibidem	1448	CR
Horenvoort	sitis te Liessel aende Horenvoirt	1499	HC
Horenvoort	de Palude prope *Horenvoirt*	1499	HC
Horenvoort	erf genaamd *Horen voert*	1529	CRI
Horenvoort	goed genaamd Ter *Horenvoirdt*	1529	CRI
Horenvoort	uit het derde deel v.e. akker geheten in die *Horenvoirt* den straetacker	1530	HP
Horenvoort	2 stucken lants, den andere gen. die *Hoervoirt*, UL. die kijnderen Peter Vijnen, AL. die kijnder Lambert v. Brugge, UF. gemeyn straet, AF. gemeyn Pat	1540	ORA
Horenvoort	stuck erfs, gen, sGrevenhostadt cum att., gel. Liessel; - stuxken lants, gel. dairomtrent gen. *Horenvoirt*	1544	ORA

Horenvoort	stuck lants, gen. die *Horenvoirt*, UL. erffenis Jan Diricx, AL. capelle van Liessel	1545	ORA
Horenvoort	allen alsulcke percelen van erven metter huysinge ende toebehoirten als hij in coepe vercr. hadde (....) wtgenomen 5 copsen genaemt die *Horenvoirt*	1548	ORA
Horenvoort	de hereditate dictum liberi sitis te Liessel aende *Horenvoirt*	1551	CE
Horenvoort	de palude prope *Horenvoirt*	1551	CE
Horenvoort, Ter	de bonis ter *Horenvoirt*	1551	CE
Horenvoort	de hereditate sita propre *Horevoirt* videlicet ex domo orto et ceteris	1551	CE
Horenvoort	de hereditate sita prope Horenvoirt *videlicet* ex agro et campo mericali et alio campo dicto Eensel ....site iuxta hereditate Henrici filij Andree Amelij tendendem iuxta communeus plateus ibidem	1551	CE
Horenvoort	de hereditate sita aen die *Horenvoirt*	1551	CE
Horenvoort	ontvangen een stuk land, genaamd in den *Horenvoirt*, begrensd aan een zijde naast de kapel van Liessel, aan de andere zijde naast de weduwe van Henrick van Bree, aan een einde de kapel van Liessel en het andere einde naast Nicolaas van Doerne	1574	ORA
Horenvoort	een stuk groese, genaamd de Bosch, gelegen omtrent de *Hoirevoirt*, het andere einde op het Geluck	1583	ORA
Geluk	een hooiveld te Liessel gelegen in het Geluck, naast de Aa en naast de kapel van Liessel	1583	ORA
Horenvoort	Heer Rutger van Eyck voer Geryt Rutgers zoen van Eyck als sterffelic laet der IIter portien, der capellen tot Liessel Sinter Claus ende Sinte Martens voer Hogaerd den Smet, voer Heren Henrick Bruyn priester vuyt erffve geheyten *Horenvoert*	1592	CRI
Horenvoort	Heer Gerit Celen voer Jannen zoen Henric Celen vanden lester geboorte voer Meester Hubrecht Celen als sterffelic laet ende rectoir des altaers van onsen Liever Vrouwen ende Ste Hubrecht in Liessel gelegen vuyt erffve geheyten die *Horen Voirdt*	1592	CRI
Horenvoort	Margriet dochter Jans van Liessel op die helft ende Lisbeth die weduwe Cornelis Jans zoen van Liessel met haerse dochter Marijen voer Cornelissen voirschreven ettca vuyten gueden ter *Hoerenvoirdt*	1592	CRI
Horenvoort	een stuk zaailand gelegen te Liessel in de *Hoirevordt*	1602	ORA
Horenvoort	de hereditate (...) sitis te Liessel aende *Horenvoirt*	1638	HC
Horenvoort	den *heurewert*	1663	VD
Horenvoort	Een stuk teulland genaamd den *Heurewert*	1692	ORA
Horenvoort	den *Heureweert* te Liessel	1772	OAV
Horenvoort	Janus Verhorevoort, ' 31-10-2001, 85 jaar oud	2001	ED

Horenvoort en Geluk liggen in 1583 in elkaars nabijheid. Het geluk moet naast de Aa liggen en naast de kapel van Liessel. In 1832 lag De Gelukken ten zuiden van de Gentenakker, die weer aan de zuidrand van het kapelperceel grensde. De Horenvoort kan daarom niet anders gesitueerd worden dan bij de overgang over de Aa ten zuiden van de kapel en niet bij Leensel.

Horenvoort	kruising van de Baansche Weg met de Astense Aa, G 692	1832	KD
Horenvoort	Liessel, kruising Zand/Astense Aa	2010	KD
Horenvoort	HGA G-2 en G-3		
HORENWAL (Liessel)	het dorde deel in enen stucken erfs, gel. ter stede Liessel, gen. den *Hoerwael*, welck heel stuc gel. is UL. Willem coeper, AL. relicta Jan Dircks, UF. Willem Zwaegher, Goeyaert Goeyloefs, AF. die gemeynt	1505	ORA
Horenwalsakker	wt stuck lants, gen. den *Huerenwal*secker	1545	ORA
HORSENAKKER	den *horsenacker*	1663	VD
Horsenakker	lant genaamd den *Horsen acker* op het Vloijend.	1715	ORA

horst

Horst, een afleiding van *hursti, is een beboste of met struikgewas begroeide opduiking in een moerassig terrein. Volgens Marley bevindt zich een concentratie van horst-namen in Westfalen. Vanuit dat gebied zou het element zich verbreid hebben over Noordoost-Duitsland, Nederland en Engeland. Hij definieert het als 'verhe-

venheid met secundaire begroeiing na oorbaarmaking door vuur.(Beijers/van Bussel)
In Oost-Vlaanderen is hurst een glooiing, b. v. de hellende berm langs een vaart. (TerLaak,94), dus niet per se zelf een hoogte.

HORST (Liessel)	een stuck erfs geheyten die *Horst* metten graef, gel. neven tbeemptken ende met eenen wech over die Cuylen, welck stuck erfs gel. is tot Liessel	1546	ORA
Horsten	Arenbroek in de *Horsten*	1766	ORA
HORST, (Moosdijk)	in de lange *horst*	1663	VD
Horst	een stuk heide van de gemeente genaamd de Lange *Horst*, gelegen op den Mosdijck	1691	ORA
HORSTEN (Walsberg)	de Horsten, D 418	1865	ND
Horsten	C 418	1832	KD
Horsten	aan het zuidpunt van het doodlopende deel van de Kuilvenweg	2010	KD
Horsten	HGA C-4		
HORSTEN (Grote Bottel)	de Horsten, B 517	1874	ND
Horsten	B 517 tussen Gubbels (zie aldaar) en Oude Aa	1832	KD
Horsten	westrand van de Esdonk, iets zuidelijk van de uitmonding van de Grote Bottel	2010	KD
Horsten	HGA B-3		
HORSTSTRAAT	westelijke zijstraat van de Commerstraat tussen Romein en Beender	1832	KD
Kampke	F 82, aan de *Horststraat*	1836	ND
Horststraat	Romeinstraat	2010	KD
Horststraat	HGA F-1		
HORSTSTREEP	den *Horststreep*, den *Horststreep*akker	1808	ORA
HOUT, NIEUW	wt camp erfs, gen. het *Nijenhout*, UL. erffenis Jan Diricks die Jonge, AL. Daemen Tymmermans, UF+AF. gemeynte (wrsch Liessel)	1540	ORA
HOUTAKKER (Deurne)	ut enen stuc lants geheiten die houtecker, a.z. erf dat Jan Sceymekers was	1433	HP
Houtakker	een stuk land, genaamd den *Houtecker*	1587	ORA
Houtakker	een akker te Deurne gelegen in de *Houteckeren*	1609	ORA
Houtakker	item een stuck lant genaempt de *Houtecker* EZ Lambert Cuppens AZ Ceel Peters AE Hanrick Jan Aerts EE Jan Flips groot 37R	1630	MD
Houtakker	item een stuck lants omtrent de *Houtecker* gelegen EZ Lambert voors. AZ Houb Houben AE Heer Peter Heijecker 35R	1630	MD
Houtakker	een stuk land gelegen aen't *houteckercken*	1633	ORA
Houtakker	item alnoch een stuck landts genaemt de *Houtecker*	1637	ORA
Houtakker	Vuijt eenen acker genaemt den *Houtacker* U.F. de Heere van Dorne naer den Hygert	1643	CR
Houtakker	een zeker stuk land te Deurne ter plaatse genoemd de *Houtekkers*	1649	ORA
Houtakker	den *houtacker*	1663	VD
Houtakker	een acker genaempt den *Houtacker* als den selve in sijn palen is gelegen	1663	ORA
Gelint	'n acker aen Pouwels Conincx gelint (E 206, 237-270) [bij Grote akker, Haeckacker (E 223), Panacker (E 214, 215, 225, 227, 248, 258); bij Reekakker en *Houtakker* (D 102/103)]	1663	VD
Houtakker	Uijt eenen acker genaemt den *Houtacker* groot ontrent 20 lopensaten, staet op't maetboeck No. 338 aenden Zeijlberg	1678	CR
Houtakker	een stuk akkerland genaamd den *Houtacker*, a.e. het kerckenlant van Doerne	1694	ORA
Houtakker	den *houtacker* [bij Venacker]	1701	VD
Houtakker	den cleynen acker of *houtacker*	1701	VD
Houtakker	Uijt eenen acker genaamt den *Houtacker*	1754	CR
Houtakker	Zijlberg, D 102, 103	1843	ND

Houtakker	D 102/103	1832	KD
Houtakker	Tussen oosthoek Geul en oosthoek Roer	2010	KD
Houtakker	HGA D-1		

HOUTAKKER (Vloeieind) een huis met de hof en het erf daarbij en aangelegen met de halve boomgaard, schuur en bakhuis alhier staande en gelegen op het Vloeijeijnde, met een akker daarbij en aan gelegen, genaamd den *Houthecker* 1572 ORA

HOUTBOS	een stuk land, genaamd den *Houtbosch*	1583	ORA
Houtbos	een stuk land, zoals dit perceel alhier gelegen is aan de *Houtbosschen*, begrensd aan een zijde naast Aert voornoemd, aan de andere zijde naast Gerit Meus met meer anderen en aan beide de einden naast Jonker Henrick van Doerne	1588	ORA
Houtbos	vuijt eenen acker genaemt den *Houtbosch*, u. f. Ottho de Visschere	1643	DC
Houtbos	den *houtbos*	1663	VD
Houtbos	Uijt eenen acker genaemt den *Houtbos*	1754	DC

Daar bezit van Otto de Visschere naast de Venakker (D 48) lag (*zie aldaar*) en iets ten zuiden daarvan de Hondsbos (D 54-58) lag, zal de Houtbos waarschijnlijk tussen Hondsbos en het land van Otto de Visschere gelegen hebben.

Houtbos	D 57, 50, 51 (?)	1832	KD
Houtbos	ter hoogte van kruising Utrechtstraat/Limburgstraat (?)	2010	KD
Houtbos	HGA D-1		

	Art Mathijs *Houthoex* verhuurt een windmolen en watermolen	1486	BP
	Aert Matijs *Houthoecx* heeft opgedragen aan den secretaris ten behoeven van Jan van Doerne, kanunnik in Luik, den chijns van den Vloet of van Bruheze	1494	BP
HOUTENHOEK	den *Houterenhoek*	1841	NAD

Het is opmerkelijk dat na het patroniem Houthoex vóór 1500 het toponiem Houtenhoek pas na 1800 opduikt. Houteren is een gebruikelijke meervoudsvorm voor bomen.

HOUTERWEG	Jan Houben en Hanrick Jan Goossens verkopen aan Jan Peter Goossens een stuk land gelegen aan de *Houdterweg*	1633	ORA

HOUTERS	Item nog de twee akkers, genaamd die *Houters* [wrsch. Vreekwijk]	1575	ORA

Waarschijnlijk identiek met Houtveld *(zie aldaar)*

marktterrein	het *houdtwerck* ende veerder gerieff sal gestelt weerden vande verckenmerckt voorder naerden Huevel toe, soo als oock potten, cannen ende verder aerdewerck	1684	CD

Deze markt moet op de huidige Oude Helmondse Weg geweest zijn, daar die de verbinding vormt tussen de varkensmarkt op de hoek Martinetstraat/Markt en de Heuvel

HOUTMORTEL	ende een streepke gruens geleghen in die *houtmortel* tusschen des Jan Sceymekers erf	1433	HP
Houtmortel	een stuck erfs genaempt den *Houtmortel* cum edificijs et attinentijs, gel. aenden Zeylberch, met oick drie gebonts schueren staende opte andere oude hostadt op deijnde ter eckeren wairt	1548	ORA
Houtmortel	de prato dicto *Houtmortel*	1579	CE
Houtmortel	Item d`eeusselveldt daerontrent [Zeilberg] gelegen genoemt den *Houtmortel*	1621	ORA
Houtmortel	van eenen beempt geheten *Houtmortel*	1640	CE
Houtmortel	vuijt een weijvelt genaemt aen den *Houdtmortel* geleghen aenden Zeijelberch, a.f. de gemeijn straete	1643	DC
Houtmortel	Uijt een weyvelt genaemt den *Houtmortel*, aende Zeijelberch	1678	DC
Houtmortel	uijt een weijvelt genaemt den *Houtmortel* aen den Zeyelberg	1754	DC

HOVELS (Breemortel)	land op Geen *oevels*	1423	BP
Hovels	enen ecker gel. aenden Scatgraeff, die *Hoevels*, omtr. IIJ loep	1502	ORA
Hovels	een stuc lands, geheyten den *Hoevels*, UL. erf. Heylwygh Rutten Danels dr., AL.		

	die hoeve van Esp, UF. Lambrecht Rutten Bex sn. Wilner, AF. die Gemeynt	1503	ORA
Hovels	lant te Vreeckwijk genaamd het *Hovel*, UL+UF Rutten Maes, AL Huijgen Spirinc, AF Willem Pegs	1527	ORA
	lant te Vreecwijk op de Hoge ecker, gent. den Schelft, UL Huijge Spirincx, AL+UF Rut Maes	1540	ORA
Hovels, Neer-	2 lopens lants gelegen aenden Scatgraeff gen. het *Neerhovels*	1542	ORA
Hovels	die helft van een stuck lants, gen. *Hoevelsche*	1543	ORA
Hovels, Neer-	1/2 lop. lants gel. aenden Scatgraeff het *Neerhovels*	1544	ORA
Hovelse	een ecker lants, gen. het *Hoevelsche*	1545	ORA
Hovels	Verder nog 2 akkers zoals die gelegen zijn in de Vreeckwijckse akkers omtrent de *Hoevelsche*	1575	ORA
Hovelse	een stuk land genaamd het *Hovensche*, zoals dit perceel gelegen is alhier in de Vreeckwijckse eckers, begrensd aan een zijde naast Meus Becx, aan de andere zijde naast Peter van Herssel, aan een einde naast Gevert Manders en het andere einde naast de Groenen weg	1589	ORA
Hovelse	Met nog een stuk land, al hier gelegen en genaamd het *Houvensche*, begrensd aan een zijde naast de waterlaat	1589	ORA
Hovelse, Hoog	een stuk landgenaamd het Hoog *Houvensche*, het andere einde naast het Convent van Binderen	1589	ORA
Hovelse, Hoog-	heeft vercocht aan Thijs van den Cruijs een stuk akkerland te Deurne genaamd 't *Hoechoevensche*, neven erfe Goert van Eyck (e.z./a.z.) en van erf. Ceelken van den Bogaert [E 903] tot op erf. Jenne Snabben	1590	ORA
Hovels	Heijlwich weduwe Peter Coexs ende Oda dochter Marcelis Coexs met VI kijnderen voer Marcelis Coexs voer Heylwich zijnen zuster gedeelt voer Lisbet die weduwe Marcelis Coexs voer Marcelis Peter Coexs zoene vuyten *Oversche* Ecker voirtijts Henrixs Jans zoene van Liessel	1592	CRI
Hovels	een sestersaet lant metter schuer daerop staende, gelegen aende *Doevels* te Doerne. 1. Jan van Overlants, 2. Peter Coepers, 3. Aernt Henes, 4.'sHeerenstraete	1613	HAR
	Net als bij Veldheuvel/Veldhoven wisselen hier Hovel en Hoven elkaar af.		
Hovels	E 882, 883 (Hoog-H) en de zuidelijke helft van 884 en 885 (Neer-H)	1832	KD
Hovels	In zuidwesthoek T-kruising Dr. Hub. van Doorneweg-Indumastraat	2010	KD
Hovels	HGA E-2		
	Zie ook: Oevels		

HOVENSE *zie: Hovelse*

HOUTVELD	F 144	1897	ND
Houtveld	westrand Leembaan tussen Steenovenweg en R. van Rhijnstraat	2010	KD
Houtveld	HGA F-1		
HUETAKKER (Moostdijk)	Den *Huetakker*	1693	ARK
HUETBERG (Moostdijk)	Den *Huetberg*	1693	ARK
HUIBENKAMP (Liessel)	Uijt eene stuck lants en tijmmeringe daer op staende ter plaatse geheten *Huijben*-camp te Liessel	1493	HP
Huibenkamp	stuk land met wat timmersels erop te Deurne ts geh. *Huyben Camp* te Liesel	1530	OAD
Huibenkamp	een ecker gen. *Huybencamp*	1544	ORA
Huibenkamp	nog een stuk land, genaamd *Huijben Camp*	1589	ORA
HUIPENDONK	een mud rogge uit een akkerland geheten die *Huipendonck* met een huisje daarop. e.e. erf. der kercke van Deurne	1508	HP

huis

Het element komt in verschillende combinaties voor, t.w. in uitdrukkingen als: 'huis, hof en erf', maar ook in benamingen als bouwhuis, blokhuis, hooghuis, waarmee veelal versterkte hoeven of kleine burchten bedoeld werden. Volgens de beschrijvingen van Van Leefdaal en Brock is de regio bezaaid geweest met adellijke huizen, slotjes of kastelen.(Beijers/van Bussel)

HUIS (Vreekwijk)	teullant boven het *Huijs*	1703	ORA
Huis	acker boven het *Huijs*	1711	ORA
Huis	acker boven het *Huijs*	1780	ORA
Huis, boven het	F 239-240	1832	KD
Huis, boven	zuidelijk van kruising P. Mondriaanstraat/Th.v.Doesburgstraat	2010	KD
Huis	HGA F-1		

Weduwe van Jan vanden Hogenhuijs. Jan van den Hogenhuijs zoon wijlen Jan 1397 BP

HUIS, HOGE	ex bonis ter IJnden quondam relicta Johannis de *Alta Domo* (hoge huis)	1421	DC
Huis, hoge	ex bonis ter IJnden quondam relicta Johannis de *Alta domo*	1447	DC
Huis	acker boven het *Huijs*	1732	VD
Huis	acker boven het *Huijs*	1768	ORA
Huis	land boven het *Huijs*	1785	VD
Huis	HGA E-1		
	zie verder: Einden, Ter		

HUIS, LAGE	't *Leeg Huys* te Liessel aan het Looneynd, een akker genaamd het Heytveld eodem loco, de Dijkakker eodem loco, een akker boven 't *Leeg Huys* eodem loco	1749	ORA

HUISAKKER	de agro dicto *huysecker*	1381	CR
Huisakker	de hereditate dicti *Husecker* et Coelhof	1418	HC
Huisakker	ex agro dicti *Huijsacker*	1447	CR
Huisakker	de hereditate dicta *Thuijsecker* et Koelhoff	1551	CE
Huisakker	den *Huysacker*	1611	HP
Huisakker	den *Huysacker*	1646	HP
Huisakker	een stuck landts genaamt den *Tijsacker* groot ontrent twee leupensaet gelegen rontom erffenisse Ottho de Visschere	1654	ORA
Huisakker	*Acker* aan 't *huys*	1663	VD
Huisakker	den *huysacker*	1663	VD
Huisakker	teullant den *tijsacker*	1701	VD

In de Koolhof ligt geen enkele akker waarvan ooit vermeld wordt dat die de 'huisakker' zou heten. Daar in 1663 gesproken wordt van 'de akker aan het huis', moet aangenomen worden, dat die in de buurt van het kasteel lag. Daar de -Husecker- van 1418 in 1447 -Thuijsecker- wordt genoemd, ligt het voor de hand deze te identificeren met de -Tijsecker- van 1654 en 1701, temeer daar het bezit van Otto de Visschere allemaal in het Haageind bij het Klein Kasteel lag. De koppeling met de Koolhof in 1418 en 1551 betekent alleen maar dat er twee grondstukken genoemd worden waarover iemand cijns betaalde. Daar de Huisakker rondom in het bezit van Otto de Visschere lag (Venakker D-64/66; Venakkerke D-48; Wortelvelt in Vriesencamp D-63 en Hoekakker D-52) en 2 lopense groot was (= ca. 3000 m^2), is de voor de hand liggende locatie D-51 (3150 m^2 groot)

Huisakker	D-51	1832	KD
Huisakker	zuidrand Molenlaan tussen Limburgstraat en Veldstraat	2010	KD
Huisakker	HGA D-1		

HUISKE	een akker genaamd op het *Heusken*, gelegen naast de Keijserstraat	1610	ORA
Huiske	mogelijke het Burgske? (*zie aldaar*)		

HUISKENSDRIES (Liessel)	Dezelfde verkoopt aan dezelfden een stuk groesland genaamd den *Huijskensdries*, e.z. de gemeijne A die de heerlijkheden van Deurne en Asten scheidt, a.z. de gemeijnte	1688	ORA

HUISPLAATS	de Huisplaats, F 640 (naast F 10-11, waar nu Expert Mennen is)	1879	ND
Huisplaats	noordrand Stationsstraat, 50 m. zuidelijk van Heuvelstraat	2010	KD
Huisplaats	HGA F-1		

HUISVOORDE (Liessel)	Het goed is gelegen te Liessel, en is zoals de koper reeds in gebruik heeft, verder verkoopt hij het goed en gedeelte zoals dit gelegen is alhier in het *Huijsvoirt* in de Buessen	1588	ORA

De Beuzen lag aan de zuidoever van de Soeloop meteen westelijk van de Neerkantse weg. De bedoelde voorde

kan daarom alleen maar de overgang over de Soeloop zijn in deze weg. Mogelijk was het gebied in het bezit van de eigenaren van het Blokhuis, 1 km. noordwestelijker

Huisvoorde	tussen H 261 en H 262	1832	KD
Huisvoorde	kruispunt Neerkantseweg-Soeloop	2010	KD
Huisvoorde	HGA H-6		

HULSBERG	Jan zoon wijlen Marcelis van Doerne zoon wijlen Willem vander Venne, bezit de hoeve *Hulsberch*	1444	BP
Hulsberg	ut eenen camp lants ende eeuselvelts dair aen metten tymmeringen dair op staende ter plaetse den *hulsberch*	1540	OAD
Hulsberg	verder nog 5 gedeelten in een euselveld, zoals dit perceel alhier gelegen is in de *Hulsberch*	1576	ORA

HULSTBOS (Liessel)	een stuck lants oft erff genoempt den *Hulsbos*	1634	ORA
Hulstbos	uyt eenen acker genaemt den *hulsbosch* geleghen tot Loon 5 lop., e.z. de 4 kn. Heylcken Eymberts van Loon, a.z. de kn. Henrick Peter Daniels, e.e. Lambert soon Andries Lambert Vrients, a.e. een stuck landt medegelder genaemt het voorhooft toebehorende Cornelis Jan Rutten	1643	ORA
Hulstbos	vuijt eenen acker den *Hulsbos* genaemt, U.F. eenen mestwech	1643	CR
Hulstbos	een akker aan het Looneyndt te Liessel genaemd de *Hulsbos*	1660	ORA
Hulstbos	den *huelsbos*	1663	VD
Hulstbos	den *hulstbos*	1663	VD
Hulstbos	Uijt eenen acker den *Hulsbos* genaemt, U.F. eenen meswech, aen het voorhooft toebehorende Cornelis Jan Rutten	1678	CR
Hulstbos	een teulland genaamd de *Hulsbos*	1695	ORA
Hulstbos	den *Hulsbos* maatboek nr 1077	1766	ORA
Hulstbos	G 242-281	1832	KD
Hulstbos	150 m. noodelijk van de Biezendreef, 150 m. oostelijk van Loon	2010	KD
Hulstbos	HGA G-1		

Voortshurk	den *voertshoirnic*	1425	FS
HURK (Voort)	een stuk land genaamd de *Horrick*	1589	ORA
Hurkakker	den *horck*acker	1663	VD

Wellicht identiek aan de Hoekbeemd (*zie aldaar*), daar -horrik- een ouder woord voor -hoek- is.

HUTTEN (?)	den Hoigen *Heutten* ende den legen *Heutten* lants	1543	ORA

IJZEREN PAAL	*zie Paal, IJzeren*		

ISRAELBOOM	huijs en aengelagh den *Israellen Boom*	1701	VD
Israelboom	huis en aangelag bij de *Israellen Boom*	1785	VD
Israelboom	huis en aangelag den *Israellen Boom*	1789	ORA
Israelboom	verkocht aan Adriaan Joseph Martens een huis, hof en aangelag met den *Israellen-boom* samen gr. 4 lop. 20 r. gel. alhier ter plaatse genaamd Derp, e.z. de straat, a.z. de wed. Peeter de Veth, e.e. de gemeene weg, a.e. de gemeente	1789	ORA
Israelboom	huis en aangelag aan *Israelle Boom*	1791	ORA

In Budel hebben Joden gewoond vanaf de laatste jaren van de 18de eeuw, tot ca. 1830. Waarschijnlijk begroeven zij hun doden op een plaats die bekend stond als de "Jodenboom", welke was gelegen ten westen van Budel. Er zijn enkele gevallen van grove grafschendingen bekend uit die tijd, hetgeen als bewijs mag gelden dat er werkelijk een Joodse begraafplaats is geweest. Mogelijk was de Israelboom in Vreekwijk net zoiets als de Jodenboom in Budel.

MED localiseert het op F 122. Dat was vanaf 1789 inderdaad in bezit van Adriaan Joseph Martens, maar werd niet belend door de Wed. Peter de Veth. Bovendien was F 122 alleen maar een huis. Om aan 4 lop. te komen moet men het geheel nemen van F 120, 121 en 122, maar dan ontbreekt nog steeds de goede belending.

Israelboom	misschien F 120,121 en 122	1832	KD
Israelboom	misschien noordoostelijke kwart van het gebied begrens door Lisselseweg, H. Mesdagstraat, P. Gabrielstraat en G. Bilderstraat/Fabriekstraat	2010	KD

Israelboom	HGA F-1		
JAN BOSCHHOEVE	uyt enen stuc lans inder prochyen van Doerne ghelegen in *Jhans Bosschs hoeve* alsij seyden, tusschen eirfnissen wyleneer Willems van Doerne ende Jhans van der Hoeven was, ende uyten sestende deel van den huyse metter hofstat des voirs. Jhans Bosschs was	1412	CD
JAN KUYTENBOS	*Jan Kuijtenbosch* onder Deurne, sectie D nrs. 485, 498, 499 en 512, 1626 en 1625a	1925	ND
Jan Kuytenbos	kruising De Burcht-Randweg e.o.	2010	KD
Jan Kuytenbos	HGA D-1		
JEKEREN, TER	bona *ten yckeren*	1384	FS
Jekeren, Ter	't goet *ter IJeker*. Van Goijart van Bruheze zoon wijlen Art. Dirck zoon wijlen Jan van Bruheze. Jan Terlinc pachter op die hoeve	1421	BP
Jekeren, Ter	tgoet *ter yeker*	1423	FS
Jekeren, Ter	*ter yekeren*	1423	FS
Jekeren, Ter	*Ter IJekeren*. Jan Vrient van Helmond. Wijlen Aert van Bruheze. en zijn broer Goijart	1425	BP
Jekeren, Ter	*Ter IJekeren*	1425	BP
Jekeren, Ter	T guet *ter IJeker*, vroeger van Goijart	1426	BP
Jekeren, Ter	Goiart Aert van Bruheze. Wijlen Jan Vrient van Helmond en zijn kinderen Jan en Margriet. Amijs Valken zoon wijlen Aert Valken. 'T goed *ter Yekeren* 1427		BP
	Willem vanden Gheijne heeft opgedragen aan een... t.b.v.Willem Copij en zijn broer Jan en Hendrick Henric van Os en Henrick Heijnen Willems van Bottel. zijn deel in de helft van de hoeve ter IJnden. De verkrijgers hadden een helft van die hoeve in erfpacht gekregen van Henrick Henrick Teerlincx	1433	BP
	Willem vanden Geijne. heeft opgedragen aan alle erfgenamen van wijlen Aert Lemmens van Doerne. zijn deel in de hoeve 'tgoet ter IJnden	1433	BP
Jekeren, Ter	Goijart Aerts van Bruheze had nu erfpacht gegeven aan Dirck Aert van Bruijnen en Reijneer vander Kolc zoon wijlen Peter vander Merenvoert de hoeve 'tgout *te IJeker* om 9 mud rog Helmondse maad op lichtmissedag	1434	BP
Jekeren, Ter	tgoet *ten jhekeren*	1439	HP
	Aert Wouter Teerling de man van Kathelijn dochter wijlen Henrick Truijden van Helmond en Eva dochter Jan Comans. de kinderen van wijlen Lambert van Loen. Jan Jan Coman	1454	BP
Jekeren, Ter	Goijart Aerts van Bruheze, Jan Aelbert Valken zoen pacht uit het goed ter *IJekeren*	1464	BP
	Walterus Teerling zoon van wijlen Arnoldus Teerling de zoon wijlen Walterus	1481	BP
Jekeren, Ter	Andreas filius Wilhelmi filij Petri Gerardi pro relicta Thome Bruynen pro tercia part pro Jutta filia Henrici sBruynen de bonis de Jekeren. Laureys de Louw ende Frans Henrix voor een derde deel van de chijns voor Jenneken Jacob van Castel ende kinderen die Willem Umen voor de nagelaten weduwe Andries Willems soone Peter Gerart daar gelaten. Thomas sBruynen voor Jutten dogter Henrick sBruynen van de goederen van *Jeckeren*.	1499	CE
Jekeren, Ter	ex bonis de *Jekeren*	1579	CE
Jekeren, ter	Jacobus filius Jacobi de Gassel pro liberis tribus Franconis filij Godefridi Snabben pro duabus tertijs partibus, Et Andreas filius Wilhelmi filij Petri Gerardi pro relicta Thome sBruijnen pro tertia parte pro Jutta filia Henrici sBruijnen de bonis de *Jekeren* 2½ groten veteris 1 pullus	1579	CE
Jekeren, Ter	Liberi duo Theodorici Roijmans pro Huberto filij Arnoldi Roijmans et IJda filia Arnoldi Roijmans pro Michaele filij Johannis sBruijnen pro Johanno predicto ex parte Godefridi de Brueheze de bonis dictus *dije Jekeren* 2½ groten veteris 1 pullus	1579	CE
Jekeren, Ter	Gerardus Godelofs relictus pro Elijzabeth filia Johannis filij Arnoldi Crakelairt pro Johanne filio Arnoldi Crakelairt ex parte Sophie relicte Petri Andree de Merendonck pro Joanne filio Henrici Smeets de Brugge ex parte Arnoldi Coelen pro Petro filij Reijneri de Merenvoirt de bonis *dije Jekeren* 1 groot veteris	1579	CE
Jekeren, Ter	Johannes Daniels de Overlandt. Petrus filius Henrici Johannis pro Petro filio Henrici		

	sLodders ex parte liberorum Johannis filij Petri vander Merendonck pro Henrico filio Petri Reijneri vander Merenvoirt ex parte Arnoldi filij Johannis vander Hoeven et Arnoldi Coelen de bonis *dije Jekeren* 1 groot veteris	1579	CE
Jekeren, Ter	Liberi tres Michaelis predicti Elijzabeth relicta Michaelis filij Arnoldi Coelen pro Arnoldo Coelen pro Johanna filia Arnoldi filij Henrici Coelen pro etcetera ... ex parte Arnoldi filij Henrici Coelen pro Petro filij Reijneri vander Merenvoirt ex parte Reijneri predicti pro Godefrido Arnoldi de Brueheze de bonis de Jekeren 1 pulli et IIIIa pars pulli	1579	CE
Jekeren, Ter	van de goederen van *Jekeren*	1640	CE
Jekeren, Ter	van de goederen van *Jeckeren*	1640	CE
Jekeren, Ter	uit het deel van Godefridus de Brueheze van het goed genaamd *dije Jekeren* (2 kinderen Theodrici Roijmans voor Hubertus, zoon Arnoldus Roijmans en Uda dochter Arnoldus Roijmans)	1640	CE

Ter Jekeren is een van de raadselachtigste toponiemen in Deurne. Het is in Zuidoost-Brabant het enige met die naam. Een zoektocht op internet levert voor de rest van Nederland ook geen resultaat op.

Er is voorgesteld om dit toponiem te lezen als -Ter Eikeren- (Beijers/van Bussel). Maar de middeleeuwse spelling van -eik- is in onze bronnen altijd -eijck- of -eyck-, terwijl hier consequent -ijek- of -yeck- gebruikt wordt en zelfs -jhek-. De spelling van 1384 -yck- loopt weliswaar uit de pas, maar dat is dan ook de enige keer. De schrijver zou hier achter de -y- de letter -e- vergeten kunnen hebben.

We hebben maar twee vergelijkingsmogelijkheden, voorzover nu bekend. Bij St. Oedenrode bestaat het gehucht -Jekschot-, dat ook als -Yecscot- voorkomt. In Maastricht stroomt de beek de Jeker in de Maas. Van die Jeker zijn de volgende vormen bekend: (B=Bahlow,V=De Vries,BS= Van Berkel/ Samplonius,C=Carnoy,K=Künzel)

805	Ja-*car*-a	B
929/62	*Ger*-bac	V, K
1034	Ie-*cor*-am	V
1091	*Iar*-a	C
1096	Je-*chor*-a	B
1096	Ie-*chor*-am	K
1105	*Gayr*-e	C
1105	*Iair*-am	K
1133	Je-*cor*-e	C
1141	Ie-*chor*-am	K
1143	Ie-*cor*-am	K
1176	Ie-*cor*-a	K
1190	*Iayr*-am	K
1260	Je-*cor*-am	C

De vorm -jecoram- (een 4e nvl. bij vrouwelijke woordstammen op -a) duidt erop dat de -r- bij de woordstam hoort, zodat de door Bahlow voorgestelde ontwikkeling uit -jac- geen hout snijdt. De verklaring van Bahlow lijkt daarom wel van toepassing voor Jek/schot maar niet voor de Jeker. Dat versterkt niet de indruk dat er een verband tussen die twee toponiemen bestaat.

Vasthouden aan een ongedeeld -jeker- leidt tot een probleem. Het verklaart niet, waarom de beek in 929 Gerbac heet en evenmin waarom het Belgische gedeelte tot op de dag van vandaag Geer heet. Dat valt alleen op te lossen als wordt uitgegaan van een voorvoegsel -je- en een woordstam -ker(ger/iar)-. Het voorvoegsel -je/ie- past naadloos in het veelvuldig in Nederland voorkomende -aa-, -ee-, -ij-, -ooi-, -ou(w)- en -uw(e)- als naam van rivieren, beken, polders en andere waterige landschappen. Tot zover kan De Vries gevolgd worden.

Zijn verklaring van -ker/ger- als verband houdend met het werkwoord -geren- lijkt minder toepasselijk. En bovendien is het niet nodig. De woordstam -kar-, -ger- enz. komt in heel West-Europa zeer veelvuldig voor. Bahlow geeft vele vermeldingen van beken en rivieren die oorspronkelijk -cara- heetten, tegenwoordig bijvoorbeeld de Chiers en de Gers in Frankrijk, de Chieri in Italië, de Cary in Spanje, Luxemburg, Schotland en Wales, enz. Dit geldt in die landen ook voor talloze plaatsnamen waarin hetzelfde element vanouds voorkwam. De ouderdom van die woordstam blijkt o.a. uit de plaatsnaam Kehrig bij Mayen in de Eifel, dat in Keltische tijden Ciriacum heette en aan een beek van dezelfde naam ligt. In het Bergische Land (ten oosten van Keulen) heet een moerassig gebied ook tegenwoordig nog een -kar-. Als we in Jeker de elementen -je- en -ker- opvatten als 'moerassige waterlopen', dan hebben we een zinvolle verklaring zowel voor de naam Jeker in Maastricht als de naam Geer in België voor dezelfde beek. Ook is de vermelding -Gerbac- uit 929 dan begrijpelijk geworden. Dat in één woord tweemaal dezelfde betekenisstam voorkomt is niet zo vreemd. We zien dat ook in wir-war en zig-zag, waarin de herhaling een versterkend element vormt.

De reeks -*Jagara- > Jeker pleit in elk geval voor rangschikking onder de Alteuropäische Flußnamen. (Tummers, P.L.M., Limburgse waternamen, In: Waternamen in Limburg en Drente. Uitgave in de reeks Toponymica van het Instituut voor Naamkunde te Leuven. Leuven, 1968, 22-37.,26) Tummers doelt hiermee op Indo-germaans, maar niet Keltisch.

We gaan er voor Deurne van uit dat Ter Jekeren gezien de spellingsvormen geen verband houdt met -eik-. Dan blijft alleen de mogelijkheid van een waternaam over. Helpt dit bij een localisatie?
De Teerlinc die in 1421 pachter van Ter Jekeren is, is 1447 mede-eigenaar van Ten Einden. Daar vicaris Antonis Roymans in 1621 op E 937 woonde en in 1640 grond bezat bij de IJzeren Paal, en Mathijs, zoon van Hendrik Van der Kolck (1434) vóór 1747 op E 933, terwijl bovendien nakomelingen van vd Merenvoort en Bruynen op E 917, 926, 927, 928, 930, 933 en 934 zaten, moet het goed Ter Jekeren hoogstwaarschijnlijk in deze omgeving gezocht worden. Daar "Ter Jekeren" nauwelijks anders kan worden opgevat als "aan de beekloop de Jeker" (vgl. in Maastricht de "Witmakerstraat gelegen opter Jekeren") zouden we het mogelijk in de omgeving van Veldheuvel kunnen vinden en dan bij een waterloop. Opvallend is nu dat de percelen E 900, 905, 917, 922 en 926-939 rond 1650 in het bezit zijn van de directe nakomelingen of verwanten van de in 1640 genoemde Arnoldus Roijmans. E 917 en 922 behoorden tot het goed Ter Bogaert en E 903 en 905 liggen wat apart. Maar E 926-939 vormen een aaneengesloten complex tussen Lijkweg en Stappad en raken met de noordrand aan de Schatgraaf. Het zou niet verwonderlijk zijn als we met de naam 'Jeker' te maken hebben met de oude naam van de Schatgraaf. Zoals bekend gingen de namen van de oudste beeklopen vaak over op de omringende gronden, waarna de beekloop een nieuwe naam kreeg. (BO1,447; SVn,141; SWa,17/18). Bezwaar is dat hier in 1652 of later geen enkel huis lag terwijl er toch sprake is van een "hoeve 'tgout *te IJeker" (1434)* en dat een deel van dat terrein in dezelfde tijd werd ingenomen door het goed Te Bogaerd
Anderzijds komen we diezelfde erfgenamen ook op korte afstand van elkaar tegen in Vreekwijk op F 200, 240, 262, 268 en 327 welk laatste perceel ook "het Oude Huis" werd genoemd. Het huis op dat perceel was F 211. Dat lag er in 1652 in elk geval wel, net als F 200 en 262. We hebben hier te maken met de oudste kern van Vreekwijk. Op het terrein midden tussen deze percelen werd elk jaar op 17 maart de bijeenkomst van de mannelijke bevolking van Deurne gehouden, waarop regenten werden gekozen en keuren en breuken werden vastgesteld. Dwars door dit terrein liep een oude waterloop, waarvan verder geen enkele naam bekend bekend is. Vooralsnog lijkt het aantrekkelijk om hier het oude goed Ter Jekeren te localiseren, temeer daar de percelen F 239 en 240 nog in 1780 getiteld waren "Boven het Huis". Die namen vinden we bijvoorbeeld ook bij de akkers bij en naast het oude goed Stakenborg/Ten Eijnde. De functie die ze daar vervullen, nl. aanwijzing over de importantie van het bijbehorende goed, is uiteraard ook van toepassing op F 239 en 240. Dan moet daar een oud, belangrijk goed gelegen hebben. Te denken valt aan een Huis Vreekwijk op of bij een goed Ter Jekeren

Jekeren, Ter	hoogstwaarschijnlijk gebied tussen F 262 en F 327	1832	KD
Jekeren, Ter	St. Jozefstraat e.o. tussen Oude Vreewijkseweg en Liesselseweg	2010	KD
Jekeren, Ter	HGA F-1		

JURRIAANAKKER	een stuk teul- en groesland "in de wandelingh genaemt den *Juerienacker*" gelegen in de Waesbergh, a. e. den gemeijnen wegh	1691	ORA

kag

'Kagge' zou kunnen verwijzen naar kaak of schandpaal. De Kaggenpoel te Schaffen, eertijds Kaggevinne < -Cagghenvinna-, zou een ven bij een dingbank geweest zijn volgens Claes. Ook in Helmond lag in 1381 een -Cagghenpole-. (Beijers/van Bussel). Kaggevinne in Belgisch Brabant heette in 1526 Cakenvenne. Echter: kaak als schandpaal is weinig aannemelijk. Deze stond immers op het dorpsplein. Aannemelijk is middelnederlands cage/kage "smalle dijk langs het water". Dus: "ven langs een dijk" (Paul Kempeneers. Bijdrage aan het Etymologisch Woordenboek van Belgische Gemeentenamen (moet nog verschijnen).
Het is zeer wel mogelijk dat in Deurne een Kagven heeft gelegen. De kaak stond bij de kerk en even verderop lag hoeve Ten Velde, de laatbank/curtis van Echternach. Dan zou dat ven ongeveer ter hoogte van van de voormalige bioscoop Vink of daartegenover aan de Helmondseweg gelegen moeten hebben. Aanwijzingen ontbreken echter. Er is ook nog de term kagie, een draagrek met schouderbanden waarop minstens 6 gehuifde valken te velde werden gedragen.

KAGVENSHOEVE	de hereditate sitis in *Kagvenshove*	1418	CD
Kagvenshoeve	ex hereditate sita in *kagvenshove*	1418	HC
Kagvenshoeve	de hereditate sita in *Kagvenshove*	1448	CR
Kagvenshoeve	de hereditate sitis in *Kagvens hove*	1499	HC

Kagvenshoeve	de hereditate Wilhelmi Scoman sitis in *Kaghvenshove*	1499	HC
Kagvenshoeve	de hereditate sita in *Kagvens* Hoven	1551	CE
Kagvenshoeve	een stuk land met hostat en timmeringe daarop te Deurne ter stede geheten *Kagvenhove* aent Kerckeyndt	1560	HP
Kagvenshoeve	ex parte Wilhelmi Scoman de hereditate sita in *Kagvens Hoeve*	1638	HC
KAMAKKER	den *camacker* [bij Campacker en Thient]	1701	VD
Kamakker	den *camacker* [bij Campacker en Hoydriesackercken]	1701	VD
Kamakker	omtrent D 259	1832	KD
Kamakker	ong. kruispunt Peellandsingel-noordelijke poot van Oplegger	2010	KD
Kamakker	HGA D-1		
Kammer	*zie Kemmer*		

kamp

Kamp-namen komen veelvuldig voor in het oostelijk deel van Brabant. Het woord is afgeleid van het Latijnse -campus- en lijkt oorspronkelijk dezelfde betekenis te hebben gehad als 'veld', namelijk de open, woeste, soms hoger gelegen vlakte en in een latere fase als aanduiding voor omheinde of afgesloten ruimte of een door tuinen of hagen omgeven perceel. Volgens Vervloet zouden individuele kampontginningen zich op deze zandgronden in optima forma ontwikkeld hebben, omdat het systeem van de 'gemeynten' bestond. Deze waren voor gemeenschappelijk gebruik van de bewoners bedoeld. De kampen zijn daarvan door verkoop afgesplitst ten gebruike door individuele ontginners. Andere benamingen daarvoor zijn gelookt, hof, goed en erf. Volgens Jansen waren het voornamelijk kleine akkertjes waaromheen een haag van de oorspronkelijke begroeiing was blijven staan. Daardoor hadden ze een besloten karakter: gelookt = gesloten. Volgens Hendrikx deed deze ontwikkeling zich vanaf ongeveer de 10e eeuw voor en waren het oorspronkelijk eenmansontginningen of los gegroepeerde boerderijzwermen, bestaande uit boerderijen met huiskampen en veebochten, waaromheen zich langrepelakkers en aangelagen bevonden. Deze werden omringd door bos, dat voor beweiding werd gebruikt. Door afsplitsing groeiden hier bepaalde gehuchtkernen uit (Beijers/Van Bussel) Kamp is een individueel, uit het veld gewonnen en door een heg of een houtkant besloten perceel.

KAMP (Kerkeind)	C 347	1878	ND
Kamp	300 m. ten n.o. van Kouwenhoek	2010	KD
Kamp	HGA C-4		
KAMP (Haageind)	in den *camp* over de A	1701	VD
KAMP (Derp)	bij Ten Berge *(zie aldaar)*		
Bergakker	de berghacker(E 161-163] [bij Wolfsbergh en Campacker]	1663	VD
Berge, Ten	binnen het voorschreven district, te weten tusschen den hoek van de *camp*, genaamt den Berg, ende die bruggen	1656	CD
Kampkesakker	Item een acker gelegen aen de Peelstraet genaempt den Coelhoeff, a. l. den *Cemkens*-acker, u. f. de Peelstraet	1663	ORA
Kamp	den crommenacker in den *camp*	1663	VD
Kamp	den *Camp* (E 159)	1701	VD
Kamp	E 159-163	1832	KD
Kamp	oostrand Oude Liesselseweg van Vecht tot en met Wiegershof	2010	KD
Kamp	HGA E-1		
KAMP (Zeilberg)	5 lpt aan de Zijlberg gen. Diepenbroeck, Crommenacker in de *Camp*, Coolvelt, Koolhof, Hoogen Dries en Reekacker	1745	ORA
Kamp	D 904 (Zeilberg)	1843	ND
Kamp	50 m. oostelijk van kruispunt Zeilbergsestraat-Blasiusstraat	2010	KD
Kamp	HGA D-2		
KAMP (Vreekwijk)	een stuk land te Vreeckwijck gelegen en genaamd in den *Camp*	1587	ORA
KAMP (Liessel)	Het huis, hof en aangelag gelegen in de Kermstraet genaamd de *Camp*	1692	ORA

Kamp	een teulland genaamd de *Camp*	1695	ORA
KAMP (Moostdijk)	een parceel land in de *Kamp*	1808	ORA
KAMP, DEURNESE (Liessel)	den *doersschencamp*	1420	HP
Kamp, Deurnese	van enen stuc lants geheiten den *doersschen camp* in den dingbanc van Doerren tot Lyessel gelegen voir aen die straet aldair	1429	HP
Kamp, Deurnese	den *duersschencamp*	1510	HP
Kamp, Deurnese	Nog uit een camp geheten den *Duersschencamp* aen die gemeynt	1523	HP
KAMP, GROTE	item den *groote camp* naest de heijde naer Baekel groot 't samen 30L 47R	1630	MD
Waarschijnlijk onderdeel van de Oude Kamp			
KAMP, HOGE	in den *hogen campe*	1414	HP
KAMP, NIEUWE	ecclesia de dorne in *novo campo*	1380	HC
Kamp, nieuwe	de novo *campo*	1499	HC
Kamp, nieuwe	tamquam mansionarii de ecclesia de Doirnen de quarta ex parte ex novo *campo*	1551	CE
Kamp, nieuwe	C 663-665	1832	KD
Kamp, nieuwe	Kerk en kerkhof	2010	KD
Kamp, nieuwe	HGA C-4		
KAMP, OUDE (Wasberg)	Nog een akker aldaar geheten den *Oudencamp*, e.z./e.e. gemeynt, a.z. erf. Jans Verhoeven, a.e. Gillis Verbeeck	1540	HP
Kamp, oude	inden *oude camp* gelegen aenden Wasberch	1630	MD
Mogelijk belendend aan de Kerkeindse Oude kamp			
KAMP, OUDE (Kerkeind)	uyt enen half lopensaet lants op gheen *auden camp*	1420	HP
Kamp, oude	den *auden camp*	1429	HP
Kamp, oude	den *Ouden Camp*	1530	HP
Kamp, oude	noch eenen ecker gel. inden auden camp	1547	ORA
Kamp, oude	een kwart van de veld vruchten van zeker perceel land, genaamd den *Ouden Camp*	1581	ORA
Kamp, oude	Met daarnaast nog een stuk land, genaamd; den *Ouden Camp*, met daarbij nog een hooibeemd, genaamd den Hoeckbeemd	1586	ORA
Kamp, oude	item van Mr. Goert Jan Smets als gebruijcker noch 1L 5R inden *oude camp* gelegen aenden Wasberch, item van Anna Hanrick Peters dochter gebruijckt inde *oude camp* gelegen	1630	MD
Kamp, oude	den *alden camp*	1663	VD
Kamp, oude	een stuk teulland genaamd den *Ouden Camp*, e.z. Joost Jan Melis, a.z. neffens de heij	1691	ORA
Kamp, oude	een stuck teullant voor soo groot ende cleijn als het selve soude mogen wesen gemijnelijck genoemt den *Ouden camp*	1692	ORA
Kamp, oude	d'oude nieuwe erve nevens den *ouden camp* [in Kouwenhoek]	1701	VD
Kamp, oude	Evert Goorts van Deurne in den *auwen camp*	1701	VD
Kamp, oude	in den *Ouwen Camp* maatboek nr 89	1769	ORA

De belendingen volgens het Verpondingsboek 1701 (bij de oude nieuwe erven, bij de Kouwenhoek en bij de Hoefakker) dwingen tot een localisering bij Op Kol. Dat betekent een ligging naast Arnt des Ouden Goed, het Goed Ter Vloet, het Burgske (Blokhuis), de oude wateroliemolen, het Spierinxgoed, het Goed Ter Brake, het Goed Ter Kuilheuvel, de Strijpen, in de vroege 14e eeuw allemaal bezittingen van de Van Bruhezes en/of de Van Doernes. Dit gecombineerd met het toponiem Kerkeind en de ligging aan de Keizersstraat (een waarschijnlijk prehistorische route) geeft aan, dat we hier met een zeer oude bewoningskern (zo niet de oudste!) van de latere heerlijkheid Deurne te maken hebben. In 1420 werd dit al de 'oude' kamp genoemd, terwijl van de kerk in 1380 al werd aangegeven dat die op de 'nieuwe' kamp stond. Aangezien de toren uit het begin van de 13e eeuw stamt (1200-1225) mag worden aangenomen, dat de namen 'oude' en 'nieuwe' kamp al rond 1200 of eerder in gebruik waren. Indien deze redenering juist is, dan moet ze ook gelden voor de tufstenen Romaanse

voorganger van de kerk, waarvan in de 60-er jaren sporen zijn gevonden, aangezien die op dezelfde plek lag als zijn opvolger. Indien we de voorganger voorzichtig dateren op 2 eeuwen ouder, dan zouden 'oude' en 'nieuwe' kamp terug kunnen gaan tot de periode rond 1000. Dat is in elk geval niet in tegenspraak met de stelling, dat de kampontginningen teruggaan tot in de 10e eeuw. In een pauselijke oorkonde is in 1069 sprake van een kerk in Deurne. Alhoewel we geen zekerheid hebben dat dat op de kerk 'in campo novo' slaat, mag dat toch wel worden aangenomen. Dan hebben we hier te maken met de oudst dateerbare toponiemen van Deurne.
Op deze goederen rustten enkele Dintercijnzen en een enkele hertogcijns (waarschijnlijk voor de nieuwe erven en de ontginningen in de Strijp), maar géén enkele Echternachse cijns. Dat wil zeggen, dat de schenking van Herelaef aan Willibrord dus niet híer gezocht zal moeten worden. (CTV)

Kamp, oude	C 800-805	1832	KD
Kamp, oude	zuidwesthoek kruising Kerkeindseweg - Vlier	2010	KD
Kamp, oude	HGA C-4		
KAMP, OUDE (Loon)	den *Ouden Camp* naast een stuk land op het Loon	1585	ORA
Kamp, oude	een akker in het Loon aan de Liesselsestraat en genaamd den *ouden Camp*	1605	ORA
Kamp, oude	een stuk land te Liessel gelegen, genaamd de *Alden Camp*, gelegen omtrent de gemeente waterlaat, naast Joest Dierck Pijcx, de andere zijde en een einde naast Dries Lambert van Bruggen, het ander einde naast de weduwe Lambert Diercx en anderen.	1610	ORA
Goed	den Camp en de Coet	1663	VD
Goed	Uijt eenen acker genaemt den Goet groot ontrent 10 lopensaten gelegen op Loon onder Liessel	1678	CR
Kamp, oude	den *ouwen camp* [bij het heckstuck]	1663	VD
Kamp, oude	tussen G 396 en 421	1832	KD
Kamp, oude	oostzijde Hoofdstraat tussen Vossenweg, Willige Laagt en Nieuwstraat	2010	KD
Kamp, Oude	HGA G-2		
KAMP VAN OS	*zie Os*		
KAMP, VUILE	den *vuylen camp*	1663	VD
KAMPAKKER (Haageind)	den *campacker* [bij Adsel en Leemstuck]	1701	VD
Kampakker	den *camp acker* [bij Camacker en Thient]	1701	VD
Kamp	item den *Camp oft Heijacker*	1751	ORA
Kampakker	omtrent D 274/275	1832	KD
Kampakker	ter hoogte van de kruising Patrijs-Korhoender	2010	KD
Kampakker	HGA D-1		
KAMPAKKER (Zeilberg)	den *campacker*	1663	VD
Kampakker	D 889-904, D 1082-1145	1832	KD
Kampakker	gebied dat zich uitstrekt van achter de molen in Zeilberg in rechte zuidwaartse richting over Pottebakker, Kerk tot Irenestraat	2010	KD
Kampakker	HGA D-2		
KAMPAKKER (Liessel)	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder de *Campacker*	1734	ORA
Kampakker	den *Kampacker*, gr. 2 lop., maatboek nr 1060	1765	ORA
KAMPEN (Liessel)	nog een stuk land gelegen in de *Campen*	1576	ORA
KAMPKE (Kerkeind)	*Kempke* bij de Aa C 802	1899	ND
Kampke	150 ten n. van Ter Braeke	2010	KD
Kampke	HGA C-4		
KAMPKE (Walsberg)	C 261 (bij Keizersakker C 267)	1860	ND
Kampke	Voortseweg, 150 m. ten noorden van de Kuilvenweg	2010	KD
Kampke	HGA C-3		

KAMPKE (Haageind)	Met nog een campken land, genaamd het *Campken* met de graef en hool, dezelve drie voeten wijd te maken	1584	ORA
Kampke	stuk land, het *Kempke* genoemd, aan de Bercktstraat	1603	ORA
Kampke	Jonker Robbert de Bever heeft opgedragen Diercken Anthonis Aerts het *kampke* te Deurne	1615	ORA
Kampke	in't *cemken*	1663	VD
Kampke	teulland te Deurne, genaamd het *Cempken*, a.z. a.e. de gemeijne straet	1692	ORA
KAMPKE (Heuvel)	*Kampke* in het Kerkeind, C 693 (achter De Pelikaan)	1836	ND
Kampke	T-kruising in Van Gilsstraat	2010	KD
Kampke	HGA C-4		
KAMPKE (Veldheuvel)	F 82 (kruising Helleman-Horststraat)	1836	ND
Kampke	De zuidoostelijke poot van de Mauritsstraat	2010	KD
Kampke	HGA F-1		
KAMPKE (Zeilberg)	E 325, 326 (bij Kemmer E 336 enz.)	1883	ND
Kampke	westrand Zeilbergsestraat 100 m. zuidelijk van uitmonding Deltasingel	2010	KD
Kampke	HGA E-2		
KAMPKE (Hanenberg)	E 453, 454 (aan Keizersweg Hanenberg)	1862	ND
Kampke	westrand Kranenmortelweg 250 zuidelijk van Dr. Hub. van Doorneweg	2010	KD
Kampke	HGA E-2		
KAMPKE (Vloeieind)	het *vloykamken*	1663	VD
Kampke	het *Kempke* (F 739-742)	1900	ND
KAMPKE (Vreekwijk)	een camp land alhier te Vreeckwijck gelegen en genaamd het *Campken*	1583	ORA
KANNEKENSAKKER	lant den *Kannekensacker*	1701	MD
Kannekensakker	acker de *Kennekens Acker*	1701	VD
Kannekensakker	den wolfsberg acker gen. *kennekens acker* [bij Gelint acker]	1701	VD
Kannekensakker	ackerlant *Kennekens Acker*	1752	ORA
Kannekensakker	item den Wolfsberg acker genaamd *Kannekens acker*	1752	ORA
Kannekensakker	Item den Wolfsbergacker, genaamd *Kennekensacker*, gel. alhier op de Wolfsberg en op maatboek nr 383	1757	ORA
Kannekensakker	E 197	1832	KD
Kannekensakker	Kop St. Streuvelslaan bij huidige Hogeweg	2010	KD
Kannekensakker	HGA E-1		
KANTERSDRIES	*Kantersdries*	1887	ND
Kantersdries	E 712	1887	ND
Kantersdries	zuidrand Breemortelweg 500 m. oostelijk van de Liesselseweg	2010	KD
Kantersdries	HGA E-2		
KAPEL (Derp)	*zie Antoniuskapel*		
KAPEL (Grote Berg)	den onser metser Jan de metselaer te doen gedagen om te verclaeren oft hem Otto de Visschere geen order gegeven heeft van vorts te metselen de voirs. *capelle* naer dat de Visschere voirs. het selleve alsoo afgesien hadde met den landtmeeter vors. ende geoordeelt dat een voirs. groetten barch onder Venroij gelegen was	ca 1660	OAD
	Dit betreft de schuurkerk die de katholieken op Venrays grondgebied bouwden nadat zij in 1648 de Willibrorduskerk in Deurne aan de protestanten hadden moeten afstaan. Op die plaats staat nu nog altijd een kruis.		
Kapel	Deurneseweg te Venray, net ten oosten van de grens met Deurne	2010	KD
KAPEL (Liessel)	tot liessel omtrent der *capellen*	1420	HP

Kapel	een stuc lants totLiessel omtrent der *capellen* gelegen	1422	HP
Kapel	vut enen huyse, erve ende hoff daer aen gel., gel. ter stede Liessel, neven erffenisse der erfgenamen Haengrefs Goeyloefs met hoeren mede erven aen deen sijde ende erfenis der *capellen* van Liessel toebehoerende aen dander sijde, streckende vander gemeynder Aa totter gemeynder straten. Ende al nae inhout ons Scepenbrieffs van Doertsen	1502	ORA
Kapel	Wij Scepenen der bancken v. Doerne. gerichtelijck in gebannen gedinge hyer nae bescreven, doen condt eenen yegelijcken dat die gesworenen ons dorps van Doerne, met consent van Scepenen en kerckmrs., H.Geestmrs. ende een deels vanden gemeynen naebueren ons dorp van Doerne, wt rijpen raide ende omme meerdere profijt der gemeynte ende om scade vanden *kercke* ende Synt Huybert te scutten, hebben verc. en opgedr. Rutten Huybert Swertssstuck Peels, geleghen Doerne ter pl. Liessel, gen. buyten die Lantweer, gelijck aldair doer de naebueren bepaelt is, omme de selven peel te moigen gebruycken ende op ende wt te steken tot zijnen schoensten, eenen tijt van 15 jaeren lanck duerende, ende boven aen te steken aen dauw cuylen neerwarts, ter lantweeren waert, ende die lantweer ofte scheycuylen nyet te rueren, ende wes wtgesteken is anderwerf nyet te steken. Ende des afcoemen is, coempt tot profijt vanden *kercke* St. Huybert ende des daerop bilde naebueren vertert is, sonder die gesworenen dair yet aff te bueren.	1538	ORA
Kapel	Sake geport in den rade van Brabant tusschen heeren Dierick van den Berghe, priester der duytscher orden, impetrant, aengaende de capelrie van St. Mertens ende Nicolaes gefundeert inder kercke oft capelle van Lyesele onder Deurne. Den raed van Brabant ordonneert hem te laeten in het rustig bezit	1540	RB
Kapel	Anno 1547, 3 juni is gecompareert Dns. Winandus a Rutsevelt, pastoir in Gemart et recto *capellanie* in Liessel	1547	ORA
Kapel	het groot oud woonhuis met de halve misthof, staande en gelegen te Liessel omtrant de *Kapel*	1583	ORA
Kapel	Bomenhoff tot op 't veen toebehorend aan de *capel* van Liessel	1584	HP
Kapel	een stuk groesveld, zoals dit perceel gelegen is te Liessel en genaamd is het Geluck, begrensd aan twee zijden naast de *Kapel* van Liessel alsmede aan het andere einde naast het kapellenland	1591	ORA
Kapel	Memorie van eenige cappellen in de Meijerije van den Bosch gevisiteert in loco bij de Ed.Mo. heeren gecommitteerden op de verpachtinge van de thijenden, de heeren van Schaegen en Ruijsch in de maent junij ende julij 1658. Onder Doerne ofte Duersen De *cappel* genaemt Lisel, dese leijt op wtterste van de Meijerije een groot uijr van de kerck onder een groot gehuchte, deseis van groote en in forme versien met eenen steenen tooren daerinne twee clocken met een gaende uyrwerck als de cappelle tot Milhese, die om gelijcke redenen aldaer mede met goetvinden van U Ed.Mo. noodich vereijscht te blijven staen. Om deselve staen oock eenige eijckeboomen van welckers getal mede dient notitie gehouden te worden.	1658	ARS
Kapel	goederen behorende aen de *capelle* tot Liessel, Welck beneficie geconfereert is van den heer commandeur van de Baille Biessen op des soon van de predicant Crollius ende bij de Ed.Mo: heeren raden van staten geapprobeert	1659	KM
Kapel	uijt sijn huijs aende Liesselse *cappel*	1659	RGG
Kapel	Allen gedaagd voor de heer van Deurne om te getuigen over de *kapel* van Liessel. Dat die kapel omtrent 27 jaar gelden is gerepareerd. Voor 70 a 80 gulden is er gerepareerd aan het orlosij	1684	OAD
Kapel	De ingezetenen en nabuijren der heerlicheijt Liessel, gelegen in Peellant, remonstreeren ons bij requeste hoe dat deselve heerlijckheijt was hebbende een *capelle* versien van twee clocken, begraeffenisse, clockenslach, halle, schoole, tot groot gerieff, niet alleen van de nabuijren nemaer ook van de passagiers	1684	ARS
Kapel	Liessel: De *Capell* Bedraagt als voor 35 ponden	1730	AGK
Kapel	Eerstelijk dient geweten, dat Liessel is een separate Heerlijkheyt. En dat aldaar is een groote *capelle* met de rechten en gerechtigheden daartoe specterende. Te weeten dat de voors. *capelle* bestaat in een schip of buyck met een choor daaraan, waarin voordese oock begraven is. En aan het eynde van den buyck staat daaraan een thoorn met een orologie en klockeslag.	1752	ORA

Kapel	eerstelijk de voorsz. Roomsche *Kerke Schuur*, gestaan en gelegen teLieszel	1760	OAD
	Deze Hubertuskapel werd omgedoopt tot Willibrorduskerk toen Liessel een zelfstandige parochie werd. De kapel bleef in gebruik tot in 1901 een nieuwe kerk (de huidige Willibrorduskerk) in gebruik werd genomen. De kapel werd afgebroken in 1903. Op die plaats staat nu gemeenschapshuis De Kastanje.		
Kapel	G 686	1832	KD
Kapel	zuidwesthoek kruising Hoofdstraat-Mgr. Berkvensstraat	2010	KD
Kapel	HGA G-3		
KAPELAKKER (Liessel)	de *chappel ecker* EE Peter Jan Muelendijcx groot 45R	1630	MD
Kapelakker	item de *Cappelen ecker* van Lijssel, EZ de erfgenaemen Gordt Reijnders, AZ Maria Loijen, AE den kerckenpat 3L 7R	1630	MD
Kapelakker	den *cappelacker*	1663	VD
KAPELANIE	de *kapellanie* of altaar van Anthonius	1557	NP
Kapelanie	ex domo domistadio et orto c. suis attinentiis sito uxta *Capellanie* int Derp	1643	DC
Kapelanie	Ex domo domistadio cum attinentijs sita juxta *capellanie* int Derp	1678	DC
	Gedoeld wordt hier op de Veldheuvelse Antoniuskapel (*zie aldaar*)		
KAPELHOF (Liessel)	*kapelhof*	1482	FS
Kapelhof	aen de *Capelhoff*	1510	HP
Kapelhof	Nog uit een stuk land rondom aan de *capellhoff* en die gemeynt	1523	HP
Kapelhof	De Capel Benef. d. Hendr. Millingh Eene hoeve gelegen tot Liessel genaamd de *Capelle hoeff*	1730	AGK

KAPELSE OF BOTTELSE LOOP *(zie: Bottelse of kapelse Loop)*

KAPELSTRAAT	de *Kapelstraat*	1828	ND
Kapelstraat	tussen F 115 en F 120	1832	KD
Kapelstraat	Fabriekstraat van Liesselseweg tot aan G. Bilderstraat	2010	KD
Kapelstraat	HGA F-1		
	Joannes Caperoen, cijnsbetaler in Deurne	1340	HC
	de domo et orto quondam Joes Caproen	1380	HC
	de domo et orto quondam Johannis Caproen	1418	HC
	de Domo et orto quondam Johannes Caproen	1551	CE
KAPROEN	de petia prati in dye Strijpt dicti *Capruijn*	1579	CE
Kaproen	van een stuck beempt in die Strijpt geheeten *Capruijn*	1640	CE
KARENMORTELSKAMP	noch uyt enen stuc lants geheiten *karen mortels camp*	1423	HP
KARTHUIZERAKKER	akker gelegen alhier omtrent de Wolfsberg, geheten de Duurenkoop, naast de *Karthuijzerakker* gelegen	1608	ORA

Kastelen.

Voor een overzicht van de nieuwste bevindingen: L. Keunen, De Hertog en de Baron; de kastelen te Deurne als leen van Brabant en Cranendonk. Aug. 2003.

Na te hebben gewoond op het Blokhuis aan de Kerkeindseweg betrekken de Van Doernes tegen het einde van de 14e eeuw een nieuw gebouwd kasteel aan het Haageind. Dit oudste kasteel, het Oud Huis, later het Klein Kasteel genoemd, was een leen van Cranendonk. Het werd aanvankelijk bewoond door de heer van de Heerlijkheid Deurne, een leen van de hertog van de Brabant. Een zijtak van de familie bouwde daartegenover het later Groot Kasteel genoemde huis, een leen van de hertog. Pas in de 16e eeuw wordt dat de residentie van de heren van Deurne. Huis en heerlijkheid worden dan samengekoppeld en door de hertog in leen gegeven. Het Klein Kasteel, het leen van Cranendonk, bleef dan wel in de familie, maar niet meer door haar bewoond.

Blokhuis?/Klein Kasteel?	Gevard Everards Heer van Doerne, zoon van Everard Heer van Doerne en Elisabeth Claes dochter Scilders wordt vermeld in 1381-1407 als bezitter van *het huis*	

	van Doerne en de hoge heerlijkheid aldaar	1381	BP

Het is niet zeker of in 1381 het Klein Kasteel al gebouwd was. In de Bossche Protocollen van 1384 lezen we: " fol. 229: Doerne molendinum aquatile ter nuwer molen". De nieuwe molen is die aan het Haageind, ter onderscheiding van de oude wateroliemolen aan het Kerkeind bij het Blokhuis. Het feit dat de molen er in 1384 al lag hoeft niet per se te betekenen dat ook de woonruimte aan het Haageind al klaar was.

KASTEEL, KLEIN	Gevard en Willem zoons van wijlen Willem van Doerne zoon van wijlen heer Gevard van Doerne, ridder, en Vrouwe Margriet, in 1383 in het bezit van het *goed aan het Haghe eynde* en van een derde deel in de hoeven Ter Vloet en Ter Brake	1383	BP
Watermolen	Heer Willem van Doerne en zijn zuster Margriet hadden eertijds de watermolen verpacht aan Zebert van Hoculem	1421	LB
Watermolen	de wind en watermolen beide verhuurd voor 2/3 deel door Joffr. Jut van Kigloe, weduwe van Gevaert van Doerne	1436	BP
Kasteel, Klein	Jan van Doerne houdt te leen *'t huys metter graften ende twee watermolens* tot Doerne metter vloet (2e watermolen vlgs. Ouwerling aan het Kerkeind!, 90)	1452	BP
Kasteel, Klein	Aert Goijart Thijss verkoopt aan heer IJewaan die Moll, ridder, twee stukken land, een hof en een stuk wei, aan elkaar liggend, met sloten of wallen en wateren op 't Hageijnde tussen een straat ter eenre, een Vriezenbeemt en sente Kathelijnenbeempt ter andere zijde, van de erfgenamen van Andries van der Hagen en een straatje tot de gracht van de *woning van Gevart van Doernen*, nu Jan van Doernen	1454	BP
Kasteel, Klein	In zo ver dat Jan heer van Doerne heeft opgedragen aan heer IJewaan die Mol ridder, een *huis met zijn grachten en 2 watermolens* met de stroom die Vloet, t alles te leen hangt van de heren van Craendonc	1454	BP
Watermolen	Heer IJewaan de Moll geeft in erfpacht aan Dirck Jans van Bruheze, een watermolen op dat Haegheijnde bij het *huis en slot* van Jewaan, om 9 mud rog Doernse maat op Pasen. IJewaan zal de molen onderhouden, zonder kosten van Dirck. Dirck of zijn molenaer kan alleen in de winter malen namelijk van St Remeijs tot St Geertruijt, Dirck mag het water niet zoo hoog stuwen, dat de beemden en andere goederen van IJewaan schade lijden, anders kunnen de laten en dienaars van IJewaan dat water laten weglopen.	1461	BP
Kasteel, Klein	het *aut huys met de grave* toe deurnen met twee watermolens en een beempt daaraan gelegen, genoempt den vloet - juffrouw Joest, dochter van wijlen heer Yewaen die Moll, ridder, met Jan Moninx, zoon van wijlen Jacob Moninx, haar gekozen momber, ontvangt het leen na de dood van haar vader.	1471	LC
Kasteel, Klein	Jonker Wessel van Boetselaar, heer van Doerne, bezit een hoeve op het Haegeijnt, 3 buunders broeklant (genomen uit de gemeijnt van Doerne), een poort, schuur, stal en andere gebouwen genaamd dat voergeborcht en een hof, alles omwaterd, liggende voor *die oudehuijsingen van Doerne*	1476	BP
Kasteel, Klein	Jonk. Wessel van Boetselaer Heer van Doerne geeft aan Lucas Marcelis het schauthet ampt des dorps van Doerne. En het *huis aldaar* voor 6 jaar.	1484	BP
Kasteel, Klein	Jonker Wessel van de Boetselaer Heer van Doerne man van Jofvr. Joes de Moll. Verpacht voor 6 jaren, aan Peter Goijarts van Lan(c')velt schout[-ambt] en de heerlijkheid Doerne. En de voogchijt de *huijsingen* aan dat Haageijnde en de Molendijc.	1486	BP
Kasteel, Klein	De oudste zoon Henrick krijgt de heerlijkheid Doern met het *oud kasteel*	1527	RANB
Kasteel, Klein	*thuys* (kasteel van Henrick van Doerne, oudtste zone wijlen Everarts van Doerne) *met poirte schueren endestallen* met zijnen toebehoirten gelegen aent Hage eynde bynnen die grave streckende van der Aa lancx die gemeyn strate totter erven toe der kinderen wijlen Arnt Roymans [autken] eenen eynde ende voirts lancx die oirs. grave streckende rontsomme den voirs. huyse groot wesende tsamen omtrent een bundere; hier toe behoort die grave over dandere zyde van den voirs. straten gelegen aen derve toebehorende den kinderen wijlen Andries van der Hagen	1527	RAB
Kasteel, Klein	Henrick van Doerne, de oudste zoon van Everart beleend met de hoge en lage heerlijkheid van Doerne en het *Oud Kasteel*	1527	SG
Kasteel, Klein	Everart van Doerne, soone Everaerts, ontfangt bij doode sijns vaders te leen dat		

	huys te Doerne metten grave ende twee watermoelens met eenen beempt daer aen gelegen geheyten den Vloet, en dit van wegen vrouwe Walburch van Manderscheit, graffinne van Bueren, vrouwe van Cranendonck	1528	LB
Kasteel, Klein	Jan van Doerne ten behoeve van hemzelf en van Everaerd en Henrick van Doerne, gebroeders, beleend met de heerlijkheid van Doerne en het *Oud Kasteel* bij dode van Henrick van Doerne, hun broeder	1545	SG
Kasteel, Klein	Jan Creefft stadhouder van sijne gen. den heere Prince van Oraignen etc. heer van Craendonck en man van vrouwe Anna van Egmont sijne gesellinne, verclaert dat voor hem is gecompareert Gerit Noots die ontfangen heeft te leen tot behoeff joncker Janne ende joncker Hendrick van Doerne, gebroeders, nae doode wijlen heer Everarts van Doerne hoeren wittigen broeder dat *huys* metten grave, twee waetermoelens ende eenen beempt daer aengelegen geheyten die Vloet gelegen tot Doerne	1551	LB
Kasteel, Klein	het celebreren van missen opt *Huys* (testament van Margriet van Vladeracken)	1559	NP
Kasteel, Klein	het *oudt huys* te Doerne metten grachten, twee watermoelens met eenen beempde ende hunne toebehoerten te leen gehouden van den hove van Craendonck. Vonnis tusschen Henrick van Doerne tegen Janne van Doerne 7 september 1566	1566	LB
Kasteel, Klein	dat den suppliant [Jan van Doerne] voor zijn prerogatif, sal volgen het huys van Doerne, daerinne hij is jegenwoirdelyck woonende, desgelyckx het huys genoempt het *out huijs* (wesende Cranendonqs Leen),elck met zijnen valbruggen ende watergrachten daeromme gaende	1567	LB
Kasteel, Klein	bij den vii ende ix articulen des gemeynen testaments van Everard van Doerne en Margariete van Vladeracken wort Henricken den oudsten zoen de heerlicheyt van Doerne gemact metten *ouden huyse*, Everarden den derden soen het ander huys daer Henrick van Doerne ons grootvader inne gewoont heeft. Dit wederroepen sy in de codicille en geven Henrick die gekosen hede te leene ontfangen heeft het huys yerst Everarden gemaect synde, behoudende al evenwel die heerlicheyt	1568	LB
Kasteel, Klein	Claes Henrickss. van Doerne, eertijden vorster van Doerne, verclaert dat het *oude huys* is voirmaels gecocht geweest bij wijlen Everaerde van Deurne metten heerlijkheijt van Doerne tegen eenen geheiten joncheer Taey	1568	LB
Kasteel, Klein	Het huys te Doerne (hetwelck Brabants leen is) is deegheliker dan het *oudt huys* en waren onse voorouders daer van besitters aleer sy de heerlicheyt van Doerne hadden, soo blyct by ’t beschiedt van vrou Johanna	1568	LB
Kasteel, Klein	De huysen te Doerne en hooren nyet totter heerlicheyt, maer sijn besundere leenen. Het *oudt huys* (d’wellc Cranendoncks leen is) is mer een plat huys met stroyen dacke	1568	LB
Kasteel, Klein	Ten selven dage compareerde die vschr. Joseph van Giffen seggende geconstitueert te sijn, ende versochte te leene te worden ontfangen int *oudt huijs* van Doirne met sijnen att[in]entien ende toebehoirten van dijen, zoo t selve ten leene van desen hove is staende, en dat tot behoeff van Jor: Jan heere van Deursen ter tochten, ende heeft die stadthouder naer manisse ende vonisse der mannen van leen denselven ontfanghen, ende dat gedaen sijnde heeft Joseph vschr. den behoorlijcken eedt gedaen van hulde ende trouwe nae costuijmen deses hoffs. Actum ut sup. coram ijsdem. Ende geloeffden Josephe sijne geallegeerde procuratie te toonen ende t'exhiberen, ende verclaerden te wesen loss ende vrij goet. Aan heirgeweijt van twee vschr. stucken ontfangen dertigh gulden.	1605	LC
Kasteel, Klein	onsen gemonden vasal Jan van Doirne, heer aldaer ende Jouffrouwe johanna van Erp gehuysschen, syne respective grootvader ende grootmoeder was, 't saemen met behoorlyck Octroy gemaeckt daer aff die comparant dede blijcken, midtsgaders achter volgende der donatie by den voors. wijlen Jan van Doerne ghedaen tot subsidie vanden houwelycke der comparants aengegaen met jouffrauwe Tosina van Malsen den zeventhienden dach Vebruary des jaers 1602 blijckende contract van houwelijck' daeraff sijnde den selven onsen stadthouder ende leenmannen insgelyckx verthoont. lerst *een huijs*, ende hoff met eender graght daeromme gaende, landen-' bereden ende andere zijnne toebehoorten		

	tot Dorne geleghen ten eenen vollen leen; item ontfinch noch by doode ende achtervolghende testamente ende houwelijcksche voirwaerde als boven die heerlijckheijt ende gerichten metter vooghdijen van Doerne	1606	CD
Kasteel, Klein	een weiland gelegen achter de *oude Slooth*	1616	ORA
Kasteel, Klein	seeckere adelycke huysinge ende woonplaats te weten het *oudt casteel*, gemeynlyck genoempt het *hoff van Doirne* met sijne watergrachten ende valbruggen, leenruerich aen den Hove ende Baronye van Cranendonck ende gelegen te Doirne (schenking door Pallandt/Wittenhorst aan Otto de Visschere)	1656	BP
Kasteel, Klein	Soude onder correctie het noodichts sijn voor het eerste, dat die naervolgende ~~militie~~huijsen, met militie wierden beset. (....) Ten darde het *Craenendoncks leenhuijs* tot Doerne te besetten met een propere wacht ende een slachboom te doen hangen aen die Moolenbrugge aldaer voor de officieren van Doerne	17e e	BHIC
Kasteel, Klein	het goet genaempt het *Oudt Sloot*. Eijg. de Vrouwe van Asten; huerder 1642-1652 Jacop Joost Mooren; 1652-1655 Peter van Lommel, drossart	1656	MD
Kasteel, Klein	't goet het *oudt sloot*	1663	VD
Kasteel, Klein	18 Oct. defunctus est Theodorus filius Ottonis de Visschere in *Veteri Castelli* Doern	1673	BR
Kasteel, Klein	Claes Evert van Doerne en Jan Janssen Verhuijbrecht hebben in erfwisseling overgegeven aan Rogier geboren baron van Leeffdael, Heere van Deurne etc een weijvelt gelegen achter het *oudt casteel* groot 2 loopp. rontsomme de Ho: Ed: Heer voors[eid] behoudens de willege bomen die rontom het velt staan	1692	ORA
Kasteel, Klein	zeker stuck groes land gelegen achter het *Out casteel* ontrent het verlaet	1695	ORA
Kasteel, Klein	het *oud kasteel* waer de drossaert [Pedro de Cassemaior] woont	1701	VD
Kasteel, Klein	Compareert Sr. Willem de With, deurwaarder van de Raad en Leenhof van Brabant, wonende tot Eijndhoven, als vermeld in acte d.d. 24-02-1733. Hij doet "verleij" voor het "huijs met de valbrugge sijnde *t'Cleijn Casteel* tot Deurne gelegen". Hij wil tot leen verheffen het "voorsr: huijs *met de valbruegge en watergracht* appendentien en dependentien van dien met weijveld soo voor als achter t'voorsr: huijs tot Deurne gelegen", zoals het op 27-07-1700 door heere Jan Baron van Leefdael, heere van Deurne, verheven was.	1712	LC
Kasteel, Klein	Procuratie van de heer Pero de Cassemajor, drossaerd en secretaris der heerlijkheden Deurne en Liessel, op de heer Anthonij La Forme om te verheffen de lenen van *'t huijs met de valbrugge* tot Deurne, mitsgaders seekere beembd genaemt de Vloet (gelegen boven de watermolen alhier, de beemd jaarlijks in huur doende 18 gulden). De goederen, waaronder ook andere, allodiale goederen) zijn aangekomen bij coop voor het leenhof van Brabant d.d. 19-01-1729, van de heer Gerard Suljard van Leefdael, eertijds heer van Deurne en Liessel. La Forme wordt gemachtigd om eed en manschap te doen, heergewaad en andere hofrechten te betalen. Acte gemaakt ten overstaan van schepenen Gerard Hanewinkel en Abraham van Hoek.	1729	LC
Kasteel, Klein	Compareert Sr. Willem de With, deurwaarder van de Raad en Leenhof van Brabant, wonende tot Eijndhoven, als vermeld in acte d.d. 24-02-1733. Hij doet verleij voor het *huijs met de valbrugge* sijnde *t'Cleijn Casteel* tot Deurne gelegen. Hij wil tot leen verheffen het “voorsr: huijs met de valbruegge en watergracht, appendentien en dependentien van dien met weijveld soo voor als achter t'voorsr: huijs tot Deurne gelegen", zoals het op 27-07-1700 door heere Jan Baron van Leefdael, heere van Deurne, verheven was. Hiervoor moeten XV guldens betaald worden.	1733	LC
Kasteel, Klein	Verscheen Antoni La Forme, als lasthebber van heer Pero de Cassemajor, drossaard en secretaris der heerlijkheden Deurne en Liessel, bij procuratie d.d. 11-04-1729, hier op fol. 77 in het leenregister ingeschreven, wil verheffen *t'huijs met de valbrugge en watergracht* appendentien en dependentien van dien met weijveld soo voor als achter t'voorsr: huijs tot Deurne gelegen, zoals het voor het laatst op fol. 74 van dit leenregister is verheven door Willem de With, deurwaarder, wonende te Eijndhoven, bij auth: van de Raad van Brabant d.d. 24-02-1733, ten behoeve van wijlen Gerard Suljard de Leeffdael, in zijn leven heer van Deurne. Het leengoed wordt verheven. Heergewaad XV guldens.	1733	LC

Kasteel, Klein	Compareerde Hendrik Sluijter, predikant der heerlijkheden Deurne, Vlierden en Liessel. Op 13-04-1746 ontving hij een procuratie namens zichzelf en de verdere erfgenamen van wijlen Pero de Cassemajor, in leven drossaard en secretaris van de heerlijkheden Deurne en Liessel, verzoekt voor zichzelf namens zijn vrouw en voor verdere erfgenamen te mogen verheffen het "*huijs met de valbrugge en watergragt*", ap- en dependentien, gelegen tot Deurne, met het weiveld, gelegen zowel achter als voor het huis, zoals het op fol. 77 voor het laatst is verheven door de heer Anthonij La Forme namens wijlen Pero de Cassemajor. Wil tevens verheffen de twee derdedeelen in genoemd huis, valbrugge, watergraft en weiveld, hem comparant aangekomen bij deling. Wordt verheven. Heergewaad XV guldens, en voor de 2/3 10 guldens.		
Kasteel, Klein	Compareerde voor het leenhof Hendrik Sluijter, predikant der heerlijkheden Deurne, Vlierden en Liessel, welke verzoekt verheven te mogen worden in het derde deel van het *huijs, valbrugge, watergragt* en weiveld, ap- en dependentien van dien met een beemd genaamd de Vloet, waarvan de andere twee derdendelen reeds op 22-02-1748 verheven werden. Wordt verheven met een heergewade voor 1/3e deel van 8:6:12. Actum in den Leenzale des Leenhofs van Cranendonk gehouden op t clooster Ten Hage bij Eijndhoven.	1756	LC
Kasteel, Klein	Compareerde voor het leenhof van Cranendonk de heer Hermanus Christianus Hanewinkel, predikant tot Nunen, Gerwen en Wetten, als in huwelijk hebbende mejuffrouw Catharina Elisabeth Sluijter, voor hemzelf en voor de overige erfgenamen van wijlen den heer Hendrik Sluijter, in leven predikant der heerlijkheden Deurne, Vlierden en Liessel, heeft verzocht te mogen verheffen het *huijs met de valbrugge en watergragt*, gelegen te Deurne, met het weiveld voor en achter het huis, zoals het laatst verheven is door wijlen zijn voorn: vrouws vader op 22-02-1748 in het 3e register fol. 103v en 04-07-1757 in het 4e register fol. 25v. Hij wil daarnaast nog verheffen een derde deel in voornoemde goederen, zo hem aangekomen is bij deling voor heren drossaard en president-schepen der heerl: Deurne en Liessel op 13-05-1783. Verhef wordt gedaan. Heergewaad 15,= voor het geheel en 5,= voor het derdedeel.	10-11- 1785	LC
Kasteel, Klein	Procuratie van Agatha Alewijn, douariere-baronesse de Smeth, vrijvrouwe der heerlijkheden Deurne en Liessel, op de heer Lodewijck Wijchgel, drossard van genoemde heerlijkheden. Ze verklaart in eigendom bekomen te hebben het *Klijn Casteel* van ouds genaemt de valbrugge, huijs schuur stallinge *watergrag*t en weijveld, en eenen beemdt genaamt de Vloedbeemt. Ze maakt hiermee Lodewijck Wijchgel machtig om deze goederen voor het leenhof van Cranendonk te verheffen.	04-10-1785	LC
Kasteel, Klein	Lodewijck Wijchgel vraagt namens Agatha Alewijn, vrouwe van Deurne en Liessel, om verhef van het *huijs met de valbrugge en watergragt* met het weijveld, gekomen uit de boedel van Hendrik Sluijter, predikant der heerlijkheden Deurne en Liessel. De vrouw kwam aan dit goed door koop. De vorige verheffer was Hermanus Christianus Hanewinkel, predikant te Nunen, Gerwen en Wetten, zie fol. 88v. Wordt beleend met een heergewaad van 15 gulden.	10-11-1785	LC
Kasteel, Klein	Het *oud huijs* gestaan tot Deurne met alle de leengoederen daar onder leenroerig. De Heer Hendrik Sluijter predicant te Deurne verheft op sich selven bij deelinge de 2/3 in voorn: huijs ende op den 22 febr. 1748 - 3e reg. fol. 104. Heergewaden voor 2/3 betaalt - f 10,= Denzelven verheft het ander 1/3 van voors: leen op den 4 julij 1757 vide - 4e reg. fol. 25v. Heergewade voor 1/3e betaalt - f 5,= De heer Hermanus Chr: Hanewinckel verheft voorsr: leen op den 10 nov. 1785 - 4e reg. fol. 88v. Heergewaden betaalt f 15,= en voor 't verhef van 1/3e deel betaalt - f 5,= De heer Lodewijck Wijchgel bij procuratie voor Agatha Alewijn weduwe wijlen de heer Theodorus de Smeth, vrouwe van Deurne en Liessel - verheffen voors: leen den 10 November 1785 - 4e reg. fol. 90. Heergewaden betaalt - f 15,=	1785	LC

Kasteel, Klein

- Gerrit van Schayk, scheepen loco-officier, - Gerrit Wijnants, scheepen, - Antony Hoefnagels, scheepen, hebben op versoek van Drossard en Scheepenen, gezien en gevisiteert het Klein Kasteel alhier. En daaraan bevonden de naervolgende daaraan te doene noodzakelijke reparatien. - Eerstelijk moet aan de agtermuur van hetzelve,

op de tweede verdieping gemaakt worden een nieuw venster en onderdorpel. - het dak boven de agterkeuken, boven de bedsteede, zal moeten worden gerepareert. - twee glasraamen, in de agterkeuken, met glas te voorsien en het dak doorgaans te bestrijken. - het lij dak boven het eetzaal naast den toorn voor een gedeelte genoegzaam voor een vierde te repareeren. - op de zolder moet de zolderdeur en een venster off blind geheel vernieuwt worden. - en een gedeelte van de schoorsteen, die veelal uytgeweeken en gescheurt is, aff te breeken en opnieuws op te metzelen. Alle welke noodzakelijke reparatien door ons zijn worden begroot op en ter somme van een honderd vijftig gulden. En verklaren wij, dat zonder de voors. te doene reparatien, het voorseyde Klyn Kasteel niet na behooren kan bewoond en zonder ongemakken van lekkagien of ongelukken van de schoorsteen gebruykt worden. 1785 OAD

Kasteel, Klein	C 369 en omgeving	1832	KD
Kasteel, Klein	huidig Klein Kasteel aan de oostzijde van het Haageind net ten zuiden van de Langstraat	2010	KD
Kasteel, Klein	HGA D-1		
KASTEEL, GROOT	Ghevaert Everardszoon Van Doerne wordt beleend met het *huys met porten, schueren en stallen,* tot Doern gheleghen aen Thageijde mit sijnen toebehoirten binnen den grave, die street van der A langs der strate aen d'een syde ende mitten eenen eynde aen Arnt Roymans erve, tsamen groot omtrent een buender Dit werd geerfd door zoon Everard van Doerne	1396	LB
Kasteel, Groot	Gevaert van Doerne Everaertsone hout syn *huys met poorten, schueren ende stallen,* tot Doern gelegen aen 't Hagheynd*e* mit sijnen toebehoirten	1397	LB
Kasteel, Groot	Gevaert van Doerne Everarduszoon verklaart leenman te zijn geworden van Johanna Hertogin van Luxemburg en Brabant en van haar opnieuw in leen te hebben gekregen het *huis van Doerne* met alle toebehoren	1397	LB
Kasteel, Groot	syn *huys mit porten* aen thageeynde	1423	LB
Kasteel, Groot	Henrick van Doerne beleend met *huis aan het haageinde* na dode van Everard zijn vader. (R 1242 folio 197)	1462	SG
Kasteel, Groot	Van Henricke van Duerne die op ten xvi-en dach van novembri xiiii C lxii ontfinck bij doode wijlen Everarnte van Doirne sijns vaders een *huys* ende hof met eenre grecht dair omme gaende metten landen metten landen, beempden ende anderen sinen toebehoirten tot Doirne gelegen	1463	LB
Kasteel, Groot	Verklaring van Henric van Doornen dat hij te leen houdt van den hertog een *huijs* metten toebehoerten ghelegen tot Doerne aent ... metter huysinge en nederhove omtrent enen bunder groot sijnde binnen die grave etc. Item een hove gheheyten dat ghoet ten Velde	1495	LB
Kasteel, Groot	Everaerde van Doerne ontfangt bij doode wijlen Henricx van Doerne sijns vaders een huys ende hof met eender gracht daer om gaende metten lande beemde etc. tot Doerne gelegen	1509	LB
Kasteel, Groot	Ghevaert Mr. Symonssoen wordt ten behoeve van Everaerd van Doerne beleend met het *nieuw Kasteel* aan het Haghe eynde en met het goed te Velde, bij dode van zijn vader Henrick	1509	BP
Kasteel, Groot	Philips van Doerne, natuerlyck soene wijlen Everaerts van Doerne ontfangt in den naem van Henrick van Doerne, outste wettich soene des voirs. wilen Everaerts van Doerne by dode desselfs Everaerts van Doerne syns vaders een *huys* ende hoff met eender gracht daer omme gaende, metten lande ect. tot Duerne gelegen Idem die heerlycheyt ende gerichten metten voeghdien van Doerne (Arch. Rekenkamer)	1527	RAB
Kasteel, Groot	Janne van Doerne den 23 november 1545 ontfangt inden naeme ende tot behoef van hem selven ende tot behoef van Everaerde ende Henricke voen Doerne zijnen broederen in bruederlyken rechte, bij doode wijlen Henrick van Doerne huers broeders als hij leefde, een huys ende hof met eender gracht daer omme gaende, metten landen, beempden ende anderen zijnen toebehoerten tot Doerne gelegen	1545	LB
Kasteel, Groot	dat den suppliant [Jan van Doerne] voor zijn prerogatif, sal volgen het *huys van Doerne,* daerinne hij is jegenwoirdelyck woonende, desgelyckx het huys genoempt het out huijs (wesende Cranendonqs Leen),elck met zijnen valbruggen ende watergrachten daeromme gaende	1567	LB
Kasteel, Groot	Hendrik van Doerne verklaert dat "*het huis van Doerne*" of *nyeuw huys* is het huys dat over hondert jaren Ghevaert van Doerne Everaertss. en nae hem Everaert van		

	Doerne zyn soen ende daernae Henrik van Doerne grootvader van hem Hendrik van Doerne ende zijn broeder Jan ten Brabants [man] leen is verheven geweest te wylen dat Willem heer Ghevaerts sone van Doerne en nae hem Ghevaert van Doerne Willemss. en daer nae Jan van Doerne sone der voirs. Ghevartsten selven leene verheven hebben gehadt die heerlicgheyt	1567	LB
Kasteel, Groot	bij den vii ende ix articulen des gemeynen testaments van Everard van Doerne en Margariete van Vladeracken wort Henricken den oudsten zoen de heerlicheyt van Doerne gemact metten ouden huyse, Everarden den derden soen *het ander huys* daer Henrick van Doerne ons grootvader inne gewoont heeft. Dit wederroepen sy in de codicille en geven Henrick die gekosen hede te leene ontfangen heeft het *huys* yerst Everarden gemaect synde, behoudende al evenwel die heerlicheyt	1568	LB
Kasteel, Groot	Het *huys te Doerne* (hetwelck Brabants leen is) is deegheliker dan het oudt huys en waren onse voorouders daer van besitters aleer sy de heerlicheyt van Doerne hadden, soo blyct by 't beschiedt van vrou Johanna	1568	LB
Kasteel, Groot	Hendrik van Doerne verklaert dat de mueren van den besten huise twelk by heer Janne van Doerne "*het huys van Doerne*" word genoemt, en bij heer Hendrick van Doerne het *nyeuw huys*, boven d'eerste [slagen] deurgaens maar dik zijn omtrent twee voeten. Commissarissen verklaren dat de mueren van het corpus van den huyse buyten de [piluren] omtrent onderhalven voet dik zijn in de sale, keukene ende nedercamer	1568	LB
Kasteel, Groot	De *huysen* te Doerne en hooren nyet totter heerlicheyt, maer sijn besundere leenen. Het oudt huys (d'wellc Cranendoncks leen is) is mer een plat huys met stroyen dacke	1568	LB
Kasteel, Groot	Wolfaert Evert van Wittenhorst ontfangt te leen bij doode ende volgende den testamente van wijlen Jan van Doerne, hem aldaer ende joffrouwe Jozina van Erp, [gehuegschen] zijne grootvader ende grootmoeder, achtervolgende de donatie bij den voirs. Jan van Doerne gedaen tot subsidie van den houwelyke van Wolfaert voirs. met jonffrouw Josina van Malsen den 17 February 1602 aengegaen: 1e een *huys* ende hoff met ouder graeve daer omme gaende, landen, beempden etc. etc. tot Doerne gelegen tot eenen vollen leen; 2e de heerlijkheid ende gerechten metter voeghdyen van Doerne emde allen hueren toebehoerten, ten tweeden leene; 3e . De hooghe heerlicheyt van Doerne metten [exclatien] criminele derselver mitsgaders alle alsulcke chijnsen, renten etc. etc. als daer aen clevende sijn, ten derden ende lesten vollen leen	1606	LB
Kasteel, Groot	een stuck groesvelt gelegen inder heerlyckheyt van Doerne ter stede int hagheynde ontrent *het casteel* aldaer neffen erffenisse des Heere van Doerne ter eenre ende metten eenen eynde d`ander zijde Luytje Hoebensdochtere mededeyleresse, d`ander eynde de gemeyne straet	1626	ORA
Kasteel, Groot	'ende tot guarande ende weerschap van dien als andere commeren calangien ende aentaelen hier voirs. niet gespicifeert heeft (...) gelijck hy [Jonker van Wittenhorst, heer van Deurne] is doende mits desen het *huys ofte casteele* van Deursen met alle daerbij leggende goederen en de hoeffve ofte hof ten Velde chynsen landen beemp den (...)'	1648	HP
Kasteel, Groot	Voor eerst beginnende aen den huijse ende casteele tot Doirne, daervan Otto de Visschere, secretaris alhier, den bouhoff tegenwoirdich alnoch in pachtinge is hebbende volgens de pachtcedulle van date den 12 decemb. 1639 ende renovatie van den 9e april 1648 daerop gevolcht sijnde, gelegen int beste van dese gemeijnte, hebbende nooddruft, weijde ende hoijwasch voor twee peerden dwelck andere nochtans alhier soo nijet en hebben, ende meestendeel al maer met een pert, ende voirts met ossen moeten bouwen. Ende het hoij op andere plaetsen is gelegen, ende moeten gaen coepen, soo blijckt bijde voors. pachtcedulle dat hij jaerlijcx daervoor betaelt 80 gl. Item *den heere van Doirne sijn huijsinge* staet ledich, valt hoe langer hoe meer omverre - memorie	1651	OAD
Kasteel, Groot	*Groot Kasteel*, 1645-1653 bewoner Otto de Visschere; 1656 Heer Rogier van Houtrive van Leeffdael	1656	MD
Kasteel, Groot	dat opt *Huijs van Deurne* de wijnt de gelaesen seer ontstucken gewaeyt heeft	1690	CD

Kasteel, Groot	verkocht aan Johan van Leefdael een hoeve met erffenisse te Deurne als Bakel gelegen, met houtwas zoals deze nu al enige jaren wordt gebruikt door Jan Janssen [ver]Huijbrechts en toebehoort heeft Jan Willem Schepens, gestaan en gelegen in Doerne in de gehuchte genaemd het Haageijnt naest het *Casteel* van Deurne, dat voor de capitaele som van 3403 gulden; chijns aan de Heer van Deurne en Abt te Effternaken	1697	ORA
Kasteel, Groot	het *kasteel* met den hoff en binnen de grafften	1701	VD
Kasteel, Groot	alhier tot Durne op het *adelyck kasteel* van de Heere van Deurne en Liessen	1702	OAD
Kasteel, Groot	Op de Bergen boven het *Kasteel* in het Haageind	1718	CD
Kasteel, Groot	op de Bergen boven het *kasteel* int Haageynt	1728	CD
Kasteel, Groot	C 483 en omgeving	1832	KD
Kasteel, Groot	huidige ruïne aan de westzijde van noordelijke einde van het Haageind	2010	KD
Kasteel, Groot	HGA C-4		
KATELIJNSBEEMD	Aert Goijart Thijss verkoopt aan heer IJewaan die Moll, ridder, twee stukken land, een hof en een stuk wei, aan elkaar liggend, met sloten of wallen en wateren op 't Hageijnde tussen een straat ter eenre, een Vriezenbeemt en *sente Kathelijnenbeempt* ter andere zijde, van de erfgenamen van Andries van der Hagen en een straatje tot de gracht van de woning van Gevart van Doernen, nu Jan van Doernen	1454	BP
Katelijnsbeemd	een stuk groese zoals dit perceel gelegen is alhier achter de *Sinte Catalijnebeemd*	1583	ORA
Katelijnsbeemd	seeckere stuck groese ofte hoybeemt gelegen onder de jurisdictie ende prochie van Duersen genaemt den *Catharinabeemt* neffens erffenisse Vrouwe overste van Wittenhorst en neffens seeckeren wech ex alio streckende	1649	HP
Katelijnsbeemd	de *Catharinabeemd*, eigendom van Otto de Visschere	1650	HP
Katelijnsbeemd	De gelijke kinderen en erfgenamen van Ottho de Visschere, in leven gewezen schout en secretaris van Deurne, en volgens premisse en decreet van de onmondige kinderen van wijlen Johannis de Visschere, gewezen secretaris te Horst, hebben uit de hand verkocht aan Anthonis Willem Verberne, inwoner van Lierop, een stuk groesland genaamd de *Katelijnenbeemt* met de bijhorende houtwas in het Hagheijnt, e.z. en e.e. de Heer van Deurne, a.z. de Eckelhoff van de Heer van Deurne, a.e. Catelijn wed. Evert Gielens. Koopsom 725 gld. 10 st., voorts los en vreij. Alle weghen ende waterlaten sullen houden hunne oude servituijten	1685	ORA
Katelijnsbeemd	Antonis Willem Verberne, wonend te Lierop, verkoopt aan Rogier baron van Leefdael, Heer van Liefringe, Doerne en Liessel etc. een stuk groesland te Deurne in het Haegheijnt, geheten den *Katelijnenbeemt*, door verkoper verkregen op 12-2-1686 van de kinderen en erfgenamen Otto de Visschere. Koopsom 775 gld	1686	ORA
Katelijnsbeemd	item alnoch ontrrent de 3 a 4 roijen met eenen erffwegh van een stuck teullant genaemt den Heijacker teijnden den *Katelijnen Beemt* ofte soo groot ende cleijn als dat aldaer affgegraven ende den wegh daer neven sal vallen	1693	ORA
Katelijnsbeemd	een stuck teulland gelgene teijden de *Catalijnen Beemt*	1693	ORA
Katelijnsbeemd	*catalyne beemt*	1701	VD
Katelijnsbeemd	een groesveld genaamd den *Catelijnenbeemt*, gr. 2 lop. 42 ½ r., gel. alhier in 't Haageind, e.z.e.e. mevr. de Smit, a.z. den dijk, a.e. de wed. Andries Jan Kuijpers. Last: 1/3 van een chijns van 14 penningen aan de Vrouwe van Deurne	1796	ORA
Katelijnsbeemd	D 365 (aan zuidhoek van Klein Kasteel, aan zuidwestrand van D 375)	1871	ND
Toren	De Toren in de Eeuwsels, D 463 (aan oosthoek van D 375)	1840	ND
Katalijnsbeemd	langs noordrand van de Appeldijk tussen Haageind en Heiakkerpad, van Appeldijk gescheiden door een smalle strook, de voormalige Vriezenbeemd	2010	KD
Katalijnsbeemd	HGA D-1		

kat

Men kan denken aan het huisdier of aan een bepaalde bodembegroeiing zoals Kattekruid, of aan 'klein en onbeduidend', grond van slechte kwaliteit, of aan afgelegen straten en wegen, of aan kades en opgeworpen aarden wallen, of aan kot. (Beijers/van Bussel). De laatste betekenis lijkt het meest voor de hand te liggen, zoals ook blijkt uit de 'quaden' bij Bruggen: met die 'quaden' die bij Bruggen gelegen waren en waarvan delen ver-

kocht konden worden (1429) wordt volgens Beijers/Van Bussel ofwel laaggelegen, moerassig of juist te hoog gelegen gebied bedoeld! Een dergelijke tegenstrijdige verklaring kan nauwelijks bevredigend worden genoemd. Daar Bruggen zelf afgeleid is uit Keltisch -brac-, Gallisch -brogilo- = moeras (vgl. 'broek' en Breugel), zal hier met -quade- ook wel 'laaggelegen, moerassig land' bedoeld zijn. Dergelijk gebied was een lustoord voor vele vogels en jagers! Ook in de 15e eeuw stelde men eenden en ander gevolgelte op prijs.
Dit wordt versterkt door de -cattenrijt- (-rijt- = beek, waterloop, of moerassig, komvormig begin van een beekdal) en de -cattenvonder- (-vonder- = primitief bruggetje over een waterloop), beide in het beekdal op de grens van Deurne en Vlierden noordwestelijk van de Vlierdense dorpskom.

KATTESTRAAT	Akkerpad van Schalkert naar Vloeiakkersestraat tussen noordelijk C 617 en 619 en zuidelijk C 620 en 624	1868	ND
Kattestraat	Van het kruispunt Schommerveld/Houtenhoekweg naar het kruispunt Swinkelslaan/ Dunantweg	2010	KD
Kattestraat	HGA C-4		

Kaweide

Voor een overzicht van de nieuwste bevindingen: *Ton Spamer,., Eessens Put en de Kaweise Loop. De noordgrens van de heerlijkheid Deurne. Een historisch/geografische en toponymische studie. Deurne, 2009.*

KAWEIDE	Jo. Jan v. Doerne heeft w. overg. Arden Mertten Heesmanszn. een jairl. erfc(ijns). van 6 Kar. gl. (Corsmisse)- wt eender hoeve, gen. die *Coude weye*, dair Mertten Arts op woent, gel. onder Bakel, UL. Gijsbert Pels, AL. Mijn Hr. v. Doerne, UF + AF. gemeynt; Joffr. Margriet v. Vladeracken heeft gerenuntieert op alle haer recht van tochte, dat zij hadde aan 2 hoeven gen. die Coude weye, die vorste, dair Maes op woent cum att., tot Henricx huers auste soens behoeff, Ende die andere dair Mertten op woent tot Jans huers zoens behoeff	1544	ORA
Kaweide	de hereditate Wilhelmi Noijen filij Danielis de Doirne dictus eeusele dicti die *Caweij*	1551	CE
Kaweide	de *Cauweweije*, eigendom van Joncker Evert van Doerne, wonende op het huijs van Lijessel	1597	HP
Kaweide	uit een hoeve genaamd die *Cauweweije* te Bakel	1600	HP
Kaweide	een hoeve te Bakel genaamd de *Cauweweyde*	1611	HP
Kaweide	een zekere hoeve genaamd die *Cauweyde* te Bakel	1613	HP
Kaweide	Ex bonis ter *Cawerweijden*	1621	DC
Kaweide	twee ongesmette bomen, de een staande tegenover Wilberts backhoven in de *Coeweijde* van de Crom Aa	1627	HP
Kaweide	Bij akte van huwelijkse voorwaarde gepasseerd op 19 december 1632 voor pastoor P.S. Froiens te Meyel als notaris, tussen Hendrik van Doerne, zoon van Anthonetta van Assendelt, vrouwe douagiaire van Liessel, en Jonkvrouwe Anna Magdalena van Merode, dochter van Bernard van Merode en vrouwe Catharina van Brederode, heer en vrouw van Asten, bracht de genoemde moeder van de bruidegom ten huwelijk in een derde deel in eene rente van f. 1500 per jaar, zo- als haar die competeerde in Holland op de goederen van den heer van Assendelft, voorts een hoeve gelegen te Heusden onder Asten, een hoeve gelegen te Deurne voor het huis aldaar en genaamd den Cleijnen Bottel, eene hoeve, gelegen te Mil- heeze, en nog een hoeve, genaamd de *Cauweij* en gelegen onder Bakel	1632	HAA
met noch seven oft acht koyeweye		1632	HP
Kaweide	en nog een hoeve, genaamd de *Cauweij* en gelegen onder Bakel	1632	OAM
Kaweide	den leijgraeff van den weijer omtrent de *couweije*	1634	ORA
Kaweide	eensele dicti die *Caveij*	1638	HC
Kaweide	de hoeve de *Cauweij* onder Bakel	1640	HP
Kaweide	Jan Everts van Dornen ex bonis ter *Cauweijden*	1643	DC
Kaweide	vuijt huijs hof ende aengeleghen arffenissen genaemt de *Cauweijde* met allen ende in gelijcke toebehoorten van dijen	1643	DC
Kaweide	ex gerechte dicta *Cauweij*	1643	DC
Kaweide	met de heer en vrouwe van Deurne heeft gesproken op diens *coijweije*	1663	ORA
Kaweide	uijt de *Couweyde*	1678	DC

Kaweide	Uyt huys, hoff ende aengelegen erffenisse genaemt de *Couweyde* met allen ende iegelijcken toebehoorten van dien	1678	DC
Kaweide	Eerstelijk tegens over de *Cauweij*	1718	CD
Kaweide	tegen over de *Cauwey*	1728	CD
Kaweide	de hoeve *Couweijde* toebehorende jonker Hend. tot Liessel	1728	AGK
Kaweide	uijt de *Coeijweijde*	1720	DC
Kaweide	Uijt huijs hoff en aengelegen erffenisse genaemt de *Cauweijde* met allen eniegelijcken toebehoorten van dien. Den Graeff ten Bosch, nu van Ommeren president tot Bakel heeft dese erve gecogt	1754	DC
Kaweide	een huis met de hierbij behorende grond, staande en gelegen te Bakel in de *Caweij*	1805	ORA
Kaweide	een huis, schuur stallinge en hof op *Kaweij* gelegen	1817	RANB
Kaweide	Eene missive aan heeren B en W van Bakel ten geleide van een raadsbesluit van 4 mei jl. tot gemeenschappelijk onderhoud en vernieuwing der brug in de *Kawaai* op de grens van Bakel en Deurne, genoemd de de *Kawaitsche* brug en *Kawaaische* brug	1871	NAD
Kaweide	Kopers van gronden waarover nog geen grondbelasting is geheven.o.a. P. Verstegen, *Koeweide* J.25, 26 en Johannes van Bommel Johzn., *Koeweide* J.8, 9, 1047, 1591, 1352	1913	RANB
Kaweide	Openbare verkoping van houtgewas te Deurne, ter plaatse Koeweide, ten verzoeke van Theodor Baron de Smeth van Deurne te Deurne	1918	NAD
Kaweide	Weiland Koeweide en Schaarhout en heide de Kawei onder Deurne	1925	NAD

De uitleg van De Vries, dat hier sprake moet zijn van een 'kraaienweide' of anders van een 'weide met kades' gaat uit van een stamwoord -ka-. Ter vergelijking: "*Kaulille of Kwaad-Lille in België betekent eigenlijk Klein-Lille, schreef Dr. M. Bussels in 1962. Om daarvan overtuigd te zijn hoeft men slechts te vergelijken met kwajongen of kwade jongen, Kwaadmechelen, Kwamol en Kwalaak. Dr. J. Molemans is het met deze stelling niet eens en beweert dat «Caulille», zoals de plaats in een akte van 1345 vermeld wordt, is afgeleid van «Cauwe--lidelo», dat lindenbos waarin kraaien huizen betekent.*"
(http://users.telenet.be/deoudehostie/geschiedenis.htm)
De volksetymologie maakt er een 'koai' (kwaaie, slechte) wei van. Dat hier een stamwoord -kaw/v- in het geding is, blijkt uit de spelling -Cauweweije- uit 1597 en -*Caveij- uit 1638*. Dat hierbij niet op de eerste plaats aan -koud- gedacht moet worden blijkt uit de spelling -Cawerweijden- uit 1621, dat moeilijk te herleiden is tot 'koude weide'. Het pre-historische -caw/v-, terug te vinden in *Kav*elt bij Mill, het Belgische *Ceuv*elare, het Duitse *Kev*elaer, het *Kev*elaarsveld bij Oeffelt en het Engelse *Cov*entry, betekent volgens Bahlow -moeras- en inderdaad blijken alle genoemde plaatsen bij moerassen te liggen, ook de Kaweide. De meest zinvolle betekenis luidt derhalve: 'moerassig weidegebied'.

Kaweide	oostelijk van het kruispunt Wolfskamp/Kaweide, gem. Bakel	2010	KD
KAWEISE LOOP	de *Kaweijse loop*	1832	OAD
Kaweise Loop	Kaweise Loop	1832	KD

zie verder: Aa, Kromme

KEEMAKKER (Breemortel)	goederen ter plaatse genaamd den Breemortel o.a. de *Keijmakker* nr 1401	1809	ORA
KEESE	twee stukskes land, de een genoemd de *Keese* en het andere perceel de Lanckecker, begrensd aan een zijde naast Lambert Voersen, aan de andere zijde naast Meeus Becx, aan een einde het Convent van Binderen	1575	ORA

zie verder: Kese

KEIAKKER	een stuk land, genaamd *keijecker*	1584	ORA
KEIZER	Peter Daemen, herbergier in de *Keijser*, oud omtrent 36 jaren	1657	ORA
KEIZERSAKKER	C 267, 268 (ten n. van Wasberg)	1860	ND
Keizersakker	kruispunt Eekhof-Eekstraat	2010	KD
Keizersakker	HGA C-3		

KEIZERSTRAAT (Vloeiakker) eenen beempt groot omtr. een bunder, gelegen metter eender zijden aen die Aa ende metten andere zijden aen die *Keyserstrate*, metten eenen eynde aen Sperincx goeden ende metten andere eynde aen eenen beempt den kinderen des voirs. wijlen Geveraerts van Doerne toebehoirende 1441 RAB

Keizerstraat de *Keijsserstraet* 1547 HP

Keizerstraat een stuk land gelegen ook in de akkers van Deurne, begrensd aan een zijde door Jan Frerijcx, aan de andere zijde en aan een einde naast de Heer van Deurne en het andere einde naast de *Keijsersstraat* 1571 ORA

Keizerstraat een stuk land, zoals dit perceel alhier gelegen is in de Vloeijecker, begrensd aan een zijde naast de koper, aan de andere zijde naast de *Keizersstraat* 1574 ORA

Keizerstraat Met nog een stuk land, genaamd den Stijnenbosch, zo als dit perceel begrensd wordt aan een zijde naast Jonker Henrick van Doerne, aan het andere einde aan de *Keijserstraat* 1592 ORA

Keizerstraat (Veldstraat) Zo geeft Jan het einde van het Duijffhuijseusel met daarop staande het klein huiske en de schuur. Dit zover als het tegenwoordig is afgepaald, de beide zijden begrensd door de ruilers, daarbij een erfweg van 16 voet breed met de helft van de wal die daarnaast voert en uit strekkend tot op de *Keijzerstraat* 1608 ORA

Keizerstraat een akker genaamd op het Heusken, gelegen naast de *Keijserstraat* 1610 ORA

Keizerstraat land naast de *Keijserstraet* 't Leemstuck 1650 HP

Keizerstraat een stuk teulland te Deurne, e.e. den Mestwegh, a.e. den *Keijserstraet* 1685 ORA

Keizerstraat een stuk akkerland te Deurne genaamd het Leemstuck, a.z. heer van Deurne, e.e. de Miestwegh, a.e. de *Keijsersstraet* 1686 ORA

Keizerstraat den beerencamp neffens de *keijserstraet* 1701 VD

Keizerstraat huis, hof en aangelag, van ouds genaamd De Spieringse Hoeve, naastde *Keyserstraat* en begrensd door de waterlaat 1798 BAK

Spierinxgoed huis, hof en aangelag, van ouds genaamd De Spieringse Hoeve, naast de *Keyserstraat* en begrensd door de waterlaat [aan perceel C 551 = goed Ter Vloed = deel van de Vloeiakker] 1798 BAK

Keizerstraat een perceel groes genaamde *Keyserstraat* 1803 ORA

Keizerstraat de loop door de *Keijzerstraat* 1841 NAD

Keizerstraat de Keyzersstraat 1832 OAD

Keizerstraat de Pad, C 562, 563 (pad van Kruisstraat naar Keizersstraat) 1903 ND

De Keizerstraat, komende van Bakel, stak bij de Kerkeindse Brug de Vlier over en liep vervolgens in oostelijke richting parallel aan de Vlier naar het Haageind. Daar hield zij aanvankelijk niet op, want door de bekende ligging van het Stenenbos, het Leemstuk en het Duifhuiseeuwsel weten we, dat de latere Veldstraat ook Keizerstraat heeft geheten. Via de Zeilbergsestraat, ooit Oude Weg geheten, liep de route dan verder over de Keizersweg -in de 17e en 18e eeuw herhaaldelijk ook Keizerstraat genoemd(!)- langs de Hanenberg naar de Breemortel. Vandaar kon men ofwel doorgaan naar Liessel en vandaar via de Keulse Baan naar de Maas bij Roermond, of in oostelijke richting afslaan via de Zwarte Baan naar Heide, waar de Groeneweg richting Venray loopt.
We hebben hier hoogstwaarschijnlijk te maken met de oudste noord-zuidroute door Deurne. Volgens Bach geven namen als Koningstraat, Keizerstraat, Hogeweg, Groeneweg en Baan wegen aan die gelegen zijn op vroegmiddeleeuwse of zelfs prehistorische wegen. Parallel aan de Keizerstraat-route lopen in Deurne nog de Groeneweg en de Hogeweg (*zie aldaar*), waarschijnlijk nevenroutes naar andere gehuchten zoals Vreekwijk, waarbij het bij de Groeneweg een raadsel blijft waarom die per se het Hellegat, een moerassige poel, moest kruisen.

Keizerstraat Van Kerkeindse Brug naar Haageind 1832 KD

Keizerstraat Van het kruispunt Kerkeindseweg-Vlier naar de noordelijke punt van het nog bestaande restant Keizerstraat en verder via Veldstraat naar Zeilbergsestraat 2010 KD

Keizerstraat HGA C-4

KEIZERSTRAAT (Zeilberg) eenen camp erfs metten tymeragien dair op staende ende zijnder toebeh. gel. aenden Zeylberch, UL. Jan Meyelemans, AL. Jan Muelendijcx, UF. Hr. Hubrecht Verhaige, AF. die *Keyserstraet* 1548 ORA

Gezien de zeer ruime uitleg die het begrip 'Zeilberg' soms kreeg -van Wolfsberg tot Breemortel- is het onmogelijk aan te geven welk deel van de Keizerstraat hier bedoeld wordt. Aert Jan Muelendicx woonde zelf bij het kerkhof.

KEIZERSTRAAT (Vlierden) 4 parten van een hooibeemd gelegen tot Vlierden, e.z. d'A, wed. Willem Verhees, streckende van N.N. tot op der *Keyserstraat* 1659 HP

Deze moet bij de Hees gezocht worden, daar Willem Verhees daar rond 1600 in elk geval woonde. Dan kan de Keizerstraat niets anders zijn dan de weg van Vlierden naar Bakel, waar hij bij de Molenhof aansloot op de van Deurne komende Keizerstraat. Met de Aa is hier de Oude Aa bedoeld, de grensbeek tussen Vlierden en Deurne

KEIZERSVELDJE D 928 (aan zuidhoek Mellenberg) 1851 ND
Keizersveldje In de noordwesthoek van de kruising Timmer-Merlenbergseweg 2010 KD
Keizersveldje HGA D-2

KEIZERSWEG (Breemortel) stuck erffs, gel. aen die Beersom, UL. *Keyserstraet* 1539 ORA
Keizersweg een stuck erfs onder groes ende eckerlant, gel. aenden Bremortel, UL+UF. die kijnderen Jan Scoetmans, AL. die kijnderen Arts van Uvsen, Die *Keyserstraet* tusschen beyden gaende 1546 ORA
Keizersweg nieuw gemaeckt woenhuijs ter plaatse de Bersom, naast de *Keijsersweg* 1646 HP
Keizersweg vuijt huijs hoff ende dries geleghen aenden Breemortel groot ontrent anderhalft lopensaet, a.f. de *Keijsers straete* 1643 DC
Keizersweg vuijt huijs hoff met ontrent 6 lopensaetenlandts aen eengeleghen ter plaatse aenden Breemortel, u. f. de *Keijserstraete* 1643 DC
Keizersweg Uyt huys, hoff en dries gelegen aende Bremortel, A. F. de *Keyserstraete* 1678 DC
Keizersweg Uijt huijs hoff en dries gelegen aen Bremortel, A. F. de *Keijserstraete* 1754 DC
Keizersweg Uijt huijs hoff ter plaetse aen den Breemortel, U. F. de *Keijsersstraet* 1754 DC
Keizersweg een akker genaamd den Haenenberg, gelegen alhier aan de Zijlberg, a.e. de *Keijsersweg* 1789 ORA

Opmerkelijk is, dat hier 7 x duidelijk de latere Keizers-WEG bedoeld is, terwijl de Keizers-STRAAT genoemd wordt. Daar de oudst voorkomende vorm Keyserstraet is, was dit wellicht de oorspronkelijke naam.

Keizersweg Van de Hanenberg zuidoostwaarts naar de Breemortel 1832 KD
Keizersweg Kranenmortelweg tussen H. v. Doorneweg en Rapenweg 2010 KD
Keizersweg HGA E-2

Lambertus filius Johannis Eemkens geheite *Kijemt* 1421 DC
KEEM ex petia terre sita juxta *Keijm* 1421 DC
KEMER Verder nog de helft van een perceel land, genaamd den Gruenecker, aan een einde naast en strekkend van den Berkmortel tot op de Gemeentevoetpat. Met nog een helft van een stuk land, genaamd de *Kemer* en dit perceel loopt verder tot op de Gruenecker 1582 ORA
KEMMER alsulcke ekkeren geheiten den *Kemmer* 1608 ORA
Kemmer Vut eenen acker genampt *Cammer* 1621 DC
Kemmer acker genaampt *Cammer* groot 3 1/2 lopensaeten aen den Zeijelberch 1643 DC
Kemmer den *kemmer* 1663 VD
Kemmer acker genaemt den *Cammer*, groot ontrent 3 lopensat aende Zeyelberch 1678 DC
Kemmer *Kemmer* of berckmortel 1701 VD
Kemmer *Kemmer* op den Berckmortel 1701 VD
Kemmer een akkerland aan de Zeilberg gelegen, genaamd de *Kemmer* 1711 ORA
Kemmer Dezelfde personen verkopen aan Jan Sijmon van den Boomen de *Kemmer*acker, groot 44 roeijen en welke aan de Zeilberg is gelegen. 1716 ORA
Kemmer acker genaemt den *Cammer* groot ontrent 3 loopensaten aen den Zeijelbergh 1754 DC
Kemmer van de *Kemmer* of Berkmortel aan Zijlberg maatboek nr 600 1760 ORA
Kemmer item 2 acker aan Meulenweg genaamd de *Kemmer* 1764 ORA

De Kemmer moet zich veel verder westwaarts uitgestrekt hebben dan de opgave uit 1832

Kemmer Uijt eenen acker genaemt den *Cammer* groot ontrent 3 ½ loopensaten aen den Zeyelbergh 1765 DC
Kemmer den *Kemmer*acker gelegen ter plaatse voorsz. op maatboek nr 605 1770 ORA
Kemmer de *Kemmer*, E 336, 344, 345, 347 1855 ND
Kemmer de *Kemme*, E 343 1868 ND

Men zou in de verleiding kunnen komen om -kemmer- als Umlaut van -kammer- te beschouwen. Dan zou -kam-

mer- de stamvorm zijn. Maar zoals de oorspronkelijke -scheidgraaf- uiteindelijk een -Schatgraaf- (zie aldaar) werd en de -Heidrik- evolueerde tot -Heitrak-, zo kan ook een oorspronkelijke -kemmer- in een later stadium -kammer- zijn geworden. Dat maakt de betekenis overigens nog niet duidelijker, al moet een plaats waar wol gekamd werd niet per se uitgesloten worden. De familienaam Keijm kwam in de 18e eeuw ook in Breda voor.

Kemmer	E 336-347	1832	KD
Kemmer/Cemmer	Gebied tussen Eendracht, Zijpe, Deltasingel en Wielingen	2010	KD
Kemmer	HGA E-2		

KERK	Durna, Bacle, Os cum *ecclesiis* et appendiciis suis (Oork. 31)	1069	CA
Kerk	Durna, Bacle, Os cum *ecclesiis* et appenditiis earum (Oork. 51)	1147/1148	CA
Kerk	Durna, Bacle, Os cum *ecclesiis* et appendiciis earum (Oork. 61)	1161	CA
Kerk	voor het altaar van Maria en Sint Georgius in de *kerk* van Dorne	1371	VAR
Kerk	*ecclesia* de dorne in novo campo	1380	HC
Kerk	de *kerken* van Bakel en Dorne	1385	DOGG
Kerk	kosterij van de kerk van Bakel en de *kerk* van Dorne	1400	DOGG
Kerk	de *parochiekerken* van Bakel en Doerne	1437	DOGG
Kerk	stuck eerffs aen die *kerck* van Doerren gelegen	1444	CD
Kerk	ex parte *ecclesia* de Doerne	1448	CR
Kerk	fabrica *ecclesie* de Doernen	1453	CD
Kerk	De aartsdiaken van het bisdom Luik geeft toestemming tot verkoop van rogge uit het kerkbezit om daarmee de reparatie van de dakbedekking van *kerk* en toren te betalen	1458	CD
Kerk	de investiet van de *parochiekerk* van Bakel, Ghemart en Doerne	1464	DOGG
Kerk	lant aent gelynt van der *kercken*	1478	HP
Kerk	...ende die voirs. Willem heeft voirtaen wael betuycht metten voirs. scepenen ende geboden aen den rinck van der parochiekerck van Doerren soemen onderpandt	1493	HP
Kerk	Cond ende kenlijck zij enigelijck die dese letteren sollen sien off hoeren lesen, dat gestaen sijn tot Doernen opt kerckhoff, ende vergadert op eenen sonen-dach mijn Heer van Doerne, den scoutheit, scepenen, geswoeren kerckmeesters, heijligeestmeesters ende eendeels van de gemeijne naeboeren van Doerne, ende hebben overgegeven ende geconsenteert den kerckmeesteren voers. soewes penningen sij gesworen hebben, off iemant van de nabueren die met hen geloeft hebben ende gevest hebben voer die voers. *kercken*, sij daer hem aff ontheffen, scadeloes houden sollen van den voers. geloeften ende vesten, dat sij daer niet méér in gehouden en sollen sijn dan elck van hen gelijck enene anderen nabuer van Doerne voers. Inden iersten heeft Jan van Erp, Jan Snabben ende Ruth Cluytmans 2 hondert gulden. Noch die voers. met hen Meeus Goeijlofs ende Art Roeijmans noch 2 hondert gl. 15. Noch Jan van Erp voers. en Lauwerens v.d. Hulsberch hondert gulden. Item dese voers. somme hebben wij geworven Jan Jacobs Oemkens daert hij 't wijst te betalen. Item Hr. Jan Hoegaerts, Lauwrens voers. ende Aert Roeijmans hebben noch geworven aen Gerit van Eijck ten Bossche hondert gulden.	1502	ORA
Kerk	Jan van Erp, Lauwrens Lamberts Vrensen zoen, Peter Gerit Loeije ende Ruth Cluijtmans als provisoers ende kerkmeesters nu ter tijt tot Doerne hebben geloeft als sculder principaal Heer Janne Hoeghaerts priester te ontheffen van al alsulcken vesten en geloeften als Heer Jan voers. met Lauwreijsen, Lambrecht Wrenssen soen ende Aert Roeijmans gevest ende geloeft hebben Geriten van den Boemen in scepenen brieven van 's Hertogenbosch hem tot behoeff onser *kercken* van Doerne met conditie toegedaen dat Heer Jan voers. off zijn guederen altijt van den voerscrevene resume des jaers van den pacht off inde lossingen van den voers. hondert gulden mede sel inbueren ende gelden gelijck een van de nabueren van Doerne.	1502	ORA
Kerk	huis bij de *kerk* aen Bogaerts cruys gelegen	1505	ORA
Kerk	Cond zij dat Gerit vd Zeijlberg ende Willem van Brugge den kerkmeesters en heiligeestmeesters van Doerne tot behoef der *kercken* ende den heiligeest wel betaelt hebben gelijckerhant die 40 peters die Bruijsten Bruijsters in zijnen uijtersten wil begeert hadde na zijnders, en na Luijtgards zijnder huijsvrouwe beij-		

	der doot, betaelt te worden van der erfgenamen Luijtgarts vorsegt. Welke 40 peters payment ofte die werde dair voor Bruysten overgegeven hadden der *kercke* ende den heijligen Gheest uut pueren almosen voer sijne ende Luijtgarts zijn wijfs ziele, gelijck dat in enen scepenbrief van Doerne begrepen staat	1505	KM
Kerk	Heer Jan van Amstel priester, promisit te betalen Peteren Darck Peters zn. tot behoeff onser *kercken* die somme van veertien gulden ende 6 st. nu tot bamisse toecomende, nae datum van desen brief welck 9 gld. ende 6 st. die kerck verleet heeft aent gelas van Heer Hendrick Taeije saliger gedachten	1518	ORA
Kerk	Inden jaere XVc negenthien, negen daege van meerte der maent, sijn vergaedert tot Doertsen bijde kercken die erfgenamen van Lauwrenssen van Hudsberch	1519	ORA
Kerk	In den jaere 1546 den 28 dach van aprille heeft U Dirick Coffermans aengenomen van den guldmeesters van Sint Anthonis, te weten Janne van de Zeijlbergh ende Jacob van Gasselt te stoffeeren ende vergulden lofbairlijcken ende eerlijcken bij optijinghe, meestersprijs nae heijsche ende begrijp, die calumpnen staende voir St. Anthonis altair inder *kercken* van Doerne met goeden lofbairlijcken gouden geleet op olijverven, ende tselve werck leveren gestoffeert, alinghe, ongequest tot zijns selfs costen, nu voir bamisse naestcomende ofte alderheijligen dach onbeheept; des zullen die guldemeesters [doorgehaald: den voors. U. Dircken dairvoir] hem vuren ende leveren tot Helmont, die beelden ende tgeens hij aldair nae zijnen verduncke, sonder breken gestoffeeren kan. Dies geloven die voirs. guldmeesters den voirs. U Dircken dair voir te betalen de zomme van zeve ende veertig carolus gulden losprijs gelts, ende tgchelach te betalen sonder zijn scade. Voir dese aennemingen heeft U Dirck den gultmeesters gestelt Anthonis Hermans te borgen, die den gultmeesters daer voir geloeft super se et omnia, dat hij 't alsoe volvoeren sal soe voers. staet. Des geloefte U Dirck Anthonis zijne borge super se et omnia te lossen ende eerlijcken te quiten. Item die gultmeesters zullen den voirs U.D. behulpich wesen om die stegheringen te helpen maken totten calumpnen ende hen in afcortinghen gereets gelts geven twee pont groot om golt ende stoffeersel mede te costinghen. Dit geloeft ende geschiet bij beijden parthijen ende borgen ten huijse van mij Gerardt Nouts, notaris staende bijder *kercke* tot Doerne ten jaere, maendt ende daigen als bove, in praesentie van goede mannen Jannen Snoex, Anthonis Rutten, Janne Pegs, Meeus Swerts als getuijgen hijer over geroepen ende gebeden. Mij Gerardt Nouts notarius praesente in oirconde mijns eijghen hanttekens hijer onder gestelt. G. Nouts ad praemissa vocatus.	1546	KM
Kerk	een stuk land bij de *kerk* aan de helgraaf	1548	ORA
Kerk	Het testament werd gepasseerd in de *kerk* van Deurne	1553	NP
Kerk	M Jan Lamberts heeft aengenomen vanden kerckmeesters tot Doerne, lofbaerlijcken te maecken tot meesters prijs het zijdelchoor naeden Noerden, dat metten wijnde gebroken was ende all op zijns zelfs costen wederomme te maecken totter leijdeckens toe ende oick die plancken dair toe van noode wesende te snijden ende alle vande *kercken* stoff, ende wes stoff nijet met zijn vierden nijet opgewijnden en kann, dair sullen die kerckmeesters hen helpen toe doen. Des en zal hij vanden werck nijet gaen ter tijt tselve opgemaeckt zij. Daer voer zullen die kerckmeesters den voirs. M. Jannen betalen seventich gld. in drie termijnen, te weten het een dordedeel gereet, het andere alst grofwerck gereet is, ende het leste deel alst werck all loffbairlijcken vollevert is: ende offt zij ijet breecken zullen, zij tot hens zelfs costen weder repareeren. Noch 50 pont specks oft 5 ort voir elck pondt, twe tonnen biers, drie malders rogge (= 18 vat). Geloven pertyen voirs. dese voirwairde malckanderen te voldoene ende tonderhouden super et omnia bona coram scab. Thys Reyners en Jan Frerijcks. M. Jan voirs. heeft inne zijne plaetse gestelt van voirs. werck Andriesen van de Waler die welcke gelooft heeft M. Janne dairaff tontheffen super se et omnia. Des geloeft hij M. Janne voir zijnen arbeijt vijf gl. daechs die hij in afcortinge sal moegen bueren vande kerckmeesters. Dat. 4 Juli 1558. Item M. Jan sal voiraf moegen bueren 14 gld. Insgelijks heeft M. Huijbert van Tricht aengenoemen het sijdack af te breecken ende tselve wederomme te plancken ende te leijdecken van stonde		

aen alst gericht ende [gerestie] van der kerckenstoff op sijne costen. Dair voir die kerckmeesters den selve sullen betalen vijf ende veertich gl. 25 pond speks oft vijf ort voirt pont, een mauwer rogge, twee tonne biers. Dat. ut supra. 1557 KM

Kerk Die eerbare persoenen te weten Jan van den Wasbergh wijlen wettigen zoon Hendrick vanden Wasbergh ende met hem Heijlwich zijne wittige suster oick dochter Hendrick vd Wasbergh voirs. hebben geordineert .. hen testament (.....) Item noch soe maicken dese voirs. personen tsame der *kercken* tot Doerne St.Wilbrort ende Onser Liever Vrouwen tsame tot reparatie der kercken fijf carolus gld. eens te geven 1559 KM

Kerk uuyt huys ende hoff ende erffenisse daer aen gelegen bij die kerck, d'ander zijde den gemeynen wech, streckende van erffenisse der kercken van Doerne met meer anderen voirt opten gemeynen wech aldaer 1566 CD

Kerk Willem van Hijnsbeeck en Faes Vesters beloven bij deze (..) dat zij dit goed zullen aan bieden aan de Heer van Deurne of aan diens wettige erfgenamen, bij het veilen met brandende kaarsen in de *kerk* van Deurne en ten hoogst biedende 1573 ORA

Kerk Op heden zo heeft Gobbel Gijssen gerechterlijk verklaard voor ons Schepenen dat hij aan Wrensen die snijder verkocht heeft een akker onder de conditie dat hij daarvoor jaarlijks zal ontvangen een mauwer rogge. Dit voor de *kerk* van Deurne, tot de dienst van het middagluiden 1574 ORA

Kerk de petia terre iuxta *ecclesiam* de doerne 1579 CE

Kerk den Langenecker gelegen nabij de *kerk* alhier 1582 ORA

Kerk Aan de *kerk* van Deurne vermaakt zij 6 ellen lakens eens en voor haar H. Missen nog eens fl. 10,- 1584 ORA

Kerk *Eclesia* de Dorren 1586 CR

Kerk Willem Goijaerts soen Verbeersdonck, Peter van Doerne ende Dirck die Bercker als erffgenaemen wilner Dircks Verbeersdonck, legitime et hereditare vendidient et supportavenient Jacop Anthoenissoen van Gasselt een stuck erffs gelegen aen de *kerck* van Doerne mette eenre sijden ende metten eenen eijnde neven den gemeijnen wech, d'ander sijde heer Henr. van Doerne, streckende voort op erffenis des coepers 1586 ORA

Kerk Aert Peter Coolen verkoopt bij deze aan zijn oom Everard Nouts een schuur, schop en varkenskooi met de grond waarop deze gebouwen staan, alsmede een halve invaart van drie voeten breed. Staande en gelegen alhier aan de *kerk* 1587 ORA

Kerk een helft of het achterste deel van een huis, tot aan de middelwand toe waarin voornoemde Aert Knuijtssen heeft gewoond en gestorven is, zuidwaarts gelegen van de *kerk* alhier. Daarbij ontvangt hij nog een stuk groesveld, genaamd den Kerckhoff 1588 ORA

Kerk een dries gelegen nabij de *kerk* van Deurne, is genaamd Cobisecker 1588 ORA

Kerk een stuk land van omtrent 5 copse groot, alhier te Deurne in het Doirp gelegen, begrensd aan een zijde naast Jan Nouwen, aan de andere zijde naast Peter van Bruggen, aan een einde naast de Lijckweg en het andere einde naast de *kerk* 1590 ORA

Kerk een huis, hof, en hofstad daarbij en aan gelegen nabij de *kerk* alhier, begrensd aan de andere zijde het kerkerf van Deurne en verder uitstrekkend met het andere einde van het erf van de erfgenamen van Hendrick Golis tot op de gemeentekerkweg 1592 ORA

Kerk het huis [van notaris Nouts] met het bakhuis en het hoefken achter aan het bakhuis zoals het gelegen is omtrent de *kerk* alhier, samen met de dries, begrensd aan een zijde naast de kinderen van Dirck Daniels, aan de andere zijde het kerkhof, tot op het erf van Sophia Michiel Nouts, zoals is aan gegeven door palen die daar gesteld zijn, waarbij een doorvaart tussen het woon huis en de schuur zal blijven voor het varen of drijven van vee die gelijkelijk door beide partijen gebruikt mag worden 1593 ORA

(vgl. ORA 1593 een stuk land zoals dit perceel gelegen is alhier naast het Heiligegeesthuis en begrensd door Sophia Gerit Nouts, aan de andere zijde naast de weduwe van Gielis van den Bogart) 1593 ORA

Kerk huys ende hoff omtrent de *kercke* gelegen metten lande eerde groesen ende hoy beemd deen sijde van diepe perceel Jenneke naegelaten weduwe Gielis van den Bogaerd dander sijde metten een eynde die gemeynstraet dander eynde Henriek

	Jansen	1604	ORA
Kerk	huis met schuur, gelegen aan de Halle omtrent de *kerk*, aan de lindeboom met de camp daarachter, met beide zijden aan de straat, strekkende op hoeve Ten Velde	1605	ORA
Kerk	stuk land genaamd het theenstuk, andere zijde de *kerk* van Deurne	1607	ORA
kerkmuur	een huis met schuur en land en boomgaard te Deurne neven erf. der kn. Derick Daniëls en de Kerckstraete en van de kerkmuur tot op erf. Eyken meester Gerart Nouts dochter	1609	HP
Kerk	huis en hof, staande en gelegen aan de *kerk* te Deurne, een einde de Kerkenakker, andere einde de straat	1610	ORA
Kerk	Den 26 aug. doen hebben wij de *kerck* bestelt te witte en daer afgegeven 70 gl. 10 ort	1619	KM
Kerk	Is daer men de *kerck* kerde, doen dat uijtvaert soude sijn van ons heer saliger toen hebben bier gedronken voor [...]	1619	KM
Kerk	van ende ut huijserve, hoff, boogaert, schuere, brouwhuijs ende erffenisse, staen, liggende soo ackerlants als weijlant, tesamen seven lopensaeten lants off daeromtrent groot zijnde, gelegen in de prochie van Doerne omtrent de *kercke* aldaer, beneffens de gemeijne strate met beijde zijde, streckende mette de eene eijnde op erffenissen Peeter opten Heijterick, ende mette den andere eijnde het [huijs] ende de erven eertijts heere Goossenss Peeters, nu Peeter Staels	1620	BP
Kerk	Verder legateert zij aan de simpele Luijtjen Anthonis Goloffs haar bed, aan Jacobus Anthonis Goloffs een kledingstuk met 2 rode mouwen en een leesboek, aan de *kerk* van Deurne haar beste rok, waarbij de kerkmeesters verplicht zijn 10 of 11 zielemissen voor haar te doen lezen	1627	ORA
Kerk	Testament voor Jenneke Corsten. Zij vermaakt aan de *kerk* voor het plechtig zingen van een Mis op Sacrementsdag jaarlijks fl. 3,-. Anders is dit geld te besteden voor reparatie aan de *kerk*. Mocht het gebeuren dat de Eerediensten in de *kerk* verboden werden en zij de *kerk* moeten verlaten, dan valt dit jaarlijkse bedrag toe aan de Algemene Armen. Verder vermaakt zij aan de *kerk* haar kist die staat bij het holteren altaar	1631	ORA
Kerk	van een stuck lants bij de *kercke* van Doerne	1640	CE
Kerk	Vuijt eenen dries geleghen aenden Cortensteenwech groot ontrent 2 lopensaeten, in forme van eenen drijehoeck, d'een hoeck den gemeijnen muelenwech, den anderen hoeck de *kercke* van Dornen, den derden hoeck de kijnderen Jan Peter Pauwels	1643	CR
Kerk	Vuijt eenen acker genaemt den Venacker groot ontrent eenen lopensaet,geleghen ontrent de Kerck, U.F. Ottho de Visser, A.F. den gemeijnen weg	1643	CR
altaren	Opbrengst totaal: St. Catharina-autaer fo.214 --- 20;13. den Hulten autaer fo.218 --- 34;13;12 ons L.Vrou autaer fo.228 --- 60;11:1 Veltheuvelsche cappel fo.231 --- 21;0 aende Pastorije fo.242 --- 60;3;0 H.Cruijs autaer ende vroegmisse fo.245 --- 637;15;0 samen 835;15;13	1659	KM
Kerk	Aen de *Kerkck*	1663	VD
Hoekakker/Torenakker	Wilbert Jansse van der Stijl verkoopt aan de heer van Deurne een akkertje groot 18 roeden voor het bouwen van een school voor 110 gulden, gelegen nabij de kerk en aan zijde het akkertje welk in gebruik is voor het middagluiden (Torenakker)	1669	BAM
Hoekakker/Torenakker	(*zie aldaar*)		
Kerk	Uijt eenen dries gelegen aenden Corten Steenwech in forme van eenen drijehoeck, d'ennen hoeck den gemijnen meulenwech, den anderen hoeck de *kerck* tot Dornen, den 3-en hoeck de kijnderen Jan Peter Pauwels	1678	CR
Kerk	De *kerck* van Dornen ex petia terre te Loen	1678	CR
Kerk	Uijt huijs, hofstadt ende hoff ontrent de *Kerck*, U. L. Meriken Sijmons vanden Heijtrack	1678	DC
Kerk	kerkmeesters verhuren een huis, hof en aengelegen de *kercke* van Deurne, gelegen		

	in het kerckeijnt aen de kerckhof en waar tegenwoordig inwoond domeny Adolphus Plaen, predikant van deurne	1681	OAD
Kerk	een huis, hof en boomgaard die eigendom was van de *kerk* van deurne, groot 1 lop. 32 roeden, gelegen nabij de kerk, a.z. de erfgen. van Aert Jan Muelendicx en de kerkhof, a.e. de gemeijne straet	1691	ORA
Kerk	een huis en aangelag gelegen te Deurne nabij de *kerk*, e.e. den acker die den cuester gebruijckt voor het middagh luijden, a.e. de gemeijnestraet	1691	ORA
Kerk	een huis waarin Maijken tot nu toe heeft gewoond, met den plack daer de huijsinge op staet ende gelegen aen de *kercke*	1692	ORA
Kerk	Het huis, hof, schuur, schop en schaapskooi en het aangelag, gestaen ende gelegen aen de *kercke* van Doerne, a.z. de gemeijne straet, a.e. den kerckhoff	1693	ORA
Kerk	huis, hof en aangelag ontrent aen de *kercke* van Doerne, e.z. Antony Everts en Aert Dierck Knuijts c.s., a.z. heer van Doerne, e.e. Peter Adams, a.e. de gemeijne straet	1694	ORA
Kerk	hebben wijders deselve regenten gelast aenstonts na insinuatie deses de *kerke* schoon te maken, en te houden, ontruymende deselve van alle karren, wagens, stroo, bouw-gereetschappen en granen waer mede sij de solders hebben beladen	1697	ARS
Kerk	Voor het witten van de *kerk* in 1697 [betaald] 72;0;0	1697	OAD
Kerk	huys hoff en aengelagh aen *kerck* van Deurne genaemt het Visserken	1701	VD
Kerk	huys genaemt de oude Pastorij, aen de *kerck*	1701	VD
Kerk(toren)	Aantekening, dat de Presidentschepen aan de Heer van Deurne mededeling heeft gedaan van de schade ontstaan door onweer aan de toren van de *kerk* met verzoek om advies op welke wijze zal worden bijgedragen in de reparatie van de as van de grote klok, omdat deze komt van de Thiende [4 augustus]	1711	CD
Kerk(toren)	Notulen der vergadering van Schepenen der heerlijkheid Deurne en Liessel waarbij naar aanleiding van het onweer van 28.10.1711 - waardoor de torenspits werd ge-ruineerd - wordt besloten deze torenspits direct te doen repareren met aangave van de wijze waarop een en ander schriftelijk te melden aan de Drossaard	1711	CD
Kerk	Publieke aanbesteding van de reparatie van de *kerk* van Deurne door rentmeester Des Tombe. Aannemer is Cornelis van de Mortel voor 1110 gulden	1711	ARS
Kerk	Hangende het proces voor de Raad van Brabant tussen enerzijds de rentmeester Des Tombe en de commandeur van Gemert over wie het onderhoud aan de *kerk* van Deurne moet betalen, moeten aan het dak, de goten en de glazen van de *kerk* noodzakelijke reparaties plaatsvinden en wordt door de predikant en kerkenraad om toestemming daartoe verzocht. Er wordt aan Des Tombe toestemming ver-leend om voor maximaal 50 gulden te repareren	1721	ARS
Kerk(toren)	door onweer brand onstaan sijnde in den thoorn tot Deurne	1740	CD
Kerk	Uijt eenen dries gelegen aan den Corten Steenwegh in forme van een drijhoeck, d'eenen hoeck den gemeijnen Meulenwegh, den anderen hoeck de *kerck* tot Dornen	1754	CR
Kerk	Item uijt een acker genaamt den venacker ontrent de *kerck*, A.F. den gemeijnen wegh	1754	CR
Kerk	De *Kerck* van Dornen ex petia terre te Loen	1754	CR
Kerk	Nachrichten betr. die Collation und die Einkünfte mehrerer im Laufe der Zeit sä-cularisirten dem Patronat des Deutsordens untergebener geistlichen Benefizien in der Meierei Herzogenbusch, welche nach ihrer Säkularisation an Studirenden Evan-gelischer Confession auf die Dauer von je sieben Jahre vergeben worden, nament-lich: (...) zwei Altare in der *Kirche* zu Deurne sammt der Veltheuvelschen Kapelle	1790	KAD
Kerk	Verzoek van enige ingezetenen aan Johan de Casmajor [drossaard] nopens een te bouwen Roomse *kerk* op een zekere akker gelegen in het Derp en toebehorende aan de weduwe Antonij Hensen. Bezwaar van neringdoenden en winkeliers omdat als den voors. dienst geeindigd is de buijtenlieden gewoonlijk verteren en consu-meren en hun waren komen vijlen en verkopen. Men vreest de ondergang van de nering en negotie van de goede ingezetenen die omtrent de grote kerk wonen. Ook is zeker te verwachten dat 'den schoonen korenacker' van de weduwe Antonie Hen-sen wordt geruineerd en bedorven	1795	OAD

Kerk	Aan de Grote *Kerk*	1798	ORA
Kerk	Bij deze *kerk*, die op het Marktveld is, waaröp men voor weinige jaren ene pomp ten gebruike der inwoners gebouwd heeft, en waarop jaarlijks twe markten worden gehouden, staan de huizen digt bij elkanderen, gelijk ook verder zuidwestwaards, waar de Roomsche kerk ligt	1808	MHH
Kerk	'Oorspronkelijk hebben wij alzoo gehad: 1e de toren (...); 2e het schip (...); 3e een oosterkoor, gelijk het oude Bakelsche lager dan 't schip (...). Transept en hoogkoor (...)dateren (...) zowat tusschen de jaren 1460 en 1470'	1933	OG
Kerk	C 663	1832	KD
Kerk	huidige Willibrorduskerk op de Markt	2010	KD
Kerk	HGA C-4		

Voor zeer uitvoerige informatie zie: (div. auteurs) De Willibrorduskerk belicht. Deurne, 2002.

KERKAKKER (Centrum 1)	huis en hof, staande en gelegen aan de kerk te Deurne, een einde de *Kerkenakker*, andere einde de straat	1610	ORA
KERKAKKER (Centrum 2)	E 248	1832	KD
Kerkakker	meest westelijke punt van de Merwede	2010	KD
Kerkakker	HGA E-1		
KERKAKKER (Vreekwijk)	die *kercecker*	1478	HP
Kerkakker	land nabij de schatgraeff op den *Kerckacker*	1597	HP
Kerkakker	een akker genaamd de Plasacker, een einde de *Kerkenakker*, andere einde de straat	1610	ORA
Kerkakker	den Kercken Acker	1663	VD
Kerkakker	Item eenen acker de Eecst genaempt, u. l. den Meulenwech, u. f. den Kercken-acker	1663	ORA
Kerkstuk	het kerckstuk	1663	VD
Kerkakker	de Kerckenacker	1701	VD

Aangezien de Eecst (*zie aldaar*) in het gebied E 920-926 lag en grensde aan de Kerkakker, moet die laatste ook daar gezocht worden.

Kerkakker	in het gebied E 920-926	1832	KD
Kerkakker	noordrand Energiestraat tussen Ampèrestraat en Indumastraat	2010	KD
Kerkakker	HGA E-2		
KERKDRIES	een akker, e.e. de *kerckdries* ende boomgaart, a.e. de gemeijne straat	1640	ORA
Kerkdries	uit zekere akker, u.f. de *kerkendries* ende bomgaert ander eind de gemeijne straet	1656	OAD

kerkeind

De locatie van het Kerkeind is nogal onoverzichtelijk. De omgeving van de Kerkeindseweg werd zo bestempeld, maar op de kadasterkaarten van 1832 ook het gebied rond de kerk op de Markt tussen Zandbosweg-Kruisstraat en Helmondseweg-Kerkstraat, alsmede het gebied tussen Kerkstraat, Molenlaan, Veldstraat en Molenstraat. De vermelding uit 1501 slaat zelfs op een terrein aan de huidige Schalkertweg. In 1576 heet zelfs een gebied "achter de Wolfsberg" nog Kerkeind. Gerekend van uit het centrum zijn we dan al in de buurt van de Roothaertstraat. Eenzelfde weidsheid is ook eigen aan het Haageind. Waarschijnlijk moeten we hier een ruwe afgrenzing van twee oorspronkelijke gehuchten met verspreide bewoning aannemen. De Kerkeindseweg -kortweg ook maar Kerkeind genoemd- was waarschijnlijk van ouds de weg náár het Kerkeind rond de kerk. Zo is het vaak ook moeilijk om onderscheid te maken tussen Haageind als gebied en als straat. (*Zie aldaar*)

Nieuwland (Kerkeind)	aen die heie aen dat nulant	1436	CD
KERKEIND	uutfang aen gheen *kerckeynde*	1450	HC
Kerkeind	Daniel Willem Noijen van Doerne verhuurt voor 1 jaar 2/3 deel van de korentiend van Doerne namelijk vande *Kerckijnde*, Hogheacker, die Vloecker, den Reeck ende die Heijde	1463	BP
Kerkeind	ter stede geheiten het *kerckeynd*	1469	CD
Kerkeind	op het *Kerckeynd*	1469	CD
Kerkeind	ter stede gheheyten het *Kerckeynd* neven Jan Roeymans met beyden zijden, strec-		

	kende van der gheleijnt mueren van den kerchof van Doerren totter ghemeynre traten	1469	CD
Kerkeind	Aert Hendrick Coelen bezit een huis aan dat *Kerkeijnd*	1486	BP
Kerkeind	vut enen stuc erfs, huys ende schuer daer op ende aen staende, geleghen Doersten ter stede *Kerkende* bij den Steenoven (= C 757-760)	1501	ORA
Kerkeind	stuc lands, omtrent II lopense geleghen aent *Kerckeynde*, UL. erf. der erfgen. Everts van Doertsen ende Peters vanden Waeter cum suis, AF. erf Gevarts van Doertsen natuerlic sn. Henricks van Doertsen, UF. erf. der erfgen. Willem Hoegharts, AF. erf. der erfgen. Aerts van Doertsen, streckende met enen hoerrick opte gemeijnte aldaer	1502	ORA
Kerkeind	een huis aan het *Kerckeynd* in Doerne, gelegen naast dat van Peter van Dornen Gevartssoen	1510	OAH
Kerkeind	Strijp aent *Kerckeynd*	1510	HP
Kerkeind	een erfenis met huys, hoff ende zijnder geheelder toe behoiren houdende omtrent VII lopense gelegen in den parochie van Doerne ten stede geheyten het *kerckeynde* aen die voirt meter eender zijden aen die gemeynte dander zijde huysinge Spirincks dien eynde streckende op die hoeve Donschot dander die huysinge Spirineks voirschreven	1525	OAD
Kerkeind	een huis met een stuk land te Deurne aent *Kerckeynd* neven erfe Aert Chielens en de kinderen Verdonschit, voirt rontomme aen die gemeyn strate	1539	OAH
Kerkeind	een camp erfs metten tymeragien dair op staende ende met zijne toebeh., gel. aent *Kerckeynde*, UL. erffenis Claes van Doerne,	1543	ORA
Kerkeind	een jairl. chijns van lijfpense van 6 Keysers gl., den selve Hr. Jannen zijn leven lanck te dueren ende nyet langer. (Korsmisse) - wt camp erfs metten tymeragien dairop staende, gel. aent *Kerckeynde*	1544	ORA
Kerkeind	een camp erfs metten tymeragien dair op staende ende zijnder toebeh., gel. aent *Kerckeynde*, Los, beh. 2 hoender en 1 art chijns int boeck van Mijn Heeren van Doerne ende int boeck van Brabant 1 ½ ort en 1 auden groten int hoenderboeck en 3 mauwer roggen jairl. der capelle int dorp	1545	ORA
Kerkeind	de C et LXXVII virgatis uijtfanck vel circiter receptis de communitate de Doerne anno LXIX sitis ad locum dictum aen Gheen *Kerckeijnde*	1551	CE
Kerkeind	de centium et LXXVII virgatis uijtfanck vel circiter receptis de communitate de Doirnen anno LXIX sitis ad locum dictum aen geen *Kerckeijnde*	1551	CE
Kerkeind	hofstad Aggenhove en timmeringe aent *Kerckeijndt*	1556	HP
Kerkeind	een hoeve en hofstad die hij eertijds verkregen had van de erfgenamen van Huijge Spirincks. Gelegen alhier in het *Kerkeijnd*, begrensd aan een zijde naast de straat, aan de andere zijde naast Robert de Bever, aan een einde naast Willem Dircks en meer anderen	1575	ORA
Kerkeind	een stuk land, alhier gelegen in het *Kerkeijnd* achter de Wolfsberg	1576	ORA
Kerkeind	groese en akkerland, tesamen aan elkaar gelegen in het *Kerkeijnd*, genaamd de Geldeman	1588	ORA
Kerkeind	een huis, hof, schuur en kamp erfs, daarbij en aan gelegen, staande en gelegen alhier in het Kerkeijnd en genaamd de Lippendonck, begrensd aan een zijde naast de erfgenamen van Claes van Doerne, aan de andere zijde naast Dirck Daniels, aan een einde naast Gerit Sijmons en naast Jonker Henrick van Doerne, en het andere einde naast de straat	1589	ORA

Met -Lippendonck- is waarschijnlijk de Liempendonk bedoeld. (*Zie aldaar*)

Kerkeind	goederen onder Baeckel genaempt dierdonck in de prochie van Doeren aen het *kerckeijndt*	1613	HP
Kerkeind	Item in iuly 1623 doen heeft Marten de B ruggen aen dat *kerckeynde* een steenoven ghebacken; Item int iaer 1624 in de mandt iunij doen isser eenen steenoven ghebacken aen dat kerckeijnde (= C 757-760)	1624	KM
Kerkeind	item alnoch een stuck lands gelegen als voor aen t *Kerckeynde* u.f. der gemeyn straet ex alio fine metten houtwasch daer op staende	1637	ORA
Kerkeind	alles gelegen onder Deurne aan het *Kerckeijnd*	1639	ORA
Kerkeind	Vuijt eenen acker geleghen aent *Kerckeijndt*	1643	CR
Kerkeind	vuijt eenen bempt geleghen aent *Kerckeijndt* in de Strijp	1643	DC

Kerkeind vuijt huijs schuer ende aengeleghen erffenissen int *Kerckeijnde* off Hoecheijnde u. l. et u. f. de gemeijnen straete 1643 DC

Zie Hoefeind en Hoogeind.

Kerkeind vuijt huijs hoffstadt ende hoff met eenen camp landts geleghen aent *Kerckeijndt*, a. f. de gemeijne straet 1643 PU

Kerkeind eenen mondt steens bij haer gebacken uijt den grondt vande laege plaetsche ofte gemeente genaembt de heijde aen t *keercke eijnde* 1661 ORA

Kerkeind Opten XVII Meert 1649 is bij de gelijcke Regeerderen van Doerne in vrede gelecht de gemeijnte van den hoeck van den Helleman ofte nieuwe erve toecomende Jenneken weduwe Henric Jan Jacobs totten hoeck of nieuwe erve toekomende Peter Thonis Heesmans int *Kerck Eijnde* gelegen van aldaer voor, binnen ofte buijten het beslach vande heije niet te mogen meijen op peene van des contrarie doende aen den Officier te verbeuren I Goutgulden 1665 CD

Kerkeind memorie vant steen gestoct int jaer 1659 aen het *Kerckeijnt*; Den Ed. Heer van Deeur ssen 2 monden 1665 ORA

Kerkeind Uijt eenen acker gelegen aen *t'Kerckeijndt* 1678 CR

Kerkeind Uyt eenen beemt aent *Kerckeynt* in de Strijp groot ontrent 5 lopensaten, A. L. d'Heer van Dornen 1678 DC

Kerkeind Uijt huijs, schuer ende aengelegen erffenisse aent *Kerckeijnt* oft Hoeffeijnde groot ontrent 8 lopensaten, U.L. et U.F. de gemeijn straet 1678 DC

Kerkeind Uijt huijs hofstadt ende hoff met eenen camp lants gelegen aen 't *Kerck Eijnt*, A. F. de gemeijn straete 1678 PU

Kerkeind kerkmeesters verhuren een huis, hof en aengelegen de kercke van Deurne, gelegen in het *kerckeijnt* aen de kerckhof en waar tegenwoordig inwoond domeny Adolphus Plaen, predikant van deurne 1681 OAD

Kerkeind Juffr. Catharina de Visschere, als last hebbend van haar moeder juffr. Sofia, weduwe van wijlen Ottho Theodoris de Visschere, verkoopt een stuk groes- en hooiland in het *Kerckeijnt* in de Spirrinse Beemt, groot 5 lop., met eenen gesworen lantmeter af te meten 1685 ORA

Kerkeind een huis, hof en aangelag gelegen aan het *Kerckeijnt*. Koopsom 500 gld. en een steen vlas van een rijksdaalder 1685 ORA

Kerkeind een huis, schuur, hof en erfenissen te Deurne in het *Kerckeijnt* 1686 ORA

Kerkeind Peter Claes Martens, schepen, verkoopt uit de hand een stuk teul- en groesland in de hertganck genaempt het *Kerckeijndt*, genaamd den Helleman, a.e. de waterloop. Koopsom 116 gld. Last: 12 st pacht jaarlijks aan de rentmr. der geestelijke goederen 1686 ORA

Kerkeind een stuk teulland, staande op het beijboek voor groes, gelegen in het *Kerkeijndt*, genaamd den Kreijenheuvel, a.e. de gemeente Deurne en den gemeijnen wegh. Koopsom 340 gld. 10 st. Last: 2 st. en 8 penn. (vermeenende te wesen naer bester kennisse) grondcijns aan de Heer van Deurne 1686 ORA

Kerkeind Dezelfde verkoopt aan Seger Evert Huerckmans een huis, hof, schuur en aangelag met aangelegen teulland 6 lop. in het *Kerckeijnt*, daer voor desen heeft uijtgehangen Het Wit Peert, a.e. den gemeijnen wegh 1686 ORA

Kerkeind Dezelfde verkoopt een stuk nieuw erf, liggende voor groeslant, in het Kerckeynt, e.z. Tuenisken wed Evert Segers, scheidende het hoel van de graeff wederseyts, a.z. verkoper, e.e. de gemeynen waterlaet, a.e. de gemeynen wegh. Koopsom 86 gld. Last: jaarl. 2 st. 8 penn. aan de Heer van Deurne 1686 ORA

De enige Nieuwe Erven in het Kerkeind lagen westelijk van de Schalkert. Daar moet dus ook een gegraven waterlaat gelopen hebben, die bij een heul/hool door een publieke weg werd gekruist. Dat kan niet anders dan de Schalkertloop geweest zijn. Die liep langs de noordzijde van C 762-768 (Nieuwe Erven) langs een 'gemene' weg

Kerkeind Jacob Magiel Goloffs, schepen van Deurne, verkoopt aan Peter Dirck Bloemmer, wonend te Deurne, een huis, hof, schuur en aangelag in het kerckeijnt ter plaatse genaamd den *Kreijenheuvel*, rondom in de gemeijnte en straeten, met de houtwas, uitgezonderd de tien beste eikenbomen 1687 ORA

Kerkeind Lowijs Caesteker, drossaard en secretaris, als lasthebber van Rogier baron van Leefdael, verkoopt aan de kinderen en erfgenamen van Jan Janssen Muelendicx en verdere erfgenamen van Matijs Aert Teggers een huis, landerijen en weiden geheten

	ter Vloet gelegen in het gehucht het *Kerckeijnt* genaamd den Kauwenhoeck, waarop drick Berterums bewoner en gebruiker van is. Koopsom 235 gld.	1690	ORA
Kerkeind	een stuck erffs van de gemijnte gelegen int *Kerkeijnt* in de Lemskuijlen	1691	ORA
Kerkeind	een huis, hof, schop en aangelag in het gehucht genaamd het *Kerckeijnt*, gelegen op den Creijenheuvel	1692	ORA
Kerkeind	een stuk teulland in het gehucht het *Kerckeijnt*	1694	ORA
Kerkeind	Notulen der vergadering van Schepenen der heerlijkheid Deurne en Liessel waarbij besloten wordt (....) dat op Dinsdag 50 welgewapende mannen op het kerkhof onder leiding van rotmeesters worden opgecommandeerd uit de verschillende rotten, zijnde het Haageijnt, *Kerkeijnd*, Liessel, Zijlberg, Vrekwijk, Breemortel en Derp	1711	CD
Kerkeind	Item wort in vreede gelegt de gemeijnte van voortse brugge tot den hoek vande erve Jan van Berg aldaar int *Kerkeijnde* om daer binnen nae de ackers geen aarde te graven off halen op peene van XII stuijvers t'elken reijse. Actum den 17e Martij 1646	1712	CD
Kerkeind	een akker in het *kerkeind* gelegen [kerkbezit]	1746	OAD
Kerkeind	Uijt eenen acker gelegen aent *Kerckeijnt*, U. F. de gemeijn straet	1754	CR
Kerkeind	Uijt huijs hoffstadt en hoff met een camp lants gelegen aen t' *Kerckeijnt*, A. F. de gemeijn strate ofte gemeijnte	1754	PU
Kerkeind	Uijt eenen beemt aent *Kerckeijndt* in de Strijp	1754	DC
Kerkeind	Uijt huijs schuer en aengelegen erffenisse aent *Kerckeijnt* oft hoeffeijnde, U.L. et U.F. de gemeijnstraet	1754	DC
Kerkeind	de wijken van Derp en *Kerkeynd*, Meulenhof, Wasberg, Haegeynd en Vloeyeint, Zylberg, Breemortel en Vrekwijk	1796	OAD
Kerkeind	"Toch bestaat nog steeds de oude groote weg tusschen Den Bosch en Keulen en deze loopt van Liessel door Vreek en 't Derp op 't oude *Kerkeind* aan. (...) Bij 't zelfde *Kerkeind* kwamen ook uit de wegen naar Milheeze en Bakel. Waarschijnlijk heeft er ook nog een weg geloopen van De Zeilberg over 't Haageind naar 't oude *Kerkeind* toe".	1933	OG
Kerkeind	HGA C-4 en D-1		
Kerkeind (Vloeieind?)	een wortelveltje gestaan en gelegen alhier int Kerkeijnd ter plaatse aan den Lijkweg van 't Vloeijeijnd	1757	ORA
KERKEINDE	gheen *kerckeynde* dat vinckenbroeck	1450	HC
Het Vinkenbroek lag in het gehucht Moostdijk (I 434-490)			
KERKEINDSE AKKER	den *kerckeijntsen acker*	1663	VD
KERKENHUIS	Matthijs Jan Snabben, Jan Aertse Verhaegen en Jan Wylboerts resp kerkmeesters der kercken van Doerne hebben met advoijs ende raet van den Heere van Doerne, scepen en Heiligeestm. in pachtinge gegeven Mr. Antheunis Roijmans, Pastoor tot Doerne, der *kerckenhuijs* aent kerkhoff aen staende metten lande daertoe, soelanghe daerthem begeert te woenen voer achtijen gulden jaerlijks, ten waere bij sunderlinge ongeluk daertoe die voers. kerkmeesters sullen hebben te doen ende tegen te coemen, die quantiteit vab drie duisent steens tot reparatie.	1616	ORA
Kerkenhuis	opbrengst bezittingen aende *Pastorije* fo.242 --- 60;3;0	1659	KM
Kerkenhuis	kerkmeesters verhuren een *huis*, hof en aengelegen de kercke van Deurne, gelegen in het kerckeijnt aen de kerckhof en waar tegenwoordig inwoond domeny Adolphus Plaen, predikant van deurne	1681	OAD
Kerkenhuis	een *huis*, hof en boomgaard die eigendom was van de kerk van deurne, groot 1 lop. 32 roeden, gelegen nabij de kerk, a.z. de erfgen. van Aert Jan Muelendicx en de kerkhof, a.e. de gemeijne straet	1691	ORA
Kerkenhuis	groeslant achter 't oude *kerckenhuys*	1701	VD
Kerkhof	stuck groeslant genaamdt den kerckhoff	1701	VD
Kerkenhuis	*huys* genaemt de oude *Pastorij*, aen de kerck	1701	VD

Het is niet precies uit te maken waar dit huis stond. Het zou het huis kunnen zijn links van het kerkgebouw, dat op de kadasterkaart van 1832 nummer C 641 heeft, maar dat had de maat van een flinke hoeve. Het zou ook rechts van de kerk hebben kunnen staan, waar later in de 18e eeuw het 1e gemeentehuis werd gebouwd, op de hoek met de Kerkstraat. Op de kadasterkaart van 1832 draagt dat het nummer C 665.

Kerkenhuis	C 641 of 665	1832	KD
Kerkenhuis	noordhoek kruising Visser-Kerkstraat, links of rechts van de kerk	2010	KD
Kerkenhuis	HGA C-4		

kerkhof

Rond de kerk lag altijd het kerkhof. Dat werd niet alleen voor begraven gebruikt. Er was ook een ruimte opengehouden voor bijeenkomsten e.d. Als er geen halle stond vervulde een notaris daar soms zijn officiële plichten. In 1464 legde notaris Gerardus Hospitis van Helmond een verkoop van een erfpacht schriftelijk vast "ante cymmeterium ecclesie parochialis de Erpe". (voor het kerkhof van de parochiekerk van Erp). In Deurne vond in 1447 een brooduitdeling aan de armen op het kerkhof plaats: "spynden in brode opten kerchof". In 1502 vergaderden schout en schepenen op het kerkhof. En de nauwe binding van halle, kerkhof en rechtspraak blijkt uit de notulen van een vergadering van de schepenen van de heerlijkheid Deurne en Liessel in 1711. Besloten werd, om de zoon van Van Schaijk met twee schutters en acht mannen met geladen snaphanen (geweren) op zondag naar Den Bosch te sturen om daar een gevangene op te halen. Op maandag zou er om de kaak (schandpaal) bij de kerk een ring van planken worden gemaakt, gestut door palen. Op dinsdag zouden 50 welgewapende mannen op het kerkhof worden opgeroepen uit de verschillende rotten, zijnde het Haageijnt, Kerkeijnd, Liessel, Zeijlberg, Vrekwijk, Breemortel en Derp, onder leiding van de rotmeesters. De gevangene was kennelijk veroordeeld en zou op de kaak onder handen worden genomen. De ring van planken diende, om de beul zijn werk te kunnen laten doen. De 50 man moesten het publiek op een afstand houden. De open plek op het kerkhof was de verzamelplaats.
Toch was het kerkhof ook een "heilige" plaats. Op 20 december 1631 was een groep Spaanse soldaten uit Weert neergestreken in Deurne. Ze werden daar verrast door een overval van soldaten van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. De Spaansen verschansten zich op het kerkhof, maar werden "geslaeghen" waarbij 4 doden vielen. Hierdoor was het kerkhof ontheiligd. Twee dagen later al machtigde bisschop Ophovius de pastoor van Deurne om het kerkhof weer te wijden.

KERKHOF	den *kerckhoff*	1450	HC
Kerkhof	spynden in brode opten *kerchof*	1447	HP
	Het Duitse -spenden- betekent nog altijd 'offergaven'.		
Kerkhof	van der ghelynt mueren van den *kerckhof*	1469	CD
Kerkhof	een stuk grond gelegen op het Kerckeynd tussen het goed van Jan Roeymans, de muur van het *kerkhof* en de ghemeynre straat	1470	CD
Kerkhof	Cond ende kenlijck zij enigelijck die dese letteren sollen sien off hoeren lesen, dat gestaen sijn tot Doernen opt *kerckhoff*, ende vergadert op eenen sonen-dach mijn Heer van Doerne, den scoutheit, scepenen, geswoeren kerckmeesters, heijligeestmeesters ende eendeels van de gemeijne naeboeren van Doerne, ende hebben overgegeven ende geconsenteert den kerckmeesteren voers. soewes [zoveel] penningen sij gesworen hebben, off iemant van de nabueren die met hen geloeft hebben ende gevest hebben voer die voers. kercken, sij daer hem aff ontheffen, scadeloes houden sollen van den voers. geloeften ende vesten, dat sij daer niet méér in gehouden en sollen sijn dan elck van hen gelijck enene anderen nabuer van Doerne voers. Inden iersten heeft Jan van Erp, Jan Snabben ende Ruth Cluytmans 2 hondert gulden. Noch die voers. met hen Meeus Goeijlofs ende Art Roeijmans noch 2 hondert gl. 15. Noch Jan van Erp voers. en Lauwerens v.d. Hulsberch hondert gulden. Item dese voers. somme hebben wij geworven Jan Jacobs Oemkens daert hij 't wijst te betalen. Item Hr. Jan Hoegaerts, Lauwrens voers. ende Aert Roeijmans hebben noch geworven aen Gerit van Eijck ten Bossche hondert gulden	1502	ORA
Kerkhof	den *Kerckhoff*	1505	HP
Kerkhof	vut eenen camp lants gel. aent *Kerchoven* metten tymeragien daerop staende metten toebehoeren	1518	ORA
Kerkhof	wt huys, hostat ende hof met eenen camp lants ende heytvelde daer bij ende aen geleghen, geleghen Doertsen, geheijten den *Kerckhoff* of ter stede geheijten Beyerhovel	1518	ORA

Kerkhof	Condt zij eenen yegelijcken dat wij Scepenen hyer onder gescreven, ten versueck van Thomas Bakelmans gestaen zijn opte *kerckhoff* van Doerne, in presentie ende dair tegenwoirdich wesende Jannen Embrecht Danielszn. dair Thomas vraechde ende versocht voir ons, dat Jan Embrechts hem vercleerde voir Scepenen aldair oft hij hem zijn geloefde penn., die Jan voirs. hem geloeft heeft voer Scepenen van Doerne, nu op Lichtmis naestc. te betalen, oick betaelen soude	1542	ORA
Kerkhof	Condt ende kennelijcken zij eenen yegelijcken, dat op huyden den XIII dach july, op eenen sondach, vergadert zijn geweest omtrent den *kerchoff*, Scepe nen geswo-renen, bij name Henrick Snoex ende Frans die Smet, kerckmeesters, Heylige Geest meesters ende een deels vanden naebueren van Doerne, gelijck als die selve op ee-nen sondach dair te voirens opten *kerchoff* metten Schoutet oick overdragen zijn geweest, omme te kyesen ende te ordineren luyden die opheffen, innen ende aff-leggen souden die brantscat penningen, ende te overcomen metten selve goeden luyden, als voer huere sallaris ende vacatie dyen aengaende	1544	ORA
Kerkhof	de centum et XCI virgatis dictis den *Kerckhoff* receptis communitate de Doirnen anno XIIII LXXXI	1551	CE
Kerkhof	het kerkenhuis met het erf gelegen bij de kerk alhier. begrensd aan het erf van Gerit Peter gerits, aan de andere zijde naast Michiel Slaets en verder uitstrekken-de tot op de *kerkhof*muren	1569	ORA
Kerkhof	een helft of het achterste deel van een huis, tot aan de middelwand toe, waarin voor-noemde Aert Knuijtssen heeft gewoond en gestorven is, zuidwaarts gelegen van de kerk alhier. Daarbij ontvangt hij nog een stuk groesveld, genaamd den *Kerck-hoff*		
Kerkhof	een stuk erfs zoals het alhier gelegen is en genaamd is den *Kerkhoff*	1592	ORA
Kerkhof	het kerkenhuis staande bij het *kerkhof* met het land daarbij behorend	1616	ORA
Kerkhof	Item den offerstock opten *kerkhoff* open ghedaen in augustus doen daer in be-vonden 2 gulden 1 stuiver	1619	KAD
Kerkhof	een erf gelegen te Deurne ter stede *kerckhoff*	1622	ORA
Kerkhof	een perceel groese gelegen in het *Kerkhof*	1630	ORA
Kerkhof	Corst Dries proprietarius van stuck lants aenden *kerckhoff* gelegen EZ Hens Peters, AZ Jan van Goch, AE waterlaet	1630	MB
Kerkhof	acker aen de *kerckhoff*	1663	VD
Kerkhof	kerkmeesters verhuren een huis, hof en aengelegen de kercke van Deurne, gelegen in het kerckeijnt aen de *kerckhof* en waar tegenwoordig inwoond domeny Adolphus Plaen, predikant van deurne	1681	OAD
Kerkhof	Deurne den 17 julij. "(.....) Soomers en swinters wiert er schoole gehouden, ende in den winter wasser een goede frequentie van kinderen. Op den *kerkhof* en wiert er niet geknielt in het begraeven der dooden."	1691	ARS
Kerkhof	een huis, hof en boomgaard die eigendom was van de kerk van deurne, groot 1 lop. 32 roeden, gelegen nabij de kerk, a.z. de erfgen. van Aert Jan Muelendicx en de *kerkhof*, a.e. de gemeijne straet	1691	ORA
Kerkhof	Ze hebben bij openbare verkoop met uitgaan van een brandende kaars verkocht een akker in de hertgang het Hagheijnt, e.e. den *kerckhoff*, a.e. den gemeijnen wegh	1694	ORA
Kerkhof	stuck groeslant genaamdt den *kerckhoff*	1701	VD
Een deel van het kerkhof ligt nog altijd aan de noordwestzijde van de kerk. Een deel van de ommuring is ook bewaard gebleven.			
Kerkhof	C 664	1832	KD
Kerkhof	rondom de kerk, behalve aan de zuidwestzijde	2010	KD
kerkhof	HGA C-4		
KERKHOF (Heuvel)	een huis, hof en aangelag, staande en gelegen alhier in het Kerkeijnt op den Heuvel, gr. ca. 3 lop.; item een weiveld genaamd de *Kerkhoff*, gr. 1 lop. 40 r. 14 v. gelegen ter plaatse voorsz.	1784	ORA
KERKPAD/BOTERPAD (Derp)	Daniel Willem Noeden, bezit de hoeve op Velthoevel. Tussen het erfgoed van Willem van de Velde en het erf Willem Dries en Thomas van Milheze strekken-		

	de van de gemeijnweg genaemd de Commerstraet tot aan de *Kerkpadt*. 1483		BP
Kerkpad	erffenisse van Peter van Herssel aen de kerkwech en de *kerkpad*	1591	ORA
Kerkpad	Vuijt eenen acker geleghen in Derp groot ontrent 2' lopensaet, U.F. den Lijckwech, A.F. den *Kerckpat*	1643	CR
Kerkpad	Uijt eenen acker gelegen int Derp groot ontrent 20 lopensaten, U. F. den Lijckwech, a. f. den *kerckpadt*	1678	CR
Kerkpad	Uijt eenen acker gelegen int Dorp, A. F. den *Kerckpadt*	1754	CR
Kerkpad	bouwland in den grooten akker aan de oude *kerkpad* (E 251)	1840	ND
Boterpad	Bouwland aan de *Boterpad* onder Deurne, in sectie E nr. 251	1873	ND
Uit deze notariële vermeldingen blijkt dat het Kerkpad ook Boterpad werd genoemd.			
Kerkpad	Van Groeneweg, iets ten noorden van het Hellegat in noordwestelijke richting over de Hogeweg naar de Meulenweg bij Kriekenbeek	1832	KD
Kerkpad	Van kruising Merwede/Roer/Geul naar de uitmonding van de Peppel op de Oude Liesselseweg	2010	KD
Kerkpad	HGA E-1		

KERKPAD (Zeilberg)

	Verder nog de helft van een perceel land, genaamd den Gruenecker, aan een einde naast en strekkend van den Berkmortel tot op de Gemeentevoetpat. Met nog een helft van een stuk land, genaamd de Kemer en dit perceel loopt verder tot op de Gruenecker; Met nog een stuk land genaamd het Heijlegaet, aan de andere zijde het *Kerkenpat*	1582	ORA
Kerkpad	vuijt eenen acker genaemt Cranemortel aenden Zeijelberch geleghen u. f. den Kerckpat	1643	DC
Kerkpad	ende landerije daer aen gelegen soo groot ende cleyn als t`selve geleegen is onder Deurne aen de Seylberch, d`een eynde de *Kerckpadt*	1653	ORA
Kerkpad	Uyt huys, hoff en bomgart met ontrent 5 lopensaten lants en groes t'samen aen malcanderen geleghen aenden Zeyelberg, U. F. de gemeyn straet, A. F. eenen *Kerckpat*	1678	DC
Kerkpad	Alzo aan de vergaderinge van tijd tot tijd veele klagten voorkomen over de *Kerkpad* van de Zijlberg, dat dezelve door het vaeren van karren en het beschadigen der daaraan leggende landerijen strijdende tegen het Placaat van Haar Hoog Mog., zo is 't dat (...)niemand met eenige hooge off aardkarren over off langst voormelde *Kerkpad* zal mogen vaeren dan degeene welke daarover met regt geweegt zijn, en dat voorseide voetpad niet breeder zal mogen zijn off gemaakt worden dan ses voeten volgens haar Hoog Mog. Placaat van den 16e maart 1653	1788	OAD
Kerkpad	bouwland de Kerkpad	1892	ND
Kerkpad	E 351	1832	KD
Kerkpad	Het Zeilbergse Kerkpad begon ongeveer op het huidige kruising Zeilbergsestraat/ Blasiusstraat. Het liep ongeveer midden tussen en parallel aan Hagelkruisweg en Eendracht en dan ongeveer langs de huidige Botlek schuin noordwestwaarts naar het oude Hellegat (nu kruising Schelde/Maassingel/Deltasingel). Vandaar konden de kerkgangers via het Derpse kerkpad (*zie aldaar*) gemakkelijk de kerk bereiken.	2010	KD
Kerkpad	HGA E-2		

KERKWEG/-STRAAT (Vreekwijk)

	een huis met de grond waarop dit huis op staat gelegen alhier te Vreeckwijck, begrensd aan ez. naast de mededelers, aan de az. de *kerkweg*. Uitstrekkende vanaf Joest Hanegreeffs tot op de straat, met daarbij 6 eiken houten staande op de voornoemde huisplaats. Met nog de helft van een stuk land aldaar bij gelegen, begrensd aan een zijde naast Peter van Herssel, aan az. zijn mededeler, aan ee. de *kerkstraat* en het ae. naast de Stappat		

KERKPAD (Vreekwijk)

	een stuk land, gelegen in de Bremortel en genaamd den Wittenboirch, aan een einde naast de *Kerkpat*	1584	ORA
Kerkpad	Vreeckwijck neven die gemeijn *kerckpat*	1525	HP
Kerkpad	land te Vreyck omtrent de schatgraeff en het *kerckpad*	1611	HP
Kerkpad	item eenen acker als voor gelegen geheten den Gruenecker, u. f. den gemeynenwech, a. f. de kerckpad	1637	ORA

Kerkpad	Uijtte hellicht van eenen acker genaemt den Streepacker groot ontrent drije lopensaten aen Breemortel, A. F. eenen *Kerckpat*	1678	DC
Kerkpad	*Kerckpadt*	1701	VD
Kerkpad	*Kerkpad*	1727	ORA
Kerkpad	*Kerkpad*	1747	ORA
Kerkpad	Verbindingspad van Rapenweg (= Kroondertstraat alias Breemortelse Meulenweg) naar Groeneweg (nu scherpe bocht in Energiestraat). De route liep verder via Groeneweg en Derpse kerkpad.	2010	KD
kerkpad	HGA E-2		

KERKPADAKKER den *kerckenpatacker* 1663 VD

KERKSTAP Nicolaas Peters vande *Kerkstap* 1715 ORA

KERKSTRAAT	een huis met schuur en land en boomgaard te Deurne neven erf. der kn. Derick Daniëls en de *Kerckstraete* en van de kerkmuur tot op erf. Eyken meester Gerart Nouts dochter	1609	HP
Kerkstraat	uijt haar huijs in de *Kerckstraet*	1659	RGG

KERKSTUK Nog uit een stuk land geheten dat *Kerckstuck*. 1506 HP

KERKVEST een huis te Deurne neven de erfg. Peter van Nuysten en de erfg. Bastiaen Ceelkens en van erfe Truy Dorst tot voor op de *kerkvest* 1582 ORA

KERKWEG	*kercwech* die coempt van den haghelcruys	1429	HP
Kerkweg	voert ut enen lopensaet roglants op die eckeren aldair gelegen, a. e. den *kerkwech* die coemt van den hagelcruys	1432	HP
Kerkweg	een huis met toebehoren te Deurne in de Commerstraet neven erf. Henrick Verboyen en Ghoerdt Claessen van Doerren, strekkende op de gemeynen *kerckwech* en de voors. Straet [Commerstraat]	1572	ORA
Kerkweg	een stuk land gelegen in de Hoogecker, aan een einde naast de Lijckweg, en het andere einde naast de *Kerkweg*	1585	ORA
Kerkweg	een stuk land, zoals dit perceel alhier te Deurne gelegen is in de Hoogecker, begrensd aan een zijde naast Jan Evert Nouwen aan de andere zijde naast Willem Juijn, aan een einde naast de Lijckweg, het andere einde naast de *Kerkweg*	1590	ORA
Kerkpad/-weg	erffenisse van Peter van Herssel aen de *kerkwech* en de kerkpad	1591	ORA
Kerkweg	huis, hof, en hofstad daarbij en aan gelegen nabij de kerk alhier, begrensd aan de andere zijde het kerkerf van Deurne en verder uitstrekkend met het andere einde van het erf van de erfgenamen van Hendrick Golis tot op de *gemeentekerkweg*	1592	ORA

Daar de Kerkweg van het hagelkruis kwam (1429), niet identiek was met Commerstraat (1572) of Lijkweg (1585) en helemaal tot aan de kerk liep (1592), kan het niet anders of hier is sprake van de weg van de kerk naar Liessel, nu Martinetstraat en Oude Liesselseweg. De naam Kerkweg komt na 1592 niet meer voor. De Oude Liesselseweg heet pas na 1643 Molenweg en de Martinetstraat pas na 1602 Korte Steenweg. Dat sluit goed op elkaar aan. De reden van de naamsverandering is niet duidelijk.

Kerkweg	Van de kerk op de markt naar de Veldheuvel	1832	KD
Kerkweg	Martinetstraat en Oude Liesselseweg	2010	KD
Kerkweg	HGA E-1		

KERKWIJK ter stede geheiten *kercwyc* 1483 HP

kerm

kerm is het Germaanse woord -kerm/karm-, ontleend aan het Latijnse 'carpinus', in het Frans 'charme', dat -haagbeuk betekent. Bij Hasselt ligt een gehucht Kermt ("de haagbeuken") en verder komen in België nog de gehuchten Karmstraat en Karmhoek voor. (Carnoy, 363, 367). De haagbeuk kwam in Deurne ook op andere plaatsen voor.

KERMSTRAAT (Liessel) Het huis, hof en aangelag gelegen in de *Kermstraet* genaamd de Camp 1692 ORA

Kermstraat	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder aan de *Kermstraet*	1734	ORA
Kermstraat	het goed met groes en akkerlanden, groot samen circa twaalf loopensaten, en agt en dertig roeyen, gestaan, en gelegen te Liessel, in de *Kermstrat*	1749	ORA
Kermstraat	een huis, hof en aangelag, gestaan en gelegen te Lieszel in de *Kermstraat*, e.z. Hendrik van Stratum, a.z. de Kosterije, e.e. de gemeene straat	1757	ORA
Kermstraat	straat van de Liesselse kapel naar de Leensel en Hazeldonk		
Kermstraat	Mgr. Berkvensstraat	2001	KD
Kermstraat	HGA G-3		

KERSEKER perceel zo akker als weiland, gelegen te Liessel omtrent de Bunt en geheten de *Kerseker* (Kers-akker, kaars-akker?] 1608 ORA

KERSENBERG een stuk land te Vlierden genaemt de *Kerssenbergh*, groot 1 ½ lop, ter plaetse genaemt Eeckhoff, e.e. de Dolstraet 1699 HP

KERSENBOOM	E 850 (= Lange Akker)	1867	ND
Kersenboom	100 m. zuidelijk van en parallel aan de oost-westpoot van de Energiestraat	2010	KD
Kersenboom	HGA E-2		

KESSELAAR den *kesselaer* 1663 VD
Waarschijnlijk identiek met -ketelaar- *(zie aldaar)*

KESIE	land die *kesij* in die gruenewech	1426	BP
Kesie	een ecker geh. die *Kesie*	1543	ORA
Kese	twee stukskes land, de een genoemd de *Keese* en het andere perceel de Lanckecker, begrensd aan een zijde naast Lambert Voersen, aan de andere zijde naast Meeus Becx, aan een einde het Convent van Binderen	1575	ORA
Keste	twee akkers in de zeilberg, genaamd de *Keste*	1609	ORA
Keste	twee akkers genaamd de Keste en de Lanck Ecker (E 246)	1609	ORA

-kesie- zou in Veghel staan voor 'kassei'. (CTV) Maar hier gaat het steeds over akkers! In Tongerloo/B vinden we -Eenen acker genaempt Kesie acker groot 240 roeden (GAR 3 folio 119 1674), Een ackerken genaempt Kesie acker groot 120 roeden (GAR 3 folio 116 1674) Mr.Peeter Balemans sris heeft ingenomen anno 1714 een venneken genaempt t'Kese ven gelegen rontomme in sheeren van Tongerloo vroente (Archief Abdij Tongerlo Cens 70 Cijnsboek 1698-1793); -genaemt Kesevenne ofte weversvenne (GAR 10 folio 152 1733), Paelstede van Keesevenne (Archief Abdij Tongerlo Kaart 1749.) Gysseling verklaart het 10de-eeuwse -Cisindria- te Sint-Truiden/B uit prehistorisch 'kei-s' = ‘vuurkleurig, helder’, een aanduiding die meestal benut werd voor waterlopen. Dan zou het in Deurne dus moeten slaan op akkers naast een (vroegere) waterloop, waaraan de Zeilberg overigens geen gebrek had.

KETELAAR van den *ketelaer* 1663 VD
Waarschijnlijk identiek met -kesselaar- *(zie aldaar)*

KETELVLAAS een stuk steriel land, zijnde nieuwe erve gel. te Liessel ter plaatse genaamd de *Ketelvlaas* 1766 ORA

KIEBOOM (Moostdijk)	Laurens H[eili]ghen soon van Elsbroec bekent schuldig te zijn aan Jan den Snijer van Brugge int goet liggende in geen *kieboeme*	1445	OAD
Kieboom	(grond) op de Moesdyck in de *Kieboom*	1604	ORA
Kieboom	een huis en akker nabij de *Kieboom*	1623	ORA
Kieboom	aan de *Kieboom* omtrent de Moosdijck	1623	ORA
Kieboom	een rente uijt den *Kieboom* omtrent den Moesdijck	1659	KM
Kieboom	in de *kiebom*	1663	VD
Kieboom	Stuk erfs in den *Kieboom*	1693	ARK
Kieboom	een stuk groesland van de gemeijnte op den Mosdijck achter den *Cierbom*	1691	ORA
Kieboom	een parceel groes genaamd den *Kieboom*	1808	ORA
Kieboom	Francis van de Leensel, wonende te Deurne-Neerkant, loopt op 1-9-1872 rond 10		

	uur 's morgens op het gehucht *Kieboom* onder Deurne met een geladen schietgeweer in het veld	1872	AKA
-bommel- betekent volgens Van Berkel/Samplonius venige grond, -böhme- volgens Bahlow moeras. Als de oudste schrijfwijze de juiste is -wat meestal het geval is- dan moet wellicht gedacht worden aan een broekland met veel keien erin, zoals bij de Veghel (Hanenberg). De localisering in de kadastrale legger van 1832 wijst op ligging aan een inmiddels verdwenen waterloop. Het in 1872 bedoelde gehucht blijft echter een raadsel.			
Kieboom	I 278	1832	KD
Kieboom	I 194-203. I 278 grenst aan I 203, gescheiden door de Leigraaf	1832	KD
Kieboom	aan zuidrand van Bospeelweg, halverwege Heitrak-Veenpluisweg	2010	KD
Kieboom	HGA I-1		
KIEVITSBRAAK	euselken prope *kivitsbrake*	1380	HC
Kievitsbraak	idem de eadem eeusel sito apud *kivitsbraken* et de Thomas dictus Hoghe, pro matre sua	1380	HC
Kievitsbraak	de quondam eeusel sito apud *kivitsbraken*	1380	HC
Kievitsbraak	de quondam euseltien prope *Kivitsbraken*	1380	HC
Arnoldus Vrient filius Andree *Keyvit*		1421	CR
Kievit	den stappat genaemt de *kievit*	1663	VD
Kievitsbraak	apud *kivitsbrake*	1418	HC
Kievitsbraak	de quondam eeusel sita apud *Kivits brake*	1448	CR
Kievitsbraak	de quondam eeussel sita apud *Kivitsbraken*	1551	CE
Kievitsbraak	de hereditate dicta eeussel sita prope *Kievits brake*	1579	CE
Kievit	een huis genoemd de *Kivieth* gelegen aan de Liesselsestraat	1639	ORA
Kievitsbraak	vande erffenisse geheeten Eussel gelegen bij *Kieviets Braecke*	1640	CE
Kievit	uijt een acker genaempt den *Kievith*	1659	KM
Kievit	den *kievit*	1663	VD
Kievit	ackerlant genaamd de *Cievit* ter plaatse geheten Vreeckwijck 1L 33R, AZ Hendrik Cuijpers, EE de Stappadt, AE het convent van bijnderen	1675	ORA
Kievit	ackerlant den Kievit 3L tot Vrekwijk, EZ Peter Willem Claassen [E 935], AZ de verkoper, EE de Lijkweg, AE de Stappad	1720	ORA
De familie Cuypers zat op E 938 en 939. Claassen zat op E 935			
Kievit	land de Kievit E 934-937, tussen Hogeweg en Liesselseweg	1832	KD
Kievit	zuidoosthoek van kruising Liesselseweg-Voltstraat	2010	KD
Kievit is dikwijls een aanduiding voor venig, grasachtig gebied, vochtige weiden. Zo dicht tegen de Schatgraaf aan is een eeuwsel heel normaal.			
Kievit	HGA E-2		
KINDSBERG	het onroerend goed zoals dit gelegen is te Vreeckwijck op de *Kijntsberch*	1618	ORA
KLAASSENAKKER	E 460	1832	KD
Klaassenakker	In het midden van de huidige Berkmortel	2010	KD
Klaassenakker	HGA E-2		
Claps	8 1/2 penningen van het erfgoed van Joannes *Claps*	1340	HC
KLAPSHOFSTAD	Goeswinus Model de utevanc ter emmelheze; idem de prato supra Heijtrake; idem de orto; idem de *domistadio Claps*	1340	HC
Klapshofstad	de *domistadio Claps*	1380	HC
Klapsgoed	uten *goede* wilen *Jan Claps* waren en de uyt enen stuc lants wilen Margrieten Milheze ende uyt enen stuc lants wilen Coenen Lusschen ende uten enen stuc lants wilen Wouter Knoeps te gader gelegen bi di commerstrate	1418	HP
Klapshofstad	de domo et orto *domistade Claps*	1448	CR
Klapshofstad	de domo et orto et *domistado Claps*	1499	HC
Klapshofstad	de domo et orto et *domistade Claps*	1551	CE
pridem sancti spiritus in Helmont et Johannis *Cleps*		1638	HC
KLAVERDRIES	E 297	1902	ND
Klaverdries	aan de westrand van de Zeilbergsestraat, net te zuiden van de uitmonding van de		

	Kulertseweg.		
Klaverdries	HGA E-2		
KLEF	de Klef, E 515 (aan Keizersweg, Breemortel)	1867	ND
Klef	aan de oostzijde van de Kranenmortelweg tegenover de Rapenweg	2010	KD
Klef	HGA E-2		
KLEMERSBEEMD (Moostdijk)	een perceel land genaamd het *Kleemersbeemdje*	1808	ORA
Klemersbeemd	een parceel land genaamd het Eeuwselveld of *Kleemersbeemdje*	1808	ORA
KLINGERAKKER (Kl. Bottel)	zekere akker land genaamd den *Klingeracker*, gr. in 't geheel ca. 5 lop. 33 r. 6 v., nr. 1463	1784	ORA
Klingerakker	den Klingeracker	1791	OAD
Klingerakker	B 237	1873	ND
Klingerakker	Aan de westzijde van de Haspelweg, 100 m. noordelijk van de Textielstraat	2010	KD
Klingerakker	HGA B-2		
KLINK (Gr. Bottel)	Verder nog een stuk land genaamd "die Clinck", en dit perceel wordt begrensd aan een zijde naast Thonis Beckers, aan een zijde en een einde de mededelers, en het andere einde naast de gemeente	1584	ORA
Klinkakker	Vuijt eenen acker genaemt den Clijnckacker	1643	CR
Klink	de Klink, B 394, 395, 414 en 415	1875	ND
Klink	150 m. oostelijk van de Esdonk, 300 m. zuidelijk van de Grote Bottel	2010	KD
Klink	HGA B-3		

klokken

In Müllenbach in het Bergische Land, oostelijk van Keulen, hangt een kerkklok waarvan vaststaat dat die rond 1050 gegoten is. Die klok is nog steeds in gebruik. Daar bewaart men ook een oude torenhaan uit 1091. Van de Deurnese kerkklokken stamt de oudste vermelding uit 1474. De tiendklok, een exemplaar van 5000 pond, moest over het hele gebied van de tiendheffing hoorbaar zijn, d.w.z. tot op de Moostdijk toe! De afstand van de kerk tot de Willibrorduspunt is in rechte lijn 12,5 km. Dat zegt iets over de stilte die er toen heerste.

KLOKKEN	Het vieren van het verheffen van de prins van Oranje tot stadhouder, capiteijn generaal en admiraal van Holland Zeelland etc..Op de 23ste van deze maand zullen de vaandels van de toren gestoken worden, de gehelen dag. De jongelui van 8 tot 9 uur de *klokken* zullen luiden van de Sijlberg, waarvoor ze een half ton bier mogen drinken bij Jan Willem Goossens op de Sijlberg en bij Marten Verhoeven voor de Breemortel en Vrekwijk een half ton bier. 's Middags van 1 tot 2 zullen de *klokken* van de Wasberg, Haageind en Derp luiden waarvoor een half ton bier gedronken zal worden bij Jan Goossens voor de lui van de Wasberg en Haageijnd en bij Arnold van de Mortel voor die uit het Derp. 's Avonds van 6 tot 7 zullen de *klokken* geluid worden van het kerkeijnd, waarvoor een half ton bier bij de weduwe Willem van de Mortel en tot Liessel de zelfde tijd. Ook zullen er aan de torens 4 brandende lantaarns gehangen worden	22 mei 1747	OAD

Het is niet duidelijk waar al deze klokken zich bevonden moeten hebben, want alleen Liessel had een kapel met klokken. Of de Veldheuvelse kapel nog een klok had is onbekend. Het Haageind kende een akker genaamd de Toren (zie aldaar), oostelijk van de Katalijnsbeemd. In de Breemortel lag ook een Torenakker (E 804). Hoe dat met de andere herdgangen zat is onbekend.

KLOOSTER	bouwland Het Hoog en Laag *Klooster*, kadaster Sectie F no. 186	1910	NL
Klooster	Westzijde Jacob Marisstraat tussen Mesdagstraat en Leembaan	2010	KD
KLOOSTERAKKER (Liessel)	den *closteracker*	1663	VD
Kloosterakker	*closteracker*	1663	VD
Klooster/akker	Jan Hermus den Cuijper, eigenaar van huis, hof en aangelag het *Closter* en land o.a. den *Closteracker*, gelegen te Liessel	1701	VD
Klooster	heeft wettelijck ende erffelijck vercocht een seeckere huijsinge gelegen alhier ter		

	plaetse genaemt tot Lieszel in het *Closter* met omtrent van ses roijen hoft, ende dat voor de somme van sevenenveertich gulden thien stuijvers	1703	OAD
Jan Hermans	Het huis van Jan Hermans is voor de helft eigendom van de armen van Deurne	1711	AR
Jan Hermans	Inventaris van alle goederen welke Jan Hermens in togte bezit samen met zijn kinderen, o.a. een huis met hof en grond gelegen tot Liessel met kuipersgereedschap	1711	ORA
Jan Hermans	het goed met groes en akkerlanden van Jan Hermens(?), gestaan en gelegen te Liessel in de Kermstrat	1749	ORA
Kloosterakker	*Cloosterakker* maatboek nr 1306	1765	ORA
Kloosterakker	Jan Hermans verkoopt op 6 dec. 1803 de *Cloosteracker* voor 375 gld.	1803	NRA
Jan Hermans	Aanwezig kuipersgereedschap in pand van Johannis Hermans	1805	NRA
Klooster/akker	Als onderpand de navolgende goederen, gelegen te Deurne en Liessel: huis en erf, groot 4 roede 25 ellen sectie G 816; tuin, 7 roede 40 ellen sectie G 1486	1848	ND
Klooster/akker	Noordwesthoek Kermstraat/Weg van Liessel naar Meijel	1832	KD
Klooster/akker	Noordwesthoek van kruising Hoofdstraat-Mgr. Berkvensstraat	2010	KD
Klooster/akker	HGA G-3		
KLOOSTERWEG	erfdeling in Liessel: o.a. Boven de *Cloosterweg*,	1768	ORA
KLOOT (Veldheuvel)	een stuk land genaamd *Cloet*	1382	BP
Kloot	Henric Jacobs soen heeft overgedragen Gert Jans soen van Os een stuc lants geheijten die *Cloet* gheleghen aen die Velthovelsche straet naest erfgen. Emonts van der Strate	1445	OAD
Kloot	En nog een stuk land genaamd dat Cloetken tussen Arnold wijlen Peter Everts. A. Z. de *Espe* strekkende	1451	BP
Kloot	ex agro dicto *Cloetke* supra Velthovel acker	1579	CE
Kloot	ex agro dicto *Cloet*		
Kloot	een stuk land genaamd de *Cloet*ecker, ook aldaar te Vreeckwijck gelegen, begrensd aan aan zijde naast de kinderen van Frans Verhaeg, aan 2 zijden naast de kinderen van Jan Willems [F 122] en het andere einde naast de gemene loop	1591	ORA
Kloot	vuijt eenen acker geheeten *Cloetken* opVelthoevel acker	1640	CE
Kloot	vuijt eenen acker geheeten *Cloet*	1640	CE
	Kloot is meestal een iets hoger bolvormig perceel. Het komt meestal voor in de verkleinvorm -klootke- In Overpelt is het een zandhoop. (Beijers/van Bussel) In Deurne is het een akker op Veldheuvel langs "de Espe"(1451), wat alleen maar de in 1591 genoemde loop kan zijn, wrsch. de oude naam van de Kapelse- of Bottelse Loop		
Kloot	naast loop en Velthovelsestraat = E 952	1832	ORA
Kloot	E 952	1832	KD
Kloot	oostzijde Liesselseweg, halverwege Amstel-Dr. Hub. van Doorneweg	2010	KD
JKloot	HGA E-2		
KLOOT (Liessel)	Emont Peter Meussen zoen voer Jannen van Erp Jan Willems zoen ettca, vuyt erffven van II loepen geheijten die *Cloet*	1592	CRI
Kloot	Nog een akker genaamd de *Cloet* aan de Bunt, naast erf van Thijs Cornelis, de andere zijde Peter Goerts, uitschietende op beide einde op het erf van Lucas Cornelis met 11 lope grond gelegen in de Eecxdonck	1607	ORA
Bunt	een perceel akker als weiland, gelegen te Liessel omtrent de Bunt geheten de Kerseker (Kers-akker?) gelegen naast Jan Aerts van de berge	1608	RA
Kloot, dorre	een stuk groes den Dorren *Kloot*	1764	ORA
Bunt	G 468-541	1832	KD
Kloot	tussen Hoofdstraat, Nieuwstraat, Moerbei en Eikenlaan	2010	KD
Kloot	HGA G-2		
KLOTTERKUILEN	beslag op een perceel nieuw erf van 1804, gelegen alhier in de Zijlberg ter plaatze genaamt de *Klotterkuijle*	1809	ORA
KLUIS	ex hereditate dicta *cluys* [Vlierden]	1498	CR

Kluis	ad locum dictum die *cluysart*	1521	VBP
Kluis	Met nog een weiland, genaamd de Wijer, zoals die gelegen is aan de andere zijde het goed genaamd *ter Cluijse*	1572	ORA
Kluis	een perceel groese zoals dit stuk gelegen is aan de *Cluijs*	1583	ORA
Kluis	ter plaetse genaempt die *cluys*	1606	HP
Kluis	een huis met land te Vlierden ts geh. den Weyer, neven erf. *ter Cluyssen* en die Dolstraete en van de gemeynt van Deurne tot op de gemeynt van Vlierden	1608	HP
Kluis	het goed genaamd de *Cluys*	1609	ORA
Kluis	Marcus Laureynsen, molenaar te Deurne, koopt van Henrick Driessen uit Vlierden een weiveld, gelegen tussen de Deurnese loop, de gemeente Vlierden, het huis genaamd die *Cluys* en het Donschotse Ven	1618	OAH
Kluis	een weyvelt in de jurisdictie van Vlierden, e.z. den loop van Doeren, a.a. de gemeynte van Vlierden, streckende van den huyse genaempt die *cluys* tot opt doncsoets ven	1618	HP
Kluis	een huys schuer hoffstadt ende hoff metten lande daer bij ende aen gelegen in de jurisdictie van Vlierden genaempt die *cluys*	1619	HP
Kluis	Marcus Lauwrijnsen mulder tot Duernen ex *Cluijs*	1621	CV
Kluis	een euselveld gelegen aan de *Cluijs* alhier	1621	ORA
Kluis	groeslant de Weyer neffens erffenisse genoempt de *Cluijze*	1629	HP
Kluis	Willem Willems de Wit gebruijcker een stuck lant geheten den C*luijs* met het campken over de Aa	1630	MD
Kluis	2 lopensaet erven genaemd de *Cluyse*	1635	ORA
Kluis	uit zeker onderpand genaamd den *Cluws*	1641	HP
Kluis	2 lpt in Vlierden genaamd de *Cluyse*	1643	ORA
Kluis	De 2 kijnderen Marcus Laureijns de mulder Vuijt eenen acker genaemt de *Cluijs* groot ontrent anderhalft lopensaet	1644	CV
Kluis	een stuk leegh teul- en groesland, dat heeft toebehoord aan Peter Tijs Teuwens, gelegen in de *Cluijs*	1685	ORA
Kluis	Lowijs Casteecker, drossaard van Deurne, verkoopt een stuk teul- en groesland dat de verkoper van de borgemeesters van Deurne gekocht heeft en voorheen toebehoord heeft aan Peter Tijs Teuwens Swager, gelegen in de *Cluijs* tot Vlierden	1685	ORA
Kluis	Jan Hendrick Jan Simons bij coop Goort soon Jan Marcus de mulder uijt eenen acker genaemt de *Cluijs* groot ontrent 1 ½ lopensaet	1690	CV
Kluis	Land in de *Kluijs*	1722	CD
Kluis	een heijtvelt in de *Kluijs*	1765	ORA
Kluis	400 m. ten n.w. van de heimolen, aan de zuidoever van de Vreekwijkse Loop waar deze in de Aa stroomt, in de gemeente Deurne!	1832	KD
Kluis	de Kluis, G 1252	s.a.	ND
Kluis	weiland De Kluis, kadaster Sectie F no. 375	1910	NL

Bach omschrijft het als een 'omheind grondstuk'. Het Middelnederlandse 'cluse' duidt op een afgesloten ruimte. (Beijers/van Bussel) Omdat de Kluis diverse percelen omvatte aan weerszijden van de Vreekwijkse Loop waar die uitmondt in de Vlierdense of Oude Aa en aan de overzijde van de Aa op Vlierdens grondgebied, kan van een 'afgesloten ruimte' niet gesproken worden. Voor een omheining is het eigenlijk ook te groot (alleen al ca. 3 ha. op Deurnes grondgebied) Dat betekent, dat eigenlijk alleen maar -kluis- in de betekenis van 'kluizenaarswoning' overblijft, hetgeen wel min of meer aansluit bij de Kluisakker in Deurne (*zie aldaar*)

Kluis	F 376-382, G 1250-1254	1832	KD
Kluis	kruising Vreekwijkse Loop/Oude Aa	2010	KD
Kluis	HGA F-2 en G-3		

KLUISAKKER	de hereditate dicta *cluisecker* et coelhof	1418	HC

Uit de vermelding van het 'erfgoed' genaamd Kluisakker blijkt, dat die akker al enige tijd daarvoor moeten hebben bestaan. Dat plaatst het oudste voorkomen ervan toch minstens vóór 1400. De mededeling 'et coelhof' betekent niet noodzakelijk, dat de Kluisakker in de Koolhof lag, maar alleen dat beide akkers hier samen een erfenis vormden. Wellicht vormde de Kluisakker een bestaansmiddel voor de bewoner van de Kluis.

KLUITKEN	verkocht aan jonker Adam Bocxen 't *Cluijtken*	1638	HP

KNECHT JANAKKER	acker den *Knecht Jans Acker*	1701	VD
Knecht Janakker	ackerlant den *Knegt Jan Acker*	1716	ORA
Knecht Janakker	acker den *Knegt Jan Acker*	1732	VD
Knecht Janakker	item acker genaamd den *Knecht Jan Acker*	1752	ORA
Knecht Janakker	acker den *Knecht Jan Acker*	1785	VD
Spitze	bouwland De Spitze	1850	ND
Knecht Janakker	E 167	1832	KD
Knecht Janakker	Wiegershof	2010	KD
Knecht Janakker	HGA E-1		

KNIJSIT	huis hof en aangelag in het Derp aan de Peelstraat met akkers in de Pan, de Yser-paalakker, in't Wijvelt, *Knijsit* en Nieuwe Erven	1745	ORA

Daar Donsit een verbastering is van Donschot en Elsit van Elschot is Knijsit bijna alleen te lezen als -knie-scho(o)t

KNOIJAARD	Jan van koenraert en Jan Rutt Cluytmans soen, zijn zwager, hebben 'om Godswille' overgegeven aan heer Dierijck soen wijlen Goyart Orssen, priester, een eind van een stuk land te Deurne ts geh. in die Commerstraet, steckende opt eynd wairt tot gemeynre straten in ene acker geheiten die Bijser, e.z. erf. heer Dierijck voors., geheten die *Knoyart*, met de hoek op de gemeynstraet. a.z. jans van eerp e.e. kn. Verdonschit a.e. gemeynen kerckwech	1517	HP
Knoijaard	hebben vercocht aan heer Dierijck soen w. Goyart orssen, priester, een akker te Deurne geheten den Bijser. e.z. Jans van Eerp a.z. erf. der kn. van der Donschit e.e. gemeynen kerckwech a.e. erfe des copers geheiten *Knoyart* acker	1518	HP
Knoijaard	F 25	1832	KD
Knoijaard	n/w-hoek Romeinstraat/Derpsestraat	2010	KD
Knoijaard	HGA F-1		

KOE-EEUWSEL (Bruggen)	het *Koeijeeuwsel*	1808	ORA

KOE-EEUWSEL (Bottel)	item de gemeijnte op Vloeijeijnde van de hoek van de nieuwe erve bij Heijlken Tijssen tot op den Bottelsen grave, te weten ant *Coeeeusel* aldaar	1712	CD
Koe-eeuwsel	Onderdeel Grote Bottel	1788	OG

KOE-EEUWSEL (Vreekwijk)	een camp land en weiland genaamd een *Koe eusel*, gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse genaamt Vreeckwijck	1484	BP

KOEMOST (Moostdijk)	een perceel land genaamd de *Koemost*, gr. geh. ca 5 lop. 14 r. 4 v., gel. alhier aan de Moosdijk	1780	ORA
Koemoost	een parceel groes genaamd de *Koeijmost*	1808	ORA

KOEVELD	in de donschot het middelste *koeyvelt*	1701	VD

KOEWEIDE	I 1-37 en I 67-70	1844	ND
Koeweide	Tussen Heitrak en Koeweideweg ter hoogte van de Kromme Heitraksedijk	2010	KD
Koeweide	HGA I-1		

KOK	de Kok, C 730, 731	1865	ND
Kok	In de zuidhoek van de kruising Bakelseweg-Schalkertweg	2010	KD
Kok	HGA C-4		

KOL	Op *Kol*	1832	KD
Donschot, Ter	C 784 Op *Kol*	1832	BAB
Groenewoud	C 808 Op *Kol*	1832	BAB
Kol	C 779,778	1865	ND
Kolsche akker	Lange *Kolsche* akker met de wijntipper, C 774,775,776	1891	ND

Wijntipper	den wijntepper	1663	VD

Aan 'kol' worden twee betekenissen toegekend, nl. een geringe hoogte in het landschap en als 'koel, koud'. Sommigen tenderen meer naar 'kuil', hetgeen zou duiden op een depressie of laagte in het landschap. (Beijers/van Bussel). Daar in Deurne wordt gesproken van 'op Kol' zal hier wel hoogte bedoeld zijn. Opvallend is, dat terwijl in andere plaatsen 'Kol' al in de 14e of 15e eeuw voorkomt, het in Deurne pas op de kadasterkaart van 1832 voor het eerst verschijnt, terwijl er wel oude hoeven lagen. De percelen C 774/779 hoorden wel bij de hoeve Kol op C 783/784, maar lagen strikt genomen in De Hoef en niet Op Kol.

Kol	C 782-810	1832	KD
Kol	Het gebied tussen Bakelseweg, Vlier, Kerkeindseweg en Oude Bakelseweg	2010	KD
Kol	HGA C-4		

KOLENTIENDE	een clamp thienden genoemd de *Colenthiende*, leenroerig aan Echternach	1653	BP
Joannes van den *Colke*, cijnsbetaler in Deurne		1340	HC
Jan natuurlijke zoon van heer Jan van den *Kolke* priester		1397	BP
KOLK	aen den *colck* ad aquam dictum die aa	1450	HC
Kolk	ex parte Mathie filius Henrici van de *Colc* ex hereditate in Vreeckwijck quondam Henrici predicti	1447	CR
Kolk	te *colck*	1490	HP
Kolk	uit ene huijse te *Colck*	1497	HP
Kolk	ex *kolck*	1498	CR
Kolk	sitis aenden *Colck*, tendendem ad aqua dictam die Aa	1499	HC
Kolk	een ecker oick gel. omtr. de Scatgraeff genaempt den *Colcken*, gel. inde Donscot	1544	ORA
Kolk	de IIIc et XV virgatis vuijtfanck receptis de communitate de Doirnen XIIIIc LXXXI sitis aenden *Colck* tendendem ad aquam dictum die Aa	1551	CE
Kolk	ex die *Colck*	1586	PU
Kolk	sitis aendendem Colck tenden ad aquam dictum die *Aa*	1638	HC

Percelen met dit element lagen vermoedelijk in de directe omgeving van een kolk of draaikolk in een rivier. Een kolk ontstond op natuurlijke wijze of door een kunstmatig aangebrachte verbreding of uitdieping van een waterloop. Ze komen veel voor bij watermolens. (Beijers/van Bussel). Daar de Kolk aan de Aa (is hier: Vreekwijkse Loop) èn aan de Schatgraaf lag (1544) kan alleen maar sprake zijn van het gebied waar (het verlengde van) de Schatgraaf in de Vreekwijkse Loop uitkwam.

Kolk	Bij F 307 of F 345 of G 1272 of G 1279, afhankelijk van welke oever.	1832	KD
Kolk	Aan de Vreekwijkse Loop, 200 m. westelijk van de Oude Vreewijkseweg	2010	KD
Kolk	HGA F-1 en G-4		

komen

Bij dit toponiem moeten we onderscheid maken tussen *komen* < kelt. camino en *komen* < het patroniem Coman. Het is niet onmogelijk dat het geslacht Coeman (uitspraak met lange -oo-) zijn naam ontleende aan de Komenstraat, vooropgesteld dat de weg van Deurne naar Meijel in Loon ook al Komenstraat heette, net als ten zuiden van Liessel. Iemand die bij de -Komen- woonde kon dat allicht als achternaam gebruiken

Het Keltisch -camino- en Gallo-Latijns -camminus- (vgl Frans -chemin) = straat, m.n. een Romeinse steenstraat. Komt in het Duitse westen en m.n. in Luxemburg voor als -kimm-. Ook als -kemme- (bij Düsseldorf), -kemm- bij Trier. (BO1,78) Ook bij Ulestraten heet een weg De Kemme, volgens Hardenberg onderdeel van de Romeinse weg Maastricht - Duitse Rijn. (SWe,53) De route van Metz naar Trier heet ook tegenwoordig [1948] nog -komen-. (CAR, 370) In Sint-Huibrechts-Hern/B vinden we in 1385: -juxta Comestrate de herne versus scaucbroeck- (Ulrix. E. & J. Paquay, Zuidlimburgse Plaatsnamen. Leuven, 1932, 66).

Daar met Komen-straat een belangrijke verbindingsweg wordt aangeduid, kan dit in de omgeving van de Horenvoort slechts de weg van Liessel naar Meijel zijn, die als onderdeel van de route van Den Bosch naar Keulen in Neerkant nog Keulsebaan heet.

KOMEN/straat (Liessel)	de hereditate sitis prope Horevoert (....) iuxta *Coemen* plateam ibidem	1448	CR
Komenstraat	Weg van Liessel naar Meijel	2010	KD
Komenstraat	HGA G-2, H-6, I-1 en I-2		
Coman	Joannes, zoon van *Coman*s (Joannes de Schone *(Pulcher)*, 12 penningen van het		

	erfgoed van Johannes *Coman*s	1340	HC
Coman	Willelmus S*coeman*	1340	HC
Coman	Katharina filia quondam Johannis *Coman* de Loen	1418	HC
KOMEN (Liessel)	Jan Diricks die aude heeft overg. Jannen Diricx die jonge zijnen zoon - het dorde gedeelt van eenen ecker dair die schuer op staet ter zijde den *coemma* waert, als voir zijn gedeelt des voirs. eckers, welcke helen ecker gel. is te Loen	1546	ORA
Komen	een stuk land genaamd den *Cooman* (Liessel)	1588	ORA
Komen	de *commen*acker	1663	VD
Komen	een stuk land, genaamd in den *Coeman*	1573	ORA
Komen	De *Koomen*, G 393	1855	ND
Komen	De bovenste *Kome*, G 386	1871	ND
Het geslacht Coman komt in de 14e en 15e eeuw regelmatig voor als afkomstig van Loon.			
Komen	G 386 en 393	1832	KD
Komen	Aan de zuidrand van de Nieuwstraat	2010	KD
Komen	HGA G-2		
KOMMERBEEMD (Moostdijk)	uuyt twe beemden, den enen den Moesten genoempt, den anderen beempt genoempt den *Commerbeempt*	1570	CD
Kommerbeemd	den anderen beempt genoempt den *Commerbeempt*, noch uuyt huys, hoff ende erffenisse dair bij ende aen gelegen,d' een eynd mijn vrouw erffenis van Doerne, d' ander ons lieff vrouw van Meyel aldair als sij seyden	1570	ORA
Kommerbeemd	een beemd zoals die gelegen is aan de Moosdijck en genaamt is de *Commerbeemd*	1605	ORA
Kommerbeemd	een groesveldje genaamd *Commerbeemd*, gelegen alhier aan de Moosdijk	1796	ORA
Kommerbeemd	een parceel groes aan de *Kommerbeemd*	1808	ORA
KOMMERSTRAAT	*zie Commerstraat*		
KOMPEL	Item groes genaamd de *Kompel*	1799	ORA
KONIJNENBERG	ex agro prope *Coninkenberg*	1586	CR
Konijnenberg	een kamp land zoals dit perceel alhier te Vreeckwijck gelegen is en genaamd is den *Knijnenberg*, strekkende verder van de waterlaat tot op de Gemeente Deurne; een stuk erfs gelegen alhier te Vreeckwijck en genaamd den *Knijnsberg*	1589	ORA
Konijnenberg	een huis, schuur en bijbehorende grond staande en gelegen te Vreeckwijck op de *Knijnsbergh*	1618	ORA
Konijnenberg	ex agro siti prope *Coninxkenberg*	1621	CR
Konijnenberg	Ex agro prope *Conindenberge*	1621	DC
Konijnenberg	vuijt eenen acker bij den *Conijnden berch* geleghen genaemt de Braeck tot Vreeck	1643	DC
Konijnenberg	ex agro sito prope *coninxenbergh*	1649	CR
Konijnenberg	vuyt eenen acker bij den *Conijnderberch* geleghen, genaemt de braecke tot Vreeck	1650	ORA
Konijnenberg	Uijt eenen acker bijden *Conijnenbergh* genaemt de Braeck tot Vreeck, groot ontrent 4 lopensaten aut plus	1678	DC
Konijnenberg	Uijt een acker bij den *Conijndenbergh* genaemt De Braeck tot Vreeck	1754	DC
Konijnenberg	huis, hof en aangelag met land en groes daar het water door loopt, genaamt den *Konijnberg*, groot ontrent 14 lop. 20 r. en waarvan 4 lop. 40 r. groes op de oude metinge heeft geweest en staan nu in drie besondere parceelen lant op nr 1000, 1011 met 1012, gestaan en gelegen alhier te Vrekwijk, e.z. de gemeente, a.z. de wed. Laurens Bartels, e.e. de gemeente a.e. de Loop	1768	ORA
Konijnenberg	Een huis, hof en aangelag met groes en land te Vrekwijk, 14 L genaamd de *Conijnenberg*	1798	ORA
Konijnenberg	*Konijnsberg*, ten noorden van een Braak, beide ten zuiden van de Vreekwijkse Loop, net over de Heieindse Brug	1803	TRK
Konijnenberg	aan de noordrand van de Vestingweg, zo dicht mogelijk bij de Vreekwijkse Loop; aan de zuidrand van de weg lag ook een Braak	2010	KD

Konijnenberg	HGA G-4		
KONINGSBEEMD	die helft van eenen beempt gel. bij de Moesdijck, gen. *Koenincx* beempt	1520	ORA
KONINGSGOED	Willem Marcus V schellingen over 1 vat rogge uijt sijn huijs ende hoff genaempt het *Conincx-goet* aenden Zeijlbergh	1659	KM
KOOI	het *koy* eussel aen de Schauwe	1701	VD

In Zeilberg is -kò:i- ook de uitspraak van 'kwaai' (kwaad, slecht). Het zou hier dus ook een 'kwaad eeuwsel' kunnen betreffen. Er lag een Schouw (*zie aldaar*) in Zeilberg.

kool

Dit element komt voor in de vele Koolhofnamen, vergelijkbaar met een moestuin. Koolsoorten vormden het grootste deel van de groenten in de middeleeuwse periode. Koolzaad leverde een betere soort olie dan bv. raapzaad. De koolraap of knolraap is een van de oudste gewassen die om de wortel werden gekweekt. De olie werd in speciale molens, de zgn. slagmolens, uit het zaad geperst of geslagen. Het restant werd in de vorm van koeken aan het vee gegeven. (Beijers/van Bussel)

KOOLHOF	lant die *coelhof*	1396	HP
Koolhof	ex *coelenhof*	1406	CR
Koolhof	de hereditate dicta chinsecker et *coelhof*	1418	HC
Koolhof	uyt enen stuc lants geheiten den *coelhof* inder prochie voirs.	1422	HP
Koolhof	ter stede geheiten aen den *coelhof*	1423	HP
Koolhof	de dictis chinsecker et *Coelhof*	1448	CR
Koolhof	item noch een stuc lands geheyten den *Coelhoeff*	1502	ORA
Koolhof	de *Coelhof*	1503	ORA
Koolhof	stuc lands, gel. inde Parochie van Doertsen aen den *Coelhoff*	1504	ORA
Koolhof	land aen den *Coelhoff*	1510	HP
Koolhof	Nog uit een akkerland ts geh. aen den *Coelhoff*	1520	HP
Koolhof	stucxken lants gen. het *Coelhoefken*	1544	ORA
Koolhof	noch een stuck lants genaempt den cleijnen *Coelhoff*	1548	ORA
Koolhof	de hereditate dicta Thuijsecker et *Koelhoff*	1551	CE
Koolhof	in den *Coolhof* nog het Vrouwkesecker en de helft van de Leegbeemden	1569	ORA
Koolhof	ex agro dicto *Coelhof*	1579	CE
Koolhof	de agro dicto *Coelhoff*	1579	CE
Koolhof	een stuk land genaamd den *Coelhoff* neven erfe Anna van Doerne en der kerk van Doerne	1587	HP
Koolhof	een stuc lants geheijten den *Coelhoff*	1599	ORA
Koolhof	een akker, groot omtrent 4 lopense, gelegen nabij de Veldheuvelse straat en genoemd de *Coolhoff*, Gelegen naast een zijde Jan Lenaerts, aan de andere zijde naast de erfgenamen van wijlen Willem van Heijnsbeeck, aan een einde de Rectors van het Sint Peters en Pouwels altaar en aan het andere einde de Veldheuvelse straat	1603	ORA
Koolhof	akker de *Coelhoff* aan de Veldheuvelsestraat	1606	ORA
Koolhof	een akker in de *Coolhoff*	1617	ORA
Koolhof	land aen den *Coelhoff*	1629	HP
Koolhof	aende ecker gelegen omtrent de *Coolhoff* bij 't Hellegaet	1630	MD
Koolhof	item alnoch een stuck landts genoemt den *Coelhoff*, a.f. de Peelstraet	1637	ORA
Koolhof	vuijt eenen acker geheten *Coelhoff*	1640	CE
Koolhof	van eenen acker geheeten *Coelhoff*	1640	CE
Koolhof	vuijt eenen acker genaemt den *Coelhoff* groot ontrent 2 lopensaeten geleghen bij het Hagelcruijs	1643	DC
Koolhof	den *coelhoff*	1663	VD
Koolhof	den *coelhoffacker*	1663	VD
Koolhof	Item een acker gelegen aen de Peelstraet genaempt den *Coelhoeff*, a. l. den Cemkensacker, u. f. de Peelstraet	1663	ORA
Koolhof	Uijt eenen acker groot ontrent vijff lopensaten genaemt den *Coolhoff*, A. F. de		

	Peelstraet	1678	CR
Koolhof	voor 't lant int Dael ende den *Coolhoff*	1678	DC
Koolhof	Uijt eenen acker genaemt den *Coelhoff*, groot ontrent 2 lopensaten bij het Hagelcruys, U.L. het beneficie van St Peter ende Paulus tot Dornen, [E 221-225], A.F. den gemeijnen wech [Peelstraat]	1678	DC
Koolhof	item teulant 3L 13R genaamd de *Coolhof* aande Peelstraat; item teullant genaamt den Kleine *Coolhof* 7 copse	1683	ORA
Koolhof	item genaamd *Koolhof* int Derp 1L, EZ Rijnder Manders [E 264], AZ Jan de Louw [E 261] (= E 263)	1718	ORA
Koolhof	5 lpt aan de Zijlberg gen. Diepenbroeck, Crommenacker in de Camp, Coolvelt, *Koolhof*, Hoogen Dries en Reekacker	1745	ORA
Koolhof	Uijt eenen acker genaamt den *Coolhoff*, A. F. de Peelstraet	1754	CR
Koolhof	Uijt eenen acker genaemt de *Coolhoff* bij het Hagelcruijs, U.L. het Beneficie van Sint Peter en Paulus tot Dornen, A. F. den gemeijnen wegh	1754	DC
Koolhof	den *Coolhoffacker* maatboek nr 770	1762	ORA
Koolhof	bouwland de *Koolhof* in den grooten akker (E 234)	1835	ND
Koolhof	bouwland de *Koolhof*, kad. sectie E nrs. 968 en 969	1922	NL

Veel huizen hadden een "koolhof", wat meestal niet veel meer dan groentetuin of koolzaadlandje betekende. In Deurne komt de naam Koolhof voor het eerst voor in 1396. Dan wordt verkocht het "lant die coelhof". Met een "lant" werd toen een stuk grond bedoeld dat op de een of andere manier was afgesloten van de omringende grond, bv. met heggen. Dat wijst erop, dat het hier over een perceel gaat dat speciaal voor de verbouw van koolzaad werd gebruikt en voor de eigenaar van belang was. In 1418 werd er belasting over betaald aan de hertog van Brabant, in 1448 aan de heer van Helmond en in 1551 aan de abt van het klooster Echternach in Luxemburg. Die hadden alle drie rechten in dit hele gebied dat toen akkergrond was waarop meestal rogge werd verbouwd. In 1579 wordt het perceel betiteld als "agro dicto Coelhoff", wat wil zeggen 'de akker genaamd Koolhof'. Het was dus geëvolueerd tot meer dan zomaar een tuintje met kool.
In 1606 blijkt die akker te liggen aan de Veldheuvelsestraat, de weg die later Peelstraat genoemd zou worden. Ruwweg liep die straat van de huidige spoorwegovergang in de Liesselseweg (de voormalige Veldheuvel) via de huidige kruising Schelde-Maassingel-Deltasingel (vroeger het Hellegat) naar de Zeilberg. In 1599 wordt de Koolhof gesitueerd bij het land van de kerk (E 248), in 1630 bij het Hellegat en in 1643 bij het hagelkruis (E 221). Het is dus van de naam van een kleine groententuin uitgegroeid tot de aanduiding van een veel groter gebied. De oorspronkelijke Koolhof werd begrensd door Zaan, Dieze en Leigraaf. De latere Koolhof omvatte uiteindelijk het hele terrein tussen Lijkweg, Groeneweg en Peelstraat. Volgens de kadastrale gegevens van 1832 lagen er toen bijna 50 akkers in de Koolhof. In 2010 is de woonwijk Koolhof ca. 35 ha. groot.

Koolhof	oorspronkelijk E 222 en 223, later E 198-274	1832	ND
Koolhof	gebied tussen St. Streuvelslaan, F.Timmermansstraat,Jeker, Roer, Schelde, zuidwestwaarts naar Dieze, Spaarne, Vecht, Wiegershof, noordwaarts naar huidige Hogeweg	2010	KD
Koolhof	HGA E-1		
KOOLVELD (Zeilberg)	5 lpt aan de Zijlberg gen. Diepenbroeck, Crommenacker in de Camp, *Coolvelt*, Koolhof, Hoogen Dries en Reekacker	1745	ORA
KOOLVELD (Liessel)	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder 't *Koolvelt*	1734	ORA
KOPPELAKKER	eenen camp landts genaempt de *Coppel* groot 8L	1630	MD
Koppelakker	stuck ackerland gen. de *Coppel*	1663	VD
Koppelakker	den *Koppelacker*	1663	VD
Koppelakker	den *coppel acker* [bij Berghacker, Steghacker, Bruggen en Strijpen]	1701	VD
Koppelakker	den *Koppelakker*	1808	ORA
Koppel	een Heijtveld neevens de *Koppel*	1808	ORA
Koppel	De *Koppel* aan de brug, A 171, 300	1881	ND
Koppelakker	zuidhoek van de kruising Vlier-Bruggenseweg	2010	KD
Koppelakker	HGA A-2		
KOPSEN, DE DRIE (Breemortel)	Nog een ackerke *de Drie Copsen*, maatboek nr. 867	1758	ORA

KOPSE (Liessel) Het *Kopse*, G 615 1891 ND
Kopse aan de zuidrand van de Soeloop. 250 m. westelijk van de Neerkantseweg 2010 KD

KORTENAKKER (Liessel) vuijt eenen *acker* genaemt den *Cort* groot ontrent 1 1/2 lopensaeten geleghen op Loon onder Liessel 1643 CR

KORTEPAD (Deurne) Het Kortepad was de korte verbindingsweg van de huidige Helmondseweg naar de huidige Zandbosweg naast de voormalige boerderij de Pelikaan waar nu de Pelikaanhof begint. Het pad eindigde t.o. de huidige Ligthartstraat.

KORTEPADAKKER *Cortepatacker* [bij den Acker aenden Wal; bij den Acker aenden Heuvel] 1663 VD
Wal huis en land in de Commerstraet geheten den Wall 1556 HP
Wal huis genaamd den Wall aen de Commerstraet 1597 HP
Wal tegenover Ten Velde, een zijde en een einde straat, achter een waterlaat 1698 BAHe
Iets ten noorden van de Heuvel (zie aldaar) liep een wal (*zie aldaar*) of gegraven afwatering. Die kruiste daar het noordelijkste gedeelte van de Commerstraat, nu Heuvelstraat, en vervolgens het Kortepad. De Kortepad-akker heeft aan dat pad gelegen hebben, hoogstwaarschijnlijk C 693. De Akker aan de Wal was dan C 695 en de Akker aan de Heuvel C 694
Kortepadakker waarschijnlijk C 693 1832 KD
Kortepadakker Aan de zuidrand van de Zandbosweg t.o. de monding van de Ligthartstraat 2010 KD
Kortepadakker HGA C-4

KORTE PAD (Liessel) een stuk grond zoals dit te Liessel is gelegen omtrent de *Corten Pat*, begrensd aan een zijde naast het erf van de kapel te Liessel, aan de andere zijde naast Melthen Melthen Gorissen, zich uitstrekkende met het einde naast de Hoige voetpat tot op de gemene straat 1583 ORA

KOSTERSAKKER stuck eckerlants, gen. den *Custersecker*, gel. aenden aude Graeff 1542 ORA
Kostersakker E 248 1832 KD
Kostersakker ter hoogte van de Gouwe 2010 KD
Kostersakker HGA E-1
.
KOUWENBERG (Neerkant) goed Ten *Cauwenberg* 1529 CRI
Kouwenberg de bonis de *Caudenbergen* 1579 CE
Kouwenberg Die selve voer Aerden van Bruggel ende zijnen kijnderen voer Andries Gevarts zoen vanden Zeijlberch vuytten gueden ten *Cauwenberch* voirtijts Pauwels Haex 1592 CRI
Kouwenberg de bonis de *Caudenbergen* 1640 CE
Kouwenberg bouwland Op de *Kouwenberg*, I 511 1893 ND
Kouwenbergse veld bouwland in het *Kouwenberg*sche veld 1882 ND
Kouwenberg I 507-513 1832 KD
Kouwenberg Ten noorden van de St. Vincentiusstraat tussen Dorpsstraat en Steenstraat 2010 KD
Kouwenberg HGA I-2

KOUWENHOEK een huis met de grond daarbij, staande en gelegen in de *Cauwenhoeck* 1641 ORA
Kouwenhoek 4 ackers in den *Couwenhoeck* 1663 VD
Kouwenhoek een stuk teulland, in de *Cauwenhoeck* ter plaetse genaemt de oude Muelen 1685 ORA
Kouwenhoek Lowijs Caesteker, drossaard en secretaris, als lasthebber van Rogier baron van Leef-dael, verkoopt aan de kinderen en erfgenamen van Jan Janssen Muelendicx en ver-dere erfgenamen van Matijs Aert Teggers een huis, landerijen en weiden geheten ter Vloet gelegen in het gehucht het Kerckeijnt genaamd den *Kauwenhoeck*, waar-op tegenwoordig Handrick Berterums bewoner en gebruiker van is. Koopsom 235 gld. 1690 ORA
Kouwenhoek huis, hof en aangelag, genaamd den *Cauwen Hoeck* 1698 BAB
Kouwenhoek in den *Cauwen Hoeck* 1701 BAB
Kouwenhoek huys, hoff en aengelagh in den *Couwen hoeck* [bij d' oude nieuwe erven neffens

	den Ouden Camp; bij de Grote Akker]	1701	VD
Kouwenhoek	een acker in *couwen hoeck*	1701	VD
Kouwenhoek	Boven de voorste nieuwe erven of *Couwenhoek*	1718	CD
Kouwenhoek	Boven de voorste nieuwe erve of *Couwenhoek*	1728	CD
Kouwenhoek	in den *Couwenhoeck*	1732	BAB
Kouwenhoek	in de *Couwen Hoek*	1739	BAB
Kouwenhoek	aan den *Kouwenhoek*	1754	PU
Kouwenhoek	Uijt huijs hoof en aengelach in den *Couwen Hoek*	1754	PU
Kouwenhoek	C 336	1869	ND

In tegenstelling tot de Couwenberg komt de Kouwenhoek nooit met een -d- (Koudehoek) voor. Het gebied ligt precies tussen de beemden in het dal van de Vlier en het begin van de Peel. Er zijn enkele archeologische vondsten gedaan en het is een zeer oude bewoningskern.

Kouwenhoek	C 302 en C 332 e.o.	1832	KD
Kouwenhoek	Tussen Kerkeindseweg, Walsbergseweg en Kouwenhoekseweg	2010	KD
Kouwenhoek	HGA C-4		

Kouwenhof	huijs hof en aengelag in de Couwenhof	1678	PU

kraai

In het algemeen is het een verwijzing naar de vogel. De kraai-toponiemen zijn zeer talrijk in het Brabantse. Trommelen denkt, dat het woord terug gaat op een Indogermaanse wortel -*krei- = 'laag struikgewas'. Het woord 'rijs' (rijshout) is eraan verwant, oorspronkelijk moerasbos, wild struikgewas in laag moerassig land. In het Tilburgse Kraaiven hebben grafheuvels gelegen en zijn mesolithische vondsten gedaan. (Beijers/van Bussel). Ook Bahlow verklaart het als 'vochtig, moerassig veld' en verwijst naar de Hohen-Krähen in Württemberg, 1192 Creien, en Krefeld, oorspronkelijk Krei-feld. In Deurne heet de Kraaienheuvel in 1701 nog steeds -Kreien-heuvel. Het gebied eromheen ligt laag en is vochtig. Er is ook dikwijls sprake van de bomen die erop staan. Ook de familienaam/toponiem Kraaienstaart luidde oorspronkelijk Creyenstert en zelfs Creijar-stert. -Start/stert- is volgens Bahlow een aanduiding voor moeras, waarbij de oorspronkelijke vorm -star/ster- was en de -t- een collectiefvorm aanduidt, dus: gebied met meerdere moerassen.

KRAAIENHEUVEL	een camp land te Deurne ts geh. *Creyenhoevel*. e.z. Rut Cluytmans voirt rontomme aen die straet	1505	HP
Kraaienheuvel	aen het *Creijenhoevel*	1505	HP
Kraaienheuvel	eenen camp lants metter erfve daerby (...) ter stede geheijten aen den *Crayenheuvel*, deen zijde ende deen eijnde die gemeyn straete, danderzijde heer Henrick van Doerne ende Marcelis van den Bogart, dander eijnde Gevart van Doerne	1525	BP
Kraaienheuvel	wt camp erfs metten tymeragien dairop staende, gel. den *Creyenhoevel*, UL. Hr. Henricx v. Doerne m.m.a. , AL+UF. gem. straet, AF. die kijnderen Gevart v. Doerne	1542	ORA
Kraaienheuvel	een camp met erf aan den *Craayenheuvel*	1542	ORA
Kraaienheuvel	een huis met toebehoren genaamd den *Creyenhoevel* te Deurne neven erf. Claes van Dorren en neven erf. der wed. Willems Snijers en voorts op de gemeynstraet	1552	HP
Kraaienheuvel	verkocht aan Sijmon van den Bogart het huis met het erf daarbij en aangelegen waarin Willem Maes en diens vrouw Katharina in gestorven zijn. Staande en gelegen alhier in de *Craeijenheuvel*	1575	ORA
Kraaienheuvel	uit een huis met een stuk groes te Deurne aan en *Kreyenhovel* neven erfe Henrick Pelgrims en die gemeynstraet en van erfe Henrick Emonts tot voor op de gemeynt	1576	HP
Kraaienheuvel	Zij allen als naaste vrienden en magen van vaderlijke en moederlijke zijden van de voorschreven kinderen, hebben samen met hun naburen met opgerichte vingeren onder eden verklaard dat de voornoemde kinderen hun portie of erfdeel bezaten in een zeker huis staande alhier aan de *Craeijheuvel*. Welk huis in nood van reparatien verkocht is daar dat huis wandeloos en dakloos was, waardoor de Schepenen alhier hebben toegestaan dat de hier vernoemde momboirs of voogden van die onmondige kinderen om dit huis in een openbare herberg ten hoogste bieder en met brandende kaarsen te verkopen. Waarbij die momboirs deze bouwval heb-		

	ben verkocht aan Dries Dirck Otten. het bedoelde perceel wordt begrensd aan een zijde naast Truij Dors, aan de andere zijde naast de koper, aan een einde naast de Gemeente en het andere einde naast Claes van Doerne	1585	ORA
Kraaienheuvel	goederen in de *creijenheuvel*	1611	ORA
Kraaienheuvel	de *Creijenheuvel*	1620	CD
Kraaienheuvel	*Creijenheuvel*	1620	ORA
Kraaienheuvel	een huis en hof staande en gelegen op de *Creijenheuvel*, rondom begrensd door gemeentestraten	1620	ORA
Kraaienheuvel	een huis staande in den *Kreyen heuvel*	1628	ORA
Kraaienheuvel	een huis aan den *Kraeijen heuvel*	1630	ORA
Kraaienheuvel	een landbouwperceel gelegen aan de *Kreijen heuvel*	1631	ORA
Kraaienheuvel	vuijt huijs en hoff metten bogert gelegen aenden *Kreijenheuvel* rechtsomme de gemeijn straet	1634	ORA
Kraaienheuvel	een stuk teulland, staande op het beijboek voor groes, gelegen in het Kerkeijndt, genaamd den *Kreijenheuvel*, a.e. de gemeente Deurne en den gemeijnen wegh. Koopsom 340 gld. 10 st. Last: 2 st. en 8 penn. (vermeenende te wesen naer bester kennisse) grondcijns aan de Heer van Deurne	1686	ORA
Kraaienheuvel	Jacob Magiel Goloffs, schepen van Deurne, verkoopt aan Peter Dirck Bloemmer, wonend te Deurne, een huis, hof, schuur en aangelag in het kerckeijnt ter plaatse genaamd den *Kreijenheuvel*, rondom in de gemeijnte en straeten, met de houtwas, uitgezonderd de tien beste eikenbomen	1687	ORA
Kraaienheuvel	aan de Kraayenheuvel	1687	BAM
Kraaienheuvel	de Kreijen Heuvel	1687	ORA
Kraaienheuvel	een huis, hof en aangelag met het kemken daer teynden aen gelegen, gelegen in Deurne aen den *Creijenheuvel*, met de houtwas	1689	ORA
Kraaienheuvel	een huis, hof, weide en landerijen, haar aangekomen van haar ouders, gelegen ter plaatse genaamd den *Creijenheuvel*	1691	ORA
Kraaienheuvel	een stuck erffs van de gemijnte gelegen op den *Creijenhuevel*	1691	ORA
Kraaienheuvel	een huis, hof, schop en aangelag in het gehucht genaamd het Kerckeijnt, gelegen op den *Creijenheuvel*, Last 2/3 van 10 vaten rogge in specie en 2/3 van 8 capuijnen jaarl. aan het St.Catharinagilde te Den Bosch. 2 st. 2 penn jaarl aan het capittel van Den Bosch. 5 st grondcijns 2 duit twee a drie onbehept aan het cijnsboek van de heer, id. het zesde deel van een malder rogge	1692	ORA
Kraaienheuvel	huys hoff en aengelagh en lant gelegen op den *creijen heuvel*	1701	VD
Kraaienheuvel	Dorothea Hendrik van Hugten t.b.v. Peter van Hugten haar broeder huis, hof en aangelag 4L 15V waar onder land 48R 15V nr. 517 ter plaatse geheten het Kerkeijnd op den *Kraijen Heuvel*		
Kraaienheuvel	Agata weduwe Hendrik Lensse van Breij en Hendrik Lense van Bree: Eerstelijk huijs, hof en aangelag op den *Creijen Heuvel*	1732	VD
Kraaienheuvel	een huis, hof en aangelag, maatboek nr 517, alhier in t Kerkeijnd op den *Kraijenheuvel*, e.z. Catharina van Duuren, a.z. wed. Jan Gerrit Claus, e.e. de waterlaat, a.e. de gemeene straat	1765	ORA
Kraaienheuvel	een huisje en hof staande en gelegen alhier op den *Craaijenheuvel*, groot 5 roeden, e.z. wed. Jan Gerit Claus, a.z. de straat, e.e. de straat a.e. de wed. Jan Gerit Claus	1786	ORA.

1. Volgens Ouwerling lag de Schuurkerk van 1714 aan de Kraaienheuvel, nu Lage Kerk geheten.
2. In het onderzoek naar de locatie van het Loefven kwam ik mensen tegen die in een huis aan het Loefven of de Wal woonden, aan de Commerstraat èn aan de Kraaienheuvel. Het betrof leden van de families Dors/Ors en De Lou, die ook door Meulendijks daar geplaatst worden. Dan zitten we al op F-22 en F-23.
3. Volgens Ouwerling woonde Laurens de Lau aan de Kraaienheuvel (548/9). Volgens Meulendijks woonden zijn nakomelingen op F 22. Op F-23 woonde in 1659 Claes Claes Dors (Meulendijks, 207). Die had dat huis geërfd van zijn vader Claes Goorts Dors, van wie we weten dat hij naast de Lou woonde.. Het huis zal afkomstig geweest zijn van de priester heer Dierick Dors en daarvóór van diens vader Goyart Dors, die in 1512 naast Van Herssel aan de Commerstraat woonde. Daar heette het Loefven.

Catharina Willemsdr. van Herssel trouwde met Gevart Willems van Doerne (1475-1529 vermeld), die daar ook ging wonen. Vervolgens lezen we: "eenen camp lants metter erfve daerby (...) ter stede geheijten aen den Crayenheuvel, deen zijde ende deen eijnde die gemeyn straete, dander zijde heer Henrick van Doerne ende Marcelis van

den Bogart, dander eijnde Gevart van Doerne" (1525 BP)
Het Loefven van de erfgenamen Goossens grensde in 1576 aan de erfgenamen van Maes Becx. (HP 1576). Daarvan heet het ook: "verkocht aan Sijmon van den Bogart het huis met het erf daarbij en aangelegen waarin Willem Maes en diens vrouw Katharina in gestorven zijn. Staande en gelegen alhier in de Craeijenheuvel". (1575 ORA)
Dat houdt wèl in, dat ook zuidelijk van F-23 het in 1576 nog Kraaienheuvel heette.
De conclusie moet luiden, dat de Kraaienheuvel zich oorspronkelijk bevond tussen de Weidestraat (zie aldaar) en de Horststraat. (zie aldaar)

Kraaienheuvel	F 1-25	1832	KD
Kraaienheuvel	Derpsestraat van Stationsstraat tot Romeinstraat	2010	KD
Kraaienheuvel	HGA F-1		

	Henricus van *Creyenstert*, cijnsbetaler in Deurne	1340	HC
	de hereditate Henricus de *Creijarstert*	1380	HC
	Hendrik de *Creyenstert*, rector in Liessel	1437	ORA
KRAAIENSTAART	de hoeve ten *creijenstert*	1477	FS
Kraaienstaart	de hoeve ter *Kreijenstert*	1477	BP
Kraaienstaart	de *Creijenstert*	1551	CE

kraan

Percelen met dit bestanddeel verwijzen naar de aanwezigheid van kraanvogels. Het zijn trekvogels die in de buurt van heidevennen rust en voedsel vonden op hun jaarlijkse trek naar de broedplaatsen of tijdens hun terugkeer naar Zuid-Europa in de nazomer. (Beijers/van Bussel). Bahlow kent -kran/kren- als moerassig gebied. Dat zou wel passen bij Kranenbroek (broek is laaggelegen vochtig land) en Kranenmortel (mortel is moerassig gebied).

KRANENBERG	ex petia terre dicta *Kranenberch*	1447	CR
Kranenberg	ex pecia terre *cranenberch*	1498	CR
Kranenberg	eenen ecker op die *Craenenberch*, UL+AF. erffenis der erfgen. Myechiel die Bruyn, AL. Andriessen vanden Zeylberch, UF. Geverts kijnderen vanden Doerne	1539	ORA

KRANENBRAAK (Derp)	die *cranenbrake*	1420	BP
Kranenbraak	aen geen *cranenbraec* dat Arts van der Velde plach te wesen	1432	HP
Kranenbraak	het ene stuc lants gelegen op die acker van *Cranenbraeck*	1450	BP
Kranenbraak	Mechel van der Velden met hueren natuurlijke soen heeft verkocht een stuc lants gheheten Diepenbroec geleghen op die ecker van Doerne geheijten *Cranenbraeck* neven erfenis Jan Goesen en Melis van Milheze, een eijnde neven erfenis Ruth Heer Machel Rariussoen (of Rarins) en metten andere eijnde neven erf. Jan Goessen en te weten huijs en hove daeraen gheleghen met een side en metten enen eijnde neven erfenis Jan Goesensoen ende metten anderen side neven Goesen Capren	1455	OAD
Kranenbraak	een stuc lants, geleghen opten *Cranenbraek*	1517	ORA
Kranenbraak	een stuk land, gelegen in de akkers en genaamd de *Cranenbraeck*	1566	ORA
Kranenbraak	Verder verkoopt hij hem zijn part in een stuk land zoals dit perceel gelegen is in de akkers op de *Cranenbraeck*, begrensd aan een zijde naast Meester Gerit Nouts, aan de andere zijde naast Henrick Rutten, uitstrekkende tot op den Hoeren patt	1572	ORA
Kranenbraak	een stuk land zoals dit perceel alhier gelegen is op den *Cranenbraeck*, groot zijnde omtrent 1 lopensaat en 21 roeden, begrensd aan een zijde naast Jan Pegs, aan de andere zijde naast Henrick Rutten. Uitstrekkende met een einde op het erf van Henrick Golofs en het andere einde op het erf van Heer Aert Custers	1574	ORA
Kranenbraak	een stuk land zoals dit perceel gelegen is aan de *Cranenbraeck*, begrensd aan beide de zijden naast Mr. gerit Nouts, strekkende voorts van Sijmon Pelgroms tot op de straat	1576	ORA
Kranenbraak	een stuk land, genaamd de *Cranenbraeck*	1587	ORA
Kranenbraak	een stuck ackerlants van omtrent twee lopensaeten, gelegen inde prochie voors; ter plaetse genoempt de *Craenbraeck*, neffens erffenisse der erffgen; Marcelis		

	Franssen, ex uno ende neffens erffenisse Jennekens, nagelate weduwe wijlen Gielis Bruijstens tot aen de gemijne voetpat alhier	1620	BP
Kranenbraak	*cranenbraeck*	1621	CR

De Kranenbraak grensde aan het Horepad (1572), aan de straat (1576) en aan een gemeen voetpad (1620). Dat kan alleen slaan op E 169.

Kranenbraak	E 169	1832	KD
Kranenbraak	oostzijde van de Oude Liesselseweg iets noordelijk van de uitmonding van de Peppel	2010	KD
Kranenbraak	HGA E-1		

KRANENBROEK	Vuijt eenen acker genaemt den Venacker, U.L. een steghe, U.F. de wech *Cranenbroeck*(en)	1643	CR
Kranenbroek	waarschijnlijk de huidige Kruisstraat. Voor motivatie: *Zie Venakker*.		
Kranenmortelskamp	*kranenmortel*scamp	1420	HP
KRANENMORTEL	den *craenenmortel*	1444	HP
Kranenmortel	vut een stuc erfs metten tymeragien daer op staende cum suis attimentijs geleghen inde Parochie van Doertsen ter stede *Cranenmortel*, UL. erf. der erfgen. Jan Mauwarts, AL. erf. toebeh. der hoeve van Esp, UF. erf. der erfgen. Jan Mauwarts	1519	ORA
Kranenmortel	vut enen camp erfs, geleghen aenden *Cranenmortel* met allen tymeragien daer op staende, UL+UF. erf. der erfgen. Jan Mauwerts, AL. die hoeve van Esp	1519	ORA
Kranenmortel	stuck lants, gel. aenden Zeylberch ter stede gen. *Cranenmortel*	1542	ora
Kranenmortel	het vierendeel van eene stuck lants genaempt den *Craenmortel*	1547	ORA
Kranenmortel	den *Craenenmortel*	1603	HP
Kranenmortel	Ex quator lopinatos terre dictus den *Cranenmortel*	1621	DC
Kranenmortel	landt aen 't huijs gelegen aenden *Cranenmortel*	1630	ND
Kranenmortel	sekere stuc lants aen de Seijlbergh omtrent den *Cranenmortel*	1639	ORA
Kranenmortel	vuijt eenen acker genaemt *Cranenmortel* aenden Zeijelberch geleghen u. f. den Kerckpat	1643	DC
Kranenmortel	sekere stuc lants aen de Seijlberg omtrent den Cranenmortel	1654	ORA
Kranenmortel	Uijt eenen acker genaemt de *Cranenmortel* aende Zeijelberg	1678	DC
Kranenmortel	Uijt een acker genaemt de *Cranenmortel* aen den Zeijelberg, U.F. den Kerckpat, A. F. de gemeijnte van Dorne	1754	DC
Kranenmortel	een partij inculte gronden ter plaatse de *Kraanmortel* in de Zijlberg	1801	OAD
Kranenmortel	E 441-467	1832	KD
Kranenmortel	in de zuidwesthoek Dr. Hub. van Doorneweg-Kranenmortelweg	2010	KD
Kranenmortel	HGA E-2		

KRAPPENDONK	den *Crappendonck* [bij Eeckhof]	1663	VD

Nederlandse etymologen kennen het stamwoord niet. Bahlow kent -krep- als prehistorisch woord dat 'viezigheid, modderigheid' aanduidt. Tussen de Eikhof bij het Vloeieind en de Dolstraat lag een moerassig gebied. -dol- betekent zelf ook 'modderige viezigheid' (*zie aldaar*). Donk betekent volgens de gangbare mening 'zandige opduiking'. maar ook vochtige laagte behoort tot de mogelijkheden (*zie: Donk*) Dat sluit wel aan bij -krap- in de betekenis van 'moeras'.

Krappendonk	in het Vloeieind tussen Vlierden en Dolstraat	2010	KD
Krappendonk	HGA F-2		

KREEUW (?)	acker neven de *Creeuw* [bij Gruenacker en Heylegatacker]	1715	ORA

KREMERS BULT	dat hij deponent geboren sijnde binnen desen verseide Heerlijckheijt van sijnder jeught aen heeft verkeert in de verseide Heerlijckheijt ende voornamentlijck mede op den Peel gaende over ende weder, van de Heerlijckheijt Deurne, naer Venrode Lande van Kessel over seeckeren padt genoemt de Swarte Baen gaende over eenen heuvel genaemt Vosschen Hoolen, oft *Kremers Bult*	1678	CD

zie verder: Vossenholen.

	Wilhelmus de *Criekenbeke* uit de erfenis van Philippus de Tympelsdonc	1380	HC

	Wilhelmus de *Criekenbeke* grondgebruiker in Deurne	1406	CR
	Wilhelmus de *Criekenbeke* ex hereditate Philippi de Tumpeldonck	1421	CR
	erfgenamen Willems van *Kriekebeke*, grondgebruikers in Aarle	1423	HP
	Willem de Reeuwe heeft opgedragen aan Jan van *Krikebeke* de helft van de Hoeve den Heijtraeck	1438	BP
	Henrick Maes alias *Crieckenbeeck* inwoner van Zeilberg	1608	HP
	Henrick Thomas alias *Kriekenbeek*	1621	CR
KRIEKENBEEK	Niclaes Everts heeft aan Lambert Claes[sen] een huis, hof en schuur alhier ontrent der *Kreecken* verhuurd	1627	ORA
Kriekenbeek	het ouderwoonhuys, schop, pertstal, lendsie hoffstadt, hoff, boomgaert, grascant teynen die selve huysinge ende geheelen dries daer aen gelegen, mitsgaders de hellicht van de schuere ende eynde naest *Krieckenbeeck* tot het leugengebont toe waerbij oock sijn gebuecht twee eycken houten op de straet aende schuere staende, te houwen binnen den tijt van twelft jaeren, al gelijck het selve ouderhuys met sijne gerechticheyt is gelegen onder dese heerlicheyt van Deurne ter plaetse int Derp	1637	ORA
	Vuijt een groesveltien geleghen int Derp groot ontrent viertic royen, U.L. Peercke dochter Henrick Thomas van *Krieckenbeeck*, A.F. eenen gemeijne straete	1643	CR
	Hendericx Thomas alias *Kryekenbeecx*	1648	ASG
Kriekenbeek	ecker aen den Molenwegh	1652	MD
Kriekenbeek	acker den Halven Acker	1653	MD
	Peerken Hendrick *Krieckenbieck*, gebruiker van een huysken en hooffken	1656	MD
Kriekenbeek	*criekenbecke* ackerken	1663	VD
Kriekenbeek	Een stuk teulland op den Wolffsbergh in de wandelingh genamt *Criekenbeck* Acker, groot ca 40 roeden	1692	ORA
Kriekenbeek	den acker van *Crieckenbeeck*	1701	VD
Kriekenbeek	den acker van *Crikkenbeek*	1701	VD
Kriekenbeek	acker *Kriekenbeeck*	1732	VD
Kriekenbeek	een perceel land 31 r. 3 v. nr 503, gelegen alhier ter plaatse genaamd Terp genaamd *Kriekenbeek*, om een huis daarop te timmeren, e.z.e.e. wed. Hendrik Goossens, a.z. de gemeene weg, a.e. de kerkpat en Dirk Peeter Manders	1783	ORA
Kriekenbeek	land de *Kriekenbeek*	1783	ORA
Kriekenbeek	Huisken en hof in het Derp genaamt den acker van *Kriekenbeek*	1792	ORA
	De naam Kriekenbeek is mogelijk een importnaam, meegekomen uit het Gelderse. Tenslotte komen we in het oudste cijnsregister van de hertog van Brabant uit 1340 steeds weer de naam Arnold Vrients tegen, die in Deurne veel grondbezit had. Na de slag bij Woeringen in 1288 was hij lange tijd proost van Wassenberg, waar hij Brabantse belangen vertegenwoordigde in Gelders gebied. Vlak bij Wassenberg ligt Krickenbeck, in de 17 eeuw nog Krieckenbeeck. Anderzijds is een autochtoon Deurnes Kriekenbeek beslist niet onmogelijk, zoals de naam Krijgheg (*zie aldaar, tevens etymologische verklaring*) bewijst.		
Kriekenbeek	E 172	1832	KD
Kriekenbeek	bouwland de Kriekenbeek, kad. sectie E nr. 298	1922	NL
Kriekenbeek	Kriekenbeek Oude Liesselseweg	2010	KD
Kriekenbeek	HGA E-1		
	Aard van *Crijch*	1568	ORA
	overgedragen aan Frans Proemen en aan Aert van *Crijch*	1570	ORA
	vercocht aan Aert Janssoen van Crijch een stuk akkerland te Deurne neven erf. des coopers en erf. Jan Goessens tot de *Velthoefse straet* toe	1592	HP
	hun grootvader Aert van *Chrijch*	1624	ORA
KRIJGHEG	de *creijghhegh*	1663	VD
Krijgheg	aan de *crijghhegh*	1663	VD
Krijgheg	den *crijghheck*acker	1663	VD
Krijgheg	aan de *Crijghheg*	1663	OAD
Krijgheg	de *krighhegge* aen de Peelstraet	1677	ORA
Krijgheg	1 lpt in de *Crighhegge* aan de Peelstraat	1677	ORA
Krijgheg	10 lopensaet akkers gen. Heylkensacker, het Hoefken en de *Krijghhegge* aan de Peelstraet	1677	ORA
Krijgheg	een stuck teullant in de gemeyne acker omtrent de *Crigh Hegge*	1701	ORA

Krijgheg	den gruen acker aen den *crigh hegh*	1701	VD
Krijgheg	aen den *crijgh hegh* [bij Coelhoff of Papen ackercken en Acker aen den Peelstraet]	1701	VD
Krijgheg	aen de *krieghheck* [bij haeckacker en den berckmortel]	1701	VD
Krijgheg	aen de *crijg heck* [bij Hellegatakker]	1701	VD
Krijgheg	aen den *crijgheeck*	1701	VD
Krijgheg	aen de *krieghheck* [bij Kemmer, Gruenacker en Waterlaat]	1701	VD
Krijgheg	Dirck Evert van Handel van Marcus Willem Hickspoor t.b.v. Hendrick Aert Slaets teullant inde gemeinte acker omtrent *Crijgh Hegh*	1701	ORA
Krijgheg	de *Krijghegge* onder de Zeilberg	1741	ORA
Krijgheg	item Greunacker aann de *Krijgheg*	1743	ORA
Krijgheg	Hellegatsakker aan de Peelstraat en *Krijghegge*	1783	ORA
Krijgheg	een akker aan de *Crijgheg*, nr. 36, gelegen alhier ter plaatse genaamd de Zijlberg	1783	ORA
Krijgheg	een perceel land genaamd de *Krijgheg*, gelegen alhier aan de Zijlberg, gequoteerd nr 606	1789	ORA

Het Papenakkerke = E 273, de Akker aan de Peelstraat = E 274, de Hellegatakker = E 984, De Kammer = E 336-347, De Groenakker = E 275-280 en E 354-358, de Waterlaat = de Zeilbergse Loop. Dat dwingt welhaast tot een localisatie van de Krijgheg binnen de percelen E 281-284 en E 300, 304 en 308, aan de zuidrand van de Peelstraat, tussen Groeneweg en Zeilbergsestraat.
De naam is tamelijk vreemd. De Vries en Van Berkel/Samplonius kennen -kragge- als 'drijvend laagveen, rietzoden'. Dat is hier niet aan de orde. Bahlow leidt de herkomst van het woord terug tot het Keltische -creuch- dat 'moeras' betekende. De Duitse plaats Kriegbach in een overwegend moerassig gebied schreef zich in 1226 -Criche-bach-, wat vrijwel identiek is met Kriekebeek. (In Haelen lag een Kreegakker echter op de droge heide.) Een moerassig gebied zo vlak bij de Berkmortel (-mortel- betekent eveneens 'drassig gebied') en Hellegat is natuurlijk goed mogelijk. Het element -heg- of -heck- wijst op een afsluitende begroeiing rondom.
Of het patroniem -Crijch- (1568) is afgeleid van een toponiem of andersom blijft in het ongewisse.

Krijgheg	E 281-284 en E 300, 304 en 308	1832	KD
Krijgheg	Tussen Zeilbergsestraat, Deltasingel en Eendracht	2010	KD
Krijgheg	HGA E-2		

KRIJTHOEK (Liessel)	goederen te Liessel, hun aangekomen bij het overlijden van hun ouders, o..a. hooijbeemd in Groote *Krijthoek* nr 1240, hooijbeemd in de Kleijne *Krijthoek* nrs 1242 en 1243	1809	ORA

KROMMEBOOM	item genaamd den Dop acker [D 218] aanden *Crommenboom*	1727	ORA
Krommeboom	een akker gelegen alhier aan den *Crommen Boom*, te weten aan de oostzijde, maatboek nr 321	1760	ORA
Krommeboom	den Paarsacker maatboek nr 321 gelegen alhier aan den *Crommenboom*	1766	ORA
Krommeboom	vandaar terug tot aan de kerk, vandaar langs de loop aan de *Crommenboom* langs de Heijakkerse straat door het Haageijnd	1795	OAD

De Paardsakker lag aan de Krommeboom, evenals de Dopakker (D 218). Deze laatste lag ook aan de Reek. Langs de Krommeboom lag een loop (1795). De Paardsakker lag ook bij de Kromme Reekakker. De Kromme Reek zal dat deel van de Reek zijn met een nogal lange bocht. De Heiakkersestraat liep van de Molenstraat dwars door de velden naar de oostzijde van het terrein van het Klein Kasteel. Men kon inderdaad vanaf de kerk een klein stukje de Molenstraat inlopen, dan de Heiakkersestraat inslaan en langs de Krommeboom =(?) Kromme Reek lopen. Dat hele gebied heette oorspronkelijk het Haageind. Deze straten en lopen kruisten elkaar bij de Paardsakker (D 306). Krommeboom slaat waarschijnlijk op een afsluitend hek of op een solitaire boom.

Krommeboom	bij de kruising Berkstraat - Reekstraat	1832	KD
Krommeboom	bij kruising Molenlaan-Veldstraat	2010	KD
Krommeboom	HGA D-1		

KROMMEHOEK (Moostdijk)	een perceel nieuw erve, gr. 3 copse, gel. alhier op de Moosdijk in den *Crommenhoek*, e.z. Marten Antonij Lambert, a.z. de kinderen Hendrik Gutjens, e.e. de kinderen Hendrik Hendriks a.e. de gemeente	1788	ORA

KROMMENTUIN	den *Crommentuyn* Hendrick van Amstel nat. zn. Gerit van Amstel	1423	BP

KROMMERT	een Coelvelten inden *Cromert* gelegen [tussen Lodderhof en Hanenberg]	1630	MD
Krommert	den *crommert*	1663	VD
Krommert	E 532 en 552	1832	KD
Krommert	aan westrand Hanenbergweg, ca. 300 m. zuidelijk van spoorlijn	2010	KD
Krommert	HGA E-2		

KROMMEWEG	een akker, gelegen omtrent de Breemortel aan de *Cromme Weg*, groot omtrent 5 copsen. Gelegen naast een zijde de erfgenamen van Eijmbert van Loen, de andere zijde Jan Jaspers, aan een einde naast Jan Peter Proemen en het ander einde aan de straat	1605	ORA
Krommeweg	een akker omtrent de *Cromme Weg*	1612	ORA
Krommeweg	een perceel land gelegen in de Breemwortel aan de *Cromme weg*	1629	ORA
Krommeweg	item eenen ackerbomen Jan Verhagen erftenis gelegen ontrent de *crommen wech*	1637	ORA
Krommeweg	den *crommen wegh* [aen de Hannenberg; bij den Lodderhoff; bij den Breemacker; bij het Bijlstuck (E 598-600) en het Bremmortelsvelt]	1663	VD
Krommeweg	item acker den Crommen acker aande *Krommen weg*	1753	ORA
Krommeweg	een acker aan den *Crommen weg* maatboek nr 833	1768	ORA
Krommeweg	langs zuidrand van E 534, 535, 552 en 555	1832	KD
Krommeweg	van Kranenmortelweg naar Hanenbergweg, 300 m. zuidelijk van spoorlijn	2010	KD
Krommeweg	HGA E-2		

KROMSTRAAT	een stuk land in de parochie van Doerne aan de *Cromstraat*	1502	CD

Mogelijk identiek aan Krommeweg

KROMVELD	de *cromvelt*	1663	VD
Kromveld	't *cromvelt* [bij den Gruenacker (E 275-280 + E 354-358; aen den Water-laet]	1663	VD

Bij de Groenakker zijn richting Zeilberg geen akkers te vinden die een typisch kromme vorm hebben. Alleen E 275 aan de uiterste noordrand van de Groenakker heeft door de kromming van de Peelstraat aan één zijde een gebogen vorm. Voor die akker is hier -bij gebrek aan beter- gekozen. De consequentie is, dat daar dan een waterlaat gelegen moet hebben.

Kromveld	E 275 (?)	1832	KD
Kromveld	Op het Amerplantsoen tussen Amer en Deltasingel, 150 m. ten oosten van de Maas-singel	2010	KD
Kromveld	HGA E-2		

KROONDERT (Breemortel)	item een stuc erfs gen. den *Croenaert*	1518	ORA
Kroondert	item een coolvelten inden *Cronert* groot 33R	1630	MD
Kroondert	land genaamd de *Kroondert* nrs 1469 en 1470	1809	ORA
Kroondert	bouwland de *Kroondert*	1870	ND
Kroondert	E 799	1832	KD
Kroondert	ongeveer ter hoogte van de Wortelweg	2010	KD
Kroondert	HGA E-2		

KROONDERTSTRAAT	vuijt een Coolcamp aen Breemortel, a. f. *Croonarten straete*	1643	DC
Kroondertstraat	land aan de *Kroonder Straet*	1701	MD
Kroondertstraat	acker aen *Cronder Straet*	1701	VD
Kroondertstraat	Kroondertstraat	1701	MD
Kroondertstraat	land aan de *Kroonder straat*	1785	VD
Kroondertstraat	Breemortelse Meulenweg	1791	MD
Kroondertstraat	noordelijke aftakking van Weijerstraat naar Keizersweg	1832	KD
Kroondertstraat	vm. Rapenweg, noordelijke aftakking van Breemortelweg naar Kranenmortel-weg. Alleen het meest oostelijke stukje van 150 m. resteert nog.	2010	KD
Kroondertstraat	HGA E-2		

KRUIDAKKER den *cruytacker* 1663 VD

KRUIDHOF erf naast de Berckstraat en de *Cruydhoff* van de heer van Deurne 1606 ORA

KRUIS Ter plaatse 't ghenen *Cruijs*, en 't Hagelkruijs aen de Boghart 1427 BP
Zie verder: Bogaerdskruis.

KRUIS een huis staande te Vreckwijck en een akker daarbij gelegen daer 't *cruijs* bij staet 1631 ORA
Er stond een hagelkruis op een der akkers E 890-894 aan de zuidrand van de Herenstraat (*zie aldaar*), maar of dat al tot Vreekwijk werd gerekend is onbekend.

KRUISBERG land met groese genaamd Thuerd, een einde op de *Cruysberch* 1606 ORA
Kruisberg akker genaamd Thuerd, met een einde op de *Cruysberch* 1606 ORA

KRUISHEUVEL 1 vat rogge uijt een quaet huijsken aen de *Cruijsheuvel* 1659 KM

KRUISSTRAAT Verder nog een hooiwas zoals die gelegen is achter de *Cruijsstraat* 1566 ORA
Of deze Cruijsstraat identiek is aan de huidige Kruisstraat is onbekend. Mogelijk is er de Kruisweg (*zie aldaar*) mee bedoeld.

KRUISWEG een akker omtrent de *Cruijsweg* gelegen 1608 ORA
Kruisweg De *Cruijs Wegh* 1652 ORA
Kruisweg Korte Steenweg 1701 VD
De Korte Steenweg (*zie aldaar*) werd ook Cruys Wegh genoemd omdat op de splitsing met de Wever het Bogaerdskruis (*zie aldaar*) stond.

KUIKS- *zie: Cuijks-*

kuilen
Met kuilen worden leemkuilen bedoeld, plaatsen waar men leem uit de grond haalde.

KUIL de *Kuil*, D 250 1852 ND
Kuil Aan de Veldweg, 250 m. westelijk van de Krullevaar 2010 KD
Kuil HGA D-1

KUILAKKER den *cuijl*acker 1663 VD
Kuilakker Item 9 lop. 46 roeden van den Gruenacker en een stuk teulland van 5 lop. aen malcanderen genaemt den *Cuijl*acker 1693 ORA
Kuilakker ackerlant genaamd den *Kuijl*acker 2L aanden Breemortel 1721 ORA

KUILEN (Kerkeind) Condt ende kennelijck zij allen luyden, alsoe Art Colen eertijts gecocht hadde vanden gesworenen bij consent vande nabueren, zekere *cuylen* boven den Wasberch opten Peel gel., waervoir die selve betaelt had XV gl., geemployeert totter Bruggen, gemaect int Haigheynde. Datum hier nae bescr., Art voirs. gecomen opte Beeck, ende heeft den Heer v. Doerne te kennen gegeven, waer hem zijnen voirg. peel ofte *cuylen* ontbruyckt waeren, zoe hij seyde datmen hem zijn gelt wederomme ghaven oft zijnen gecochte peel lieten genieten. Soe hebben die voirs. gesworenen, kerckmrs. ende H.Geestmrs. metten gemeyn naebueren des dorps van Doerne geconsenteert datmen Arden wederomme zoe veel bij Scep. ende gesworenen afpalen soude als hem ontbruyckt was, welcke palinge geschiet is. Ende hebben den voirs. Artden die voirs. gepaelde *cuylen* opgedr. en overg. met vertijden om die te gebruycken ende wt te torven, ende van beneden opwarts ende die *cuylen* te even ende voirts tselve te bruycken als zijnen anderen erffven buyten dorps oft dair bynnen, ende buyten des jairs 4 daige, die hij den geworenen te voirens te kennen geven sal, alsoe dat tselve geschieden sal sonder bederffenisse der gemeynte van Doerne, en sal die voirs. torvinge dueren een tijt van

	XV jaeren, ende metten zijdelbanicken wt te torven, gelijck als dat bij Schoutet, Schep. en gesworenen bepaelt is, ende behoirlijck te waterlaeten.	1538	ORA
Kuilen	de Kuilen, C 728	1869	ND
Kuilen	Tussen Schommerveld en de scherpe knik in de Schalkertweg	2010	KD
Kuilen	HGA C-4		
KUILEN (Veldheuvel)	aen dat *culen* tot vreekwyc	1443	FS
Kuilen	een huis schuur en kappel gelegen in *Culen* tot Vrekewijck	1443	BP
Kuilen, Ter	ter *Cuylen*	1543	HP
Kuilen, Ter	een huis en erfenis daarbij te Deurne ts geh. ter Cuylen	1544	HP
Kuilen, Ten	huis en land Ten Cuylen	1556	HP
Kuilen	ex campo dicto de cuylen	1579	CE
Kuilen	vuijt eenen camp geheeten die Cuijlen	1640	CE
Kuilveld	weiland het Kuilveld (F 147)	1868	ND
Kuilen,	F 721,722	1879	ND
Kuilveld	bouwland het Kuilveld (F 879)	1891	ND
Kuilen	F 99-153	1832	KD
Kuilen	Gebied tussen Liesselseweg, Gerard Bilderstraat, Leembaan, Wilhelminahof en Stadhoudersweg	2010	KD
Kuilen	HGA F-1		
KUILEN (Vreekwijk)	lant die *cuylen* op die rulle	1420	HP
Kuilen	uyt enen stuc lants geheiten die *cuylen* ter stede geheiten op die rulle	1425	HP
Voor de Rul: zie aldaar			
KUILEN	de *Kuilen*, B 521, 522	1875	ND
Kuilen	Tussen Esdonk en Oude Aa, 500 m. noordoostelijk van de Vlierdenseweg	2010	KD
Kuilen	HGA B-3		
KUILENSVOORDE	*zie Kulert*		
KUILHEES	dezelfde een stuk grond gelegen in Vreeckwijck op den *Cuelheze*	1570	ORA
KUILHEUVEL (Kerkeind)	Aen den *Kuijlhoven*	1426	BP
Kuilheuvel	erfenisse Jans van Bruheze naast een stucken lands aen den *Cuylhovel* in die prochie van Doerren	1438	CD
Kuilheuvel	aen die *cuylhoevel*	1485	HP
Kuilheuvel	een camp lands gel. aenden *Culhoevel*	1502	ORA
Kuilheuvel	enen stuc lands met twe huyskens daer op staende met alder sijnder toebehoren gel. ter stede *Cuylhoevel*	1504	ORA
Kuilheuvel	vut enen camp lands metten tymeragien daer op staende cum suis attinentijs, gel. inde par. van Doertsen omtr. den *Culhoevel*	1505	ORA
Kuilheuvel	het goet *te Cuylhoevel*	1510	HP
Kuilheuvel	een huis met toebehoren te Deurne geheten dat goet *te Cuylhoevel*	1515	HP
Kuilheuvel	vut enen stuc erfs metten huyse daer op staende metten toebehoeren geleghen aenden *Cuylhovel*	1519	ORA
Kuilheuvel	vut enen stuc lants metten hoeve ende huysinge daer op ende aen staende geleghen aende *Culhoevel*	1520	ORA
Kuilheuvel	stuck lants met twee huyskens dair op staende ende metter toebeh., gel. Doirne, ter stede gen. *Cuylhoevel*	1542	ORA
Kuilheuvel	in een hofstad daar Michiel Bruinen in is bestorven opten *Cuilhovel*	1542	ORA
Kuilheuvel	de kamp aan de *Cuylhoefvel* waar ze nu zelf wonen met huis en schuur 1547	NP	
Kuilheuvel	Testament van Anthonis Hermans en diens vrouw Lambert Aerts van Doerne van 11 juli 1547, waarbij het goed de *Cuylheuvel*, gelegen in de Kuilheuvel alhier, werd weggeschonken (1631 ORA)	1547	ORA
Kuilheuvel	een half huis met toebehoren te Deurne ts geh. op de *Cuijlhoevel*, neven erf. Gylis Laets en de gemeynstraet en strekkende op de Spiernicxsche hoeve	1571	ORA

Kuilheuvel	op de *Cuijlhoevel* bij de Spiernicxsche hoeve van Ghoert Claessoen	1572	HP
Kuilheuvel	een huis, hof met hofstad en kamp land daarbij en aan gelegen, staande en gelegen alhier in de *Cuijlheuvel*		
Kuilheuvel	het huis aan den *Cuylheuvel* (bezit van Jan, heer van Doerne)	1602	OG
Kuilheuvel	hof en erf staande en gelegen aan de *Cuylheuvel*	1610	ORA
Kuilheuvel	huys en grond in de *Cuijlheuvel*	1612	ORA
Kuilheuvel	een huis, schuur en grond staande en gelegen in de *Cuylheuvel*	1618	ORA
Kuilheuvel	Ex Leemsculen partem dicta *Cuijlhovel*	1621	DC
Kuilheuvel	een huis, hof met de dries of weide (...) omtrent de *Cuijlheuvel*	1621	ORA
Kuilheuvel	Op huijden den 17 Maij 1630 will Mr. Anthonis Roijmans., pastoir, Jan Ideleth, stadthouder, Jan Heijeckkers, kerkmeester, Pauwels de Louw, heijligeestmeester, Anthonis Coolen, schepen, respective binnen der heerlijckheijt Doerne als executeurs van den testamente bij Anthonis Hermans en Lamberten sijne wittige huijsvrouwe tsamen gemaeckt naer drie voorgaende sondaghe kerckelijcke proclamatien ende met vuijtganghe der brandende carsse ten hoogste voor alle man vercoopen ende te buerden stellen seeckeren huijs metten gronde ende erffenisse daeraen gelegen, ende houtwasch daerop staende ter plaetse aenden *Cuijlheuvel*, ende dat in voldoeninghe van voers. testament alles onder conditie, restrictien en voorwaarden hijer naer gespecificeert, ende dat met advoijs ende gevoechte van alle andere regeerderen deser heerlijckheijt	1630	KM
Kuilheuvel	de camp aen 't huijs aenden *Cuijlheuvel* gelegen groot behalven den hoff 1L	1630	MD
Kuilheuvel	een stuck lant aen sijnen dries aengelegen genaempt de *Cuijlheuvel* EZ de erfgenamen Ruth Hanrick Josephs AZ Jan Gevers van Doeren AE Cornelis voors. EE Cristina Dierck Bruijstens groot 3L 45R	1630	MD
Kuilheuvel	Referentie aan het testament van Anthonis Hermans en diens vrouw Lambert Aerts van Doerne van 11 juli 1547, waarbij het goed de *Cuylheuvel*, gelegen in de Kuilheuvel alhier, werd weggeschonken	1631	ORA
Kuilheuvel	verkoop van het huis, met de schuur, grond en houtwas, genaamd de *Cuylheuvel*, voor 1070 gulden	1631	ORA
Kuilheuvel	het goed genaamd de *Cuijlheuvel* gelegen in de *Kuilheuvel* alhier	1631	ORA
Kuilheuvel	vuijt huijs hoff boomgart met aengelach groot tsamen ontrent 8 lopensaeten genaemt den *Cuijlhovel*	1643	DC
Kuilheuvel	Uijt huijs, hoff, bomgart met aengelag groot ontrent 8 lopensaten genaemt den *Cuijlhovel*	1678	DC
Kuilheuvel	het huis, hof en aangelag met het kemken daar aan gelegen tussen de waterlaat, gelegen op den Kuijlhuevel	1693	ORA
Kuilheuvel	huys hoff en aengelagh op den *kuylhuevel* [bij Vloyacker]	1701	VD
Kuilheuvel	Uijt huijs hoff boomgart met aengelach genaemt den *Cuijlhovel*	1754	DC
Kuilheuvel	den dries het het huis, gr. ca. 1 ½ lop. alhier ter plaatse genaamd den *Kuijlheuvel* gelegen [en] op den paal scheijdende is	1783	ORA
Kuilheuvel	de helft van den Dries bij het huijs, ter plaatse genaamd den *Kuijlheuvel* gelegen [en]op den paal scheijdende is	1783	ORA
Kuilheuvel	vernadert een perceel groesland of dries bij het huis gr. 1 ½ lop. ter plaatse genaamd op den *Kuijlheuvel* en op den Paal scheijdende is	1783	ORA
Kuilheuvel	bouwplaats met de hof alhier in de *Kuilheuvel*	1805	BAB
Kuilheuvel	C 607- ca. 615	1832	KD
Kuilheuvel	tussen Helmondsingel, Kerkeindseweg, Oude Bakelsweg en Bakelseweg	2010	KD
Kuilheuvel	HGA C-4		
KUILHEUVELSEIND	totter *cuylhovelscherynde*	1423	LB
Kuilheuvelseind	Henrick van Doerne XVI novembr: anno XIIII-c LXII bij doode wijlen Everaerts van Doerne sijns vaders hout eene hoeve gheheijten tgoet ten velde gheleghen tot Doerne bij die kercke mitter gruender straten aen die een sijde te bottel weert streckende totter *cuijlhovelsscher ijnden* toe ende van dien voeghe streckende totter ghemeijnder straten toe groot tsamen VI ende een half buenderen.	1462	LB
Kuilheuvelseind	gebied ten zuidoosten van de Kuilheuvel	1832	KD
Kuilheuvelseind	omgeving Romboutstraat	2010	KD

Kuilheuvelseind	HGA C-4		
KUILKE	een perceel gelegen aan de Wasberg bij het *Kuylken*, van oost den dijk naar Milheze, west het voorhoft van het *Kuylke*	1777	ORA
KUILTJESVEN	Boomen en dennenbosch Kuiltjesven, sectie C nr. 1747	1925	ND
Kuiltjesven	zuidzijde van de Walsbergseweg tussen Kouwenhoekseweg en Eekstraat	2010	KD
	Philip van Geldrop zoon wijlen Jan. Jacob die *Cuper* zoon wijlen Gielis die *Cuper*.	1445	BP
	Aleit dochter van Baudewijn die *cuper* weduwe van Henrick Henrick Zeckers	1474	BP
KUIPERIN	item een stuck lants omtrent de *Cuijperin* AZ de straet	1630	MD
Kuiperin	item noch vuijt een stuck groesen genaemt de *Cuijperen* ter plaetse voors. (Vreek-wijk) geleghen	1643	DC
Kuiperin	in de *cuyperen* voir St. Antoniusaltaar	1663	VD
Kuiperin	item plecke groese inde *Cuijperin*, EZ de gemeijnte loop	1672	ORA
Kuiperin	Item noch uijt een stuck groessen genaemt de *Cuyperin*	1678	DC
Kuiperin	acker in de *Cuijperin*	1701	VD
Kuiperin	lant in de *Cuijperen*	1701	MD
Kuiperin	stuc landts inde *Kuijperin*	1701	MD
Kuiperin	teulland in de *Cuyperin* gelegen inVreeckwijck	1794	ORA
Kuiperin	lant de *Kuijperin*	1720	ORA
Kuiperin	gronden in Vreekwijk: de *Cuyperin*	1725	ORA
Kuiperin	lant inde *Cuijperin*	1732	VD
Kuiperin	Item nogh uijt een stuck groessen genaemt de *Cuijperin* ter plaetse voorschreven (Vreekwijk) gelegen, A. F. de gemeijn straet	1754	DC
Kuiperin	den acker in de *Kuijperin*, maatboek nr 1010	1762	ORA
Kuiperin	in de *Kuijperin*, ontrent 16 r. groes	1768	ORA
Kuiperin	acker de *Cuijperin*	1785	ORA
Kuiperin	item inde *Kuijperin*	1781	ORA
Kuiperin	item groes in de *Cuijperin*	1798	ORA
Kuiperin	F 275, F 277, F 280, F 288-289	1832	KD
Kuiperin	ten noorden van Vreekwijkse Loop tussen Liesselseweg en Oude Vree-wijkse weg	2010	KD
Kuiperin	HGA F-1		
KUISAKKER	den *Kuijsacker*, maatboek nr 725	1760	ORA
KUITENAKKER	den *cuytenacker*	1663	VD
Kuitenakker	den *cuytenacker* [bij Kemmer en Campacker]	1701	VD
Kuitenakker	den *Cuijtenacker* maatboek nr 621	1765	ORA
Kuitenakker	de *Kueytacker* met nog een huys, hof en aangelag aan de Zijlberg	1783	ORA
Kuitenakker	huis, hof en aangelag met Spinacker en *Kuytenacker* aan de Zijlberg	1783	ORA
Kuitenakker	de *Kuytakker*	1789	ORA
Kuitenakker	de *Kuutakker*	1789	ORA
KUITENBEEMD (Liessel)	Met nog drie zille hooiwas, genaamd *Cuijtenbeemd* gelegen in den Berc	1569	ORA
Kuitenbeemd	een hooibeemd zoals dit perceel gelegen is in Liessel en genaamd is den *Koijten Beemd*, zoals die begrenst wordt door de Aa en aan de andere zijde naast Asten	1578	ORA
KUITSEINDE	Lenardt Conincx heeft vercocht aan Jan Picx een huis met een loepense saets te Deurne ts geh. die *Kuytseynde*, neven erf. Fyken Picx en die gemeynstraet, e.e. erf. Willem Cornelis van den Bogart, a.e. erf. Geeff van den Bogart	1546	HP
KULERT	Willem Willems van de Beke een weiland genaamd Eensel gelegen te Doerne ter plaatsen geheten *Culenvoort* e.z. gemeijne weg a.z.idem	1439	BP
Kulert	aan Gheen *Cuylensfoirt*	1508	HP

Kulert	gelegen te stede genaempt die *Cuylenvoirt*	1530	OAD
Kulert	op de *Kuelersvoert*	1579	HP
Kulert	die proprieteit ende erf en huys en hof aen de *Cuylensfort*	1579	ORA
Kulert	huis, hof en hofstad staande en gelegen alhier aan de *Cuiilensfort*, strekkende vanaf de Aa tot op de straat	1582	ORA
Kulert	huis, hofstad met de hof en een camp land staande en gelegen alhier in de Zeilberg, met nog een perceel groese zoals ook dit perceel daar gelegen is, genaamd die *Cuijlesvort*	1582	ORA
Kulert	het erfrecht op een huis, hof en hofstad zoals dit staande en gelegen is alhier aan de *Cuiilensfort*, strekkende vanaf de Aa tot op de straat	1582	ORA
Kulert	een huis genaamd op de *Kuelersvoert* te Deurne	1583	ORA
Kulert	groesveld den *Cuelevoert* gelegen aan de Seijlberch	1590	HP
Kulert	een stuk groesveld te Deurne aan den Seylberch genaamd den *Cuelenvoert*	1593	HP
Kulert	een stuk weiland gelegen te Deurne in de *Cuijlsvort*	1601	ORA
Kulert	weiland aan de Zeilberg omtrent de *Cuelsvoirt*	1607	ORA
Kulert	een weiland of drieske gelegen in de *Cuelsvoirt*	1613	ORA
Kulert	ex domo et orto *Cullis vort* aende Seijlberch	1621	DC
Kulert	item een stuck lant genaempt de *Cuelisvoert*	1630	MD
Kulert	een groot en een klein huis staande in de *Culitsvoirt*	1630	ORA
Kulert	een stuc lants aen de *Cuelsvoert*	1631	ORA
Kulert	een huis en land aande *Cuelensvoort* aan de Zeilberg	1633	ORA
Kulert	huis, hof en grond gelegen aan de *Cuelensvoort* in de Zeilberg	1633	ORA
Kulert	huis en hof staande en gelegen in de *Cuelensvordt*	1635	ORA
Kulert	waarbij o.a. bij behoort een huis staande in de *Culitsvoort*	1642	ORA
Kulert	vuijt eenen stuck groesveldts voortijds ackerlandt so vast groot ontrent 2 1/2 lopensaeten geleghen aenden Zeijelberch genaemt de *Culit*, u.f. de gemeijnte, a.f.de gemeijn straete	1643	DC
Kulert	den *cueletacker* [bij de poel]	1663	VD
Kulert	Uijt een stuck groesvelts voortijts ackerlant geweest, gelegen aende Zeijelberg, genaemt de *Culit* oft *Culisvort*, A. F. de gemeijne straete	1678	DC
Kulert	weijvelt genaempt het eusel aende bruggen inde Zeijlbergh inde *Kuelit*	1683	ORA
Kulert	huis met schop op de Zeijlberg in de *Kuelit*	1685	ORA
Kulert	groes 1L 3R 10V inde *Kuelit*sche straet	1705	ORA
Kulert	De Heer van Deurne wordt toegestaan een laan van 2 rijen bomen te planten aan de *Culis* op eigen kosten en ten behoeve der gemeente	1714	CD
Kulert	een huysinge met den dries, hooff en aengelagen in de *Kuelidt*	1715	ORA
Kulert	grond in de *Cuelit* genaamd Pijnakker	1715	ORA
Kulert	ackerlant genaamd den Pijn acker inde *Culit*	1715	ORA
Kulert	Boven de Bulbrug aan de *Culit*	1718	CD
Kulert	boven de Bulbrug aan de *Culit*	1728	CD
Kulert	Den Wijeracker groot 2 lop.7 r.6 v. gelegen alhier inden *Culit*	1746	OAD
Kulert	item het veltje inde *Culit*	1764	ORA
Kulert	de helft van een groesveld, gelegen alhier in de *Culit* in het Diepenbroek, gr. geheel 2 lop. e.z. de waterlaat, a.z. de Steeg, e.e. Dirk van Rijt, a.e. wed. Francis Lourense	1783	ORA
Kulert	van daar nevens de Aa aan den Heerendijk, vervolgens de loop opwaarts tot de *Kulit*	1827	OAD
Kulert	de *Kulit*	1832	OAD
Kulert	Eene kapitale boerderij, thans bewoond door de kindr. B. van Rijt, gelegen te Deurne op den *Kullert* in de kom der parochie Zeilberg, dicht bij kerk en school, aan den klinkerweg, Huis, stal, schuur, schop, bakhuis, bergplaats en weiland, kadastraal bekend in sectie D nrs 1615. 1616, 1077	1922	NL
Kulert	D 344	1832	KD
Kulert	De voorde (vroeger Kuilensvoorde) waar de huidige Kulertseweg de vroegere loop van de Vlier kruiste (nu kruising met Randweg). In 1678 is er nog sprake van de Culisvort; in 1714 ligt er een 'Bulbrug aan de Culit'. De verklaring uit Kulert=Kievit blijkt onhoudbaar.	2010	KD

Kulert	HGA D-1 en D-2		
KULERTSEVELD	weiland het *Kulertsveldje* (D 995)	1889	ND
Kulertseveld	bouwland in de *Kulertsche velden* (D 985)	1892	ND
Kulertseveld	gebied bij de knik in de Hazenveldweg, 200 m. z. van de Wittedijk	2010	KD
Kulertseveld	HGA D-2		
KUNIGUNDE-GOED	ex *bonis Conegundis*	1421	CR
KUUNDERSE LOOP	de Meulenhof, de *Kuunderse* loop, de Kaweijse loop	1832	OAD

kwaden

–Quaden- heeft in elk geval de betekenis van moerassig land. Maar het heeft nog een tweede betekenis: Oud-hoogduits -wat- = voorde. (BachOrtsn2,62) Middelnederlands - gewat- = doorwaadbare plaats. (Carnoy,391) zie Kwaadmechelen/B (=Mechelen-Bovelingen, 15 km. zw. van Tongeren). Dergelijk gebied was een lustoord voor vele vogels en jagers! Ook in de 15e eeuw stelde men eenden en ander gevogelte op prijs. Dit wordt versterkt door de -cattenrijt- (-rijt- = beek, waterloop, of moerassig, komvormig begin van een beekdal) en de -cattenvonder- (-vonder- = primitief bruggetje over een waterloop), beide in het beekdal op de grens van Deurne en Vlierden noordwestelijk van de Vlierdense dorpskom. -cat- zal hier afkomstig zijn uit -kwat/quade-.

KWADEN	*quaden* gelegen te Deurne op Brugge	1429	OAH
Kwaden	gronden langs de Vlier bij Groot- en Klein-Bruggen	2010	KD
KWADFELD	*Kwadfeld* (bij Eessens Put, het oorspronkelijke begin van de Kaweise Loop)	1803	TRK
Kwadfeld	aan oostzijde van de Hoevensbaan tussen Kaweise Loop en Bankert	2010	KD
KWEZELSVELD	E 477	1891	ND
Kwezelsveld	heette eerder het Kwaad Akkertje (*zie aldaar*)		

l/r-wisseling

In Deurne komt een akker voor die in 1640 Bakelman heet en in 1643 Beckerman. De akker Botterman bij de Bottelse Loop/Bottelse Graaf ligt naast het gebied dat al in 1246 Bottel heette. Het kan vrijwel niet anders dan dat die akker oorspronkelijk Bottelman heette. De akker Stolant uit 1504 wordt in 1579 met Stolart aangeduid. De beek Roosterman heette in 1799 ineens Rostelman. Wat nu de Merlenberg heet werd in 1802 Mellenberg genoemd. Het erf Ermisse (1643) heette daarvóor en daarna Ellemisse. Het perceel Erman in Vlierden heette in 1583 in een en de zelfde acte ook Elman! De abdij Binderen heette in een acte uit 1502 Bindelen. Er is geen eenduidige ontwikkeling van r>l of l>r, maar wel de mogelijkheid van uitwisseling. Het gebeurt vaak voor een medeklinker, en dan graag voor een -m-, maar ook gebeurt het tussen twee klinkers.

LAAGVELD	E 356, 360	1843	ND
Laagveld	ter hoogte van de Grevelingen	2010	KD
Laagveld	HGA E-2		
LAAGVELD	E 664	1832	KD
Laagveld	300 m. zuidelijk van de Breemortelweg, 300 m. westelijk van de Berktweg	2010	KD
Laagveld	HGA E-2		
LAAK	eine eerste Parzelle gen. die *Lake* (am Ort Velthoevel)	1396	WAM

-laak- zou uit mnl. -lake-, hgd. -lache- zijn ontstaan en 'meer, poel, plas' betekenen. Het ono. -lokr- staat voor 'langzaam stromende beek'. (CTV) Maar Molemans (De nederzettingsnamen in het land van Vogelzang) ziet ook een andere mogelijkheid: " Mnl. lake (bij leken ‘lekken, doorsijpelen, druppelen’) ‘moeras; beek, waterloop, enz., (....) vandaar ook ‘beek of water dat tot grensscheiding dient’.
Een langzaam stromende beek op Veldheuvel kan alleen de Esp of Kapelse/Bottelse Loop zijn.
zie ook: -lokven-

LAANMAART	den *laen maert*	1663	VD
Laanmaart	aen de dolstraat den *lameert*	1663	VD

LAARAKKER Voornoemde Hermanus verkocht aan voornoemde Theodoricus ten behoeve van Arnoldus genaamd Nouden zoen van den Velde een stuk land genaamd die Strepen, in voornoemde parochie nabij de plaats *Laarakker* tussen het erf dat behoort aan het Klooster van Binderen. enerzijds en de goederen genaamd ten Bogarde anderzijds, belast met 1 vlaams groot aan voornoemde klooster. 1367 BP

Laarakker eine Parzelle gen. *dlaeracker* (am Ort Velthoevel) 1396 WAM

E 863 behoorde tot 1685 tot Binderen (*zie: Leegland*). Een deel van de Strijpen lag tussen deze akker en de Bogaerdsakker (E 854). Tot zover klopt de omschrijving. Het probleem bij deze indicaties is, dat ondanks de ruime omschrijving van het begrip Veldheuvel de Vreekwijkse Strijpen daar toch nooit bij werden gerekend. De Laarakker moet hier in de buurt hebben gelegen. Met een Schonebos, Bogaerdseiken en het Bosje vlak in de buurt is een 4e gerooid bosperceel hier heel aannemelijk.

LAARMORTEL lant ten *laermortel* 1434 HP

laathoeve

Een laat was in de vroege middeleeuwen een gedeeltelijk onvrije boer, afstammend van een persoon die zich min of meer vrijwillig onvrij gemaakt had in ruil voor de bescherming van een lokale heer. Evenals horigen was de laat aan de grond, en niet aan de heer gebonden. De laat mocht bezit hebben, maar was belastingplichtig aan de heer. De laat had daarnaast enkele persoonlijke en zakelijke rechten: volgrecht, huwelijksrecht en dode hand. De laten werden in de 13de eeuw volledig vrij.

Een laathoeve of cijnshoeve was een hoeve waar recht gesproken werd in geschillen tussen de laat en de heer, en de plek waar de laat een deel van zijn oogst moest afstaan. De laathoeve was eigendom van de heer, maar er kon een laat als zetboer in werkzaam zijn. De laathoeve kon bestaan uit een centraal gebouw, grond die door de heer of pachter werd gebruikt, grond die door cijnsplichtige laten werd bewerkt en waar hun huizen op stonden, en een soort rechtbank of laatbank. Het was in het feodale stelsel de laagste vorm van belening.

De laathoeven in Deurne waren, met uitzondering van de voormalige Echternachse curia Ten Velde (zie aldaar) niet meer dan pachthoeven.

LAATHOEVE *laathoeve* de Oude Molen eigendom van Jonker Johan de Bevere.Laat is Lambert 1585 ORA

Laathoeve uit een hoeve met toebehoren te Deurne genaamd *Slaetshoeve* (bij de huizen van mijnheere van Doeren) 1600 HP

Laathoeve hoeve de oude Meulen is *laathof* van Jonker Robbert de Bevere; laat is Henrick Peters 1605 ORA

Laathoeve een hooiveld, gelegen in de Strijp, rijdende jaarlijks tegen de laat op de hoeve op Bruggen 1607 ORA

Laathof huijs, hof, laethoff en eenen dries daer aengelegen op Loon onder Liessel 1678 CR

LAGE KERK na de bouw van de schuurkerk in 1672 tot op heden de nieuwe naam voor wat eerder de Weidestraat (*zie aldaar*) heette.

zie ook: Beestenmarkt

LAMBERTSAKKER stuck lants gen. den Cleyne *Lemmensacker*, gel. aent Kerckeynde [stuck lants, gel. daeromtr., gen. den grote *Lambertsecker*] 1540 ORA

LAND, NIEUWE (Kerkeind) aen die heie aen dat *nulant* 1436 CD

Land, nieuwe uijt sijn huijs genaemt *Nieuwe landt* 1659 RGG

Land, nieuwe C 420-448 1832 KD

Land, nieuwe aan de noordoever van de Vlier, aan weerszijden van de Kerkeindseweg 2010 KD

Land, nieuwe HGA C-4

LANDWEER (Liessel) Wij Scepenen der bancken v. Doerne. gerichtelijck in gebannen gedinge hyer nae bescreven, doen condt eenen yegelijcken dat die gesworenen ons dorps van Doerne, met consent van Scepenen en kerckmrs., H.Geestmrs. ende een deels vanden gemeynen naebueren ons dorp van Doerne, wt rijpen raide ende omme meerdere profijt der gemeynte ende om scade vanden kercke ende Synt Huybert

	te scutten, hebben verc. en opgedr. Rutten Huybert Swertssstuck Peels, gel. Doerne ter pl. Liessel, gen. buyten die *Lantweer*, gelijck aldair doer de naebueren bepaelt is, omme de selven peel te moigen gebruycken ende op ende wt te steken tot zijnen schoensten, eenen tijt van 15 jaeren lanck duerende, ende boven aen te steken aen dauw cuylen neerwarts, ter lantweeren waert, ende die lantweer ofte scheycuylen nyet te rueren, ende wes wtgesteken is anderwerf nyet te steken. Ende des afcoemen is, coempt tot profijt vanden kercke St. Huybert ende des daer-op bilde naebueren vertert is, sonder die gesworenen dair yet aff te bueren.	1538	ORA
Landweer	stuck erffs, gel. tot Liessel inde Voscuylen, UL. Thonis Weyndelen, AL. gemeyn *lantweer*	1545	ORA
Landweer	7 lop. peels, gel. doer Liessel, boven het blockhuys, tusschen die *lantweeren*, om bij de voirs. coeperen wt te moigen torffen ter tijde lanck duerende XV jaeren	1547	ORA
Landweer	erf van de gemeijnte gelegen buijten de lantweer tot Liessel. Gereserveert de eiken-bomen buiten de wal. Alle wegen en waterlaten zullen hun oude servituijten en rech-ten houden	1691	ORA
	De landweer was een opgeworpen verhoging om vijandelijke troepen vanuit het Meijelse tegen te houden. Uit de kaart van Tranchot van 1803 blijkt dat de Liesselse landweer tussen het Kruisven en de toenmalige Heitrak lag, al-leen op en aan de oostzijde van de Keulsebaan, omdat de westzijde erg moerassig was en dus voor soldaten niet passeerbaar. Op de kadasterkaart van 1832 is er geen spoor meer van te bekennen.		
Landweer	omtrent I 1 en I 82	1832	KD
Landweer	ongeveer ter hoogte van de Rechte Heitraksedijk oostelijk van de Heitrak	2010	KD
Landweer	HGA I-1		
LANGBOSCH	Achter het *Langbosch*, C 225	1884	ND
Langbosch	ter hoogte van de kruising Vuchtvenweg-Kuilvenweg	2010	KD
Langbosch	HGA C-3		
LANGEVELD	*Lanckvelten* [bij Muelenacker, Gruenacker en Haeckacker]	1663	VD
Langeveld	den wijnwert(=weerd) en *langevelt*	1663	VD
	zie verder: Akker, Lange (Koolhof)		
LANGEMOOST (Moostdijk)	een parceel groes genaamd de *Langemost*	1808	ORA
LANGHUIS (Bogaartsstraat)	item het goed van Teunis Pauwels genoemd het *Lanckhuijs*	1634	ORA
LANGSTRAAT	Op mededeling van de drossard, dat de Heer van Deurne met de Heer van Witten-horst heeft geconfereerd over de aanleg van een *weg van Deurne naar Spaans Gel-derland*, wordt besloten tot een oculaire inspectie	1711	CD
	Wat hier Spaans Gelderland heet -bedoeld wordt Venray- werd in 1713 door de Vrede van Utrecht aan Pruisen toegewezen en heette toen officieel Pruisisch Opper-Gelre. Pas in 1815 werd het weer Nederlands en ingedeeld bij de nieuwe provindie Limburg. De weg werd later in de eeuw inderdaad aangelegd. De kaart van Verhees uit 1797 geeft hem als een straatweg aan. Op een kaart van 1891 wordt hij achter nog als zandweg aangeduid.		
Langstraat	van de kruising Helmondsingel-Milhezerweg naar de grens met Limburg, waar hij overgaat in de Deurneseweg naar Venray	2010	KD
Langstraat	HGA H-1 en D-1		
LAMMERSBEEMD	weiland de *Lammersbeemd*	1868	ND
Lammersbeemd	I 575	1832	KD
Lammersbeemd	tussen Schans en Vuurlinie	2010	KD
Lammersbeemd	HGA I-2		
LAMMERSVELD	item genaamd het *Lammers veldje* 1L 13R	1803	ORA
Lammersveld	D 441/456	1837	ND
Lammersveld	Randweg tussen Stikker en Vlier	2020	KD
Lammersveld	HGA D-1		

LE(E)GBEEMD *zie: Beemd, lage/lege*

LEEGLAND een stuk *leegh lant*, propretaris ofte zijnde gefondeert den Sinte Peter ende Pauwels altaer in de kerke van Doerne, ende soo met eenen staert uijtschietende op de Peelstraet van den Ho.Ed. Heere van Doerne 1685 ORA

LEEGLAND 1 (Vreekwijk) verkocht aan Jan Peter Wilbers een stuk *leghlant*, toebehoord hebbende aan het Convent van Binderen, gelegen in den gemeijnen acker aen den Iseren Pael, e.z. H.Geestacker van Doerne en Vlierden, a.z. de wed. Jan Tijs Teuwens e.e. de wed. Peter Geeff Manders of die het bij koop hebben verkregen, a.e. Goort Hendrick Keijsers 1685 ORA

Goort Hendrick Keijsers bezat de akker E 862. Ansem Wilbers, de zoon van Jan Peter bezit in 1701 E 863. Dat dwingt tot een locatie voor de Binderense akker op E 863

Leegland E 863 1832 KD
Leegland ter hoogte van het meest oostelijke gedeelte van de Voltstraat 2010 KD
Leegland HGA E-2

LEEGLAND 2 (Vreekwijk) Dezelfde borgemeesters verkopen aan Jan Melis den Jongen een stuk leegh teullant in den Vreckschen Acker. Gewezen eigenares was het Convent van Binderen, groot 3 lop. 8 roeden 8 voet, e.z. Anneke wed Dirck Hicxpors, a.z. Peter Willem Claessen, e.e. den Heijeijntschen ofte Muelenwegh, a.e. de Stappat. Koopsom 5 gld. 1685 ORA
Leegland F 221 1832 KD
Leegland dwars over de P. Mondriaanstraat, halverwege Leembaan/T.v.Doesburgstraat 2010 KD
Leegland HGA F-1

LEEGTE teullant genaamt *dLeeght* ter plaatse geheten Korte Steen wegh 3L, EZ Antonij Lievens, AZ Huijbert Dirk Knuijts, EE wegh, AE Peter Adams 1689 ORA
Leegte E 27 1832 KD
Leegte zuidwestrand van de Markt 2010 KD
Leegte HGA E-1

LEEGVELD (Haageind) huys, hoff en aengelagh in't haegeijnt met het *leghvelten* samen 1701 VD

Alhoewel ook elders in Deurne meer dan één Leegveld voorkwam (zie hieronder) zou in het Haageind met de kastelen in de nabijheid ook sprake kunnen zijn van een leg-veld, een veld om valken af te richten.

LEEGVELD (Derp) 't *leghvelt* 1663 VD
Leegveld acker het *Leegvelt* 1731 ORA
Leegveld teulland het *Leegveltjen* 1743 ORA
Leegveld E 263 1832 KD
Leegveld Gender 2010 KD
Leegveld HGA E-1

LEEGVELD (Donschot) een hoeyvelt in't *Leeghvelt* in de Donschot met de hoeghten daerbij hoerende naest de heyde met de potterije 1684 ORA
Leegveld weiland het *Leegveld* 1848 ND
Leegveld G 1195/1196 1832 KD
Leegveld 100 m. zuid. van Oude Aa, 100 m. west. van Hoevenseweg 2010 KD
Leegveld HGA G-4

LEEGVELD (Moostdijk) Het *Leegveld* 1693 ARK
Leegveld in het *Leegveld*, gr. geh. 37 r., gel. als voor (Moostdijk) 1782 ORA

LEEMKUILEN (Kerkeind) de hereditate dicta die *Leemculen* hove 1418 HC
Leemkuilen ex *Leemculen* 1421 DC
Leemkuilen ex *Leemculen* 1447 DC
Leemkuilenhoeve ex hereditate dicta *leemculen*hove 1448 HC
Leemkuilenhoeve de hereditate dicti die *Leemculen*hove 1448 CR

Leemkuilenhoeve	ex hereditate dicta l*eemculen*hove	1450	HC
Leemkuilen	ex *Leemculen*	1498	DC
Leemkuilen	Ex *Leemsculen* partem dicta Cuijlhovel	1621	DC
Kuilheuvel	ex huis, hof, boomgaard, aangelag, groot 8 lopense genaamd den Cuylhovel	1621	DC
Leemkuilen	een stuck erffs van de gemijnte gelegen int Kerkeijnt in de *Lemskuijlen*	1691	ORA
Leemkuilen	de nieuw erff in de *leemkuylen* [bij Hoefacker]	1701	VD
Leemkuilen	C 730/733 bij het goed Kuilheuvel (*zie aldaar*)	1832	KD
Leemkuilen	in de zuidhoek van de kruising Bakelseweg-Schalkertweg	2010	KD
Leemkuilen	HGA C-4		

LEEMKUILEN (Derp)	de hereditate ten *leemculen*	1340	HC
Leemkuilen	*magister* Johannes van Grave *(Gravia)*, van het erfgoed ter *Leemculen* 1340	HC	
Lisa van der *Leemculen*, cijnsbetaler in Deurne		1340	HC
Leemkuilen	Henricus Plaetze Joes et Wouterus filij eius de pratulo ten *leemculen*	1380	HC
Leemkuilen	de vijtfang dicto *Leemculen* iunxta Henricus Mutsarts	1418	HC
Leemkuilen	de pratulo ten *Leemculen*	1418	HC
Leemkuilen	een huis schuur en kappel gelegen in *Culen* tot Vrekewijck in de parochie van Dorne zoals hij zij blijkende uit schepenbrieve van Dorne	1443	BP
Leemkuilen	de *Leemculen*	1447	DC
Leemkuilen	de Vijtfanck dicto *Leemculen* iuxta hereditate Mutsarts	1448	CR
Leemkuilen	de pratulo ten *leemculen*	1448	CR
Leemkuilen	de hereditate ten *Leemculen*	1499	HC
Leemkuilen	de vutfangs dicto *Leemculen*	1499	HC
Leemkuilen	aen die *Leemcuylen*	1510	HP
Leemkuilen	een huis te Deurne ts geh. aen die *Leemcuylen*	1520	HP
Leemkuilen	de hereditate ten *Leemculen*	1551	CE
Leemkuilen	de uijtfanck dicto *Leemculen*	1551	CE
Leemkuilen	de pratulo ten *Leemculen*	1551	CE
Leemkuilen	de hereditate die *Leemculen* nuncupata sunt	1551	CE
Leemkuilen	een hofstad gelegen in de *Lemkuijle* in het Dorp	1626	ORA
Leemkuilen	de pratulo ten *Leemculen*	1638	HC
Leemkuilen	vuijt eenen dries oft groesveldt geleghen inde *Leemcuijlen* int Derp	1643	DC
Leemkuilen	uijt sijn huijs in de *Leemkuijlen*	1659	RGG
Leemkuilen	Uijt eenen Dries ofte groesvelt gelegen int Derp aende *Leemcuijlen*	1678	DC
Leemkuilen	huijssingen met aangelag genaamd de *Leem kuijlen*	1698	ORA
Leemkuilen	huijs en aengelagh in de *Leemkuijlen*	1701	VD
Leemkuilen	huijs en aangelag de *Leems Cuijlen*	1709	ORA
Leemkuilen	huijs en aangelag inde *Leemkuijlen*	1732	VD
Leemkuilen	Uijt den Veltheussen dries oft groesvelt gelegen aende *Leemcuijlen* int Derp	1754	DC
Leemkuilen	huis en aangelag in de *Leemcuijlen*	1769	ORA
Leemkuilen	F 99-106, F 108-112, F 114, F 116-126, F 128-129, F 131-154	1832	KD
Leemkuilen	Gebied Liesselseweg - Tramstraat - Leembaan - tot halverwege P. Gabriëlstraat - Liesselseweg	2010	KD
Leemkuilen	HGA F-1		

LEEMKUILEN (Liessel)	een stuck erfs, geleghen tot Liessel, geheyten die *Leemcuylen*	1546	ORA
Leemkuilen	een stuck erfs geheyten die Horst metten graef, geleghen neven tbeemptken ende met eenen wech over die *Cuylen*, Frans Emonts toebeh., welck stuck erfs gel. is tot Liessel	1546	ORA
Leemkuilen	een stuk erf tot Liessel in de *Lemskuijlen* aen de Hennenheij	1691	ORA
Leemkuilen	een stuk erf tot Liessel neffens de *Lemscuijlen* met de poterij	1691	ORA
Leemkuilen	een erf te Liessel in de *Lemcuylen*	1695	ORA
Leemkuilen	eem stuk groesland, zijnde Nieuwe Erve, gel. te Liessel in de *Leemskuijlen*	1761	ORA
Leemskuilen	G 1041 e.v.	1834	ND
Leemskuilen	G 1443 e.v.	1877	ND
Leemskuilen	G 568	1881	ND
Leemskuilen	G 1626 e.v.	1890	ND

Leemkuilen	o.a. 100 m. zuidwestelijk van de kruising Blokhuisweg-Tramweg	2010	KD
Leemkuilen	HGA G-2		

LEEMSHUL D 214, maakt deel uit van het Leemstuk 1837 ND

een hul, heul of hool is een opening in een (hoge) weg om een verbinding tot stand te brengen tussen twee gedeelten van een waterloop. Men kan het ook beschouwen als een zeer laag gedeelte van die weg, door water overstroomd, m.a.w. een voorde. Dat betekent, dat de huidige Veldstraat op die plaats een oost-west lopende waterloop kruiste of dat de Reek daar van de ene zijde van de straat naar de andere zijde overstak.

Leemshul	D 214	1832	KD
Leemshul	uitmonding van Veenmossingel op Veldstraat	2010	KD
Leemshul	HGA D-1		

zie ook Leemstuk

LEEMSTRAATJE	een stuk teulland gel. alhier in 't Kerkeijnt, maatboek nr 160 a.e. het *Leemstraatje*	1771	ORA
Leemstraatje	C 763, 766	1868	ND
Leemstraatje	oost-west lopend straatje 200 m. noordelijk van Schalkertweg	2010	KD
Leemstraatje	HGA C-4		

LEEMSTUK	een perceel land gelegen alhier aan den *Lumpstuck*	1573	ORA
Leemstuk	item een stuck lants inde Reeck genaempt het *leemp stuck*	1630	MD
Leemstuk	land naast de Keijserstraet 't *Leemstuck*	1650	HP

Uit de vermelding uit 1650 blijkt dat de huidige Veldstraat toen Keizerstraat heette, een heel zinvolle benaming, want het is in feite de rechte verbinding van de Keizerstraat westelijk van het Haageind met de Keizersweg van de Hanenberg naar de Breemortel, die trouwens in in 1643, 1678 en 1754 herhaaldelijk Keizer*straat* wordt genoemd!

Leemstuk	het *lemstuck* [bij Wortelvelt; tuseen Eckelhoff en Middelacker]	1663	VD
Leemstuk	't *leemstuc* [bij Thientacker en Eckelhof, bij Pijnacker en Schoolant]	1663	VD
Leemstuk	een stuk akkerland te Deurne genaamd het *Leemstuck*, a.z. heer van Deurne, e.e. de Miestwegh, a.e. de Keijsersstraet	1686	ORA
Leemstuk	het *leemstuck* [bij Meitmortel; bij Honsbosacker; bij Thient en Eeckelhoff]	1701	VD
Leemstuk	bouwland het *Leemstuk*	1837	ND
Leemstuk	Bouwland het Leemstuk onder Deurne, sectie D nr. 210, nrs. 214 en 215	1925	ND
Leemstuk	D 213-217, waarbij D 214 = de Leemshul	1832	KD
Leemstuk	westelijke gedeelte van Veenmossingel	2010	KD
Leemstruk	HGA D-1		

zie ook: Leemshul

LEEN, RODE	huys, hoff en aengelagh den *royen leen* = 'teullant neffens den boterpadt" [bij Kerk]	1701	VD

Aan het Boterpad (*zie aldaar*) of Kerkpad lag in 1785 ook een akker die de Geleent-akker heette, onderdeel van een groter complex met de naam Gelijntakker. Het -rood- slaat mogelijk op ijzerhoudendheid, in Deurne een veel voorkmend verschijnsel. Mogelijk is dit de "royen leen".

Geleentakker (?)	E 244	1832	KD
Geleentakker	hoek IJssel-Linge		

LEENAKKER (Derp)	indie hoige ecker geheyten den Lijnecker naast Sophie Pegs	1541	NP
Leenakker	den leenacker [bij de Waterlaet]	1663	VD
Leenakker	het leenackerken [bij den Gelynt acker]	1663	VD
Leenakker	acker de Leen Acker	1701	VD
Leenakker	land Leen Ackerke	1742	ORA
Leenakker	land Leenackerke	1745	ORA
Leenakker	acker de Leenacker	1785	VD

Daar deze akker met deze naam geheel buiten het gebied van de Gelijntakker viel, zou hier sprake kunnen zijn van een echt leen.

Leenakker	E 217	1832	KD
Leenakker	Van achter Zaan huisnummer 40 tot het kruispunt Dieze-Gender	2010	KD
Leenakker	HGA E-1		

LEENAKKER (Breemortel) vuijt eenen acker geleghen aen den Breemortel, a. l. eenen gemeijnen meswech, u. f. de *Leenackers*, a. f. de gemeijnen Molenwech 1643 PU

Leenakker	ecker de *Leen Ecker*	1652	MD
Leenakker	stuck landts de *Leenecker*	1653	MD
Leenakker	den *Leenacker*	1656	MD
Leenakker	lant den *Leenacker*	1701	VD
Leenakker	acker den *Leenacker*	1753	ORA
Leenakker	Uijt eenen acker groot ontrent drije lopensaten aenden Breemortel, A.L. eenen gemeijnen meswech, U. F. den *Leenacker* van Jan Arts alias denRoijen Jan, A. F. den gemeijnen Meulenwech	1678	PU
Leenakker	bouwland de *Leenakker*	1791	MD
Leenakker	land de *Leenakker*	1824	ND
Leenakker	E 801	1832	KD
Leenakker	tussen de hoek in de Energiestraat en de Wortelweg	2010	KD
Leenakker	HGA E-2		

LEENDONK *Zie Leensdonk*

LEENGOED (Haageind) Everart zoon wijlen Gevart van Doerne bezit een hoeve op 't Haageijnde, naast de gracht van Everarts *leengoet* en een cijns. 1450 BP

Leengoed	hoeve van Everart Gevart van Doerne, op 't Haegeijnde naast Everarts *leengoet*	1473	BP

LEENGOED (Vreekwijk) vuijt een stuck landts geleghen ontrent den Weijer in Vreck, a. l. Muelendijcx *leengoet*, u. f. eenen dries genaemt den Weijer 1643 PU

leenverhef	Jan ende Hendrick Meulendijcx heeft opden 8en martij 1649 te leene verheven seeckere woonplaetsse oude erffenisse daer aen behoorende gelegen tot Doorne ter plaetsse tot Vreeckwijck genoempt, toegecomen hebbende Hendrick Hendricx Meulendijck sijnen broeder.	1649	LB
leenverhef	Opden 22 Julij 1662 heeft Cornelis Jan Rutten verheven alsulcken goeden als hem bij sijnen vader sijn aengecomen, nameltl: soo ten lantgrosse als quaet weijlant gelegen tot Doorne ter plaetse Vreeckwijck.	1662	LB
Leengoed	het *leengoet*	1663	VD
Leengoed	eenen acker aenden Breemortel gelegen, A. L. *leengoet* van Meulendijcx	1678	DC
Leengoed	Item uijt een stucxken lants int Dael, U. F. het *leengoet* van Meulendijcx	1678	DC
Leengoed	Uijt een stuck lants ontrent de Weijer in Vreeck, A.L. Meulendijcx *leengoet*, U.F. eenen dries genaemt de Weijer	1678	PU
leenverhef	Andries Cornelis Jan Rutten woonende tot Doorne, heeft opden 23 October 1691 verheven het voors: goet, sijnde een stuck teul ende groeslant groot te samen drie en twintigh lopense 34 roeden ter plaetse Vreeckwijck, zuijd de gemeijne straet, west Jan Melis, noort d'erve Teunis Gerrits, ende oost Tijs Jan Tijssen, hem aengecomen bij doode van de voors: Cornelis Rutten sijnen vader.	1691	LB
leenverhef	Dirck Cornelis Jan Rutten, heeft opden 3 novemb: 1695 verheven het voors: stuck teull ende groeslant groot ontrent te samen 23 lop: 34 roeden hem aengecomen bij doode vande voors: Andries Corn: Jan Rutten sijnen broeder.	1695	LB
Leengoed	acker van het *Leengoed*	1701	VD
Leengoed	acker het *Leengoet*	1732	VD
Leengoed	acker het *Leengoed*	1785	VD
Leengoed	acker van het *Leengoed*	1792	ORA

Door de vermelding van 1691 zijn alle belendingen bekend. De bedoelde straat kan alleen de Weijerstraat zijn. De Weijer omvatte de latere percelen E 817-828. Het daal liep tot en met E 813. Het in 1678 bedoelde perceel kan daarom alleen E 813/14/15 geweest zijn.

Leengoed	E 821	1832	KD

Leengoed	noordrand Breemortelweg, 300 m. oostelijk van de Liesselseweg	2010	KD
Leengoed	HGA E-2		

LEENSDONK (Liessel)	beemd *lenxdonck* bi die vosculen	1455	FS
Leensdonk	Beemd *Lendonck* bij die Vosculen en strekkende tot den Pedel	1455	BP
Leensdonk	Bovendien uit 'n stuk weide geheten *Linsdonck* gelegen in de gezegde parochie, naast de plaats geheten Voscuijlen tussen het goed van Arnoldus Vrancken zoon van Loen	1481	BP
Leensdonk	die *linghesdonck*	1483	HP
Leensdonk	wt beempt die *Lenxdonck*	1539	ORA
Leensdonk	een koeeeusel, genaamd den *Lensdonck*, gelegen binnen de beemden in het Arenbroek	1585	ORA
Leensdonk	den *Lensdonck*	1590	HP
Leensdonk	een hooiveld te Liessel en geheten de *Leensdonck*	1605	ORA
Leensdonk	een weiveld in Gheen *Leensdoncken* gelegen naast de Peel	1605	ORA
Leensdonk	een veld zo heide als weiland, genaamd de *Leensdonck*	1608	ORA
Leensdonk	een akker gelegen in de *Lencxdonck* te Liessel	1615	ORA
Leensdonk	een akker genaamd de *Leensdonck* te Liessel	1617	ORA

Het Arenbroek omvatte de percelen H 262-293 en lag tussen Astense Aa, Soeloop, Neerkantseweg en Garst. Daar de oudste omschrijving het een beemd noemt en het "naast de Peel" gelegen was, is H 262 de meest voor de hand liggende keuze.

Leensdonk	een der percelen H 262-293, waarschijnlijk H 262	1832	KD
Leensdonk	in de zuidwesthoek van de kruising Soeloop-Neerkantseweg	2020	KD
Leensdonk	HGA H-6		

Leensel

Net als bij Liessel is niet uit te maken of hier sprake is van een afgesleten -lo-naam of een -sele-naam. De al in 1396 voorkomende schrijfwijze "int leensel" wijst op een spreekvorm 'het' Leensel, wat eerder aan een lo-naam doet denken. De schrijfwijzen -lentsel- uit 1396 en -leentsen- uit 1594 wijzen op een oorspronkelijke -t- in het woord die in het spraakgebruik gemakkelijk wegviel. Lenthout in Oost-Vlaanderen kwam in 1220 ook al voor als Lenhout. Voor -lent- geeft Van Berkel/Samplonius als mogelijke verklaring 'lindebomen', maar ook 'complex van kleine heuvels' < germ. *hlainithi, zoals in Lenthe in Overijssel. Vlak ten zuiden van het gehucht Leensel lag van oost naar west een reeks kleine verhogingen, die op de Topografische Kaart van 1905 nog exact zijn aangegeven. Maar een evolutie uit lint+ lo = lindenbos is ook heel goed mogelijk: "Op de drogere löss- en zandgronden werd linde één van de meest dominante boomsoorten, plaatselijk zelfs dè dominante boomsoort. Met name op de lemige dekzandgronden, op de keileemgronden en op rijkere stuwwalgronden kon linde eik volledig overvleugelen. (Havinga, Een palynologisch onderzoek van in dekzand ontwikkelde bodemprofielen. Dissertatie Landbouw Hogeschool. Wageningen.1962).

Alhoewel Leensel nu tot Deurne behoort, lag het tot de grenswijziging van 1992 in de gemeente Asten. De omvang van dat gehucht is heel afwisselend geweest. De kaart van Verhees uit 1797 laat nauwelijks gebouwen zien. De Tranchotkaart van 1803 geeft 2 gebouwen en een schuurtje oostelijk van de weg en 4 gebouwen westelijk van de weg. Zuidwestelijk daarvan ligt midden in de akkers een "huys int bos" en vlak ten zuiden daarvan een flink heidegebied. Van dat laatste mogen we aannemen dat dat ontstaan is door ontbossing. Dat terrein liep door tot aan het Zand. Dat verklaart dan de melding uit 1650 "goederen op de Leenssel genaamd het Sandt". Dan is de Leensel dus een uitgestrekt gebied geweest en ligt een verklaring van herkomst uit een (later ontbost) lindenbos voor de hand. De grondsoort -haarpodzolgrond- heeft een diepe grondwaterspiegel en is dus geschikt voor linden. Er is derhalve hoogstwaarschijnlijk sprake van een lo-naam.

De Historische Atlas van 1836/43 geeft aan beide kanten van de weg 2 gebouwen. De Topografische Kaart van 1905 geeft 7 gebouwen aan de westzijde en 3 aan de oostzijde. Een recente luchtfoto geeft aan de westzijde helemaal niets meer en aan de oostzijde 4 boerderijen.

Dat betreft allemaal de oorspronkelijke Astense kant van Leensel. Net als bij de Molenhof, die aan weerszijden van de grensbeek Kromme Aa (*zie aldaar*) bezittingen had, was ook Leensel een hoeve met bezit dat verspreid lag aan weerszijden van de grensbeek Astense Aa. De steeds terugkerende vermelding dat de "hoeve Leensel" grensde aan de "hoeve Hazeldonk". bewijst bezit ten noorden van de Aa. In 1474 ligt de hoeve Leensel "in Liessel", in 1524 in de parochie Deurne en "mede in't gericht van Asten" en in 1568 "hoeve te Leensel naast hoeve Haseldonck voor de helft gelegen in Asten en Deurne". We kunnen uitgaan van een ontwikkeling als bij bv. Bruggen, dat zich door erfdelingen splitste in Groot- en Klein-Bruggen, die elk uit een complex van meerdere gebouwen

bestonden. De akkers lagen zeker ten noorden van de beek. De Leenselse Kamp (*zie aldaar*), al genoemd in 1450, lag rond G 757 op het akkercomplex de Hoge Liessel. Van akkers ten zuiden van de Astense Aa horen we niets.

In 1326 stond er aan de Astense Aa ook nog een Blokhuis Leensel dat als grenspunt wordt genoemd. Of het toevallig als grenspunt werd benut -het stond er nu eenmaal-, of dat het bewust als grensversterking is gebouwd, is onbekend.
zie ook: Hersel

Zie overigens: Ton Spamer, Leensel - de moeder van Liessel. Deurnese Historische Reeks, Kleine Serie nr. 3. Deurne, 2012, voor een nieuwe en beter onderbouwde visie op de toponiemen Leensel en Liessel.

LEENSEL	vandaer totten blochuysen van *Lentsel*	1326	VPF
Leensel	enen hof int *leensel*	1396	HP
Leensel	enen hof int *Leensel* gelegen inde prochien van Dornen	1399	HP
Leensel	tgoet te *leenssel*	1445	FS
Leensel	Gevart Haengreve van Den Bosch weduwnaar van Peterken en zijn Reijneer, bezit de hoeve *Leensel*. Thomas Willem van Haenvelt krijgt die hoeve in erf-pacht van Reijneer, om 10 mud rogge Helmontse maat	1445	BP
Leensel	tot geenre *leensel*	1450	FS
Leensel	t goed tot Geene *Leensel*	1450	BP
Leensel	Heer Jan die Lodder priester, doet ten behoeven van Henrick Henrick van Beke afstand van de hoeve te *Leensel*	1454	BP
Leensel	hoeve te *Leensel*	1461	BP
Leensel	de hoeve *Leensel* in Liessel naast de hoeve die Haeseldonck	1474	BP
Leensel	de hoeve *Leenssel*, behalve 't Roestvenne	1477	BP
Leensel	t Roesvenne liggende tussen de erven van de hoeve *Leensel*	1477	BP
Leensel	Heer Jan IJsbout Francken heeft opgedragen aan Gevart Gevart van Doerne, de hoeve *Leensel*, deels in de parochie van Doerne en Asten. Heer Jan had die verkregen van Jan Jans van Berlaer behalve erf Roestvenne van de erfgenamen Jan Godelof	1480	BP
Leensel	de hoeve *Leensel* behalve erf Roestvenne	1481	BP
Leensel	uit goederen en hoeve te Deurne-Liesel, geheten die *Loensell*, toebehorend Gerart van Doernen Gevarts soen	1506	HP
Leensel	de hoeve de *Leensel* te Liessel	1514	OAH
Leensel	Joest Vrients van Liessel heeft overgegheven Jannen van Erp enen erfwech, te driven ende te varen doer sijnen erfenis, geleghen inde Par. van Doertsen omtrent die *Leensel*, om te comen tot sijnen erven gelegen aldaer	1518	ORA
Leensel	te betalen uut enen goide geheiten 'tGoet te *Leensel* inder prochien van Doerren ende mede in't gericht van Asten gelegen, e. z. die Gemeynt van Doerren, a. z. een goet geheiten die Haseldonck tobehorende den Convent van Bynderen	1524	ORA
Leensel	stuxken lants, gen. het Ruesken huefke, gel. bij den *Leensel*	1539	ORA
Leensel	X vaten erfrogge jairl. wt hoeve ten *Verleensel*	1543	ORA
Leensel	een eeuselvelt, gel. bij die *Leensel* ten beyde zijden vander Aa	1544	ORA
Leensel	hoeve te *Leensel* naast hoeve Haseldonck voor de helft gelegen in Asten en Deurne	1568	HP
Leensel	zijnde het goed genaamd ter *Leensel*	1569	ORA
Leensel	een akker, gelegen te Liessel tegen De *Leensel* aan	1592	ORA
Leensel	een stuk beemd gelegen alhier te Liessel aan de *Leenssel*	1593	ORA
Leensel	uyt een hoeve genaempt de *leentsen*	1594	HP
Leensel	ex bonis de *Leensel*	1621	DC
Leensel	huis met erf en aangelag op de *Leenssel*	1631	OAA
Leensel	wei of eeusselvelt op de *Leenssel* - achter die Haege	1635	OAA
Leensel	Vuijt 4 huijsen hoffsteden landerijen ende groessen aen malskander geleghen genaemt *Leensel*	1643	CR
Leensel	vuijt vier huijsen hoff schop ende landerijen ende groesen aen malckanderen geleghen genaemt de *Leensel*, groot tsamen in tuellandt ontrent 40 lopensaeten, sonder die groessen die ongemeten ende onbegroot blijft, geleghen tussen de ge-		

	meijn Aa ende de gemeijnten van Doorne ende opt goet de Haseldonck, toebehorende Bijnderen	1643	DC
Leensel	Onderpand:- zijn goederen op de *Leenssel* genaamd het Sandt	1650	OAA
Leensel	een groesland gelegen aan de *Leenzel*	1652	ORA
Leensel	van een beempt gelegen aen de *Leenssel*	1656	OAD
Leensel	Uijt 4 huijsen hoftsteden landerijen ende groesen aen malcanderen gelegen genaemt Leensel	1678	CR
Leensel	Uijt 4 huijsen, hofsteden ende landerijen en groesen aen malcanderen gelegen genaemt de *Leensel*, groot t'samen in teullant ontrent 40 lopensaten sonder de groes die ongemeten en onbegroot blijft, gelegen tusschen de gemeijn Aa ende de gemeijnten van Doorne ende Vlierden, ende voorts op 't goet de Haseldonck, toebehoorende aen Bijnderen	1678	DC
Leensel	Uijt vier huijsen hoffsteden en landerijen en groesen aen malkanderen gelegen genaemt de *Leensel* groot t'samen in teulland ontrent 40 loopensaten (....) gelegen tusschen de gemeijne Aa ende gemeijnte van Dornen en Vlierden en voorts opt'goedt de Hazeldonck toe behoorende aen Bijnderen	1743	DC
Leensel	Uijt vier huijsen hoffsteden en landerijen en groesen aen malkanderen gelegen genaamt de *Leensel* groot t'samen in teullant ontrent 40 loopensaten sonder die groes die ongemeten en onbegroot blijft, gelegen tusschen de gemeijne Aa ende gemeijnte van Dornen en Vlierden en voorts opt' goedt de Hazeldonck toebehoorende aen Bijnderen	1754	DC
Leensel	de straat naar de *Leensel*	1832	OAD
Leensel	buurtschap aan weerszijden van de Astense Aa bij het Holstraatje	1832	KD
Leensel	buurtschap ten zuiden van de Astense Aa, oostelijk van de Leenselweg	2010	KD
Leensel	HGA G-3		
Leenselakker	in die leenselacker	1439	HP
LEENSELSE KAMP	4 lopense lant in die *leenselsecamp*	1450	HP
Leenselse kamp	*leenselcamp*	1498	CR
Leenselse kamp	*Leenselcamp* aen de Breeijacker	1621	CR
Leenselse kamp	vuijt eenen acker op Hoogh Liessel geleghen genaemt den Breeenacker bij de *Leenselsecamp*, U.F. den Meswech, A.F. den Braekacker	1643	CR
Leenselse kamp	ex *Leenselcamp* aen de Breeijacker	1643	CR
Leenselse kamp	den *lenselsen camp*	1663	VD
Leenselse kamp	Item ex *Leenselcamp* aenden Breeijacker	1678	CR
Leenselse kamp	Uijt een acker op Hoogh Liessel genaamt den Breeijnacker bij de *Leensele Camp*, A. F. den Mestwegh	1754	CR
Leenselse kamp	G 757	1853	ND
Leenselse kamp	G 757	1832	KD
Leenselse kamp	200 m. oostelijk van Leenselweg, tussen Mgr. Berkvensstraat en Astene Aa	2010	KD
Leenselse kamp	HGA G-3		
LEENSELVOORT	enen ecker aen die *leenselvoort*	1396	HP
Leenselvoort	een stuc erfs tot Lyssel bi der *Leensellaersvoert*	1432	HP
Leenselvoort	juxta *leensselsvoert*	1450	HC
Leenselvoort	de XLIX virgatis vutfangs recepto anno XIIIIc-LXXXI sitis iuxta *Leenssels* voirt	1499	HC
Leenselvoort	XLIX virgatis uijtfang receptis anno XIIII LXXXI sitis iuxta *Leensselvoirt*	1551	CE
Leenselvoort	parte predicto de XLIX virgatis uijtfang receptis anno XIIII LXXXI sitis iuxta *Leensselvoirt*	1638	HC
Leenselvoort	voorde in de kruising Holstraatje - Astense Aa	1832	KD
Leenselvoort	kruising Leenselweg/Dennendijk - Astense Aa	2010	KD
Leenselvoort	HGA G-3		
LEENSTUK (Bernem)	een stuc lands gel. aen die Beersom bij het *Leen stuck*	1519	ORA
LEEUW, RODE	De heer Gerit Hampen, president-schepen van Deurne en Liessel, verkoopt aan		

	Jennemaria Smits, weduwe van wijlen Antonij Jan van de Mortel, inwoonster alhier, een huis, stalling en herberg genaamd den *Rooden Leeuw*, groot in 't geheel 8 r., staande en gelegen alhier aan het Marktvelt, e.z. Francis Bouwmans, e.e. Jan Toro, a.z.a.e. de straat	1784	ORA
Leeuw, Rode	D1	1832	KD
Leeuw, Rode	hoek Markt-Molenstraat (nu ABN-AMRO-bank)	2010	KD
Leeuw, Rode	HGA D-1		
LEG	de *leght*	1663	VD
Leg	D 1010	1841	ND
Leg	zuidoosthoek kruising Vlier - Witte Dijk	2010	KD
Leg	HGA D-2		
LEGER	Zoals dit perceel in Liessel gelegen is en genaamd in den *Leegher*, begrensd aan een zijde naast Jonker Henrick van Doerne, aan de andere zijde naast Peter Jan Unen, aan een einde naast Dirck Conincx, aan het andere einde de Gemeente	1569	ORA
LEGBEEMD	een weyvelt gen. die *Legbeempt*, UL. Jan Copij, AL. Philips Dries	1542	ORA
Legbeemd	Marien Willem Meyelmans dochter wijleneer, met hueren gecoeren momboir heeft w+e verc. Willemen Jan Meyelmansz, hueren neef die helft van eenen beempt gen. die *Legbeempt*, UL. Mathijs Peters cum suis, AL. Claes Peter Roymansz, UF. gemeynte, AF. erf. Dirick Horenvoirts	1547	ORA
Legbeemd	een eeusel geheyten die *Legbeempde*	1548	ORA
Legbeemd	noch het eeusel inde *Legbeempde* gen. het Hoighe eynde totter cuylen toe	1548	ORA
Legbeemd	noch een stuck euselvelts gel. inde *Legbeempde* het Neerste eynde ter Cuylen toe ende te wegen als voer	1548	ORA
Legbeemd	een stuk groesveld onder Deurne gelegen in de *Legbeemd*	1601	ORA
Legbeemd	een euselveld gelegen alhier aan de Zeilberg en genaamd de *Legbeemd*	1603	ORA
Legbeemd	perceel in de Zeilberg in de *Leghbeemden*	1626	ORA
Legbeemd	een stuk groesland gel. alhier in de Leege *Beemden*, e.z. de kinderen Willem van Hoof, a.z. Evert Meulendijk, e.e. de wed. Peter van Haandel, a.e. de wed. Willem Jacob Dirks. Gereserveerd drie eikenbomen die de verkoper daar nog 5 à 6 jaar zal mogen laten staan en dan zal ruimen. Last: een jaarlijkse cijns van een half hoen en een penning aan de heer van Deurne. Idem aan de heer van Deurne jaarlijks een cijns van een stuiver	1770	ORA
zie ook:	*Beemd, lage/lege*		

leg/-zegel

Een leg was een verhoogde plaats in het landschap waar valken werden afgericht of gevangen. De oudst bekende Van Doerne was ‘falconarius’ van de heer Van Cranendonk. Het Legzegelke op de grens van Milheeze en Deurne was vanouds in bezit van de familie Van Doerne. Die waren voor het Klein Kasteel leenman van de heer Van Cranendonk.

Valkenswaard en in niet mindere mate Leenderstrijp stonden bekend om hun valkenvangers. Op hun trektocht vanuit Scandinavië naar het zuiden kwamen de stootvogels over dit heidegebied gevlogen. Het was een ware kunst om de valken levend vanuit een tobhut (schuilhut van plaggen) te vangen. De aldus gevangen roofvogels werden afgericht (getraind, zeeg gemaakt) om aan de hoven van de toenmalige vorsten voor vertier te zorgen. (http://www.devalkerij.nl/). In dit geval is er dus sprake van een vang- en africhtplaats (leg) die tevens gebruikt werd om de vogels eerst 'zeeg' = tam te maken.

LEGZEGELKE	dat *legzegelken*	1450	HC
Van Doernes bezit	een stuk beemd van wijlen Ghevart op die Eesschen bij Mijlheze	1445	BP
Legzegelke	Item Willem Boumans 8 aude groten van *Legge Zegelkens Berch* dat Colen Claeus was op die Aa metter zijden gelegen ende neven Goyaert Snabs erve, vut huys ende hoff ende erve daer bij gelegen	1481	CBM
Legzegelke	Item die selve 3 aude groten vut enen vutfanck gelegen aen Gheen *Legh Zeegelken* die een zijde neven des selfs Willem Boumans die ander zijde neven die Aa dat waterken dat daer loept	1481	CBM

Legzegelke	de II bus bonaris et tribus quarte partibus unius bonaris utfanck recepto de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum Milheze dictus dat *Leegzeelken* (bezit van Iwan de Mol en daarvoor van Margaretha, weduwe van Everard van Doerne)	1499	CE
Legzegelke	de IIbus bonarijs et tribus quartis partibus unius bonarij vuijtfanck receptis de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum Milheze dictis dat *Leegs zeelken*	1551	HC/CE
Legzegelke	de IIc XVI virgatis uijtvanck receptis de communitate de Doirnen anno XIII LXXXI dictis dat *Legzegelken*	1551	HC/CE
Legzegelke	*c*entum et II virgatis uijtfanck receptis de communitate de Doirne anno XIIII LXXXI sitis int *Legzegelken*	1551	HC/CE
Legzegelke	Domicella Margareta relicta cum liberis VIIIbus Everardus de Doirnen Johannes filius duo Henrici Taeij militis pro manso int Haegheijnde Judoca filia dni IJewani die Mol militis pro dna Jutta relicta et Wilhelma filia dicti dni IJewani pro dni IJewani predicto de IIbus bonarijs et tribus quartis partibus unius bonarij vuijtfanck receptis de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum Milheze dictis dat *Leegszeelken*	1638	HC
Legzegelke	tussen de Kaweise Loop en Hoeven bij Milheeze	1836	TK
Legzegelke (Milheeze)	in het midden van Hoevense Baan, Hoevense Klamp, Pottingen en Eeuwsel	2010	TK
LEID (?)	lant den Eijseren Pael op *Leijdt*	1701	MD
LEIGRAAF (Heieind/Vloeieind)	wt een camp erfs met alder tymeragien dair op staende, gel. opt Vloeijeynde, item wt een hostadt dair omtr. gel. metter erffenis dair aen gel., UL. Mercelis Mauwerts, AL. den Leygraeff, UF. gemeynder straete, AF. gemeynt	1548	ORA
Leigraaf	uit een huis te Deurne aent Heyeyndt neven erf. Marcelis Manwers en die gemeynt en van den gemeynen *leygraeff* tot op erf. der wed. Jans Deckers	1549	HP
Leigraaf	een huis met al zijn timmerages, hof en erf op het Vloeijeijnde, begrensd aan de andere zijde de Leijgraaf	1569	ORA
Leigraaf	Waterloop van F 371 naar F 389, van Heieind richting Vloeieind	1832	KD
Leigraaf	ongeveer op de plaats van de huidige Heieindseweg	2010	KD
Leigraaf	HGA F-2		
LEIGRAAF (Moostdijk)	en een brugge over de *Leijgraaf* tusschen den Heydrak en Moosdijk	1753	OAD
Leigraaf	Paal bij de Leigraaf, I 1438	1904	ND
Leigraaf	langs I 262-294 en de zuidzijde I 146, 155-157, uitmondend in de Vliet	1832	ND
Leigraaf	ongeveer St. Vincentiusstraat-Moostenstraat-Ericaweg	2010	KD
	De Paal bij de Leigraaf is op de kadasterkaart 1832 exact aangegeven op de zuidwestpunt van I 146, nu de plek waar de Ericastraat de waterloop -de voormalige Vliet- kruist.		
Leigraaf	HGA I-1 en I-2		
LEIZING (Liessel)	Rondveltje aan de *Lyzing*	1788	ORA
Leizing	4 lopense aan de *Lijsing*, e.z. de Soeloop	1805	RRD
Leizing	wei- en bouwland de *Leising* (G 1807)	1867	ND
Leizing	heide de *Leizing* (H 1474/1475)	1869	ND
Leizing	weiland de *Leizing* (1808)	1883	ND
	De naam is eigenlijk te jong om er de verklaring op los te laten, dat -ing-namen vroeger -donk-namen geweest kunnen zijn: Beersdonk werd Beersing, Spoordonk werd Spooring, enz. Leizing zou dan uit Leis-donk moeten zijn ontstaan, maar daarvoor ontbreekt elke aanwijzing. Nu: Leysing.		
Leizing	Niet vermeld	1832	KD
Leizing	tussen Polderdreef, Bremweg en Leysingweg	2010	KD
LEMMENSAKKER, kleine	stuck lants gen. den Cleyne *Lemmensacker*, gel. aent Kerckeynde	1540	ORA
	[stuck lants, gel. daeromtr., gen. den grote *Lambertsecker*]		
LEMMENSBEEMD	Nog uit een beemd geheten *Lemmensbeempt*	1523	HP

LEMMENSSTRAAT	5 lopense aan de *Lemmensstraat*	1802	RRD
LENAARD	item een stucsken genaemt den *Leenaert*, UL. erf. toebeh. de hoeve van Esp voert rontsom neven die gemeijnt	1520	ORA
Jan *Lenaerts*		1603	ORA
LEUNENS VLAAS	Willem en Lambert van Rijt, beiden wonend alhier, gaan een minnelijke en wettelijke erfscheiding en -deling aan van alle vaste goederen te Liessel o.a. land in de Leunens Vlaas	1809	ORA
LIBBERT	den *libbert*	1663	VD
LICHTENBERG (Moostdijk)	De *Lichtenberg* aan het Dykske	1693	ARK
LIEMPENDONK (Kerkeind)	die *Lijmpendonck*	1525	HP
Liempendonk	met nog een hooiveld, gelegen in de *Lempdonck*	1566	ORA
Liempendonk	een huis met hof en erf daarbij en aangelegen, genaamd den *Limpendonck* met al zijn toebehoren en nog met 4 lopensaten grond daar ten einde aangelegen in het Kerkeijnd. Begrensd aan een zijde naast de kinderen van Nicolaas van Doerne, aan de andere zijde naast Sijmon Pelgroms, aan een einde naast de verkoper en het andere einde naast de straat	1574	ORA
Liempendonk	een huis, hof met de dries en het camp daarbij en aan gelegen alhier en genaamd *Lumpendonck*	1584	ORA
Liempendonk	op een huis, hof met daarbij een camp land, staande en gelegen alhier in het Kerkeijnd en genaamd *Lijmpendonck*	1584	ORA
Liempendonk	een huis, hof, schuur en kamp erfs, daarbij en aan gelegen, staande en gelegen alhier in het Kerkeijnd en genaamd de *Lippendonck*, begrensd aan een zijde naast de erfgenamen van Claes van Doerne, aan de andere zijde naast Dirck Daniels, aan een einde naast Gerit Sijmons en naast Jonker Henrick van Doerne, en het andere einde naast de straat	1589	ORA
Liempendonk	een akker gelegen in de *Lijmpendonck*	1610	ORA
Liempendonk	het huis met de dries en boomgaard, genaamd de *Lympendonck*	1610	ORA
Liempendonk	onderpand de *Lijmpendonck*	1611	ORA

De Vries verklaart de plaatsnaam Liempde uit -liem- = 'leem'. Van Berkel/Samplonius denkt meer aan -lîm- = 'speciekalk' of -lima- = 'bebladerde tak'

LIEMPT	den Lympt, aan een zijde naast Emont Pegs	1582	ORA
Liempt	een stucken lant gelegen opten *lijmpt* EZ Cristina Dircx AZ Jan Horevorts AE Claes Evers [tussen Monnikenakker en Hogeweg]	1630	MD
Liempt	een akker gelegen aan de *Lijmpt*.	1643	ORA

Liessel

Net als van Leensel staat van Liessel niet vast hoe de naam gevormd is: als -lo-naam (Lies-lo) of als -sele-naam (Lies-sele). Opmerkelijk is wel, dat het dorp Liessel altijd zonder lidwoord voorkomt, maar dat er in Liessel zelf sprake is van -*de Hoge Liessel*- en in Milheeze van -*in gheen Liessel*- (1396 OAH) en -*die Liesel*- (1522 HP). Dat wijst op een soortnaam, maar welke? Een verbinding met -liesgras-, waarvan men de naam Liessel wil afleiden, is voor de Hoge Liessel in elk geval onmogelijk, gezien de biotoop van liesgras: aan waterkanten en in ondiep water, vooral in zeer voedselrijk milieu, ook in drassige beekdalgraslanden. De Hoge Liessel ligt op een hoge en droge dekzandrug. Een betere verklaring lijkt die, die Van Berkel/Samplonius voor Lisse (1287 Lysse) geven, nl. een afleiding uit mnl. -lese- = wagenspoor. Tesamen met -lo- voor bos zou zo de naam Liessel ontstaan kunnen zijn: bos bij een belangrijk wagenspoor. De diverse schrijfwijzen van Liessel -Lyssel, Leijssel, Lissel- laten hiervoor alle mogelijkheden open. In dit licht is het vermeldenswaard dat de weg van Liessel naar de Heitrak en verder de naam Comen plateam (Komenstraat; *zie aldaar*) droeg < Keltisch -camino- en Gallo-Latijns -camminus- (vgl Frans -chemin) = straat, m.n. een Romeinse steenstraat.
Uit de vermelding "vuijt d'oudehoffstad op Hoogh Liessel" in het Helmondse cijnsregister van 1643 blijkt dat daar ooit ook bewoning is geweest.
zie ook: Hersel

Zie overigens: Ton Spamer, Leensel - de moeder van Liessel. Deurnese Historische Reeks, Kleine Serie nr. 3. Deurne, 2012, voor een nieuwe en beter onderbouwde visie op de toponiemen Leensel en Liessel.

LIESSEL	v bonaria terre in *Liessel*	1312	LB
Heila Petrus van *Lyssel*, overleden cijnsbetaler in Deurne		1340	HC
later: Heyla, haar dochter; dezelfde (Henricus Laat *(Colonus)* van Rut), van het erfgoed van wijlen Heyla van *Lyssel*, 12 nieuwe penningen; bijschrift fol. 17: Gherardus van Elcen van *Lijssel*		1340	HC
Lambertus, zoon van Theodoricus van *Liesel*; Theodoricus, zoon van Theodoricus van *Liesel*, van het erfgoed van Henricus der Kynderen; Gherardus de Elcen de *Lijssel*			
Liessel	12 penningen van de beemd doer *Lyssel*	1340	HC
Liessel	ex prato doer *liesel*	1340	HC
Liessel	ac decimam de *liesel*	1341	WAM
Liessel	de prato doer *Liessel*	1380	HC
Liessel	de prato ultra *Liessel*	1381	CR
Liessel	des Zehnten von *Liehsel* und Bakel	1391	WAM
Liessel	der 1/2 des Zehnten von *Liessell*	1392	WAM
Liessel	op gheen zide van *Liessel*	1396	HP
Liessel	Echternach. Ten overstaan van de abt verheft Kateline weduwe Gevard Everards van Duerne, met Everard van der Dysedonck als momber en hulder, de helft van de tienden van *Liessel* en geeft haar momber algemene machtiging	1412	WAM
Liessel	een stuc beempts gelegen in gheen uten berct indie prochien van Doerne doer *Lyessel* gelyc dat aldaer gelegen is ende toe te horen plach totten goede ter ijnden	1414	HP
Liessel	in gheen rowengrave te *Liessel*	1414	HP
Liessel	de prato sito doer *Liessel*	1418	HC
Arnoldus Vrient gener Henricus Volants pro Lamberto de *Liessel* de hereditate Goesini Model van der Donc		1418	hc
Liessel	een buenre beempts tot *lyessel* in die voskuyl	1418	HP
Liessel	tot *Liessel* omtrent der capellen	1420	HP
Liessel	derdalf loepen uyt sekere onderpande in der prochien van *Liessel* gelegen	1421	HP
Liessel	een stuc lants in *Liessel* omtrent der capellen gelegen	1422	HP
Liessel	item ut enen camp erfs geheiten pryemscamp tot *Lyessel* over die horenvoirt, e.e. en a.e. op een water aldair	1429	HP
Liessel	Willem wilen Dirics sConincs soen van Lyessel heeft erflic verpacht (...) in der prochie van Doeren ter stede geheiten tot *Lyssel*	1431	HP
Henric van *Lyessel*, scepen in Doerren		1434	CD
Hendrik de Creyenstert, rector in *Liessel*		1437	ORA
Liessel	ex parte de bonis in *Liessel*	1447	CR
Liessel	ex prato ultra *Liessel*	1447	CR
Liessel	erf te *Liessel* geheiten fyenecker	1450	HP
Liessel	aent nulant te *Liessel*	1450	HC
Liessel	stuck lands gelegen in der prochien van Doernen, ter stede geheiten *Liezel*	1462	CD
Liessel	in gheen elst doer *Liessel*	1462	CD
Liessel	ende alsoo voirt den gerechte Vliet nederwaerts totter thijns voirt achter *Liessel* gelegen ende vandaer den gerechte Vliet nederwaerts totter daertoe	1465	VPF
Liessel	Johannes die Bruyn van *Lyesel*	1465	BP
Liessel	't goet van Peter Dircx in *Leijssel*	1469	BP
Liessel	Hendrick Everts van Doerne belooft Jonkvr. Lijsbet Jan van Dordrecht weduwe van Henrick van Amerzoijen te vesten in de helft van de grote en kleine tiend van *Lijssel* en Loen ten overstaan van 't leenhof van Echternach	1472	BP
Liessel	de hoeve Leensel in *Liessel* naast de hoeve die Haeseldonck	1474	BP
Liessel	Everhardus de dorne tenet in feudum medietatem decima in *Liessel*	1488	CE
Liessel	Item noch twe stucken eussels gelegen in Die Berckt tusschen *Liessel* ende Vreeckwijck	1490	CD
Liessel	een beemptken gelegen doer *Liessel* in die Voscuylen	1490	CD
Liessel	een tiend, van Hendrick Everart van Doerne van *Leijssel*	1491	BP
Liessel	Korn Rent: Doerne uß dem halscheyt zehends zu *liessel* und dorne	1495	CE

Liessel	uut enen stuc lands gelegen te *Liezel*, neven erfnissen der capellen van *Liezel* toebehoerende, metten anderen einde op 't gemein waterlaet aldaer	1496	CD
Liessel	tot *Leyssel* op 't blockhuys	1509	BP
Liessel	de hoeve de Leensel te *Liessel*	1514	OAH
Liessel	een blockhuys te maecken ende die te setten tot *Liessell*	1516	OG
Liessel	een beemptken gelegen doer *Liessel* in die Voscuylen	1519	CD
Liessel	Gobbel Ghijsbrecht Gobben soen heeft vercocht aan Gevart Vrancken soen van den berge een mand rogge uit een huis met toebehoren en land te *Liesel*	1523	HP
Liessel	dat Blockhuys tot *Lucel*	1524	BP
Liessel	te voldoen den Heer van Doerne zyn werck aen't Blockhuys tot *Liessel*	1527	ORA
neven die gemeynt en erfe Jans van *Luyssel*		1528	HP
Thonis Thonis soen van Lissel			
Johannes de Lijesselle		1530	
Liessel	7 lop. peels, gel. doer *Liessel*, boven het blockhuys, tusschen die lantweeren	1547	ORA
Liessel	de hereditate dictum liberi sitis te *Liessel* aende Horenvoirt	1551	CE
Liessel	de prato doer *Liessel*	1551	CE
Liessel	prope hereditate sua aent Nuwelant te *Liessel*	1551	CE
Liessel	Henrick Vogels als gecommitteerde van de eerw heer (de abt) van Echternach heeft verpacht aan Vrencken van Bottel de tiende van *Liessel*	1557	NP
Liessel	hun aandelen in een beemd, zijnde een 1/4 gedeelte van de Grote Haige in *Liessel*, begrensd aan een zijde naast de Snijdershaige en aan de andere zijde de Molendijcx Haige	1569	ORA
Liessel	den Bruggenecker zoals dit perceel gelegen is te *Liessel*	1574	ORA
Liessel	naast de kapel van *Liessel*	1574	ORA
Liessel	den oich edlen, erwerdigen und ernvesten Hendrichen van Doerne tho *Liesselt*	1575	OG
Liessel	een weiland alhier gelegen te *Liessel* in de Voscuijlen	1575	ORA
Liessel	te *Liesselt*	1579	CD
Liessel	te *Liessel* in de Buese	1583	ORA
Liessel	een hooiveld te *Liessel* gelegen in het Geluck	1583	ORA
Liessel	de Cortenpat, naast het erf van de kapel te *Liessel*	1583	ORA
Liessel	groot oud woonhuis met de halve misthof, staande en gelegen te *Liessel*	1583	ORA
Liessel	een stuk land, genaamd de hersselecker met een hooiveld daaraan gelegen, gelegen in de *Liesselsche* Eckers aan de	1583	ORA
Liessel	een beemd gelegen te *Liessel* in de Elscot	1584	ORA
Liessel	een akker genaamd den Houelsecker naast het kapelserf van *Liessel*	1585	ORA
Liessel	akker, genaamd den Breenecker, te *Liessel*	1590	ORA
Liessel	een stuk groesveld, zoals dit perceel gelegen is te *Liessel*	1591	ORA
Liessel	een akker te *Liessel*, genaamd de Gentener	1592	ORA
Liessel	een akker, gelegen te *Liessel* tegen De Leensel aan	1592	ORA
Liessel	een beemd te Deurne genaamd *Lijsel* (ts geh. *Liesel*) geheten Trompaert, neven erf. joncker Henrick van Doerne en erfe heer Willems van Breij en van der gemeynen waterlaet tot de straet	1592	HP
Liessel	huis met al zijn toebehoren, staande en gelegen te *Liessel* aan de Vleminck	1592	ORA
Liessel	Joncker Evert van Doerne, wonende op het huijs van *Lijessel*	1597	HP
Liessel	Joncker Evert van Doeren, wonende op het huis van *Lyessel*	1600	HP
Liessel	zaailand te *Liessel* in de Hoilevordt	1602	ORA
Liessel	een hooibeemd de Roije Grave te *Liessel*	1605	ORA
Liessel	een hooiveld te *Liessel* in de Veersberckt	1605	ORA
Liessel	een hooiveld te *Liessel* en genaamd Geen Veersberckt	1605	ORA
Liessel	akker de Huevelsacker, gelegen naast de kapel te *Liessel*	1605	ORA
Liessel	een hooibeemd te *Liessel* gelegen en genaamd Thoifken	1605	ORA
Liessel	een hooiveld gelegen te *Liessel* in de Hooge Haige	1605	ORA
Liessel	een hooiveld te *Liessel* en gelegen in de Buese	1605	ORA
Liessel	een stuk grond te *Liessel* genaamd de Weijerput	1605	ORA
Liessel	Den 14 September 1605 syn 18 ruyter comen gerijden tot *Lyssel* en wouden daer eten en drijncken. Die heeft Jan van Breij (schepen) en heer Wyllem en Hanryck		

	Hensen en Hanryck die schutter uytgecocht. Die hebben wij moeten ghefen dat wij hem wederghefen hebben 3 gl. 18	1605	BM
Liessel	een hooiveld te *Liessel* gelegen in de Cuijnsvoirdt	1606	ORA
Liessel	joncker Everaert van Doorsen, here tot *Liessell*	1607	OG
Liessel	een akkker gelegen aan de Vleens Dyck (*Liessel*)	1608	ORA
Liessel	perceel zo akker als weiland, gelegen te *Liessel* omtrent de Bunt	1608	ORA
Liessel	een stuk land te *Liessel* gelegen, genaamd de Alden Camp	1610	ORA
Liessel	een hooiveld gelegen te *Liessel* in de beusse	1616	ORA
Liessel	twee weilanden gelegen in de Beuse te *Liessel*	1617	ORA
Liessel	hooiland gelegen nabij de Broeckecker te *Liessel*	1617	ORA
Liessel	een groesveld genaamd de hofstad tot *Lijessel*	1617	ORA
Liessel	ex geregte in *Liessel*	1621	CR
Liessel	eenen steenoven ghebacken tot *Lijssel* int iaer 1621	1621	KM
Liessel	de Capelle tot *Lijessel*	1621	ORA
Liessel	ene acker metten huysse daertzelve staat groot tsame vier lupense en enen roeyen metten plack van de huysse gelegen inde parochie van doerne ter stede *lijssel*	1623	ORA
Liessel	zijn huis staande te *Liessel* aan de Bull	1630	ORA
Liessel	een weiland gelegen aan de Moosdijck te *Liessel*	1630	ORA
Liessel	Herman Jan Hermans woenende tot Breij heeft wel wittelicken ende eerflicken ver-cocht opgedraegen ende overgegeven Henricken Peter Bollen soen sijn huijs hof ende alle sijn erflickheijt wat hij in die jurisdictie van Doerne is hebbende ter steede *Lijssel* soe lant groesse ende hoeitbos egeen uut ghescheijden waer die gelegen sijn	1631	ORA
Liessel	een stuck lants genaempt de faerecker gelegen tot *Lijssel*	1631	ORA
Liessel	al zijn hooiwas in de Vendeling te *Liessel*	1633	ORA
Liessel	het huijs te *Liessel* metten nederhoff met sijne wallen, watergrachten ende optreckende twee bruggen, mette warande daer voor ende elders gelegen, met noch de plantage voor het voors. huys staende	1634	LB
Liessel	als oyck een stuck hoyvelten gelegen tot *lijssel* geheyten de bleeck ene zijde maria vreynsse, andere zijde hanrick bollen, achter zijde de heer van *lijssl*	1634	ORA
Liessel	hei achter het Slot van *Lyessel*	1635	OAA
Liessel	hooiveld de Haghe - gelegen achter het huys *Lyessel*	1637	OAA
Liessel	een buenderken hoijs onder *Liessel* in de Veersberckt	1639	ORA
Liessel	wonend te *Lissel*	1639	HP
Liessel	een weiland of heiveld gelegen te *Liessel* in de Bleek	1640	ORA
Liessel	land nabij de schutsboom te *Liessel*	1642	ORA
Liessel	vuijt ontrent 17 lopensaeten, soo groes als teullandt aen malckander geleghen tot Loon onder Liessel, Utroque L. Jan Eijmbert van Loon, U.F. de kijnderen Gerardt Eijmbert van Loon, A.F. de gemeijnte van *Liessel*	1643	CR
Liessel	vuijt eenen acker genaemt den Heijacker geleghen tot *Liessel*	1643	CR
Liessel	vuijt eenen hoijbempdt geleghen tot *Liessel* genaemt de Tuijnsvort	1643	CR
Liessel	Vuijt een heijtveldt op Loon onder *Liessel* geleghen genaemt Bulheijtveldt	1643	CR
Liessel	vuijt huijs schuer ende aengeleghen erffenissen onder *Liessel* ter plaetse genaemt Loon soo tuellandt als groes	1643	PU
Liessel	vuijt huijs en hoff mette toebehort ende aengeleghen erffenissen op Loon onder *Liessel*, a. f. eenen meswech, a. f. de gemeijn straete	1643	PU
Liessel	jongezellen van *Lyesel*	1643	ORA
Liessel	een syl hoys gelegen tot *Lijssel*	1645	ASG
Liessel	rentmeester opt huijs *Liessell*	1650	ORA
Liessel	een huis en schop met halve hofstad op het Looneynd onder *Liessel*	1655	ORA
Liessel	land ontrent de Wintmolen te *Liessel*, a. z. en e.e. de Meulenwech	1656	ORA
Liessel	Heere Everart de Doirne in de qualiteyt als heere van *Lyssel*	1658	RAH
Liessel	De cappel genaemt *Lisel*	1658	ARS
Liessel	uijt sijn huijs tot *Liessel* aen de Schutboom	1659	KM
Liessel	een akker aan het Looneyndt te *Liessel* genaemd de Hulsbos	1660	ORA
Liessel	Heer Rogier van Hauterive gebooren Baron van Leefdael, Heer van Lijffringen,		

	Doerne, *Lijssel*	1661	ORA
Liessel	Item is overdragen ende geordineert bij de Weth ende Gemeijnte dat voortaen niemant 'sijne torff ofte clot en sal mogen afvueren met wagen ende peerden over 't Arenbroeck tot *Lijssel* op den breuck van XXV Stuijvers	1665	CD
Liessel	van Lisel en Dorne; die van *Licel*	1665	ORA
Liessel	een weiveld genaamd het Heulken onder *Liessel*	1669	ORA
Liessel	ondergeteeckende naeghebueren ende ingesetenen van *Liessel*, gheheuchte onder de heerlyckheijdt Deurne	1670	OAD
Liessel	Uijt ontrent 17 lopensat soo groes als teullant aen malcanderen gelegen tot Loon onder *Liessel*	1678	CR
Liessel	Uijt eenen acker genaemt den [C]oet groot ontrent 10 lopensaten gelegen op Loon onder *Liessel*	1678	CR
Liessel	Uijt eenen acker genaemt den Heijacker gelegen tot *Liessel*	1678	CR
Liessel	huijs, hof, laethoff en eenen dries daer aengelegen op Loon onder *Liessel*	1678	CR
Liessel	Uijt eenen acker op Hooch *Liessel*, A.F. eenen meswech (in rechter marge doorgehaald: Jan den Boer opt *Lissel* slot habet)	1678	CR
Liessel	Uijt een heijtvelt op Loon onder *Liessel* gelegen genaemt Bulheijtvelt	1678	CR
Liessel	Uijt huijs hoff mette toebehoorten ende aengelegen erffenisse op Loon onder Liessel	1678	PU
Liessel	1678.4.22 COPIE VAN DE ACTE VAN DE STATENGENERAAL DER VERENIGDE NEDERLANDEN WAARBIJ *LIESSEL* VAN DE HEERLIJKHEID DEURNE WORDT GESCHEIDEN EN VERHEVEN TOT ZELFSTANDIGE HEERLIJKHEID ONDER ROGIER BARON VAN LEEFDAAL, HEER VAN *LIESSEL*.		

Verkrijg waar bij *Lieszel* van Deurne wort gescheyden en verklaart voor een bijzondere Heerlijkheyt door haar Hoog Mogende, den 22 April 1678.

De Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden allen dengeenen die desen jegenwoordigen zullen zien ofte hooren lesen:Saluyt! Doen te weten, dat Wij gesien en geëxamineert hebbende de requeste van ROGIER VAN LEEFFDAEL, Heere van Liefringen en Deurne, aan Ons gepresenteert, tenderende ten eynde onse geliefte sijn mogte de Heerlijkheyt, Jurisdictie en Territoir van *Lieszel*, van outs gehoorende onder de jurisdictie en parochie van Deurne, te splitsen en scheyden van Deurne en *Lieszel* voornoemt (:alwaar een groote capelle is:) metten regten en gerechtigheden daar toe specterende, te verklaaren voor een aparte Heerlijkheyt, Jurisdictie en Territoir en daar bij te voegen seekeren Laethof tot Deurne mede gelegen, waar toe specteerende is een chijnsboek met sijne landen, weyden, hoybeemden en andere appendentien van dien, sijnde een Brabants leen van outs, genaamt den Hof te Velde, mits dat den suppliant en sijne nakomelingen de voors zegde Heerlijkheyt *Lieszel* van Ons soude houden voor een vol erffleen,dat hij deselve voor d'eerste mael soude verheffen met de ledige hant, alleen de hofregt betalende, en hem daar van te verleenen brieven in forma; Soo ist, dat Wij daar op gehad en ingenomen hebbende de berigten,advysen en consideratien, soo van den Rade van Staate als van den Rade van Brabant in datis respective den 20 en 21 deser loopende maant April, wegens de souverainiteyt van desen staat uyt souveraine magt als Hertoge van Brabant in den gemelten Quartiere voor Ons en Onse naecomelingen de voorszegde Heerlijkheyt, Jurisdictie en Territoir van *Lieszel* mette regten en geregtigheden daar toe specteerende gesplitst,gescheyden en gesepareert hebben, soo Wij hetselve splitsen, scheyden en separeeren mits desen van Deurne voorszegd, ende hebben daer bij ende toegevoegt, soo Wij daer bij en toe voegen mits desen den voors zegde Laathof ten Velde met sijn toebehooren als vooren, verklaaren mits desen,soo Wij insgelijken doen bij desen, *Lieszel* voor een aparte Heerlijk-

heyt, Jurisdictie en Territoir om bij den suppliant ofte bij den Heere en Vrouwe indertijt alsoo apart bezeten te worden en te jouisseeren aldaar alle chijntregten, regt van voogtschot, houtschot,jagt, warande, visscherije en wes des meer is, het utile dominium territoir en jurisdictie van *Lieszel* voortzegd rakende,als mede soodanigen regten,dispositien, profijten, correctien, compositien, keuren, breucken, amenden, opbeuren van dien,alwaart dat de saake occureerde crimineele en capitale delicten;
ook om aldaar te mogen stellen een Officier, Schepenen,Secretaris, Vorsters, Schutters en andere gequalificeerde naer 's-lands placcaten,aldaar nodig en gerequireert wesende tot administratie van justitie en of civile met het geene daer aan kleeft,ook voor eerst soo den suppliant sulks goet en dienstig soude mogen agten de justitie aldaar tot *Lieszel* door den (door den) Officier,Schepenen, Secretaris, Vorsters, Schutters en andere van Deurne mede te laten bedienenen ter tijt en wijlen bequame stoffe tot Lieszel zal hebben uytgevonden ofte aangestelt,sullende der suppliant ende Heeren en Vrouwen van Lieszel in der tijt volgen aan deselve Heerlijkheyt, Jurisdictie en Territoir van *Lieszel*, alles dat den suppliant uyt kragte van den koop van de Heerlijkheyt. Deurne gedaen op den 19 January 1660 van Ons heeft verkregen en aldaar breder gespecificeert voor zoo veel tselve de limiten van Lieszel voors zegd en den bijgevoegden laathof Ten Velde aangaat en voorts sodanig als die aan den Hertog van Brabant gecompeteert soude mogen hebben, behoudelijk dat mede volgens den voors zegde koopbrief aan den Staat blijft gereserveert den klockenslag, hergewaden, beden, impositien, gemeene middelen, ressort, remissen van dootslagen en overjaarde delicten, en mede breder in den voors zegde koopbrief vermelt, uytgesondert in cas van vaderslag, moederslag, manslag, broederslag of susterslag, die blijft tot verval van de onkosten van de hooge Heerlijkheyt van *Lieszel* tot proffijt van den Heere aldaar, behoudelijk nogtans dat de voors zegde heerlijke jurisdictie en territoir van *Lieszel* met de regten en gerechtigheden hier vooren vermelt ofte eenige gedeelten van dien namaals niet sullen mogen werden gegeven, gelaten of verkort aan eenige kerken, kloosters ofte andere geestelijte corpora, conventen, collegien ofte persoonen, nogte aan eenige steden, godshuysen, gasthuysen, armhuysen ofte andere doode handen, in eenigen manieren ten waare int laatste gevaar bij consent en speciale dispensatie van haare Hoog Mogende.
Ook zal den suppliant en bezitter gehouden sijn de voors zegde Heerlijkheyt, Jurisdictie en Territoir van Lieszel met de geregtigheden hier boven vermelt, ook den voors zegde daar bij gevoegden Laathof Ten Velde, mede metten geregtigheden daar toe specteerende, van stonden aan van wegen haare Hoog Mogende als souverainen van Brabant in den selven Quartiere tot een vol erffleen te ontfangen en verheffen, doende hulde, manschap en eedt van eere en trouwe (en daerinne continueeren bij versterff ofte andere transport naer het regt des Leenshofs in Brabant) in handen van den Stadhouder van den voors zegde Leenhove en telken reyse te betalen de regten relief en hergewaden met het geene daar toe is staande;
dogh sal den suppliant de verheffinge als nu voor d'eerste reyse mogen doen mette ledige hant sonder heergewaden te geven, alleenlijk betalende de gewoonelijke hofregten, alsmede de costen uyt de voors zegde splitsinge voort komende, sonder dat den Staat daar van eenige koste ofte schade zal komen te lijden, maar daar

van int geheel zal sijn en blijven door den suppliant ontheft, ook met dese expresse reserve, dat het voornoemde leen van de Heerlijkheyt *Lieszel* en den voors zegde Laathof met allen haare respective gevolgen, zullen zijn en blijven van deselve natuure als is het voorszegde Leen van de Heerlijkheyt Deurne daer onder die sijn en daer uyt dieselve gaan;
Ontbiedende en beveelende voorts die van de finantie en reekeninge, Rade en Leenhove van Brabant en allen anderen regteren, justicieren, officieren ende Onse ondersaten, die dit soude mogen aangaan, dat sij de voorszegde splitsinge en verklaren van Lieszel mette regten en geregtigheden daartoe specteerende, met den voors zegde bijgevoegde laathof Ten Velde, mede met de appendentien en dependentien van dien, voor een aparte Heerlijkheyt, Jurisdictie en Territoir erkennen en den voorszegde ROGIER VAN LEEFFDAEL, Heere van Deurne en *Lieszel*, sijn oiren en nakomelingen ofte actie en regt van hem hebbende, daar mede doen en laten gedoogen rustelijk, vredelijk en volkomelijk in manieren voors zegd gebruyken, sonder daar tegens te doen ofte laten geschieden eenig hinder, stoot, letzel ofte moeyenisse ter contrarie op onse hoogste indignatie.
Aldus gedaan en gegeven in 's-Gravenhage, onder Onsen contren zegel hier aan doen hangen, twee en twintig dagen in de maand van April int jaar Ons Heeren duysent ses hondert agt en seventig, en was onderteekent:JOHAN BARON VAN REEDE, Vrijheer van Renswoude verificavit.
Onderstont:Ter ordonnantie van de Hooggemelde Heeren Staaten Generaal, en was onderteekent:H.FAGEL.
Waaronder was hangende den zegel van de Heeren Staaten Generaal in rooden lacke.

Liessel	Jan Aerdts en Anthonis Driessen van Breij, inwoners van *Lijssel*	1681	OAM
Liessel	Jan Lenssen van *Lijssel*	1681	OAM
Liessel	een halve zille hooiland te *Liessel* in de Biese	1685	ORA
Liessel	een stuk groes van de gemeente achter het caestel van *Liessel*	1691	ORA
Liessel	een stuk groes gelegen in den B[un]t te *Liessel*	1691	ORA
Liessel	een stuk groesland genaamd de Biesen te *Liessel*	1691	ORA
Liessel	een stuk erf tot *Liessel* genaamd de Hennenheij	1691	ORA
Liessel	een stuk erf tot *Liessel* op het Loens Gor	1691	ORA
Liessel	een stuk erf tot *Liessel* in de Lemskuijlen aen de Hennenheij	1691	ORA
Liessel	erven op het Loensgoer en in de Hennehey te *Liessel*	1691	ORA
Liessel	een stuk erf tot *Liessel* neffens de Lemscuijlen met de poterij	1691	ORA
Liessel	erf van de gemeijnte gelegen buijten de lantweer tot *Liessel*.	1692	ORA
Liessel	het huis, hof en aangelag te *Liessel* gemeenlijk genaamd in den Hoeck	1692	ORA
Liessel	Item een stuk hooiland genaamd in de Essen tot *Lissel*	1693	ORA
Liessel	Item een stuk hooiland genaamd de Berckt tot *Liessel*	1693	ORA
Liessel	Item een stuk hooiland genaamd de Buunders en een stuk hooiland genaamd den Bleeck, allen gelegen te *Liessel*	1693	ORA
Liessel	Item een stuk hoijland tot *Liessel* in de Berckt	1694	ORA
Liessel	een hooiland in *Liessel* genaamd de Hoyloop in de Bulten	1695	ORA
Liessel	een weiland in *Liessel* genaamd de Weyer	1695	ORA
Liessel	een erf te *Liessel* in de Lemcuylen	1698	ORA
Liessel	een erf te *Liessel* boven de oude Eckelhof	1698	ORA
Liessel	stuck hoylant te *Liessel* in de gemeyne beemden genaamd de Esse	1701	ORA
Liessel	alhier tot Durne op het adelyck kasteel van de Heere van Deurne en *Liessen*; op het Blockhuijs tot *Liessen*	1702	OAD
Liessel	heeft wettelijck ende erffelijck vercocht een seeckere huijsinge gelegen alhier ter plaetse genaemt tot *Lieszel* in het Closter met omtrent van ses roijen hoft, ende dat voor de somme van sevenenveertich gulden thien stuijvers	1703	OAD

Liessel	Notulen der vergadering van Schepenen der heerlijkheid Deurne en *Liessel*	1711	CD
Liessel	Jan Lambers wonende op een Hoeve, vanden Heijtrak onder *Liessel*	1713	ORA
Liessel	besloten wordt op wens van de Heer van Deurne, Gerardus baron van Leeffdael, de Schutboom af te graven en de dijk tussen *Liessel* en Vreekwijk met bomen te beplanten	1716	CD
Liessel	Boven de Nieuwstraat te *Liessel*; boven het Kasteel tot *Liessel*	1718	CD
Liessel	dat door enige schepenen en tienmannen enige nieuwe erven te *Liessel*, Sylberg en in 't Derp zijn opgemeten, waarna na deliberatie besloten wordt deze door schepenen publiek te doen verkopen	1722	CD
Liessel	het doen verwijderen van turfschoppen en klotmyten te *Liessel* op het marktvelt en aan het kerkhof bij de kapel in verband met brandgevaar	1724	CD
Liessel	boven de nieuwe Straat tot *Liessel*	1728	CD
Liessel	boven het Casteel tot *Liessel* aan de Warand	1728	CD
Liessel	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder op de hooge *Liessel*	1734	ORA
Liessel	de Heytrakse hoeven te *Liessel*	1739	CD
Liessel	aan de Regenten van Deurne en *Lieszel*	1741	CD
Liessel	't Leeg Huys te *Liessel* aan het Looneynd	1749	ORA
Liessel	een stuk hooiland gen. de Eessen te *Liessel*	1749	ORA
Liessel	Eerstelijk dient geweten, dat *Liessel* is een separate Heerlijkheyt. En dat aldaar is een groote capelle met de rechten en gerechtigheden daartoe specterende. Te weeten dat de voors. capelle bestaat in een schip of buyck met een choor daaraan, waarin voordese oock begraven is. En aan het eynde van den buyck staat daaraan een thoorn met een orologie en klockeslag.	1752	ORA
Liessel	Uijt eenen acker genaemt Den Goet gelegen op Loon onder *Liessel*	1754	CR
Liessel	Uijt ontrent 17 loopemsats soo groes als teullant aen melkander gelegen tot Loon onder *Liessel*	1754	CR
Liessel	den Heijacker gelegen tot *Liessel*, U.F. de gemeijnstraet	1754	CR
Liessel	Uijt eenen hoeijbeempt tot *Liessel* genaamt de Tuijnsvoort,	1754	CR
Liessel	huijs hoff laethoff en eenen dries daer aen gelegen op Loon onder *Liessel*	1754	CR
Liessel	eerstelijk de voorsz. Roomsche Kerke Schuur, gestaan en gelegen te *Lieszel*	1760	OAD
Liessel	Heer en Gemeente van Deurne en *Lieszel*	1763	CD
Liessel	de Heer Theodorus Smeth, als Heer van de Heerlijkheyd Deurne en *Lieszel*	1763	CD
Liessel	het Blokhuys rondsom in zyne wateren, staende tot *Liessel*, item den neerhof des huyses van Liessel, huys, koestal, paardestal en schuure, item de wyde en groese, enz., zynde het huys met de geweese en nu omgedaane plantage en alles wat binnen de omwatering of gragten van het Blokhuys gelegen is, leenroerig aan den Raad en Leenhove van Brabant en Lande van Overmase in de Hage	1768	BP
Liessel	huis, hof en aangelag te *Liessel*, a.e. de erffenis van 't Sloot	1772	OAV
Liessel	den acker boven 't huys te *Liessel*	1772	OAV
Liessel	den Heureweert te *Liessel*	1772	OAV
Liessel	groesland den Tuynsvoort te *Liessel*	1772	OAV
Liessel	teulland den Crommenacker te *Liessel*	1772	OAV
Liessel	groesland den Royen graaff te *Liessel*	1772	OAV
Liessel	groesland in de Beus te *Liessel*	1772	OAV
Liessel	nevens het Lanckackerke te *Liessel*	1772	OAV
Liessel	in de Eelsen te *Liessel*	1772	OAV
Liessel	te *Liessel*	1791	OAD
Liessel	aan de Municipaliteit van *Lieszel*	1798	OAD
Liessel	te *Liessel* aan het groot Ven	1801	OAD
Liessel	Willem en Lambert van Rijt, beiden wonend alhier, gaan een minnelijke en wettelijke erfscheiding en -deling aan van alle vaste goederen te *Liessel*	1809	ORA
Liessel	hooibeemd te *Liessel* in de bovenste Eessen	1809	ORA
Liessel	goederen te *Liessel*, hun aangekomen bij het overlijden van hun ouders	1809	ORA
Liessel	landerijen te *Liessel*	1839	ND

Merkwaardig genoeg was er in 1832 vrijwel geen bebouwing aan de westkant van de Liesselsche Straat (nu Hoofdstraat). Aan de oostkant lagen ongeveer 20 huizen aan de straat, en op De Hoek -de eerste knik in de weg

tussen de kapel en het Blokhuis- 6 à 7. In de Kermstraat, nu Mgr. Berkvensstraat, lagen in totaal nog geen 15 huizen. Alles bij elkaar telde Liessel toen zo'n 40 à 45 huishoudens, goed voor ca. 250 mensen. Het wat noordelijker gelegen Loon (zie aldaar) is hier niet bij inbegrepen.

Liessel	HGA G-1 en G-2		
LIESSEL (Bakel)	Alsolkcken erffenisse op die A in gheen *Liessel* in Bakel	1396	OAH
Liessel	gelden uit erfe geheten in die *Liesel* te Bakel, toebehoerende Everaert van Doernen	1522	HP
LIESSEL, HOGE	pro *hoge Liessel*	1421	CR
Liessel, hoge	ex *Hoghe Liessel*	1447	CR
Liessel, hoge	Hubertus filius naturalis Joannis Louwe ex parte terra sua in die *Hoghe Liessel*	1447	CR
Liessel, hoge	Arnoldi filius Franconis de Loen ex parte die in *Hoghe Liessel*	1447	CR
Liessel, hoge	lant die hoghe Liessel	1450	HP
Liessel, hoge	item eenen ecker gen. die *Hoige Liessel*	1546	ORA
Liessel, hoge	ex parte situs in *Hoghe Liessel*	1586	CR
Liessel, hoge	een stuk land gelegen in het *Hoge Liessel*	1610	ORA
Liessel, hoge	land gelegen in den *Hoigen-Liessel*	1617	ORA
Liessel, hoge	ex hereditate op *hoog Liessel*	1621	CR
Liessel, hoge	Vuijt huijs hoff met eenen camp landts bij en aengeleghen beemden den *Hooghen Liessel*	1643	CR
Liessel, hoge	vuijt eenen acker op *Hoogh Liessel* geleghen genoemt aen Wolftsacker	1643	CR
Liessel, hoge	vuijt eenen acker op *Hoogh Liessel* geleghen genaemt den Breeenacker	1643	CR
Liessel, hoge	vuijt d'oudehoffstad op *Hoogh Liessel*, U.F. eenen mestwech , A.L. de gemeijn straete	1643	CR
Liessel, hoge	den *hogen Lijssel*	1663	VD
Liessel, hoge	den *hoge lissel*	1663	VD
Liessel, hoge	Uijt huijs hoff met eenen camp lants aengelegen beneden *Hooch Liessel*	1678	CR
Liessel, hoge	Uijt eenen acker op *och Liessel* genaemt den Wolfsacker	1678	CR
Liessel, hoge	Item uijt eenen acker op *Hooch Liessel*, U. F. den meswech	1678	CR
Liessel, hoge	Uijt eenen acker op *Hooch Liessel*, A.F. eenen meswech (in rechter marge doorgehaald: Jan den Boer opt Lissel slot habet)	1678	CR
Liessel, hoge	Uijt eenen acker op *Hooch Liessel* genamet den Uijtlegger	1678	CR
Liessel, hoge	Uijt d'oude hofstadt op *Hooch=Liessel*, U. F. een meswech, A.F. de gemeijn straete	1678	CR
Liessel, hoge	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder op de *hooge Liessel*	1734	ORA
Liessel, hoge	Uijt huijs hoff en eenen camp lants daer aengelegen beneden *Hoogh Liessel*	1754	CR
Liessel, hoge	Uijt eenen acker op *HooghLiessel* genaamt Den Wolfsacker	1754	CR
Liessel, hoge	Uijt een acker op *Hoogh Liessel* genaamt den Breeijnacker bij de Leensele Camp, A. F. den Mestwegh	1754	CR
Liessel, hoge	Uijt eenen acker op *Hoogh Liesse*l genaamt den Uijtlegger	1754	CR
Liessel, hoge	Uijt d'oude Hoffstadt op *Hoogh Liessel* soo groes als teullant	1754	CR
Liessel, hoge	een stuk akkerland genaamd den *Hoogen Lieszel*, gel. te Liessel e.z. Peter van Loon, a.z. e.e. Francis Aarts, a.e. de gemeene weg, maatboek nr 1324	1762	ORA
Liessel, hoge	den hogen Liessel, G 730, 733, 771, 775	1853	ND
Liessel, hoge	terrein tussen Astense Aa, Leenselweg, Mgr. Berkvensweg en Zandstraat	2010	KD
Liessel, hoge	HGA G-3		
LIESSEL, GENE (Milheeze)	een hofstede met land in de parochie Bakel te Milheze ter plaatse *In ghenen Liessel* de Wolfscamp aldaar	1491	HP
LIESSELSE AKKER	een stuk land, genaamd de hersselecker met een hooiveld daaraan gelegen, gelegen in de *Liesselsche Eckers* aan de Kapel en strekkende vanaf de Aa tot op de erfgenamen van Henrick Jan Pegs	1583	ORA

LIESSELSESTRAAT	een huis genoemd de Kivieth gelegen aan de *Liesselsestraat*	1639	ORA
Liesselsestraat	verkoopt aan Jan Willem Martens een huis en hofstad, staande en gelegen in de *Liesselse straat*	1644	ORA
Liesselsche straat	weg tussen Loon en de Liesselse Kapel	1832	KD
Liesselse straat	Hoofdstraat tussen Vossenweg en Mgr. Berkvensstraat	2010	KD
Liesselsche straat	HGA G-2 en G-3		

LIJKBERG	aent hagelcruijs tot op de *Lijckberch*	1572	HP

lijkweg

Een heel aparte plaats in het geheel van wegen en paden nemen de lijkwegen in. Eigenlijk waren het geen wegen, maar voorgeschreven routes, waarlangs men moest rijden met een overledene van het sterfhuis naar de kerk. Merkwaardigerwijs volgde de lijkstoet meestal niet de kortste verbindingen, maar liep ze via omwegen. Daarvoor zijn diverse redenen. Men was bang voor boze geesten, die op deze manier op een dwaalspoor moesten worden gebracht. Daarom wilde het gebruik dat een lijkwagen nooit dezelfde weg terug reed. In de tijd van Karel de Grote zouden de routes voor de zogenaamde lijk- of heelwegen door de Kerk voorgeschreven zijn om de mensen van de heidense begraafplaatsen weg te houden.

LIJKWEG (Bruggen)	een stuk land, begrensd aan een zijde naast voornoemde Marcelis, aan de andere zijde naast Margriet Bakelmans, aan een einde naast de *Lijckweg* en de andere zijde naast hoeve Brugge	1566	ORA

De Lijkweg van Bruggen liep naar de kerk van Deurne. De inwoners van de Molenhof, een oud gehucht op de grens van Bakel en Deurne, kerkten vanouds in Bakel en betaalden daar ook hun tienden en cijnzen, maar moesten zich laten begraven op het kerkhof van Deurne. Vandaar het oude gezegde: "In Bakel de klank (van de geldstukken), in Deurne de stank". De herkomst van deze regeling is raadselachtig. De weg naar het kerkhof liep noodzakelijkerwijs langs de hoeve, later het gehucht Bruggen. Deze route passeert de oudste toponiemen van Deurne: Oude Kamp (de kerk ligt in 1380 op de Nieuwe Kamp), Op Kol, Vrun (Vroonland!) alsmede Ten Velde, de oude curtis van Echternach. (met name genoemd in 1312).

LIJKWEG (Derp/Vreekwijk)	een stuc lands gelegen aen dien *lijckwech* alsoe nae bij dat hagelcruijs op die sijde ter kercken waert	1490	CD
Lijkweg	een stuck lands gelegen op ten *Lijckwech* bij den Scatgrave op die sijde den dorpe waert omtrent groet drie loepense Saets neven erfnis Willems van Gerwen gelegen, gheheyten Die Gheer	1490	CD
Lijkweg	een stuc lands gelegen aen dien *lijckwech* alsoe nae bij dat hagelcruijs op die sijde ter kercken waert	1519	CD
Lijkweg	een stuck lands gelegen op ten *Lijckwech* bij den Scatgrave op die sijde den dorpe waert gheheyten Die Geer	1519	CD
Lijkweg	wt camp erfs met alder tymeragien dair op staende, gel. int Dorp bij de capelle van St. Anthonis, UL. Geritken Melis goet, AL. Peter van Doerne erfgen., UF. den *Lijckwech*, AF. gem. straet	1541	ORA
Lijkweg	Verder nog 1 lopense grond zoals dit perceel gelegen is alhier aan de *Lijckweg*, aan de zijde van het Hagelcruijs	1566	OAD
Lijkweg	een akker, genaamd het Lockven zoals dit perceel begrensd wordt aan de andere zijde naast Wilbort van den Bogart, aan een einde naast de *Lijckweg*	1572	ORA
Lijkweg	een stuk lants gelegen op ten *Lyckwech* deen zijde Michiel van Overland dander die Scatgraeff	1572	ORA
Lijkweg	nog een akker, genaamd den Kerkhofecker zoals die gelegen is alhier aan de Lijckweg	1575	ORA
Lijkweg	Henrick en Jan, kinderen van wijlen Jan Verbeeck, alias Molendijcx geven in erfwisseling of ruil uit aan Joost Matheeuws Mauwerts een stuk land zoals dit perceel gelegen is aan de *Lijckweg*, begrensd aan een zijde naast Michiel van Overlant, aan de andere zijde de Schatgraeff, aan een einde de erfgenamen van Jan Golofs en het andere einde naast de *Lijckweg*		
Lijkweg	lancx beneven de *Lyckwech*	1584	HP
Lijkweg	een stuk land gelegen in de Hoogecker, aan een einde naast de *Lijckweg*, en het andere einde naast de Kerkweg	1585	ORA

Lijkweg	een stuk land thans geheten aan de Schatgrave lancx beneven den *Lijckwech*	1589	HP
Lijkweg	stuk land van ongeveer 2 12 lopense groot, alhier gelegen aan de Scatgraeff, begrensd aan een zijde naast Henneken die senger, aan de andere zijde de Scatgraeff, aan een einde naast Nelis Golis en het andere einde naast de *Lickweg*	1589	ORA
	(vgl. ORA 1591 een stuk groese, zoals dit perceel alhier in Vreeck in de Hoeff gelegen is, begrensd aan een zijde naast An Lijssen, aan de andere zijde naast Henrick die senger, aan een einde naast de Gemeente en het andere einde naast de erfgenamen van Dries Joesten)		
Lijkweg	akker den Wolffberch nabij de *Lijckwech*	1590	HP
Lijkweg	land op de *Lijckwech*	1590	HP
Lijkweg	een stuk land van omtrent 5 copse groot, alhier te Deurne in het Doirp gelegen, begrensd aan een zijde naast Jan Nouwen, aan de andere zijde naast Peter van Bruggen, aan een einde naast de *Lijckweg* en het andere einde naast de kerk	1590	ORA
Lijkweg	een stuk land, zoals dit perceel alhier te Deurne gelegen is in de Hoogecker, begrensd aan een zijde naast Jan Evert Nouwen aan de andere zijde naast Willem Juijn, een einde naast de *Lijckweg* en het andere einde naast de Kerkweg	1590	ORA
Lijkweg	alhier in de Hoogecker en geheten den Bijlecker (van Jan Pegs tot op de *Lijckweg*)	1591	ORA
Lijkweg	een akker aan de *Lijkweg*	1592	ORA
Lijkweg	een akker groot omtrent 3 lopense, gelegen in het Doirp in d'Ecker. Aan beide de zijden naast Aert Thijssen, een einde uitstrekkend van de put tot op de *Lijckweg*.	1605	ORA
Lijkweg	akker geheten de Henten, een einde aan de *Lijckweg* tot op de gemeenteweg	1608	ORA
Lijkweg	een akker gelegen in de Hoogeckers nabij de *Lyckweg*	1613	ORA
Lijkweg	item eenen ecker gelegen opten Wolffsberch uijtschieten opten *Lijckwech*	1630	MD
Lijkweg	een akker gelegen te Vreckwijck, naast de *Lijckweg*, anderzijds naast de Bogaertsweg	1632	ORA
Lijkweg	item alnoch een stuck landts geheeten den Gruenecker, u.f.den *Lyckwech*	1637	ORA
Lijkweg	Vuijt eenen acker geleghen in Derp groot ontrent 2' lopensaet, U.F. den *Lijckwech*, A.F. den Kerckpat	1643	CR
Lijkweg	Item alnoch vuijt ontrent thien lopensaeten tuellandts op Vreeckwijck voors[eid] geleghen, U.F. den *Lijckwech*	1643	CR
Lijkweg	Vuijt eenen acker groot ontrent derdalff lopensaeten genaemt den Wolffsberch boven de Kercke, U.L. den Hoerenpat, A.L. den *Lijckwech*, U.F. Daniel Gerarts, A.F. scerp vuijt scietende	1643	CR
Lijkweg	Vuijt eenen acker geleghen ontrent de Wolffsberch, U.F. den *Lijckwech*, A.F. eenen gemeijnen wech loopende naarden Heijllengat	1643	CR
Lijkweg	item vuijt eenen acker aen de Scatgraeffs weggens, U.L. eenen *lijckwech*	1643	DC
Lijkweg	vuijt eenen acker groot ontrent 5 lopensaeten int Derp boven de Hoeffen, u. l. den *Lijckwech* ende voorts rondt somme in haer selleffs erffenisse	1643	PU
Lijkweg	stuck landts over de *Lijckwegh*	1652	MD
Lijkweg	een stuck landts groodt ontrent vier leupense gelegen int Derp onder Deurne, d`ander eynde aen den *Lyckwech*	1653	ORA
Lijkweg	aen den *lijckwegh*	1663	VD
Lijkweg	Uijt eenen acker gelegen int Derp groot ontrent 20 lopensaten, U. F. den *Lijckwech*, a. f. den kerckpadt	1678	CR
Lijkweg	Uijt eenen acker groot ontrent derdalf lopensat genaemt den Wolfsberch boven de Kercke, U. L. den Hoerenpat, A. L. den *Lijckwech*, U. F. Daniel Geraerts, A. F. scherp uijtschietende	1678	CR
Lijkweg	Uijt eenen acker groot ontrent 2 lopensaten ontrent het Hagelcruijs int Derp, A. F. eenen *Lijckwech*	1678	CR
Lijkweg	Uijt eenen acker, schietende op den *Lijckwech*, genaemt de Pan, gelegen int Derp	1678	DC
Lijkweg	Item uijt eenen acker int Derp boven de Hoeve, U. L. den *Lijckwech* ende voorts rontsom in d'erff van Catalijn Teunis Arts van Ebben	1678	PU
Lijkweg	een stuk teulland te Deurne in den gemeijnen Acker, groot 1 lopense of daaromtrent, e.e. de *Lijckwegh*, a.e. den Muelenwegh	1685	ORA
Mistweg/Groeneweg	teullant 1L ter plaatse geheten de gemeijne acker, EZ Lambert Janssen van Gaes-		

selt [E 252], AZ Joost Dries Noijen [E248/9], EE de Mist weg genaamd het Heijlegaet, AE de *Lijckwegh* 1689 ORA

De akker moet E 250/1 zijn. Met de mestweg moet hier het Kerkpad bedoeld zijn. Dat houdt in dat met de Lijkweg slechts de Groeneweg bedoeld kan zijn. Die komt nooit als zodanig voor. Anderzijds moets het lijk wel op de een of andere manier worden teruggebracht naar de kerk. Groene wegen werden nogals eens als lijkwegen benut.

Lijkweg een stuk teulland genaamd Philips Diercx Acker, gelegen in den gemeijnen acker, e.z. Antony Everts, a.z. Peter en Claes Claes Clous, e.e. den *Lijckwegh*, a.e. den Mistwegh 1693 ORA

Lijkweg Lant gen. acker op de *Lijckwegh* 1701 VD

Lijkweg een huys gelegen aan den *Lijckwegh* tot Deurne 1703 HP

Lijkweg Item nogh eenen acker groot een loopensats en 15 voeten, beijde alhier gelegen in den Wolfsbergh neffens erffve, d'een zijde den Hoerenpat, d'ander sijde den *Lijckwegh* 1754 CR

Lijkweg Uijt een acker gelegen ontrent de Wolfsberg, U. F. den *lijckweg*, A. F. eenen gemeijnen wegh loopende nae den Heijllengat 1754 CR

Lijkweg Uijt eenen acker ontrent het Hagelcruijs int Derp, A. F. eenen *lijckwegh* 1754 CR

Lijkweg Van een stuck ackerlandts aen de Bogart eijcken gelegen op Vreewijck, A. F. de *Lijckwegh*, A. L. den Molenwegh 1754 DC

Lijkweg eenen acker schietende op den *Lijckwegh* genaemt de Pan gelegen int Derp 1754 DC

Lijkweg Uijt een acker ontrent de Schatgraeff deen eijnde *Lijkweg* 1754 DC

Lijkweg aan de *Lijkweg* 1794 ORA

Lijkweg E 903, 915, 916 (= toenmalige Hogeweg) 1871 ND

De Deurnese Lijkweg begon bij de kerk. Uit alle belendingen blijkt zonneklaar dat de Lijkweg identiek is aan de Hogeweg, welke naam vanaf 1608 opduikt. Een kadastrale perceelsaanduiding uit 1871 bevestigt dat bovendien. Wie van het zuidelijk einde van de Hogeweg dwars over het Stappad rechtdoor liep in noordwestelijke richting kwam terecht in het oude urnenveld uit de Late IJzertijd dat daar tot 1837 gelegen heeft. Of men dat rond 1300 nog wist is zeer de vraag. Wel wijst het op de ouderdom van deze wegen.

Hoe men terugliep naar de kerk is niet duidelijk. Men kon oostwaarts gaan over de Groeneweg, waar gezien de inschrijving uit 1689 alles voor te zeggen valt, omdat daar de Groeneweg bedoeld wordt. De Deurnese Groeneweg is ook al oud. getuige de volgende vermelding: juxta viridam viam (1381 Cijnsregisters Helmond (1350-1850). Men passeerde op de Groeneweg het Hellegat (1414)

Het is ook mogelijk dat men "om de west" terugliep over het latere Oude Stappad, zodat men langs de oude Kapel van Veldheuvel kwam (oudst bekende vermelding 1429). Daar staat tegenover dat lijkwegen normaliter niet over de hoofdroutes liepen en dat was het Oude Stappad nu juist wel. Meest voor de hand liggend is toch de route over Lijkweg/Hogeweg en Groeneweg.

Lijkweg Van E 194 naar E 221 en dan ten zuiden van de Veldheuvelstraat van E 959 naar E 927 1832 KD

Lijkweg Van de Molenstraat tegenover de Lindenlaan zuidwaarts met een flauwe westelijke bocht naar de uitmonding van de Zaan op de Amstel, vervolgens met een flauwe oostelijke bocht naar de Liesselseweg tegenover de uitmonding van de St.Jozefstraat 2010 KD

Lijkweg HGA E-1 en E-2

LIJKWEG (Vloeieind?) een wortelveltje gestaan en gelegen alhier int Kerkeijnd ter plaatse aan den *Lijkweg* van 't Vloeijeijnd 1757 ORA

LIJNAKKER *zie: Gelijnt*

LIJNSTREEP erf geheiten den *lynstrepe* 1478 HP

LIJZING *zie Leizing*

linde

Volgens J. Lindemans was de oudste Brabantse vorm voor ‘linde’ steeds lend. (Lindemans J. De Planten in de Z.-W.-Brabantse Toponymie, in: Handelingen van de Kon. Commissie voor Toponymia. en Dialectologie 5, 1931, 205) Die vorm komt in het Brusselse materiaal echter niet voor, maar dit kan liggen aan het feit dat

alle oude vermeldingen in het Latijn zijn overgeleverd. Pas vanaf de 14e eeuw komt ook de Middelnederlandse vorm linde voor. In de ogen van J. Lindemans was de linde de 'meest geliefde boom van onze voorouders' (ibid.) "Overal treft men hem aan: op het dorpsplein bij den open waterput, op den tweesprong of het kruispunt der banen, als wegwijzer, voorzien gewoonlijk van een heiligenbeeld, om de booze geesten te verwijderen die de reizigers op die plaatsen afwachten en op een dwaalspoor brengen; eindelijk als grensboom tussen akkers of bij andere gebiedsverdeelingen."
Volgens J. Verbesselt was de linde erg in trek wegens de hoge ouderdom die deze boom kon bereiken. Om die reden vond men ze terug op kruispunten van wegen en fungeerden ze als grenspalen van nederzettingen, parochies, grote veldblokken en kouters. (Verbesselt (1995), Oud wegennet, p. 120.) Ze waren ook de bomen van de gerechtsplaatsen. De Deurnese schepenen en andere bestuurders werden in de 17e eeuw jaarlijks gekozen op een bijeenkomst in Vreekwijk, waar ook de keuren voor het gebruik van de woeste gronden werden vastgesteld onder de blauwe hemel en onder de lindebomen,.. Dat is minder vreemd dan het lijkt, want ook de rechtspraak had in Deurne plaats onder de lindebomen en in de open lucht, eerst vlak voor de kerk op de Markt en vanaf ca. 1660 voor het Dinghuis bij het Groot Kasteel. Het zouden overblijfsels kunnen zijn van het oude Frankische rechtswezen.
De kleinbladige linde, die hier het meest voorkomt, houdt van lichte, diepe, vochtige grond, liefst met wat klei of leem erin.

LINDEN, TER	tgoet *ter lynden* (BKV, 195)	1412	s.f.
Linden, Ter	ex domo et domistadio after *der lynden* (BKV, 195)	1421	s.f.
Linden, Ter	stuc lants ter stede geheiten inden eechof bider goye *ter lynden* (BKV,195)	1422	s.f.
Linden, Ter	enen camp lants gelegen after *geen lynden* utgenommen die hofstat toebehorende totten nuwen huyze (BKV, 195)	1446	s.f.
Linden, Ter	ex domo et domistadio sito achter *die lynde* (BKV, 195)	1507	s.f.
Linden, Ter	hoeve *ter Lijnden*	1509	HP
Linden, Ter	een hoeve genoempt tgoet *ter Lijnden* met al ende enen yegelijcken sijn toebehoeren, hetsij heylandt, beempt of groesvelt, waer of het gelegen mach wesen	1518	ORA
Linden, Ter	allen hen recht, opspraeck en toeseggen als sij hebben moegen aen een hoeve geleghen op Vloeyende genaempt tgoet *ter Lijnden* met allen haer toebehoeren	1519	ORA
Linden, Ter	een hoeve genoempt tgoet *ter Lijnden* met al ende enen yegelijcken sijn toebeh., hetsij heylandt, beempt of groesvelt, waer of het gelegen mach wesen, met allen scepenlitteren ende oick allen losbrieven	1520	ORA
Linden, Ter	een hoeve genaamd die hoeve *ter Lynnen* te Deurne opt Floeyndt neven erf. Jan Snocx (e.z./a.z.) de gemeynstraet	1547	HP
Linden, Ter	hoeve *ter Lijnnen* opt Floeijndt	1547	HP
Linden, Ter	hoeve *Ter Lijnden*	1603	HP
Linden, Ter	Thomas Derick Bijscoppen heeft overgegeven aan Wijnant Ijssebrants een jaarlijkse rente van 3 gl./15 st. (v.e. rente van 9 gl. die Gevert Jansen Deckers aan Thoemaessen Maes Swerts uit een hoeve ter Lijnden genaamd, betaalde. Die hoeve ligt te Deurne (schepenbrief van die plaats 23 dec. 1527, door Thoemaes van zijn ouders geerfd)	1605	HP
Linden, Ter	uit een hoeve *ter Lijnden* genaamd. Die hoeve ligt te Deurne (schepenbrief van die plaats 23 dec. 1527, door Thoemaes van zijn ouders geerfd).	1605	ORA
Linden, Ter	hoeve *Ter Lijnden* gelegen opt Vloeijeijnd	1606	HP
Linden, Ter	uit een hoeve *ter Lijnden* genaamd gelegen te Deurne opt Vloyeynde	1607	HP
Linden, Ter	ex domo et domistadio sito achter *der lyndt* (BKV, 195)	1621	s.f.

Het Vlierdense deel van Ter Linden wordt gesitueerd in het gehucht Eikhof, direct ten zuiden van de kruising van de weg van Deurne naar Vlierden over de Oude Aa of Vloeieindse Loop in het Vloeieind, nu de kruising van de Vloeieindseweg met de Oude Aa. (BKV, 194). Het Deurnese deel zal direct ten noorden van die kruising hebben gelegen.

Linden, Ter	aan de noordzijde van de kruising van de weg van Deurne naar Vlierden met de Oude Aa	1832	KD
Linden, Ter	aan de noordzijde van de kruising van de Vloeieindseweg met de Oude Aa	2010	KD
Linden, Ter	HGA B-3 en F-2		

ex *Campo ter Lodar* 1447 CR
Heer Jan die *Lodder* priester, doet ten behoeve van Henrick Henrick van Beke afstand van de hoeve te

Leensel		1454	BP
LODDERHOF	*Loddershof*	1510	HP
Lodderhof	een akker zoals die gelegen is in de Zeijlberch aan de *Lodderhof*. Dit perceel, genaamd het Waterlaeth groot zijnde 2 lopense is begrensd aan een zijde door Mechteld Neel Maes, aan de andere zijde naast Heijlke Geubbels, aan een einde de voetpad en het andere einde de straat	1603	ORA
Lodderhof	een akker in de Bogaertsvoort omtrent de [akker van de] Lodderhof gelegen	1614	ORA
Peter soon Peter Martens alias *Lodders*, cijnsbetaler in Deurne		1621	CR
Lodderhof	een akker te Deurne gelegen in de *Loddershof*.	1642	ORA
Lodderhof	vuijt eenen acker aen den *Lodderhoft* geleghen, A.F. eenen meswech	1643	CR
Lodderhof	den *lodderhof*	1663	VD
Lodderhof	een seecker huijsken met sijn bijhoorende erffenisse, gelegen in den Seijlbergh aen den Hanenbergh, met nog een pleckxken lant aen de *Lodderhoff*	1688	ORA
Lodderhof	lot Goort Pouwels voor het onmondig kind Daniel Swerius het huijs met hoff 1 1/2 R 2V genaemt de *Lodder hoff*	1688	ORA
Lodderhof	Uijt eenen acker aen den *Lodderhoff*, A. F. eenen meswegh	1754	CR
Lodderhof	een akker genaamd den *Lodderhoff* maatboek nr 672, gelegen alhier aan de Zijlberg	1768	ORA
Lodderhof	Item een acker genaamd den *Lodderhoff* , maatboek nr 684	1768	ORA
Lodder	E 509 (waar Groeneweg en Keizersweg bij de Breemortel bij elkaar komen	1836	ND
Lodderhof	E 530-534 (aan pad van Hanenberg naar Keizersweg)	1862	ND
Lodderhof	de *Lodderhof* over den weg (E 531-532)	1886	ND
Uit de gecombineerde vermeldingen van 1836, 1862 en 1886 kan worden geconcludeerd, dat de eigenlijke hoeve de Lodderhof aan de zuidzijde van de Keizersweg lag (E 509) en dat er nog land 'over de weg' langs het voetpad bij hoorde (E 530-534).			
Lodderhof	E 509, E 530-534	1832	KD
Lodderhof	oostzijde Kranenmortelweg ca. 400 m. ten zuiden van de spoorlijn	2010	KD
Lodderhof	HGA E-2		
LOEFVEN (Deurne)	ex pecia terre sita in *dloevenne*	1380	HC
Loefven	Johannes filius Dominus Gevardi de Dorne de quarta pecia terra quondam Katarine de Pomerio sita in *tloevenne*	1380	HC
Loefven	erfnis Jans geheiten van den Zande, Jans swager was van Doirne, als met namen aen huysingen ende hof ende enen camp lants geheiten te *loeffen*, voirmaels tot Gobbelen den coster ende daernae Jan van Doirne voirs. ende nu ten tijt tot Jan van den Zande voirs. behorende	1414	HP
Loefven	de pomerio sito in *dloevenne*	1418	HC
Loefven	den huysingen ende hof ende enen camp lants geheten te *loeffen* voermaels tot Goebelen den Coster ende dairna tot Jan van Doirne voirs. (....) behorende	1428	HP
Loefven	de quondam Pomerio sitis int *dLoeveren*	1499	HC
Commerstraat	fyken, dv wijlen henrics van den hulsberch, met haar momboir lauwrens van den hulsberch, en symon, nat. zv wijlen heer henricx van heersell, priester, mede voor zijn zusters aleit en wyndele, hebben vercocht aan heer hubrecht soen wijlen aerts van der hagen, priester, 'alsulcke huysinge' enz. te Deurne ts geh. aen die Commerstraet, e.z. Wrens Verbenschot en Ermbrecht Daniels, a.z. Henrics van Doernen en Belen van der Venne e.e./a.e. van ene gemeyne staet tott Eymbrecht Daniels voors.	1505	HP
Loefven	't *Loeffen oft den wall*	1510	HP
Commerstraat	Willem zoon van wijlen Mr. Henrick van Herssel verkoopt aan Jan zoon van wijlen Symon Bacx van Herentals een erfrente van 6 gulden 's jaars uit huis, erf en hof te Deurne, aan de ene zijde de Commerstraat, aan de andere Symon van Herssel, strekkende van het erf van Peter van Doerne Gevardsz. tot de kinderen van Goyard Dorssen	1512	HP
Loefven	Symon soen van wijlen Heer Henrick van Heersel, priester, heeft vercocht aan Heer Hubrecht Aerts van der Hagen, priester, 3 lopen rogge uit een huis met een camp land te Deurne geheten 't *Loeffen oft den Wall* neven erfe Peter van Doernen daer een straetken tussen gaat en Willem van Heersel [broer van de verkoper]	1512	HP

Loefven	uit zijn huis, erf en hof tot Doerne in het *Loefven*, belend door Symon van Herssel, de straat, Peter Gevardsz. van Doerne, Jan van Vlierden en heer Dirck Dors, priester	1515	CD
Commerstraat	te Deurne ts geh. aen die Commerstraet neven erfe heer Anthonis van Heerzell, priester. a.z. Willem, nat. zv meester Henric van Heerzel	1515	HP
Bijser	Jan van koenraert en Jan Rutt Cluytmans soen, zijn zwager, hebben om Godswille overgegeven aan heer Dierijck soen wijlen Goyart Orssen, priester, een eind van een stuk land te Deurne ts geh. in die Commerstraet, steckende opt eynd wairt tot gemeynre straten in ene acker geheiten die Bijser, e.z. erf. heer Dierijck voors., geheten die Knoyart, met de hoek op de gemeynstraet. a.z. jans van eerp e.e. kn. Verdonschit a.e. gemeynen kerckwech	1517	HP
De Bijser moet vlak bij Loefven gelegen hebben, aangezien Dierck Ors daar al perceel F 23 bezat dat blijkbaar de Knoyart heette. Daarvoor komt alleen perceel F 19 in aanmerking. De naam Bis komt in Nederland voorzover bekend verder niet voor. Volgens Bahlow is het een prehistorische moerasaanduiding. Bislich bij Xanten ligt aan een zeer oude afvoer van de oostelijke moerassen naar de Rijn. Deze woordstam komt in Frankrijk en de Duitstalige landen regelmatig in oude plaatsnamen voor. In Wallis (zuidelijk Zwitserland) is het de algemene naam voor de door mensen gemaakte of gegraven waterafvoeren van de gletschers of om boom- en wijngaarden te bevloeien. Daar de Bijser (de middeleeuwse -ij- is een lange -i-) aan de Hellemanse Loop ligt is het voor de hand liggend dat deze (pre-)historische waternaam hier aanwezig is. Zoals zo dikwijls ging de naam van de waterloop op de aangrenzende landerijen over, waarna het water een andere naam kreeg.			
Bijser	F 19	1832	KD
Bijser	ongeveer aan de achterzijde van Derpsestraat nr. 28 (zuidzijde)	2010	KD
Loefven	uit huis, hoftat en hoff te Deurne ts geh. int *Loeffen* neven erfe Willem van Heersel	1533	HP
Loefven	de quondam Pomerio site in *Dloeven*	1551	CE
Loefven	Henrick Willemszn. v. Herssel heeft w+e verc. Vincenten zijn brueder, een jairl. erfc. van vijfftalve gl. (Lichtm.)- wt camp erfs met toebeh., gelijck hem dyen ten deel gevallen is, gel. int *Loeffven*, UL. Willem zijn brueder, AL. Yda zijn zuster, UF. Evert Moors zijn zwager, AF. gemeyn straet	1545	ORA
Loefven	uyt eenen camp ter plaetse het *Loefvenne*	1546	ORA
Loefven	een stuck erfs als hem te deel gevallen is als momb. zijnder huysvrouwe Yde van Herssel, gel. int *Loefven*, eenen waterlaet dair doer gaende, UL. coeper, AL. Henrick van Herssel, UF. Evert Moers, AF. gemeyn straet	1547	ORA
Loefven	de quondam Pomerio site int *Dloeven*	1551	CE
Loefven	Henricus filius naturalis et illegitimus Gevardi de Doerne alias *Loeffveen*	1551	CE
Loefven	Te betalen uit een huis, hof en aangelag daaraangelegen in het *Loeff*, begrensd aan een zijde naast Willem van Herssel	1566	ORA
Loefven	Peter H. Gosens draagt bij deze over aan Willem van den Wasberch een mauwer rogge naar Helmondse maat. Jaarlijks te betalen op Lichtmisdag, rustend als een last op een kamp erfs met al zijn timmerages daarop staande, gelegen in het *Loof*. Begrensd aan een zijde naast Gerit Golofs, aan de andere zijde de erfgenamen van Henrick van Herssel, aan een einde naast Evert Nouwen en het andere eindede naast de straat.	1569	ORA
Loefven	huis met groes in 't *Loeffven*	1572	HP
Loefven	een stuk groes te Deurne geheten het *Loeffven* neven erf. der erfg. Goessen heer Goessens en de erfg. Peter heer Goessens en van erf. Maes Becx tot voor op ene waterlaet	1576	HP
Loefven	het huys aen het *Loefven* bij de Commerstraet [erfenis Goossens]	1579	ORA
Loefven	een huis met een dries en aangelag, staande en gelegen alhier aan het *Loefven*, begrensd aan een zijde naast Lijntken weduwe van Willem Hendricks, strekkende tot op de Commerstraat	1591	ORA
Loefven	't erf metten dries daerby en aengelegen inder parochie van Doerne aent *Loefven*, die ene syde Symon van Doerne weduwe, streckende tot op de Commerstraete, d'ander syde van de kinderen Willem Pex tot opten gemeynwech [erfenis fam. Goossens]	1591	ORA
Loefven	een camp land met de houtwas daarop gelegen aan het *Lufven*	1619	ORA
Loefven	Merike dochter Jan Arts Verhaghen bij deijlinge int *Leuven*	1643	DC

Loef	in de *loeff*	1663	VD
Commerstraat	die Commerstraet daer Gevart Custer van Doerne plach te wonen	1528	ORA

De vrouwelijke nakomelingen van Jan Peter Goossens, * ca. 1520, trouwden in de families Dors, Meulendijks, Boers en Jacobs. Die vinden we rond 1650 op de percelen E 90, 100, 106, 121 en 140 alsmede aan de westzijde van de Commerstraat op F 34, 89 en 90. Een Anthonis Wil Hensen uit de tak van Jan 'Hens' Goossens woonde in 1682 op E 111 aan de Commerstraat. Als directe buurman van Jan 'Hens' Goossens wordt aangegeven Wouter Isbouts. Diens vader Hendrick woonde in 1652 op E 116, welk perceel toen nog ongedeeld aan E 111 grensde. Daar E 140 meer uit de erfenis van de Van Doernes/Pegs/Verhees lijkt te komen, ligt E 111 als oude bezitting van de Goossens het meest voor de hand. Dat zal ook het huis geweest zijn waarin Jan 'Hens' Goossens de 'camera scabinorum', d.w.z. de schepenkamer verhuurde. Waarschijnlijk had hij een herberg waarin ook de schepenen vergaderden.

Van het Loefven staan een paar dingen vast: In 1380 omvatte het huis, hof en land en er lag een boomgaard in. In het huis woonde vóór 1380 Gobbelen de Coster en daarna Jan Gevardszoon van Doerne. Het huis lag blijkens latere vermeldingen aan de Commerstraat. Rond 1500 was het bezit van de familie Van Herssel. Aan de overzijde woonde op E 111 Jan Hen Goossens. Op F 23 woonde in 1659 Claes Claes Dors. Die had dat huis geërfd van zijn vader Claes Goorts Dors, van wie we weten dat hij naast De Lou woonde. Pauwels de Lou woonde in 1683 op F-22. Het huis op F 23 zal afkomstig geweest zijn van de priester heer Dierick Dors en daarvóór van diens vader Goyart Dors, die in 1512 naast Van Herssel aan de Commerstraat woonde. (Dat perceel heette blijkens de inschrijving van 1517 "de Knoyart", een term die al evenmin gangbaar is. Waarschijnlijk was de oorspronkelijke vorm -knodaard/knodert- , welk woord door Bahlow wordt afgeleid van -knod-, een moeraswoord, dat bv. ook in Knoden bij Bensheim voorkomt. Dat zou hier in elk geval goed passen.) F 84-87 waren bezit van de familie Pegs. In 1512 heette Loefven ook De Wal -wat ook een waterloop kan betekenen- en grensde het aan de priester heer Dirck Dors. In 1547 loopt er een waterlaat -waarschijnlijk de Wal- doorheen. In 1576 grensde het aan bezit van Goossen heer Goossens en Maes Beks/Peckx/Pegs. In 1591 blijkt het aan de Commerstraat en aan een openbare weg te liggen. Het land wordt in 1572 als 'groes' vermeld. Dat alles past maar op één terrein: de percelen F 17-31 langs de westzijde van de Commerstraat. Op F 23 lag ook een boomgaard en de percelen eromheen worden als groes aangeduid. Met zijn zuidzijde lag het gebied aan de Horststraat.

Het Middelhoogduitse -lûf- betekende 'gat, kuil, afgrond'. Daar dit hele terrein nog in 1955 een meter lager lag dan de oostzijde van de Commerstraat, kan hier in een inzinking goed het Loefven gelegen hebben. De waterlaat of wal die er doorheen liep is (een deel van) de Hellemanse Loop geweest. Het huis in het Loefven wordt voor het laatst in 1591 vermeld. Daarna is er alleen sprake van 'erf' en 'dries'. De naam Loef verschijnt voor het laatst in 1663.

Loefven	F 17-34	KD	1832
Loefven	tussen Stationsstraat, Lage kerk en Julianastraat	KD	2010
Loefven	HGA F-1		
LOKVEN	een akker, genaamd het *Lockven* zoals dit perceel begrensd wordt aan de andere zijde naast Wilbort van den Bogart, aan een einde naast de Lijckweg	1572	ORA
LOMME-AKKER	een akker genaamd de *Lommeacker* gelegen naast de Groene weg	1610	ORA
LOMPERT	een stuck den *Lompert* [wrsch. Liessel] genaempt	1541	OAD
LOKEN	lant geheiten *tloeken*	1478	HP
Loke	ende noch vutten *Loeken*	1503	ORA
Loken	Nog uit een akker geheten 't *Loeken*	1505	HP
Loke	stuck lants, gen. het *Loeke*	1540	ORA
Loke	Item noch wt eenen ecker genaempt het *Loeken*	1546	ORA
Loke	de agro dicto *Loeken*	1579	CE
Lookakker	de helft van de akker genoemd de Pansakker in de *Loockekkeren*	1598	ORA
Lookakker	zuidelijk gedeelte van de Koolhof tussen Groeneweg, Peelstraat en Hogeweg	1832	KD
Lookakker	gebied tussen Spaarne, Schelde, Beerse en Amstel	2010	KD
Lookakker	HGA E-1		
LOO (Vreekwijk)	Johannes de Haseldonc uter *Loe* pro Johannes Diddonis (in kantlijn: relicta est post mortem Luijtgarden et Aleijdis)	1380	HC
Loo	vter *Loe*	1418	HC

Loo	op die Vreeckwijckse ecker gheleghen, gheheyten die *Loo*	1453	CD
Loo	de akker de *Loe* ter plaatse genoemd Vreeckwijk	1464	BP
Loo	Evenals uit een half stuk erfgoed geheten die *Loe* ook aldaar gelegen tussen het erf van Peter vanden Heuvel ex uno en tussen het erf van Dirk Roefs ex alio	1464	BP
Loo	de hereditate uter *Loe*	1551	CE
Loo	de agro dicto *Loeken*	1579	CE
Loo	de agro dicto *Loeken*	1640	CE

Waar dit bos, later bosje -waaruit een akker is ontstaan- heeft gelegen, is onbekend. De Vreekwijkse akkers omvatten ongeveer de percelen E 850 - 902 en F 190 - 243.

LOO (Loon)	een Hoeve die hove te *Loe* te Doerne ter plaatse Loen	1425	BP
Loo	Jan de zoon wijlen Jan Coman en Jan zoon wijlen Dirk Corneij betaalden die aan wijlen Jan Coman uit de hoeve De *Loe* in de parochie van Doerne ter plaatsen genoemd Loon	1426	BP

zie verder onder: Loon

LOOAKKER (Bernem)	in den *loeacker*	1420	HP
Looakker	uyt een stuc lants ter stede geheiten inden *loe ecker*	1425	HP
Looakker	het oude woonhuis met de plak en grond waarop dit huis staat, alsmede de akker die daaraan gelegen is, staande en gelegen ter stede Bersom en begrensd aan een zijde naast zijn broer Aert, verder aan een zijde en een einde naast de gemeente Deurne en het andere einde naast Willem Vereijcken. Met daar bij nog een akker, genaamd de Waterlaat, zoals dit perceel gelegen is aan een zijde naast Willem Vereijcken, aan de andere zijde naast zijn broer Willem, aan een einde wederom naast Willem Vereijcken en het andere einde naast Jan de smet; verder nog een stuk land, genaamd den *Loijecker*, zoals dit perceel gelegen is aan een zijde naast Lijn Vereijcken, aan de andere zijde naast Jan Verhaeg, aan een einde wederom naast Cathalijn Vereijcken en het andere einde naast Eijmert Willekens	1588	ORA

LOON	apud Durne Renzo dimidium mansum et fundum XII den., apud *Lon* XVIII den., apud Escheren mansus integer, ibidem dimidium mansum	1175-1200	CA
Loon	Arnoldus dictus Stamellart, filius quondam Johannis de Bruheze, bona dicta te *Loen* sita in jurisdictione de Durne ac decimam te Liesel cum attinentiis dictorum bonorum ac dicte decime universis tam in humido quam in sicco, in duro et molli consistentibus - que bona ac decima predicte cum dictis eorum attinentiis quondam fuerant Ghevardi de Durne, et que bona ac decima predicte cum eorum attinentiis postea erant domini Arnoldi dicti Vrint, quondam prepositi de Wassenberch, avonculi quondam dicti Arnoldi Stamellart, et in quibus bonis, decima et eorum attinentiis predictis idem dominus Arnoldus quondam prepositus de Wassenberch decessit et que bona ac decima predicte cum ipsorum bonorum ac dicte decime attinentiis universis nunC ad dictum Arnoldum Stamellart pertinent ut idem Arnoldus dicebat, legitime et hereditarie vendidit Everardo de Durne, filio quondam predicti Ghevardi de Durne, (...)November 17	1340	WAM

(Arnold Stammellart, Sohn Johanns von Bruheze, bekennt, seine in der Gerichtsbarkeit von Deurne gelegenen Güter [te Loon] und den Zehnten von Liesel nebst allem Zubehör, welche alle vom Herzog von Brabant zu Lehn gehen, dem Everard von Deurne verkauft und nebst allen hier genannten Mitbesitzern darauf Verzicht geleistet zu haben.)

Loon	Everardus van Dorne, 12 schellingen de bonis in *Loen*, eertijds van de proost van Wassenberch	1340	HC
Joannes van *Loen*, zoon van Katherina		1340	HC
Loon	Arnt Stamelaert zoon van wijlen Jan van Bruheze verkoopt Everhard van Doerne het goed te *Loen* in de parochie van Doerne, alsmede de tienden van Liessel, welke eerder in het bezit waren van Ghevard van Dorne hun vader, de vader van Everard	1341	WAM
Loon	bona dicta te *loen* sita in durne	1341	WAM
Loon	het goed te Loon in de parochie van Deurne	1344	WAM
Johannes Coman de *Loen* Wilhelmo vander Beke patre suo		1380	HC

Loon	de bonis in *loen*	1380	HC
Loon	te *loen*	1390	FS
Loon	de bonis in *loen*	1418	HC
Loon	te *loen*	1420	HP
Loon	den langenacker te *loen*	1420	HP
Loon	ex hereditate sita in *loen*	1421	CR
Loon	ex hereditate sito te *Loen*	1421	CR
Loon	ende noch uyt sommighen goeden inder prochie van Dornen te *loen* gelegen	1421	HP
Loon	ex prato sito apud vinarium de *Loen*	1421	DC
Loon	van enen huyse ende hofe metter erfenisse dair aen gelegen in enen stuc lants geheiten den langen acker (...) allen gelegen ter stede geheiten te *loen*	1423	HP
Loon	een Hoeve die hove te Loe te Doerne ter plaatse *Loen*	1425	BP
Loon	Jan de zoon wijlen Jan Coman en Jan zoon wijlen Dirk Corneij betaalden die aan wijlen Jan Coman uit de hoeve De Loe in de parochie van Doerne ter plaatsen genoemd Loon	1426	BP
Loon	uyt enen stuc lants geheiten den hof metten huyse dair op staende (...) ter stede geheiten te *loen*	1427	HP
Loon	Gevaert van Doerne zoon van wijlen Gevaert verkoopt de hoeve te *Loen*, vroeger van Jan Coman, aan zijn broer Everaert, tezamen met de goederen van wijlen Rogier van Doerne	1427	BP
Loon	ut enen helfte van enen stuc erfs gelegen in der dingbanc van Doerren ter stede geheiten te *Loen*	1429	HP
Loon	Lambert de jonge zoon wijlen Lambert vander Hagen heeft opgedragen aan zijn broers 3 deel in de hoeve tgoet te *Loen* onder Doerne	1436	BP
Loon	Gevart van Doerne zoon wijlen Gevart zoon wijlen Everart van Doerne. hadden in erfpacht gegeven aan Jan Coman hun deel in de hoeve tgoet te *Loen* om 8 mud rog Helmondse maat en 2 voer hooi	1436	BP
Loon	ex hereditate sita de *Loen*	1447	CR
Loon	ex parte de *Loen*	1447	CR
Loon	ex prato sito apud vinarium de *Loen*	1447	DC
Loon	tguet te *Loen*	1436	BP
Loon	de bonis in *Loen* quondam propositi de Wassenberg	1448	CR
Loon	een huis in *Loen* aan de Pedel	1455	BP
Loon	ter plaatse genaamd *Loen*	1457	BP
Loon	Hendrick Everts van Doerne belooft Jonkvr. Lijsbet Jan van Dordrecht weduwe van Henrick van Amerzoijen te vesten in de helft van de grote en kleine tiend van Lijssel en *Loen* ten overstaan van 't leenhof van Echternach	1472	BP
Loon	Uit huis en grond, tuin en aangrenzende goederen gelegen in de parochie van Doerne bij de plaats *Loen*	1481	BP
Loon	1/2 bunder land aan dat *Loen* strekkende tot aan de Pedel	1484	BP
Loon	de bonis in *Loen* quondam prepositi de Wassenberch	1499	HC
Loon	hoeve te *Loen*	1525	HP
Loon	Ffrans Henricx Snoex heeft w+e verc. Gielis Jans Conincxzn.- stuck lants, gel. te *Loen*, UF. gemeyn straet, AF. opte Wyer	1545	ORA
Loon	een ghelaech ghelegen tot Liessel tot *Loen* Twelck hij gecoft hadde van Henrick van Hoeck, daer nu ter tijt op woent Claes Engelen.- inden ierste het huys met de hostat ende die ecker daeraen gel. met den ecke hout dair op ende aen staende, wtgescheyden een hout- noch een ecker geheyten die Goeman, UL. Jan Dierckx, AL. Symon van Beeck	1551	ORA
Loon	de quondam Pomerio site int *Dloenen*	1551	CE
Loon	de bonis in *Loen* quondam prepositi de Wassenberch	1551	CE
Loon	ex parte Johannis Coman de *Loen* pridem Gevardi de Doirnen de bonis te *Loen* quondam prepositi de Wassenberch	1551	CE
Loon	den Ouden Camp naast een stuk land op het *Loon*	1585	ORA
Loon	een huis met hof en hofstad, met een kamp land daarbij en aangelegen, staande en gelegen alhier te Liessel in het *Loon*, begrensd aan een zijde naast Joest Veraelsfort, aan de andere zijde naast Peter Goirtssen, aan een einde naast de ver-		

	koper en het andere einde naast de gemeente	1585	ORA
Loon	goederen gelegen tot *Loen*	1599	ORA
Loon	een akker in het *Loon* aan de Liesselsestraat en genaamd den oudenCamp	1605	ORA
Loon	ex hereditate sita tot *Loen*	1621	PU
Loon	de quondam Pomerio site int *Dloenen*	1638	HC
Loon	vuijt ontrent 17 lopensaeten, soo groes als teullandt aen malckander geleghen tot *Loon* onder Liessel, Utroque L. Jan Eijmbert van Loon, U.F. de kijnderen Gerardt Eijmbert van Loon, A.F. de gemeijnte van Liessel	1643	CR
Loon	vuijt eenen acker genaemt den Cort groot ontrent 1 1/2 lopensaeten geleghen op *Loon* onder Liessel	1643	CR
Loon	Vuijt een heijtveldt op *Loon* onder Liessel geleghen genaemt Bulheijtveldt, A.L. een steeghsken , U.F eenen waterlaet	1643	CR
Loon	vuijt een weijveldt geleghen aen de gemeijnte van *Loon* ontrent den windtmolen van Dornen	1643	DC
Loon	vuijt huijs schuer ende aengeleghen erffenissen onder Liessel ter plaetse genaemt *Loon* soo tuellandt als groes	1643	PU
Loon	vuijt huijs en hoff mette toebehort ende aengeleghen erffenissen op *Loon* onder Liessel, a. f. eenen meswech, a. f. de gemeijn straete	1643	PU
Loon	uyt eenen acker genaemt den hulsbosch geleghen tot *Loon*	1643	ORA
Loon	Uijt ontrent 17 lopensat soo groes als teullant aen malcanderen gelegen tot *Loon* onder Liessel	1678	CR
Loon	Uijt eenen acker genaemt den Coet groot ontrent 10 lopensaten gelegen op *Loon* onder Liessel	1678	CR
Loon	De kerck van Dornen ex petia terre te *Loen*	1678	CR
Loon	huijs, hof, laethoff en eenen dries daer aengelegen op *Loon* onder Liessel	1678	CR
Loon	Uijt een heijtvelt op *Loon* onder Liessel gelegen genaemt Bulheijtvelt, A. L. een steeghske, U. F. eenen waterlaet	1678	CR
Loon	Uyt een weyvelt gelegen aen de gemeynte van *Loon* ontrent den wintmolen van Dornen	1678	DC
Loon	Uijt huijs hoff mette toebehoorten ende aengelegen erffenisse op *Loon* onder Liessel, U. F. eenen meswech, A. F. de gemeijn straete	1678	PU
Loon	Uijt ontrent 17 loopemsats soo groes als teullant aen melkander gelegen tot *Loon* onder Liessel	1754	CR
Loon	Uijt eenen acker genaemt Den Goet gelegen op *Loon* onder Liessel	1754	CR
Loon	De Kerck van Dornen ex petia terre te *Loen*	1754	CR
Loon	Uijt een stuck groes en teullants aen malkanderen gelegen op *Loon* onder Liessel, U. L. Langenakker en Lagen Dries, A. F. de gemeijnstraet	1754	CR
Loon	Uijt huijs hoff laethoff en eenen dries daer aen gelegen op *Loon* onder Liessel, U. F. de gemeijnstraet	1754	CR
Loon	Uijt enen heijvelt op *Loon* onder Liessel gelegen genaamt Bulheijt	1754	CR
Loon	Uijt een weijvelt gelegen aen de gemeijnte van *Loon* ontrent de wintmolen van Dornen, A. F. de gemeijnte voorschreven	1754	DC
Loon	te Liessel aan het *Loon*	1796	OAD
Loon	G 1696	1893	ND

Loon is ouder dan Liessel. Het werd gebruikt zonder lidwoord: "apud Lon" = bij Loon

De uitgang -lo duidt op een open bos, gebruikt voor agrarische doeleinden, zoals veeweiding. "Dit open bos vormde in de tijd waarin het zijn naam kreeg, de kern van de leefwereld van de mens en zijn beroepsuitoefening". (Ter Laak 2005, De taal van het landschap. Pilotproject toponiemen in de Berkelstreek, Rapportage Archeologische Monumentenzorg 123. Amersfoort, ROB., pag. ...., middels Luuk Keunen) -Loon- is de 3e naamval meervoud van -lo- en betekent zoveel als 'bij of in de bossen'. Die bossen lagen zowel meteen oostelijk, waar later het Hulstbos lag, als westelijk aan de overzijde van de weg. Aan de oostzijde was niet veel plaats, want daar begon al gauw de Peel.

Tot Loon behoorden zowel het Bulheitveld, net ten zuiden van de Regenweg aan de weg van Deurne naar Liessel als het Huls(t)bos en het gebied Loon /Koomen net ten zuiden van de voormalige Blokweg (die liep iets ten zuiden van de nieuwe Biezendreef oostwaarts). Er lag in Loon ook een boomgaard en een wijngaard.

De Oude Kamp, waarschijnlijk het oudst ontgonnen deel en dus de historische kern van Loon lag bij G 214-231, d.w.z. aan de oostrand van de weg van Deurne naar Liessel waar die een uitbolling naar het oosten had,

iets ten zuiden van de Regenweg. De voornaamste boerderij - die hove te *Loe*- lag op het meest oostelijke punt van die bolling dwars op de as van de weg. Daar ligt nu nog steeds haar opvolgster!

De localisering van Loon in *Verhaegh, M., Genealogie Verhaegh. Cambria/Cal. USA., 1991, 72* berust geheel op een verkeerde interpretatie van een latijnse registratie. De aanduiding "*de bonis in Loen quondam propositi de Wassenberch*" (lett. 'van het goed in Loon, vroeger van de proost van Wassenberch') is opgevat als "het goed Loon gelegen in de Wassenberch", waarbij Wassenberch abusievelijk werd aangezien voor de Wasberg, nu de Walsberg. Vandaar de vermelding dat de Verhaeghs in de Walsberg op een goed Loon woonden.

Loon	G 156-282 en G 374-435	1832	KD
Loon (gehucht)	langs oostrand van de huidige straat Loon tussen Regenweg en Nieuwstraat	2010	KD
Loon (straat)	Van kruising Liesselseweg/Berktsedijk tot kruising Vossenweg/Hoofdstraat	2010	KD
Loon	HGA G-1		

LOONEIND	weiland gelegen te Liessel, t. p. g. Thoel, aan het *Looneijnde*	1631	ORA
Looneind	een huis en schop met halve hofstad op het *Looneynd* onder Liessel	1655	ORA
Looneind	een akker aan het *Looneyndt* te Liessel genaemd de Hulsbos	1660	ORA
Looneind	't Leeg Huys te Liessel aan het *Looneynd*, een akker genaamd het Heytveld eodem loco, de Dijkakker eodem loco, een akker boven 't Leeg Huys eodem loco	1749	ORA

De Dijkakker zal in De Dijk gelegen hebben, een gebied tussen Bul en Oude Kamp in.

Looneind/Hulstbos	ongeveer G 242-282	1832	KD
Looneind	halverwege Regenweg-Biezendreef	2010	KD
Looneind	HGA G-1		

LOONS GOOR	een stuk erf tot Liessel op het *Loens Gor*	1691	ORA
Loons Goor	erven op het *Loensgoer* en in de Hennehey te Liessel	1691	ORA
Loons Goor	Aan het *Loons Goor*	1718	CD
Loons Goor	aant *Loons Goor*	1728	CD

Het Goor lag noordelijk van het Hulstbos

Loons Goor	G 106-154	1832	KD
Loons Goor	tussen Regenweg en Hoogdonkseweg, ongeveer 200-400 m. oostelijk van Loon (straat)	2010	KD
Loons Goor	HGA G-1		

LOONSE AKKER	den *loenacker* (Liessel)	1663	VD
Loonse akker	Willem en Lambert van Rijt, beiden wonend alhier, gaan een minnelijke en wettelijke erfscheiding en -deling aan van alle vaste goederen te Liessel o.a. de *Loonsen akker* nr 158,	1809	ORA
Loonse akker	bouwland de *Loonsche akker*, G 1451, 1454	1886	ND

identiek aan Loonsveld. *Zie aldaar*.

LOONSTRAAT	een huis, hof en bijbehorende grond, staande en gelegen te Liessel aan de *Loonstraat*	1634	ORA

Aangenomen mag worden dat het hier de weg betreft die ook tegenwoordig Loon heet.

Loonstraat	HGA G-1		

LOONSVELD	G 287 e.o.	1869	ND
Loonsveld	iets westelijk van de knik in de Eeuwselseweg	2010	KD
Loonsveld	HGA G-1		

LOOP	G 454-457	1840	ND
Loop	Van Hoofdstraat bij G 553 naar Nieuwstraat bij G 468	1832	KD
Loop	waterloop iets westelijk van Hoofdstraat van Tramweg naar Nieuwstraat	2010	KD

Bedoeld is het Buntswater. (*Zie aldaar*)

LOOP, NIEUWE	de mola de Rijt ad *nova Fossa*	1448	CR

Een Rijtmolen is verder onbekend. Waarschijnlijk is hier de Molen van Ruth bedoeld. Er waren nogal wat conflicten tussen de bewoners van Hazeldonk en die van Ruth. "Tussen de beide hoevencomplexen ligt immers een

uitgestrekt heideveld doorsneden door een greppel die dienst doet als scheidingssloot tussen de landgoederen." (BKV) De "nieuwe loop" of greppel zal die scheidingssloot zijn geweest.

LOOPAKKER	den *loopenacker*	1663	VD
Loopakker	F 288	1900	ND
Loopakker	akker aan de Vreekwijkse Loop tussen Liesselseweg en Oude Vreewijkseweg	2010	KD
Loopakker	HGA F-1		
LOOPHOUT	B 374, 375 (zie Aan de Loop B 374)	1894	ND
Loophout	aan de Oude Aa iets westelijk van de kruising met de Vlierdenseweg	2010	KD

Dit perceel ligt in de Raetvloed. Daar -hout- een aanwijzing is voor bos en we hier het goed Ter Linden moeten localiseren, zal hier een restant lindebomen gestaan hebben.

Loophout	HGA B-3		
LOOSTREEP	lant den *loestreep*	1434	HP
LOUWERAKKER	E 163	1868	ND

mogelijk verbasterd overblijfsel van de loo-er-akker (?)

Louwerakker	in goed Ten Berge *(zie aldaar)*		

Loybruggen

Bij dit toponiem komt steeds de afwisseling vinarium-vivarium voor. Opmerkelijk is ook dat beide schrijfwijzen voorkomen in één en hetzelfde register, bv. het hertogelijk cijnsboek. Een wijngaard op de plaats van een vijver is echter niet erg waarschijnlijk. Ook het toponiem zelf wordt verhaspeld: Luxbroec = Lubrugghe = Lewbrugghe = Luybroec, en dat ook allemaal in hetzelfde register!

LOYBRUGGEN	Joannes van Rut, van de Swijnsputte, van een wijngaard *(*vinario*)* in **Luxbroec**, 6 penningen (fol. 16 recto); Joannes van der Beke, van een wijngaard, genaamd **Lubrugghe**, 6 nieuwe penningen (bijschrift uit ca. 1380 fol. 17verso)	1340	HC
Loybruggen	de vivario in *luybroec*	1340	HC
Loybruggen	de vivario dicto *lewbrugghe*	1340	HC
Loybruggen	Joannes van Hoescot de Schoolmeester *(Scolasticus)*, 6 nieuwe penningen van een wijngaard (de vinario) genaamd *Lewbrugghe*	1340	HC
Loybruggen	de vivario dicto *lubrugge*	1380	HC
Loybruggen	Jois de Beke de vinario dicto *Lubruggen*	1380	HC
Loybruggen	de *Leubrugghe*	1381	CR
Loybruggen	ex *Loybrugge*	1406	CR
Loybruggen	hoeve genaamd *loybruggen*	1407	HGB
Loybruggen	de vivario dicto *lubrugge*	1418	HC
Loybruggen	ex *loubruggen*	1421	CR
Loybruggen	ex *loybruggen*	1421	CR
Loybruggen	ex *Loybrugge*	1421	CR
Loybruggen	Goijart van Rode man van Margriet, Jacop en Jorden zoon van Jan van de Schaut, bezitten de hoeve *Loijbruggen*	1436	BP
Loybruggen	hoeve *loybrugge*	1445	FS
Loybruggen	Jan van de Scaut bezat de hoeve *Loijbruggen*.	1446	BP
Loybruggen	Jan van der Schaut bezat de hoeve *Loybrugge*	1446	BP

Hubertus filius naturalis Joannis *Louwe*, cijnsbetaler in Deurne 1447 CR

Loybruggen	Wilhelmi filius Hermani de Eijnhouts pro Gevardus dicto Michaelis Regis colonis mortalis hospitalis de Helmont ex *Loybrugge*	1447	CR
Loybruggen	hoeve genaamd *loybruggen*	1447	HGB
Loybruggen	de vivario dicto *Lubruggen*	1448	CR
Loybruggen	vijver *lubrugge*	1494	FS
Loybruggen	de vinario dicto *Lu-Bruggen*	1499	HC
Loybruggen	de vinarum dicto *Lubruggen*	1551	CE
Loybruggen	Jan Thijs Berckers zoen voer Jan Zoene Willem Goerts zoen voir Willeme zoene Willeme Aert Goirts vuyt een(en) vorste gedeelte van een(en) weijer geheijten *Loer*		

	Bruggen voirtijts Willem van Ghent streckende aan die erffs Willems voirschreven metten toebehoerten	1592	CRI
Loybruggen	de vinario dicto *Lubruggen*	1638	HC
Loybruggen	ex hereditate dicta *Loijbruggen*	1678	CR
Loybruggen	't Gasthuijs van Helmont ex hereditate dicta *Loijbruggen*	1754	CR

De oudste vormen Luxbroec en Luybroec wijzen op een afkomst uit -broek- = laaggelegen, moerassige grond, en niet uit -brug-. Dat klopt ook met de vermelding -vivario- = vijver, poel. De vormen -lux-luy-lu-lew-leu-loy-lou-lu- zijn identiek aan de klankontwikkeling van Durne via Doerne naar Deurne. Een identificatie met -loo- = bos ligt hier niet voor de hand. Het Middelhoog-duitse -lîe- betekende 'modder', -lo- = 'vochtige laagte'. Het komt in Duitse plaatsnamen nogal eens voor. Vgl. ook het -Leu-dal met zijn moerassige randen ten zuidoosten van Rochel (met Ursula-molen). In Tongeren /B kwam voor: 1243 Lude, 1266 Luide, 1380 Louwen, 1467 Loy, door Carnoy verklaard uit Kelt. luta = modder, moeras. Anderzijds betekende het Middelhoogduitse -lûf- 'gat, kuil, afgrond'. -Vivario- (ablativus van vivarium = visvijver) komt hier ook voor als 'weijer'
Het is niet zeker dat dit goed in Deurne lag, alhoewel het hertogelijk cijnsboek het wel onder Deurne vermeldt.

LUISAKKER	item een ecker genaempt de *Luijsecker*	1630	MD
LUITERVEN	weiland het *Luiterven*	1869	ND
Luiterven	G 591-593, H 486	1832	KD
Luiterven	Tussen Polderdreef en Leysingweg, 150 m. zuidelijk van de Straatsebaan	2010	KD
Luiterven	HGA G-2		
LUKEBEEMD (?)	Nog uit een eeusel ts geh. in die *Luckebeemd* aen die gemeynstraet	1515	HP
LUTTELMEIJEL	van den Drancke tot Aestappen den gerechten vliet op tot Rut den Rade en van Rut oert den gerechten vliet op tot Sinte Wilboertsput op Luttelmeyel	1367	CCV
Gertrudis de *Luttelmeydel*		1380	HC
relicta heinrici filii gertrudi de *luttelmeydel*		1381	CR
Luttelmeijel	ex bonis de *Luttelmeyel*	1381	CR
Luttelmeijel	Een latijnse akte, waarvan de archivaris een regest heeft gemaakt. Op 5 juni 1393 verschenen in de kapel (capella) van bidplaats (oratorium) van Vlierden Zigerus van Vlierden en Wilhelmus Bras, beide clerici, en Reynerus van Ravenecker als getuigen op verzoek van de edele Henricus Stakenborch van Bergelen en zijn wettige dochter Jutta met haar man Johannes van Beerenghen van Helden. Ten overstaan van deze getuigen verklaart Henricus dat hij ter gelegenheid van het huwelijk van Jutta en Johannes zijn dochter de helft van een mansus schenkt genaamd *Cleijn Meijel* of *Luttel Meijel*, gelegen zowel in de parochie Meijel als in de parochie Dornen. De andere helft van dezelfde mansus verkoopt hij aan zijn dochter. Deze mansus behoorde vroeger aan Arnoldus van Bergelen	1393	HP
Luttelmeijel	hoeve *cleyn meyel* of *luttel meyel*	1396	HP
Luttelmeijel.	ex bonis de *luttelmeijdel*	1406	CR
Luttelmeijel	juxta bonis de *Luttelmeydel*	1421	CR
Luttelmeijel	ende tot Vreecwyc op die beke binnen der prochien van Dornen te leveren (...) uyt den goede ende hoeve geheiten *luttel Meijel* alsoe verre die goede ende hoeve binnen den palen van Brabant gelegen sijn	1424	HP
Luttelmeijel	Uit de hoeve *Luttel Meijel* onder Doeren en Meijel	1427	BP
Luttelmeijel	ex bonis de *luttel meydelle*	1447	CR
Luttelmeijel	ex bonis de *Luttel Meijdelle*	1447	CR
Luttelmeijel	ex bonis de *Luyttel Meyel*	1498	CR
Luttelmeijel	ad locum dictum *luttelmeyel*	1450	HC
Luttelmeijel	V malder roggen op *Luttel Meyel* te heffen	1490	CD
Luttelmeijel	de hoeve in *Luttel Meijel*, half gericht van Doerne, half 't gericht van Meijel	1492	BP
Luttelmeijel	Uijt eenre hoeven die voirtijts Peter Vossen tot Weert toebehoorde ter plaatse geheten *Luttel Meijel*	1495	HP
Luttelmeijel	de IIbus bonaris et tribus quartas partibus unius bonaris ac LVII virgatis vutfangs recepto de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum *Luttel Meyel*	1499	HC

Luttelmeijel	de hoeve tot *Luttel Meyel*	1510	HP
Luttelmeijel	op *Luttel Meyel* inde Heerl. van Meyel ende oeck inde Heerl. van Doertsen	1519	ORA
Luttelmeijel	hoeve *Luttel Meyel*	1525	HP
Luttelmeijel	Aernt Henrics soen alias van Doernen heeft overgegeven aan Jan, zijn broer, zijn recht (...) op 'alsulcke lossingen' van 7 manden rogge goederen geheten tot *Luttelmeyel*	1532	HP
Luttelmeijel	in de hoeve van *Luttel Meijel*	1547	ORA
Luttelmeijel	een stuck beempt gel. aen gheen zijde vanden Moesdijck, gen. den Gansbeempt UF. de gemeynte van Meyel, UL. die hoef van *Luttel Meyel*	1547	ORA
Luttelmeijel	de duobus bonarijs et tribus quartis partibus unius bonarij LVII virgatis uijtfanck receptis de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum *Luttel Meijel*	1551	CE
Luttelmeijel	een stuk groesveld gelegen alhier te Deurne aan de *Luttel Meyel*	1590	ORA
Luttelmeijel	erfgoederen te Deurne en te *Luttel Meyel*	1632	ORA
Luttelmeijel	de duobus bonarijs et tribus quartis partibus unius bonarij LVII virgatis uijtfanck receptis de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum *Luttel Meijel*	1638	HC
Luttelmeijel	Vuijt huijs en hoff ende aengeleghen erffenisse op *Luttel Meijel* groot ontrent 17 lopensaeten, U.L. de gemeijne straete, A.L. verscheijdene eeuselen toebehorende (ver)scheide persoonen, U.F. de Meijbempde, A.F. de gemeijnt van Meijel	1643	CR
Luttelmeijel	Uijt huijs hoff ende aengelegen erffenisse op *Luttel-Meijel* groot ontrent 17 lopensaten, U.L. de gemeijne straet, A.L. (ver)scheijde Eeuselen toebehoorende (ver)scheijde persoonen, U.F. de meijbemden, A.F. de gemeijnte van Meijel	1678	CR
Luttelmeijel	Uijt een huijs hoff en aengelegen erffenisse op *Luttel Meijel* groot ontrent 17 loopensats, U. L. de gemeijne straete, A. L. verscheijde eeuselen, U. F. de meijbempden, A.F. de gemeijnte van Meijel	1754	CR

Waar een Klein- of Luttel-Meijel is moet ook een Groot-Meijel zijn (geweest), net als Groot- en Klein-Bruggen en Grote en Kleine Bottel. Groot-Meijel zou vanuit een Einzelhof uitgegroeid kunnen zijn tot een heerlijkheid, waarbij Luttel-Meijel dan een afsplitsing van Groot-Meijel geweest zou kunnen zijn. Het grenspunt St. Willibrordusput lag in 1367 op Luttel-Meijel. De helft van de hoeve Luttel-Meijel lag op Meijels grondgebied. "Uit de oudste schriftelijke vermeldingen van 1325 en 1365 blijkt, dat het belangrijkste gebied van Meijel, het oude Medelo dus, tegen de grens met Deurne ligt nabij de St. Wilbersput". (Stelling van Heemkundever. Medelo uit Meijel) Dit klopt in elk geval met de gedachte aan een oorspronkelijke hoeve (Groot-)Meijel als oorsprong van de heerlijkheid Meijel.

Luttelmeijel	ten noorden en en ten zuiden van de Willibrordusput op I 589	1832	KD
Luttelmeijel	HGA I-2		

MAASAKKER (Breemortel?) en een stuk land genaamd de *Maesakker* daar gelegen tusse het erfgoet van de Espe en tussen de erfgenamen van wijlen Gerard van Os, strekkende van Willem van Beke en het erf Jan Krakelaert en Marcelis Amelis Zijsen tot aan het Stappenpad. 1451 BP

Willem Hendrik Maess van Ghemert, 1452 mede-cijnsbetaler van Stakenborg in Deurne (Maess = Bartholomaeus-zoon of Thomas-zoon)

Maasakker	een huis met de hof en de hofstad zoals die afgepaald is, met de helft van de *Maesecker* en de helft van de Groene ecker aan de zijde van de hofstad	1566	ORA
Maasakker	een stuk land, genaamd de *Maesecker*, begrensd aan een zijde naast de straat, aan de andere zijde de gemeentepat	1589	ORA
Maasakker	een stuk land alhier gelegen en genaamd den *Maesecker*, aan een zijde naast het kerkpat, aan het andere einde de straat	1589	ORA

Het is niet onmogelijk dat de Maasakker naar een eigenaar met de naam Bartholomaeus of Thomas is genoemd.

MAGDALENA-AKKER	den *madeleenen acker*	1663	VD
Magdalena-akker	in den *madeleenen acker* [bij Grooten Acker']	1701	VD
Magdalena-akker	ackerland genaamd Den *Madalinen acker*, maatboek nr 117, gel. in 't Kerkeijnd, EE de Weijstraat	1759	ORA

Met de "Weijstraat" is hier de Weijerstraat bedoeld (*zie aldaar*), het noordwestelijk verlengde van de Vloeiakkerschestraat, en daardoor identiek met de Oude Bakelseweg.

man

Volgens Beijers/Van Bussel zou -man- een 'personifiërend' element zijn. Afgezien van de vraag, wat men met deze opmerking aan moet, lijkt het er in Deurne in elk geval sterk op, dat -man- hier de zeer oude betekenis van -sloot, beek, waterloop- heeft. De Deurnese 'man'-namen geven ofwel waterlopen aan ofwel groeslanden die vlak bij waterlopen liggen:

waterlopen:	Bosman 1, 2 en 3
	Basman
	Goorkensman
	Helleman
groes bij waterloop:	Bakerman
	Bate(r)man
	Berkman/Berkerman
	Boterman 1
	Boterman 2
	Dorschman
	Geldeman
	Hardeman
	Hanenman
	Roosterman

een stuk weiveld geheten den Marsman te Vlierden-Bergelen. HP 1630

Overal in Brabant (en ook wel daarbuiten) komt men de naam 'IJzeren Man' tegen. Altijd wordt daarmee een ven bedoeld. Ook in Deurne ligt een IJzeren Man, een moerassig gebied en waarschijnlijk dus overblijfsel van een vroeger ven. Daarnaast is er de Bosman 2, naam van een ven bij Bruggen. Op grond van de herkomst van de naam Dortmund uit -throtmanni- = "nederzetting aan het gorgelende water" (-man- = beek), alsmede de hierboven genoemde waternamen met het element -man- mag aangenomen worden dat deze oude betekenis in Deurne van betekenis is geweest. (*Zie verder: SMH*)

MANBRAAK	uten goede geheiten den *manbraeck*	1439	HP
Manbraak	wt camp erfs met toebeh., gen. die *Manbraeck*, UL. Frans Smeets cum alys pluribus, AL. Henrick sBerckers, UF+AF. Gemeynte	1541	ORA
Manbraak	uit een huis met erfenis genaamd die *Manbraeck*	1552	HP
Manbraak	een kamp erfs genaamd de *Manbraeck* gel. naast het erf van Frans de Smet	1576	ORA
MAN, IJZEREN	E 396,	1872	ND
Man, IJzeren	noordrand Geyserstraat tussen Indumastraat en Energiestraat	2010	KD
Man, IJzeren	HGA E-2		
MANSUS	Ten overstaan van deze getuigen verklaart de edele Henricus Stakenborch van Bergelen dat hij ter gelegenheid van het huwelijk van Jutta en Johannes zijn dochter de helft van een *mansus* schenkt genaamd Cleijn Meijel of Luttel Meijel, gelegen zowel in de parochie Meijel als in de parochie Dornen. De andere helft van dezelfde *mansus* verkoopt hij aan zijn dochter. Deze mansus behoorde vroeger aan Arnoldus van Bergelen	1390	HP
mansus	*mansus* cleyn meyel of luttel meyel	1393	HP
mansus	Domicella Margareta relicta cum liberis VI IIbus Everardus de Doirnen Johannes filius dno Henrici Taeij militis pro *manso* int Haegheijnde	1551	CE
mansus	de centum LXXI virgatis uijtfanck sitis iuxta *mansium* de Moesdijck receptis anno XIIII LXXXI	1551	CE

In al deze gevallen is -mansus- gebruikt in de betekenis van 'hoeve'.

MARKTVELD	aant *Mert Veld*	1763	ORA
Marktveld	Hendrik de Vet, wonend alhier, verkoopt aan Ansem Kuijpers, wonend alhier huis, hof en aangelag, gestaan en gelegen alhier in 't Kerkeijnd aan 't *Merktvelt*, beide zijden de gemeene weg	1763	ORA
Marktveld	Is bij vergadering goedgevonden en geresolveert om op het *marktveld* alhier te laten maken een put en pomp met twee zwengels en kraenen, (....) Zullende het metzelwerk door Peter Dirk van de Mortel moeten geschieden en de put moeten wor-		

	den laten graeven door het Rot van Kerkeynd.	1792	OAD
Marktveld	Bij deze kerk, die op het *Marktveld* is, waaröp men voor weinige jaren ene pomp ten gebruike der inwoners gebouwd heeft, en waarop jaarlijks twee markten worden gehouden, staan de huizen digt bij elkanderen, gelijk ook verder zuidwestwaards, waar de Roomsche kerk ligt	1808	MH

Dit Marktveld werd goed onder controle gehouden, getuige de route die de nachtroeper moest volgen: [tussen haken de huidige benamingen] *Beginnen ieder uur aan de Watermoolen, tot de brug van het Klyn Kasteel* [aan de noordrand van het terrein, aan de laan tussen watermolen en Klein Kasteel], *en van daar door het Haageind voorbij de Prins* (nu de boerderij in de bocht, waar het Haageind Kruisstraat gaat heten] *en vandaar* [via de Kerkstraat] *tot de Swaen* [op de Markt], *en zo vervolgens over de Korte Steenweg* [Martinetstraat] *naar het Kerkenhuys op de Beestemarkt* [Lagekerk], *en langs den Heuvel* [Heuvelstraat en via Zandbosweg] *naar het Marktveld terug, en zo na de Kruysstraat wederom tot aan de Prins*. [begin Haageind] 1794 OAD

Marktveld	Op de plaats van de huidige Markt	2010	KD
Marktveld	HGA C-4, D-1 en E-1		

MAST	een last op twee beemden, een genaamd die *Mast*, zoals dit perceel begrensd is aan een zijde naast wijlen de Vrouwe van Deurne, aan de andere zijde naast Maes Daniels, aan een einde naast Lambert Gosens en het andere einde naast de Gemeente. De andere beemd is genaamd den Commerbeemd	1570	ORA
MASTBROEK (Heiakker)	een erfgoed genaamd het Mastbroeck	1551	NP
Mastbroek	de helft van een euselvelt in de Huecht gelegen en genaamd het Mastbroeck	1575	ORA
Hoogte	D 391 (Heiakker)	1852	ND
Mastbroek	tussen Kleine Vos en Koninginnepage	2010	KD
Mastbroek	HGA D-1		
MASTKOOI	enen beemde in die *mastcoye*	1420	HP
MASTPOEL	land die *mastpoel*	1396	HP
Mastpoel	Evenals akkerland ter plaatse genaamd *Maspoel* tussen de gemenen weg en AZ tussen erf van Jan de Bruijn AZ en EE strekkende vanaf erf wijlen Gevaert vande Zijlberg	1485	BP
MAUWERT (Vreekwijk)	enen ecker geheyten het Vlaslant, gel. tot Vreeckwijck omtrent den *Mauwerts*	1502	ORA

een stucken lands, gel. ter stede den Groenen wech in die Vreeckwijckse ecker, UL. erf. Jan Snabben voers., AL. relicta quondam Jan *Mauwerts* cum pueris, UF. erf. Jan Roeymans, AF. gemeyn wech 1505 ORA

Mauwert	alsulcke mud roggen als Peter *Mauwerts* eertijts gevest heeft Willemen van Doertsen voer Scepenen van Doertsen inden *Mauwert*	1518	ORA
Mauwert	vut eenen stuck erfs, gel. ter steede Vreeckwijck, gen. den *Mauwert*	1518	ORA

vut een stuc erfs metten tymeragien daer op staende cum suis attimentijs geleghen inde Parochie van Doertsen ter stede Cranenmortel, UL. erf. der erfgen. Jan *Mauwarts*, AL. erf. toebeh. der hoeve van Esp, UF. erf. der erfgen. Jan Mauwarts m.m.a. 1519 ORA

Willem wittige soone Jan Mauwers houdt te leen een stuk saijlants 1531 HAR

Uit de inschrijving van 1518 blijkt dat Peter Mauwerts ook de naamgever van het erf genaamd de Mauwert was. Het moet op de Vreekwijkse Akker gelegen hebben. Belendend waren waarschijnlijk de Groeneweg en de Kranenmortel, goederen die aan de hoeve Esp toebehoorden, ergenamen van Jan Snabben en van Jan Rooimans. Het kan dan alleen (een deel van) de percelen E 490-491 en E 456-461 betreffen, maar zeker is dit niet.

MEER

Een stuk land, besloten door een gracht of een kant met struikgewas. Te Beersel was het woord nog in de 16e eeuw een synoniem van "akkerscheiding, grensteken". (Dewolfs, Ed., Tienen. In: Oostbrabants(ch)e Plaatsnamen, 1941, 48). De gewone betekenis van -meer- = ingemeerd, omheind land. (Lindemans, J., Beersel. In: Brabantsche Plaatsnamen, 1935, 28). Ontstaan uit mnl. -meer- = grenspaal, grensscheiding, grens, later 'afgepaald, d.i. omheind bouwland, semantisch verwant met 'kamp' en 'look'. (Molemans, J., Kleine-Brogel. In: Limburgse Plaatsnamen, 1974, 50). -Meer- = grens (Helsen, J., Plaatsnamen der Antwerpsche Kempen, 1938 ,20).
Meer kan ook afgeleid zijn van het Germaanse *mari-, dat ‘waterplas’ betekent.

MEER (Liessel)	Item sal den voors zegde Heere van Leefdaal, Sijnen erven ende nakomelingen hebben en behouden het water, genoemt het *Meer*, gelegen ontrent de Donschot, tot een viswater	1656	CD
Meer	Een stuk groesland genaamd de *Meer*	1692	ORA
Meer	groes genaamt de *Meer*, op maatboek nr 1086	1765	ORA
Meer	Willem en Lambert van Rijt, beiden wonend alhier, gaan een minnelijke en wettelijke erfscheiding en -deling aan van alle vaste goederen te Liessel o.a. groes genaamd de Meere nr 118	1809	ORA
	In 1832 heette perceel G 1169 in de Donschot nog steeds Het Ven, alhoewel het geen water meer bevatte en dus waarschijnlijk groesland was.		
Meer	G 1169 (?)	1832	KD
Meer	ongeveer waar de Donschotseweg de Oude Aa kruist	2010	KD
Meer	HGA G-4		
MEERAKKER	den *meeracker*	1663	VD
MEERGRAAF (Breemortel?)	Item een sester lants omtr. gel. aende *Meergraeff* te Vreyckwijck	1547	ORA
Meergraaf	een stuk land, genaamd de *Meergraeff*, begrensd aan de andere zijde de gemeentelijke waterlaat	1589	ORA
Meergraaf	Met nog een stuk land, genaamd de *Meergraeff*, zoals dit perceel alhier gelegen is en begrensd wordt aan een zijde naast de mededeler, aan de andere zijde de gemeentelijke waterlaat, aan een einde naast Cornelis Goloffs en het andere einde naast Thijs van den Bottel	1589	ORA
MEERKE	ex pecia terre dicta *meerken*	1450	HC
Meerke	ex pecia terre dicta *Meerken*	1450	HC
Meerke	ex pecia terra dicta *Meerken*	1551	CE
Meerke	ex agro dicto *meerken* et hofstadt	1579	CE
Meerke	ex agro dicto *Meerken* ende hoffstadt de hereditate dicta hove	1579	CE
Meerke	van eenen acker geheeten *Meerken* ende Hostad	1640	CE
Meerke	bouw- en weiland het *Meerke* (G 283)	1886	ND
Meerke	bouw- en weiland het *Meerke* (G 1737)	1890	ND
	Daar het Meerke al in 1450 als 'pecia terre' wordt aangeduid was het toen al geen water meer, zo het dat al ooit was. Hier zou het dus de betekenis van 'akkerscheiding, grensteken' gehad kunnen hebben. Het ligt in elk geval aan de uiterste oostrand van het Hulstbos, daar waar de Eeuwsels begonnen, dus op een afscheiding.		
Meerke	G 283	1832	KD
Meerke	100 m. zuid. van Regenweg, 200 m. oost. van Loon	2010	KD
Meerke	HGA G-1		
MEIBEEMD (Moostdijk)	een zeker heiveld en groesveld, gelegen alhier bij de Mostdijck in de *Meijbeemden* aan de gemeentestraat te Deurne, aan de andere zijde naast het erf van Jans in den Ekelcamp en aan het einde naast Peter Gobelen	1574	ORA
Meibeemd	Vuijt huijs en hoff ende aengeleghen erffenisse op Luttel Meijel groot ontrent 17 lopensaeten, U.L. de gemeijne straete, A.L. verscheijdene eeuselen toebehorende (ver)scheide persoonen, U.F. de *Meijbempde*, A.F. de gemeijnt van Meijel	1643	CR
Meibeemd	in de *meijbemt*	1663	VD
Meibeemd	een perceel land in de *Meijbeemden*	1808	ORA
Meibeemd	bouwland de *Meibeemd* (I 657)	1844	ND
Meibeemd	bouwland de *Meibeemd* (I 719)	1844	ND
Meibeemd	I 597-681	1832	KD
Meibeemd	oostelijk van de Keulse Baan tegenover de monding van de Paalberg	2010	KD
Meibeemd	HGA I-2		
MEIDERIJVELD (Liessel) [bij de Vlemminxdijk)	Item den halven chyns gaende vuyt het *Meydereyvelt*	1634	ORA

MEIELMANSBEEMD	*meyelmansbeempt* ter stede geheyten stryp	1495	DNB
Meielmansbeemd	Margriet en Maria wettelijke dochteren van Arnt Dircx Snoecx hebben beleent den beempt geheijten *Meijlemansbeempt* groot een buender gelegen tot Strijp (Breemortel)	1521	HAR
Meielmansbeemd	Heijlwich, weduwe Daniel Melis Mauwers houdt leen nae doot haer man van een bempt geheijten *Meijelmansbeempt* omtrent een buender, hieruijt drie mudde rogge	1556	HAR

De Breemortelse Strijpen lagen op E 856-861. Iets noordelijk daarvan lag de IJzeren Paal waar de Mauwerts in elk geval bezit hadden. Deze beemd zal tussen de Strijpen en de IJzeren Paal gezocht moeten worden, dus bij

Meijelmansbeemd	ergens tussen E 861 en E 868	1832	KD
Meijelmansbeemd	oostelijk gedeelte Voltstraat	2010	KD
Meijelmansbeemd	HGA E-2		

Leyta, vrouw van Theodoricus van *Meyel*, zoon van Stine, 15 penningen; later: Heila, haar dochter, en Theodoricus; haar broer Joannes, zoon van Theodoricus van *Meyel* en zijn kinderen; Lemmen van *Meyel*, 18 penningen; idem pro Joes filio Theodorici de *Meijel* 1340 HC

MEIJEL	de bono supra *meyel*	1340	HC
Gertrudis de *Luttelmeydel*		1380	HC
Meijel	de bonis supra *meyel* dictis heytrak	1380	HC
relicta heinrici filii gertrudi de *luttelmeydel*		1381	CR
Marcel Scoenleen schoonzoon van Scoen IJda van Doerne en Henrick *Meijelmans* te Vreecwijk		1382	BP
Henrick *Meijelman* zoon wijlen Willem van Buttel en de kinderen Willem en Jut		1390	BP
Meijel	de II virgatis vuijtfanck receptis anno XIIII LXXXI sitis inter *Meijel* et Moosdijck	1551	CE
Meijel	tot *Meel* (Meijel) in het overquartier van Gelderlant	1711	ORA
Meijel	Voor schepenen van *Meijll* verscheen Gertruij Janssen Hickspord	1759	OAM
Meijel	en oirconde geteekent tot *Meijl.* A. van den Steen scholtis	1789	OAM
Meijel	ongeveer twee bunderen groot en gelegen te *Meijll*	1793	OAM

Uit de rekening van kerkmeesters van de parochiekerk in Deurne uit 1633 "Frans Willems door erfdeijlinghe aengecomen een mud roggen wonende tot Meil". Op een kaart uit ca. 1650 komt kortweg de vorm Myl voor, wat overeenkomt met de huidige dialectische uitspraak -mijl- in de omgeving.
Door de vermelding “relicta heinrici filii gertrudi de luttel*meydel*” in het helmondse cijnsregister van 1381 blijft er voor de herkomst van de naam Meijel geen andere mogelijkheid over dan het door de Heemkundekring Meijel gepromote “Medelo”. De d-syncope is een normaal verschijnsel: weder > weer, broeder > broer, enz.

MEIJELSE LOOP	den Moosdijk, de *Meijlseloop*	1832	OAD
Meijelse Loop	de *Meijlsche loop*	1841	NAD

MEISTRAAT	Is ter vergaderinge voorgebragt, dat dewijl de schouwe alhier over de *Meystraat* gedaan is, en dezelve straat noodwendig diende verhoogt en opgezand te worden, gelijk zulx dan nu ook volgens desweegens gedaane publicatie geschied is. Dan dewijl over deselve straat een waterlaat is loopende, waarover geen brug geleegen is. Zo is bij de vergaderinge goedgevonden en geresolveert, op voorgekomene klagten der geerfdens aan de voors. Meystraat geleegen, over deze loop off waterlaat aldaar een houten brug met steene muurtjes, voor reekening van de Gemeente, door den metzelaer Peter van de Mortel te laten maeken en wel zo spoedig als zulx zal kunnen geschieden. En het hout daartoe benodigt vanweegens deze Gemeente daartoe te leeveren.	1789	OAD

Wat nu in de Neerkant Meistraat heet heette in 1832 "Weg van de Schelm naar Meijel". Daar liep geen waterloop langs terwijl dat bij de huidige Keulsebaan wel het geval was.

Meistraat	Van I 778 naar I 740	1832	KD
Meistraat	Nu in de Neerkant Dorpstraat en Keulsebaan	2010	KD
Meistraat	HGA I-2		

MEKKERMAN	den *meckerman*	1663	VD

MELIS SCHERENKAMP	in *melis scherencamp* op vreeckwyck	1470	CD
Melis Schizenkamp	uyt enen stuck lands ende uyten huyse daer op ende aen staende, gheleghen in der prochien van Doerren, ter stede gheheyten Vreeckwijck, in *Melis Schizencamp* wylneer	1470	CD
MELUWE	duabis partis dictis *meluheze*	1381	CR
Meluwe	gheen *Melu* [deel van de 'onderpande die behoren totten goede ten hovel' in Vlierden]	1406	HC
Meluwe	item een stuc lants geheiten die *meluwe*	1430	HP
Meluwe	ex pecia terre op die *Melu*	1445	VBP
Meluwe	ex agro dicto die *meluwe* ex pecia terre in den eeckhoff	1473	VBP
Meluwe	uut enen stuck lants geheiten dat *meleutken* inden gericht van Vlierden	1481	HP
Meluwe	uut enen stuck lants geheiten dat *Meleutken* [Vlierden]	1487	OAV
Meluwe	land genaemd den *meluacker*	1521	VBP
Meluwe	den *Meelluwe*	1525	HP
Meluwe	een stuck eckerlants geheiten die *meluwe*	1533	OAD
Meluwe	een stuck lants geheiten die *meellu*	1538	HP
Meluwe	een stuck lants geheiten die *Meelluwe*, e.z. Willem Verheeze, a.z. Jan van den Ravenacker, e.e. den goede ten Haenacker, a.e. Willem voirs	1538	HP.
Meluwe	uyt een stuck lants geheiten dat *mileucken*	1562	HP
Meluwe	ex petia terre op die *melu*	1577	VPB
Meluwe	uyt eenen acker eertijdts de *meluen* nu den hardtsenacker genaemt 5 lop., e.z. de weduwe Willem Claes Verhees, a.z. de erfgen. Lambert Willem Dircx Verschout, e.e. de erfgen. Willem Claes Verhees, a.e. den hooghenwech	1643	ORA
Meluwe	ter plaetse genaemd de *Melue*, gelegen ter plaetse in de Hooge Acker	1699	HP
Meluwe	Landerijen onder Doerne: Eenen acker gelegen in de Melijkse ackers heeft niets mogen gelden - memorie	1730	AGK
Meluwe	land genaamd de *Melue*	1772	OAV
Meluwe	teulland genaamd de *Melue*	1773	OAV
Meluwe	teulland genaamd de Klijne *Meleu*	1773	OAV
Meluwe	de Lange *Meluwe* te Vlierden	1825	ND

De Eikhof -waar de Meluwe in 1473 deel van uitmaakte- lag voornamelijk op Vlierdens grondgebied, tegen de Oude Aa aan, maar delen ervan lagen in het Deurnese Vloeieind. Voor minstens een deel van de Meluwe gold dat Deurnese aandeel in 1730 ook.

Voor de betekenis zie Ter Laak, 48: Oud-Engels malwe: ‘a gravel ridge, en *malgr: ‘gravelly or stony place’

MERLENBERG	aan de *Mellenberg*	1802	RRD
Mellenberg	D 737	1855	ND
Melgenberg	D 963, 987, 989, 990	1870	ND
Merlenberg	D 931, 933	1901	ND
Merlenberg	Bouwland De *Merlenberg*, kad. sectie D nr. 935	1922	NL
Merlenberg	D 934-938	1832	KD

De percelen D 987-990 lagen er pal westelijk van en hoorden er aanvankelijk niet bij.

Merlenberg	Merlenbergseweg tussen Halvemaandijk en Ommezwanksedijk	2010	KD
Merlenberg	HGA D-2		
MERENMORTELL	enen ecker gheheyten die Egensteghe (...) streckende metten enen eynd van enen ghemeynen voetpat aldaer gaende al op die ghemeynt aldaer, gheheyten den Merenmortell	1478	CD

Het pad Egensteeg kruiste de Kroondertstraat en de Weijerstraat en liep verder zuidwaarts naar de Blaakt.

MERENVOORT	een jaarlijkse pacht van 8 mud rogge, zo wij Schepenen verstonden. Voortkomende uit het goed ter *Merevoirt*, daar nu ter tijd opwoont Ruth Jan Rutten Cluijtmans	1566	ORA
MERSMANSSTRIJP	de agro sitis in *Mersmans Strepe*	1448	CR
Mersmansstrijp	de agro sito in *mersmansstrepe*	1450	HC

MESTWEG (Heiakker)	een akker gelegen te Deurne in de Hoichde, het andere einde op de *Mestweg*	1608	ORA
Mestweg	over D 384 en 385 naar de zuidhoek van het terrein van het Klein Kasteel	1832	KD
Mestweg	Van kruising Meent-Vliersingel naar Appeldijk ter hoogte van Korhoender	2010	KD
Mestweg	HGA D-1		
MESTWEG (Vreekwijk)	stuk akkerland ter plaatse aen den Iseren Pael, a.e. den gemeijnen *mistwegh*	1685	ORA
Mestweg	pad langs E 396-399	1832	KD
Mestweg	van Geyserstraat iets westelijk van de Energiestraat noordoostwaarts naar de krui-Dr. Hub. van Doorneweg - Kranenmortelweg	2010	KD
Mestweg	HGA E-2		
METSERT	Item eem stuk teulland genaamd *Metsers* Acker	1693	ORA
Metsert	teullant den muencken acker of *metsert*	1701	VD
zie verder: Monnikenakker			
MEULENDIJKSHAAG (Liessel)	hun aandelen in een beemd, zijnde een 1/4 gedeelte van de Grote Haige in Liessel, begrensd aan een zijde naast de Snijdershaige en aan de andere zijde de *Molendijcx Haige*	1569	ORA
MIDDELBERKEN	weiland de *Middelberken* (C 850)	1880	ND
Middelberken	weiland de *Middelberken* (C 1192)	1882	ND
Middelberken	C 201	1832	KD
Middelberken	Tussen Middelberken en Kouterdreef	2010	KD
Middelberken	HGA C-2		
MIDDELKLAMP, KLEINE	E 751 - 987 Van Breemortelweg tot Peelstraat	1832	KD
Middelklamp, kleine	Gebied Liesselseweg - Breemortelweg - Rapenweg - Energiestraat- Donge- Weerijs - Schelde - Zaan - Amstel	2010	KD
Middelklamp, kleine	HGA E-2		
MIJTMORTEL	een akker gelegen in de Zeilberg omtrent de *Mijtsmortel*	1601	ORA
Mijtmortel	een stuk land genaamd de Pijnecker, gelegen omtrent de *Mijtmortell*	1606	ORA
Mijtmortel	akker de Weyecker, gelegen aan de Zeilberch omtrent de *Mijtmortel* aldaar	1606	ORA
Mijtmortel	den *Meijtmortel* [bij Leemstuck]	1701	VD
Mijtmortel	Een klamp grove en smalle tienden genaamt de *Meijtmortel* (voormalige Echternachse tienden)	1810	ORA
Mijtmortel	land de *Meitmortel* (D 219)	1833	ND
Mijtmortel	land de *Mijtmortel* (D 238)	1890	ND
Mijtmortel	D 219-238	1832	KD
Meitmortel	dennenbosch de Meetmortel , sectie D nrs. 222, 228, 229, 230 en 231	1925	ND
Mijtmortel	gebied van Dopheide langs Veenmossingel-N/Z naar Peelschol	2010	KD
Mijtmortel	HGA D-1		
MILBERKEN	ex *milbercken*	1465	CR
Milberken	ex *Milbercken* q(uondam) Gevardi de Fluvio	1621	PU
MILHEEZE	die eeschen bij *mylheze*	1445	FS
Milheeze	ad locum dictum *milheze* dat legzeelke	1450	HC
Legzeelke	van legge zeegelkensberch [Milheeze]	1481	CBM
Legzeelke	de II bus bonaris et tribus quante partibus unius bonaris utfanck recepto de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum *Milheze* dictus dat Leegzeelken (bezit van Iwan de Mol en daarvoor van Margaretha, weduwe van Everard van Doerne)	1499	HC
Milheeze	Jan Eynss junior heeft w. overg. Dno. Joes Leonardi een jairl. erfc. van 20 st. (Lichtmis)- wt camp erfs cum ed., gel. tot *Milheze*, UL. Joerden Belien, AL. gemeyn straet, UF. Goyart Scolaster, AF. die Ugelmeerselstraet	1539	ORA

Milheeze	de IIbus bonarijs et tribus quartis partibus unius bonarij vuijtfanck receptis de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum *Milheze* dictis dat Leegszeelken (bezit van Iwan de Mol en daarvoor van Margaretha, weduwe van Everard van Doerne)	1551	CE
Milheeze	Ariaan Ruth Swerts verkoopt bij deze aan Jan Aerts van Milheze een stuk euselveld, gelegen in de Heerlijkheid Deurne, terstede *Milheze*, begrensd aan een zijde naast de Heer van Deurne, aan de andere zijde naast het Convent van Binderen en het einde naast de Gemeente	1574	ORA
Milheeze	een huis met camp land en toebehoren te Bakel genaamd *Milheze* neven erfe Thonis Crueynen en erfe Gevert van Doerne (a.z./e.e.) en voorts op erfe Corstiaen genaamd op de Hoeve en op den Harthsthen Wech en erfe Jan Noijen	1585	HP

Bahlow: Miehl = idg. mil = week, moerassig, ook beek in zo'n gebied.
Het geslacht Van Doerne had vanouds bezit in Milheeze net ten noorden van de Kaweise Loop, westelijk van de Hoevensebaan. *Zie: Legzegel*

MILHEEZER BUSEN	heide bij de *Milheezer Busen*	1892	ND
Milheezer Busen	H 22	1832	KD
Milheezer Beuzen	Tussen Kaweise Loop en Duifweg, ca. 500 m. oostelijk van Milheezerweg	2010	KD
Milheezer Beuzen	HGA H-1		
MILLE	dat cleyn *milleken*	1471	FS
Mille	uten cleynen *mylle*	1481	CBM
MISTWEG	*zie Mestweg*		
MOERAKKER	een ecker aenden IJseren pael genaamd den *Moerecker*	1542	ORA

molens

Bij de molens in Deurne moet rekening worden gehouden met het volgende. Oorspronkelijk was er een wateroliemolen aan de Vlier, vlak ten oosten van de Kerkeindseweg. In 1384 wordt die genoemd als nieuwe watermolen. Daarvóór moet er dus ook een molen zijn geweest en dan waarschijnlijk aan de Molenhof, verder stroomafwaarts waar de Vlier in de Kaweise Loop uitmondt. Die molen is spoorloos verdwenen, alhoewel een hoeve aldaar tot op de dag van vandaag Molenhof heet. Van de watermolen aan de Kerkeindseweg wordt in 1427 vermeld dat Art de Oude die had bezeten en diens goederen lagen bij het Burgske (*zie aldaar*) aan de Kerkeindseweg. Als de Van Doernes eind 14^{e} eeuw naar het Haageind verhuizen en daar 2 kastelen bouwen, leggen ze daar ook een nieuwe watermolen aan, op de plaats van de huidige watermolen aldaar. Dat was dus weer een verhuizing stroomopwaarts, om wederom onderlopen van goed akkerland te voorkomen. De watermolen aan de Kerkeindseweg verviel allengs. Bewaard bleef wel een hoeve aldaar, die de naam de Oude Molen droeg en rond 1700 nogbestond.. Daarnaast was er een windmolen op het Heieind. Toen de Vrouwe van Deurne rond 1555 een nieuwe windmolen liet installeren ter vervanging van de oude, moest die weer worden afgebroken op last van de eigenaar van de Bakelse molen. De nieuwe molen zou te dicht bij Bakel komen te staan en hem teveel concurrentie aandoen. De afgebroken molen werd in Vlierden weer opgebouwd.

MOLEN (Heieind)

Elizabeth, dochter van Joannes *Molners* (Moldendinarius)		1340	HC
Joannes *Molners* (Molendarius),		1340	HC
Joannes *Molners* (Molendinarius), zoon van Stalboems		1340	HC
Molen	de *windmolen* Dirck Scout	1376	BP
Molen	de *windmolen* Willem van Beest, Gerit van Amstel, Dirck van Overscoet	1390	BP
Joannes *molendinario*		1380	HC
liberi Elisabeth filia Jois *molendinaro*, de hereditate sita ter Heijden		1380	HC
Arnoldus *multoris*		1381	CR
Christianus filius Arnoldi de Dumo (Verhagen)		1381	CR
Molen	*molendino* de Doerne	1390	VBP
Molen	*molen*	1400	GZG
Molen	de strata prope *modelini*	1418	HC
Johannes Laurentii multoris		1421	OG

Jan van der Heze multoris		1437	OG
Molen	*Windmolen* Willem van Beest, Gerit van Amstel	1447	BP
Molen	vuijtter *moelen* van Doirne	1551	CE
Molen	Eigenaar van de *windmolen* te Deurne is Heer Gijsbrecht Heijm. Molenaar is Hendrick Moers	1554	BAB
Zie verder: Windmolen			
MOLEN (Centrum)	bouwland aan de *molen* tussen de Hogeweg en de Groeneweg (197)	1840	ND
Molen	E 197-238	1832	KD
Molen	Gebied van kruising S.Streuvelslaan/Maassingel tot aan kruising Lindenlaan/Molenstraat (standplaats molen)	2010	KD
Molen	HGA E-1		
MOLEN (Liessel)	bouwland de *Molen*	1872	ND
Molen	G 977	1832	KD
Molen	westelijk einde van de straat Oude Molen	2010	KD
Molen	HGA G-3		
MOLEN, NIEUWE WATER-	Aert die Aude bezat vroeger een goed *ter nieuwe moelen*	1427	BP
Zie: Watermolen, oude-			
MOLEN, NIEUWE WIND-	Eigenaar van de *windmolen* te Deurne is Heer Gijsbrecht Heijm. Molenaar is Hendrick Moers	1554	BAB
Molen, Nieuwe wind-	bouw *nieuwe windmolen* in opdracht van Vrouwe Margriet van Vladeracken ter vervanging van de oude molen, die zij op 18-10-1547 had gekocht van Gijsbrecht Heijm. (Deze nieuwe molen moest weg op last van de eigenaar van de Bakelse molen en werd opnieuw opgebouwd in Vlierden in ca. 1560)	1554	BAB
MOLEN, OUDE (hoeve)	laathoeve de *Oude Molen* eigendom van Jonker Johan de Bevere. Laat is Lambert	1585	ORA
Molen, Oude	Jonker Johan de Bevere heeft uit gratie en ter conterplatie van het ongeluk of schade van Lambert zijn laat, ten dele kwijt gescholden de schuld die Lambert verachterd is door twee jaren niet de pacht te betalen van hoeve de *Oude Molen*	1588	ORA
Molen, Oude	een last op hoeve den *oude Meulen*	1590	ORA
Molen, Oude	eigendom van Jonker Robbert de Bevere, zoon van wijlen Jonker Johannes de Bevere oo Jkvr. Aernolda van Eijck	1605	BAB
Molen, Oude	hoeve de *oude Meulen* is laathof van Jonker Robbert de Bevere; laat is Henrick Peters	1605	ORA
Molen, Oude	waarbij de Jonker voorstelt om de scharen te velde van de hoeve de *oude meulen*, zoals door hun laat Henrick Peters in gebruik is, als betaling daarvoor te accepteren. Alle partijen gaan hiermee accoord	1605	ORA
Molen, Oude	een schuur staande op de *Oude Meulen* en 2 beemden weerzijde de Aa	1614	ORA
Molen, Oude	eigendom van Jonker Robbert de Bevere, zoon van wijlen Jonker Johannes de Bevere oo Jkvr. Aernolda van Eijck	1615	BAB
Molen, Oude	verkoop van een huis, hofstad met de daarbij staande varkenskooi en land, staande en gelegen op de *Oude Meulen*, met een aangelegen weiland begrens door de Aa, en een schuur met bijbehorend land op de *Oude Meulen*, met een weiland dat doorsneden wordt door de Aa, en een kampke genaamd de Oude Boegaert met de eikenhof daarbij gelegen, met de grachten daarbij, zoals dit gelegen is bij de voorgaande kopen, en een akker genaamd de Braeck met de hanencamp en een euselveld daarbij, gelegen bij de vorige kopen	1615	ORA
Molen, Oude	een huis staande in de wijk de *Oude Meulen*	1618	ORA
Molen, Oude	een huis staande in de *Oude Meulen*	1618	ORA
Molen, Oude	de helft van een huis op de *Oude Molen*	1621	ORA
Molen, Oude	al zijn goederen zoals die gelegen zijn in de *Oude Meulen*	1624	ORA
Molen, Oude	huis, schop, hofstat, dries, land en houtwas, groot omtrent 10 lopensaten, ter plaatse genaamd den *ouden Meulen*	1638	BAB

Molen, Oude	vuijt te helfft van een weijveldt op *d'oudemolen* waarvan dander helligt toecomende Andries soon Jenneke Andriessen van Grootel, a. f. Jenneke Art Roymans	1643	PU
Molen, Oude	Tijs Aerts: eijg. het goet op de *Oude Meulen*: huysinghe, stallinghe, etc., ackerlant, 25 lop., twee weijden, samen 15, een eeuselvelt, ten deele heijde 8, nieuwe erve, heijde en groesse 15 [tesamen 63], een plecxken op de Voort	1656	MD
Molen, Oude	't goet op den *ouden Meulen*	1658	VD
Molen, Oude	de *oude muelen*	1663	VD
Molen, Oude	Uijt de hellicht van een weijvelt op *d'oude molen* waervan d'ander hellicht is toecomende Andries soone Jenneken Andriessen van Grotel, A. F. Jenneken Art Roijmans	1678	PU
Molen, Oude	een stuk teulland, in de Cauwenhoeck ter plaetse genaemt de *oude Muelen*	1685	ORA
Molen, Oude	het eeusel aan de *oude meulen* [bij den Auwen Camp en de Voort]	1701	VD

Dit betreft gronden die oorspronkelijk bij de wateroliemolen op het Oude Goed (*zie: Goed, Oude*) hoorden. Die molen was, alhoewel totaal vervallen en verruïneerd, nog altijd leengoed van Cranendonk. Bij de leenverheffing van de watermolen op het Haageind sinds ca. 1380 (*zie aldaar*) was tot in de 17e eeuw altijd sprake van 2 watermolens: "hoewel den ouden leenboeck spreeckt van twee watermolens, waer van den heere blijft in zijn geheel [eigenaar], sijnde soo het schijnt, den eenen daervan desolaet ende affgebrant". (1683 LC) De omliggende gronden waren oorspronkelijk ook van de Van Doernes, maar later verkocht. De naam "Oude molen" leefde echter kennelijk in het spraakgebruik nog voort. Het Oude Goed lag op D 450-452 (en mogelijk nog meer percelen.) Het Blokhuis stond op C 448. De molen zal daar vlak naast gelegen hebben.

Daar het Oude Goed -waarop de molen gelegen had- na 1542 niet meer wordt genoemd en de naam Oude Molen in 1585 opduikt, zullen deze namen op hetzelfde terrein slaan. De laathoeve kan een herbouw van het molenhuis zijn geweest. Nu is daarvan niets meer terug te vinden.

Molen, Oude	C 450 -452 aan de Vlier	1832	KD
Molen, Oude	50 - 100 m. oostelijk van de Kerkeindseweg aan de zuidoever van de Vlier	2010	KD
Molen, Oude	HGA C-4		
MOLENBRAAK	stuc lands gel. aent Vloeyend in die *Molenbraeck*	1501	ORA
Molendijk	Matheeus van Boescot gehuwd met Margriet, de hoeve te Boescot aan zijn zoon Henrick Stakenborch en de hoeve 't goet te *Molendijc* aan zijn zoon Reyneer Haengreve	1376	BP
Watermolen, nieuwe -	de molendinum aquatile ter nuwer m.	1387	FS
Watermolen, nieuwe	de molendinum aquatile ter nuwer muelen	1387	FS
Molendijk	den *molendijc*	1486	FS
Molendijk	Jonker Wessel van de Boetselaer Heer van Doerne man van Jofvr. Joes de Moll verpacht voor 6 jaren aan Peter Goijarts van Lancvelt (schout en ?) de heerlijkheid Doerne. En de voogchijt [van]de huijsingen aan dat Haageijnde en de *Molendijc*	1486	BP
Molendijk	een eusel ofte groesvelt genaemt het Voorste eusel, e.e. den *Meulendijck*	1692	ORA

Het is onduidelijk of met de Molendijk de weg wordt bedoeld waaraan de oude watermolen lag (bij Arnt des Ouden Goed aan de Kerkeindseweg) of de nieuwe aan het Haageind. In het laatste geval zou de Molendijk (die nog als zodanig in 1692 voorkomt) identiek kunnen zijn aan de Herendijk (die pas vanaf ca. 1800 voorkomt)

MOLENHOF	Hoeve ter Vloet, later genaamd de *Molenhoff*	1418	BP
Molenhof	verkocht -mede namens de weduwe van Art van Doerne- aan heer Jan van Berlaer enen hof geheiten den *Molenhof*	1419	HP
Molenhof	Jacob vander Schaut, bezat de hoeve den *Molenhof*. Jan van Amstel zoon wijlen Gerrit	1435	BP
Molenhof	1 zille land in de Vogelsanck bij der wijntmoelen [Bakel], a. z. den *Molenhoff* aldaer	1447	OAH
Molenhof	tgoet ten *molenhoff*	1448	FS
Molenhof	Godefridus van Erpe zoon wijlen Godefridus van Erpe en van Heijlwigis dochter van wijlen Goswinis Cnode zoon wijlen Gerlakus Cnode. Heeft overgedragen een chijns van 15 oude schilde uit de goederen ten *Molenhof* gelegen in de parochie van Doerne op de plaats in de Vloet naast de plaats die Schaut waar ook gelegen	1449	BP

Molenhof	Jan van Erpe van een chijns van 15 oude schilde uit het goet ten *Molenhof* in de parochie van Doerne ter plaatse geheten in der Vloet bij die Schaut	1450	BP
Molenhof	Jonkvr. Geerburg wed. wijlen Aert geheten Vrient zoon wijlen Lucas Meeus van de Beke, het goet ten *Molenhof* gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse geheten in de Vloet. naast die plaats geheten die Schout	1473	BP
Molenhof	chijn uit het goet ten *Molenhof* in den Vloet bij die Schouw	1473	BP
Molenhof	De leeghschaut behoort bij de *Molenhoff*	1479	BP
Molenhof	de helft van de *Meulenhoff*	1480	BP
Molenhof	Hoeve die *Molenhof* (waar van 't huis onder Deurne) van Jacob vander Schaut wedn. van Jonkvr. Margriet Rutger van Erpe. En zijn kinderen Jan en Jonkvr. Geerth	1480	BP
Molenhof	verkoopt aan heer Robbert van Erpe, priester, kanunnik van de H. Lambertus te Luik, persoon van Vechel, die hoeve ten *Molenhoff* in de parochie van Doerne	1482	BP
Molenhof	item een stuc beemps gel. in die Verloeren beempt omtr. den *Moelenhoff*	1505	ORA
Molenhof	de hoeve de *Molenhof*	1544	HP
Molenhof	Condt ende kennelijck zij eenen yegelijcken dat voer ons comen is in volder vier-schaeren Thomas Petersz vanden Sande en wert gericht met vonnis en recht aen een stuck erfs, gel. bynnen de Heerl. Doerne, genaempt den *Muelenhof*1547		ORA
Molenhof	wt eender hoeve met hairder toebeh. gen. den *Muelenhof*, gel. inder Par. van Doern	1548	ORA
Molenhof	hoeve die *Moelenhoff*	1579	HP
Molenhof	huis den *Muelenhoff*	1579	HP
Molenhof	uit een hoeve geheten die *Moelenhoff* te Deurne	1580	HP
Molenhof	uit een huis met toebehoren te Deurne genaamd den *Muelenhoff*	1582	ORA
Molenhof	weiland gelegen omtrent de *Meulenhof* en geheten De Schaut, met als last op dit perceel een chijns in het boek van Echternach	1591	ORA
Molenhof, kleine	den cleijnen *Mullenhoff*	1621	CR
Molenhof	Uten *Muelenhoff*	1621	DC
Molenhof, grote/kleine	Jan Jansen van Asten verkoopt aan Peter Willems een hoeve met de gebouwen en de daarbij horende grond, gedeeltelijk te Bakel onder de *Kleine Meulenhof* en ten dele onder Deurne gelegen. Dit onder hypotheekstelling van de hoeve de *Grote Meulenhof* onder Deurne, de hoeve nu in gebruik bij Willem Aerts	1641	ORA
Molenhof	Hoeve de *Grote Meulenhof* is in gebruik bij Willem Aerts gebouwd tussen 1641 en 1658	1641	BAB
Molenhof, grote	**V**uijt huijs hoff ende aengeleghen erffve genaemt den *Grooten Muelenhof*	1643	CR
Molenhof	den *Moelenhoff* gelegen onder de heerl. van Doerne	1644	HP
Molenhof	Peeter Willems op den *Meulenhoff*	1645	OAD
Molenhof	hoeve op den *Meulenhoff*	1658	VD
Molenhof	eene schone en welgelegen hoeff onder dese heerlijckheijt gelegen genaemt den *Muelenhoff* met alle de huijsinge hoij- en teullanderijen waer ofte op wat plaetsen die gelegen sijn, bij de voorss. hoeve gehoorende met oock alle den houtwas van dien	1692	ORA
Molenhof, grote	Uijt huijs hoff en aengelegen erffenisse genaamt den *Groten Molenhoff*, U. L. de gemeijnstraet, U. F. een gemeijnen loop	1754	CR
Molenhof	zijn vaste goederen (...) alhier ter plaatse genaamd de *Meulenhoff*, bestaande uit huis, hof en aangelag, genaamd den Klijnen Brugge, 24 lop. met de heide aangemaakt waaronder zijn 9 lop. 34 r. 6 v.; item het oud land over de Aa, gr. 9 lop. 2 r. 17 v., item het Lankhouteeuwsel, gr. 12 lop. 28 r., item het Koeijeeuwsel aan de Schouw, gr. 13 lop. 30 r.; item den Bluijs nevens het nieuwland, gr. 4 lop. 18 r.	1783	ORA

De inschrijving uit 1783 zal gelezen moeten worden als "zijn vaste goederen (...) alhier ter plaatse genaamd de *Meulenhoff*, bestaande uit huis, hof en aangelag, EN het goed genaamd den Klijnen Brugge EN het oud land over de Aa .....(enz.)", omdat anders Molenhof en Klein Brugge identiek zouden zijn, wat per definitie onmogelijk is.

Molenhof	op *Meulenhoff*	1791	OAD
Molenhof	de wijken van Derp en Kerkeynd, *Meulenhof*, Wasberg, Haegeynd en Vloeyeint, Zylberg, Breemortel en Vrekwijk	1796	OAD
Molenhof	de *Meulenhof*	1832	OAD
Molenhof	de Aa aan den *Meulenhof*	1841	NAD

Molenhof	A 65-67 en C 1-11	1832	KD
Molenhof	links en rechts van de kruising van de (weg) Molenhof en de Kaweise Loop	2010	KD
Molenhof	HGA A-1 en C-1		

MOLENHUIS Bij het *Molenhuis*, C 272 (bij het Keizersveld C 267) 1868 ND

Het is onduidelijk waar deze naam vandaan komt.

Molenhuis	C 272	1832	KD
Molenhuis	oostrand Walsbergsweg, 100 m. oostelijk van Kerkeindseweg	2010	KD
Molenhuis	HGA C-3		

MOLENKAMP (Emmelheze)	prope *campum modelini*	1380	HC
Molenkamp	trata prope *campum modelini*	1418	HC
Molenkamp	de Strata prope *campini molendina*	1448	CR
Molenkamp	de strata prope *campum modelini*	1551	CE
Molenkamp	ex agro opter Emmelheze et Strata prope *campus molendini* et Heel	1551	CE

Nu de inschrijvingen uit 3 verschillende registers komen moet wel aangenomen worden dat bij de Emmelheze in de richting van de Herenstraat een molenkamp lag, of beter gezegd een molenaarskamp.Dat zou een akker kunnen zijn die permanent ter beschikking stond van degene die de molen bediende of pachtte. De molen zelf kan alleen de Heimolen geweest zijn.

Molenkamp	ongeveer E 884	1832	KD
Molenkamp	ca. 150 m. westelijk van Indumastraat, ca. 150 m. zuidelijke van Dr. Hub. van Doorneweg	2010	KD
Molenkamp	HGA E-2		

MOLENWEG (Derp)	Vuijt eenen dries geleghen aenden Cortensteenwech groot ontrent 21/2 lopensaeten, forme van eenen drijehoeck, d'een hoeck den gemeijnen *muelenwech*, den anderen hoeck de kercke van Dornen, den derden hoeck de kijnderen Jan Peter Pauwels	1643	CR
Molenweg	den Stappert aan de *Meulenwech*	1650	HP
Molenweg	Den *Mullen Wegh*	1652	VD
Molenweg	*Mullenwegh*	1652	VD
Molenweg	Den *Meulenwegh*	1653	VD
Molenweg	uijt eene acker aende *Molenwegh*	1659	KM
Molenweg	een ackerken genaempt de Panne, u. f. den *Meulenwech*, a. f. den Haecacker	1663	ORA
Molenweg	Uijt eenen dries gelegen aenden Corten Steenwech in forme van eenen drijehoeck, d'ennen hoeck den gemijnen *meulenwech*, den anderen hoeck de kerck tot Dornen, den 3-en hoeck de kijnderen Jan Peter Pauwels	1678	CR
Molenweg	een stuk teulland te Deurne in den gemeijnen Acker, groot 1 lopense of daaromtrent, e.e. de Lijckwegh, a.e. den *Muelenwegh*	1685	ORA
Molenweg	Uijt eenen dries gelegen aan den Corten Steenwegh in forme van een drijhoeck, d'eenen hoeck den gemeijnen *Meulenwegh*, den anderen hoeck de kerck tot Dornen	1754	CR

Wat nu het Oude Stappad heet heette eertijds de Heieindseweg. Daar die zuidelijk van de Vreekwijkse Loop een westelijke aftakking had naar de Heimolen, werd ook wel van de Heieindse Molenweg gesproken. Sommige van de bovenstaande vermeldingen kunnen derhalve ook op het latere Oude Stappad slaan.

Molenweg	E 119 - E 140 (div. percelen)	1832	KD
Molenweg	Oude Liesselseweg van Lage Kerk tot Amstel	2010	KD
Molenweg	HGA E-1 (en evt. F-1)		

MOLENWEG (Vreekwijk)	item van Vester Faes lant EZ den Schatgraeff AZ de Muelenwech AE de Stappat groot 3L 19R [F 219]	1630	MD
Molenweg	Dezelfde borgemeesters verkopen aan Jan Melis den Jongen een stuk leegh teullant in den Vreckschen Acker. Gewezen eigenares was het Convent van Binderen, e.e. den Heijeijntschen ofte Muelenwegh, a.e. de Stappat [F 221]	1685	ORA
Molenweg	L. Caestecker, drossaard van Deurne, verkoopt een akker, gelegen in de parochie van Doerne op den *Muelenwegh*, e.e. de *Muelenwegh*, a.e. op de heijde uijtschietende	1685	ORA

Molenweg	L. Caestecker, drossaard van Deurne, verkoopt aan Jan Daniels van Breij, inwoner van Deurne, een stuk teulland gelegen in den gemeijnen acker, gelegen op den *Muelenwegh* en met het ander einde op de heide uitschietende, e.z. langhs de Schatgraeff [wrsch. F 197)	1685	ORA
Molenweg	een stuck ackerland in de Vrecksenacker in de Ellemisse op de gemeyne *muelewegh*	1685	ORA
Molenweg	een stuk teullant genaemd de gruenacker gelegen aan de gemeyne Vrecksenacker tussen de Stappad en de *Meulenwech*	1710	ORA
Molenweg	de ½ acker aan de Stappad en *Meulenweg* (afd. Derp!)	1785	VD
	De inschrijving van 1685 is cruciaal voor de identificatie van deze Molenweg met wat later het Oude Stappad (zie aldaar) zou gaan heten. In plaats van Heieindseweg -de weg naar het Heieind waar de Heimolen stond- werd ook de naam Molenweg gebruikt.		
Molenweg	Van F 212 tot aan F 300	1832	KD
Molenweg	Van de kruising van de Liesselseweg met de H. Mesdagstraat zuidwaarts lopend tussen Mondriaanstraat en Tooropstraat, aanluitend op het restant Oude Stappad en vervolgens de Oude Vreewijkseweg tot aan de Vreekwijkse Loop	2010	KD
Molenweg	HGA F-1		
MOLENWEG (Liessel)	land ontrent de Wintmolen te Liessel, a. z. en e.e. de *Meulenwech*	1656	ORA
Molenweg	Op de kadasterkaart van 1832 is de weg als zodanig wel terug te vinden, maar een molen is niet aangegeven	1832	KD
Molenweg	identiek aan de huidige Molenweg	2010	KD
Molenweg	HGA G-3		
MOLENWEG (Zeilberg)	*Zie Zeilbergse Molenweg*		
MOLENWEIJER	vuijt erffnissen genaempt die Hoeff gelegen inde *Mullenwijers*	1621	CR
Molenweijer	de Donschotsche loop, de Donschot, de Moleweijer	1832	OAD
Molenweijerloop	de loop in de Molenweijer	1841	NAD
Molenweijer	G 1255	1848	ND
	Het gebied behoorde kennelijk tot de hoeve die net aande noordrand was gelegen, iets westelijk van de Vreek wijkse Brug en genaamd De Hoef. Alhoewel men onder een weijer gewoonlijk een poel of ven verstaat, betekent het hier waarschijnlijk de natte beemden in het beekdal.		
Molenweijer	F 1109, G 1255-1272	1832	KD
Molenweijer	strook langs noord- en zuidrand van Vreekwijkse Loop van de kruising met de Vreekwijkse weg tot de uitmonding in de oude Aa	2010	KD
Molenweijer	HGA G-4		
MONKERT	bouwland de *Monkert*	1872	ND
Monkert	G 663	1832	KD
Monkert	aan de westrand van de Hoofdstraat in Liessel, net voor de bocht waar die overgaat in Neerkantseweg	2010	KD
Monkert	HGA G-2		
MONNIKENAKKER	een stuck lants geheten de *Munneken ecker* EZ Claes Evers AZ Hanrick IJsbouts cum alijs AZ Jan Coolen AE de wech	1630	MD
Monnikenakker	den *monikenacker*	1663	VD
Monnikenakker	den *muennckenacker* [bij venacker]	1701	VD
Monnikenakker	Eerstelijk ackerlant genaamd den *Munkacker* op de Wolfsberg 5 Lop. EZ Peter Claas Claus, AZ Jan Sijmon vande Boomen	1716	ORA
Monnikenakker	De ½ ackerlant vande *Munck acker* 5L 10R op de Wolfsberg.	1716	ORA
Monnikenakker	de helft van den *Munkerakker*, gr. in 't geheel 5 l. 10 r. 8 v.	1786	ORA
	Gezien de genoemde belendingen kan dit alleen E 224 geweest zijn.		
Monnikenakker	E 224	1832	KD
Monnikenakker	kruispunt Schelde-Dieze	2010	KD
Monnikenakker	HGA E-1		

MONNIKENHUIS	lant achter *Moncken Huijs*	1701	VD
Monnikenhuis	lant agter *Monken Huijs*	1732	VD
landt aende Commerstraet		1652	MD
Monnikenhuis	F 115, noordelijk van Antoniuskapel, alleen door pad gescheiden	1832	KD
Monnikenhuis	op de plaats van het tankstation aan de Liesselseweg bij de spoorlijn	2010	KD
Monnikenhuis	HGA F-1		
MOOIENBRAAK	lant die *moyenbrake*	1439	HP
Mooienbraak	ex agro dicto *moyenbraeck*	1465	CR
Mooienbraak	noch die weerdeel vanden *Moeijenbraeck*, neven Emmen van Overlant., die ander helft een weerdeel vanden Wijecker, beneven Willem van Herssel erfs	1542	ORA
Mooienbraak	de hereditate dicta *Moeijenbraken*	1579	CE
Mooienbraak	een perceel, genaamd de *Moeijenbrake*	1601	HP
Mooienbraak	een erf op *Moijenbraeck*	1606	HP
Mooienbraak	het versterf dat hen is toegekomen, (...) en van erf. op *Moyenbraeck*	1606	ORA
Mooienbraak	ex agro dicto *Moijenbraken*	1621	PU
Mooienbraak	vande erffenisse geheeten *Moeijenbraecken*	1640	CE
Mooienbraak	vuijt eenen acker genaemt de *Moijenbraecken*	1643	PU
Mooienakker	den *Moijenacker*	1663	VD
Mooienbraak	Uijt eenen acker gennaemt de *Moijenbraecken*	1678	PU
Mooienbraak	Uijt eenen acker genaemt de *Moijenbraecken*	1754	PU
MOORVELD (Liessel)	het *morevelt*	1663	VD
Moorveld	erfdeling in Liessel: o.a. het *Moorenveld*	1768	ORA
MOOST (Moostdijk)	ex prato dicto *moest*	1380	HC
Moost	ex prato dicto *moest*	1418	HC
Moost	de prato dicto *moest*	1448	CR
Moost	de prato dictus *Moest*	1499	HC
Moostdijk	de prato dicto *Moest*	1551	CE
Moost	uuyt twe beemden, den enen den *Moesten* genoempt (den anderen beempt genoempt den Commerbeempt;) noch uuyt huys, hoff ende erfenisse dair bij ende aen gelegen (van Phlyps opten Moesdijck)	1570	CD
Moost, hoge	een hooibeemd genaamd de Hoigge *Moest*, gelegen op de Moesdijck	1606	ORA
Moost, kleine	stuck heijtachtich heijtvelt de Cleijne *Most*, gelegen op den Mosdijck	1691	ORA
Moost	de helft van 3 lop. 29 r. in de *Most* alhier	1784	ORA
Moost	een parceel groes aldaar in 't *Mosten*	1808	ORA
Moost	een parceel groes in de *Most*	1808	ORA
Moost, Goor-	een parceel groes genaamd het Nieuwveld of Goorts*mostje*	1808	ORA
Moost, Koe-	een parceel groes genaamd de Koeij*most*	1808	ORA
Moost, lange-	een parceel groes genaamd de Lange*most*	1808	ORA
Most	I 756	1834	ND
Most	I 331	1844	ND
Moost	I 274	1883	ND
Moost	I 289, 290	1905	ND

Mhd. mos, ohd. mos, mndl. mose ‘moeras’. Het moeras is de met mos begroeide plek. (TerLaak,52). De oudste betekenis van mos is niet met zekerheid te bepalen. Behalve de nu bekende komen in de oudere taal ook voor die van moeras, moerassige grond en die van schimmel. (TerLaak, 54)

Moost (beemd)	vrij uitgestrekt moerassig gebied m.n. aan de noord- en westzijde van de Neerkant.	1832	KD
Moost	I 756 in de buurt van de Paalberg, de andere meer tussen Bospeelweg en Steenstraat	2010	KD
Moost	HGA I-1 en I-2		
MOOSTDIJK (hoeve en gehucht)	3/8 deel in de hoeve die *Moesdijck* aan die Moesdijck	1481	BP
Moostdijk	een hoeffve, gelegen in de parochie van Doerne bij Meyell, geheyten den *Moesdijck* met hairder toebehoirten	1529	CD

Moostdijk	wt eender hoeve genaempt den *Moesdijck*, gel. bijden Heytrack	1546	ORA
Moostdijk	de centum LXXI virgatis uijtfanck sitis iuxta mansium de *Moesdijck* receptis anno XIIII LXXXI	1551	CE
O.L.Vrouw Meijel	den anderen beempt genoempt den Commerbeempt, noch uuyt huys, hoff ende erffenisse dair bij ende aen gelegen,d' een eynd mijn vrouw erffenis van Doerne, d' ander ons lieff vrouw van Meyel aldair als sij seyden	1570	ORA
Moostdijk	een kamp erfs met al de timmerages daarop staande, staande en gelegen alhier bij de *Moosdijck* aan de Gervenstraat, begrensd aan de andere zijde naast de verkoper, aan een einde naast de hoeve ten Moesdijck en het andere einde naast het Onze Lieve Vrouwe erf van Meyel	1573	ORA
Moostdijk	Schepenen en Borgemeesters van Deurne beloven aan Jonker Johan van Doerne, Heer van Deurne en Bakel, dat zij in een periode van vier achtereenvolgende jaren geen contributie of dorpslasten zullen heffen op het goed of de hoeve alhier gelegen in de *Moosdijck* (23 maart)	1583	ORA
Moostdijk	de hoeve ten *Moesdijck*	1593	ORA
Moostdijk	hoeve de *Moostdijk* onder Liessel (bezit van Jan, heer van Doerne)	1602	OG
Moostdijk	Aert van Asten wonende aan de *Moosdijck* verscheen voor de pastoor, kerkmeesters en de overige leden van het corpus. Hij verzoekt aan de pastoor of de inwoners van de *Moosdijk* hun kerkelijke aktiviteiten zoals het dopen van hun kinderen en het bezoeken van hun zieken en het begraven van hun doden te Meijl mogen laten verrichten, dit vanwege de grote afstand vanaf *Moosdijck* naar de Deurnese parochiekerk. De pastoor geeft zijn goedkeuring mits de bewoners van de *Moosdijck* hun financiele verplichtingen aan hem en de koster nakomen ende pastoor van Meijl dient hem schriftelijk van het dopen en begraven op de hoogte te houden	1627	ORA
Moostdijk	een half huis gelegen op de *Mosdijck* in de Schelm	1630	ORA
Moostdijk	Vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffnisse genaemt den *Moesdijcke*	1643	CR
Moostdijk	opden gehuchte opden *Moesdyck* doen de Lorainse den *Moesdyck* geplundert hadden	1651	SM
Moostdijk	huysinghe, stallinghe op den *Moesdijck*	1656	MD
Moostdijk	een clamp thiende, te collecteren op de geheuchte vanden *Moesdijck* en op de hoeve genaamd den heytrack	1658	TD
Moostdijk	een clamp thiende te collecteren op de gehuchte van den *Moesdyck*	1663	VD
Moostdijk	van de hove op den *Mosdijck*	1663	VD
Moostdijk	uyt de hoeve van jo. Fladeracken genaempt *Moesdijcq*	1663	AGK
Moostdijk	ondergeteeckende naeghebueren ende ingesetenen van Liessel, met den Heytrich ende *Moosdyck*	1670	OAD
Moostdijk	Uijt huijs hoff ende aengelegen erffenisse genaemt de *Moesdijck*	1678	CR
Moostdijk	twee pattacons uytte hoeve, gelegen op de *Moosdijk*	1685	CD
Moostdijk	een huis landerijen en groes en alle overige te Deurne gelegen goederen op het gehucht den *Mosdijc*	1689	ORA
Moostdijk	een huis en aangelag op den geheuchte genaemt *Mosdijck*	1692	ORA
Moostdijk	een huis, hof, teul- en groesland gelegen op den *Moesdijck*.	1692	ORA
Moostdijk	de Armmeester Peter Goorts Hikspoor wordt geauthoriseerd de scharen op de verlaten hoeve De *Moosdijk* publiek te verkopen ad opus ius habentium van de Armen, die uit deze hoeve een roggepacht trekken	1711	CD
Moostdijk	Jan Lambers wonende op een Hoeve, vanden Heijtrak onder Liessel genaamd de *Moosdijk* huijs	1713	ORA
Moostdijk	Notulen der vergadering van schepenen alwaar voor schepenen compareert Antoni Hendriks, zoon van Marten Hendriks, wonende op de Hoeve de *Moosdijk*. Hij verzoekt schepenen, indien deze de hoeve de *Moosdijk* bewoond willen houden, aan zijn vader bepaalde tegemoetkomingen te verstrekken	1721	CD
Moostdijk	Uijt huijs hoff en aengelegen erffenisse genaamt de *Moesdijck*	1754	CR
Moostdijk	uyt de Hoeve de *Moosdijk*	1790	OAD
Moostdijk	een huis, schuur, stalllinge, hof en aangelag op de *Moosdijk*, groot omtrent en lopense, genaamt het Bogaartse.	1808	ORA

De hoeve De Moostdijk, voor het eerst zo genoemd in 1481, waaruit het latere gehucht ontstond, is ontstaan uit de hoeve de Kleine Heitrak, een afsplitsing uit 1421 van hoeve De Heitrak, al genoemd in 1340 (*zie aldaar*)

De naam Moostdijk wijst op de hoger gelegen weg van de Heitrak naar Meijel langs de Willibrorduspuut, de dijk door de 'moost' = moos = moeras

Moostdijk (hoeve)	I 878-887	1832	KD
Moostdijk	tussen (weg) Moostdijk, Dorpsstraat en Hazenpad	2010	KD
Moostdijk	HGA I-2		
MOOSTDIJK (beemd en weg)	die *moesdijck*	1421	FS
Moostdijk	prope oese juxta *moesdyck*	1450	HC
Moostdijk	die *moesdijck* aen die moest	1481	FS
Moostdijk	de IIIc-LX virgatis vutfangs prope Oese iuxta *Moesdijck*	1499	HC
Moostdijk	de C-LXXXI virgatis vutfangs sitis iuxta mansum de *Moesdijck*	1499	HC
Moostdijk	de uno bonario et quarta parte unius bonarij vutfangs recepto de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum *Moesdijck* dictus dye Vincken-broick	1499	HC
Moostdijk	de I bonaris vutfangs vel circiter recepto de communitate de Doirnen annoLXIX sitis apud locum dictum *Moesdijck* penes locum dictum den Scathorst	1499	HC
Moostdijk	item den halven beempt bijden *Moesdijck*	1519	ORA
Moostdijk	die helft van een stuck beemps gel. aen die *Moesdijck* gen. skoenix beempt	1519	ORA
Moostdijk	die helft van eenen beempt gel. bij de *Moesdijck*, gen. Koenincx beempt	1520	ORA
Moostdijk	stuck beems, gel. ter pl. gen. de *Moesdijck*, UL+AF. gemeynt, AL. coper, UF. op Heytrack	1545	ORA
Moostdijk	een stuck beempt gel. aen gheen zijde vanden *Moesdijck*, gen. den Gansbeempt UF. de gemeynte van Meyel, UL. die hoef van Luttel Meyel	1547	ORA
Moostdijk	de IIIc LX virgatis uijtfanck sitis prope Oese iuxta *Moesdijck*	1551	CE
Moostdijk	de IIIc-LX virgatis vutfangs prope Oese iuxta *Moesdijck*	1551	CE
Moostdijk	de uno bonario et quarta parte unius bonarij uijtfanck de communitate de Doirne anno LXVIII sitis ad locum dictum *Moesdijck* dictis dat Vinckenbroeck	1551	CE
Moostdijk	de II virgatis vuijtfanck receptis anno XIIII LXXXI sitis inter Meijel et *Moos-dijck*	1551	CE
Moostdijk	een zeker heiveld en groesveld, gelegen alhier bij de *Mostdijck* in de Meijbeem-den aan de gemeentestraat te Deurne, aan de andere zijde naast het erf van Jans in den Ekelcamp en aan het einde naast Peter Gobelen	1574	ORA
Moostdijk	den *Moesdijck*	1597	HP
Moostdijk	(grond) op de *Moesdyck* in de Kieboom	1604	ORA
Moostdijk	een hooibeemd genaamd de Hoigge Moest, gelegen op de *Moesdijck*	1606	ORA
Moostdijk	een beemd genaamd de Bollenbeemd, gelegen aan de *Moesdyck*	1608	ORA
Moostdijk	Joff. Anthonetta van Assendelft Vrouwe tot Liessel, jonck. Evert van Doerne heer tot Liessel, jonck. Henrick van Dueren ex *Moesdijck*	1621	CR
Moostdijk	aan de Kieboom omtrent de *Moosdijck*	1623	ORA
Moostdijk	D'ingesetenen van den gehuchte van *Moesdijck* onder de heerlijcheyt van Doerne	1624	CD
Moostdijk	een weiland gelegen aan de *Moosdijck* te Liessel	1630	ORA
Moostdijk	Een groesland gelegen in het Broeck aan de *Moesdijck*	1631	ORA
Moostdijk	apud locum dictum *Moesdijck* penes locum dictum den Schathorst	1638	HC
Moostdijk	een rente uijt den Kieboom omtrent den *Moesdijck*	1659	KM
Moostdijk	een groesveld gelegen aan de *Moosdijk*	1660	ORA
Moostdijk	goederen gelegen op de *Moosdijk*	1669	ORA
Moostdijk	Noch heeft Jan Willems gecocht haere erffenisse de meerrest van Marij Claesse en haeren vader als momboir van haer al de meerrest wat sij in den clockenslagh van Deursen en jurisdictie is liggende, soo ackerlant als groese en boomen gelegen on-trent den *Moesdick* genoemt den Schelm	1687	ORA
Moostdijk	een stuck nieu erff gelegen op den *Moesdick*	1688	ORA
Moostdijk	heijtachtich heijtvelt genaemt de Cleijne Most, gelegen op den *Mosdijck*	1691	ORA
Moostdijk	een stuk heide gelegen op de *Moesdijck*, een stuk gemeentehei van 27 lop. gelegen op den *Mosdijck*	1691	ORA
Moostdijk	een stuk erf van de gemeijnte op den *Mosdijck* genaamd het Vinckenbroeck	1691	ORA
Moostdijk	heide van de gemeente genaamd de Lange Horst, gelegen op den *Mosdijck*	1691	ORA

Moostdijk	op den *Mosdijck*	1692	CD
Moostdijk	op den *Mosdick*	1692	CD
Moostdijk	erf op den *Mosdijck* aen de Potter Schans	1692	ORA
Moostdijk	Teunis Martens van *Moesdijck*	1757	OAM
Moostdijk	't Voorste Eeusel gel. aan de *Moosdijk* onder Liessel	1764	ORA

-moost- wijst naar een moerassige bodemstructuur

Moostdijk (beemd)	vrij uitgestrekt moerassig gebied m.n. aan de noord- en westzijde van de Neerkant.	1832	KD
Moostdijk (weg)	weg van hoeve De Moostdijk in zuidwestelijke richting naar Peel De Veluwe	1832	KD
Moostdijk (weg)	Weg oostelijk van en parallel aan Dorpsstraat en Keulse Baan	2010	KD
Moostdijk	HGA I-2		

MORENDRIES (Derp)	den *Moorendries*	1760	ORA
Morendries	Item van den *Moorendries* de helft, gr. ca. 2 lop. 23 r. e.z. Gevard Mennen a.z. de wed. Cornelis Nooijen, e.e. de gemeene straat a.e. verkoper	1783	ORA
MORTEL	een stuk land aan de *Mortel* ul. erf. Aert Lenaert Hangreefs, al. Peter Jan Kivits, uf. de Waterlaet, af. de Hoogewech	1567	ORA
MULSBEEK (Molenbeek)	item de *mulsbece*	1340	HC
Mulsbeek	de *mulsbeke*	1380	HC
Mulsbeek	de *mulsbeke*	1418	HC
Mulsbeek	de *Mulsbeke*	1551	CE
MUNSTERS	eenen ecker opt *Munsters* u.l. de Vlierdense berge [bij de Donschot]	1630	MD

Deze akker moet aan een klooster (monasterium > munster) toebehoord hebben.

MUSKENS BEUKEL	een stuk groesland gelegen ter plaatse genaamd den *Mueskens Buekel* in de Buec-kels, a.e. den gemeynen waterloop	1686	ORA
NABEEMD (Liessel)	noch enen stuc beempts gel. tot Liessel, geheyten den *Naebempt*, UL. Gevart Vrancken. AL. Jan Dircks Hoerenvoerts, UF. erf. Willem Vrancken, AF. Gemeyn Aa	1503	ORA
Nabeemd	groes achter `t Haverlandt - in de *naebeempt*, a.e. de Aa	1655	ORA
NABOSAKKER (Derp)	de helft van de *Naeboschakker*. Het perceel wordt begrensd aan een zijde naast de Heer van Deurne, aan de andere zijde naast de erfgenamen van Gosen Heer Gosens, aan een einde naast Jacob van Overlant en het andere einde naast de straat	1566	ORA

Gezien de belendingen moet deze akker aan de Commerstraat (*zie aldaar*) hebben gelegen

NEDERSOM	Jan Willem van der Vorst heeft vercocht Huberte sijnen wettelijcke broeder een stuc lants aen ghene *Nedersom* gheleghen naast erf Philips van [Ech]tel sijn broeder en neven erfenis Huberte sijn broeder	1450	OAD

Als hier de -suizende -r- zijn werk heeft gedaan zou de oorspronkelijke vorm dus Nedernom < Nedernheim geweest moeten zijn. Anders is wellicht een variant van bv. 'neder-bersom' (*zie Bernem*) aan de orde.

NEEREEUWSEL	van eenen eeusel, gel. inde Donscot gen. het *Neereeusel*, gelegen neven Jan Godelofs erff	1544	ORA
NEERHOF (Vreekwijk)	Verder nog de *Neerhof*, gelegen omtrent de Lijsen Pael ongeveer 4 lopense groot	1566	ORA

Een neerhof is gewoonlijk een wat minder belangrijk gebouw bij een grotere hoeve of kasteel. E 903 is ca. 4 lopense groot, ligt tegen de IJzeren Paal aan en tegen het grondgebied van Stakenborch/Ten Eijnde, ooit het Casteel van Veldheuvel genoemd. Hier zou een neerhof gestaan kunnen hebben.

Neerhof	HGA E-2		

NEERHOF (Liessel?) Baron Jan van Leefdael, heer van Liessel, verhuurt de hoeve Den *Neerhof* waar Goort Evert Gielens laatst gewoond heeft 1696 CD

NEERKANT Op Sinte Jacobs dach zijner geweest seven te voet vanden Neercant gaende naer het landt van Horn, verteert 7 potten 7 st. 1622 OAD

Dit is de oudst bekende vermelding van de Neerkant, hier nog niet bedoeld als zijnde een dorp of zelfs maar een gehucht.

Willem Peter Claessen, jongman en bejaarde persoon, wonende op de *Neerkant* onder Deurne 1685 OAM

Neerkant de Novalia tiende zo alhier als aan de *Neerkant* 1795 OAD

De Neerkant was aanvankelijk alleen maar een aanduiding van een min of meer lege locatie oostelijk van de hoeve De Moostdijk en waarschijnlijk pas rond 1650 een verzameling huizen.

Neerkant waarschijnlijk ergens in het huidige dorp Neerkant

NEERSTRAAT Jan janssen verbeeck verkoopt bij deze aan Meusen Ambrosius van Doerne een huis met de hof en het erf daarbij en aan gelegen, staande en gelegen alhier in de Neerstraat, begrensd aan 2 zijden naast Wilbert Verdonschot, aan een einde naast Aalbert Smeets en het andere einde naast de straat 1576 ORA

Aert Evert Smeets woonde in 1597 op F 275 (= hoeve De Zwijnsput) aan het verlengde van het Stappad, mogelijk toen Neerstraat genoemd.

NEERVEN lant aen gheen *nedervenne* 1439 HP

Neerven een huis met toebehoren te Deurne ts geh. int *Nederven* 1537 HP

NIEUWEHOF (Liessel) een stuk akkerland te Liessel, genaamd den *NieuweHoff* 1594 HP

NIEUWE HUIS Arnoldus filius quarti Arnoldi Weylaers ex bonis de *Nova Domo* 1406 CV

Nieuwe Huis Relicta et liberi V Arnoldi filii Arnoldi Weylarts ex bonis de *Nova Domo* 1421 CV

Nieuwe Huis tgoet *ten nuwenhuys* 1456 FS

Nieuwe Huis 1/3 deel in 't goet *ten Nuwenhuijs* 1456 BP

Nieuwe Huis bruxken geh .*ten nuwenhuys* 1460 FS

Nieuwe Huis huizen, hoven en bruxken (broecksken) geheten *Nuenhuijs*, naast een erf heer Dirck die Rover 1460 BP

Nieuwe Huis de hoeve 't goet *ten Nuwenhuijs* 1468 BP

Nieuwe Huis de hoeve *ten Nuwenhuijs* 1468 BP

Nieuwe Huis Marcus Lauwrijnsen mulder tot Duernen ex bonario *Nova Domo* 1621 CV

Nieuwe Huis Jan Hendrick Jan Simons bij coop Goort soon Jan Marcus de mulder ex bonis *nova domo* 1690 CV

De weduwe van Cornelis Marcus de mulder, bezat in 1664 een acker inde Elmisse genaemt het Dorenbusken aan de Meulenwegh. Dat betrof F 203, bij het huidige perceel Stappad 10. Cornelis Marcus kocht in 1646 het vrijwel naburige huis op F 327, dat in 1684 wordt vermeld als een 'groot huis' en in 1749 als een 'zeer bouwvallig huis" (ORA). Volgens de Bossche Protocollen hoorde er in 1460 een 'broekske' (nattig land) bij, volgens de Deurnese schepenprotocollen in 1646 een hooiwas. Het gehele terrein was 8 lopense groot. Dit pand is eigenlijk het enige dat in aanmerking komt om het "Nieuwe Huis" van 1406 te zijn.

Anderzijds wordt in 1817 het huis op F 250 het Nieuwe Huis genoemd. Dat zou uiteraard in de plaats gekomen kunnen zijn van het nabije F 327, maar dat zegt niets over de vermeldingen uit de 15^{e} eeuw.

NIEUWLAND (Kerkeind) Everardus van Dorne, hoevenaar van de armen *(mansionarius pauperis)*, van het erfgoed van Ancelmus van n*uelan* 1340 HC

Nieuwland van den *nulant* 1381 CR

Nieuwland ex *nuwe lande* 1406 CR

Nieuwland aen die heie aen dat *nulant* 1436 CD

Nieuwland een heiveld met houtwas te Deurne ts geh. het *Noulandt* 1556 HP

Nieuwland een stuk teulland, genaamd het *Neulant*, gelegen in het gehucht de Waesbergh, groot circa 8 lop., met de houtwas van dien 1689 ORA

Nieuwland bouwland het *Nieuwland* (C 430) 1869 ND

Nieuwland bouwland het *Nieuwland* (C 435) 1873 ND

Nieuwland C 430-435 1832 KD

Nieuwland	gebied ter weerszijden van de Kerkeindseweg net ten zuiden van de kruising met de (verdwenen) Kouwenhoekseweg	2010	KD
Nieuwland	HGA C-4		
NIEUWLAND (Liessel)	aent *nulant* te Liessel	1450	HC
Nieuwland	sitis prope hereditate sua aent *Nuwelant* te Liessel	1499	HC
Nieuwland	de XXIII virgatis uijtfanck receptis de communitate de Doirnen anno XIIIIc LXXXI sitis prope hereditate sua aent *nuwelant* te Liessel	1551	CE
NIEUWSTRAAT (Liessel)	een lopense land, gelegen te Liessel naast de *Nieustraat*.	1631	ORA
Nieuwstraat	Boven de *Nieuwstraat* te Liessel	1718	CD
Nieuwstraat	boven de *nieuwe Straat* tot Liessel	1728	CD
Nieuwstraat	goederen te Liessel, hun aangekomen bij het overlijden van hun ouders, o..a. land aan de Nijstraat nrs 199 en 200	1809	ORA
Nieuwstraat	oostelijke zijstraat van de Liesselschestraat ter hoogte van G 472	1832	KD
Nieuwstraat	op de plaats van de huidige Nieuwstraat	2010	KD
Nieuwstraat	HGA G-2		
NIEUWVELD (Liessel)	Willem en Lambert van Rijt, beiden wonend alhier, gaan een minnelijke en wettelijke erfscheiding en -deling aan van alle vaste goederen te Liessel o.a. groes genaamd het *Nieuwveld* nr 122	1809	ORA
Nieuwveld	weiland het *Nieuwveld*	1871	ND
Nieuwveld	G 345	1832	KD
Nieuwveld	400 m. oost. van Hoofdstraat, 150 noord. van Moorveld	2010	KD
Nieuwveld	HGA G-2		
NIEUWVELD (Moostdijk)	een parceel land genaamd het *Nieuwveld*	1808	ORA
Nieuwveld	een parceel groes genaamd het *Nieuwveld* of Goortsmostje	1808	ORA
NONNENAKKER (Veldheuvel)	den *nonnenacker* op velthoevel	1443	HP
Nonnenakker	Hillegunt van Dinter, abdis, en het convent van Binderen verpachten aan Willem, zoon van Jan van den Veld, diverse stukken grond, gelegen in de parochie en dingbank Deurne, te weten: - de *nonnenecker* op de Velthovel gelegen tussen het goed van Art Vryns, dat van Jan Bogarts, de gemeynre straat en de gemeynen weg	1444	CD
Noordelijk lag "het goed van Art Vryns", d.w.z. het goed Veldheuvel (*zie: Einden, Ter*), zuidelijk het goed van Jan Bogarts, d.w.z. het goed Ten Bogaard (*zie: Bogaard, Ten*). Dat dwingt tot localiseren op E 938-940.			
Nonnenakker	E 938-940	1832	KD
Nonnenakker	bij de uitmonding van de Voltstraat op de Liesselseweg	2010	KD
Nonnenakker	HGA E-2		
NONNENAKKER (Hanenberg)	item eenen ecker opten Hanenberch toecomde de erfgenemen Jan de Smets EZ de *Nonnenecker*	1630	MD
Nonnenakker	boulant den *nonnenacker*	1656	MD
Nonnenakker	den *nonnenacker*	1663	VD
Nonnenakker	Een stuk lands gent. den *Nonnenacker* is verpagt voor 6 schellingen	1730	AGK
Nonnenakker	acker genaamd den *Nonnenacker*	1757	ORA
NOOIENBRAAK	lant die *noyenbrake*	1439	HP
Nooienbraak	ex agro dicto *Noijenbraken*	1621	PU
Nooyenbraak	vuijt eenen acker genaemt de *Noijenbraecken*	1643	PU
den noijenacker		1663	VD
waarschijnlijk gevormd naar een voor- of familienaam; vgl. de -nouwenbraecke- in Milheeze (1481 CBM)			
NOTENBOOM	een hooiveld gelegen te Liessel in de beusse; hierbij wordt gereserveerd een *notenboom* die hij zijn leven lang zal moeten laten staan, langer niet;	1616	ORA

NOYKENSERF(enis)	de *hereditate noykini*	1340	HC
OESE	prope *oese* juxta moesdyck	1450	HC
Oese	de IIIc-LX virgatis vutfangs prope *Oese* iuxta Moesdijck	1499	HC
Oese	de III LX virgatis uijtfanck sitis prope *Oese* iuxta Moesdijck receptis anno XIIII LXXXI	1551	CE

Het begrip -oese- wordt in de handboeken niet verklaard, of er wordt verband vermoed met -oost-. Bahlow houdt het voor een waterwoord. Bij Heel lag aan de Maas het gehucht Osen < 1326 Oze. De Ozen bij Elburg was een terrein dat vroeger 's winters altijd onder water stond. Het dorp Ose bij Bremervörde ligt midden in een moerasgebied. In Nordrhein-Westfalen stromen twee beken met de naam Osebach. Baden-Baden ligt aan een Oosbach < 1222 Use < 772 Osa < Kelt. Ausawa net als Gerolstein/Eifel. Het Italiaanse Ossuccio < Ausacium (plaatselijk Lombardisch: Usüsc) ligt aan de moerassige westzijde van het Comomeer, zodat een verklaring uit -oost- hier is uitgesloten. Uitvangen bij de Moostdijk kunnen zowel westelijk als oostelijk gelegen hebben. Hoogstwaarschijnlijk wordt hier met -oese- toch een moerassig gebied bedoeld.

OEVELS	land op geen *oevels*	1423	BP
Oevels	eeusselvelt op die *oevels*	1472	FS
Oevels	op *oevels*	1445	FS
Oevels	uit een stuk beemd te Deurne ts geh. die *Oevels*	1526	HP
Oevels	Dirck wettige soone van Gostken Proenen houdt te leen een sestersaet lant metter schuer daerop staende, gelegen aende *Doevels* te Doerne, 1 Jan van Overlants, 2 Peter Coepers, 3 Aernt Henes, 4 ‘sHeerenstraete. Daervan huld ende eedt gedaen aen stadhouder en leenmannen	1613	HAR
Oevels	Peter Lambert Vrients, inwoner tot Deurne verzocht om beleend te worden van een perceel saeilants, groot omtrent een sestersaet lant met een schuer daerop staende gelegen te Deurne aent *Doevelt* in de Breemortel belendende aan 1. Laurens Bartels, 2 Henrick Claes Philipsen, 3Laurens Bartels 4 de Straet	1749	HAR
Oevels	Een perceel zaailand van omtrent 1 sester met daarop een schuur, gelegen te Deurne ter plaatse eertijds genoemd aent Doevels en nu den Breemortel, 1 Laurens Bartels, 2 Hendrick Claes Philipsen, 3 Laurens Bartels, 4 de straat.	1760	HAR

In België ligt een dorp Oevel 10 km westelijk van de lijn Geel-Westerlo < 1189 Ouelo < 1186 Ouele < 1133 Oulo < 1130 Uuele. Volgens De Vries ontstaan uit -lo- + -ove- = Ohd. -obe- = 'boven, over'.
Michiel van Overlant bezat in 1573 land dat grensde aan de Lijkweg en de Schatgraaf. Het goed Ten Bogaert, ook leengoed van de heer van Rixtel, lag hier direct ten zuiden van de Schatgraaf. De belending van de Herenstraat en de aanwezigheid van een eeuwsel c.q. beemd dwingt tot een locatie dicht bij de Hovels (*zie aldaar*), zodat men zich kan afvragen of hier niet twee verschillende woorden (Hovel < heuvel en Oevel < ove/obe) voor twee terreinen met dezelfde eigenschap (hoger gelegen) zijn gebruikt. Het verschil is wel dat bij Hovel nooit gesproken wordt van de aanwezigheid van een beemd of eeuwsel, maar alleen van een akker. De Oevels lag daarom waarschijnlijk iets lager en natter, d.w.z. meer naar de Schatgraaf toe. Er blijft dan niet veel anders over dan E 887-900. Door het woorddeel -lo- moeten we aannemen dat er oudtijds ook bebossing is geweest.

Oevels	hoogstwaarschijnlijk E 887-900	1832	KD
Oevels	100 m. westelijk van Indumastraat, 100 m. noordelijk van Geyserstraat	2010	KD
Oevels	HGA E-2		

Ogen *zie: Hoogte*

OLIEMOLEN *zie: Goed, oude-*

OMMEZWANKSEDIJK	ter plaatse tusschen den Wittendijk en *Omswangsdijk* boven den Sijlberg, Breemortel, en Vrekwijk	1720	CD
Ommezwanksedijk	aan den *Omzwangsen* en Wittedijk	1841	NAD

De Tranchotkaart van 1803 geeft "Omswangse Deik"(!). Op de MTK van 1836 is de Ommezwanksedijk wel aanwezig maar zonder naam. Hij loopt dan nog steeds van de Merleberg naar een schaapskooi in de Peel.

Ommezwanksedijk	vanaf de noordzijde van D 740 in oostelijke richting	1832	KD
Ommezwanksedijk	op de plaats van de huidige	2010	KD
Ommezwanksedijk	HGA D-2		

OOIENBRAAK	ex parte int *Oeienbraeck*	1421	CR
Ooienbraak	ex parte in *Oeiebraeck*	1447	CR
OS, VELD VAN (Heitrak)	Verder nog een beemd zoals die gelegen is bij den Heijtrack, genaamd het *velt van Oss*, begrensd aan beide de zijden naast Lambert Loeijen, aan een einde naast den Heijtrack en het andere einde naast de Gemeente Asten	1576	ORA
Os, Veld van	een hooiveld genaamd het *Veld van Os* te Liessel	1613	ORA
Os, Veld van	een hooiveld genaamd het *Veld van Os* te Deurne in de Heijtrack naast het erf van Eijmert van Loon	1616	ORA
Os, Veld van	Stuk erfs in 't *Veld van Os*	1693	ARK
Os, Veld van	een hooiland in het *Velt van Os*	1695	ORA
Os, Veld van	H 309	1832	KD
Os, Veld van	Oostoever van de Astense Aa, 400 m. zuidelijk van de A67	2010	KD
Os, Veld van	HGA H-6		
OSSENBEEMD	zeker huis en aangelag in het Hagheijnt. Idem het half eusel achter het huis naes het *Ossenbemten* voor hoefts.	1688	ORA
Ossenbeemd	het *ossen bemten*	1701	VD
Ossenbeemd	den *Ossenbeemd*, gelegen alhier aan de Nieuwe Beemden	1757	ORA
Ossenbeemd	groes 1L 37R 10V van *Ossen Beemtje* AZ de waterlaat	1761	ORA
Ossenbeemd	C 473-476	1837	ND
Ossenbeemd	C 473-476	1832	KD
Ossenbeemd	halverwege het restant Keizerstraat en het Groot Kasteel, nu natuurpark	2010	KD
Ossenbeemd	HGA C-4		
OTTERAKKER	den *otteracker*	1663	VD
Otterke	het *otterken* (cleijn huysken) [bij Adsel en Duifkenseussel]	1701	VD
Otterke	groes genaamd het *Otterken* 12 L. ter plaatse geheten het Kerkeijnde	1705	ORA
Otter	C 629	1868	ND
Otter	C 629	1832	KD
Otter	Zandbosweg ter hoogte van de uitmonding van de Ligthartstraat	2010	KD
Otter	HGA C-4		
OVENSE	*zie: Hovense*		
PAADJESAKKER (Moostdijk)	een parceel land genaamd *Paijtjesakker*	1808	ORA
PAAL	G 272	1870	ND
Paal	Noordkant Regenweg, 200 m. oostelijk van Loon	2010	KD
Paal	HGA G-1		
PAAL, HEREN-	een stuk lant aan den *Heeren Pael*	1685	CD
PAAL, IJZEREN (Vreekwijk)	enen ecker geheyten die Bre-ecker, omtr. die *Eijsenpael* op die Vreeckwijcks-Ecker	1502	ORA
Paal, IJzeren	een ecker aenden *IJsen pael*, gen. den Moerecker; - eenen acker, gel. dairomtr. aenden *IJsen pael*, Los, beh. 7 vaeten rogs jairl. den altair van O.L.Vrouwe fundationem antique	1542	ORA
Paal, IJzeren	een ecker gen. den Schelftecker, gel. omtr. den *IJsen pael*	1543	ORA
Paal, IJzeren	den *Lijzen Pael*	1544	HP
Paal, IJzeren	Verder nog de Neerhof, gelegen omtrent de *Lijsen Pael* ongeveer 4 lopense	1566	ORA
Paal, IJzeren	Verder nog een perceel land gelegen aan de *Lijsen Pael*	1570	ORA
Paal, IJzeren	Zoals dit perceel alhier gelegen is in de Vreeckwijckse eckers bij de *Lijsen Pael*, begrensd aan een zijde en aan een einde naast de koper, aan de andere zijde naast Jan Meulendijcx en het andere einde naast de straat	1573	ORA
Paal, IJzeren	een stuk land zoals dit perceel gelegen is aan de *Lijsen Pael*, aan een einde naast de Groene Wech	1573	ORA

Paal, IJzeren	zoals het perceel alhier gelegen is aan den *Lijsen Pael*, met daarbij de korste weg naar de Bremortel	1574	ORA
Paal, IJzeren	een stuk land zoals dit gelegen is aan de *Lijsen Pael*, begrensd aan een zijde naast Jan Molendijcx	1576	ORA
Paal, IJzeren	zoals dit perceel gelegen is nabij de *IJseren Pael*	1587	ORA
Paal, IJzeren	een stuk land zoals dit perceel gelegen is omtrent de *IJsen Paal*	1588	ORA
Paal, IJzeren	een akker alhier te Deurne gelegen aan de *Lijsten Pael*	1589	ORA
Paal, IJzeren	een ander stuk land, zoals dit perceel gelegen is alhier omtrent de *IJsen Pael*, begrensd aan een zijde naast Joest Horevoirts, aan de andere zijde naast Jacop Cornelissen	1589	ORA
Paal, IJzeren	Met nog een stuk land daar gelegen en van gelijke grootte, tesamen gelegen aan de *Lijsen*, zoals deze percelen gelegen zijn alhier te Deurne aan de *Lijsen Pael*	1590	ORA
Paal, IJzeren	een akker zoals die alhier gelegen is omtrent de *Lijsen Pael*	1593	ORA
Paal, IJzeren	den *IJsen-Pael*	1597	HP
Paal, IJzeren	een landbouwperceel, genaamd de *Lijsenpael*	1601	HP
Paal, IJzeren	stuk land gelegen omtrent de *Lijsen Paal* in de Vreeckwijckse eckers	1606	ORA
Paal, IJzeren	een akker gelegen aan de *IJseren Paal*	1608	ORA
Paal, IJzeren	een stuk land, genaamd de *IJsen Paal*	1609	ORA
Paal, IJzeren	akker gelegen an de *IJseren Paal* naast de straat voerend naar Vreeckwijck	1610	ORA
Paal, IJzeren	een akker, uitstrekkende van de Veldheuvelsestraat tot op de gemeenteweg die voert naar de *IJseren Paal*	1610	ORA
Paal, IJzeren	Nog een akker gelegen aan de *IJseren Paal*, naast de straat voerend naar Vreeckwijck	1610	ORA
Paal, IJzeren	een akker nabij de *eijseren Pael*	1613	ORA
Paal, IJzeren	een akker gelegen nabij de *IJsenpaal*	1616	ORA
Paal, IJzeren	een akker nabij de *IJser Paal* en aan de Meulenweg	1617	ORA
Paal, IJzeren	vuijt eenen acker van ontrent 5 lopensaet ontren den *Ijseren pael*	1621	PU
Paal, IJzeren	een akker gelegen nabij de *Yzeren Paal*	1621	ORA
wijlen Marcelis Franssen van IJseren		1621	ORA
Paal, IJzeren	een akker gelegen omtrent de *IJseren Paal*	1625	ORA
Paal, IJzeren	een akker, gelegen nabij de *IJzeren Paal*	1629	ORA
Paal, IJzeren	Item een stuck lants aenden *Ijserenpael* u.f. den Meulenwech	1630	MD
Paal, IJzeren	Nog een akker genoemd den *IJseren Pael*	1632	OAH
Paal, IJzeren	een stuk akkerland te Deurne omtrent den *iseren pael*	1640	ORA
Paal, IJzeren	De Eerw. Heer heere ende mr. Anthonis Roijmans pastoir der herlicht. ende parochie v. Doerne heeft erff. vercocht Peteren Geeff Manders seeckeren stuc ackerlandts omtrent den *ijseren pael*	1640	ORA
Paal, IJzeren	vuijt eenen acker geleghen aen den *Iserenpael* bij den Schatgraeff, A.F. den Muelenwech	1643	CR
Paal, IJzeren	een stuc ackerlants ter plaetse aen den *Iseren pael* genoemt	1644	ORA
Paal, IJzeren	akker gelegen ontrent de *ijseren paal*	1650	ORA
Paal, IJzeren	seker stuck ackerlants gelegen onder de jurisdictie van Deurne ter plaetsch genoempt den *Eijseren Pael*	1655	ORA
Paal. IJzeren	lant aen den *eijseren Pael*	1656	MD
Paal, IJzeren	een acker tuelants genaemt den *IJsepaal*	1659	RGG
Paal, IJzeren	den *iseren pael*	1663	VD
Paal, IJzeren	den Paele acker [bij IJzeren Paal]	1663	VD
Paal, IJzeren	den Paelacker [bij IJzeren Paal]	1663	VD
Paal, IJzeren	een stuck lants gelegen aende *ijseren pael* [kerkbezit]	1667	OAD
Paal, IJzeren	Uijt eenen acker gelegen aenden *Iseren pael* bij Schatgraef, A. F. den Meulenwech	1678	CR
Paal, IJzeren	een stuk akkerland ter plaatse aen den *Iseren Pael*,, a.e. den gemeijnen mistwegh	1685	ORA
Paal, IJzeren	De borgemeesters van Deurne en Liessel, met name Jan Cornelis Smits c.s. van het jaar 1682, Antonij Willem Henssen c.s. van 1683, Peter Claes Claus c.s. van 1684, Andries Lambers c.s. van 1685 hebben, na 4 opeenvolgende zondagse aankondigen bij de kerk van Deurne en Liessel, waarvan de vorster relaas heeft ge-		

	daan, met het uitgaan van een brandende kaars verkocht aan Jan Peter Wilbers een stuk leghlant, toebehoord hebbende aan het Convent van Binderen, gelegen in den gemeijnen acker [Vreekwijk] aen den *Iseren Pael*	1685	ORA
Paal, IJzeren	Een acker teulandt groot drije loopens gelegen omtrent den *IJsepaal;* een acker genaamt den *Lijsepaal*	1687	RGG
Paal, IJzeren	land aen den *IJseren pael* [kerkbezit]	1691	OAD
Paal, IJzeren	Den hulten altaar: Een acker teulands groot drije loopens gelegen omtrent den *Lijsepaal*, heeft niet mogen gelden, dus memorije	1697	RGG
Paal, IJzeren	acker aen den *Iseren Pael*	1701	VD
Paal, IJzeren	item boulant aande *IJsere paal*	1701	ORA
Paal, IJzeren	lant den *Eijseren Pael* op Leijdt	1701	MD
Paal, IJzeren	item den *IJseren Paalacker* zijnde van het goet te Vrekwijk, daar Jan Daniel van Bree gewoond heeft	1719	ORA
Paal, IJzeren	item 2 acker teullant den Eventuijn aan de *IJseren paal*	1727	ORA
Paal, IJzeren	acker aan den *IJseren Paal*	1732	VD
Paal, IJzeren	item de acker aan *IJseren paal* Zijlberg	1741	ORA
Paal, IJzeren	huis hof en aangelag in het Derp aan de Peelstraat met akkers in de Pan, de *Yserpaalakker*, in't Wijvelt, Knijsit en Nieuwe Erven	1745	ORA
Paal, IJzeren	een acker gelegen aende *IJseren pael* [kerkbezit]	1746	OAD
Paal, IJzeren	Uijt eenen acker gelegen aen den *Iseren Pael* bij den Schatgraeff, A. F. den Meulenwegh	1754	CR
Paal, IJzeren	item een acker aan de *IJseren paal*	1768	ORA
Paal. IJzeren	den acker aan den *IJsere Paal* gelegen op maatboek nr 812	1770	ORA
Paal, IJzeren	land aan de waterweg genaamd den *IJserenpaal* nr. 837 [E 867/868], AE de weg	1784	ORA
Paal, IJzeren	een akker aan de Waterweg, genaamd den *Eijseren Paal*, gr. 2 lop. 27 r. 2 v. gequoteerd nr 837, e.z. Jan Jan Adriaans, a.z. de wed. Hendrik Eijben van Gastel, e.e. Goort Bollen, a.e. de weg	1784	ORA
Paal, IJzeren	land den *IJserenpaal*	1784	ORA
Paal, IJzeren	item land *IJsere Paal*+Schatgraaf samen 9L (afd. Derp!)	1785	VD
Paal, IJzeren	item aande *IJseren paal*.	1804	ORA
Paal, IJzeren	E 369	1865	ND
Paal, IJzeren	bouwland den IJseren Paal (E 876)	1865	ND
Paal, IJzeren	E 398, 867, 868, 876, 907, 908	1832	KD
Man, IJzeren	E 396	1872	ND
Paal, IJzeren	Kruising Energiestraat/Hub.v.Doorneweg	2010	KD

Nergens blijkt, dat -paal- hier zou moeten worden opgevat als 'paal'. De zeer verspreid liggende percelen met deze naam verzetten zich daar ook tegen. De Vries gaf al aan, dat -paal- in een aantal gevallen ook 'moeras' kan betekenen (vgl. Latijns -palus-, en het daaraan verwante 'peel' ; kadastraal lag de IJzeren 'Paal' in 1832 gedeeltelijk in de 'Peel'-klamp, en dat in een akkergebied!). Afgezien daarvan wordt de IJzeren Paal in 1784 ofwel een waterweg genoemd ofwel een akker aan een waterweg, maar in geen geval een ijzeren paal. IJzerhoudende grond is er voldoende in Deurne, bv. in het Kasteeldomein en naast het kerkhof. Daar -man- een ander woord is voor 'beek, waterloop' (vgl. Helleman, Bosman) krijgt ook de naam IJzeren Man hier zijn zinnige verklaring. Daar lag ook de Manbraak en de Haubraak. Als de Haubraak in een eerder stadium Halbraak zou hebben geheten (wat overigens niet is bewezen, maar vgl. Oude Kamp = Alde Camp), dan zou de betekenis volkomen sluitend zijn, want Haalweide in Drente, in 1363 Holeweide, wordt verklaard als 'moerassige weide'. De eraan grenzende Emmelheze past hier ook in, want -emmel- betekent volgens Bahlow 'vochtige laagte', in dit geval begroeid met laag bos (hees) en grenzend aan Loo(=bos)/Schonebos.

Paal, IJzeren	moerassige strook tussen Hogeweg, Peelstraat en Groeneweg	1832	KD
Paal, IJzeren	van Voltstraat naar Donge	2010	KD
Paal, IJzeren	HGA E-2		

PAAL, LIESSELSE(?) Staande en gelegen alhier in Vreekwijck en genaamd den Roubraeck Met nog twee stukken land zoals dit gelegen is in dezelfde parcchie en dit is leengoed. Een perceel daarvan is genaamd den Eventuijn en is strekkende met het andere einde naast de Groene Weg; het ander stuk land is genoemd den Stappelpat aan de andere zijde naast de erfgenamen van Jan Goloffs

	en verder naast de Stappelpat. Met daarbij nog een perceel groesland zoals dit gelegen is in de Vreeckwijckse Berckt; met nog een stuk land alhier gelegen omtrent de Boomgaartsstraat en genoemd den Bogartsecker; begrensd aan beide de einden naast de straat; met nog een perceel land gelegen in dezelfde parochie en genaamd den Streep zoals dit perceel begrensd wordt aan beide de einden naast de Bogartsweg; met nog een groesvelt zoals dit perceel gelegen is alhier in de Vreeckwijckse Berckt; met nog een stuk erfs gelegen alhier aan de *Liesselse Paal*; met nog een stuk land daaromtrent gelegen en genaamd den Snabbenecker	1578	ORA

Gezien de vele schrijfwijzen van de IJzeren Paal in de 16e eeuw (o.a. Lijssen Paal) is hier waarschijnlijk ook de IJzeren paal bedoeld, vooral gelet op de andere toponiemen in deze inschrijving die allemaal in de Vreekwijkse akker liggen.

PAALSE VAART	B en W der gemeente Deurne en Liessel, vernomen hebbende dat de zoogenaamde *Paalsche vaart* eenige verbetering behoeft en tot het in standhouden en bruikbaarheid zal behooren bezand te worden heeft besloten het Vreekwijks, Derps, Breemortels en Hanenbergs rot te requireren om de aldaar vereischt wordende werkzaamheden te verrigten op den 4e julij aanstaande des namiddags om een uur op de genoemde plaats.	1861	NAD
Peelsche Vaart	*Peelsche Vaar*t	1867	PK

Bij een -vaart- denkt men allereerst aan een waterweg. Maar 'bezanden' betekent zand erop of erover strooien. Het kan vrijwel niets anders of hier is sprake van een vroegere waterloop die gedempt is en met zand gevuld. Dat dat zand inklinkt is een bekend verschijnsel en na enige tijd moet zo'n weg opnieuw worden 'bezand'. Er zijn in Deurne vooral in de 18e eeuw vele waterlopen gedempt. Zo weten we dat de Reek een 'aquaduct', dus een waterloop was, maar op de Kadasterkaart van 1832 is die niet meer te zien. In 1785 lag er nog een akker "aan" de Schatgraaf en in 1784 wordt de IJzeren Paal nog een waterweg genoemd. In 1832 zijn ze geen van beide meer terug te vinden op de Kadasterkaart, d.w.z. niet als waterloop. De namen zijn -zoals gebruikelijk- wel bewaard gebleven in de akkers die eraan grensden en de voormalige beken zijn vaak nog te herkennen aan de vreemd verlopende perceelsscheidingen die ze veroorzaakten.
De Paalse Vaart geeft omtrent zijn ligging twee aanwijzingen: de aanduiding -Paalse- en de inschakeling van bewoners van het Derp, Vreekwijk, de Hanenberg en de Breemortel als belanghebbenden. Indien we daar midden tussen gaan zoekomen we bij de voormalige IJzeren Paal terecht en daar zal dat voetpad zijn naam wel aan te danken hebben. Akkers met de naam IJzeren Paal lopen van de Zeilbergse Molenweg tot bijna aan de Kranenmortel. Het ligt daarom voor de hand om de akkerweg van Groeneweg naar Kranenmortel als locatie van de Paalsche Vaart aan te duiden.

Paalsche Vaart	akkerweg van E 396 naar de Kranenmortel	1832	KD
Paalsche Vaart	vanaf midden van het vierkant Dr. Hub. van Doorneweg - Energiestraat - Geyserstraat - Indumastraat naar de oostelijke punt van de (straat) Berkmortel	2010	KD
Paalse Vaart	HGA E-2		
PAARD, WITTE	verkopen aan de Drost Hendrik van Winterooij de hofstad met afgebrande huijs genaamd het *Wit Peert* in het Kerkeijnt, EZ de waterlaat AE, EE de straet	1679	ORA
Paard, witte	de hofstad met daarop het afgebrande huis genaamd het *Witte Peert*	1683	ORA
Paard, witte	Item een stuk teulland gelegen ter plaesen ofte huijsplaets daer eertijts vuijt plach te hangen het *Wit Pert*, e.z. de Ho.Ed. heer van Doerne, a.z. b.e. de gemeijne straet	1693	ORA
PAARDAKKER (Koolhof)	Item den *Paardsacker*, gr. 1 lop. 15 r. nr 392, gel. als voor (Haageind), e.z. Andries Jan Cuijpers, a.z. Antonij van de Mortel, en gekomen van Aart Hendrik Jacobs	1782	ORA
Paardakker	item [bij Hondsbos] den *Paardsakker* nr. 318 [E 174], AZ de weduwe Antony Willem van Mortel [E 179], EE Mattijs Willem van Beek, AE de Lijkweg	1784	ORA
Paardakker	item eenen akker daar neeven nr. 477 [E 175], gelegen aan de Lijkweg, EE aan de Groene weg spits uitschietende, EZ de weduwe Antony Willems van de Mortel [E 179], AZ de groen weg, AE de *Paardakker* [E 174]	1784	ORA
Hondsbosakker	land genaamd den Honsboschakker nr. 311 [E 179/180] met EZ Mattijs Willem van Beek, AZ Jan Toro [E 184], EE van Eijk, AE aan de Lijkweg,	1784	ORA

Paardakker	item 1/7 van 2/3 van den *Paardsacker*, gr. 4 lop. 2 r. gequoteerd nr 321	1787	ORA
Paardakker	E 174	1832	KD
Paardakker	ter hoogte van de Anton van Duinkerkenstraat	2010	KD
Paardakker	HGA E-1		
PAARDENEEUWSEL	beemd genaamd dat *perdeeussel*	1407	HGB
PAARDENHEUVEL	Draagt over t.b.v. Jan Peter van de Mortel, in het Derp. groes op de *Paarden Heuvel* maatboek nr. 721	1792	ORA
Paardenheuvel	F 45-60	1832	KD
Paardenheuvel	Driehoek tussen Stationsstraat, Stationslaan en Spoorlaan	2010	KD
Paardenheuvel	HGA F-1		
PAARDHORST	de Paardhorst in de Vischwaters, G 1143	1865	ND
Paardhorst	100 m. westelijk van Loon, 100 m. zuidelijk van Galgenbergweg	2010	KD
Paardhorst	HGA G-4		
PAARDVLAAS	E 619, 621	1870	ND
Paardvlaas	100 m. oostelijk van Berktweg, 200 m. noordelijk van Zonnewende	2010	KD
PAD, KORTE (Liessel)	een stuk grond zoals dit perceel te Liessel is gelegen omtrent de *Corten pat*, begrensd aan een zijde naast het erf van de kapel te Liessel, zich uit strekkende met het einde naast de Hoige voetpat tot op de gemeente straat	1583	ORA
Pad, korte	Een stuk teulland gelegen aen den *Corten padt*	1692	ORA
PADAKKER	eine Parzelle gen. die *padacker*	1396	WAM
Padakker	die *padeecker*	1420	HP
Padakker	uyt enen ecker gelegen tot Dornen geheiten die *padeecker*	1424	HP
Padakker	inden *payecker* tot Doernen	1424	HP
Padakker	ex hereditate dicta *Padacker*	1579	CE
Padakker	ex campo dicto Wyeracker de hereditate dicta *Padacker*	1579	CE
Padakker	ex agro dicto Wyeracker et *Padacker*	1579	CE
Padakker	item den *Patecker* ende 't neijlandt genompt EZ derfgenamen Aert Jan Teuwens AZ Jan Jan Loeffen	1630	MD
Padakker	voor dander helfft vuijt erffenisse geheeten *Padacker*	1640	CE
Padakker	vande erffenisse geheten *Padacker*	1640	CE
Padakker	vuijt eenen acker geheeten Wijeracker ende *Padacker*	1640	CE
Padakker	van den padtakker	1663	VD
Padakker	den *padtacker*	1663	VD
PAN	lant in die *pan*	1490	HP
Pan	stuck lants, gen. die *Panne*, UL. erffenis Huyghe Spirinck, AL. Jan v. Erp m.m. a., UF. erffenis Mathijs vanden Colck m.m.a., AF. Jan vanden Wasberch	1539	ORA
Pan	een stuk land gelegen in de *Panne*	1568	ORA
Pan	een stuk land genaamd den Brouwer, gelegen in den *Pan*	1569	ORA
Pan	een stuk land, genaamd den *Panecker* zoals dit perceel alhier gelegen is in de Deurnese akkers	1573	ORA
Pan	een stuk land genaamd op de *Pan*	1584	ORA
Pan	een akker, geheten De *Panne*, gelegen in den Hoeckacker	1592	ORA
Pan	de helft van de akker genoemd de *Pansakker* in de Loockekkeren	1598	ORA
Pan	een akker, genaamd de *Panne*	1603	ORA
Pan	akker de *Panne*	1606	ORA
Pan	een akker genaamd de *Panne*	1607	ORA
Pan	lant de *Panne*	1653	MD
Pan	den *panacker*	1663	VD
Pan	den *paenacker*	1663	VD
Pan	alnoch een ackerken genaempt de *Panne*, u. f. den Meulenwech, a. f. den Haec-		

	acker	1663	ORA
Gelint	'n acker aen Pouwels Conincx gelint (E 206, 237-270) [bij Grote akker, Haeckacker (E 223), Panacker (E 214, 215, 225, 227, 248, 258)	1663	VD
Pan	Uijt eenen acker, schietende op den Lijckwech, genaemt de *Pan*, gelegen int Derp	1678	DC
Pan	item teulant int Derp genaemt de *Paen*	1683	ORA
Pan	L. Caestecker voornoemd verkoopt aan Peter Dries Noijen een akker gelegen in de gemeijn acker, genaamd de Pan, groot 1 lop. 8 roeden 10 voet. Koopsom 21 gld. 15 st. Jaarlijks 14 st. grondcijns aan de Heer van Helmond	1685	ORA
Pan	een stuk akkerland ter plaatse omtrent de *Pan* in de hoogh acker tegenover het Derp, groot circa 1 lop., a.e. den Lijckwegh. Koopsom 29 gld. 10 st. Last: 2 st 8 penn geestelijke pacht aan rentmr. van Hurn	1686	ORA
Pan	Een stuk teulland gelegen in de *Pan*, a.z. het Kerckenlant	1692	ORA
Pan	Item een stuk teulland genaamd de *Panacker*, a.z. het onmondig kind van Claes Everts van Deurne, verwekt bij Lijsken Cornelis Smits, a.e. de Lijckwegh	1694	ORA
Pan	lant In de *Pan*	1701	VD
Pan	lant den *Panacker*	1701	VD
Pan	land den *Pannestart*	1701	MD
Pan	lant den *Pannestaart*	1701	VD
Pan	acker den *Pannestaart*	1701	VD
Pan	aen den *pannestaart*	1701	VD
Pan	acker de *Panacker*	1727	ORA
Pan	land den *Panacker*	1730	ORA
Pan	half land De *Pan*	1741	ORA
Pan	huis hof en aangelag in het Derp aan de Peelstraat met akkers in de *Pan*	1745	ORA
Pan	een akker gelegen in de *pan* [kerkbezit]	1746	OAD
Pan	uijt een acker int Derp genaemt De *Pan*	1754	PU
Pan	eenen acker schietende op den Lijckwegh genaemt de *Pan* gelegen int Derp	1754	DC
Panakker	den *Panacker*	1760	ORA
Panakker	acker *Panacker*	1785	VD
Pan	land In de *Pan*	1785	VD
Pannestaart	land de *Pannesteert*	1785	VD
Pannestaart	item den *Pannestaart*	1786	ORA
Pan	bouwland De *Pan*	1791	MD
Panakker	land den *Panakker*	1790	ORA
Pannestaart	land de *Pannestaart*	1791	MD
Pan	land In de *Pan*	1803	ORA
Pan	E 213-215, 224/225, 244, 246-248, 258	1836	ND
Pannestaart	E 211-213	1832	KD
Pan	E 211-215, 224/25, 258, 244-248	1832	KD

Laak wordt door De Vries omschreven als 'plas, poel' en 'beek, sloot', door Van Berkel/Samplonius als 'natuurlijke waterloop in moerassig terrein' en door Bahlow als 'plas'. Een pan is een natuurlijke komvormige diepte. Waarschijnlijk moet hier (gezien de langgerekte vorm van de Pan (-akker, -nestaart) gedacht worden aan een beek, die bij tijden door overstroming een flinke plas (Laak) vormde. De wisseling van -a- naar -o- (Lake < Loke) kwam veel voor. In later tijden moet het gebied d.m.v. afwatering droger zijn geworden en geschikt gemaakt als akker: Lookakker en Pan-akker. Aangezien de Panakker in de Lookakker lag, moet de laatste groter geweest zijn dan de eerste. De waterloop zelf kan niet anders dan de Derpse Loop of Oude Graaf geweest zijn, waarvan we de locatie door andere akkernamen kennen.

Dat een -staart- altijd een puntig uitstekend stuk land zou zijn wordt door de Pannestaart volledig weersproken: het zijn een paar rechthoekige akkers. 'staart' zou hier kunnen duiden op het westelijke uiteinde van een ooit langgerekte akker. Vgl. ook: " een stuk leegh lant, propretaris ofte zijnde gefondeert den Sinte Peter ende Pauwels altaer in de kerke van Doerne, ende soo met eenen staert uijtschietende op de Peelstraet van den Ho.Ed. Heere van Doerne" (1685 ORA) Aan de hele Peelstraat ligt geen enkele akker met een uitstekende punt.

Pan	strook van Vecht via Hoendiep naar Roer	2010	KD
Pan	HGA E-1		

PAPENAKKER	den *papenacker*	1663	VD

Papenakker	ackerken het *Papenackerken*	1701	VD
Papenakker	E 273	1832	KD
Papenakker	Kruising Merwede-Schelde	2010	KD
Papenakker	HGA E-1		
PAPENBEEMD	St. Agata Altaar (Liessel): De *Papenbeemd* gelegen in de Geerkens heeft niets mogen gelden, dus - memorie	1730	AGK
Geer(ken)	G 941, 100 m. ten oosten van de Liesselseweg, 100 m. ten zuiden van de Dr. Hub. van Doorneweg	1832	KD
Papenbeemd	Vlak bij de Geer (*zie aldaar*)	2010	KD
Papenbeemd	HGA E-2		
PAPENVELD	een stuk land genaamd den Eventuyn, gelegen in de Vreeckwijckse Eckers naast het *Papenveld*	1589	ORA
Eventuin	E 863 - 873, westelijke helft van het vierkant Voltstraat-Indumastraat-Geijserstraat-Energiestraat	1832	KD
Papenveld	Vlak bij de Eventuin (zie aldaar)	2010	KD
Papenveld	HGA E-2		
PAPENVENNE	tgoet te *papenvenne*	1380	FS
Papenvenne	het goed ten *papenvenne*	1391	HGB
Papenvenne	't goet die hove ten *Papenvenne*	1420	BP
Papenvenne	tgoet ten *papenvenne*	1421	FS
Papenvenne	Gevard van doerne Willemssoen, zijn zoons Jan en Arnt en schoonzoon Melis Scevers teen verpachten de windmolen en het goed Ten *Papenvenne*	1421	BP
Papenvenne	Een cijns o.m. uit windmolen en hoeve 't goet ten *Papenvenne* van Ghevaert van Doerne zoon wijlen Willem	1421	BP
Papenvenne	ex bonis de *Papenven*	1421	DC
Papenvenne	Het goet *Papenvenne* is in bezit van Gevard van Doerne Willemssoen als man van joffrouwe Jut dochter van wijlen Jan van Bruheze en van Jan en Dirck haar broers	1422	BP.
Papenvenne	Gevard van Doerne Willemssoen verkoopt het goed ten *Papenvenne* aan Melis Scevers teen zoon van Melis Specier	1425	BP
Papenvenne	Amelis Scevers teen verhuurt voor 6 jaar vanaf Pinksteren a.s aan Jan Peter Vrancken soen de hoeve tguet te *Papevenne*, vroeger van Gevart van Doerne. om 16 mud rog Helmondse maat op lichtmisse en 2 pond was aan St Katharina broederscap in Den Bosch. op 't feest van St Katharina.	1428	BP
Papenvenne	Amelis Scevers teen had verhuurd voor 8 jaren aan Lambert van Loon de jonge zoon wijlen Lambert de hoeve 't goet te *Papenvenne* van wijlen Gevart van Doerne	1438	BP
Papenvenne	een stuk land gelegen in de parochie van Deurne ter plaatse genoemd in de Strijp tussen het ... van Deurne ter ene zijde en tussen het erfelijk toebehoren aan het goed genaamd te *Papenvenne* ter andere zijde	1441	BP
Papenbenne	Jonkvrouw Jut van Doerne weduwe van Gevart van Doerne heeft opgedragen aan Gevart zoon wijlen Gevart van Doerne, voorn. haar tocht in de hoeve die *Papenvenne*	1445	BP
Papenvenne	ex bonis de *Papenven*	1447	DC
Papenvenne	Op *Papenvenne* een beemd in die Nuwe beemden	1449	BP
Nieuwe beemd	Everart van Doerne zoon wijlen Gevart zoon wijlen Everart van Doernen. bezit den Nuwenbeempt aan Gheen Haghe eijnden aan die Aa	1445	BP
Papenvenne	een huis ....op de *Papenvenne* met een beemd in die nuwebeemden, belast met een chijns aan 5 1/ oude groten en 1 1/2 Cijnshoen aan de abt van Epternaken	1461	BP
Papenvenne	Steven Henrics Deckers verkoopt Gevard Gevards van Doerne, mede voor Claes en Henrick zijn broers, en Katherina en Mechteld, zijn zusters, kinderen van Gevard van Doerne, een rente uit een huis, erf en hof op den *Papenvenne*. Franck Cluytinck, man van Joestken en Gevarts van Doerne is borg	1464	BP
Papenvenne	Jan van Bruheze bezit 't goet te *Papenvenne*	1470	BP

Papenvenne	't goet ter *Papenvenne* van Jan van Bruheze	1487	BP
Papenvenne	in de parochie van Doerne uit een huis, erf en hof, deels akkerland en weijland ter plaatse genaamd *Papenvenne* tussen het erfgoed Hendrik Meijlman en tussen erfgenamen Egidius zoon wijlen Lambert Aleijten	1497	BP
Papenvenne	hoeve *Papenven*, eigenaar Jan Lambert Gelis	1547	HP
Papenvenne	ex agro dicto stolant de bonis dicti *papenvenne*	1579	CE
Papenvenne	de bonis dictis *Papenvenne*	1579	CE
Papenvenne	de duobus agris pro Everken de bonis dictis *Papenvenne*	1579	CE
Papenvenne	ex agro dicto deschken de bonis de *Papenvenne*	1579	CE
Papenvenne	ex agro dicto Wijeracker de bonis de *Papenvenne*	1579	CE
Papenvenne	de agro dicti de Wolfsberch pridem de bonis *Papenvenne*	1579	CE
Papenvenne	ex prato dicto dye Streepe de bonis dictis *Papenvenne*	1579	CE
Papenvenne	de agro dicto Sestersaet de bonis de *Papenvenne*	1579	CE
Papenvenne	het goed *Papenven*, aan een zijde naast Jonker Henrick van Doerne, aan de andere zijde en aan een einde naast de erfgenamen van Claes van Doerne, en het andere eind naast de straat	1582	ORA
Papenvenne	het huis *Papenven*	1621	ORA
Papenvenne	en de gedeelte hem van hen ouders zaliger aengecoemen ende verstorven in den parochie van Doerne haeren de tollenhuyse ende goederen *Papenven* gelt ent aldaer gelegen sijn in hogen in legen in diepen in drogen	1621	ORA
Papenvenne	het huys *Papenvenne*	1626	ORA
Papenvenne	van eenen acker geheeten d'Eschken van goederen van *Papenvenne*	1640	ORA
Papenvenne	van eenen acker geheten de Wolffsberch eertijts vande goederen van *Papenvenne*	1640	CE
een stuk land, genaamd "de Essche", gelegen alhier omtrent het Heijlegat,		1582	ORA
Papenvenne	vuijt eenen acker geheeten Stolart van de goederen geheeten *Papenvenne*	1640	CE
Papenvenne	vande goederen geheeten *Papenvenne*	1640	CE
Papenvenne	van twee ackers voor Evercken van de goederen geheeten *Papenvenne*	1640	CE
Papenvenne	vuijt eenen acker geheeten den Reper van de goederen geheeten *Papenvenne*	1640	CE
Papenvenne	van eenen acker geheeten d'Eschken van goederen van *Papenvenne*	1640	CE
Papenvenne	*v*uijt eenen acker geheeten Wijeracker vande goederen van *Papenvenne*	1640	CE
Papenvenne	acker geheten de Wolffsberch eertijts van de goederen van *Papenvenne*	1640	CE
Papenvenne	vuijt eenen beempt geheten die Strijpt vande goederen geheeten *Papenvenne*	1640	CE
Papenvenne	van eenen acker geheeten Sestersaet van de goederen van *Papenvenne*	1640	CE
Papenvenne	vuijt eenen acker geheeten Aldengrave vande goederen van *Papenvenne*	1640	CE
Papenvenne	Een huis gelegen omtrent de *Paepen Veen*, EZ Jan de Smit, AZ erfgenamen Aert Claes, EE weduwe Thonis Aert Roijmans	1653	ORA
Pepenvenne	Marten Claes Martens verkoopt aan zijn broer Peter Claes Martens zijn erfdeel zoals dit gekomen is van hun vader. Bestaande in een huis staande omtrent het *Paepen Veen*, EZ Jan de Smit AZ erfgenamen Aert Claes EE weduwe Thonis Aert Roijmans.	s.a.	
Papenvenne	omtrent het *Paepenveen* in het Hâgeind	1769	BAH
Papenvenne was oud bezit van de Van Doernes. De naam wijst mogelijk op oud bezit van Echternach (dat daar ook cijns op hief), waar de Van Doernes als meiers van Echternach de hand op hadden gelegd.			
Papenvenne	C 521,522, 523, 526	1832	BAH
Papenvenne	Kruising Kruisstraat-Flemingstraat	1993	KD
Papenvenne	HGA C-4		

PARKSTUK	*tparicstucxken*	1414	HP
Parkstuk	drie vierdel van enen stuc lants geheiten tparic stucken gelegen tot Dorne	1420	HP
Parstuk	2 stukken land, geheten het Parstuck en de Rauwbraeck	1620	ORA

Het mnl. ‘parre’ betekent omheinde plaats of afgesloten terrein. Het germ. * parre zou een diminutief hebben gehad eindigend op ‘-ik’, nl. ‘parik’, waaruit het latere park ontstaan zou zijn. Par en perre zouden teruggaan op het voor-Romeinse woord * parra = stang, afsluiting. Onder ‘park’ verstaat men een afgesloten ruimte of terrein, een wildpark, een plaats waar het vee verbleef. Als Jan van Berlaer in 1314 de heerlijkheid Helmond ruilt tegen bezittingen in het Belgische Lier ontvangt hij ‘‘t dorp, ‘t huis, den perck ende moelen ende ‘t land van Helmont’. Men spreekt ook van warande. (Beijers/Van Bussel)

Dat het bij het 300 m. zuidelijker gelegen Blokhuis gehoord heeft is niet waarschijnlijk, want dat bestond in 1414 nog niet.

Park	de Park, G 455	1869	ND
Park	midden tussen Tramweg, Eikenlaan, Rodegraafweg en Heulke	2010	KD
Park	HGA G-2		

PAARDSAKKER (Haageind)	den *Paersacker*	1572	HP
Paardsakker	den *Pars Acker*	1701	MD
Paardsakker	acker den *Paersacker* [bij Crommen Reeckacker]	1701	VD
Paardsakker	den *paersacker* [bij Honsbos en Heijackersdries]	1701	VD
Paardsakker	den *paersacker* [bij Honsbos, Venacker en Pijnacker]	1701	VD
Paardsakker	den *paersacker* [bij Venacker en Crommen Reeckacker]	1701	VD
Paardsakker	acker genaamd de *Paarsacker* int Haageijnd	1715	ORA
Paardsakker	acker de *Acker Paars*	1738	ORA
Paardsakker	den *Paarsacker*, gel. alhier in 't Haageijnd, maatboek nr 318	1761	ORA
Paardsakker	acker de *Paardacker*	1782	ORA
Paardsakker	akker de *Paardakker*	1785	VD
Paardsakker	teulland genaamd Den *Paarden akker* Haageijnd maatb. nr. 320	1790	ORA
Paardsakker	land de *Paarde Akker*	1803	ORA
Paardsakker	omtrent D 305 westhoek Reekstraat-Berkstraat	1832	KD
Paardsakker	westhoek Veldstraat-Molenlaan	2010	KD
Paardsakker	HGA D-1		

PARSAKKER (Koolhof)	erf genaamd *Barsacker* ende Scorsselant	1529	CRI
Paarakker	Dit perceel is genaamd den *Pairecker* en is alhier gelegen in de Deurnese ecker, begrensd aan een zijde naast het erf van Henrick Goloffs, aan de andere zijde naast Jan Berckers	1574	ORA
Parsakker	Nog een akker geheten den *Paersacker* neven (....) tot op den gemeynen wech	1576	HP
Parakker	de hereditate dicta *paracker*	1579	CE
Parakker	den *Parecker*	1582	ORA
Parakker	een stuk land, genaamd de *Parrecker*	1583	ORA
Parsakker	Oda die weduwe marcelis Aert zoen van Meijel met III kijnderen voer marcelissen voirs voor die VI kijnder Peter Jans zoen vanden Waeter voer Peteren voirschreven ettca vyt erfve geheyten *Barsacker* ende Scors(t?)elant	1592	CRI
Parsakker	de *Parsecker*, gelegen in de Hoigecker omtrent de Wolfsberch, andere einde de straat	1598	ORA
Parsakker	een akker aan de Wolfsberch, genaam de *Parsecker*	1603	ORA
Parsakker	een akker gelegen in de *Parseckers*	1620	ORA
Parsakker	item een stuck lant genaempt de *Parsecker* EZ Hanrick IJsbouts AZ Thomas Roijmans groot 3L 37R	1630	MD
Parsakker	stuck teullant genaemt den *parsacker*	1663	VD
Parsakker	den *paersacker*	1663	VD
Parakker	Heijlken de wed. van Jan Hendrick Bollen, Peter Jan Bollen, Jan Janssen Bollen en Willem Jan Bollen, allen kinderen van voornoemde Jan Hendrick Bollen, verwekt bij voornoemde Heijlken, de welcke gesamenderhandt en eendrachtelijck verklaeren den acker genaemt den *Paer Acker* groot vijff loopp. acht roijen die de helft heeft toegecomen Hendrick Jan Bollen zaliger hunnen stommen en onnoselen broer en de ander helft toebehoorende Matijs Janssen Bollen hunnen tweeden stommen en onnoselen broeder en verklaeren de helft van Hendrick gecomen sijnde oock te laten aen Matijs voors. sijn leefdagh te mogen gebruijcken weijnden en keeren en te doen sijnen eijgen vreijen wille. Alles sonder aergh ofte lijst	1690	ORA
Parsakker	item teulant genaamt den *Paarsacker* alhier op de Wolfsberg, EZ en EE de kinderen Jan Flipsen [deze alleen op E 198]	1749	ORA
Parsakker	een stuk teulland genaamd den *Paarsackers*, gel. alhier op de Wolfsberg	1766	ORA
Parsakker	den *Paarsacker* maatboek nr 321 gelegen alhier aan den Crommenboom	1766	ORA

Een afleiding uit het middelnederlands -parre, perre- dat 'slagboom, stang, afsluiting' betekende is goed mogelijk. Zo vlak bij de Gelint (akkers behorende tot het rechtsgebied van de kerk, E 206 en omgeving) zou een -par- in het Cijnsboek van Echternach eventueel ook 'parochie' (Pfarre) kunnen betekenen. Paardsakker is een late hypercorrecte vorm.

Parsakker	E 198	1832	KD
Parsakker	Ernst Claesstraat	2010	KD
Parsakker	HGA E-1		

PASTORIE	huys gen. de oude *Pastorij*, aen de kerck *zie verder: Kerkenhuis*	1701	VD

PEEL	van daer recht toe gaende den *Pedel*	1325	VPF
Peel	bij die *pedel*	1400	BP
Peel	een groot velt heijden, vroenten ende moeren geheijten die Dorse gelegen tusschen de gemeente van Duerne ende den *Pedel*	1465	VPF
Peel	Inden eersten een yegelijck zall in den *pedel* aen die oude cuijlen aensteken	1662	KBD
Peel	dat geene vreemde karren nader aan den *Peel* mogen komen om brand of torf af te voeren, af te halen op poene van twee goud guldens, zijnde zes guldens Hollands als tot de opgeworpen hoopen op de navolgende plaatsen	1718	CD
Peel	Dat ingeval de muur om het voorsz. kerkhoff [Liessel] niet wert opgemaakt de voorsz. ijke boomen in gevaar zijn van ten eenemaal te worden geruineert door de drift van een groot aantal runderbeesten, die dagelyks tweemaal aldaar moeten passeeren, in 't gaan en komen van de *Peel*	1752	ORA

De oudste vormen -pedel- maken duidelijk dat 'peel' niet gevormd is uit -palude-, zoals dikwijls wordt beweerd, maar uit -pithe- = moerassig land en -lo- (Van berkel/Samplonius). Het woorddeel -lo- wijst op bebossing, dus een geheel kale vlakte zal de Peel nooit geweest zijn, eerder een vlak, moerassig terrein doorweven met hogere beboste plekken.

PEELKLAMP	Klamp tiende genaamd de *Peelclamp* gemijnd door Francis Verbeek voor 294; een halve klamp tiende genaamd de Bruijne, hoort bij de voornoemde Peelclamp	1808	ORA

Er was ook een verzamelgebied "De Peelklamp", dan van het Spuit tot aan de Breemortelweg liep, althans volgens de Kadasterkaart van 1832. Dat zal niets met bovenstaande afzonderlijke akker te maken hebben, maar eerder een afgeleide, verwaterde vorm zijn geweest

Hagelkruis	uuyt enen stuck lants gelegen bij 't hagelcruys (...) d'een eynd Jan Pegs d'ander eynd die Velthovelschestraet aldair	1553	CD
PEELSTRAAT	ex bonis ten Velde in de *Peelstraet*	1621	CR
Peelstraat	vuijt eenen dries geleghen neffens erffenisse Henrick IJsbouts ende Willem Marcus de mulder 't eijnde de *Peelstraet*	1621	CR
Peelstraat	Een stuk teullands gelegen in de *Peelstraat*	1728	AGK
Peelstraat	uyt huys en hof terplaetse den Zeijlberg aen de *Peelstraet*	1633	ORA
Peelstraat	item alnoch een stuck landts genoemt den Coelhoff, a.f. de *Peelstraet*	1637	ORA
Peelstraat	Vuijt eenen acker genaemt den Groenacker geleghen aen den Zeijelberch, A.F. de *Peelstraete*	1643	CR
Peelstraat	Vuijt huijs, hoff, met daengelechen erffenisse soo groes als landt groot t'samen ontrent 7 lopensaeten aende Zeijelberch in de *Peelstraete*	1643	CR
Peelstraat	item vuijt een coelvelt ter plaetse voorseid (Veldheuvelse Kapel), U.F. de *Peelstraet*	1643	DC
Peelstraat	vuijt huijs hoff met eenen dries daer aengeleghen aen den Zeijelberch, A.F. de *Peelstraete*, A.F. eenen gemeijnen waterlaet [= Reek]	1643	CR
Peelstraat	vuijt eenen acker geleghen aent Heijlengat, a.l. de *Peelstraete*, u. f. den Muelenwech	1643	DC
Peelstraat	ex agro dicto den Sporckacker juxta *Peelstraete*	1643	DC
Peelstraat	vuijt eenen acker geleghen aent Heijllegat, a. f. de *Peelstraete*	1643	DC
Peelstraat	uijt huijs hoff met eenen dries aen den Zeijelberch geleghen, u. f. de gemeijnen *Peel straete*	1643	PU

Peelstraat	Een acker tuelandts aende *Peelstraet*	1659	KM
Peelstraat	Item een acker gelegen aen de Peelstraet genaempt den Coelhoeff, a. l. den Cemkensacker, u. f. de *Peelstraet*	1663	ORA
Peelstraat	afgehouwen en niet afgehouwen hout van zekere wal, gelegen op de Coenderstraet nabij de *Peelstraet*	1669	ORA
Peelstraat	de krighhegge aen de *Peelstraet*	1677	ORA
Peelstraat	10 lopensaet akkers gen. Heylkensacker, het Hoefken en de Krijghhegge aan de *Peelstraet*	1677	ORA
Peelstraat	Uijt eenen acker genaemt den Groenacker gelegen aenden Zeijelbergh, A. F. de *Peelstraete*	1678	CR
Peelstraat	Uijt huijs met aengelegen erffenisse soo groes als lant aen Zeijelbergh inde *Peelstraet*	1678	CR
Peelstraat	Item uijt een coelvelt ter plaetse voorschreven [Veldheuvelse kapel], U. F. de *Peelstraet*	1678	CR
Peelstraat	Uijt eenen acker groot ontrent vijff lopensaten genaemt den Coolhoff, A. F. de *Peelstraet*	1678	CR
Peelstraat	Uijt eenen acker gelegen aen t'Heylegat, groot ontrent 3 lop, A. L. de *Peelstraete*, U. F. den Meulenwech	1678	DC
Peelstraat	Altare Sancta Crucis in Dornen ex agro dicto de Sprinckacker supra *Peelstraete*	1678	DC
Peelstraat	een stuk lants gelegen inde *Peelstraat* tegens het Hagelkruijs	1685	CD
Peelstraat	een stuk leegh lant, propretaris ofte zijnde gefondeert den Sinte Peter ende Pauwels altaer in de kerke van Doerne, ende soo met eenen staert uijtschietende op de *Peelstraet* van den Ho.Ed. Heere van Doerne	1685	ORA
Peelstraat	een stuk teulland aen den Seijlbergh, a.e. de *Peelstraet*	1690	ORA
Peelstraat	huis hof en aangelag in het Derp aan de *Peelstraat*	1745	ORA
Peelstraat	Uijt een acker genaemt den Groenacker gelegen aen den Zeijelbergh, A.F. de *Peelstraete*	1754	CR
Peelstraat	Uijt eenen acker genaamt den Coolhoff, A. F. de *Peelstraet*	1754	CR
Peelstraat	Uijt huijs hoff met een dries daer aen gelegen aen den Zeyelberch, U. F. de *Peelstraet*, A. F. eenen gemeijnen waterlaet	1754	CR
Peelstraat	Uijt eenen acker genaemt den Groenacker gelegen aen den Zeyelberg, A.F . de *Peelstraete*	1754	DC
Peelstraat	Uijt eenen acker gelegen aent Heijlegat, A. L. de *Peelstraete*, U.F. den Meulenwegh	1754	DC
Peelstraat	Uijt den Sprinckacker neffens de *Peelstraete*, a. f. de Peelstraete	1754	DC
Peelstraat	Uijt een acker aent Heijllegat, A. F de *Peelstraete*	1754	DC
Peelstraat	item Hellegat op de *Peelstraat*	1755	ORA
Peelstraat	een perceel teulland, gelegen alhier aan de *Peelstraat*	1797	ORA
Peelstraat	Bouwland aan de Peelstraat, kad. sectie E nrs. 223, 222 en 220	1937	NT

Identiek aan de Veldheuvelsestraat, een naam die vanaf 1421 steeds voorkomt terwijl de Peelstraat nooit voor 1621 genoemd wordt. Van de Koolhof wordt vermeld dat die aan de Veldheuvelsestraat lag, net als het Hagelkruis en het Hellegat, terwijl ze ook aan de Peelstraat lagen. De latere Peelstraat begon op de Veldheuvel. Mogelijk heette oorspronkelijk het Zeilbergse gedeelte Veldheuvelsestraat (straat naar de Veldheuvel) en het Veldheuvelse gedeelte Peelstraat (straat naar de Peel). Het zou onlogisch zijn geweest om een straat van de Zeilberg naar het westen Peelstraat te noemen. De verlenging oostelijk van de Zeilberg heet nu Kulertseweg. Hoe die oorspronkelijk heette is onbekend.

Peelstraat	Van E 952 naar E 294		
Peelstraat	Van kruising Liesselseweg-Gerard Bilderstraat via Dieze - Schelde naar Amerplantsoen (tot Zeilbergsestraat)	2010	KD
Peelstraat	HGA D-1, E-1 en E-2		

PEERBEEMD	Nog een beemdke geheten in die *Peerbeempt*	1520	HP

Pekskamp (Koolhof)

	Godefridus *Pegghe* de jonge, cijnsbetaler in Deurne	1340	HC

-pegge- volgens Molemans J., Toponymie van Wijchmaal < mnl. peg(ge) ‘houten pen, pin’. De peggen die

een schoenmaker in de zolen klopte, werden gemaakt van sporken- of honzenhout, ook peggen- en pinnekenshout genoemd. Wellicht was de eerste 'Peg' een schoenmaker?

	Marcelis *Pegs* soen	1376	BP
	Grobel *Pegge* van der Heggen	1376	BP
	Willem *Pijgge* gehuwd met Aleijt dochter wijlen Peter Scutte.	1404	BP
PEKSKAMP	van ende uut enen eckerlants gelegen in *Pecxcamp*	1491	CD
	Jan *Pegs*, schepen in Deurne	1482	CD
Pekskamp	uut enen ackerlants gelegen in *Pecxcamp* (...) Willems Hein Piex soens erfnis metter andere zijden	1491	CD
Pegge (akker)	een ecker gen. die *Pegge*, gel. inde Hoigecker, UL. Peter Verhaige, AL. erfgen. Katarina Wreynss, UF. de wech, AF. Geef Godolofs	1539	ORA
	indie hoige ecker geheyten den Lijnecker naast Sophie *Pegs*	1541	NP
	Willem Gerits van Doerne, Heer Jan, zijn broer, Aert zijn broer, Thomas Gerit Maes (gehuwd met Jennen), Jan *Pegs* (gehuwd met Marien), alle wittige kinderen van Gevarts van Doerne	1542	ORA
	uuyt enen stuck lants gelegen bij 't hagelcruys (...) d'een eynd Jan Pegs d'ander eynd die Velthovelschestraet aldair	1553	CD
Peksakker	een stukske land genaamd den *Pijcxecker*	1584	ORA
	akkers gelegen aan de Cuijcx Eijnde, aan het einde naast Jan *Pegs*	1588	ORA
Pegs, Jan	alhier in de Hoogecker en geheten den Bijlecker (van Jan Pegs tot op de Lijckweg)	1591	ORA

De Van Doernes bezaten in 1701 grond en een huis aan de Commerstraat op en rond perceel E 151. In 1652 liep dat via het latere perceel E 153 nog onverdeeld door tot aan de Hogeweg/Lijkweg. De weduwe van Symon van Doerne woonde vlak bij de kinderen Willem Pex/Pegs. Een van deze kinderen, Jan Willemszoon Pegs, was gehuwd met Maria, * ca. 1505, de dochter van Gevart van Doerne, custer en secretaris van Deurne, * ca. 1470. Het huis van Gevart Custer van Doerne lag waarschijnlijk op E 151. Symons grootvader Peter woonde in 1525 op het Veldheuvels Eind, dat vlak bij E 151 moet hebben gelegen. Peter van Doerne en Gevart Custer van Doerne hadden een gemeenschappelijke grootvader in Hendrik Gevardszoon van Doerne, * ca. 1400. Hier lagen dus kennelijk delen van een erfboedel naast elkaar.
Perceel E 140 behoorde in 1652 aan Christina Verhees uit de familie van Lysbeth Willems van der Heze/Verhees, de moeder van Jan Pegs. De Pekskamp moet gelegen hebben in de Hoge Akker (1539), bij het Hagelkruis = E 221 (1553), aan de Veldheuvelsestraat (1153) en in de buurt van de Lijkweg (1591). E 159 is in die omgeving de enige akker die ooit met 'kamp' werd aangeduid.

Pekskamp	E 159	1832	KD
Pekskamp	Spaarne, iets westelijk van de uitmonding van de Vecht	2010	KD
Pekskamp	HGA E-1		
PELIKAAN	tegenover Ter Velde, een zijde en een einde straat, achter een waterlaat	1698	BAHe
Pelikaan	C 683	1832	KD
Pelikaan	Helmondseweg ter hoogte van de uitmonding van de Pelikaanhof	2010	KD
Pelikaan	HGA C-4		
PELS	Vincent van Doerne transporteert met consent van de heer van Doerne aan Mr. Gerit Peter Nouts, koster en secretaris van Doerne, een huis, erf en hof bij de kerk en een erf geheten den *Pels*	1527	ORA
Pels	de verckemerckt omtrent de huijsinge van Jan Lamberts vande Laer tegens omtrent de *Pels*	1684	CD
Pels	een stuk weiland genaamd den *Pels*, en voorts rondom de gemeijne wegen	1694	ORA
Pels	den *pels*, weijvelt	1701	VD

Jan Lamberts van de Laer woonde op de Corte Steenwegh (Martinetstraat) vlak bij de huidige Markt (E 41). Vlak daarbij moet de Pels gelegen hebben, in 1527 omschreven als een erf, in 1694 en later als een weiland. E 37 en E 38, tegenover E 41 gelegen, waren in 1832 weiland en moestuin. Over de vroegere toestand ervan is niets bekend. Veel andere mogelijkheden zijn er echter niet.

Pels	waarschijnlijk E 37 en/of E 38	1832	KD
Pels	in het midden van de huidige Schuifelenberg	2010	KD
Pels	HGA E-1		
PENNEBROEK	in die *penebroeck*	1421	CR

PERMANNENAKKER op den wolfsbergh stuck lant gen. *permannen ackercken* 1701 VD

PETRUS- EN PAULUSbeneficie Uijt eenen acker genaemt den Coelhoff, groot ontrent 2 lopensaten bij het Hagelcruys, U.L. het beneficie van St Peter ende Paulus tot Dornen, A.F. den gemeijnen wech 1678 DC

Het hagelkruis stond op E 221. De Koolhof was oorspronkelijk E 222 en E 223. Daar de Koolhof tussen het hagelkruis en het beneficieland lag en ook aan de Veldheuvelsestraat kan het beneficieland alleen E 259 en wellicht daaraan oostelijke grenzende akkers hebben omvat. Die akkers waren echter in 1701 allemaal in privébezit.

PHILIPSAKKER Item den halve *Philipsacker* dander sijde Marij Loijers ende de Capelle tot Lijessel 1621 ORA
Philipsakker alnoch een leupensaet lants genaempt den *Philipsacker* 1655 ORA
Philipsakker den *Philipsacker* 1663 VD
Philips Dirksakker een stuk teulland genaamd Philips Diercx Acker, gelegen in den gemeijnen acker, e.z. Antony Everts, a.z. Peter en Claes Claes Clous, e.e. den Lijckwegh, a.e. den Mistwegh 1693 ORA

Claes Claes Clous bezat in 1701 een akker aan de Lijkweg op E 176. De familie Evers bezat toen E 181, 185 en 187. De Philips Diercx Acker moet daar tussen gelegen hebben. Dat kan alleen E 180 geweest zijn. E 182 was in 1621 eigendom van een Philip Dirck Dors. Dat kan mogelijk ook gegolden hebben voor E 180. Maar zeker is dat niet. Bovendien staat niet vast dat de Philipsacker -waarvan we verder ook niets weten- identiek was aan de Philips Diercx Acker.

Philipsakker mogelijk (maar heel onzeker) E 180 1832 KD
Philipsakker iets zuidelijk van de Hogeweg, iets westelijk van de Antoon Coolenlaan 2010 KD
Philipsakker HGA E-1

Godefridus *Pegghe* de jonge, cijnsbetaler in Deurne 1340 HC

-pegge- volgens Molemans J., Toponymie van Wijchmaal < mnl. peg(ge) ‘houten pen, pin’. De peggen die een schoenmaker in de zolen klopte, werden gemaakt van sporken- of honzenhout, ook peggen- en pinnekenshout genoemd. Wellicht was de eerste 'Peg' een schoenmaker?

Marcelis *Pegs* soen 1376 BP
Grobel *Pegge* van der Heggen 1376 BP
Willem *Pijgge* gehuwd met Aleijt dochter wijlen Peter Scutte. 1404 BP
Jan *Pegs*, schepen in Deurne 1482 CD

PIEK (Vloeieind) een stuk land daarbij en aan gelegen, staande en gelegen alhier in het Vloijeijnde. Daarbij nog een stuk land genaamd *Pijcx* ook aldaar gelegen 1587 ORA
Piek een stuk erf te Deurne ts geh. de *Pijeck* 1628 HP
Piek de pieck 1663 VD
Piek bouwland de *Piek* 1875 ND
Piek F 514 (Op de Nollenberg) 1832 KD
Piek Tussen Vlierdenseweg, Pijnbank, Vloeieindseweg en Vloeiweg 2010 KD
Piek HGA F-2

PIEKAKKER (Bottel) den *pieckacker* 1663 VD
Piekakker den *peijkens acker* 1663 VD
Piekakker B 405, 406, 408, 409 (in de Boterman) 1878 ND
Piekakker Weggetje dat liep vanaf de nog bestaande zandweg tussen de Vlierdenseweg en de Bottel naar de nog bestaande, maar thans bouwvallige, stal in de weilanden tussen Vloeiendseweg en Bottel. Deze stal was eigendom van slager Bekkers. Het heette daar de Pèèjk. (Vr. med. van Pieter Koolen d.d. 15-12-2005 op basis van de raadsnotulen van 7 nov. 1930 RD
Piekakker ten zuidwesten van de Grote Bottel, zuidwesthoek kruising GroteBottel/Binderendreef 2010 KD
Piekakker HGA B-3

PIEKSEIND (Vloeieind)	vut noch een sester lands, gel. aent *Piex end*, UL. Jan Roeverts Sweerts sn., AL. Willem Heynen Piex sn., UF. erf. der hoeve tot genen Zand	1503	ORA
Piekseind	aent Vloyeynd geheten aent *Piecxeynd*	1510	HP
Piekseind	ene sessterzaet land te Deurne aent Vloyeynd ts geh. aent *Piecxeynd*	1521	HP
Piekseind	op *Peeckseijnd*	1538	HP
Piekseind	uit een huis met een camp land te Deurne ts geh. op die Braeck neven erfe Aerts van Doeren, a.z. gemeynt. Nog uit een camp land aldaar ter stede geheten op *Peecks* eynd	1540	HP
Piekseind	stuck lants, gel. opt *Pijcx* eynde, gen. die Raetvloet	1540	ORA
Piekseind	eenen camp erfs geleghen. opt Vloeyeynde - item eenen camp erfs geleghen oick daer omtrent opt *Pijcx eynde*	1546	ORA
Piekseind	uit een stuk land te Deurne ter stede geheten aent *Pycx-eyndt*	1547	OAD
Piekseind	aent *Pijcxeijndt*	1547	HP
Piekseind	land den Raetvloetscamp geheten *Picxeijndt*	1547	HP
Piekseind	ter stede geheyten aent *Pycxeyndt*	1547	OAH
Piekseind	op *Picxeyndt*	1552	CD
Piekseind	een huis te Deurne op *Pijcxeynde*	1552	HP
Piekseind	in zeekere huyss, hostadt ende hoff mitter toebehoirten gelegen *opPicxeyndt*	1553	CD
Piekseind	een malder rogge erfpacht uit een stuk land geheten den Raetvloetscamp te Deurne ts geh. *Picxeyndt*	1554	HP
Piekseind	stuk groesland genaamd het *Pieckeijnde* in het Vloeieijnde	1568	VD
Piekseind	Rustend als een last op een kamp erfs met de timmerages daarop staande, staande en gelegen alhier op het *Pijcxeijnde*	1573	ORA
Piekseind	Hij getuigt bij deze met opgerichte vinger en gestaafde ede, als dat zeker huis met bijbehorend erf, zoals dit staande en gelegen is alhier te Deurne in het *Pijcx eijnd*, naar de alhier heersende wet in drie Zondagse veilingen in een openbare herberg is verkocht	1585	ORA
Piekseind	Het huis, hof, hofstad met het bijbehorend land en de groese staande en gelegen al hier in het *Pijcx Eijnd*, zo groot en klein als het is, gelegen naast de reengenoten (buren) en binnen zijn palen	1585	ORA
Piekseind	een perceel weiland of groese, gelegen alhier aan het *Pijcx Eijnd*	1594	ORA
Piekseind	een stuck ackerlants Aen 't *Piecxeynde*	1594	CD
Piekseind	een akker, genaamd het *Pucxeijnde*, gelegen in het Vloijeijnde	1597	ORA
Piekseind	een stuk erve onder de prochie van Doerne, ter plaatse genaemt de *Pieck*, e. z. 't Godthuys van Bynderen	1628	ORA
Piekseind	aen 't *pickseeijnt*	1663	VD
Piekseind	F 514 en omgeving	1875	ND
Piekseind	oostzijde Vloeiweg tussen Vloeieindseweg en Vlierdenseweg	2010	KD
Piekseind	HGA F-2		
PIETJE KOOLENBOS	Bosje aan de vroegere ligging van de Ommezwanksedijk (ca. 1820)	2007	PK
PIN	E 411	1892	ND
Pin	westhoek Eendracht-Hagelkruisweg	2010	KD
Pin	HGA E-2		
PIJNAKKER	op ghenen *pijnacker*	1381	FS
Pijnakker	ex *Pinqecker*	1421	DC
Pijnakker	stuc lands geheyten den *Pijnnenecker*	1502	ORA
Pijnakker	die helft van enen stuc lands, geheyten den *Pingecker* omtr. den Zeylsberch	1503	ORA
Pijnakker	noch die helft van enen stuc lands, gel. daeromtr. den *Pinecker* geheyten	1503	ORA
Pijnakker	een stuc groesvelds, geheyten het Bieseusel, gel. ter stede aenden *Pingecker*, UL+UF. die wedue Henrick sBruynen cum pueri	1504	ORA
Pijnakker	in gheen *Pingecker*	1508	HP
Pijnakker	Item noch een *pijnecker* gelegen neven Denis van Cuyck dander Peter voirschreven dien eynde Jan Bruynen dander Jan van Overlant	1540	ORA
Pijnakker	den *Pijnecker*	1569	ORA

Pijnakker	een stuk land alhier gelegen in de Reeck en genaamd den *Pijnecker*	1574	ORA
Pijnakker	een perceel land genaamd den *Pijnecker*	1582	ORA
Pijnakker	een stuk grond genaamd den *Pijngecker*. Dit zoals beschreven staat door de Schepenen van Deurne op 22 september 1464	1588	ORA
Pijnakker	een ekker geheten den *Pijnekker*	1596	ORA
Pijnakker	land den *Pijnacker*	1597	HP
Pijnakker	een stuk land genaamd de *Pijnecker*, gelegen omtrent de Mijtmortell	1606	ORA
Pijnakker	een akker genaamd de *Pijnecker* gelegen omtrent de Zeilberg	1615	ORA
Pijnakker	item een ecker genaempt de *Pijnecker* EZ Marcelis Lucas AZ Thomaes Maes groot 1L 27R	1630	MD
Pijnakker	item eenen ecker genaempt Sneijder eussel gelegen teijnen de *Pijnecker*	1630	MD
Pijnakker	een akker gelegen aan de *Pijnacker*	1643	ORA
Pijnakker	den *peynacker* [bij Schoolant en Eckelhoff; bij Thientacker en Leemstuck]	1663	VD
Pijnakker	den *pijnacker* [bij Adsel, Venackerken, Reeckacker en Paersacker]	1701	VD
Pijnakker	grond in de Cuelit genaamd *Pijnakker*	1715	ORA
Pijnakker	ackerlant genaamd den *Pijn acker* inde Culit	1715	ORA
Pijnakker	een akker land de *Pijnacker* in de Hoydriessen	1723	ORA
Pijnakker	Item den *Pijnacker*, maatboek nr 210	1765	ORA
Pijnakker	erven aan de Zijlberg o.a.: Pynakker	1770	ORA

Penge is een dialectische benaming van het gewas Triticus repens (nu Elytrigia repens), ofwel Kweekwortel, een tamelijk onuitroeibare plant: het duurt zeven jaar voordat de wortels op een composthoop verteerd zijn! De eigenschappen ervan zijn overigens erg positief: bron van natuurlijk ijzer, goed bij vermoeidheid of in herstelperiodes, verbetert de opname van zuurstofopname in de weefsels en geeft energie en vitaliteit. Door het voer van de paarden gemengd zou de plant de huid van deze dieren een satijnglans geven. De plant komt onder deze inheemse naam voor van Vlaanderen tot aan Denemarken. Er zijn vormen met aan het eind een -n, een -m en vlgs. Jan Goossens (De Nederlandse verwanten van Oostnederduits Pede ‘Elytrigia repens’, 1985) alleen rond Helmond met -ng zoals het Deurnese -peng- en de variatie hierop uit 1421 'pinq-..

Pijnakker	waarschijnlijk D 218 en D 224-226 c.a.	1832	KD
Pijnakker	waarschijnlijk tussen Dopheide en Hennegras	2010	KD
Pijnakker	HGA D-1		
PIJNBANK	bouwland *Pijnbank* op het Vloeieind (F 499)	1835	ND
Pijnbank	*Pijnbank* op het Vloeieind, F 499	1835	ND
Pijnbank	ter hoogte van de huidige Pijnbank	2010	KD

De naam verschijnt te laat om er enige conclusie aan te kunnen verbinden.

Pijnbank	HGA F-2		
PLASAKKER	een akker genaamd de *Plasacker*, een einde de Kerkenakker, andere einde de straat	1610	ORA
Plasakker	den *plaesacker*	1663	VD
Plasveld	ende alsnog een stuck teullant genaemt het *Plaes velt* 48R.	1699	ORA
PLUIMKENSLOO	*pluymkensloe* aen de zeilberch	1445	FS
POEL (Liessel)	aen lizen *poel*	1384	BP
Poel	de *poel* [bij Hoff bij 't Aengelagh]	1663	VD
Poel	Drie loop. lands gelegen ontrent den Leijse*poel* heeft niets mogen gelden - memorie. Een acker gen. den Lijssen*poel* groot 2 loop. heeft niets mogen gelden - memorie.	1730	AGK
Poel	een akker genaamd de Wijerput maatboek nr 1121, gel. te Lieszel ontrent de *Poel*	1758	ORA
Poel	acker genaamd den Wijer Put nr. 1120 ter plaatse geheten aan de *Poel*	1764	ORA
POELAKKER (Zeilberg)	item noch een stuc lands geheyten den *Poelecker*	1502	ORA
Poelakker	een stuck lants, gel ter stede den Zeylsberch bij den *Poelecker*, AF. die gemeijn kerckpat	1518	ORA
Poelakker	een akker in de zeilberg en geheten de *Poelecker*	1617	ORA

Poelakker	den *poelacker* [bij de Reeckacker]	1663	VD
Raakpoel	teullant aen het aengelagh en de raeckenpoel	1663	VD
Raakpoel	raeckenpoel [bij Aengelagh]	1663	VD
Poelakker	den *poelacker* [bij Houtacker en Reeckacker]	1701	VD
	De Reekakker omvatte D 93-100, het Aangelag D 86/87. Met de Poel kan bijna niets anders bedoeld zijn als de Raakpoel. Die moet dus ongeveer op D-87 of daaromtrent gelegen hebben. Voor de herkomst van de naam *zie: Rakenpoel*		
Poelakker	omtrent D 86/87	1832	KD
Poelakker	kruising Lek/Waal	2010	KD
Poelakker	HGA D-1		
POELKIJK	een stuk land gelegen op de *Poelkijck*	1576	ORA
POKENAKKER	den *poecken acker*	1663	VD
Peikenakker	(in) den *peijkens acker*	1663	VD
POLAND	ende vuijt eenen acker geheeten *Polant*	1640	CE
POOTBEEMD	Verder ontvangen zij nog een stuk beemd, genaamd de *Poetbeemd* gelegen alhier in de Strijp	1583	ORA
POSTVELD	een perceel land gelegen als voor [de Bottel], genaamd het *Postveld*	1827	ND
POTERIJ (Donschot)	een hoeyvelt in't Leeghvelt in de Donschot met de hoeghten daerbijhoerende naest de heyde met de *potterije*	1684	ORA
POTERIJ (Liessel)	een stuk erf tot Liessel neffens de Lemscuijlen met de *poterij*	1691	ORA
Poterij	een stuk erf tot Liessel. Gereserveert de *poterij* buiten de wal	1691	ORA
wal	erf van de gemeijnte gelegen buijten de lantweer tot Liessel. Gereserveert de eikenbomen buiten de wal. Alle wegen en waterlaten zullen hun oude servituijten en rechten houden	1691	ORA
POTHUIS	land bij het *Pothuis*, D 893	1849	ND
Pothuis	het *Pothuis*, D 890, 891, 892	1883	ND
Pothuis	aan het *Pothuis*, D 904	1889	ND
Pothuis	D 890-904		
Pothuis	zuidoosthoek van kruising Zeilbergsestraat-Blasiusstraat	2010	KD
Pothuis	HGA D-2		
POTTERVELD (Moostdijk)	in het *Potterveld*, gr. geheel 3 copse, gel. als voor (Moostdijk)	1782	ORA
Potteveld	een stuk land in het Eeuwsel op het *Potteveldt*, zijnde akkerland, gr. ca. ¾ lop. gel. ter plaatse genaamd de Moosdijk, e.z. Michiel Smits, a.z. straat, e.e. Michiel Smits en Godefridus Goorts, a.e. voor met een spitze hoekje uitschietende op de gemeijnts weg die op de weije vaart	1786	ORA
Potteveld	I 457 (eigenlijk in het Vinkenbroek)	1882	ND
Potteveld	ongeveer kruising Veenpluisweg-Heesterveld	2010	KD
Potteveld	HGA I-2		
PRIEMSKAMP	item ut enen camp erfs geheiten *pryemscamp* tot Lyessel over die horenvoirt, e.e. en a.e. op een water aldair geheiten daa	1429	HP
Priemskamp	in de directe omgeving van de kruising Zand-Aa	2010	KD
PRINS	huis, hofstad en schuur, staande en gelegen in het Haageijnd [de Prins]	1607	ORA
Prins	Anneke weduwe van Thomis Aert Roijmans voor de tochte en Willem Marcelis Verberne als man en momber van Jenneke dochter van wijlen Thomis Aert Roijmans voor de erfelijkheid, verklaren dat het huis dat Otto Theodorus de Visser, oud-schout en secretaris alhier, naast hun erfenis aan het Haageind, oostwaarts		

	heeft getimmert en gebouwd, terecht is neergezet met osendruppen etc. [Betreft het pand De Prins of de Verkeerde Werelt]	1655	ORA

Wat "osendruppen" betreft geeft een website over oude panden in 's-Hertogenbosch uitsluitsel: "De meeste van deze huizen hadden gemeenschappelijke zijmuren met de buurpanden. Afzonderlijke zijmuren met tussenliggende open goten, de osendruppen, zijn op enkele plaatsen nog aangetroffen." (http://www.rienell.eu/tom/boschlogie/boschl-index.html)
In zulke gevallen bestond een "erfdienstbaarheid van drop": druppels vanuit de open goot mochten op buurmans grond terechtkomen zonder dat die daartegen een klacht kon indienen.

Prins	C 519	1832	KD
Prins	oostzijde van het Haageind, 25 m. zuidelijk van de A. Schweitzerstraat	2010	KD

Voor de geschiedenis van het gebouw, in 1651 gebouwd als herberg, met op het uithangbord: "Die weereldt is verkeerdt maer Godt moet syn geeerdt", vanaf 1682 bekend als herberg "De Prins van Oragnien" zie: OG, 57-59, en verder de roman van mr. A. Roothaert, Die verkeerde weereldt. Utrecht, 1951.

Prins	HGA C-4		
PROCUREWISAKKER	*Procurewis Acker*	1701	MD
Procurewisakker	E 215	1832	KD
Procurewisakker	oostelijk gedeelte van Spaarne	2010	KD
Procurewisakker	HGA E-1		
PROOSTSLUIZEN	ende alsoo voerts den gerechten loop tot *Sproostsluisen* toe	1325	VPF
Proostsluizen	sluizen in de Oude Aa bij de kruising met het oude voetpad van Helmond naar de Voort.		
Proostsluizen	uiterste westpunt van A 127	1832	KD
Proostsluizen	kruising Oude Aa met Raktweg/Ooftweg	2010	KD
Proostsluizen	HGA A-1		
PUT	een akker groot omtrent 3 lopense, gelegen in het Doirp in d'Ecker. Aan beide de zijden naast Aert Thijssen, een einde uitstrekkend van de *put* tot op de Lijckweg	1605	ORA

Perceel E 182 heette in 1653 "neffens de Heerenput". Het enige belendende perceel waaraan een 'heerlijk' aspect te ontdekken valt is E 187, in 1652 in bezit van Michiel Claes Evers, rechte afstammeling van de Van Doernes, in 1626 burgemeester. Een akker die zich van deze 'put', al of niet heerlijk, uitstrekt tot op de Lijkweg is er niet, ook niet toen de percelen volgens het Maatboek van 1652 nog een stuk groter waren. Het zal daarom hoogstwaarschijnlijk om een andere put gaan.

RAAKSE AKKER	den *raeksenacker* [in de Kouwenhoek]	1701	VD
RAATVLAAS	weylant genaempt den *raetvlaes* [in de buurt van de Beukel]	1656	MD
Raatvlaas	groes genaamd de *Ratelvlaes*	1792	ORA

Zoals de Raetvloed uiteindelijk tot Ratelvloed verbasterde, evolueerde ook de Raetvlaes tot Ratelvlaas.

RAATVLOED	van der *raetvloet*	1381	CR
Raatvloed	ex *raetvloet*	1406	CR
Raatvloed	ex bonis *raetvloet*	1406	CR
Raatvloed	ex hereditate dicta *Raetvloet*	1406	CR
Raatvloed	ex *raetvloet* in.... peni Donscot	1406	CR
Raatvloed	enen camp lants bider *raetvloet*	1414	HP
Raatvloed	item een stuc beempts in die *raetvloet*	1414	HP
Raatvloed	ex *raetvloet* quondam peni Donscot	1421	CR
Raatvloed	ex bonis *raetvloet*	1421	CR
Raatvloed	ex *Raetvloet*	1421	CR
Raatvloed	Jan zoon wijlen Jan van Bruheze. Aert Stamelart vander Spanct. Goijart van Gemert, een wildert genaamd die *Raet*	1427	BP
Raatvloed	ut enen stuc lants geheiten die *raetvloets* campe aent Vloeteynde	1432	HP
Raatvloed	ex hereditate dicta *Raetvloet*	1447	CR
Raatvloed	die raetvloetscampe aent *vloeteynde*	1478	HP

Raatvloed	eene huijse ter plaatse geheten Aent Vloijeijnde, EZ Aert van Doerne, AZ eene loep geheiten die *Raetvloet*	1498	HP
Raatvloed	vut een stuc lands gel. daeromtr., geheyten den *Raetvloetshoff*	1504	ORA
Raatvloed	die helft van enen stuc weyvelt, gel. ter stede geheyten *Raetvloet*	1505	ORA
Raatvloed	uit een stuk land geheten *Raetvloetscamp* te Deurne aent Vloyteynde	1508	HP
Raatvloed	een stuck erfs metten huyse dairop staende cum attinentijs, gel. Doerne aen die *Raetvloet* aent Vloeyeijnde UL. erfenis ... Verbraken, AL Gerit Pecx, UF Willem Pecx, AF die straet	1518	ORA
Raatvloed	vut een stuc erfs metten huyse daer op staende met alder toebehoeren, geleghen opt Vloeyend, genaempt *Raetvloet*	1519	ORA
Raatvloed	stuck lants, gel. opt Pijcx eynde, gen. die *Raetvloet*	1540	ORA
Raatvloed	land den *Raetvloetscamp* geheten Picxeijndt	1547	HP
Raatvloed	een stuk groesvelt geheten die *Raetsvloet* te Deurne	1552	HP
Raatvloed	een malder rogge erfpacht uit een stuk land geheten den *Raetvloetscamp* te Deurne ts geh. Picxeyndt	1554	HP
Raatvloed	een stuk land met heiveld te Deurne ter stede geheten de *Raedvloet*	1584	HP
Raatvloed	perceel alhier op het Vloijeijnde en genaamd de *Raetvloet*	1584	ORA
Raatvloed	ex hereditate dicta *Raetvloet*	1586	CR
Raatvloed	ter plaetse genaempt die *raetvloet*	1618	HP
Raatvloed	Ex hereditate dicta *Raetvloet*	1643	CR
Raatvloed	Vuijt een hoij oft weijveldt bij de *Raetvloet*, U.F. den gemeijnen loop	1643	CR
Raatvloed	uyt een weijveldt inde *raetvloet* 6 lop.	1643	ORA
Raatvloed	uijt een hoij ofte weijvelt bijde *Raetvloet* gelegen, U. F. den gemeijne loop	1678	CR
Raatvloed	een stuck groesvelts genaemt de Vrunte, U.F. de *Raetvloet* toebehoorende	1678	CR
Raatvloed	een stuk akkerland genaamd de *Raettelvloet* gelegen op het Vloijeijnt, a.e. eenen driess wegh	1686	ORA
Raatvloed	Item uijt een hoeij oft weivelt bij de *Raetvloet*, U. F. den gemeijnen loop	1754	CR
Raatvloed	Uijt een weijvelt in de *Raetvloet*, U. F. den gemeijnen loop	1754	CR
Raatvloed	een perceel groesland ter plaatse voornoemd [Vloeieind] aan de *Ratelvloed*	1797	ORA
Raatvloed	de *Ratelvloet*	1808	ORA
Raatvloed	de *Ratelvloed* in het Vloeieind, B 364	1835	ND
Raatvloed	de *Ratelvloed* tegen de Loop, B 375	1868	ND
Raatvloed	de Hof, het Hofke, B 368 (*Rakelvloed*/Vloeieind)	1873	ND

De eerste 300 jaar is alleen maar sprake van -Raetvloed-, een enkele keer beperkt tot -raet-. Pas in 1686 komt de vorm -raettelvloed voor. In de 18e eeuw is de vorm weer als vanouds. Pas kort voor 1800 wordt het definitief Ratelvloed. De vorm -Rakelvloed- op de Kadasterkaart van 1832 moet een verschrijving zijn. Er is geen ander voorkomen ervan bekend.

Door de herhaalde vermelding van het Vloeieind en de ligging aan het Piekseind staat ondubbelzinnig vast dat Raetvloed identiek is aan de Rakelvloed op de Kadasterkaart 1832. In 1406 en 1421 wordt de Raetvloed *-peni-* ('bij') de Donschot gesitueerd. Dat is wat verwarrend daar de Donschot bij de Heimolen van Vreekwijk lag, dikwijls als Kleine Donschot voorkomend, en het goed Ter Donschot in het Kerkeind lag. Mogelijk is hier sprake van nòg een Donschot. Daar staat tegenover dat in 1421 wordt gesteld dat de Raetvloed '*-quondam-* ('vroeger') bij de Donschot lag en dat hij in 1498 een *-loep-* (water-'loop') wordt genoemd, zodat -vloed- hier oorspronkelijk een beek aanduidde. Vgl. de -gerechte Vliet- uit de Verkrijgbrief van 1325, waarmee de Astense Aa werd bedoeld. Als met de Raetvloed een beek werd aangeduid zijn er twee mogelijkheden: òf het is een kleine beek geweest die blijkens de Kadasterkaart van 1832 het gebied Raetvloed van noordwest naar zuidoost doorkruiste, terug te zien in de vreemde perceelsscheidingen; òf er werd de Astense Aa mee aangeduid, die dan 'vroeger' inderdaad voorbij de Donschot (*zie aldaar*) had gestroomd. De beeknaam is dan later zoals gebruikelijk op aangrenzende percelen en tenslotte op een huis overgegaan. In die situatie krijgt de beek dan een nieuwe naam, in dit geval waarschijnlijk simpelweg Astense Aa. Overigens wordt de naam Aa in 1325 nog niet genoemd. Er wordt dan alleen gesproken over de 'gerechte Vliet' en de 'gerechte loop'. Taalkundig is -vliet- en -vloed- hetzelfde woord. Vóór 1500 ligt alles nog 'aan' en 'bij' de Raetvloed, wat toen dus nog steeds de naam van de beek was. In 1498 is de Raetvloed nog een 'loep'. Pas in 1505 wordt een weiland met de naam Raetvloed aangeduid. De overgang van de naam van de beek op de aangrenzende percelen heeft zich voltrokken rond 1500.

Blijft over de vraag, waar de vloed (de beek) hier -raet-vloed heet.

Zowel de Braak (1429) als de Raetvloed (1389) komen van oudsher voor, beide liggen in het Vloeieind, nader ge-

specificeerd op het Piekseind. Het blijkt dat het bijna belendende percelen zijn geweest; er zit geen 500 m. tussen. De Braak. ziet er nu uit als een grote bolle akker, waarvan het vlak bijna 3 m. boven de belendende weg ligt, met glooiende hellingen. Op de Topografisch Militaire Kaart van 1838 ziet het er echter uit als een duidelijk omgrensd trapeziumvormig gebied, ca. 200 m. x ca. 150 m., dus bijna 3 ha. groot. De geschiedschrijver Ouwerling (geen historicus, wel een nauwgezet en eerlijk waarnemer) beschreef het in zijn Geschiedenis van Deurne uit 1933. De op de Braak betrekking hebbende tekst komt al voor in zijn ontwerptekst die in 1884 reeds voltooid was.
Hij schrijft (blz. 82): "Onder 't Vloeieind ligt een bijna vierkant opgehoogd stuk land, De Braak geheeten. 't Is bepaald een schans van heel ouden datum. *Oude grachten en wallen* zijn nog vrij duidelijk te bespeuren. Bij den eersten oogopslag zelfs ziet men, *dat deze hoogte niet het werk is van de natuur*.". Verder (blz. 24/25): "*Overblijfsels van grachten zijn nog duidelijk te zien*; ook de bekende afgeronde hoeken zijn aanwezig." (Cursief en onderstreping van mij, TSp.) Wat de belendende Raetvloed betreft: Carnoy zegt in zijn standaardwerk (Carnoy, A., Origines des nom des communes de Belgique (y compris les noms des rivieres et principaux Hameaux. Louvain, 1948 (I), 1949 (II): -Raet- < Keltisch -rate- = aarden wal, klein fort. (Carnoy,576). Er zijn in Deurne en de onmiddellijke omgeving tal van toponiemen met een Keltische herkomst, dus die is voor de Raetvloed beslist niet uit te sluiten. Het staat vast dat Ouwerling noch historicus noch archeoloog was. Maar als de Raetvloed zijn naam *niet* te danken heeft aan een Keltische aarden wal of klein fort en als de belendende Braak daar met zijn in 1884 nog zichtbare schansen ook niets mee te maken heeft, dan heeft het toeval wel een bijzonder grote rol gespeeld, zó groot dat men bijna zou zeggen dat het geen toeval meer is....
Vooralsnog ga ik ervan uit de Braak een versterkte heuvel was en dat de naam van de beekloop daaraan refereerde.

Raatvloed/Rakelvloed	B 358-382	1832	KD
Raatvloed/Rakelvloed	gebied begrens door Vloeiweg-Vloeieindseweg-Oude Aa-Karnweg-Esdonk	2010	KD
Raatvloed/Rakelvloed	HGA B-3 (Raetvloed) en F-2 (Braak)		

RAKENHOOL	't *raecken hoel*	1663	VD
Rakenhool	het *raecken hoel*	1663	VD
Rakenhool	Het nieuw huis en de schop met de halve wei aan het aangelag en de landerijen genaamd den Streep en het *Raeckenhoel*, e.e. op den Hogen Wegh	1693	ORA
Rakenhool	item acker *Rackenhol* (nr. 625)	1749	ORA
Rakenhool	een stuk akkerland genaamd het Rackenhol, gel. op maatboek nr 620	1771	ORA

De ongelijke aanduidingen uit 1749 en 1771 komen beide uit het Maatboek van 1701. Een hool is een scherpe, door mensen mogelijk aangescherpte diepte in een weg, waardoor er een verbinding tot stand kon komen tussen water aan de ene en aan de andere zijde van die weg. Voor de Hogeweg zijn er dan maar 3 mogelijkheden: de kruisingen met resp. de Oude Graaf, de Esp (Kapelse en Bottelse Loop) en de Schatgraaf. Geen van de 3 plaatsen komt echter overeen met de aanduidingen uit het Maatboek. Dat maakt localisatie vooralsnog onmogelijk.

RAKENPEEL	3 roeden koolveld; dit perceel is alhier gelegen te Vreeckwijck aan de *Rackenpeel*	1590	ORA

Of er verband is met de Raak/Rakenpoel (*zie aldaar*) is niet duidelijk. Verwarring tussen -poel- en -peel- is in geen enkel archiefstuk te constateren. De familie Raecken komt kort na 1500 voor.

Mertten *Racken*, inwoner van Deurne		1540	ORA
Marten Gevert *Racken*, inwoner van Deurne		1627	ORA
RAKENPOEL	teullant aen het aengelagh en de *raeckenpoel*	1663	VD
Rakenpoel	*raeckenpoel* [bij Aengelagh]	1663	VD
aen 't aengelagh van Jan Gevert Raecken		1663	VD
Poelakker gel. alhier ter plaatse voorsz. in zijne bekende reengenoten op maatboek nr. 743		1771	ORA

De Rakenpoel kan zijn naam wel hebben ontleend aan de familie Raecken, omdat er voordien nooit sprake van is. De poel zelf zal er allicht al (veel) eerder hebben gelegen. De Poelakker komt voor het eerst in 1617 voor, de Rakenheul in 1663, de Raakse akker pas in 1701. Overigens is een verband met de zeer nabijgelegen waterloop Reek niet uit te sluiten. a/e-wisseling kwam in Deurne wel meer voor, vgl. Beersom-Barsem.

Rakenpoel	D 87 of daaromtrent	1832	KD
Rakenpoel	kruising Lek/Waal	2010	KD
Rakenpoel	HGA D-1		

RAKT	Naam van de plaats waar de Oude Aa de Helmondsingel kruist	2010	KD

De brug die hier vroeger in de oude weg lag heet op de Kadasterkaart van 1832 al Raaksche Brug. Op de Topo-

grafische Kaart van 1836 heet een nogal fors duingebied ten zuidwesten van die brug De Raakt. Van een rechte strook grond of waterloop kan hier geen sprake zijn. Zandige opduikingen lagen er talloze, maar moerassen bepaald niet. M.a.w. de gebruikelijke verklaringen helpen hier niet om de herkomst van de naam op te helderen. In het Duits van rond 1500 werd met 'Racker' de beul aangeduid. In het Nederlands bedoelde men met 'rakker' oorspronkelijk de beulsknecht. Op 500 oostelijk van de Raaksche Brug stond rond 1800 de galg van Deurne. Mogelijk dat die galg en de functionaris die er bij hoorde de naamgevers van Rakt en Raakt zijn geweest.

Rakt	A 130 en omgeving	1832	KD
Rakt	bij de kruising van helmondsingel met de Oude Aa en de Raktweg	2010	KD
Rakt	HGA A-1		

RAPENWEG	noordelijke afsplitsing van Breemortelweg naar Kranenmortelweg (in 1652 en 1701 Kroondertstraat, in 1791 Breemortelse Meulenweg)	1832	KD
Rapenweg	nu verdwenen, op het laatste oostelijke stukje na bij de Kranenmortelweg	2010	KD
Rapenweg	HGA E-2		

Ravenakker	in loco qui dicitur ten *raven*ecker (Vlierden)	1312	LB
Raven	aen gheen *ravens* (Bakel)	1420	HP
Ravenstuk	lant geheiten dat *raven*stuck (Bakel)	1483	HP
RAVENGOED	de *bonis corni* (*Ravengoed*) et de Woutgravt simul	1579	CE
Ravengoed	vande *goederen sravens* ende vande Woutgrave t'samen	1640	CE
Ravengoed	ende 5 kijnder Jan Cornelis Heer van Liessel den selleven heer ende vrouwe voor den selleven heer Jan ende heer Henrick gebroeders vande goederen voortijts Vrederardts ende vande goederen St*raven*s ende vande Woutgrave tsamen 1640		CE
Ravengoed	Den selleven voor den selleven van wegen Gevart soone voortijts Willem vanden Drie Jaeren voor de kijnderen Aert vanden Camp vande erffenisse Gevarts genaemt *Raven*s	1640	CE
Ravengoed	den selleven voor Henrick vanden Zeijlberge van wegen Gevart soone Willem van Drie Jaeren voor de kijnderen Aert vanden Camp vande erffenisse Gevart geheten *Raven*s	1640	CE

Het is onduidelijk of het Ravengoed in Deurne lag of in Vlierden danwel Bakel. De combinatie met de Woudgraaf in 1579 en 1640 verduidelijkt ook niets. De schrijfwijze -ravens- in 1640 kan op een perceel slaan maar evengoed op de eigenaar: Gevart genaemt Ravens.

REEK	aquaductus die *reecke*	1384	BP
Reek	opten *reecgrave*	1396	HP
Reek	opten *reec*	1396	HP
Reek	quatuor particulis over den *reeck*	1418	HC
Reek	de sex particule terre sitis infra Groenenwech et *Rectgrave*	1418	CD
Reek	een stuck eerffs aen Ghenen *Reeck* geleghen in der voers. prochien, neven eerffenis Everarts van Doerren metter eenre zijden geleghen ende Jan Jans Brunensoen metter anderre zijde	1444	CD
Reek	over den *Reeck* voers. geleghen	1444	CD
Reek	ex *reckt*	1447	DC
Reek	de duobus partibus terre sitis over de *Reecke*	1448	CR
Reek	de sex particule terre suam iuxta Groenenwech et *Rectgrave*	1448	CR
Reek	Daniel Willem Noijen van Doerne verhuurt voor 1 jaar 2/3 deel van de korentiend van Doerne. namelijk vande Kerckijnde, Hogheacker, die Vloecker, den *Reeck* ende die Heijde	1463	BP
Reek	een huis, hof c.a. te Deurne aan het 'tHagheneynde met een sloot er bij, tussen Matheus Henrick Grieten, Andreas Henrick van de Merendonck, Henrick van Doerne, de weg en een sloot de *Reeckgrave*	1471	BP
Reek	sitis over den *Reecke*	1499	RAB
Reek	een malder rogge uit een stuk land te Deurne geheten den *Reeck*	1503	ORA
Reek	vut een stuc lands gel omtr. den *Reeck*, UL. relicta quondam Theotrici de Overlant c.p., AL+AF. de *Reeck*, UF. erf. Andries van Merendonck	1504	ORA
Reek	een stuk land te Deurne ter stede geheten aen den *Reeck*	1509	HP
Reek	in gheen Hageacker geheten den *Reeck*	1510	HP

Reek	op die hogenacker aen ene loop den *Reeck*	1510	HP
Reek	een akker te Deurne ts geh. in GheenHageacker geheten den *Reeck*, a.z. Everaerts van Doernen, e.e. den *Reeck*	1513	HP
Reek	stuk land gelegen te Doerne de *Reek*	1514	BP
Reek	een akkerland te Deurne geheten den Remmehich-(?)acker op die Hogeacker, e.z. Everaerts van Doernen a.z. Henrick van Merendonck e.e. Ffranck Snabben a.e. ene loop geheten den *Reeck*	1515	HP
Reek	stuc lants, geleghen aenden *Reeck*	1518	ORA
Reek	die thiende in den *Reijck*	1524	OAD
Reek	wt stuck lants, gel. inden *Reyck*	1539	ORA
Reek	het dorde gedeelt vande thiende inden *Reyck*	1544	ORA
Reek	de II particulis terre site over den *Reecke*	1551	CE
Reek	de centum et XCVII virgatis uitfanck vel circiter receptis comitate de Doirnen anno LXIX per litteras consensus dni ducis sitis ad locum dictum after die *Reecke*	1551	CE
Reek	de quatuor particulis terre sitis over de *Recke*	1551	CE
Reek	de II particules terre sitis over den *Reecke*	1551	CE
Reek	de hereditate dicta dije *Reeck*	1570	CE
Reek	een stuk land alhier gelegen in de *Reeck* en genaamd den Pijnecker	1574	ORA
Reek	verder ontvangt hij nog 4 lopense land zoals dit perceel gelegen is alhier aan den *reeck*, begrensd aan een zijde naast de Waterlaat en aan de andere zijde naast Theeuwen Heer Arts	1575	ORA
Reek	de hereditate dicta die *Reeck*	1579	CE
Reek	een akker in de *Reeck* genoemd zijnde de Weyecker	1603	ORA
Reek	euselveld, geheten het Duijfhuijseusel, gelegen in het Haageynd aan de Haageijnsestraat en begrensd door de *gemeentewaterlaet*, lopende naar de Zeilberg, met nog een akker, de kleine Steijner Bosch, daarbij gelegen	1608	ORA
Reek	een akker omtrent de Zeilberg aan de *Reek* aldaar	1608	ORA
Reek	een akker genaamd de Haes, gelegen in de *Reeck*, achter de waterlaet	1608	ORA
Reek	acker aen de *Reck* gen. den Dopacker van Claes Evert van Doerne	1611	HP
Reek	een half eikenhout, staande in de *Reck*	1627	ORA
Reek	een perceel grond gelegen in de *Reck* te Deurne	1630	ORA
Reek	een stuck lant inde *Reck* lancx de eusselen gelegen, item een stuck landt inde *Reeck* genaemt 't Leem stuck	1630	MD
Reek	item eenen ecker genaempt de hoijdriessen inde *Reck*	1630	MD
Reek	item eenen ecker inde *Reeck* neffens de Berckstraet	1630	MD
Reek	item eenen ecker EZ het Waterlaet aende *Reck* AZ de vrouwe van Lijssen AE de wech groot 5L 4R	1630	MD
Reek	een akker, gelegen in de *Reck* alhier	1631	ORA
Reek	ad locum dictum after die *Reecke*	1638	HC
Reek	een akker gelegen in de hooidriessen in de *Reeck*	1639	ORA
Reek	van de erffenisse geheeten die *Reeck*	1640	CE
Reek	een akker 2 lop. 1 cops. gelegen in den *Reck*	1647	ASG
Reek	uijt eene acker den *Reeck*	1659	KM
Reek	in den *reeck*	1663	VD
Reek	een acker in den *Reeck* gelegen, u. f. het Waterlaet	1663	ORA
Reek	den *ouwen graeff* [bij Aengelagh en Schoelant]	1710	VD
Reek	item groes genaamd den *Reckerman*	1716	ORA
Reek	een akker in de *Reek*	1741	ORA
Reek	de Loop in de *Reek*	1832	OAD
Reek	de loop in de *Reek*	1841	NAD
Reek	D 62-117	1875	ND
Reek	Is ingekomen een adres van P.J. Truijen en P. Rakels, molenaars alhier, daarbij onder overlegging der vereischte stukken vergunning vragende tot daarstelling van eenen windmolen dienende tot het slaan van olie, het maken van raapkoeken en het malen van graan en wel op het perceel kadastraal bekend in sectie D nr 81 onder deze gemeente ter plaatse genaamd de *Reek*	1876	NAD
Reek	bouwland de Reek kad. sectie D nr. 1816 en bouwland de Reek, kad. sectie D		

nr 200 1922 NL

Alhoewel Nederlandse toponymisten *-reek-* allemaal koppelen aan *-rak-* en verklaren als 'lange, rechte lijn of streep/rand', wijst Bahlow erop, dat *-reck-* in het Nederduits 'vochtige modder' betekent. Dat klopt in elk geval beter met de plaatselijke omstandigheden dan de eerste verklaring. Het moet een soortnaam en geen eigennaam geweest zijn, want ook in Veltum bij Venray komt een Reekgraaf voor (tamelijk bochtig!) en in Bakel in 1429 een Reekakker.

In 1384 was er een waterloop de Reek. Gedeelten daarvan schijnen gegraven of door graving verbeterd te zijn: de Reekgraaf. In het gebied tussen Haageind en Zeilberg (huidige Koolhof en Heiakker) kwam verder een Heinsbeemd voor, in de directe nabijheid van een Oude Graaf (gegraven afwatering), een herhaaldelijk op meerdere plaatsen genoemde Waterlaat, bij een Reekgraaf (gegraven afwatering bij de Reekakker), een Mijtmortel (mortel is 'drassige grond') en een Venakker.

Als we deze aanwijzingen combineren, dan krijgen we een natuurlijke waterloop die verschillende drassige plaatsen verbond en die -waar het water stagneerde- werd aangevuld met gegraven afwateringen. Dat alles mondde uit op het Haageind, zuidelijk van de kastelen. Dat klopt met de gegevens die aan het licht kwamen bij de aanleg van een nieuw riool op het Haageind in het voorjaar van 1998: het Haageind tussen Hof van Deurne en Klein Kasteel was zelf een beekdal. Die beek verenigde zich met de Vlier voorbij het kasteel. Dat komt overeen met de plaats die men in de Late Middeleeuwen bij voorkeur voor een kasteel koos: in de vork van twee waterlopen. Daar ontstond rond 1385 dan ook het Klein Kasteel.

Daar de ligging van een aantal akkers bekend is en er in een aantal gevallen is bijvermeld dat ze aan een waterloop lagen kon de Reek vrij nauwkeurig worden gereconstrueerd, waarbij de soms vreemde perceelsscheidingen ook nog aanwijzingen gaven. De lijst met Deurnese waternamen uit 1879 gaf de uiteindelijke doorslag. Uiteindelijk bleek de Reek zijn oorsprong te hebben bij de huidige straat Arenbroek, waarna hij via de Berkmortel de huidige Zeilbergsestraat bereikte bij het pleintje waar de Legerweg uitmondt. Vanaf hier bleef hij de weg volgen, eerst onder naam Reek, later als Zeilbergse Loop. Bij de huidige Veldstraat ging hij mee naar het noorden om op het Haageind uit te komen. Daar eindigde de Veldstraat, maar de Reek ging door, even het Haageind noordwaarts volgend, maar nog vóór het Groot Kasteel westwaarts buigend. Kort voorbij het kasteel mondde hij uit in de Vlier. Gedurende zijn loop volgde de reek grote bochten en passeerde de ene na de andere moerassige plek.

De Reekakker lag letterlijk zoals vermeld 'infra groenenwech et reecgrave' (tussen Groeneweg en Reekgraaf)

De hierboven staande lijst toont aan dat in 1551 sprake is van "over den Reecke" en in 1638 van "after die Reecke", wat erop wijst dat de waterloop er toen nog was. Anderzijds wordt in 1463 al een korentiende betaald over o.a. "den reeck", hetgeen op een akkernaam wijst. In 1503 is sprake van "een stuk land te Deurne geheten den Reeck". Het overgaan van de naam van de beek op omringende percelen kon dus vrij lange tijd in beslag nemen.

Reek	waterloop van de zuidelijke Zeilberg naar de Vlier westelijk van het Kasteel	1832	KD
Reek	waterloop grotendeels langs Zeilbergsestraat, Veldstraat, Haageind en Ossenbeemd naar Vlier	2010	KD
Reek	HGA D-1, D-2 en E-2		
REEKAKKER	ad locum dictum after die *reececker*	1450	HC
Reekakker	de ..c..et XCVII virgate vutfangs vel circiter recepto de communitate de Doirnen anno LXIX per litteras consensus Domini Ducis sitis ad locum dictum after die *Reeckecker*	1499	HC
stuck lants, gen. het Reeckstuck, UL. erfgen. Peters vander Haige, AL. gem. Waterlaet		1542	ORA
Reekakker	den *reeckacker* [bij Aengelagh; bij Houtacker]	1663	VD
Gelint	'n acker aen Pouwels Conincx gelint (E 206, 237-270) [bij Grote akker, Haeckacker (E 223), Panacker (E 214, 215, 225, 227, 248, 258); bij Reekakker en Houtakker (D 102/103)]	1663	VD
Reekakker	den *Reeck* of Grooten Acker	1701	VD
Reekakker	item den *Reek* of Grooten acker	1719	ORA
Reekakker	5 lpt aan de Zijlberg gen. Diepenbroeck, Crommenacker in de Camp, Coolvelt, Koolhof, Hoogen Dries en *Reekacker*	1745	ORA
Reekakker	item den *Reckacker* ogte Groten acker	1751	ORA
Reekakker	*Reekacker* ofte den Grooten Acker, maatboek nr 332	1757	ORA
Reekakker	Item den Reekacker, zowel groes als land, maatboek nr 245, gelegen alhier aan de Zijlberg	1768	ORA

Grote akker, Gelint en Panakker grenzen geheel of gedeeltelijk aan de westrand van de Groeneweg ten noorden van het Hellegat. De Houtakker sluit daar aan de oostzijde van de Groeneweg bij aan. Omdat het hele gebied oostelijk van de Groeneweg daar in 1832 'Reek' heette, zal de Reekakker aan de oostrand van de Groeneweg moeten

worden gezocht, zo dicht mogelijk bij Houtakker, Gelint en Panakker. Men komt dan uit op ongeveer D 93-100, letterlijk tussen 'Groenewech et Rectgrave' (1418). Dat wordt bevestigd door de vermelding uit 1701 'den Reeck of Grooten Acker'. Beide werden slechts van elkaar gescheiden door de Groeneweg.

Reekakker	D 93-100	1832	KD
Reekakker	het noordwest-zuidoost lopende deel van de Roer met oostelijke belending	2010	KD
Reekakker	HGA D-1		

REEKAKKER, KROMME	den *crommen reeckacker* [tussen pynacker en pynacker]	1663	VD
Reekakker, kromme	den *Krommen reek akker* (nr. 257)[?]		

Waarschijnlijk tussen 2 westwaarts uitsekende poten van de Pijnakker

Reekakker, kromme	HGA D-1		

REEKERMAN	item groes genaamd den *Reckerman* 2L EZ Peter Dries Noijen AZ Antoni Evert Hurkmans	1716	ORA
Reekerman	item groesland 2L ter plaatse geheten het Kerkeijnd genaamd den *Reckerman*	1739	ORA

Het suffix -man- wijst op een waterloop. De naam is later op een aangrenzend perceel overgegaan: groes. Het kan de naam geweest zijn van (een deel van) de waterloop Reek, en dan het oorspronkelijke deel, i.t.t. later gegraven delen die de naam Reekgraaf kregen. Waarschijnlijker is, dat het een andere loop in hetzelfde gebied geweest is, aangezien in 1575 een stuk land zowel aan de Reek als aan een waterlaat lag. Dan zou het gezien de opvallende perceelsscheiding het loopje rond D 106 t/m D 110 geweest kunnen zijn.

Reekerman	langs westzijde van D 106 t/m 112	1832	KD
Reekerman	zuidwestzijde va nde Zeilbergsestraat ter hoogte van de Swalm	2010	KD
Reekerman	HGA D-1		

REEKWEG	van ende vut eenre hoeven gel. aent Haegeend, UL. erf. Vranck Snabben, AL. Henrick van Doertsen, UF. den *Reeckwech*, AF. gemeijn straet	1503	ORA
Reekweg	item een stuc lands gen. Scoelandt, UF. den *Reeckwech*	1519	ORA
Reekweg	acker op den *reecsen wegh* uytschietende	1701	VD
Reekeweg	een stuk akkerland op den *Reeksenweg* uitschietende, gelegen alhier aan de Zijlberg, maatboek nr 247	1770	ORA

Een weg die naar de Reek genoemd is en van het Haageind tot de Zeilberg reikt, kan nauwelijks iets anders zijn geweest dan de weg langs de Reek.

Reekweg	straat van het Haageind naar de Zeilberg	1832	KD
Reekweg	Veldstraat en Zeilbergsestraat	2010	KD
Reekweg	HGA D-1, D-2 en E-2		

REIMELSAKKER	de helft van enen stuc lands, geheyten *Reymelsecker*	1503	ORA
Reimelsakker	een akkerland te Deurne geheten den *Remmelsch-acker* op die Hoge acker, e.z. Everaerts van Doernen a.z. Henrick van Merendonck e.e. Ffranck Snabben a.e. ene loop geheten den Reeck	1515	HP
Reimelsakker	item noch een stuc lants gelegen daeromtrent geheyten den *Reymelsacker*	1525	BP

REPER	ex agro dicto den *reper* van de goederen geheeten Papenvenne	1579	CE
Reper	vuijt eenen acker geheeten den *Reper* van de goederen geheeten Papenvenne	1640	CE

RIET	aan Jan geboren baron van leeffdael, heer van Liessel een stuk erffs van de gemeijnte gelegen op het Haageints *Riet* met de niet afgegraven kanten over de A: liggende, groot 8 loop. 5 roeden voor / 1040.-	1692	ORA
Riet	De gronden boven den Heerendijk, (2 a 3 honderd lopense inculte gronden in het *Riet*) mogen uitgegeven en verkocht worden	1801	OAD
Riet	voorts over de Steegen tusschen de nieuw erven op het *Riet*, als mede de slooten achter de nieuw erve doorlopende	1827	OAD
Riet	de nieuw erven op het *Riet*	1832	OAD

Het Riet was in 1832 het gebied ten oosten van de Vlier en tussen Vlier en Langstraat. De naam is alleen bewaard gebleven door een weg ver ten oosten daarvan.

Riet in 1832	gebied tussen Vlier en Langstraat en ten oosten van de Randweg	2010	KD

Riet in 2010	weg tussen Wittedijk en Langstraat, ca. 1200 m. oostelijk van Randweg	2010	KD
Riet	HGA D-1		
RIETBEEMD	een halve zill hooibeemd opt Hoecheynde in die *Rietbeemd*	1576	ORA
RIETVELD (Liessel)	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder het *Rietvelt*	1734	ORA
RIJPAKKER	die *rypecker* op die gemeyn ecker	1453	CD
Rijpakker	op die gemeyn ecker tot Vreeckwijck, gheheyten die *Rijpecker*	1453	CD
Joannes van *Rytvenne*, cijnsbetaler in Deurne		1340	HC
Margriet dochter wijlen Jan van *Rijtvenne*		1376	BP
Jan *Rijtvenne* Janssoen		1382	BP
Jan zoon wijlen Jan van *Rijtvenne*		1393	BP
RIJTVEN, Te	den goede te *rytven*	1414	HP
Jan van *Rijtven*, cijnsbetaler in Deurne		1419	HP
Rijtven, Te	uyt den goede geheiten ten *rijtven* met alle sijnre toebehoerten gelegen tuysschen (...) en a.z. die gemeynde straet aldaer	1419	HP
Jan van *Rijtvenne*, cijnsbetaler in Deurne		1423	HP
Rijtven	uyt enen stuc erfs geheiten *rijtvenne*	1425	HP
	Margriet dochter wijlen Jan vanden *Rijtvenne* alias van Hedel, en haar natuurlijke zoon Jan, verwekt door Jan natuurlijke zoon wijlen Aert van Hackenem bezit een huys op *rijtvenne*	1444	BP
Rijtven	vut een stuc lants gel. aent *Rijtven*	1502	ORA
Rijtven	te Deurne ts geh. het *Rijtven*	1515	HP
Rijtven	item de gemeijnte aan de sijde naast Helmont aan beijde sijde vant *Rijtveen*	1712	CD

Het goed Te Rijtvenne bestond kennelijk al rond 1300, aangezien in 1340 zich al iemand naar dat goed noemde. De exacte locatie is niet bekend. Het zal ongetwijfeld aan de Rijtvense Loop gelegen hebben, maar die was tamelijk lang. Het meest waarschijnlijk is het ontgonnen gebied op de Bottelsche heide dat in 1832 met "De Rijtvennen" wordt aangeduid, noordwestelijk van de Kleine Bottel, net ten westen van de knik in de oude Helmondseweg, tussen deze laatste en de nieuwe weg, nu Helmondsingel. In 1444 lag er ook een huis. Mogelijk is die ontginning later opgegeven door verstuivingen.

Rijtven	B 28-50	1832	KD
Rijtven	Den Dreef, Heertgank en De Loop e.o. op het terrein van Het Rijtven	2010	KD
Rijtven	HGA B-2		
RIJTVENSE LOOP	zaterdag 15 september, na de middag 1 uur beginnende aan de loop aan de Visser en vervolgens de Rijtvense loop door de Helleman na[ar] de Raakse loop	1796	OAD
Rijtvense Loop	boven erve van den overste Leonhardi en tegen het loopke in het Rijtven	1802	RRD
Rijtvense Loop	B 35, 58, 59	1833	ND
Rietven	B 35	1893	ND

Een rijt is in de Baronie een kleine waterloop (BUI, 32)

Rijtvense Loop	Loop, beginnend bij de Visser, dan noordelijk van en parallel aan Mozartstraat, langs ongeveer Vennenpad, Rijtvensweg, De Loop, om ongeveer bij de Esdonk in de Oude Aa uit te monden.	2010	KD
Rijtvense Loop	HGA B-1 en B-2		
RINGVELD (Haageind)	Item een rente van zes gulden s'jaars staande intrest int *Rinckvelt*	1583	ORA
ROESVEN	't erf *roesvenne*	1453	FS
Roesven	*troesvenne* bij leensel	1476	FS
Roesven	de hoeve Leenssel, behalve 't *Roestvenne*	1477	BP
Roesven	t *Roesvenne* liggende tussen de erven van de hoeve Leensel	1477	BP
Roeske	stuxken lants, gen. het *Ruesken* huefke, gel. bij den Leensel (*zie aldaar*)	1539	ORA

verkoop aan Jan Janssen de *Romijn* huijs hof en aengelag in het Derp aan de Schutsboom 6L rontom de heijde

ende gemeente straet 1684 ORA

Item een huys met het aangelag, gelegen aan den Corten Steenweg, soo en gelijk Jan Jansen *Romeyn* is gebruykende 1685 CD

Jan Jansen *Romeyn*, ingezetene van Deurne 1690 CD

ROMEIN groes den *Romeijn* 1791 MD

Romein bouwland de *Romein* (F 32, 37) 1878 ND

Romein weiland de *Romein* 1881 ND

Romein F 1-14, 16-22, 24-44 1832 KD

Romein gebied tussen Derpsestraat, Lage Kerk, Stationsstraat, Julianastraat tot aan Tramstraat 2010 KD

De melding uit 1685 lijkt verwarrend, want de Korte Steenweg was de Martinetstraat. Maar er staat eigenlijk niet meer dan dat Jan Jansen Romeyn daar een huis 'gebruikte'. dat slaat niet op zijn eigenlijke terrein. Van de Korte Steenweg wordt ook nooit gezegd dat die in het Derp lag, en daar lag het terrein van Jansen wèl.

Romein HGA F-1

RODE BRAAK een stuk land gelegen ter plaatse geheten Vreecwijck in die roode Braeck in de parochie van Doern 1457 BP

Zie: Roubraak

RONDAKKERTJE E 860 1862 ND

Helaas was E 860 geen rond akkertje, maar en smal langwerpig geheel. Hoe de notaris aan deze naam gekomen is zal wel een raadsel blijven.

RONDSTUK (Vreekwijk) erfnis Aerts van der Donschit metten enen eynd ende anders al om neven die gemeyn straet; item noch uyt enen stuck erfs gheheyten het *Rontstuck* daer teghenover geleghen tot Vreeckwijck neven erfnis Gherits Emonts ende der hoeven van Esp toebehoerende metter eenre sijden ende neven den gemeynen stappepat, streckende metten eynden van der straeten op erfnis Gherits Umans ’s Weverssoen 1461 CD

Rondstuk stuck erfs gheheyten het *Rontstuck* tot Vreeckwijck 1462 CD

Rondstuk lant geheiten *trontstuck* 1 1/2 lop. 1490 HP

Rondveldje F 614 1858 ND

RONDVELD (Liessel) lant genaamd het *Rontvelt* int Hool tot Liessel 1720 ORA

Rondveld *Rondveltje* aan de Lyzing 1788 ORA

Rondveld G 628 (Aan de Soeloop) 1869 ND

Rondveld aan de noordrand van de Soeloop, 50 m. oostelijk van de Astense Aa 2010 KD

Rondveld HGA G-2

Merkwaardig genoeg was ook dit Rondveld niet rond.

RONDVELDJE *Rondveldje* in het Eeuwsel, D 401 1891 ND

Merkwaardig genoeg was ook dit Rondveld niet rond.

Rondveldje Kruising Koninginnepage-Pinksterbloem 2010 KD

Rondveldje HGA D-1

RONDVELDJE *Rondveldje* in de Klotterkuilen, D 829 1868 ND

Dit Rondveldje was bijna een volmaakt vierkant.

Rondveldje HGA D-2

ROOIJMANSKAMP het *Roijmanskempken*, van Lucas Aert Diercx Snoecx, wiens grootvader het (1475?) had gekocht van Gevard van Doerne Gevardssoen 1525 HP

ROOMVELD een stukske hof sijnde het *Roomvelt* int Kerkeijnd 1745 ORA

ROOSTERMAN Den Mullen Wegh 1652 VD

Roosterman de *Roestman* 1653 VD

Roosterman den *rosterman* 1663 VD

Roosterman	Item een stuk teulland met den groeskant genaamd den *Rosterman*, b.z. e.e. de gemeijnen weg	1694	ORA
Roosterman	den *Roosterman*	1701	VD
Roosterman	groes en lant den *rosterman*	1701	VD
Roosterman	den *Rosterman*	1730	ORA
Roosterman	ter plaatse geheten het Derp genaamd den *Rosterman* nr. 537 [E 117] EZ Hendrik de Veth	1777	ORA
Roosterman	den *Rosterman*	1777	ORA
Roosterman	de *Rosterman*	1785	VD
Roosterman	item hofland gent. den *Rostelman* 1 Lop. EZ Hendrik de Veth.	1799	ORA
Roosterman	Den *Roosterman*	1804	ORA

Hendrik de Veth bezat in 1791 E 117-119. Tesamen met belendende percelen vormde dat in 1652 één aaneengesloten akker (MED), waar een aanvoer van de loop de Helleman dwars doorheen liep. Het zal dit loopje geweest zijn dat de naam Roosterman droeg. "Roest-man" uit 1653 zou kunnen wijzen op sterk ijzerhoudende grond. Later ging de naam op gebruikelijke wijze over op de belendende akkers. De Mullenweg is de Molenweg, de naam van de gewone weg van Deurne naar Liessel, nu de Oude Liesselseweg.

Roosterman	langs E 123, 124 en 129	1832	KD
Roosterman	Oude Liesselseweg t.o. De Wieger	2010	KD
Roosterman	HGA E-1		

ROUBRAAK	van der blaect ende *roubrake*	1340	HC
Roubraak	van *Ruebrake*, 2 penningen en 1 1/2 hoen van Blaeckt	1340	HC
Roubraak	de *ruebrake*	1380	HC
Roerbraak	de *Ruerbraken*	1380	HC
Roerbraak	de *Ruerbraken*	1448	CR
Rubraak	een stuck landts gheleghen in die *Rubraeck*	1461	CD
Rubraak	uuyt die *Roeybraeck* [zelfde acte!!]	1461	CD
Roerbraak	de *Ruerbraken*	1499	HC
Rubraak	item het seste gedeelte inde *Rubraeck*	1546	ORA
Roerbraak	de *Ruerbraken*	1551	CE
Roubraak	een kamp erfs met het huis daar op staande en al zijn toebehoren, staande en gelegen alhier in Vreeckwijck en genaamd den *Roubraeck*, begrensd aan een zijde naast Frans Verhagen en verder rondom de gemeente	1578	ORA
Rooibraak	een akker op Vreekwijk, gemeenlijk genaamd de *Rooibraak*	1592	ORA
Roubraak	een hoeve met bijbehorend land, staande en gelegen te Vreeckwijck en algemeen genaamd de *Roubraeck*	1595	ORA
Rauwbraak	2 stukken land, geheten het Parstuck en de *Rauwbraeck*	1620	ORA

De vorm met een -r- erin (Ruerbraken) komt wel in 3 geheel verschillende registers voor, maar dat zijn alle drie cijnsregisters. Die werden bijgehouden door dezelfde rentmeester, die gewoonlijk niet uit Deurne kwam. De vermeldingen uit Deurne zelf hebben nooit een schrijfwijze met een -r-. Wel tenderen ze naar een afleiding van -rood-. Een verwijzing naar ijzerhoudende grond (-rooibraak-, 1592) is mogelijk, maar ook valt te denken aan 1. woest, onbebouwd, braak, met struikgewas begroeid; 2 ruige begroeiing; 3 slecht onderhouden stuk grond; 4 ruig, harig, stoppelig. (Beijers/Van Bussel)
Frans Verhagen woonde tussen 1586 en 1629 op F 127 (MED). Dan zou de Roubrake westelijk van de Veldheuvelse kapel hebben gelegen.

ROUWGRAAF	in gheen *rowengrave* te Liessel	1414	HP
Rouwgraaf	uyt enen stuc beempts te Liessel in gheen *rowen grave*	1420	HP
Rodengraaf	G 1386	1844	ND
Rode Graaf	G 579-582	1869	ND
Rode Graaf	loop in Liessel, beginnend bij de Nieuwe Straat, zuidwaarts van G 468 naar G 457, van G 533 naar G 538, langs G 554 en G 649 mondend in de Astense Aa	1832	KD
Rode Graaf	min of meer Blokhuisweg, linksaf Rodegraafweg, dan even oostwaarts Eikenlaan en dan weer noordwaarts Buntseweg tot Moorveld	2010	KD
Rode Graaf	HGA G-2		

ROUWENDIJK	Eeuwsel aan de *Rouwendijk*, D 529	1877	ND

Rouwendijk	D 529 lag tussen de oude Vlierloop en de gekanaliseerde Vlierloop	1832	KD
Rouwendijk	verdwenen weg langs de aftakking van de Vlier tussen Randweg en Hornveld tot aan de Wittedijk	2010	KD
Rouwendijk	HGA D-1		

RUKVEN (?) een goed dat in de wandeling *Rucvenne* wordt genoemd en gelegen is in de parochie van Deurne. Het goed was door Jan Coman gekocht van Jan van *Rucvenne* 1410 BP

Mogelijk moet Rytvenne gelezen worden. Verwarring tussen –c- en –t- is gebruikelijk in deze teksten. Een Jan van Rijtvenne komt in 1382 en in 1419 in de BP voor

ex reelenhof (?)	(Yda relicta et liberi Wilhelmi Cuycmans)	1406	CR
RUL	lant die cuylen op die *rulle*	1420	HP
Rul	uyt enen stuc lants geheiten die cuylen ter stede geheiten op die *rulle*	1425	HP
Rul	tot vreeckwyck in den *rull*	1453	CD
een stuk land te Doerne de *Rulecker*		1475	BP
Rul	een stuk land gelegen in de *Rulle* in de parochie van Deurne	1488	BP
Rul	Hendrik zoon van wijlen Cornelis, zoon van wijlen Hendrick Beelen: tien lopens tarwe van een erfelijke deel aan de heren van Helmond, welke tien lopens tarwe Jan zoon van wijlen Hendrik Willem van Beke belooft als schuldenaar principaal te geven en te betalen aan Engele, wettige vrouw van wijlen Henrick, zoon van wijlen Henrick Belens van Boenenrode (e.a.) jaarlijks en erflijk uit een stuk land gelegen in de *Rulle* in de parochie van Deurne, gelegen tussen erve Goijart Goijarts ex uno latere en erve Jan Goijarts ex alio latere	1498	BP
Rul	een stuc lands gel. ter stede gen. inden *Rull*	1519	ORA
Rul	stuck lants, gel. inde *Rull*	1542	ORA
Rul	een akker zoals dit perceel gelegen is alhier in de *Rull*	1573	ORA
Rul	een stuk land, genaamd de *Rull*, gelegen in Vreeckwijck	1603	ORA
Rul	akker gelegen in de *Rul*	1606	ORA
Rul	een akker gelegen in de *Rull*	1623	ORA
Rul	in den *Rulle*	1624	HP
Rul	vuijt 2 huijsen ende aengeleghen erffenissen in den *Rull* bij de Blaeckt, a. l. eene gemeijne loop, u. f. een gemeijn straete, a. f. een steghe	1643	PU
Rul	op Freck inde *Rul*	1652	MD
Rul	den *rull*	1663	VD
Rul	in de *rull* ende bijlstuk	1663	VD
Rul	land in den *ruel*	1663	VD
Rul	Uijt 2 huijsen ende aengelegen erffenisse in den *Rull* bij de Blaeckt, A. L. eenen gemeijnen loop, U. F. een gemeijne straete, A. F. een steghe	1678	PU
Rul	lant in den *Rull*	1701	VD
Rul	teullant Den *Rul*	1728	ORA
Rul	Uijt 2 huijsen en aengelegen erffenisse in de *Rul* bij den Blaeckt, A. L. eenen gemeijnen Loop, U. F. een gemeijn strate, A. F. een steege	1754	PU
Rul	item genaamd den *Rul* nr. 1033 [E 733]	1762	ORA
Rul	teulland in de *Ruel*, in de Cuyperin en in de Blackt, alles gelegen in Vreeckwijck	1794	ORA
Rul	lant Inde *Rul*	1781	ORA
Rul	land De *Rul*	1803	ORA
Een rul is een vrij korte beek die snel door een zandig landschap stroomt. (BUI, 32)			
Rul	E 717- 750	1832	KD
Rul	ruime zuidoosthoek van de kruising Liesselseweg-Breemortelweg	2010	KD
Rul	HGA E-2		

RUL, KORTE	een stuc lants de *Corten Rul*	1652	MD
Rul, korte	lant In den *Corten Rull*	1701	VD
Rul, korte	ackerlant Inde *Korten Rul*	1742	ORA
Rul, korte	de *Korte Rul*	1785	VD

Rul, korte	E 725	1832	KD
Rul, korte	ca. 150 zuidelijk van Breemortelweg, 300 m. oostelijk van Liesselseweg	2010	KD
Rul, korte	HGA E-2		

RUSSTUK (Bernem) Nog een stuk erfs, genaamd het *Russtuck* 1576 ORA

Russen of graszoden, een biezensoort, is het primitieve materiaal waarmee de woningen werden opgetrokken. Het kan ook de betekenis hebben van gagelland. (Beijers/Van Bussel). Gagel is een plantenaam [Myrica gale], waarmee zowel een heestergewas als heide werd aangeduid. Het is een heester die groeit op voedselarme, vochtige en zure heidegronden, verwaarloosde beemden, moerassen en verlaten turfputten. In Brabant wordt gagel ook wel possem of Brabantse mirt, luis- of vlooienkruid genoemd. Gagel werd in de middeleeuwen gebruikt als smaak- en conseveringsmiddel bij de bierbereiding en vormde het belangrijkste onderdeel van de gruit. Andere bestanddelen waren serpentien, rozemarijn, salie, anijs, tijm, duizendblad, hars, wijnruit en bekerkruid. Later werd het verdrongen door hop. (Beijers/Van Bussel)
Bernem en Veghel werden waarschijnlijk van elkaar gescheiden door een loop, naar het zuiden toe verlopend naar heidegrond. Daar zou plaats geweest kunnen zijn voor gagel.

SCHALBERG *Komt alleen voor in een brief van het Deurnese gemeentebestuur dd. 7-10-1818, aan de Commissaris des Konings over een grensgeschil met de gemeente Vlierden, waarin verwezen wordt naar de uitgiftebrief van hertog Philips de Goede uit 1462. Enklaar (* Uitgifte gemene gronden Brabant) *geeft in de verkrijgbrieven van resp. Deurne en Vlierden de benaming "Stalberg, die daarna overigens ook nooit meer voorkomt! Op die plaats ligt sinds 1832 de Galgeberg, een naam die daarvóór nooit voorkomt..... (Zie verder: Galgenberg)*

SCHALKERT	weijlant genaamd de *Schalckert* 3L 22R	1679	ORA
Schalkert	in den *schalkert* eeusel	1701	VD
Schalkert	het weijvelt: den *schallekert*	1701	VD
Schalkert	item 3 weijlant inde *Schalkert*	1724	ORA
Schalkert	groesland te Deurne genaamd het *Schalkert* Eeuwsel	1775	OAV
Schalkert	item genaamd *Schalkert* 2 Lop.	1805	ORA
Schalkert	bouwland de *Schalkert*	1897	ND

Gelegen naast het gebied -Vrun- < vroon, de grond die voor het persoonlijk gebruik van de (vroeg-)middeleeuwse heer door horigen werd bewerkt, en vlak bij de oudste ontginningsgronden, mag bij -schalkert- gedacht worden aan gronden bestemd voor het gebruik van de -schalken-, de knechten of horigen. Volgens SHN werd zo in de Haspengouw de naam van de nederzetting Schalkhoven gevormd.

Schalkert	C 722-737	1832	KD
Schalkert	Gebied tussen oostelijk uiteinde Schalkertweg, Bakelseweg, Schommerveld, Kuilheuvel en Kreienheuvel	2010	KD
Schalkert	HGA C-4		

SCHANS (Zeilberg)	stuck beempts, gen. den *Schansen*, eertijts gecoemen van Dirick Snocx	1538	ORA
Schans	twee lopense lant dewelck den vercoopere bij vuytganghen des brannenden karse vande gemeynte verkregen heeft gelegen aen den zeylberch op de *schanns* ene zijde peter wilberts van den sprinck andere zijde wilbert vereycken en aan beide einden de gemeynte	1628	ORA

Van een gevechtschans is in de Zeilberg nooit sprake geweest. Eerder zal er sprake zijn van een bijenschans. Bijenschansen werden in de middeleeuwen gebruikt ter bescherming van bijenkorven omdat honing in die tijd de enig bekende zoetstof was, dus vrij geliefd bij dieven. Een bijenschans was een (gewoonlijk) carrévormige aarden wal, een meter of tien bij tien, rond veertig tot zestig bijenkorven. Archiefonderzoek leert dat er al vanaf 1390 een snelle introductie van boekweit plaatsvond in de Nederlanden. Boekweit is een goed ‘bijengewas’, bijen voeden zich er graag mee. Het levert een aromatische honing op die zeer geliefd is. (Wikipedia).
"*Adriaen Verdijnsen, Thielen Hendrick Schoonen en Marten Aert Swinckels pachters van de hoeven toebehorende aan het convent van Binderen hebben bij rekest verklaard, dat in juni 1651 de op de velden van deze pachters staande boekweit door mist en vorst geheel is bedorven, waardoor ze grote schade hebben geleden. Ze verzoeken om kwijtschelding van hun pacht naar proportie van de geleden schade*". (Henk Beijers Archiefcollectie). De aan de Zeilberg grenzende Peel was een uitnemend gebied voor de teelt van boekweit

SCHANS, POTTER- (Moosdijk)	erf op den Mosdijck aen de *Potter Schans*	1692	ORA
	Voor de mogelijke betekenis van deze schans: *zie Schans (Zeilberg)*		
SCHATGRAAF (Vreekwijk)	ex partes tres dictus die *Scatgrave*	1421	DC
Schatgraaf	ex pecia terre dicta die *Scatgrave* quondam Johannis filius Arnoldus de Houvel	1421	DC
Schatgraaf	ex pecia terre dicta *Schatgrave*	1447	DC
Schatgraaf	Noch een stuc lands gelegen onder die *Scatgrave* totten Capellenwaert van Sint Anthonis	1490	CD
Schatgraaf	noch twe eckers gelegen aen die *Scatgrave* op die sijde tot Vreeckwijckwaert	1490	CD
Schatgraaf	een stuck lands gelegen op ten Lijckwech bij den *Scatgrave* op die sijde den dorpe waert omtrent groet drie loepense Saets neven erfnis Willems van Gerwen gelegen, gheheyten Die Gheer	1490	CD
Schatgraaf	een stuc lands gelegen onder die *Scatgrave* totten Capellen waert van Sint Anthonis	1519	CD
Schatgraaf	twe eckers gelegen aen die *Scatgrave* op die sijde tot Vreeckwijck waert	1519	CD
Schatgraaf	een stuck lands gelegen op ten Lijckwech bij den Scatgrave op die sijde den dorpe waert gheheyten Die Geer	1519	CD
Schatgraaf	item een stuc lands, geleghen bijden *Scatgrave*, omtrent 1 lopense op die zijde tot Wreeck waert	1519	ORA
Schatgraaf	2 lopens lants gelegen aenden *Scatgraeff* gen. het Neerhovels	1542	ORA
Schatgraaf	een ecker oick gelegen omtrent de *Scatgraeff* genaemt den Colcken gelegen inde Donscot	1542	ORA
Schatgraaf	stuck lants, gel. bij den *Scatgraeve*	1542	ORA
Schatgraaf	Diricken sConincx II eckers, d'een den *Scotgraef* genaempt ende d'ander den Orsecker, los en vrij.	1542	ORA
Schatgraaf	Willem Gielis Sceenkenszn. heeft w+e verc. Petren Jans Art Goyartszn stuck lants, gel. aenden *Scatgraeve*, UL. neven den Lijckwech, AL. Peter vanden Ravenecker, UF. Huyghe Spirincx m.m.a., AF. vercoeper	1543	ORA
Schatgraaf	een ecker oick gel. omtr. de *Scatgraeff* genaempt den Colcken, gel. inde Donscot	1544	ORA
Schatgraaf	wt stuck lants, gen. den *Scatgrave*, houdende omtr. 4 lop., UL. Thomas Bakelmans, AL+UF. Huyghe Spirinck, AF. *Scatgrave*	1544	ORA
Schatgraaf	een stuck lants genaemt die Gheer gelegen bij *Scatgraef*, UL Huijge Spirincx; AL der Lijkwegh; UF die Scatgraef; AF Daniel Snijders	1546	ORA
Schatgraaf	item noch een stuck lants gel. opten *Scatgraeff*	1547	ORA
Schatgraaf	aan een einde naast de *Schatgraaf*	1566	ORA
Schatgraaf	een stuk lants gelegen op ten Lyckwech deen zijde Michiel van Overland dander die *Scatgraeff*	1572	ORA
Schatgraaf	Henrick en Jan, kinderen van wijlen Jan Verbeeck, alias Molendijcx geven in erfwisseling of ruil uit aan Joost Matheeuws Mauwerts een stuk land zoals dit perceel gelegen is aan de Lijckweg, begrensd aan een zijde naast Michiel van Overlant, aan de andere zijde de *Schatgraeff*, aan een einde de erfgenamen van Jan Golofs en het andere einde naast de Lijckweg	1573	ORA
Schatgraaf	drie stukken akkerland, genaamd het Guesken, het tweede perceel de *Scatgraeff* en ten derde Thijs Reijnersecker, gelijk die drie percelen aldaar gelegen zijn en bij wijlen hun ouders in gebruik zijn geweest	1575	ORA
Schatgraaf	een stuk land, genaamd den *Schatgraeff*	1589	ORA
Schatgraaf	een stuk land van ongeveer 2 12 lopense groot, alhier gelegen aan de *Scatgraeff*, begrensd aan een zijde naast Henneken die senger, aan de andere zijde de *Scatgraeff*, aan een einde naast Nelis Golis en het andere einde naast de Lickweg	1589	ORA

(vgl. ORA 1591: "een stuk groese, zoals dit perceel alhier in Vreeck in de Hoeff gelegen is, begrensd aan een zijde naast An Lijssen, aan de andere zijde naast Henrick die senger, aan een einde naast de Gemeente en het andere einde naast de erfgenamen van Dries Joesten"; als hier de Hoef aan de Vreekwijkse Loop is bedoeld, moet daar een onbekend gedeelte van de Lijkweg hebben gelegen; als de Derpse Hoef wordt bedoeld vormt de Lijkweg geen probleem, maar wel de locatie "in Vreeck". De verbindende schakel tussen beide vermeldingen is uiteraard Henrick die Senger.)

Schatgraaf	stuk land thans geheten aan de *Schatgrave* lancx beneven den Lijckwech	1589	HP
Schatgraaf	land nabij de *schatgraeff* op den Kerckacker	1597	HP
Schatgraaf	van de *Schatgraeff* tot op de Kerckeacker	1602	HP
Schatgraaf	een weiland zoals dit perceel gelegen is in het Doerp; gelegen nabij de *Schatgrave* naast een zijde Mathijs voorschreven, aan de andere zijde de erfgenamen van Jenneke Snabben, aan een einde de Stapperpat	1605	ORA
Schatgraaf	een akker gelegen nabij de *Schatgrave*, aan een einde de Stapperpad en aan het andere einde de Gemeentestraat	1606	ORA
Schatgraaf	land te Vreyck omtrent de *schatgraeff* en het kerckpad	1611	HP
Schatgraaf	een lopense land gelegen te Deurne aan de *Schatgraeven*	1615	ORA
Schatgraaf	een akker te Vreeckwijck naast de *Schatgraaf* gelegen, met als buurpercelen het Convent van Binderen, de kerkenpad en de Meulenweg	1615	ORA
Schatgraaf	een akker nabij de *Schatgrave*	1618	ORA
Schatgraaf	tertiam partam placken genaempt Spurken wijt den acker genaempt den *Scatgraff* in Emmelheze	1621	DC
Schatgraaf	vuijt den *Scatgraeff*	1621	PU
Schatgraaf	ex *Schatgraeff*	1621	PU
Schatgraaf	item van Vester Faes lant EZ den *Schatgraeff* AZ de Muelenwech AE de Stappat groot 3L 19R	1630	MD
Schatgraaf	item alnoch eenen acker aen: *Schatgraeft*	1637	ORA
Schatgraaf	een perceel land bij de *Schatgraaf*	1641	ORA
Schatgraaf	item vuijt eenen acker aen de *Scatgraeffs* weggens, U.L. eenen lijckwech	1643	DC
Schatgraaf	vuijt eenen acker geleghen aen den Iserenpael bij den Schatgraeff, A.F. den *Muelenwech*	1643	CR
Schatgraaf	lant den *Schadt Graeff*	1652	MD
Schatgraaf	stuck lants neven de *Schatgraeff*	1653	MD
Schatgraaf	Lambert Dircx t.b.v. Peter Doirs teullant 36R ter plaatse geheten Derp, EZ de *Schat*graeff, AZ de verkopers, AE de wegh [wrsch F 188 of E 946]	1654	ORA
Schatgraaf	Een acker gelegen aen de *Schatgrave*	1659	KM
Schatgraaf	aan de *schadt graeff*	1663	VD
Schatgraaf	Item uijt eenen acker aenden *Schatgraeff* gelegen	1678	CR
Schatgraaf	Uijt eenen acker gelegen aenden Iseren pael bij *Schatgraef*, A. F. den Meulenwech	1678	CR
Schatgraaf	L. Caestecker, drossaard van Deurne, verkoopt aan Jan Daniels van Breij, inwoner van Deurne, een stuk teulland gelegen in den gemeijnen acker, gelegen op den Muelenwegh en met het ander einde op de heide uitschietende, e.z. langhs de *Schatgraeff*	1685	ORA
Schatgraaf	een ackerken gelegen omtrent de *Schutsgrave*	1687	AGK
Schatgraaf	een ackerken gelegen ontrent de *Schutsgrave* groot ander halff loopens	1691	ORA
Schatgraaf	een stuk akkerland, e.z. de *Schadtgraeff*, e.e. de heide, a.e. den muelen wegh	1694	ORA
Schatgraaf	Veldheuvelse Capel: een ackerken gelegen ontrent de *Schutsgrave* groot ander halff loopens, heeft niet mogen gelden, dus memorije	1697	RGG
Schatgraaf	een teulland in de *Schadtgraef*acker	1698	ORA
Schatgraaf	acker op den *Schatgraeff*acker	1701	ORA
Schatgraaf	lant den *Schadtgraeff*	1701	VD
Schatgraaf	acker aen de *Schadtgraeff*	1701	VD
Schatgraaf	teullant de *Schadt Graef*	1710	ORA
Schatgraaf	t.b.v. Joost de Vet genaamd de *Schatgraaf* 4L in Derp, EZ de *Schatgraaf*, AZ gemeente, EE de Stappad [F 213]	1717	ORA
Schatgraaf	Antonis Peter vande Bogert int Derp aan de *Schatgraaf* 3L, EZ de Stappad, AZ Claas Evert Gielen [F 185], EE Teunis vande Bogart, AE de *Schatgraaf* [= F 186]	1717	ORA
Schatgraaf	acker aande *Schatgraaf* 2L	1727	ORA
Schatgraaf	acker in de *Schatgraaf*	1728	ORA
Schatgraaf	Een acker geleegen ontrent de *Schutgrave*	1728	AGK
Schatgraaf	een acker gelegen aend *Schatgraaf* [kerkbezit]	1746	OAD
Schatgraaf	Item uijt eenen acker aen den *Schatgraeff*, U. L. den Lijckwegh, U. F. den *schat*-		

	graeff	1754	CR
Schatgraaf	Uijt eenen acker gelegen aen den Iseren Pael bij den *Schatgraeff*, A. F. den Meulenwegh	1754	CR
Schatgraaf	Uijt een acker ontrent de *Schatgraeff* deen eijnde Lijkweg	1754	DC
Schatgraaf	acker de *Schatgraaf*	1765	ORA
Schatgraaf	item teullant inde Eelmissen langs de *Schatgraaf*	1768	ORA
Schatgraaf	een akker aan de *Schatgraaf*, alhier in 't Derp, maatboek nr 934	1771	ORA
Schatgraaf	acker aan de *Schatgraaf*	1785	VD
Schatgraaf	bouwland en heide de *Schatgraaf*, F 192	1900	ND

(*zie ook bij Ter Jekeren*)

Niemand zal serieus veronderstellen dat de Schatgraaf iets met een schat te maken heeft. Maar noch De Vries noch Van Berkel/Samplonius verklaren wat -schat- dan wel te betekenen heeft. Beijers/Van Bussel verwijzen naar Schönfeld, die het als een afleiding van -schede- = 'scheiding' ziet. In Asschat zou het 2de lid een afleiding zijn van ‘schede’ = scheiding. Dat de -a- een uitspraakvariant is van -e(e)- is in Deurne niet ongewoon.
-Schat- betekende ook zelf sluiting, omheining, afsluiting en ook grens, scheiding. Gothisch -skaidan- = scheiden. Angelsaksisch -scadan- = scheiden.
Vgl.nu: ..-3-1543 Rechterlijk Archief Deurne inv.nr. 74: - het vorste dorde deel vande schuere- het dorde deel van den halven hoeff voirs., - het dorde deel vanden halve camp, ; ORA 1544 - het dorde deel van een euselvelt, gel. inde Blaect doir Liessel; ORA 1544 ipso die Grogory 1544 Bertholomeus Stoefve [Steven] Peterszn.
Notaris Nouts schreef kennelijk zoals hij dialectisch sprak. Daar "dorde” hier staat voor -derde-, (zoals Grogory voor Gregorius, en Stoefve voor Steven) staat bij hem "schotgraaf” kennelijk voor -schetgraaf- = scheid-graaf. Vgl. dorp - derp. Hier sluit bij aan zijn schrijfwijze Bertholomeus voor Bartholomeus. M.a.w. -schot-graaf = -schet-graaf (scheidgraaf) = schatgraaf. Vgl. ook ORA 1584 "Tevens verkrijgen zij nog een stuk hooiland zoals dit gelegen is in de Vloescat (= Vloei-schoot)" [Vlierden].
De Schatgraaf bij Deurne was de scheiding tussen Deurne en Vreekwijk.
Dat verklaart waarom perceel nr. 934 uit het Maatboek van 1771 (= E 939 Kadasterkaart 1832) aan de noordrand van de oost-westelijke Schatgraaf nog als behorende tot het Derp wordt beschouwd terwijl E 936/937 De Kievit ten zuiden van datzelfde loopje in 1720 tot Vreekwijk worden gerekend. Als we de percelen die het toponiem Schatgraaf dragen beschouwen als liggend aan weerszijden ervan, dan kunnen we een scherpe lijn trekken: de noordrand van E 905, 909-913, 938, F 219 en vervolgens een tak noordwaarts langs het Oude Stappad naar de Veldheuvelse Kapel, waar die westwaarts boog en als Kapelse Loop in 1879 nog via de Bottel naar de Oude Aa bij de Beukels liep, en een tak zuidwaarts langs het Oude Stappad naar een zijtak van de Rulse Loop, die eveneens in 1879 westelijk van de Hoef naar de Vreekwijkse Loop liep.
Dit verklaart waarom een aantal percelen van oost naar west 'Schatgraaf' heten en een aantal percelen van zuid naar noord. Deze waterlaat, mogelijk gevoed door de bron bij het Hellegat, scheidde in het noorden en het westen Vreekwijk van het Derp. Daarmee is tevens de volgende passage duidelijk geworden: 'Uijt huijs hoff en aengelach ter plaetse int' Derp bij de velthoevelssche capelle' (1643 en 1754 CR). De Antoniuskapel lag inderdaad nog in het Derp. Uit de vermelding dat 'den Dorpsen akker' zich tot en met de percelen F 179 en 187 uitstrekte (1846 ND) blijkt, dat we dan al halverwege het Oude Stappad zijn, tegen de Schatgraaf aan. Daar begon kennelijk Vreekwijk.
Uit de vermeldingen bij het Stappad uit 1685 en 1785 blijkt dat F 221 tot Vreekwijk werd gerekend en F 216 tot het Derp. De scheiding lag dus daartussen en dat kan alleen de oostwesttak van de Schatgraaf geweest zijn.
De Schatgraaf ontwaterde behalve de langs het Stappad gelegen akkers in de Heiklamp tevens het iets meer naar het noordoosten gelegen moerassige gebied de IJzeren Paal.

Schatgraaf	E 888,898,900,901,903,905-907,909-914,936,938-941; F 178-180,185,1866, 189,190,192-209,211,213,218,219	1832	KD
Schatgraaf	Van noordpunt Indumastraat naar Mesdagstraat, vandaar noordwaarts langs ventweg en zuidwaarts naar Oude Stappad	2010	KD
Schatgraaf	HGA F-1 en E-2		

SCHATGRAAFWEG? item vuijt eenen acker aen de *Scatgraeffs weggens*, U.L. eenen lijckwech 1643 DC

Feitelijk kan hiermee alleen het Stappad, de huidige Liesselseweg, bedoeld zijn. (*Zie aldaar*)

SCHATHORST	ad locum dictum den *scathorst*	1450	HC
Schathorst	de I bonaris vutfangs vel circiter recepto de communitate de Doirnen anno LXIX sitis apud locum dictum Moesdijck penes locum dictum den *Scathorst* 1499		HC
Schathorst	de I bonario uijtfanck vel circiter recepto de communitate de Doirnen anno LXIX		

	sito apud locum dictum Moesdijck penes locum dictum den *Schathorst*1551	CE	
Schathorst	apud locum dictum Moesdijck penes locum dictum den *Schathorst*	1638	HC
	Dit moet een hoger gelegen gebied (horst) aanduiden dat als scheiding diende. Waarschijnlijk lag het waar de Kadasterkaart van 1832 de Lange Horst situeert.		
Schathorst	waarschijnlijk I 339-355	1832	KD
Schathorst	ter hoogte van uitmonding Ericaweg op Moostdijk	2010	KD
Schathorst	HGA I-2		
SCHAVENDRIES	den *Schavendries* [ergens op het Vloeieind]	1656	MD
	Dit betreft een dries aan een schavei, een holle weg. *Zie verder: Schouw*		
SCHAVEN	*zie: Schouw (Zeilberg)*		
Hovel	lant te Vreeckwijk genaamd het Hovel, UL+UF Rutten Maes, AL Huijgen Spirinc, AF Willem Pegs	1527	ORA
SCHELFT	lant te Vreecwijk op de Hoge ecker, gent. den *Schelft*, UL Huijge Spirincx, AL +UF Rut Maes, AF gemeint wegh	1540	ORA
Schelft	stuck lants, 3 lop., gel. inde Vreewijckse Hoige ecker, gen. den *Schelft*	1540	ORA
Schelftakker	een ecker gen. den *Schelft*ecker, gel. omtr. den IJsen pael	1543	ORA
Schelft	een stuk land alhier gelegen en genaamd den *Scelfft*	1589	ORA
	Door de vernoeming van de belendingen en de IJzeren paal is de Schelft wel te localiseren. De betekenis is dan echter nog niet duidelijk. Als hier een opbergplaats voor hooi is bedoeld of mogelijk een stuk hooiland, dan moet het een lager gelegen vochtig gebied zijn geweest in de buurt van de hoog gelegen Hovel op de Hoge Akker. De benaming Schelft-akker is daar echter mee in tegenspraak. Mogelijk stond op deze akker van ouds een hooi-chuur. Al met al zal dit perceel gezocht moeten worden tussen de IJzeren Paal en de Hovel. Dan komt alleen perceel E 905 (of evt. een belending daarvan) in aanmerking.		
Schelft	E 905 (waarschijnlijk)	1832	KD
Schelft	noordwesthoek kruising Geijserstraat-Indumastraat	2010	KD
Schelft	HGA E-2		
SCHELM (Moosdijk)	een beemd de *Schelm* genaamd	1606	ORA
Schelm	een half huis gelegen op de Mosdijck in de *Schelm*	1630	ORA
Schelm	Noch heeft Jan Willems gecocht haere erffenisse de meerrest van Marij Claesse en haeren vader als momboir van haer al de meerrest wat sij in den clockenslagh van Deursen en jurisdictie is liggende, soo ackerlant als groese en boomen gelegen ontrent den Moesdick genoemt den *Schelm*	1687	ORA
Schelm	groes inde *Schelm* int Hemelrijk	1716	ORA
Schelm	ackerlant opt Hofsvelt inde *Schelm*	1717	ORA
Schelm	land inde *Schelm*	1721	ORA
Schelm	een parceel land in de *Schelm*	1808	ORA
	Een betekenis van 'deugniet, misdadiger' zal voor een akker nauwelijks houdbaar zijn. Als a/e-wisseling hier een rol heeft gespeeld kan men denken aan -schalm-, een oud woord voor kavelboom, een boom op de grens van een kavel die een scheidslijn of -punt markeert. Op de kadasterkaart van 1832 is de Schelm een gehucht met een aantal percelen aan de oostzijde van de weg van de Moostdijk naar de Willibrordusput.		
Schelm	I 687-719	1832	KD
Schelm	Aansluiting Boonhof op Keulsebaan	2010	KD
Schelm	HGA I-2		
SCHEMAKKER	van den *schemacker*	1663	VD
SCHEPERSAKKER	een akker genaamd den *Schepersecker* aan den Zeilberg	1590	ORA
SCHEPERSKAMP	acker genaamd de *Schepers Kamp* inde Wasberg	1712	ORA
SCHEVENSBERREM	*zie: Schouw (Bernem)*		
den *schedemaker* van Doerne loco dicto		1410	CD

van dode wilen Jans *Scheymekers* die men heet van den Hogenhuys 1416 HP

SCHEDEMAKERSHOEVE uut enen sleyken sesterzaet roglants gelegen tot Doernen in *Sceymekershove* tusschen erfenis Dirics van der Emmelys aen d' een side 1430 CD

ut enen stuc lants geheiten die houtecker, a.z. erf dat Jan *Sceymekers* was 1433 HP

ende een streepke gruens geleghen in die houtmortel tusschen des Jan *Sceymekers* erf 1433 HP

uyt *scheymakers* eene j mud rogh 1442 HP

van den *schemacker* 1663 VD

SCHOENMAKERSHOEVE den *scoemekershove* 1420 HP

Schoenmakershoeve ter stede geheiten gemeynlic den *scoemekerhove* 1423 HP

de hereditate *Scoemachen* 1448 CR

SCHOLAND erf geheiten dat *schoelant* 1490 HP

Scholand item een stuc lands, gel. aent *Scoelandt* geheyten, UL. erf. Henricks van Oss, AL. Aert Roeymans coepers voers., UF. erf. Claeus van Beeck, AF. de Reeck 1503 ORA

Scholand item een stuc lands gen. *Scoelandt*, UF. den Reeckwech 1519 ORA

Scholand Engel Roijmans, gehuwd met Willemen Verbeersdonk, verkoopt haar broer Claes haar 1/3 e deel in een stuk land genaamd den venecker, ook een zelfde deel in het *schoelant*, idem in het wasland, gelegen aan het haageinde te Deurne 1548 OAD

Scholand een stuk land, genaamt het *Schoeland*, gelegen omtrent de Zeilberg, naast een zijde de Heer van Deurne, de andere zijde naast de erfgenamen van Hendrick Goelissen, aan een einde Jonker Everart van Doerne, het ander einde de gemeentewaterlaat 1605 ORA

Scholand overdracht van land genoemd het *Schooland* 1618 ORA

Scholand het *schoolant* [bij Pynacker en Eckelhoff; bij Thientacker en Leemstuck; bij Eckelhoff] 1663 VD

Scholand het *schoenlant* (van Gevert van Deurne) [bij Lemstuck en Dorssel] 1663 VD

Scholand het Schoelant met een groesvelt aan de Heredijk op het Riet 1782 ORA

Daar het Schoonland vrijwel op dezelfde plaats moet liggen, zal het wel een verschrijving zijn voor Schooland. Alleen Bahlow geeft een verklaring voor het element -scho-, dat in oude plaatsnamen voorkomt en altijd in een moerassige omgeving. Dat zou hier in elk geval uitstekend passen. De aanwijzingen dwingen tot een localisatie rond D 217

Scholand D 217/218 (?) 1832 KD

Scholand zuidoosthoek kruising Veldstraat/Veldweg 2010 KD

Scholand HGA D-1

SCHOMAN een huis met gericht en toebehoren te Deurne geheten den *Schouman* 1554 HP

Schoman een kamp erfs met het huis daarop staande en al zijn toebehoren en de dries daar tegenover gelegen. Staande en gelegen alhier in het Kerkeind, genaamd ter plaatse de *Schoeman*. Begrensd aan een zijde naast Geef op Heerick met meer anderen, aan de andere zijde en aan een einde naast de kinderen van Peter Golofs, uitstrekkende tot op de straat 1566 ORA

Schoman komend van een kamp erfs met de timmerages daarop staande, staande en gelegen alhier aan de *Schoeman* 1574 ORA

Schoman een stuk groese, gelegen in de Zeilberg en genaamd *Scamen* 1585 ORA

Schoman vuijt eenen beempt geheeten *Schomen* 1640 CE

SCHOMMERVELD groes oude nieuwe erf genaamd *Schommer Veldie* gelegen aan de Helmondse Dijk 1777 ORA

Schommerveld een perceel groesland zijnde oude nieuwe nieuw erve genaamd het *Schommerveldje* gelegen alhier ter plaatse aan den Hellemandsendijk ter grootte van 1 lop. 25 r., e.z. Gerit Hampen, a.z. Jacobus van de Meulenhoff, e.e. de waterlaat, a.e. de voorschreven dijk 1783 ORA

SCHOOL (voor 1746) Wilbert Jansse van der Stijl verkoopt aan de heer van Deurne een akkertje groot 18 roeden voor het bouwen van een *school* voor 110 gulden, gelegen nabij de kerk en aan zijde het akkertje welk in gebruik is voor het middagluiden (Toren-

	akker)	1669	BAM
School	Jan Lense van Loon borgemeester van 1704 sal gelieve te betaelen aen Dirck Aerts tot Bakel, gelasemaaker, de somme van acht gulden en 18 stuijver van 38 voete gelasen de voet 3 st. 10 penn. noch gestopt 30 ruijten, en voor't verlooijen van voornoemd 30 ruiten 12 stuijvers. Alles voor het *school* en costerhuis in de maant van meij en junij deses jaars 1704 Die op den Pinxterdagh pasato door den stercken wint en extra-ordinare hagel waren uijtgeslage	1704	OAD
School	*school* op een perceel den Hoeckacker of Torenakker	1789	BAM
School	D 4	1832	BAM
School	Kerkstraat 2	1995	KD
SCHOOL (vanaf 1746)	Aanbesteding voor een nieuw te bouwen *school* met de gunning aan Jan Adriaans voor het metselwerk en aan Arnold van de Mortel voor het timmerwerk 'aan de noordezijde mag gemetselt worden op de muur van het kerkhof, mits afbreken van de rollaag'	1746	OAD
School	HGA D-1		
SCHOOLAKKER	een akker genaamd de *schoolacker*	1613	ORA
SCHONEBOS (Derp)	lant geheiten die *scoenenbossche*	1485	HP
Schonebos	een stuc gel. aenden *Scoenenboss*, gen. het Bruyneneckercken	1505	ORA
Schonebos	item een stucken lands, gen. den *Scoenenboss*, gel. aen die Commerstraet, UL. Jan Willems, AL. Dries sijn brueder, UF. erf. Goeyaert Ansems, AF. gemeyn Lijckwech	1505	ORA
Schonebos	item alnoch een stuck landts geheeten het *Schoonbusken* met het eyndt daeraen gelegen, alio l. den Meulenwech	1637	ORA
Schonebos	E 148	1832	KD
Schonebos	Kruising Stadhoudersweg-Tramstraat/Amstel	2010	KD
SCHONEBOS (Hanenberg)	Een stuk *Schonebos*, ene zijde Emelheze, andere zijde Haubraken	1480	BP
	Het Schonebos is gelegen tussen Emmelheze (E 874-885) en Houbraak		
Schonebos	E 869-873	1832	KD
Schonebos	in het midden van de Geyserstraat tussen Indumastraat en Energiestraat	2010	KD
Schonebos	HGA E-2		

schoor

Een ‘schoor’ is in de Kempen veelal een bruggetje over een beek, overdekt met mutsaards of graszoden zodat men er met een kar overheen kon rijden. Het kan een aangeslibd stuk grond zijn aan de oever van een rivier of beek en ook een gescheurd of geploegd land. Het mnl. ‘schore’ betekent schoor, stut, schraag, een tot steun aangebrachte paal. Kuysten beschrijft de aanleg van deze schoren als volgt: ‘Van beide oevers uit werd een dam aangelegd, rondom voorzien van palen, die in de bodem werden geslagen, versterkt met boomstammen en aangevuld met aarde. Voor het stromend water moest een behoorlijke doorgang overblijven, die overdekt werd met planken en boomstammen om een overgang mogelijk te maken. Vanzelfsprekend was een dergelijk ‘schoor’ weinig duurzaam en was reparatie aan de orde van de dag’

SCHOOR (Kerkeind)	Aan het *Schoor*, C 1087	1889	ND
SCHOOR (Vreekwijk)	Over het *Schoor*, F 289-291	1903	ND
Schoor	Aan de noordrand van de Vreekwijkseloop, 50 m. oostelijk van de Oude Vreewijkseweg	2010	KD
	Het schoor lijkt hier duidelijk betrekking te hebben op de aangrenzende overgang over de Vreekwijkse Loop.		
Schoor	HGA F-1		
SCHOOR (Moostdijk)	I 380	1864	ND
Schoor	Iets zuidelijk van de Broekstraat	2010	KD
	Aan de perceelsscheidingwen te zien kan daar heel goed een waterloop gelopen hebben		
Schoor	HGA I-2		

SCHOORSTAD een stuc lants geheyten de *schuerdestert* 1423 LB

Schoorstad Dierick van Os XV februarij anno XIIII-c LXXXVI bij doode wijlen Gheerts van Os sijns vaders hout eene hoeve binnen de prochien van Doerne gheleghen mitten huijsinghen ende schuere daer op staende mitten bogaerde ende erffenisse daer bij gheleghen; een stuck lants gheheiten d'bogaertackere streckende mitten eenen eijnde aen den groenen wech; een stuck lants gheheiten de *schuerde stat* streckende neven den groenen wech een stuck lants streckende ghije heijlegaert tot aen de gruenen wech een cleijn stuxken daer bij gheleghen een stuck lants gheleghen aen cromeloos ende een mudde rox erfpachts dat ghelt gheldolff hangreeffs ende is tsamen een volle leen 1485 LB

Schoorstad item een stuc lands gel. in die Vrewichsche ecker, geheyten die *Schuerstat* 1502 ORA

Schoorstad die helft van enen stuc erfs, gel. in die Vreeckwijckse ecker, gen. den *Scoer-Stat* 1505 ORA

Schoorstad die helft van enen stuc lands, gel. in die Vreeckwijckse ecker, gen. den *Scuer-Stat* [zelfde erfdeling als vorige!] 1505 ORA

Schoorstad Item noch een stuck lants genaempt die *Schuerstadt* houdende vijf copsaets, metter eenre zijde gelegen neven erfnis Thonis Snabben met meer andere, streckende wt metten eenen eynde op den groenen wech ende metten anderen eynde op erfnis der kynderen Mertten Heesmans ende metter andere zijde op erfnis Thonis voirs. 1530 LB

Schoorstad Gheert van Os XXVI martij anno XV-c ende XLVIII bij doode wijlen Diedericx van Os sijns vaders // houdt t derdendeel van eender hoeven binnen der prochien van Doirne gelegen mitten huijsingen ende schueren dair op staende mitten bogaerde ende erffenisse dair bij gelegen; van een stucke lants geheeten d'Bogaertacker streckende mitten eenen eijnde aen den groenenwech; van een stucke lants geheeten de *schuerde stadt* streckende neven den gruenenwech; van een stucke lants mitten een eijnde streckende aen die donck; van een stucke lants streckende aen ghije heijlegaet tot aen den gruenenwech; van een cleijnen stucken dair bij gelegen; van eenen stuck lants gelegen aen de crumeloos ende van eenen mudde rocx erfpachts dat gelt Jan Schotman woenendt tot Doirne 1548 LB

Schoorstad Lambert van Os 8 julij 1569, bij dode wijlen Jans van Os sijns vaders. hout die twee derdendeelen van eene hoeve binnen de prochie van Doerne gelegen metten huijsingen ende schueren daeropstaende, boomgaerd ende erffenisse daeraen gelegen, een stuk landts geheten de Boomgaerts-acker, streckende met den eenen eijnde aen groenen weg; een stuck landts geheten die schuerde stadt, streckende neven de gemeijnen weg; een stuck lands streckende metten eenen eijnde aendedonck; een stuck lands streckende aen t Heijlegae[r]t tot aen groenen weg; een stucxken daerbij gelegen aen Crumeloos, ende een mudde rogs erfpacht dat geldt ende Servaes Schotman wonende tot Doerne 1569 LB

Schoorstad stuck lants gheheiten de schuerde stat streckende neven den groenen wech 1606 RBL

De Schoorstad grensde aan de Groeneweg en aan grond van de familie Snabben. Vóór 1600 woonden de Snabbens bij het Hovels en de Bogaerdsvoorde. Het Hovels ligt vlak bij de Groeneweg. Het beginpunt van de Schatgraaf heeft hoogstwaarschijnlijk een stuk noordoostelijker gelegen dan de akkers die die naam zijn blijven dragen. Dat zou de vreemde slinger in de Groeneweg verklaren. Daar zou ook een schoor hebben kunnen liggen, en dan waarschijnlijk net oostelijk van de Groeneweg bij E 367-372

De schriftelijke versie -Schuer(de)stadt- zal uitgesproken zijn met een gewone -eu-, als Umlaut van Schoorstad. Vgl. Deurne-Doorne. -stad- betekent hier uiteraard gewoon 'plaats, plek', net als in -hofstad-.

Schoorstad waarschijnlijk E 367-372 1832 KD

Schoorstad kruising Industriestraat-Dr. Hub. van Doorneweg 2010 KD

Schoorstad HGA E-2

SCHO(O)RSELAND erf genaamd Barsacker ende *Scorsselant* 1529 CRI

Dat beide namen hier in één adem genoemd zijn betekent niet per se dat ze op één en het zelfde perceel slaan. Voor Barsacker: *zie Parsakker*. Schoorsseland zou wel iets met schoor te maken kunnen hebben, maar dat is allerminst zeker.

SCHOPAKKER item een ecker genaempt de *Schop* EZ Jan Mr. Thomas AZ Henrick Peters de Bruijn

	AZ de Schlinse straet	1630	MD
Schopakker	den *schopacker*	1663	VD
Schopakker	acker gen. de *schop*	1663	VD
Schopakker	den *schopacker* [bij Havercamp; bij Vloeybergh; Schouw-Bruggen]	1701	VD

schouw

In Deurne komt het toponiem -schouw- meer dan één keer voor. De betekenis is niet steeds dezelfde.

SCHOUW, hoge (Molenhof)	den gerechten loop totter *hoogerschout* toe daer twee loopen van wateren vergaedere	1325	VPF
	Henricus van der *Scaut*, cijnsbetaler in Deurne	1340	HC
	Jut van der *Schaut*	1368	BP
	Jan van Audenhoesden gehuwd met Agatha dochter wijlen Henrick van der *Schaut*, en de kinderen Jan en Hadewig	1376	BP
	Gerit van Amstel zn. Hendrick van der *Schaut*	1382	BP
Schouw	Die Hoge *Schaut*	1382	BP
Schouw	70 eiken aan die *Schaut*	1387	BP
Schouw	ter *Schaut*		
	Jan van der *Schaut* en zonen Jordaen en Jacob	1397	BP
Schouw	dat broeck ter *Schaut*, gelegen tegen de goederen van de Rijpelberg, Henrick en Jordaen zn. Jan van der Schaut	1406	BP
Schouw	het goed ter *schaut*	1407	HGB
Schouw	Bij die Hoech *schaut*. Jan van Audehuesden. Hendrick vander *Schaut*. Kinderen wijlen Gerit van Amstel	1408	FS
Schouw	Hoeve de *Schaut* = die Hoghe *Schaut* = Mansio van wijlen Henrick van der *Schaut*, bestaande uit een zaal (aula) van 24 bij 27 voet, keuken, kelder, een kamer boven die kelder, een kleine kamer, een stal, een privaat en een wandribbe boven het water	1413	BP
Schouw	't goet ter *Schaut* in Bakel en Deurne en het Hoge huijs 't huijs ter *Schaut* Henrick van der *Schaut* eigenaar	1416	BP
Schouw	tguet ter *schaut*	1416	FS
Schouw	't goet ter *Schaut* en de hoeve Diersdonc Jordaen van der *Schaut*	1418	BP
Schouw	Henrick van Amstel nat. zn. Gerit van Amstel een pacht in 1/3 in de hoeve en 't goet ter *Schaut*	1418	BP
Schouw	van de Hoghe *Scoet*	1421	DC
Schouw	1/6 deel van een bunder beemd achter de *schaut*	1422	OAH
Schouw	dat Broecker *Schaut* Gerit Claes Hagens van Scijndel, Dirck en Gerit zoons Art Vranken, Henrick en Jordaen zonen Jan van der *Schout*	1422	BP
Schouw	inder prochie van Bakel after die *Schaut*	1422	HP
Schouw	Gherit van der *Schaut* Jordens zoon van der *Schaut* uit 1e bedde heeft verkocht Gherit Celen eikenhout op ter *Schaut*	1433	OAH
Schouw	Jan van Gestel zwager Jacob van Gestel Kremer bezit de helft in die hoeve ter Hogher *Schaut*	1444	BP
Schouw	Henrick van Amstel nat. zn. Gerit van Amstel, Jorden van der *Schaut* bezit 1/3 deel der hoeve de *Schaut* en Diersdonck	1447	BP
Schouw	van de Hoghe *Scoet*	1447	DC
Schouw	Jorden van der Schaut bezit van 1/3 in de hoeve en het goed ter *Schaut*	1448	BP
Schouw	in der vloet bij de *schaut*	1448	FS
Schouw	die vloet bij der *schaut*	1448	FS
Schouw	Jan van Erpe van een chijns van 15 oude schilde uit het goet ten Molenhof in de parochie van Doerne ter plaatse geheten in der Vloet bij die *Schaut*	1448	BP
Schouw	Godefridus van Erpe zoon wijlen Godefridus van Erpe en van Heijlwigis dochter van wijlen Goswinis Cnode zoon wijlen Gerlakus Cnode. Heeft overgedragen een chijns van 15 oude schilde uit de goederen ten Molenhof gelegen in de parochie van Doerne op de plaats in de Vloet naast de plaats die *Schaut* waar ook gelegen	1449	BP
Schouw	een eeusel in die *Schouw*	1457	BP

Schouw	Aert, Jacob en Heilwig kinderen van wijlen Aert Struelen, verkopen aan Jan Willem Biermans 25 eikebomen op hun erven ter *Schout*, de bomen zijn gesmet: voor Pasen aan staande op te ruimen	1459	BP
Schouw	een weiveld die Hoghe *Schaut* in Doerne	1459	BP
Schouw	de hoeve ter Hoghe *Schaut*	1460	BP
Schouw	goederen ter *Schaut*	1460	BP
Schouw	ende also voirt den gerechten loop totter Hooge *Schout* toe daar twee loopen van wateren vergaederen	1465	VPF
Schouw	19 bunder land in het broecker *Schaut* bij de Rijpelberchacker	1470	BP
Schouw	Het goet ten Molenhof gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse geheten in de Vloet, naast die plaats geheten die *Schout*	1473	BP
Schouw	chijn uit het goet ten Molenhof in den Vloet bij die *Schouw*	1473	BP
Schouw	de hoeve die Hoghe *Schaut*	1477	BP
Schouw	De leegh*schaut* behoort bij de Molenhoff	1479	BP
Schouw	die hoeve de Leeghe *Schaut*	1479	BP
Schouw	die hoeve die *Schaut*	1480	BP
Schouw	de helft van de Leeghe *Schauw*	1480	BP
Schouw	verkoopt aan Robert van Espe, priester, kannunik van St. Lambracht in Luik en persoon van Veghel, de hoeve de *Schaut*	1482	BP
Schouw	19 bunderland in de Broeck*schaut* bij de Rijpelbergseakker	1483	BP
Schouw	Jacob Peters van Brede man van Geerwijch Jacob van de Schout, IJda weduwe van Jan van Bladel, Jan van de *Schaut*, de hoeve die hoge *Scout*, van de erfgenamen van Jan van Bladel	1483	BP
Schouw	hoeve de Leeghe *Schauw*	1490	BP
Schouw	Lambrecht zn. Jan van der Schaut heeft erfelijk verkocht 7 lop rog uit 't Nulant, e. z. de *Schaut*sestraet	1499	OAH
Schouw	in die *Schaut*	1505	HP
Schouw	item een stuc beemps, gel. in die *Scaut*, gel. inden Strijp, neven erfenis Margrieten Coester metten enen eind	1505	ORA
Schouw	een huis met toebeh. te Deurne ts geh. aent *Schout*	1530	HP
Schouw	een hoeve, genaamd den *Schaut*, gelegen onder Deurne en Bakel, begrensd aan een zijde door de Gemeene Aa	1569	ORA
Schouw	goederen gelegen in die hoege *scauw*	1584	LE
Schouw	een stuk euselveld, zoals dit perceel te Deurne is gelegen en genaamd die Hoge *Schaut*	1585	ORA
Schouw	een hoeve gelegen te Deurne en genaamd is de Hoge *Schauw* met al haar toebehoren, zowel te Deurne als te Bakel gelegen, zo gelijk Henrick Willemsen die tegenwoordig met zijn ploeg is bewerkend	1585	ORA
Schouw	zoals deze last rust op hoeve de *Schauw*	1588	ORA
Schouw	een jaarlijkse rente die als een last drukt op hoeve *Schauwt*	1589	ORA
Schouw	land op die hoech*schaut*	1590	HP
Schouw	weiland gelegen omtrent de Meulenhof en geheten De *Schaut*, met als last op dit perceel een chijns in het boek van Echternach	1591	ORA
Schouw	een hoeve, zoals die staande en gelegen is alhier in de Hooge *Schauwt* te Deurne en te Bakel, met al haar gronden, bossen enz.	1591	ORA
Schouw	een weiland alhier gelegen omtrent de Meulenhof en geheten de *Schaut*. Met als last op dit perceel een chijns in het boek van Echternach	1593	ORA
Schouw	Lambert Wartensse int de Hoet*schout* nu sijn kijnderen nu Wolf Francken nu Thomas Pauli bij coope XVI vaet roggen	1633	KM
Schouw	hoeve de *Schauwe*	1663	VD
Schouw	't hoog*schauws* eussel	1701	VD
Schouw	hoeve De *Schouw* in eigendom bij Gevart van Doerne	1701	BAB
Schouw	hoeve de *Schauwe*	1701	VD
Schouw	hoeve De *Schouw* in de Meulenhof	1739	BAB

Jan van Audenhoesden heeft zijn naam ongetwijfeld te danken aan de plaats (Oud-)Heusden. Het idee dat de plaats naar deze Jan is genoemd zal niemand serieus nemen. Zo zullen Henricus van der Scaut en Jut van der Schaut naar iets genoemd zijn dat –schout- heette, en niet andersom. Dat -schout- heeft een lidwoord en wordt

soms voorafgegaan door een nader bepalend bijvoeglijk naamwoord: Die Hoge Schaut. Jan Timmers heeft geopperd dat –schout- hier begrepen moet worden als –schoot-. Volgens Samplonius betekent –schoot-: puntig uitspringende wat hoger gelegen hoek land in moerassig terrein. Molemans zegt het iets nauwkeuriger: "*Schoot is betekenisverwant met donk: het wijst op hooilanden die iets hoger gelegen zijn dan die in de valleien*". (J. Molemans, Profiel van de Kempische toponymie In: Mededelingen van de Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde, Nr. 6. Hasselt 1977, 45. De vermeldingen van 1404 – "dat broeck ter Schaut"- en van 1593 - "een weiland alhier gelegen omtrent de Meulenhof en geheten de Schaut" onderstrepen dit, want broek- en weilanden zijn vochtige gebieden.

De vorm –schouw- treedt pas in 1457 op, en is dus niet de oorspronkelijke vorm. Aanvankelijk is uitsluitend sprake van -schaut-, welke vorm van 1340 tot ca. 1600 blijft voorkomen.

Schouw	A 9-13	1832	KD
Schouw	zuidrand van de kruising Kaweise Loop - Schouw (weg)	2010	KD
Schouw	HGA A-1		
SCHOUW (Zeilberg)	de tercia parte dicta Eusele et die *Scaven*	1418	HC
Schouw	die *scauen*	1421	FS
Schouw	eusele in die *scaven*	1448	HC
Schouw	de hereditate dictis eusele dictis die *Scaven*	1448	CR
Schouw	de tercia parte dicta eusele in die *Scaven*	1448	CR
Schouw	erfenis geheiten *schaeven*	1490	HP
Schouw	van eene stuck beempt in Diepenbroeck, EZ Jan Goessens, AZ Lijsbet van Boort + kind., EE van der gemeijnt, AE op erffenissse geheiten *Schaeuen*	1492	ORA
Schouw	Eusele dictus die *Scauen*	1499	HC
Schouw	de tercia parte dicta Eeussele in die *Scaven*	1499	HC
Schouw	een stuc lands, gel. aenden Zeylsberch geheyten die *Scaven*, UL. Aerden den austen sn. des voers. Gerits brueder, AL. Aerden die jongste oeck brueder Gerits voern., UF. erf. Hr. Hubrecht Verhaege, pr., AF. die gemeynt van Doertsen	1505	ORA
Schouw	Gerit Verhaege soen Aertss Verhaege heeft erffelyc vercocht Dries Geritss vanden Zeylsberch 1 malder rogge jaerl., vut een stuc erfs, geleghen ter stede genaemt die *Scauen*	1518	ORA
Schouw	die *Schaven*	1525	HP
Schouw	Die voirs. erfgen. van Heylwigen Gevartsdr. vanden Zeylberch hebben wettelijck opgedr. en overg. Philips Gevartszn. vanden Zeylberch - stuck erffs t.w. huer 3 gedeelten dair van, genaempt die *Scauen*, gel. aenden Zeylberch, UL. Jan vanden Zeylberch, AL. Philips voirs., UF. Thijs Peters, AF. Jan ende Willem Copijs	1545	ORA
Schouw	de tercia parte dicto Eeussele in die *Scaven*	1551	CE
Schouw	de hereditate dictus Eusele dictus die *Scauen*	1551	CE
Schouw	de tercia parte dicta Eeussele in die *Scaven*	1551	CE
Schouw	ex prato dicti *Schaven*	1570	CE
Schouw	ex prato dicto *Schaven*	1579	CE
Schouw	een stuk erfs, gelegen alhier in de Zeilberg en genaamd die *Scaven*	1582	ORA
Schouw	een stuk erfs alhier gelegen in de Zeilberg en genaamd den *Schauen*	1583	ORA
Schouw	een stuk groese, zoals dit perceel gelegen is alhier in de Zeilberg en genaamd *Scawen*, aan de beide einden naast de straat	1585	ORA
Schouw	een eussel geheten het Diepenbroeck neven erf. Jan Bakelmans, Jan Verhage, de akker van den *Schaue* en de gemeynstraet. Last: een hoen grondcijns	1604	HP
Schouw	een stuk land genoemd de *Schaeff* tussen erf. Thonis van der Haghen en Hoebert Thonis Diericx en van erf. Jans Verhaeghen tot voor op de gemeynstraet	1604	HP
Schouw	Item niemant en sal heij meijen of vlaggen op de *schaven* van wijlen Vreijcken leege huijs tot den Quaede Vennen op den breucke van XXXVI stuijvers	1619	KBD
Schouw	een stuck lant gelegen aen den zeylberg op de *schaue* ene zijde jan daniels, andere zijde hanrick ghielens	1628	ORA
Schouw	item een plexken lant gelegen opde *Schave*	1630	MD
Schouw	eenen ecker, EZ de erfgenaemen Jan Slaets, AZ Jan Daniels gelegen opten *Schave*	1630	MD
Schouw	een perceel nieuw land in de *Schauw* aan de Zeilberg	1631	ORA

Schouw	Item niemant en sal heij meijen of vlaggen op de *schaven* van wijlen Vreijcken leege huijs tot den Quaede Vennen op den breucke van XXXVI stuijvers	1665	CD
Schouw	een stuk erf gelegen aan de Zeijlbergh op de Hoge *Schaven*	1694	ORA
Schouw	het koy eussel aen de *schauwe*	1701	VD
Schouw	Item niemand en sal heij meijen of vlaggen op de *Schauwe* van wijlen Verijcken Leeghuijs tot den Quade Venne op den breuk van XXXVI stuijvers	1712	CD
Schouw	Item is insgelijx op peene als boven in vreede gelegt dat niemant zal mogen aerde of lant graven off laeden van nieuwe erve Jan Hensen tot op den hoek van de erve Jan Aarts ontrent de steenovens aan de *Schouw* dan wel daar buijten	1712	CD
Schouw	item een stuk land aan de *Schaeven*, gr. 2 lop. 20 r. 5 v. gelegen als voren [Zeilberg] e.z. Jan Lourens Evers a.z. Peter van Bommel	1785	ORA

In de Zeilberg komt de vorm -schaut- nooit voor. Vanaf 1418 is er sprake van -scaven/scauen-. De slot-n- verdwijnt pas voor het eerst in 1604 en dan nog slechts sporadisch. In 1785 wordt nog -schaeven- geschreven. De vorm -schauw duikt pas in in 1631 op en -schouw- in 1712. Er is dus duidelijk een ander grondwoord in het geding. Daar er in de in het latijn geschreven registers geen onderscheid bestaat tussen -u- en -v- is -schaven- = -scauen-. De vorm -schaeff- uit 1604 bewijst dat er steeds 2 uitspraakvarianten hebben bestaan. Vergelijk ook 1665 en 1712.

Beijers/Van Bussel denken bij Schaven aan Schaveie. Onder Leende ligt de Schaveie. Meestal zou het element gebruikt worden in combinatie met hei. Er is echter ook een andere verklaring mogelijk. Een schavei is een uitgeholde weg. Het Latijnse werkwoord cavare is ongeveer hetzelfde als excavare, verleden deelwoord: 'excavatus, -ta, -tum' (uithollen, uitgraven). In veel gemeenten met een ietwat heuvelachtige bodem, heeft men ooit straten aangelegd door het bultige landschap uit te hollen. Of ze ontstonden op natuurlijke wijze door erosie. Zo'n straat krijgt dan als benaming Holleweg of Holstraat of, meestal, Hollestraat; in het Latijn: via excavata (uitgeholde weg). Dat werd via scavata . Op den duur verdween het eerste woord en scavata werd in het Middel-Nederlands scavei (groef) en later schavei.

Uit een vluchtig onderzoekje blijkt, dat Schavei in enkele Belgisch-Brabantse gemeenten als straatnaam voorkomt. In Beersel is er een Schaveyslaan en een Schavijeweg. In Huldenberg Schaveystraat. In Overijse Schaveistraat. In Waver is er een Rue de la scavée. (Bart Mesotten, juli 2002)

Het park Schaveys vormt een groene enclave in de sterk verkavelde omgeving van de gemeenten Beersel/B en Linkebeek. Het dankt zijn naam aan de hoeve ‘Hof te Schavei’. De eerste hoeve 'te Schavei' dateert van omstreeks 1100.

Omdat de omvang van het Diepenbroek in de geschreven bronnen nogal wisselt -in 1570 werd zelfs de Bernem, gelegen aan de noordrand van de Breemortel, tot het Zeilbergse Diepenbroek gerekend- en omdat holle wegen al een eeuw geleden kunnen zijn geëgaliseerd, kan alleen een nauwkeurige blik in de Originele Aanwijzende Tafels bij de Kadasterkaart van 1832 wellicht een oplossing bieden. Dat lukt alleen als de grondeigenaren van dat jaar toevallig dezelfde zijn als of nauw verwant zijn aan die van 1785 of figureren in het Maatboek van 1792.

SCHOUW (Bernhem)	lant geheiten *schevensberrem*	1420	HP
Schouw	uyt enen stuc lants geheiten *schevens berrem* metter huysinge dair op staende hoeren hofsteden hoefingen ende andere toebehoerten	1423	HP
Schouw	lant geheiten *schevensberrem*	1426	BP
Schouw	die *Scauen* ter plaetse geheiten Berrums	1426	BP
Schouw	ut enen stuc lant geheiten *schevvesberrem* metter huysinge dair op staende hofsteden hoifingen	1433	HP

Pas door de vondst van "die *Scauen* ter plaetse geheiten Berrums" (1426) werd het raadselachtige woord -schevensberrem- duidelijk, waarbij -scheven- de Umlautsvorm van -schaven- is, zoals de Schouw in de Zeilberg heette. Opmerkelijk is wel dat de Zeilbergse -schouw- nog in 1785 wordt genoemd, terwijl die van de Bernem na 1433 niet meer voorkomt.

Voor het localiseren van de Bernemse Schouw gelden dezelfde problemen als bij de Zeilbergse Schouw.

SCHOUW (Vloeieind)	het stuk land gelegen in de *Schauw* op het Vloeijeijnde	1572	ORA

In het Vloeieind was een holle weg goed terug te vinden, mede door de Schoutsenakker (*zie aldaar*)

Schouw	zuidwestrand Dolstraat vlak voor de uitmonding op de weg van Vreekwijk naar Vlierden tegenover de Pijnbank	1832	KD
Schouw	zuidwestrand Heieindseweg (dat deel heette vroeger Dolstraat) vlak voor de uitmonding op de Vloeieindseweg	2010	KD
Schouw	HGA F-2		

SCHOUWDRIES	Item de helft van een perceel land genaamd de *Schawendries*	1782	ORA
SCHOUTSENAKKER	F 422/423	1835	ND
	Daar de Schouw bij de Molenhof oorspronkelijk steeds de -schaut- werd genoemd, zal door betekenisvermenging (de Vloeieindse Schouw stamt net als de Zeilbergse en de Bernemse van het woord -schavei-) ook deze Schouw zo nu en dan de benaming -schout- hebben gedragen. Dat verklaart de naam -schout-senakker die tegen de Vloeieindse Schouw aanligt.		
Schoutsenakker	F 422/423	1832	KD
Schoutsenakker	150 m. zuidwestelijk van de Heieindseweg, midden tussen Dolstraat en Vlierdensedreef	2010	KD
Schoutsenakker	HGA F-2		
SCHUERSTAD/SCHUERDESTERT *zie: Schoorstad*			
SCHUIFELAKKER	*Scivel ecker* en Langen ecker	1529	CRI
Schuifelakker	Ghijsbert Gobbels zoen voer Henric Aert Vrients ende twee kijnderen Henricxs vuyten *Scuvelecker* ende Langenecker	1592	CRI
SCHUIFELBERG 1	een akker genaamd den *Scheuffelberg*	1594	ORA
Schuifelberg	akker de *Scheijffelberch*	1606	ORA
Schuifelberg	item *Scheijvelberg*	1739	ORA
Schuifelberg	huis, stal, hof en schop gen. de *Schuivelberg*	1804	BAS
Schuifelberg	*Schuijvelberg*	1808	ORA
Schuifelberg	ter plaatse genaamd de *Schuifelberg*	1808	OAD
Schuifelberg	Aan de *Schuiffelberg*	1809	ORA
Schuifelberg	E 6	1832	BAS
Schuifelberg	dat het roodvonk is uitgebroken bij Joh.van Wetten op den *Schuivelberg*	1871	NAD
	-schuifel- kan samenhangen met 1. 'schoffelen' ofwel zeer licht ploegen of met 2. fluiten van persoon of bv. van de wind over een hoog gelegen, kale bodemverheffing (CTV). De precieze plaats van de Schuifelberg kan achterhaald worden door na te gaan waar Joh. van Wetten in 1871 woonde.		
Schuifelberg	Verbindingsstraat tussen Stationsstraat en Martinetplein	2010	KD
Schuifelberg	HGA E-1		
SCHUIFELBERG 2	een akker genaamd de Heyecker, een akker daarbij genaamd den *Schuyvelberch*	1596	ORA
	gezien de ligging van de Heiakker bij de kruising Veldstraat/Molenlaan, moet er een 2e Schuifelberg geweest zijn, 300 m. noordoostelijk van de eerste. Dat klopt met de vermelding:		
Schuifelberg	een akker genaamd de *Schuffelbercg* gelegen aan de Bercktstraat	1616	ORA
	Voor Berktstraat en Heiakker: *zie aldaar*		
SCHUIFELBERG (Vreekwijk)	2 stukjes ackerlant genaamd den *Schuijvelberg* te Vreekwijk (nr. 986)	1749	ORA
Schuifelberg	F 319 en 320	1832	KD
Schuifelberg	westzijde Oude Vreewijkseweg halverwege St. Jozefstraat/Vreekwijkseloop	2010	KD
Schuifelberg	HGA F-1		
SCHUILBERG	den *schuylbergh*	1663	VD
Schuilberg	den *schuylberg*	1663	VD
SCHURENEEUWSEL (Moosdijk?)	*item een stuck erfs, gel. neven dat Schueren eeusel*	1546	ORA
SCHUTAKKER	bouwland de *Schutakker*	1791	MD
Schutakker	bouwland aan de *Schutakker*	1868	ND
Schutakker	E 255, 256	1832	KD
Schutakker	Van Merwede naar Schelde	2010	KD

Schutakker	HGA E-1		
SCHUTSBOOM (Deurne)	Deze rente is te heffen op het eigendom van Joest Dircks gelegen aan de *Schutsboom*	1620	ORA
Schutsboom	Joest Corstens den camp aen sijn huijs gelegen aenden *Schutsboom*	1630	MD
Schutsboom	een perceel land gelegen nabij de *Schutsboom*	1631	ORA
Schutsboom	huis, hof en aengelagh staande en gelegen aan de *Schutsboom*	1626	ORA
Schutsboom	huis met 30 roeden grond daarbij gelegen nabij de *Schutsboom*	1632	ORA
Schutsboom	sekere huys, hoffstadt terplaetse omtrent den *schutboom*	1652	ORA
Schutsboom	uijt sijn huijs aende *Schutboom*	1659	KM
Schutsboom	verkoop aan Jan Janssen de Romijn huijs hof en aengelag in het Derp aan de *Schutsboom* 6L rontom de heijde ende gemeente straet	1684	ORA
Schutsboom	huis met weiland en teulland gelegen aan de *Schutsboom*	1704	ORA
Schutsboom	item de gemeijnte int dorp van den hoek van de nieuwe erve van Jan Goossens aan den *Schutboom* tot boven Peter Dors	1712	CD
Schutsboom	op de hei nabij den *schutsboom* aan de weg naar Vlierden	1749	OAD
	De schutsboom was de paal waarop de vogel stond, die door de schutters moest worden geschoten om schutterskoning te kunnen worden. Waar de schutsboom stond vooraleer die aan de weg naar Vlierden (nu de Stationsstraat) werd geplaatst, is onbekend. De plaats aan de weg naar Vlierden was op de punt waar van de Stationsstraat een weg in zuidoostelijke richting aftakte naar de zuidoosthoek van de Kleine Bottel. Die weg is totaal verdwenen. Dat punt bevond zich aan de westzijde van de Stationsstraat tegenover de uitmonding van de Stationslaan		
Schutsboom	B 283	1832	KD
Schutsboom	westzijde Stationsstraat ter hoogte van uitmonding Stationslaan	2010	KD
Schutsboom	HGA B-2		
SCHUTSBOOM (Liessel)	land nabij de *schutsboom* te Liessel	1642	ORA
Schutsboom	uijt sijn huijs tot Liessel aen de *Schutboom*	1659	KM
Schutsboom	besloten wordt op wens van de Heer van Deurne, Gerardus baron van Leeffdael, de *Schutboom* af te graven en de dijk tussen Liessel en Vreekwijk met bomen te beplanten	1716	CD
SCHUTSGRAAF	*zie: Schatgraaf*		
SCHUTTERSBEEMD	Frans Hendricx V sc. over 1 vat uijt sijn *schutter beempken*	1659	KM
SCHUTTERSKAMP	den *schutterscamp*	1663	VD
SCHUTTERSVELD	een stuck teulland alhier binnen Dorne aande Haegheijntse eussels inde wandelinge genaamt het *Schuttersveltje*, aen beijde seijden en het eene eijnde Pouwels Franssen van Morsel, het andere eijnde eene gemeijne mist wegh	1692	ORA
Schuttersveld	den acker aen 't *schuttersvelten* [bij Startacker']	1701	VD
Schuttersveld	een stuk groesland genaamd het *Schuttersvelt* gel. alhier in 't Haageijnd	1768	ORA
SCHUUR	een akker genaamd de *Schuure* te Deurne/Zeylberg (neven Thonis Verhage, Hoeb Thoenis Diericx, Diepenbroeck en de gemeynstraet)	1604	HP

sele

"De namen die het element -sel(e) in zich hebben zijn te dateren in de vroege middeleeuwen. Het woord ‘sele’ of ‘zele’ is een aanduiding voor een woning of verblijfplaats, die uit één ruimte bestond, vgl. het verwante ‘zaal’. Kakebeeke legt een relatie met de vroegmiddeleeuwse domeinen die zgn. ‘uithoven’ kenden. De domeinhoeve zelf heette ‘heem’ en de uit-hoeve ‘sele’. Deze laatste waren volgens hem veebedrijven en stonden op de graasgronden in de heide of het bos, vaak op grote afstand van het ‘heem’. Het verband tussen beide begrippen is vergelijkbaar met de dalboerderij en de Sennhütte in de Alpen. De ‘sele’ was slechts in gebruik tijdens het graasseizoen. In de meeste gevallen zijn ze uitgegroeid tot zelfstandige domeinen." (Beijers/Van Bussel)
Beijers /Van Bussel rekenen ook Liessel en Leensel tot de -sele-namen, maar daarvoor is geen enkel bewijs. Dat zouden evengoed 'onechte' sele-namen kunnen zijn, d.w.z. dat het suffix -sel- niet het restant is van -sele- maar

van -lo-, zoals bij zoveel van deze plaatsen het geval is. Hetzelfde geldt voor He(e)rsel.
In Vlierden komt één sele-naam voor: " Jan Aernts Verhagen bij coope Dierick Jacop Snoecxsoen hout een hoeve metten uysinge en eussele geheten de Strepen off Smochten*sele* metten Ponderhoff (1617 RAB). In Deurne is alleen ADSEL waarschijnlijk een echte -sele-naam. (*Zie aldaar*)

SESTERZAAD	de agro dicto *Sestersaet* de bonis de Papenvenne	1579	CE
Sesterzaad	van eenen acker geheeten *Sestersaet* van de goederen van Papenvenne	1640	CE

Een sesterzaad (1/3 ha.) was gelijk aan 2 lopenzaad (1/6 ha.) en dus even groot als een zille.

SLAATSHOEVE	een hoeve met toebehoren te Deurne genaamd *Slaetshoeve* (bij de huizen van mijnheere van Doeren)	1600	HP

-Slaatshoeve- is een samentrekking van -des laats hoeve-, de hoeve van de laat. "Oorspronkelijk was een laat een vrijgelaten horige boer. In de 14de en 15de eeuw is ‘laat’ de benaming voor een cijnsplichtige grondgebruiker. Hiermee hangt de term ‘laatrecht’ samen. Werd een hoeve verpacht ‘te laetsrecht’ dan betekende dit, dat de opbrengst half voor de verpachter en half voor de pachter was. Andere termen zijn ‘ad jus coloni’, ‘te pechtersrecht’ of ‘te half toel’" (Beijers/Van Bussel)

SLAATSVELD	Den Vloeijecker tot den dries toe. Den dries bij het huis gelegen met het vlasland. Alle de appelbomen, op een boom na die hun vader voor zich zal uitkiezen. Nog een halve perenboom en de elsenbomen in de Vloeijecker, met uitzondering van vier bomen. Nog vier roeden erfs aan het einde tegen het Slaetsveld; Vier elsenbomen in de Vloeijecker, een appelboom naar keuze en een halve perenboom. Een akker in de Hoefen en nog 3 zille beemd gelegen in de nieuwe beemden, zoals daar de palen gestoken zijn. Nog een dries in de Vloeijecker, den hof zoals die daar nu gemaakt is	1566	ORA

Gezien de omschrijvende toponiemen lag het Slaatsveld in of bij de Vloeiakker. Net als de Slaatshoeve (*zie aldaar*) zal dit veld dicht bij het kasteel gezocht moeten worden.

SLAATSKAMP	en voorts op 't *Slaetscamp*	1586	HP
Slaatskamp	Gevert Peters van Doerne, ziek te bed liggend maar nogthans zeer goed ende cloeck van verstand zijnde, bekent bij deze dat hij eertijds eigenaar was van een stuk grond, zoals dit perceel gelegen is in het Kerkeijnd alhier. Het perceel is genaamd *Slaets Camp* en wordt aan een zijde en een einde begrensd door de straat, aan de andere zijde naast de Heren van Deurne en het andere einde naast Evert Coolen. Gevert voornoemd had dit perceel aangekocht van de erfgenamen Slaets	1588	ORA

Mogelijk is de Slaatskamp identiek aan het Slaatsveld. (*Zie aldaar*)

SLOEEINDE	lant aent *sloeeynde*	1429	HP

SLOT, OUD	*zie Kasteel, Klein*		

SLOT (Liessel)	Uijt eenen acker op Hooch Liessel, A.F. eenen meswech (in rechter marge doorgehaald: Jan den Boer opt Lissel *slot* habet)	1678	CR
Slot	huis, hof en aangelag te Liessel, a.e. de erffenis van 't *Sloot*	1772	OAV
Slot	den acker boven 't huys te Liessel	1772	OAV
Slot	het Klein *Slot*, G 560	1872	ND

zie Blokhuis Liessel

SMEDENBERG (?)	den *smettenbergh*	1663	VD

SMELENBERG	den *smeelen bergh*	1663	VD

SMIDSAKKER	de *agro smedekini*	1381	CR
Smidsakker	de *agro smedekens*	1406	CR
Smidsakker	ex *agro Smedekens*	1421	CR
Johannes filius Godefridi *Smedekens*, cijnsbetaler in Deurne		1421	DC

Smidsakker	ex *agro Smedekens*	1447	CR
Smidsakker	een acker tuelants genaemt den *Smitsacker*	1659	RGG
Smidsakker	Den *Smits ackers* groot 1 1/2 lop heeft mede niet mogen gelden	1730	AGK

SMIDSAKKER (Bernhem) noch enen ecker gel. aen die Beersom, geheyten *Smydtsecker* 1502 ORA

Onduidelijk is of er meer dan één smidsakker in Deurne was.

SMIDSAKKER (Vloeieind) een akker op de Braak genaamd de *Smisakker* op het Vloeyeynt 1714 ORA

SMIDSE een hofstad met de timmerage daarop, genaamd de *smisse* 1622 ORA

SMIDSKAMP (Vloeieind) een huis met de hof en het erf daarbij en aan gelegen alhier op het Vloeijeijnde, begrensd aan een zijde naast Willemken de weduwe van Meeus Lamberts. Verder uit een perceel genaamd de *Smeetscamp* zoals die gelegen is naast Willemkens erf, aan de andere zijde naast Margriet verberschot 1572 ORA

Het is mogelijk dat de Smidskamp op het Vloeieind identiek was aan de Smidsakker op het Vloeieind.

SMILLEN (Moostdijk) Het *Smillen* 1693 ARK

Waarschijnlijk slaat dit woord op de smelen, het smelengras (Deschampsia flexuosa), dat op vochtige, zure gronden groeit.

SNABBENAKKER (Vreekwijk) met nog een stuk erfs gelegen alhier aan de Liesselse Paal; met nog een stuk land daaromtrent gelegen en genaamd den *Snabbenecker* 1578 ORA

Jenne Snabben woonde in 1590 bij het Hooghovels aan de Groeneweg. Zijn voorouders woonden in 1504 en 1530 aan de Groeneweg en in 1578 aan de IJzeren Paal. Voor de Snabbenakker blijft dan niets anders over dan E 877/878

Snabbenakker	E 877/878	1832	KD
Snabbenakker	80 m. oostelijk van Indumastraat, 80 m. noordelijk van Geijzerstraat	2010	KD
Snabbenakker	HGA E-2		

SNIJDERMAN	item 3R vanden *Snijderman*	1732	VD
Snijderman	item een stuk ackerlant genaamt den *Snijderman* int Kerkeijnd EZ Wilbert Gommans AZ de weduwe Jan Cornelis van de Mortel	1749	ORA
Snijderman	ackerland 3R genaamd de *Snijderman* ter plaatse geheten het Kerkeijnd, aangekomen van Jenneke weduwe Antonis Zeger Hurckmans	1725	ORA
Snijderman	item de *Snijderman*	1760	ORA
Snijderman	3 roeden van een akker den *Snijerman* maatboek nr 527, gel. alhier in 't Kerkeijnd op den Korten Steenweg, e.z. het Straatje, a.z. Hendrik de Vet, e.e. de gemeene straat, a.e. Arnold van de Mortel	1764	ORA
Snijderman	3 roeden van een akker den *Snijerman* maatboek nr 527 (E 60) gel. alhier in 't Kerkeijnd op den Korten Steenweg, e.z. het Straatje, a.z. Hendrik de Vet (E 59), e.e. de gemeene straat, a.e. Arnold van de Mortel (E 65)	1764	ORA

Het "straatje" aan de "ene zijde" (gewoonlijk de oostkant of een lange kant) is een pad dat op de kadasterkaart van 1832 is aangegeven, de "gemene straat" op het "ene einde" (gewoonlijk het noorden of een korte kant) is een pad dat daar haaks op liep.

Snijderman	een acker lant genaemd de *Snijderman*	1788	ORA
Snijderman	E 60	1832	KD
Snijderman	iets noordelijk van de Schuifelenberg	2010	KD
Snijderman	HGA E-1		

SNIJDERSAKKER (Zeilberg)	een stuk land aldaar gelegen en genaamd den *Snijersecker*	1584	ORA
Snijdersakker	het huis waarin de voornoemde Thonis woont, staande in de Zeilberg alhier, naast en tussen het erf van Thijs Peters een vaarweg om zijn mest weg te varen, dit tot op de akker, genaamd *Snijdersecker*	1588	ORA

SNIJDERSEEUWSEL item eenen ecker genaempt *Sneijder eussel* gelegen teijnen de Pijnecker 1630 MD

SNIJDERS (Liessel)	Ceel Verweyen heeft vercocht an Mathijs Claess zijn recht op zijn deel uit de nalatenschap [Liessel] zijner vader en moeder, t.w. een stuk beemd int Arenbroeck en een beemd in der Boese en nog een aldaar. Dan nog een beemd in der *Snijders*	1545	HP
Snijders(haag)	Verder de hooiwas in het Arenbroeck en in de *Snijdershaige*	1569	ORA
Snijders(haag)	drie percelen hooiland zoals die percelen gelegen zijn in de *Snijders Haeg*, het tweede perceel in de Buese en het derde perceel in de Cleijn Buese en een weinig in het Arenbroeck	1582	ORA
Snijders(haag)	hun aandelen in een beemd, zijnde een 1/4 gedeelte van de Grote Haige in Liessel, begrensd aan een zijde naast de *Snijdershaige* en aan de andere zijde de Molendijcx Haige	1569	ORA
Snijder(man)	groes genaamd de *Snijerman* tot Liessel	1715	ORA
Snijders(dries)	erfdeling in Liessel: o.a. *Snijdersdries*	1768	ORA

Het is niet zeker dat Snijders, Snijdershaag, Snijdersdries en Snijderman betrekking op één of bijelkaar liggende percelen.

SNOEKAKKER	een akker die genaamd is den Langenecker, aan de andere zijde de *Snoxecker*, aan het andere einde naast de straat	1593	ORA
Snoekakker	stuc landts aende *Snoeck*	1652	MD
Snoekakker	den *snoeck*	1663	VD
Snoekakker	de *Snoeckacker*	1701	VD
Snoekakker	teullant de *Snoeck Acker*	1707	ORA
Snoekakker	den *Snoek Acker*	1732	VD
Snoekakker	de *Snoeck Acker*	1785	VD
Snoekakker	E 927, noordoosthoek van kruising Hogeweg-Liesselseweg	1832	KD
Snoekakker	zuidoosthoek van kruising Energiestraat-Liesselseweg	2010	KD
Snoekakker	HGA E-2		

SOEIJ	de nieuwe *zoey* aan de Zijlberg	1740	ORA

"Vergelijkbaar met ‘zijpe’, nl. een smalle sloot tussen twee percelen. Een benaming voor een al of niet gegraven waterloopje. Nevenvormen zouden zijn: ‘zoei’, ‘zooi’, ‘zou’ en ‘zuy’, resp. ook met -s.
Zonder verdere aanduiding is de locatie onmogelijk te achterhalen

SOELOOP	een heytvelt, gel. int Arenbroeck aende *Zoee*	1544	ORA
Soeloop	wt een stuck beempts gen. Gevarts beempt gel. in Darenbroeck doer Liessel, UF. die *Soeij*	1546	ORA
Soeloop	in vrede toegelecht den Pedel van Liessel op *Soeij*	1662	KBD
Soeloop	Item is alnoch vande gemeene naegeburen in vrede toegelecht den Pedel van Liessel op *Soeij* om aldaer niet te mogen torfen off clot steken voor, in ofte nae het sayen van de boeckweijt than alleen als den selven voorschreven Peel inde kercken van Doerne wort ontslagen	1665	CD
Soeloop	Item is geordineert dat een ijegelijck tegen sijn velt op den *Zoe* die baen sal onderhouden ende maken van beijden zeijden gelijck tselve voorgaende bij Schepenen geteeckent is op den peen van des contrarie doende XXV gulden	1665	CD
Soeloop	Item is alnog vande gemeene naargeburen in vreede toegelegt den Pedel van Liessel op *Soeij*, om aldaar niet te mogen torven of klot steeken voor, in ofte na het saeijen van de boekweijt, than alleen als denselven voorszegden Peel inde kerke van Doerne wort ontslagen	1712	CD
Soeloop	aan de *Soeloop*	1802	RRD
Soeloop	4 lopense aan de Lijsing, e.z. de *Soeloop*	1805	RRD
Soeloop	de *Soeloop*	1832	OAD
Soeloop	de *Soeloop*	1841	NAD

Uit de Peel komende toevoerbeek van de Astense Aa in Liessel

Soeloop	Langs de zuidrand van de percelen G 607 tot G 630	1832	KD
Soeloop	Tussen Neerkantseweg en Garst lopende zijbeek van de Astense Aa	2010	KD
Soeloop	HGA G-2 en H-6		

SOMBOS	Evert Gevert Coolen, wonende te Deursen, heeft gemachtigd Alardt Bardoul, residerende te Gemert, om in zijn plaats te cederen een stuk teulland te Deurne, 5 copsaeten groot, genaamd de *Sombos*, neven erve Joseph Rutten en erve Otto de Visschere en erven Claes Claessen, en wel aan Leonart Franssen, of Otto de Visschere. Getuigen Aedt Jorissen en Daniel Peters	1658	ORAG
SOMERSTRAAT (?)	Mr. Laurens de Lauwe uijt sijn huijs in de *Somerstraet*	1659	RGG
Somerstraat	Theuniske Jan Hermans uit sijn huijs in de *Somerstraet*	1659	RGG
	Onduidelijk is, of hier bedoeld is een straat naar Someren danwel een straat naar of bij het Soemeer of dat er sprake is van een verschrijving voor Commerstraat		
SPEKRIJT	Loop tussen Kaweise Loop en Kouwenhoek	1874	WHI
SPELTAKKER	land de *Speltacker* nabij het Hagelcruijs	1650	HP
SPEURGT	*zie: Sporken*		
SPIERINXAKKER	*zie: Spieringshoeve*		
SPIERINXBEEMD	Wouter Janssen van den Berghe heeft vercocht aan Hendrick Jan Simons Colen, wonende te Gemert, neven de *Spierincxbempdt* een erf. v.h. Oude Huys van Deurne	1630	HP
Spierinxbeemd	Juffr. Catharina de Visschere, als last hebbend van haar moeder juffr. Sofia, weduwe van wijlen Ottho Theodoris de Visschere, verkoopt een stuk groes- en hooiland in het Kerckeijnt in de *Spirrinse Beemt*, groot 5 lop., met eenen gesworen lantmeter af te meten	1685	ORA
Spierinxbeemd	de *spieringhs beemt*	1701	VD
Spierinxbeemd	den *spieringhbeemde* van Otto de Visschere [bij Keijserstraet en Neylant]	1701	VD
Spierinxbeemd	den Spieringsbeemt, gel. alhier int Kerkeijnd, e.z. Hendrik de Vet, a.z. Peter Goossens, e.e. kinderen Jan Flipsen, a.e. de gemeene A	1761	ORA
Spierinxbeemd	waarschijnlijk C 442, als onderdeel van het Spierinxsgoed (*zie aldaar*)		
SPIERINXGOED	eenen beempt groot omtr. een bunder, gelegen metter eender zijden aen die Aa ende metten andere zijden aen die Keyserstrate, metten eenen eynde aen *Sperincx goeden* ende metten andere eynde aen eenen beempt den kinderen des voirs. wijlen Geveraerts van Doerne toebehoirende	1441	RAB
Spierinxsgoed	een eeusel aen die Strijp aent Kerckeynd, neven (...) Huyb *Spierincx*	1523	HP
Spierinxsgoed	een erfenis met huys, hoff ende zijnder geheelder toe behoiren houdende omtrent VII lopense gelegen in den parochie van Doerne ten stede geheyten het kerckeynde aen die voirt meter eender zijden aen die gemeynte dander zijde *huysinge Spirincks* dien eynde streckende op die hoeve Donschot dander die huysinge Spirincks voirschreven	1525	OAD
Spierinxsgoed	hoeve opte Voirt neven *Spijrincx goet*	1556	HP
Spierinxsgoed	Willem van Hijnsbeeck en Faes Vesters beloven bij deze aan de Heer van Deurne dat zij alzulke *twee hoeven* zoals zij gekocht hebben van de erfgenamen van *Huijge Spirinck* niet zullen verkopen aan vreemde personen, zo niet in het geheel of in gedeelten. Maar dat zij dit goed zullen aan bieden aan de Heer van Deurne of aan diens wettige erfgenamen, bij het veilen met brandende kaarsen in de kerk van Deurne en ten hoogst biedende	1573	ORA
Spierinxgoed	huis, hof en aangelag, van ouds genaamd De *Spieringse Hoeve*, naast de Keyserstraat en begrensd door de waterlaat	1798	BAK
Spierinxgoed	C 441 t/m C 444	1832	KD
Spierinxgoed	noordhoek kruising Kerkeindseweg - Vlier	2010	KD
Spierinxgoed	HGA C4		
SPIERINXSHOEVE	op te *huven Huyge Spirinck* zaliger	1564	NP
Spierinxshoeve	op de Cuijlhoevel bij de *Spiernicxsche hoeve* van Ghoert Claessoen van		

	Doerren	1572	HP
Spierinxshoeve	van ende ut de helfte van vier hoeven lants, gemeijnlick genoempt *Spierinxhoeven*, gelegen inde prochie van Doirn	1626	BP
Spierinxshoeve	huys en hoff in't kerckeijnt genaampt de *spieringhse hoeve* met aengelagh	1701	VD
Spierinxakker	den *Spieringhs acker*	1701	VD
Spierinxakker	den *Spiringacker* (waer een huys staet)	1701	VD
Spierinxshoeve	eigenaar van de *Spieringse hoeve* is Jan Flipsen	1753	BAK
Spierinxshoeve	huis, hof en aangelag t.p.v. het Kerkeijnd genaamd de *Spieringse hoeve*	1766	ORA
Spierinxakker	een stuk akkerland genaamd den *Springacker*, gel. alhier in 't Kerkeijnd, maatboek nr a.e. de Keijzerstraat.	1771	ORA
Door de vermelding van 1572 moet ook bezit van Spierinx op de Kuilheuvel worden aangenomen.			
Spierinxshoeve + akker	C 606 e.o.	1832	KD
Spierinxshoeve + akker	oosthoek kruising Oude Bakelseweg - Kerkeindseweg	2010	KD
Spierinxshoeve + akker	HGA C4		
SPIJKENVELD	dries in den Dol, a.z. groes *Speijkenvelt*	1771	OAV
SPINAKKER	huis, hof en aangelag met *Spinacker* en Kuytenacker aan de Zijlberg	1783	ORA
SPITZE/SPITSE	E 167: *zie Knecht Janakker*	1850	ND
SPITZE	E 943	1860	ND
Latere naam van perceel dat in 1745 en eerder "Boven de Hoef" heette			
Spitze	100 m. oostelijk van Liesselseweg, 100 m. zuidelijk van Dr. Hub van Doornenweg	2010	KD
Spitze	HGA E-2		
SPITSENHOEK	E 596	1870	ND
Dit langgerekte perceel had inderdaad een zeer spitse hoek			
Spitsenhoek	ca. 250 m. oostelijk van het Hoekske	2010	KD
Spitsenhoek	HGA E-2		
SPORKAKKER	onderdeel van de Spurken (*zie aldaar*), maar liggend aan de Peelstraat		
SPRINGAKKER	de helft van de *sprinckacker*	1663	VD
Springakker	Altare Sancta Crucis in Dornen ex agro dicto de *Sprinckacker* supra Peelstraete	1678	DC
Springakker	huis op den *Springakker*	1732	BAK
Springakker	*Springakker* in bezit van tiendman Roelof van de Kerkhof	1740	BAK
Springakker	Uijt den *Sprinckacker* neffens de Peelstraete, a. f. de Peelstraete	1754	DC
Springakker	huis op den *Springakker*	1767	BAK
Springakker	huis op den *Springakker*	1769	BAK
Springakker	huis op den *Springakker*	1780	BAK
Springakker	de *Springakker*	1789	ORA
In 1789 was de Springakker deel van de nalatenschap van Anneke Hikspoor. Haar familie woonde in 1791 nog op E 265, 269, 274, 963, 968, 987 en 988. Deze akkers lagen alle tegen de Peelstraat aan, de eerste twee aan de noordzijde,.de andere ertegenover aan de zuidzijde. Als het "alio fine" van 1754 hier letterlijk genomen moet worden lag de Peelstraat aan de zuidzijde van de Springakker. Dan is E 265 de meest waarschijnlijke optie, want die akker veranderde tussen 1789 en 1791 van eigenaar In 1771 wordt de Spierinxakker (zie aldaar) ook Springakker genoemd, terwijl gezien de belendingen duidelijk de Spierinxakker wordt bedoeld. Dat zal een taalkundige verbastering zijn.			
Springakker	waarschijnlijk E 265	1832	KD
Springakker	westrand Maassingel tussen Schelde en Weerijs	2010	KD
Springakker	HGA E-1		
SPRINGKAMP	de *Springcamp* in 2 perceelen (Heitrak)	1773	OG
Springkamp	de nieuwe hoeve den *Springkamp* (Heitrak)	1773	OG

SPRONG, GELE	ontrent sekere plaetse genoempt die *Geelle Spronck* geenclaveert, ende veere geleegen in de voorschreve gemeente van Doerne	1654	CD
Sprong, gele	gaende dicht aen de loop op het Goor genaempt, veere op d'ander sijde vande voorschreve *Geele Sprinck* tegens die seijde van Baeckel	1654	CD
Sprong	een stuk erf op het Goer aen den *Sprinck*	1691	ORA
SPURKEN	in den *sporkelle*	1455	CD
Spurken	tertiam partam placken genaempt *Spurken* wijt den acker genaempt den Scatgraff in Emmelheze	1621	DC
	Ende die vijff kijnderen Jans Peters Ravenacker alias *Spurken*	1621	DC
Spurken	ex agro dicto den *Sporckacker* juxta Peelstraete	1643	DC
	Spork duidt op de vuilboom. De vuilboom is een struik die voorkomt op moerassige, zure grond maar ook op droge open zandgrond. (http://www.soortenbank.nl/soorten). Het hout van deze struik was geschikt voor geriefhout. De bast werd gebruikt als laxeermiddel. Het latijnse -spurcus- betekent, 'vuil'. Het woord zou dus een herinnering aan de Romeinse periode kunnen inhouden, net als spijker < spicarium. Anderzijds kent ook het germaans het woord. Sporkt of Speurgt, een veel voorkomend toponiem, zou ontstaan kunnen zijn uit het germ. * spurko met het collectiefsuffix -ithi.		
Spurken	E 965 e.o. en 975-978	1832	KD
Spurken	Amstel ter hoogte van de Beerse	2010	KD
Spurken	HGA E-2		
STAARTAKKER	ex *Stertecker* quondam Henricus de Wasberch	1447	DC
Staartakker	een perceel land van ongeveer een lopense groot, genaamd den *Stert*	1589	ORA
Staartakker	item eenen ecker genaempt de *Stardt* EZ de straet voors. (Bercktstraet)	1630	MD
Staartakker	den *staertacker* [bij of naast de berckstraetacker]	1663	VD
Staartakker	den *startacker* [bij Cleynen Acker]	1701	VD
STAKENBORG	*zie verder: Einde, Ter*		
	Benoeming naar de ligging bij een staak of stenen paal, een grenspaal. (Beijers/Van Bussel)		
STALBERG	ende van daer (Tijnsvoort) tot eenen hoevel off cleijne berch geheijten *Stalberch* (richting Donschot, nu Galgeberg)	1465	VPF
	zie: Galgenberg		
stap			
	Betekende veelal "(grens)paal", maar kan ook staan voor stapsteen, vonder.		
STAP (Liessel)	stuck lants, gen. den straet, gel. tot Liessel aenden *Stap*, UL+UF straet, AL Jan v. Brugge, AF. capellenecker tot Liessel	1545	ORA
Stap	stuck weyvelts, gel. inden *Stapp*, UL. Huybert Roymans m.m.a., AL. Aa, UF. Mariken sBerckers, AF. coeper	1545	ORA
	Hier slaat -stap- duidelijk op een overgang in de Aa, en wel bij akker achter de kapel van Liessel		
Stap	Overgang over de Aa in de Boonsche Straat	1832	KD
Stap	Overgang in de Astense Aa in de Zandstraat	2010	KD
Stap	HGA G-2 en G-3		
STAP, HERSELSE	een stuk groesvelt, gelegen alhier in de Strijp, begrensd aan een zijde naast Henrick Snoecx, aan de andere zijde naast de Gemeente Aa naast Bruggen. Voornoemd perceel staat bekend als den *hersselsche Stapp*	1574	ORA
Stap, Herselse	overgang in de Vlier bij Bruggen, noordoostelijk van A 171	1832	KD
Stap, Herselse	overgang over de Vlier in de Bruggenseweg tussen Klein Bruggen en Strijpen	2010	KD
Stap, Herselse	HGA A-2		
STAP, KERK-	Nicolaas Peters vande *Kerkstap*	1715	ORA

STAPAKKER den *stapacker* 1663 VD

Stappad

Nog in 1953 heette op een door de gemeente Deurne uitgegeven kaart de Liesselseweg ten zuiden van de spoorlijn Stappad en de daarvan afsplitsende westelijke tak het Oude Stappad. Daarmee lijkt het verschil in ouderdom duidelijk. Echter, op de kaart van Hendrick Draeck uit 1716 is de latere Liesselseweg de enige doorgaande verbinding naar het zuiden en loopt het Oude Stappad na korte tijd dood. Daar komt bij dat in de geschreven bronnen de vermelding "Oude" Stappad nooit voorkomt.

Dat "oude" Stappad bestond wel maar heette in 1589 al Heieindseweg, omdat het vanuit Deurne de enige rechtstreekse verbinding was met de enige molen die Deurne rijk was. Die molen stond in het Heieind (vanuit het Derp richting Vlierden) ten zuiden van de Vreekwijkse Loop. De weg daarnaartoe heette zuidelijk van Veldheuvel dan ook Heieindseweg. Wat nu de Oude Liesselseweg heet werd toen Meulenweg genoemd. Bij Veldheuvel kwam die samen met de westelijker gelegen Commerstraat. Ze vormden samen even één weg. Net ten zuiden van Veldheuvel ging het Stappad rechtdoor en takte de Heieindseweg af naar het westen.

Dat Draeck de Heieindseweg na korte tijd laat ophouden zegt eigenlijk niets. Zijn taak was de Peel in kaart te brengen. Wegen westelijk van Deurne en Liessel waren voor hem niet interessant. De Heieindseweg bestond wel degelijk, liep naar de Vreekwijkse Loop en splitste zich daarna in drieën. De westelijke tak ging naar de molen in het Heieind. De oostelijke tak liep naar Liessel. De middelste tak liep rechtdoor naar de Galgenberg.

Gezien het feit dat in de Heieindseweg de brug over de Vreekwijkse Loop lag en dat de weg daarna in drieën vertakte mogen we ervan uitgaan dat dat de oudste verbinding is geweest. Bij de Vreekwijkse brug lag ook de Hoef, die al in 1417 wordt vermeld en waarover een pullicijns moest worden betaald aan de heer van Helmond.

Het Stappad, wat later de weg naar Liessel zou worden, stak ook de Vreekwijkse Loop over maar knikte daarna meteen in westelijke richting naar de Heieindseweg toe. Er moest namelijk nog een hindernis worden overwonen wel de Oude Aa. Zuidelijk daarvan vertakte de weg zich wéér in drieën en pas vanaf dat punt kon men naar Liessel.

Dat alles pleit ervoor om de Heieindseweg als de oudste verbinding te beschouwen. Dat blijkt ook uit de kaart van Verhees uit 1792. De Commerstraat loopt rechtstreeks door in een weg die naar de Vreekwijkse Loop gaat, daarna in drieën vertakt met een westelijke tak naar de getekende molen. Dat kan alleen maar de Heieindseweg zijn. De kaart doet bij de Veldheuvel niet helemaal recht aan de werkelijkheid, maar de bedoeling is duidelijk.

De Topografische Kaart van 1892 geeft de werkelijkheid juist weer. De oude Meulenweg (nu Oude Liesselseweg) wordt als een voornamere route dan de Commerstraat (nu Derpsestraat) aangegeven. De hoofdroute gaat dan echter over naar de Heieindseweg (later Oude Stappad genoemd) en pas na de kruising met de Hogeweg = Lijkweg wordt het Stappad (nu Liesselseweg) de hoofdroute omdat daar inmiddels ook een brug in was gemaakt. Daarmee is de naam "Stappad" voor deze weg verklaard. Die had aanvankelijk geen brug. Daar stak men de Vreekwijkse Loop over via een stapsteen.

In dit licht was het een eerbetoon aan de Heieindseweg dat die ooit de naam "Oude" Stappad kreeg, al was het een verzonnen naam. Wanneer dat gebeurde is onbekend. Het schamele restant van die weg draagt de naam nog steeds.

Voor de Liesselseweg is de naam Stappad nog lang gehanteerd. Op een verkoopaffiche uit 1937 van de verkoop van een boerderij met percelen wordt vermeld dat men ook een huis wil verkopen, gebouwd in 1933, aan "het Stappad". Dat huis stond ongeveer op de plek waar nu de Philipsfabrieken staan, dus aan de Liesselseweg. En de gemeente hanteerde die naam dus nog in 1953.

Voor het overige moeten we er rekening mee houden, dat als de bronnen vóór 1960 over "Stappad" spreken steeds de huidige Liesselseweg is bedoeld.

STAPPAD

Goeswini Moedel van de Donck 8 mud rogge Helmondse maat welke Willem zoon wijlen Willem vander Beeck. te betalen aan Goeswini voors. uit een stuk land gelegen aan *Stappenpat*, tussen het erf Hendrik die Decker 1425 BP

Stap/pad (Vreekwijk)

en een stuk land genaamd de Maesakker daar gelegen tusse het erfgoet van de Espe en tussen de erfgenamen van wijlen Gerard van Os, strekkende van Willem van Beke en het erf Jan Krakelaert en Marcelis Amelis Zijsen tot aan het *Stappenpad* 1451 BP

Stappad

Een erfgoed daar gelegen in de parochie van Dorne ter plaatse genaamd Vreecwijck en een stuk grond gelegen aldaar ter plaatse genaamd *Stappenpad* 1455 BP

Stappad

een stuk grond gelegen aldaar ter plaatse genaamd *Stappenpad* tussen het erf van Willem van de Beke en Gerard zoon wijlen Udeman Zwevers, AZ tussen het erf van Willem van Colt Matheeus zoon EZ strekkende aan het erf de zoon van wijlen Emond vande Straten tot aan het erf van de erfgenamen 1455 BP

Stappad	ad locum dictum *stappepat*	1456	CD
Stappad	una pecia terre sita ibidem ad locum dictum *Stappepat*	1456	CD
Stappad	neven den gemeynen *stappepat*	1461	CD
Stappad	een stuc lands daeromtr. gel., geheyten den *Stappepat*	1503	ORA
Stappad	een stuck lands, gen. den *Stappenpat*, AF. den pat	1520	ORA
Met "pat" wordt hier mogelijk de Heieindseweg bedoeld			
Stappad	stuck lants, gel. opte *Stappenpat*	1542	ORA
Stap	wt zijn goeden gel. te Vreyckwijck bij de *Stap*	1544	ORA
Stappad	het ander stuk land is genoemd den *Stappelpat* aan de andere zijde naast de erfgenamen van Jan Goloffs en verder naast de *Stappelpat*	1578	ORA
Stappad	Item ten tweede is totten andere deel geseth dat huijs tegen die hofstaet ofte oude huijs [aan het Bogaardseinde] over, metten erffenisse ofte campken daerop staen de ende metten ecker over dije straete beneven den *stappen paet* gelijck hij daer gelegen is	1580	ORA
Stappad	Met nog de helft van een stuk land aldaar bij gelegen, begrensd aan een zijde naast Peter van herssel, aan de andere zijde zijn mede deler, aan de ene einde de kerkstraat en het andere einde naast de *stappat*	1582	ORA
Met "kerkstraat" wordt hier mogelijk bedoeld de Heieindseweg			
Stappad	voor een akker zoals die gelegen is alhier te Vreeckwijck en genaamd de Aelmisse. Begrensd aan een zijde naast Gerard Manders, aan de andere zijde naast de erfgenamen van Jan Pegs, verder uitstrekkende van de Vreeckse *Stappat* tot op de straat.	1597	ORA
De Ellemisse (*zie aldaar*) lag voor een deel tussen het Spappad en de Heieindseweg. Daarom kan "straat" hier alleen maar op de Heieindseweg slaan. Zie 1582, als iets tussen het Stappad en de "kerkstraat" ligt.			
Stappad	een akker gelegen nabij de Schatgrave, aan een einde de *Stapperpad* en aan het andere einde de Gemeentestraat	1606	ORA
Nu heet de Heieindseweg "gemeentestraat".			
Stappad	vuijt eenen acker geleghen langs de Bogerts acker mit d'een eijndt streckende beneffens den Stappat ende d'ander eijndt die erffgenamen Rut Melis ende gemeijnstraeten	1621	CR
Stappad	item van Vester Faes lant EZ den Schatgraeff AZ de Muelenwech AE de *Stappat* groot 3L 19R	1630	MD
Nu heet de Heieindseweg "Muelenwech", heel terecht overigens			
Stappad	item noch vuijt een acker int Ermisse geleghen, U.F. den *stappat*, A.F. den heijensen wech	1643	DC
Stappad	Wilbert Jansen de Bottel en Daniel Gerarts als momboirs van Jan, de zoon van Jan Claes Everts verwekt bij Maria Peter Thijs de Bottel, verkopen aan Derick Henrick Aerts een huis, hofstad, hof en aangelag te Vreeckwijck aan de *Stap* staande en gelegen	1644	ORA
Stappad	aan den *stappat* genaemt de kievit	1663	VD
Stappad	neffen de *Stappat* (E 928)	1653	VD
Stappad	Dezelfde borgemeesters verkopen aan Jan Melis den Jongen een stuk leegh teullant in den Vreckschen Acker. Gewezen eigenares was het Convent van Binderen, e.e. den Heijeijntschen ofte Muelenwegh, a.e. de *Stappat* (F 221)	1685	ORA
Stappad	een teulland van 2 1/2 lop. gelegen in den Vrecksenacker, e.e. op den Muelenwegh, a.e. den *Stappat*.	1694	ORA
Stappad	een stuk teullant genaemd de gruenacker gelegen aan de gemeyne Vrecksenacker tussen de *Stappad* en de Meulenwech, met een stuck groeslant genaamd het Biesvelt in de Donschot	1710	ORA
Stappad	de helft van een akker gr. ca. geheel 48 r. 13 v., maatboek nr. 949, gelegen alhier ter plaatse genaamd Derp aan de *Stappad* en Meulenweg, waarvan de wed. Jan Goossens de wederhelft heeft, e.z. Peter van Bakel, a.z. Peter Frans Adriaans, e.e. de wed. Jan [van Gog] a.e. de Stappad voors (F 216)	1785	ORA
Uit de vermeldingen uit 1685 en 1785 blijkt dat F 221 tot Vreekwijk werd gerekend en F 216 tot het Derp. De scheiding lag dus daartussen en dat kan alleen de oostwesttak van de Schatgraaf geweest zijn.			
Stappad	Stappad Acker (E 930)	1785	VD
Stappad	de Stappad, E 939	1860	ND

Stappad	oostelijke verbindingsweg tussen Veldheuvel en Liessel	1832	KD
Stappad	Liesselseweg tussen Dr. Hub. van Doorneweg en St. Jozefstraat	2010	KD
Stappad	HGA E-2 en F-1		

STAPPERD den *Stappert* aan de Meulenwech 1650 HP

Zowel de Heieindseweg (Muelenwech) als de Zeilbergse Molenweg passeerden waterlopen waar een stapsteen gelegen kan hebben

STEEG	aen gheen *steghe*	1405	CD
Steeg	dat ander stuc aen gheen *steghe*	1432	HP
Steeg	lant aen gheen *steghe*	1447	HP
Steeg	teulland genaamd De *Steeg*	1790	ORA
Steeg	E 164	1832	KD

E 164 lag aan een verbindingspad tussen de Molenweg (nu Oude Liesselseweg) en de Hogeweg/Lijkweg (nu verdwenen)

Steeg	Ongeveer de naar het zuidwesten lopende poot van de Wiegershof	2010	KD
Steeg	HGA E-1		

STEEG	Aan de *Steeg* naar Vlierden, F 165	1871	ND
Steeg	Nog niet bestaand	1832	KD
Steeg	Rembrandt van Rhijnstraat	2010	KD
Steeg	HGA F-1		

STEEG, ENGE *zie: Egensteeg*

STEEGAKKER het *steghackercken* [bij Groot-Bruggen] 1701 VD

STEENAKKER	den *stijnenacker*	1663	VD
Steenakker	*Stijnen Acker*	1701	VD
Steenakker	den *steijnen acker*	1701	VD
Steenakker	den *Steijnacker*	1718	ORA
Steenakker	teulland genaamd den *Steijnacker* AZ de Lijkweg AE de Meulenweg	1760	ORA
Steenakker	item teull. gent. *Stijnakker*, EZ kind. Lourens Nooijen [E 160], AE de Lijkweg, AE de Molenweg	1789	ORA
Steenakker	E 161	1832	KD
Steenakker	Vecht	2010	KD
Steenakker	HGA E-1		

STEENOVEN	vut enen stuc erfs, huys ende schuer daer op ende aen staende, geleghen Doersten ter stede Kerkende bij den *Steenoven*	1501	ORA
Steenoven	een huis met een mauwerse land te Deurne aen den *Steenhove*	1552	HP
Steenoven	een huis met de hof en het erf daarbij en aangelegen, staande en gelegen in de Steenhoven	1576	ORA
Steenoven	de loop langs de *steenoven*	1841	NAD
Steenoven	Aan de Steenoven, C 757, 758, 760	1869	ND
Steenoven	aan de zuidzijde van het begin van de Schalkertloop	1832	KD
Steenoven	aan de noordzijde van de Schalkertweg halverwege Bakelseweg-Strijpsebaan	2010	KD
Steenoven	HGA C-4		

STEENOVEN	Aan de *Steenoven*, A 163	1876	ND
Steenoven	aan de oostzijde van de Bakelseweg tussen Oude Bakelseweg en Vlier	2010	KD
Steenpven	HGA C-4		

STEENWEG, HOGE	huiske met hofstad en hof, staande en gelegen alhier aan de *Hoige Steenwech*	1582	ORA
Steenweg, hoge	een huiske met de hofstad en de hof, staande en gelegen alhier aan de *Hoige Steenweg*, begrensd aan een zijde naast Jonker Henrick van Doerne, aan de andere zijde		

naast de straat en het einde naast Sophia Nouts 1587 ORA

Steenweg, hoge verkopen samen aan den Vorster Jan Hermans een stuk land, zoals dit perceel gelegen is alhier aan de *Hoge Steenweg*, begrensd aan een zijde naast de erfgenamen van Truij Dors, aan de andere zijde de koper, aan een einde de straat en het andere einde naast Jonker Jan van Doerne 1591 ORA

Steenweg, hoge een perceel bouwland gelegen aan de Corte Stenweg en schietende op de *Steenweg* 1633 ORA

Hoogstwaarschijnlijk de huidige Molenstraat, als zijnde het begin van de Hogeweg bij de Markt, maar na de bestrating van dit stuk. De naam Molenstraat kan pas ontstaan zijn na het bouwen van de molen in 1816.

Steenweg. hoge Molenstraat van Markt tot Europastraat 2010 KD

Steenweg. hoge HGA D-1 en E-1

STEENWEG, KORTE Het huis staande aan de *Corte Steewech*, naast een zijde Jan Hermans, aan de andere zijde Jochem Jan Willemsen. Aan een einde de erfgenamen van Truij Ors en het ander einde de straat 1602 ORA

Steenweg, korte een perceeltje land aan de *Cortse Stenweg* 1629 ORA

Steenweg, korte een huis staande aan de *Corte Stenwegh*, welk huis toevalt aan Nicolaas Jan Hermans. De voorkamer met de luts van voornoemd huis is voor Peerken Jan Hermans 1629 ORA

Steenweg, korte een perceel bouwland gelegen aan de *Corte Stenweg* en schietende op de Stenweg 1633 ORA

Steenweg, korte een dries aen de *Corttensteenwech* 1641 ORA

Steenweg, korte een akker gelegen aan de *Corte Steenweg*. 1642 ORA

Steenweg, korte Vuijt eenen dries geleghen aenden *Cortensteenwech* groot ontrent 2 lopensaeten, in forme van eenen drijehoeck, d'een hoeck den gemeijnen muelenwech, den anderen hoeck de kercke van Dornen, den derden hoeck de kijnderen Jan Peter Pauwels 1643 CR

Daar de Molenweg - Oude Liesselseweg- pas begon bij de Korte Steenweg -nu Lage Kerk/Hogeweg - moet hier met "de kercke van Dornen" niet het gebouw zelf bedoeld zijn maar een terrein dat aan de kerk toebehoorde.

Steenweg, korte de Cruijs Wegh 1652 MD

De Korte Steenweg werd ook Cruys Wegh genoemd omdat op de splitsing met de Wever het Bogaerdskruis (*zie aldaar*) stond.

Steenweg, korte uijt sijn huijs aende *Corte Steenwech* 1659 KM

Steenweg, korte Uijt eenen dries gelegen aenden *Corten Steenwech* in forme van eenen drijehoeck, d'ennen hoeck den gemijnen meulenwech, den anderen hoeck de kerck tot Dornen, den 3-en hoeck de kijnderen Jan Peter Pauwels 1678 CR

Steenweg, korte huijs hof en aangelagh 3L 26R 3V aan de *Korte Steenwegh*, EZ eene Groene wegh, AZ weduwe Evert Zegers, EZ Heer van Deurne, AE de straet 1680 ORA

De familie Zegers woonde op E 181. Dat perceel grensde aan de zuidzijde aan het Horepad (zie aldaar), dat met recht "eene groene wegh" genoemd kon worden. E 185 en 187 waren bezit van de familie Van Doerne. Het hier bedoelde perceel kan daarom alleen E 182/183 zijn. Dat lag zowel aan de "straat" (de Korte Steenweg) als aan "een groene wegh" (het Horepad). "De" Groeneweg kan hier niet bedoeld zijn, want die lag te ver weg. Volgens MED (blz. 119) zou dit hetzelfde terrein zijn als bedoeld in 1643 en 1678.

Steenweg, korte teullant genaamt dLeeght ter plaatse geheten *Korte Steen wegh* 3L, EZ Antonij Lievens, AZ Huijbert Dirk Knuijts, EE wegh, AE Peter Adams 1689 ORA

Steenweg, korte een huijs en Hoff gelegen alhier te Doerne op den *corten Steenwegh* zo groot als het is, 1692 ORA

Steenweg, korte Item een huys met het aangelag, gelegen aan den *Corten Steenweg*,soo en gelijk Jan Jansen Romeyn is gebruykende

Steenweg, korte Een stuk teulland aen den *Corten Steenwegh* 1694 ORA

Steenweg, korte zeker stuk groes landt gelegen aan de *corten Steenwegh* ontrent de kercke van Doerne 1695 ORA

Steenweg, korte Op den *Cortensteen Wegh* 1701 VD

Steenweg, korte De erfgenamen Joosten de Zeger t.b.v. heer de Caessteker teulant 3L 9R 8V ter plaatse geheten de *Corte Steen wegh*. 1703 ORA

Steenweg, korte Verkoopt aan Antony van Schaijk een klein huijske op de *Corte Steen wegh* ter plaatse geheten het Kerckeijnde, dat voorde somme van vijffentwintigh gulde

	goet Hollants gelt, EZ weduwe van Seger Evert AZ Lowijs de Caesteker	1705	ORA
Steenweg, korte	een huijsinge, hof en aangelag op de *Korte Steenwegh* 4 ½ L, EZ pres. Hurkmans, AZ Gevert van Doerne, EE en AE gemeente straat	1710	ORA
Steenweg, korte	Opden *Corten Steenwegh*	1732	VD
Steenweg, korte	Uijt eenen dries gelegen aan den *Corten Steenwegh* in forme van een drijhoeck, d'eenen hoeck den gemeijnen Meulenwegh, den anderen hoeck de kerck tot Dornen	1754	CR
Steenweg, korte	3 roeden van een akker den Snijerman maatboek nr 527 (E 60) gel. alhier in 't Kerkeijnd op den Korten Steenweg, e.z. het Straatje, a.z. Hendrik de Vet (E 59), e.e. de gemeene straat, a.e. Arnold van de Mortel (E 65)	1764	ORA
	Het "straatje" aan de "ene zijde" (gewoonlijk de oostkant of een lange kant) is een pad dat op de kadasterkaart van 1832 is aangegeven, de "gemene straat" op het "ene einde" (gewoonlijk het noorden of een korte kant) is een pad dat daar haaks op liep.		
Steenweg, korte	Op de *Korten Steenweg*	1785	VD
Steenweg, korte	zij verkopen krachtens publieke verkoopconditie van 15 en 30 juli 1788 aan hun broer Hubertus Janse Slaats, wonend alhier, een huijsken, hof en aangelag staande en gelegen alhier in 't Kerkeijnt ter plaatse genaamd de Korte Steenweg, groot 10 r.	1788	ORA
Steenweg, korte	= Martinetstraat, getuige de route die de nachtroeper moest volgen: *Beginnen ieder uur aan de Watermoolen, tot de brug van het Klyn Kasteel* [aan de noordrand van het terrein, aan de laan tussen watermolen en Klein Kasteel], *en van daar door het Haageind voorbij de Prins* (nu de boerderij in de bocht, waar het Haageind Kruisstraat gaat heten] *en vandaar* [via de Kerkstraat] *tot de Swaen* [op de Markt], *en zo vervolgens over de Korte Steenweg* [Martinetstraat] *naer het Kerkenhuys op de Beestemarkt* [Lagekerk], *en langs den Heuvel* [Heuvelstraat en via Zandbosweg] *naer het Marktveld* [hoek Visser-Kruisstraat] *terug, en zo na de Kruysstraat wederom tot aan de Prins*.[begin Haageind]	1794	OAD
	Ook Cruys Wegh genoemd omdat op de splitsing met de Wever het Bogaerdskruis (*zie aldaar*) stond.		
Steenweg, korte	E 31-E 73 (div. nummers)	1832	KD
Steenweg, korte	Martinetstraat	2010	KD
Steenweg, korte	HGA E-1		

STELTAKKER	die *stelte* aen gheen hildeecker (....) metten anderen zide neven erfnis Goedens van der Hoeven aen den gruenen wech aldaer	1414	HP
Steltakker	een akker genaamd de *Steltacker* gelegen omtrent het Hagelcruijs	1620	ORA
Steltakker	den *steltacker*	1663	VD
Steltakker	een heelen coren acker genaamd den *Stelt*	1675	ORA
	-stelt- kan wijzen op een smalle reep grond of op een steile ligging. (CTV). De Hilakker en het dichtstbijzijnde hagelkruis lagen ruim 300 m. uit elkaar. Dat valt alleen te rijmen als de Hilakker in 1414 veel groter was dan in 1620		

STENENBOS	vut die helft van enen stuc lands gel. op die gemeijn eckers van Doertsen geheyten den *Steynenbosch*, welck heel stuck lands geleghen is UL+UF. erf. der erfgen. Everts van Doertsen, AL. erf. der erfgen. Hr. Ywenis de Molle, ridders, AF. erf der erfgen. Jans vanden Wasberch	1501	ORA
Stenenbos	Nog uit een stuk land geheten *Steynenbosch*	1506	HP
Stenenbos	ex agro dicto *Steynenebosch*	1579	CE
Stenenbos	stuk land genaamd den *Stijnenbosch*, het andere eind aan de Keijserstraet	1591	ORA
Stenenbos	Met nog een stuk land, genaamd den *Stijnenbosch*, zo als dit perceel begrensd wordt aan een zijde naast Jonker Henrick van Doerne, aan het andere einde aan de Keijserstraat	1592	ORA
Stenenbos	stuk land, genaamd de lange ecker of het *Stijnerbos*, de een en de andere zijde de gemeenteweg, het andere einde de Gemeentewaterlaat	1607	ORA
Stenenbos	Jonker Everart van Doerne verkoopt aan Meester Jan Vonck een stuk land genaamd de *Groote Stijnerbos* groot 4 lopen en 23 roede. Gelegen naast de heer van Doerne, ander zijde de erfgenamen Peter Meus en de verkoper, een eind de verkoper, andere zijde de gemeente waterlaat	1607	ORA
Stenenbos	euselveld, geheten het Duijfhuijseusel, gelegen in het Haageynd aan de Haageijnse-		

straat en begrensd door de gemeentewaterlaet, lopende naar de Zeilberg, met nog een akker, de *kleine Steijner Bosch*, daarbij gelegen 1608 ORA

Stenenbos vuijt eenen acker geheeten *Steijnenbosch* 1640 CE

Aanvankelijk leek dit een onverklaarbaar toponiem. Een kadasterkaart van Beekbergen en omgeving uit ca. 1830 vermeldde echter, dat in het Beekbergerwoud -het laatste natuurbos van Nederland, dat omstreeks 1870 werd gekapt- 'hooge Steenboomen' voorkwamen. Verder onderzoek leverde op, dat 'steenbeuk' een oud woord is voor 'haagbeuk', een boom die 15 tot 20 m. hoog kan worden en veel voorkomt op de oostelijke drogere zandgronden. Samen met de eik vormde hij hier vroeger uitgestrekte gemengde bossen. Het hout was vooral bruikbaar voor wagenwielen. Het bestaan van een bos(je) van haagbeuken is daarom heel normaal. Dat een bos van 'steenbeuken' tenslotte het 'stenen bos' werd genoemd, is voor de hand liggend. De akker heeft de naam daarvan levend gehouden.

Gezien het feit dat ook de Veldstraat ooit 'Keizerstraat' heette (z*ie Leemstuk*) en het Stenenbos daarnaast ook nog aan twee wegen èn aan een waterlaat lag, komt alleen de percelencombinatie D 333, 336, 350 en 351 in aanmerking. We weten dat de percelering zoals aangegeven op de kadasterkaart van 1832 veel kleiner was dan in vroeger tijden. De twee wegen zijn dan de Haageindsestraat (nu Haageind) en de Heiakkersestraat (nu geheel verdwenen. De waterlaat is de Oude Graaf. Het Grote Stenenbos was ruim 4 lopense ofwel 7000 m^2. Als we het Kleine Stenenbos op de helft schatten komen we op ruim 1 ha. uit. De genoemde percelen beslaan een dergelijke oppervlakte.

Stenenbos, Groot en Klein D 333, 336, 350 en 351 1832 KD

Stenenbos, groot en Klein tussen Haageind, Fitissingel en Rode Wouw 2010 KD

Stenenbos HGA D1

STEPHANUSGOED Katharina van den Bogart *(de Pomerio)* 3 obolen van het *goed van Stephanus* 1340 HC

Stephanusgoed Katharin relicta Gerardi de Berlaer et Petronella filia de *bonis Stefani* 1380 HC

Stephanusgoed Stephanus filius Gisberti de Meyel betaalt de *bonis de Stephani* ca. 1400

Stephanusgoed de *bonis stefani* 1418 HC

Stephanusgoed de *bonis Stephani* 1551 CE

STEPKE G 668 1869 ND

Daar tussen G 548/549 en G 668 de Holenvoort lag (*zie aldaar*) kan hier Stepke worden verklaard als een kleine overstapmogelijkheid in die voorde.

Stepke westrand Hoofdstraat, net ten zuiden van de Sint Hubertusstraat 2010 KD

Stepke HGA G-2

STERUM ab hereditate dicti *Sterum* 1422 CD

STOLARD aent *Stoelart* van Aert Jan Roijmans 1504 HP

Stolard uit een stuk land (' 1 manderzaet) te Deurne geheten aent *Stoelant* 1504 HP

Stolard ex agro dicto *stolart* de bonis dicti papenvenne 1579 CE

Stolard vuijt eenen acker geheeten *Stolart* van de goederen geheeten Papenvenne 1640 CE

STOOTAKKER ex parte de *Stoetecker* 1551 CE

STRAATJE Rond 1950 het gedeelte van de Commerstraat/Derpsestraat ten zuiden van de spoorlijn 2008 PK

In Bakel werd rond 1945 de dorpskom aangeduid als " 't Straotje" 2008 PK

Straatje HGA F-1

STRAATJE 3 roeden van een akker den Snijerman maatboek nr 527 (E 60) gel. alhier in 't Kerkeijnd op den Korten Steenweg, e.z. het *Straatje*, a.z. Hendrik de Vet (E 59), e.e. de gemeene straat, a.e. Arnold van de Mortel (E 65) 1764 ORA

Het "straatje" aan de "ene zijde" (gewoonlijk de oostkant of een lange kant) is een pad dat op de kadasterkaart van 1832 is aangegeven, de "gemene straat" op het "ene einde" (gewoonlijk het noorden of een korte kant) is een pad dat daar haaks op liep.

Straatje Pad tussen E 59 en E 60 1832 KD

Straatje Van Kruising Stationsstraat/Schuifelenberg naar kruising Martinetstraat/Post-

	hoek	2010	KD
Straatje	HGA E-1		
STRAATAKKER (Liessel)	uit het derde deel v.e. akker geheten in die Horenvoirt den *straetacker*	1530	HP
Straatakker	een akker genaamd de *Straatacker* maatboek nr. 1277, gelegen alhier in den Hoeke en zijn bekend reengenoten	1764	ORA
STRATEN, TER	goed genaamd *Ter Straeten*	1529	CRI
Straten, Ter	Die selve vyutten gueden geheyten *ter Straeten*	1592	CRI
Straten, Ter	Philips Geverts zoen van den Zeijlberch voer bruysten Gerit Berniers zoen voer Aerde van Bruggel ende zijnen kijnderen vuyten goeden *ter Straeten*	1592	CRI
STREEP (Zeilberg)	akker genaamd de *Streep*, gelegen in de Zeilberg	1603	ORA
Streep	den *strep* [bij den Berckmortel]		
Streep	de Somp in de *Strijpen*, D 152, 153	1881	ND
Streep	het Beemdje in de *Strijpen*, D 141, 142, 143	1881	ND
Streep	D 141-152	1832	KD
Streep	noordhoek kruising Zeilbergsestraat/Kulertseweg	2010	KD
Streep	HGA D-1		
STRIJP (Bruggen)	Margriet en Maria wettelijke dochteren van Arnt Dircx Snoecx hebben beleent den beempt geheijten Meijlemansbeempt groot 1 buender gelegen tot Strijp	1521	HAR
Strijp	een stuk groesvelt, gelegen alhier in de *Strijp*, begrensd aan een zijde naast Henrick Snoecx, aan de andere zijde naast de Gemeente Aa naast Bruggen. Voornoemd perceel staat bekend als den hersselsche Stapp	1574	ORA
Strijp	een groesvelt in den *Strijpt*	1576	ORA
Strijp	Die II kijnderen Art Snoex voer Arden Snoex voer Margrieten Jan Snoex dochter ettca vuijt enen IIIdedeel van eenen bempt gelegen in die *Strijepe*	1592	CRI
Strijp	Die selve voir Aert Snoexs voir Margriet Jan Snoexs dochter, ettca, / vuyt eenen derdendeel van eenen beempt gelegen in die *Stryept*	1592	CRI
Strijp	A 185-190	1832	KD
Strijp	langs noordrand van de Vlier, tussen Bruggenseweg en Klein Bruggen	2010	KD
Strijp	HGA A-2		
STRIJP (Bruggen-Voort)	Item nog den halve *Strijp* bij de Voort gelegen. Begrensd aan een zijde naast de Heer van Deurne, aan de andere zijde naast Michiel Slaets	1575	ORA
Strijp	de Voorste Strijpen, C 132	1866	ND
Strijp	de Achterste Strijpen, C 139, 140	1866	ND
Strijp	in de Strijpen, C 138	1873	ND
Strijp	de Grote Strijpen, C 114	1876	ND
Strijp	de Bovenste Strijpen, C 116	1876	ND
Strijp	de Voorste Dries in de Strijpen, C 157	1881	ND
Strijp	C 119-159	1832	KD
Strijp	langs noordrand van de Vlier, tussen Bruggenseweg en Bakelseweg	2010	KD
Strijp	HGA A-2		
STRIJP (Kerkeind)	Katharina van den Bogart *(de Pomerio)* 3 obolen van het goed van Stephanus en 16 penningen in die *Strijpt*	1340	HC
Strijp	Lemken Bakelmans, 8 penningen van een beemd in die *Strijpt*	1340	HC
Strijp	de prato in die *strypt*	1340	HC
Strijp	de prato in die *strijp*	1380	HC
Streep	*strepe* prope groet acker	1380	HC
Er lag een Grote Akker bij de Oude Kamp, vlak bij de Strijpen naast de Vlier			
Strijp	Jutte dochter van wijlen Ghevard van Doerne verkoopt Ghevard van Doerne wijlen Willemssoene, mede ten behoeve van zijn broers en zussen, een stuk land in de parochie van Doerne op *Strijp*	1381	BP
Strijp	am Ort die *strijpt*	1396	WAM

Strijp	stuk grond gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse in die *Strijp*	1400	BP
Strijp	uit enen stucsken lans geheiten die *Strepe*, gelegen op die ecker tot Dornen	1404	CD
Strijp	enen stucsken lans geheyten die *strepe*	1405	CD
Strijp	die *strepe* op die ecker	1405	CD
Strijp	*strijpt*	1418	FS
Strijp	de prato in die *strijpe*	1418	HC
Strijp	ex *streepe*	1421	CR
Strijp	1 buender beempts int *strypt*	1423	LB
Strijp	lant die *streep*	1429	HP
Strijp	item een stuc lants geheyten die *streep*	1431	HP
Strijp	eenen bundere beempts gelegen in den *Strype* metter eenen zyden aen die gemeyn Aa	1441	RAB
Strijp	een stuk land gelegen in de parochie van Deurne ter plaatse genoemd in de *Strijp* tussen het ... van Deurne ter ene zijde en tussen het erfelijk toebehoren aan het goed genaamd te Papenvenne ter andere zijde	1441	BP
Strijp	beempt in gheen *striipt*	1443	HP
Strijp	de prato die *Strijpe*	1448	CR
Strijp	de hoeve des oude Goet bij die oliemolen tussen de beemden die *Strijpt* en de gemeijnt aan de kant van de Pedel	1477	BP
Strijp	die beemden die *strijpt*	1478	FS
Strijp, lange	nog een stuk lant genaamt de Langen*streep* 9 lopenszaad of daar omtrent gelegen in de vernoemde parochie	1484	BP
Strijp	Willem Jans van Gerwen de hoeve art des auder Goet bij de oliemolen tussen de beemden die *Strijp* en de Pedel	1488	BP
Strijp	meyelmansbeempt ter stede geheyten *stryp*	1495	DNB
Strijp	de prato in die *Strijpt*	1499	HC
Strijp	*Strijp* aent Kerckeynd	1510	HP
Strijp	beempd die *Striep*	1510	HP
Strijp	de helft v.e. beemd te Deurne ts geh. die *Striep*	1514	HP
Strijp	een eeusel aen die *Strijp* aent Kerckeynd, neven (...) Huyb Spierincx	1523	HP
Strijp	2 sillen beempts inden *Strijp*	1524	ORA
Strijp	beemd op *Stryep*	1529	CRI
Strijp	uit een camp land geheten die *Streep*	1540	OAH
Strijp	beemt inden *Strijpt*	1544	ORA
Strijp	de prato in die *Strijpe*	1551	CE
Strijp, lange	ex agro dicto lang *Streepe*	1570	CE
Strijpen	de helft van een stuk erf geheten die drie *Streepen* te Deurne	1574	HP
Strijp, lange	ex agro dicto lang*streepe*	1579	CE
Strijp	ex agro dicto Groetacker *Streepe*	1579	CE
Strijp	ex agro dicto Grootacker *Strepe*	1579	CE
Strijp	in *Strijp*	1579	CE
Strijp	de petia prati in dye *Strijpt* dicti Capruijn	1579	CE
Strijp	de hereditate dicta *Strijpt*	1579	CE
Strijp	ex parte int *Strijpt* 1 buenre	1579	CE
Strijp	ex prato dicto dye *Streepe* de bonis dictis Papenvenne	1579	CE
Strijp	een stuk land gelegen in de Hooge Ecker en genaamd de *Streep*	1585	ORA
Strijp	een stuk hooiveld in de parochie van Deurne in den *Strijp*	1590	ORA
Strijp, lange	de lange *Streep*	1603	HP
Strijp	een hooiveld, gelegen in de *Strijp*	1607	ORA
Strijp	eenen beempt voortijts Mette vander Hagen in *Strijp*	1640	CE
Strijp	van een stuck beempt in die *Strijpt* geheeten Capruijn	1640	CE
Strijp	vande erffenisse geheeten *Strijpt*	1640	CE
Strijp	vuijt eenen acker geheeten Grootacker *Streepe*	1640	CE
Strijp	vuijt eenen beempt geheten die *Strijpt* vande goederen geheeten Papenvenne	1640	CE
Strijp	vuijt eenen bempt geleghen aent Kerckeijndt in de *Strijp*	1643	DC
Strijp	de *Strep*	1663	VD
Strijp	de *Strep*	1698	ORA

Strijp	lant de *Strepen*	1701	MD
Strijp	lantde *Streepen*	1719	ORA
Strijp	lantde *Streepen*	1732	VD
Strijp	Uijt eenen beemt aent Kerckeijndt in de *Strijp*	1754	DC
Strijp	land de *Strijpen*	1779	ORA
Strijp	land in de *Strijpen*	1782	ORA
Strijp	land in de *Strijpen*	1791	MD
Strijp	bouwland den *Strijper*	1791	MD
Strijp	bouwland de *Strijpacker*	1791	MD
Strijp	land in de Strijp *Akker*	1824	ND
Strijp	de *Strijpen* aan de Voortse Brug, C 324	1869	ND
Strijp	C 323-326 en C 450-476	1832	KD
Strijp	gebied aan noordrand van Vlier meteen oostelijk van de Bakelseweg en langs de zuidrand van de Vlier tussen Kerkeindseweg en Helmondsingel	2010	KD
Strijp	HGA C-4		
Mersman	Henricus, genaamd Mersman van Bergelen	1340	HC
STRIJP (Vreekwijk)	in die *strijpe* dicta emondshoeve	1418	HC
Strijp, smalle	ex hereditate dicta *Smaelstreep*	1421	DC
Strijp, smalle	Philippus filius Wilhelmi Ghevardi de Tribus Annus ex petia terre dicta *Smael-strepe*	1421	DC
Strijp, smalle	ex *Smaelstreep* site op die Bercken	1447	DC
Strijp, smalle	ex prato dicta *Smaelstreepe*	1447	DC
Strijp	de hereditate sita in die *Strijpe* dictus Emonds hoeve	1448	CR
Strijp, Mersmans-	de agro sitis in Mersmans *Strepe*	1448	CR
Strijp	in die *strijpe* dicta emondshoeve	1450	HC
Strijp, Mersmans-	de agro sito in mersmans*strepe*	1450	HC
Strijp , smalle	duo liberi Gevardus filius Gevardi filius Joannis de Pomerio ex Smael*streep* sua in de Bercken quondam Gevardi filius Wilhelmi Everardi	1498	DC
Strijp, Mersmans-	de agro sitis in Marsmans*strepe*	1499	HC
Strijp, Marsmans-	de agro sito in Marsmans *Strepe*	1551	CE
Strijp	de hereditate sita in die *Strijpt* dicta Emondts Hoeve	1551	CE
Strijp	de hereditate sitis in die *Strijpe* dictus Emonds Hoeve	1551	CE
Strijp	met nog een perceel land gelegen in dezelfde parochie en genaamd den *Streep* zoals dit perceel begrensd wordt aan beide de einden naast de Bogartsweg; met nog een groesvelt zoals dit perceel gelegen is alhier in de Vreeckwijckse Berckt; met nog een stuk erfs gelegen alhier aan de Liesselse Paal; met nog een stuk land daaromtrent gelegen en genaamd den Snabbenecker	1578	ORA
Strijp, smalle	Ex prato dicta *Smalsstreep*	1621	DC
Strijp	lant de *Strep*	1663	VD
Strijp	lant de *Strep*	1698	ORA
Strijp	lant de *Strepen*	1701	MD
Strijp	lant De *Streepen*	1719	ORA
Strijp	lant De *Streepen*	1732	VD
Strijp	lant in de *Strijpen*	1782	ORA
Strijp	lant De *Strijpen*	1799	ORA
Strijp	E 839, 840,	1832	KD
Het is niet zeker dat de Mersmansstrijp hier lag.			
Strijp	ongeveer E 839-859	1832	KD
Strijp	gebied zuidelijk van Energiestraat	2010	KD
Strijp	HGA E-2		
STRIJP (Bottel)	Item alnoch wort in vrede gelecht van Jonker Evarts' weijer tusschen t'dorp van Bottel ende van gelijcken van den hoeck vanden Kleijnen Bottel tot op Jan de Bercker Erfke in de *Strijp* aldaer niet te mogen meijen op III Bosch pont	1665	CD
Strijp	Item alnog wort in vreede gelegt JonkerEverts weijer tusschen dorp van Bottel ende van gelijken van de hoek van den Kleijnen Bottel tot op Jan de Berker erve en-		

	de *strijp* aldaar niet te mogen meijen op III Bosch Pont	1712	CD
Strijp	B 455-465 langs noordrand van Bottelman (*zie aldaar*)	1832	KD
Strijp	oostelijk van Binderendreef, tussen Grote Bottel o-w en grote Bottel n-z	2010	KD
Strijp	HGA B-3		

STRIJP, BRUGMANS-	de agro dicto Brugmans*strepe*	1448	CR
Strijp, Brugmans-	de agro dicto Brugmans *Strepe*	1499	HC
Strijp, Brugmans-	de agro dicto Brugmans *Strepe*	1551	CE

STRIJP, KWADE (Liessel) wt een stuck erfs gelegen tot Liessel genaempt die *quade streep* 1530 OAD
quade kan hier de betekenis hebben van moerassig land

STRIJPAKKER (Breemortel)	Ex agro dicto *Streepacker* inter Vreck et Bremortel	1621	DC
Strijpakker	vuijt de hellicht van eenen acker genaemt de *Streepacker* groot ontrent 3 lopen-saeten geleghen aenden Breemortel	1643	DC
Strijpakker	den *strepacker*	1663	VD
Strijpakker	Uijtte hellicht van eenen acker genaemt den *Streepacker* groot ontrent drije lopen-saten aen Breemortel, A. F. eenen Kerckpat	1678	DC
Strijpakker	Uijtte hellicht van een acker genaemt den *Streepacker* aen Breemortel, A. F. eenen kerckpat	1754	DC
Strijpakker	bouwland de *Strijpacker*	1791	MD
Strijpakker	land de *Strijpakker*	1806	ORA
Strijpakker	land de *Strijpakker*	1824	ND
	De Strijpakker, in de bronnen gesitueerd bij de Breemortel, was een onderdeel van de Vreekwijkse Strijp		
Strijpakker	E 841, 847, 853	1832	KD
Strijpakker	oostelijk uiteinde Energiestraat voor de bocht naarhet noorden	2010	KD
Strijpakker	HGA E-2		

STRIJPEEUWSEL het *strypeussel* [bij Kouwenhoek] 1701 VD
Dit eeuwsel was een onderdeel van de Strijp in het Kerkeind. (*Zie aldaar*)

STROOM, gemene	Nog uit het zevende deel v.e. beemd aldaar [Deurne] ts geh. op den gemeynen *Stroem* neven erfe Jans Michiels en erf. Jan Goyarts, e.e. Aelbrechts voors., a.e. *Stroem* voors.	1532	HP

STRUKVELD(?) aan den Krom A's zo het *Strukveld* 1791 OAD

STUK (Vloeieind)	uit enen stuc lants tot Doernen geheiten cleyn *stuc*	1428	HP
Stuk	in gheen *stuc*	1443	HP
Stuk	een stuck lands gel. aent Vloeijend, geheyten het *Stuc*	1502	ORA
Stuk	een akker genaamd Cleijn *Stucxken*	1603	ORA

STUK (Liessel)	stuc lands 1½ lop., gel. inde Par. van Doertsen ter stede geheyten Liessel geheyten het *Stuc*, UL+AL. Jan Bans, UF. erf. Katherinen van Loen c.p., AF. gemeyn straet	1503	ORA
Stukhoek	goederen te Liessel, hun aangekomen bij het overlijden van hun ouders, o..a. groes aan het *Stukhoekske* nr 241,	1809	ORA
Stuk	G 528, 529	1872	ND
Stuk	ter hoogte van de Hazelaar	2010	KD
Stuk	HGA G-2		

STUNNE-akker (?) item teullant genaemd den *Stunne* acker 1L 33R 1683 ORA

SIJMESAKKER	C 770	1865	ND
Sijmesakker	westhoek van de kruising Kerkeindseweg-Bakelseweg	2010	KD
Sijmesakker	HGA C-4		

SUIKERVELDJE	Bouwland het Suikerveldje onder Deurne, in sectie B nr. 137	1873	ND
Suikerveldje	kruising Mozartstraat-Beethovenlaan	2010	KD
Suikerveldje	HGA B-2		

TEPEL	de bono dicto tot Gener *Tepel*	1418	HC
Tepel	de bono ten genen *tepel*	1448	HC
Tepel	de bono dicto ten genen *Tepel*	1448	CR
Tepel	de bono dicto ten genen *tepel*	1450	HC
Tepel	de bonis dictus ten Ghenen *Tepel*	1499	HC
Tepel	de bono dicto tot Ghenen *Tepell*	1499	HC
Tepel	de bonis dictis ten Ghenen *Tepel*	1551	CE
Tepel	de bono dicto tot Ghenen *Tepel*	1551	CE
Tepel	de bonis dictis ten Ghenen *Tepel*	1638	HC

Beijers/Van Bussel veronderstellen dat -tepel- een verschrijving zou kunnen zijn voor -tempel- en dan verwijst naar een behuizing of eigendom van de Tempeliers. In 1418 zou een dergelijke abbreviatuur zeker gekund hebben. Nu komt de Deurnese Tepel wel uit 3 verschillende registers, maar de schrijver was vaak dezelfde persoon, en een eenmaal gemaakte fout keert vrijwel altijd in latere cijnsboeken terug, tot 1795 toe. Al met al is er geen enkele indicatie waar dit perceel gezocht zou moeten worden.

TESKE	*tesken*	1663	VD
	zie Eske		

THORA	in die kleine *Thora*	1421	CR
Hoorde/Heerde?	land met groese genaamd *Thuerd*, een einde op de Cruysberch	1606	ORA
Hoorde	akker genaamd *Thuerd*, met een einde op de Cruysberch	1606	ORA
Hoorde	een zeker stuk land, genaamt de *Thuerd*, zo zaadland als ook weiland, begrensd aan een zijde naast Marcelis Janssen, aan de andere zijde naast Jonker Everaert van Doerne, een einde de gemeentestraat en het ander einde de weg.	1606	ORA

Een hoerde is veelal een houten staketsel of een afsluiting gevlochten van wilgentenen. Het is enigszins vergelijkbaar met een ‘veken’, een afsluiting derhalve. In het Hoortgat te Lommel is ‘hoort’ een aanduiding van een omheining van met rijshout gevlochten staken of van levend hout. (Beijers/Van Bussel).
Van Marcelis Janssen is verder alleen bekend dat hij bezit wegschonk "in de Reek" en van jonker Everaert van Doerne dat hij rond 1600 het Duifhuiseeusel bezat. Dit laatste lag tussen het Klein Kasteel en de kruising van de Reek met het Haageind. Mogelijk dat daar dit toponiem gezocht moet worden. Een Kruisberg is verder in Deurne onbekend.

TIEK	een heiveld genaamd de *Tiek*, gelegen alhier op 't Vloeijeijnd in den Beukel	1761	ORA

TIENDE	een stuk veld genoemd die *teijnde*	1503	ORA
Tiende	ex prato dicto *Thientken*	1579	CE
Tiende	een stuk groese, genaamd de *Thiend*	1582	ORA
Tiende	ex *Tijnden* acker	1586	CR
Tiende	een stuk akkerland te Deurne geheten den *Thijsacker* neven erf. die heere van Doeren en erfe joncker Henrick van Doeren en van erf. Gerit Peeter Meus tot op erf. des heere van Doeren	1600	HP
Tiende	een erf gelegen omtrent de Berktstraat en genaamd de *Thuende*, begrensd aan een einde door de Waterstap op de Hoolen Eyck	1603	ORA
Tiende	een stuk land genaamd het *theenstuk*, Gelegen aan een zijde de Heer van Deurne, andere zijde de kerk van Deurne	1607	ORA
Tiende	vuijt eenen beempt geheeten *Tiendken*	1640	CE
Tiende	den *thientacker* [bij Leemstuck en Eckelhoff; bij Pynacker en Schoolant]	1663	VD
Tiende	stuck teullant genaempt den *thiendacker*	1663	VD
Tiende	een akker teulland in het Haegheijnt, genaamd den *Thiendtacker*, e.z. Heer van Deurne, e.e. een gemeijnen wegh. Koopsom: 300 gld.	1686	ORA
Tiende	de *thiend*	1701	VD

Tiende	het *thient* eussel	1701	VD
Tiende	de *Tiend*, D 256, 258 (ten n. van Reekstraat, ten o. van Veldstraat)	1865	ND
Bouwland 'de Tiend' onder Deurne, sectie D nr. 259		1925	D
Tiende	D 256 - 259 + D 385	1832	KD
Tiende	meest oostelijk gedeelte van de Korhoender	2010	KD
Tiende	HGA D-1		
TIENDE (Bruggen)	van eenen clamp *thiende* binnen Deurne genaempt de Bruyne *thiende* leenroerich aen den Apt van Ephternaecken met het derdendeel van de Smael thiende ende het dordendeel van de halff vlassen thiende waer uyt betaelt moet worden dordenpart van drie Gul: dartien stuy: ende chyns int boeck van de Heer Apt van Epthernaecken voors:	1653	ORA
Tiende	verpachting van de Camp van de Groove en Smalle *Tienden* genoemd de Bruyne voor de oogst van 1768 voor 265 vaten rogge	1768	ORA
Tiende	Een klamp grove en smalle *tienden* genaamd de Bruine of Peelklamp gemijnd door Johannis de Veth voor 200 vaten	1807	ORA
Tiende	een klamp grove en smalle *tienden* te Deurne genaamd de Bruijne	1808	ORA
Tiende	Klamp tiende genaamd de Peelclamp gemijnd door Francis Verbeek voor 294 gulden; een halve klamp *tiende* genaamd de Bruijne, hoort bij de voornoemde Peelclamp	1808	ORA
Tiende	*Tiende* genaamd de Heijklamp gemijnd door Lambert Bankers	1808	ORA
Tiende	Verpachting van klampen *tienden* op verzoek van de heer I.H. Robijns te Gemert, als gecommitteerde van de commissie van administratie over goederen en Domeinen [eertijds van Echternach]. Het derde part van de Peelklamp, gereserveert Brugge, aan Francis Verbeek voor 250 gulden. Het eerste gedeelte van de Middelklamp, gereserveert Brugge, aan Francis de Veth alhier voor 280 gulden. Het eerste derde gedeelte van de Hei- of buitenklampen aan Eevert Verhees voor 300 gulden.	1809	ORA
TIENDE, schout/schut-?	Dirck Jans van Bruheze en Jan Rut verhuren voor dit jaar aan Amelis Mauwarts, Lambert van Leijessel, Aert Goijar Snabben en Jan Godelofs 2/3 deel van drie *scueten* tienden (vroeger van Willem Noijen van Doerne) namelijk die Bogaertvoirt, die Hogeacker ende die Braeck in Doerne in Vreeckwijck. zonder huurbetaling	1459	BP

tijns

"Tijns is een ander woord voor cijns en is er taalkundig mee verwant zijn.Tijns is in ons materiaal weinig frequent, maar het kaartbeeld is overduidelijk. De beperking tot de noordelijke gewesten laat twee theorieën toe: ontlening via het Duits, of rechtstreeks uit het Romaans, waarna cense het oudere tinse later vanuit het Frans verdrongen heeft. Ondanks het steeds algemener wordende cense heeft tinse zich lang in de rechtstaal gehandhaafd." (Marijke Mooijaart, Atlas van Vroegmiddelnederlandse taalvarianten. Utrecht 1992, 220-222)
Vgl. het Duitse -Zins-

TIJNSVOORT (Liessel)	van Meijl tot Sint Wilbortsputte toe, van daar tot eenen hoevel of cleijnen berch daer after springt een waeteren geheijten die Vliet ende alsoo nederwaerts den gerechten Vliet totten Scherpen Heitrack ende alsoo voirt den gerechten Vliet nederwaerts totter *Thijnsvoirt* achter Lieszel gelegen ende vandaar den gerechten Vliet nederwaerts totter Leensel	1325	VPF
Tijnsvoort	Gerardus filius Nicholai Mersmans pro Elisabeth filia Henricus vander Straten de hereditate sitis aen die *Tijnnsvoert* ende die Berct	1418	HC
Tijnsvoort	aen die *tuynsvoert*	1448	HC
Tijnsvoort	de hereditate sita aen die *Tijnnsvoert*	1448	CR
Tijnsvoort	aen die *tuynsvoert*	1450	HC
Tijnsvoort	ende alsoo voirt den gerechte Vliet nederwaerts totter *thijns voirt* achter Liessel gelegen ende vandaer den gerechte Vliet nederwaerts totter daertoe	1465	VPF
Tijnsvoort	de hereditate sitis aen die *Tijunsvoirt*	1499	HC
Tijnsvoort	de hereditate sita aen die *Tijnisvoirt*	1551	CE

Tijnsvoort	de hereditate sita aen die *Theunvoirt*	1551	CE
Tijnsvoort	sita aen die *Tijmsvoirt*	1551	CE
Tijnsvoort	hereditate sitis aen die *Tijunsvoirt*	1551	CE
Tijnsvoort	de hereditate sitis aen die *Thuin svoirt*	1551	CE
Tijnsvoort	in de *Tuijnsvoirt*	1576	ORA
Tijnsvoort	een hooiveld te Liessel gelegen in de *Cuijnsvoirdt*	1606	ORA
Tijnsvoort	vuijt eenen hoijbempdt geleghen tot Liessel genaemt de *Tuijnsvort*	1643	CR
Tijnsvoort	Uijt eenen hoijbeemt gelegen tot Liessel genaemt de *Tuijnsvort*, U.L. de gemeijn Aa	1678	CR
Tijnsvoort	Een stuk groesland gelegen in de *Tuijns voort*	1692	ORA
Tijnsvoort	Uijt eenen hoeijbeempt tot Liessel genaamt de *Tuijnsvoort*, U. L. de gemeijn Aa	1754	CR
Tijnsvoort	een stuk groesland in den *Tuijnsvoort* gel. te Liessel, e.e. de gemeene A	1765	ORA
Tijnsvoort	groesland den *Tuynsvoort* te Liessel	1772	OAV

Beijers/Van Bussel verklaren dit als 'Tuinsvoorde' terwijl ze 'dat tynsbroeck' in St. Oedenrode wel verklaren als 'cijnsbroek'. Hier wordt, vooral gezien de vermelding uit 1606, gekozen voor de verklaring cijnsvoort. Deze voorde was een oude overgang over de Astense Aa, getuige het feit dat zij in 1325 in de grensbeschrijving van de heerlijkheid Deurne figureerde.

Tijnsvoort	H 286	1832	KD
Tijnsvoort	zuidelijkste kruising van Zand (Liessel) met Astense Aa	2010	KD
Tijnsvoort	HGA G-2 en G-3		

THIJS RIJNDERSAKKER (Vreekwijk)	drie stukken akkerland, genaamd het Guesken, het tweede perceel de Scatgraeff en ten derde Thijs Reijnersecker, gelijk die drie percelen aldaar gelegen zijn en bij wijlen hun ouders in gebruik zijn geweest	1575	ORA

TIJSSENAKKERTJE	E 945	1900	ND
Tijssenakkertje	50 m. oostelijk van de Liesselseweg, 125 m. zuidelijk van de Dr. Hub. van Doorneweg	2010	KD
Tijssenakkertje	HGA E-2		

TOBBERSHOEK (Liessel)	een huis en erf groot 2 lopense 20 roede te Liessel gelegen ter plaatse Tobbershoek	1734	ORA
Tubbershoek	tamelijk groot plein tussen Liesselse Kapel en Leenselweg	1803	TRK
Tobbershoek	G 870-872	1832	KD
Tobbershoek	kruising Molenweg/Mgr. Berkvensstraat Liessel	2010	KD
Tobbershoek	HGA G-3		

TOL	en de gedeelte hem van hen ouders zaliger aengecoemen ende verstorven in den parochie van Doerne haeren de *tollenhuyse* ende goederen Papenven gelt ent aldaer gelegen sijn in hogen in legen in diepen in drogen	1621	ORA

TOREN	Het vieren van het verheffen van de prins van Oranje tot stadhouder, capiteijn generaal en admiraal van Holland Zeelland etc..Op de 23ste van deze maand zullen de vaandels van de toren gestoken worden, de gehelen dag. De jongelui van 8 tot 9 uur de *klokken* zullen luiden van de Sijlberg, waarvoor ze een half ton bier mogen drinken bij Jan Willem Goossens op de Sijlberg en bij Marten Verhoeven voor de Breemortel en Vrekwijk een half ton bier. 's Middags van 1 tot 2 zullen de *klokken* van de Wasberg, Haageind en Derp luiden waarvoor een half ton bier gedronken zal worden bij Jan Goossens voor de lui van de Wasberg en Haageijnd en bij Arnold van de Mortel voor die uit het Derp. 's Avonds van 6 tot 7 zullen de *klokken* geluid worden van het kerkeijnd, waarvoor een half ton bier bij de weduwe Willem van de Mortel en tot Liessel de zelfde tijd. Ook zullen er aan de torens 4 brandende lantaarns gehangen worden	22 mei 1747	OAD

Het is niet duidelijk waar al deze klokken zich bevonden moeten hebben, want alleen Liessel had een kapel met klokken. Of de Veldheuvelse kapel nog een klok had is onbekend. Het Haageind kende een akker genaamd de Toren (zie aldaar), oostelijk van de Katalijnsbeemd. In de Breemortel lag ook een Torenakker (E 804). Hoe dat

met de andere herdgangen zat is onbekend.

TOREN 1 (Haageind)	D 463	1832	KD
Toren	weiland de *Toren* in de Eeuwsels (125 m. ten o. van Katalijnsbeemd	1840	ND
Toren	200 m. oostelijk van het Klein Kasteel, in de binnenknik van de Vlier	2010	KD
Toren	HGA D-1		
TOREN 2 (Haageind)	Weiland 'nabij de *Torens'* onder Deurne, sectie D nr. 494	1925	ND
Toren	ca. 550 m. van Toren 1 (Haageind) (*zie aldaar*)	1832	KD
Toren	aan de noordzijde van de Vlier vóór de knik naar het zuiden, halverwege Randweg-Hornveld	2010	KD
Toren	HGA D-1		
TOREN 1 (Liessel)	Achter de *Toren*, G 690 (Achter voormalige kapel in Liessel)	1869	ND
Toren	westzijde Zandstraat tussen Hoofdstraat en St. Hubertusstraat	2010	KD
Toren	HGA G-3		
TORENAKKER (Centrum)	Wilbert Jansse van der Stijl verkoopt aan de heer van Deurne een akkertje groot 18 roeden voor het bouwen van een school voor 110 gulden, gelegen nabij de kerk en aan zijde het akkertje welk in gebruik is voor het middagluiden (*Toren-akker*)	1669	BAM
Torenakker	genaamd den Hoek acker of *Toorn acker* EZ de costerije	1773	ORA
Torenakker	een akker teulland genaamde den Hoek off *Toornacker*, gelegen alhier aan het schoolhuijs, gr. ca. 1 lop. 18 r. 13 v., e.e. een voetpad nevens erve Peeter de Vet en het schoolhuijs, b.z. de gemeene weg, spits uijlopende, gequoteerd nr 281	1782	ORA
Torenakker	school op een perceel den Hoeckacker of *Torenakker*	1789	BAM
Torenakker	land genaamd den Hoek of *Torenakker* alhier aan het schoolhuis, EE de voet-pad en Peter de Vet nr.291	1789	ORA
Torenakker	D 4	1832	BAM
Torenakker	hoek Kerkstraat-Molenstraat	2010	KD
Torenakker	HGA D-1		
TORENAKKER 1 (Breemortel)	land de *Thorenakker*	1809	ORA
Torenakker	land genaamd den *Thorenakker* nr 1659	1809	ORA
Torenakker	land den *Thoren akker*	1810	ORA
Torenakker	E 928	1832	KD
Torenakker	zuidoosthoek kruising Energiestraat-Ampèrestraat	2010	KD
Torenakker	HGA E-2		
TORENAKKER 2 (Breemortel)	E 804 (Aan de Kroondertstraat, ten n.w. van de Breemortel)1887ND		
Torenakker	*Torenakkers* langs de weg, E 805 (Kroondertstraat)	1887	ND
Torenakker	E 804, 805	1832	KD
Torenakker	iets westelijk van de kruising Wortelenweg-Rapenweg	2010	KD
Torenakker	HGA E-2		
TORENAKKER (Hanenberg)	E 573 (Op de Veghel)	1890	ND
Torenakker	westrand Hanenbergweg, iets noordelijk van Plaggenweg	2010	KD
Torenakker	HGA E-2		
TORENAKKER (Liessel)	G 804 (175 m. ten w. van Kerk in Liessel)	1853	ND
Torenakker	noordoosthoek van de kruising Mgr. Berkvensstraat-Kieboom	2010	KD
Torenakker	HGA G-3		
TORENSTUK (Haageind)	een stuk groesland sijnde nieuw erve groot int geheel agt loopensen, genaamt het *Toornstuk*, gelegen alhier boven de watermoolen aan 't Riet	1760	ORA
Torenstuk	item groes genaamd het *Torenstuk* boven de watermolen, met het einde uit-schietende op het Riet	1782	ORA

Torenstuk	een eeusel over het Toernstuck boven de watermolen, gelegen als vooren [in 't Haageijnd]	1783	ORA
Torenstuk	identiek aan Toren 2 (Haageind) (*zie aldaar*)	1832	KD
TREND/T (?)	noch een stuc beemds gel. aen die Hoecht, geheyten die *Trendt*	1502	ORA
TREURENBERG (Liessel)	bouwland de *Trunenberg* (G 985/986)	1840	ND
Treurenberg	bouwland de *Trurenberg* (G 1001)	1871	ND
Treurenberg	bouwland de *Treurenberg* (G 976)	1891	ND

Er is geen enkele reden bekend waarom die gebied te betreuren zou zijn. Waarschijnlijk is het naar iemand genoemd.

Treurenberg	G 976-1007	1832	KD
Treurenberg	gebied tussen Hoofdstraat, Vossenweg en Oude Molen	2010	KD
Treurenberg	HGA G-3		
TREURVELD (Moosdijk)	het *Treurveld* met de heide	1693	ARK
TROMPERT (Liessel)	hennisbempt oft in den *Trompart*	1525	HP
Trompert	noch zijn gedeelte in een euselvelt, den *Trompart* gen., UL. Goyart inden Swaen, AL. die gemeyne stroem van Asten ende Doerne, gel. Liessel	1541	ORA
Trompert	Item noch boven den deijlbrief eenen hoybeempt gel. inden *Trompart*	1547	ORA
Trompert	een beemd te Liessel gelegen en genaamd den *Trompart*, begrensd aan een zijde naast Jonker Henrick van Doerne, aan de andere zijde naast Truij van Bree, verder begrensd door de Aa en de straat	1567	ORA
Trompert	deel ener beemd genaamd den *Trompaert* te Deurne	1592	HP
Trompert	een beemd te Deurne genaamd Lijsel (ts geh. Liesel) geheten *Trompaert*, neven erf. joncker Henrick van Doerne en erfe heer Willems van Breij en van der gemeynen waterlaet tot de straet	1592	HP
Trompert	hooibeempt in den *Trompart*	1603	HP
Trompert	een hooibeemd genaamd den *Trompert* te Deurne neven erf. des coepers en erf. Thonisken van Breij en van de Groote Haege tot de straet	1605	HP
Trompert	Peter Henricx van Herssel verkoopt aan Jonker Everardus van Doerne de helft van een hooiveld, genaamd de *Trompert* en gelegen te Deurne naast het erf van de koper, een einde de gemeente Aa en het ander einde de straat	1609	ORA
Trompen	hoylant in den *Trompen*	1656	MD
Trompert	te Liessel den *Trompert*	1832	OAD

De Vries kent het toponiem Henis (< Heniz/Hanis) maar kan er geen verklaring voor geven. Wel signaleert hij, dat het suffix -is- in de Limburgse Kempen (B) 'ven,moeras' betekent, ontstaan uit het Keltische suffix -isâ- dat een waterloop aangeeft. Dit laatste komt in elk geval volledig overeen met de locatie van de Hennisbeemd: een beemd (beekweide) in de Trompert, welke laatste gelegen is aan de Astense Aa in Liessel. -Trompert- zou volgens De Vries en Berkel/Samplonius alleen verwant kunnen zijn aan -drum- in de betekenis van 'eindstuk'. Zo worden ook Drempt, Dreume, Drimmelen en Drumpt verklaard. Maar Drempt ligt in het overstromingsgebied van de Gelderse IJssel, Dreumel in de uiterwaarden van de Waal, Drimmelen tegen de Biesbos aan en Drumpt weer aan de Waal. Daar -Drömling- een groot moeras aan de Aller/D is en er in Duitsland, Frankrijk en Engeland talloze plaatsen zijn met de woordstam -d/tra/o/um- die alle in moerassige gebieden liggen, zal -trompert- toch wel als moeraswoord moeten worden verklaard.

Daar de Trompert aan de Haag *(zie aldaar*) grensde en aan de Aa en de straat, terwijl de Haag bij de Leensel lag, kan de Trompert alleen maar gelegen hebben bij de overgang van de Aa bij Leensel.

Trompert	noordoosthoek kruising Holstraatje-Astense Aa	1832	KD
Trompert	noordoosthoek kruising Leenselweg-Astense Aa	2010	KD
Trompert	HGA G-3		
TREURVELD	het *Treurveld* met de heide (Moosdijk)	1693	ARK
UITLEGGER (Vreekwijk)	vuijt een hoffstadt genaemt den *Vuijtlegger* eensdeels groes ende eensdeels landt	1643	DC
Uitlegger	Uijt een hoffstadt genaemt den *Uijtlegger* eensdeels groes en eensdeel lant, A. L.		

	et U. F. de gemeijn straet	1754	DC
UITLEGGER 1 (Liessel)	Uijt eenen acker op Hooch Liessel genamet den *Uijtlegger*, U. F. de gemeijn straete, A. F. eenen meswech	1678	CR
Uitlegger	Uijt eenen acker op Hoogh Liessel genaamt den *Uijtlegger*, U. F. de Gemeijn straet, A.F. eenen meswegh	1754	CR
UITLEGGER 2 (Liessel)	Item de gemeijnte boven Liessel van de Bulbrugge opt Witveen ende voorts op den *uijtlegger*	1712	CD
Bulbrug	Ongeveer midden in de plas van kalkzandsteenfabriek Hoogdonk	2010	KD
Uitlegger	HGA G-1		
UITTIPPER (Kleine Bottel)	seecker ledich liggende goet den onmondighe toebehorend gelegen onder dorpe van Doerne genaempt den Cleynen Bottel off den *Vuyttepper*	1644	HP
UITVANG	de *utevanc* ter emmelheze	1340	HC
Uitvang	de *uytfanc* ter emelheze	1380	HC
UNENMAN (?)	een stuk erf met gebouwen genaamd *Unenman* (?) gelegen aent Kerckeijnde	1553	NP
VAART, PAALSE	*zie: Paalse Vaart*		
VALBRUG	bij die *valbrugge*	1390	FS

valken

In Deurne en omgeving werd aan valkensport gedaan.

Gherardus *Falconarius* justiciam de Dorne iuxt Helmont (Kasselboek, 1312)

VALK	Jan Janssen den Smet verkoopt aan Hendrick Dries Noijen, zijn oom, het 1/5 deel van huis en erfenis genaamd den *Valck* waarin de voornoemde Hendrick tegenwoordig woont	1694	OAD
Valk	secker kleyn huysken gereserveert de gront metten halven hof in de huysinge de *Valck*, gelegen aen het Haegeynt	1719	ORA

de Valk was een herberg in de huidige Kerkstraat tegenover de zuidzijde van de Kerk

VALKENAKKER	dat de Heer Jean Bose de la Calmette, als rentmeester der Geestelijke Goederen van het Kwartier Peelland, in erfpacht uitgeeft de hoeve de Grooten Bottel aan voornoemde Johan Draak junior. Dit voor fl. 43,- jaarlijks, hier behoort toe een huis, schuur, schop, schaapskooi, stal, hof, boomgaard en aangelag, groot 6 lopense. Met daarbij de *Valckenacker,* (enz.) Dit zoals de Heer Gerard Suijard van Leefdaal heeft bezeten en zoals het bewoond is door Martinus Driessen van den Boomen en door Tony Jansen	1728	ORA
Valkenakker	Attestatie voor de Schepenen door Lambert Joosten van de Mortel en door Willem Cornelis van de Mortel. Ze verklaren op verzoek van drossaard Pero de Cassemajor dat zij zich nog goed herinneren dat zij de oogst van de schaar en bezaaide landen van de hoeve den Grooten Bottel, toebehorend aan de heer Johan Draak, namens Joost de Veth, als pachter van de tiende van de Commanderij van Gemert en van de abt van Echternach, hebben ingehaald van de volgende teullanden: - van den *Valkenacker*, die bij het passeren van deze akte is gebleken groot te zijn 10 lop. 45 roeden 9 voeten volgens het quohier der verponding	1733	ORA
Valkenakker	onderdeel Grote Bottel	1788	OG
Valkenakker	B 939, 940	1873	ND
Valkenakker	ongeveer ter hoogte van de westelijke knik in de Daalder	2010	KD
Valkenakker	HGA B-3		
VALKENSTRAAT	Het gaat om het stukje huidige Industrieweg tussen de Katoenstraat en de rotonde. De Valkenakker is dus waarschijnlijk de akker ten noorden van deze straat.		

(Mail P. Koolen, 25-11-2007)

var

Var is een oude aanduiding voor een jonge stier. Ook kan het soms op -ver- duiden in de betekenis van 'ver-af, verder weg'. Daar deze akker achter de kerk lag is de betekenis 'ver weg' niet van toepassing.

VARAKKER (Liessel)	een stuk land genoemd den *Verecker* gelegen bij de Kerck	1534	OAD
Varakker	een stuk lants gelegen in de *Verecker*	1542	OAD
Varakker	een stuk grond genaamd de *Verecker* achter de kerk	1544	OAD
Varakker	een stuk land, genaamd de *Verecker* zoals die gelegen is boven de kapel van Liessel	1570	ORA
Varakker	een stuck lants genaempt de *faerecker* gelegen tot Lijssel	1631	ORA
VARBERKT (Liessel)	een zille hooiland, gelegen te Liessel in het Arenbroeck en *Varberch*	1582	ORA
Varberkt	een hooiland naast *Varberckt* gelegen	1588	ORA
Varberkt	een stuk hooiland, zoals dit perceel alhier gelegen is te Liessel in de *Varberckt*	1589	ORA
Varberkt	een hooiveld te Liessel in de *Veersberckt*	1605	ORA
Varberkt	een hooiveld te Liessel en genaamd Geen *Veersberckt*	1605	ORA
Varberkt	een buenderken hoijs onder Liessel in de *Veersberckt*	1639	ORA
VARKENSMARKT	het houdtwerck ende veerder gerieff sal gestelt weerden vande *verckenmerckt* voorder naerden Huevel toe, soo als oock potten, cannen ende verder aerdewerck	1684	CD
Varkensmarkt	de *verckemerckt* omtrent de huijsinge van Jan Lamberts vande Laer tegens omtrent de *Pels*	1684	CD

De pels was een huis op E 37 of E 38. Tesamen met de voorschriften voor de opstelling van de weekmarkt betekent dat, dat de varkensmarkt gehouden moet zijn op de hoek van de Molenstraat en de Martinetstraat. Van daar kon de weekmarkt via de Helmondseweg opstelling nemen naar de Heuvel toe.

Varkensmarkt	hoek Martinetstraat-Molenstraat	2010	KD
Varkensmarkt	HGA E-1		
VARRENHOF (Moostdijk)	Den Varrenhof	1693	ARK

Wellicht een stierenfokkerij?

VECHGEL	een perceel nieuw erve dat hij in 1769 van de gemeente gekocht heeft, ter plaatse genaamd den Breemortel aan de *Vechgel*, gr. 4 lop., e.z. Peeter Vriends, a.z. de gemeente, b.e. de gemeente	1780	ORA
Vechgel	E 523, 533, 560, 570, 586, 596	1836	ND
Vechgel	E 574-594	1832	KD

Onduidelijk is of dit toponiem enige relatie heeft met het dorp Veghel. Zo ja, dan kan gedacht worden aan een umlautsvorm van -vigge- = jong varken. De betekenis zou dan moeten zijn 'bos waar jonge varkens rondlopen', maar daarvoor verschijnt het toponiem veel te laat. Op de kadasterkaart van 1832 is het een lange reeks percelen. Een verband met de geologische Formatie van Veghel, die hier inderdaad wel aanwezig is, lijkt uitgesloten, want die terminologie bestond in 1780 nog niet.

Vechgel	westzijde van de Hanenbergweg bij de uitmonding van de Plaggenweg	2010	KD
Vechgel	HGA E-2		
VEENDONK	iii gedeelten van eenen stuc eeusels welc alinc stuc in achten gedeelt is en gelegen is inder prochien van Doeren tot eenre steeg geheiten die *veendonck* (...) ende aen dander side aen enen beemt geheiten den buekel van Doeren streckende metten eenen eijnde aen erfnis sconvents van Bijnder	1418	HP
Veendonk	eeusel genaemt *veendonck*	1421	HP
Veendonk	een eeusel oft weyde geheiten *veendonk* (...) welc alinge stuc ewesels oft wije gelegen is inder prochie van Doernen	1423	HP
Veendonk	in gheen *veendonck*	1423	HP
Veendonk	item een gedeelt van enen stuc bemts ter stede geheiten in gheen *veendonck* tot		

	Doeren gelegen	1433	HP
Veendonk	noch een stuck beempt geheiten die *vendonck*	1538	OAD

VEERROM *zie Bernem*

VEERSBERKT *zie: Varberkt*

VELD, GROOT	het *Grootveld*	1810	ORA
Veld, groot	E 706	1832	KD
Veld, groot	ca. 200 m. zuidelijk van de knik in de Breemortelweg	2010	KD
Veld, groot	HGA E-2		

VELD, LANG	het *Langveldje*	1899	ND
Veld, lang	E 690	1832	KD
Veld, lang	ca. 400 m. zuidelijk van de knik in de Breemortelweg	2010	KD
Veld, lang	HGA E-2		

VELD VAN OS *zie Os, Veld van*

Laathof ten Velde, curia van Echternach te Deurne

In 1271 doet Hendrik van Bakel als meier van Echternach te Deurne afstand van zijn rechten op de 'curia' aldaar. (WAM oork. nr. 330). Daar er in 1100/1110 al schepenen waren in Deurne, getuige de oorkonde van de aartsbisschop van Keulen (WAM oork. nr. 34), zal er toen ook wel een curia geweest zijn. Een dergelijke curia moet begrepen worden als laathof, d.w.z. als een soort rechtbank voor conflicten tussen de grondheer -in dit geval de abt van Echternach- en zijn laten, de onderhorige boeren. De vrije boeren, voorzover aanwezig, vielen hier niet onder.

In 1652 is sprake van "een hof met zijn landerijen en dependerend cijnsboek, genoemd het *Hof te Velde*, gelegen aan de kerk te Deurne". Allereerst valt op dat hier uitdrukkelijk gesproken wordt over 'het' Hof en niet 'de' hof of hoeve. Dit tendeert in de richting van 'het' gerechtshof. Ten tweede is aan deze hoeve een eigen cijnsboek verbonden. er behoorden dus bezittingen toe waarop cijnzen moesten worden betaald, en in voldoende aantal om er een apart cijnsboek voor aan te leggen.

In 1678 wil Rogier van Leefdael, de eerste protestantse heer van Deurne, zijn bezit Liessel laten verheffen tot aparte heerlijkheid. Na veel gedoe gaat de Staten-Generaal daarmee accoord. Maar een heerlijkheid moet een rechtbank hebben en dus wordt bepaald dat de "*Laathof Ten Velde, mede metten geregtigheden daar toe specteerende*" als (overigens loze) rechtbank voor Liessel zal fungeren. Loos, omdat Ten Velde heel duidelijk een laathof bleef, d.w.z. alleen functioneerde voor geschillen tussen Van Leefdael en zijn pachtboeren. Daarmee werd duidelijk dat Ten Velde de oude curia van Echternach was geweest. Daar had ooit de vertegenwoordiger van Echternach, de meier, gewoond en de tienden geïnd. Rond 1300 waren dat de Van Doernes. Die verhuisden naar een Blokhuis (*zie aldaar*) aan de Kerkeindseweg en vandaar kort voor 1400 naar het Klein Kasteel (*zie aldaar*) aan het Haageind. De laathof kwam rond 1200 in bezit van de hertog van Brabant toen die de rechtspraak in dorpen in Peelland usurpeerde.

Als meierhof was het een groot bezit. in 1462 loopt het van het Kuilheuvelseind (omgeving Romboutstraat) tot de Kleine Bottel. Het omvatte toen ruim 6 ½ bunder ofwel 8 ½ ha. In 1658 wordt 38 lopense genoemd. Daar 6 lopense een ha. opleveren is hier nog altijd sprake van ruim 6 ha.

De hertog verleende het o.a. aan de proost van Wassenberg, Arnoldus Vrient, die er in 1312 bij het leenverhef 6 Leuvense schellingen voor moest betalen. In 1340 wordt berekend: 15 hoenders, 11 schellingen, 7 penningen en nog een stuiver Leuvens. Latere leenmannen waren o.a. de heren van Deurne.

VELDE, TEN	Arnoldus Vrient, prepositus wassembergensis, de una agro; xv pullos, xi solidos, vii denarios lovanienses. Item vi solidos lovanienses sitos in Dorne in bonis pertinentibus ad bona *Ten Velde*.	1312	KB
	Arnoldus Stamelare tenet jure brabantino, ut dicit Everardus de Dorne nunc tenet. Henricus Dyc, filius Luding de Aggere, tenet.	1352	LB
Velde, Ten	ad bona *ten velde*	1312	KB
Velde, Ten	tgoed van *velde*	1340	LB
Velde, Ten	Henric Dijc Ludincx soen tgoed *ten velde* met allen sinen toe behoerten. x hoenre vii d. lovensce syaers tot brabantscen rechte alsoe hy tselve seeght. Everart van Dorne plaeche te houden. Johes Pauli de Authuesden tenet ad (feudum')	1340	STB

Velde, ten	Arndt Vrijndeken proesst van Wassenberch hielt een acker tot Dorne, 15 hoenderen, 11 schellingen, 7 den. chijns ende noch st. Lovensch, gelegen tot Dorne opten goiden behoirende totten goiden *ten Velden*. Arnt Stamelart hielt se na hem. Ende Everard van Dorne na Stamelart ende na Everarde Henric Dijc zoen Ludincx vanden Dijc ende alse steet in doude boiken. Nu steete dit goet op Jan Pauwels zoen gescreven tot sente Oeden rode folio DC.XCII	1373	SP
Velde, Ten	opten goiden *ten velde*	1379	LB
Velde, Ten	tgoet *ten velde*	1379	LB
Velde, Ten	ex bonis *ten velde*	1381	CR
Jan van der *Velden*, gehuwd met Catharina Evers van Dorre		1381	BP
Velde, Ten	Jan van Audehoesden verhuurt voor 10 jaar het goed *ter Velden*, uitgezonderd de chijs en de hoender chijs. Aan Ghevaert zoon wijlen Willem van Doernen, ingaande Maria Lichtmissedag	1382	BP
Velde, Ten	Johannes de Audehoesden bona dicta *te Velde* ad se spectantia sita in prochia de Doerne	1382	BP
Velde, Ten	Jan van Outheusden (Audehoesden) verkoopt Ghevaert van Doerne zoon van wijlen Willem van Doerne het goed *Te Velde* in de parochie van Doerne	1387	BP
Velde, Ten	t goed *ten Velden*	1393	BP
Yden Gherit wettig wive Nollens dr. van de *Velde* van Dornen		1396	OAH
Velde, Ten	ex domo *ten Velde*	1406	CR
Velde, Ten	ex bonis *ten Velde*	1421	CR
Velde, Ten	eenen goet *ten velde* by die kerke	1423	LB
Velde, Ten	locum domini *Velden*	1427	CD
Velde, Ten	Everarde van Doerne, den 16e september 1436 ontfangt bij coope gedaan tegen Henrick van Kuyc tgoet ten Velde met allen sinen toebehoerten	1436	LB
Velde, Ten	Dirck Aerts Karper heeft opgedragen aan Everart van Doerne zijn deel in de hoeve 't goet *te Velden*. Wouter Stockelman ziet af van vernadering	1437	BP
Velde, Ten	Hoeve *ten Velde*	1439	CD
Velde, Ten	ex bonis *ten Velde*	1447	CR
Velde, Ten	Hendrick van Doerne, 16 november 1462, ontfangt bij doode wijlen Everaerts van Doerne sijns vaders, tgoet ten Velde met alle sijnen toebehoerten, 11 s. 7 d. erfchijns op seker gronden van erven al binnen der prochien van Doerne gelegen	1462	LB
Velde, Ten	Henrick van Doerne XVI novembr: anno XIIII-c LXII bij doode wijlen Everaerts van Doerne sijns vaders hout eene hoeve gheheijten tgoet *ten velde* gheleghen tot Doerne bij die kercke mitter gruender straten aen die een sijde te bottel weert, streckende totter cuijlhovelsscher ijnden toe ende van dien voeghe streckende totter ghemeijnder straten toe groot tsamen VI ende een half buenderen. Item noch viere buenderen beempte inden bokel gheleghen mitter eender sijd: die erve des convents van binderen ende die ander sijde Dierick Snoijs deen eijnde Henr: Pelgherem ende mitten anderen eijnde streckende op die Aa. Item noch een buender beempts gheleghen inde strijpe behoeren noch totten selve goeden, in chijns XX oude gro: ende XX hoenderen	1462	LB
Velde, Ten	laathoeve van de heer van Deurne	1475/ 1480	OG
Velde, Ten	Verklaring van Henric van Doornen dat hij te leen houdt van den hertog een huijs metten toebehoerten ghelegen tot Doerne aent ... metter huysinge en nederhove omtrent enen bunder groot sijnde binnen die grave etc. Item een hove gheheyten dat ghoet *ten Velde*	1495	LB
Velde, ten	Domina de Dinter et Aleydis de vinalia X den.. [Na 1600 wordt dit betaald uit het goed *Ten Velde*; in CR 1754 dezelfde post met als toevoeging "ex bonis *Ten Velde*"]	1498	CR
Velde, Ten	Godevaerde meester Symoensoene ontfangt in den naem van Everaerde van Doerne by doode wylen Henrick van Doerne syns vaders tgoet *ten Velde* met sinen toebehoerten, x hoender, xi S. vii d. erfchijns op sekere gronden van erven al binnen der prochien van Doerne gelegen (Arch. Rekenkamer)	1509	RAB
Velde, Ten	Ghevaert Mr. Symonssoen wordt ten behoeve van Everaerd van Doerne beleend met het oud-Kasteel aan het Haghe eynde en met het goed *te Velde*, bij dode van		

	zijn vader Henrick	1509	BP
Velde, Ten	in den name van Everarde van Doerne mijnen bruedere wesende mindere van jaeren een hoeve geheeten tgoet *ten Velde* houdende omtrent zesse bunderen ende een half ackerlants metter groender straten gelegen tot Doerne by der kercken strecckende metter eender zyden ten Bottel weerts neven den wech ter kercken toe voirs., metter andere zyde aen die erffenisse Hans van Erpe	1527	RAB
Velde, Ten	Everaert van Doerne beleend met het goed *ten Velde* bij dode van Everaert zijn vader	1528	SG
Velde, Ten	Philips van Doerne als man van leen bij het verhef van het goet *Ten Velde* door Everard van Doerne gedaen	1528	LB
Velde, Ten	Jan van Doerne in broederlijke en zusterlijke rechte beleend met de hoge, middel en lage heerlijkheid van Bakel en met het goed *te Velde* bij de kerk van Doerne, bij dode van Everaert hun broeder	1549	SG
Velde, ten	Meester Janne van der Braken ontfangt in den naeme van Janne ende Henricke van Doerne, gebruederen, bij doode wijlen heeren Everaerts van Doerne in zijnder tijt priester ende canonick van Sinte Lambrecht te Luydick, huers brueders, tgoet *ten Velde* met synen toebehoerten, thien hoenderen, ellif schellingen, zeven penn. erfchijns op sekere gronden van erven al binnen der prochien van Doerne gelegen (Arch. Rekenkamer)	1509	RAB
Velde, Ten	de bonis *de Velde*	1569	CE
Velde, Ten	ex bonis *ten Velde*	1586	CR
Velde, Ten	Uut een lopensaet landts gelegen *ten Velde* mit bijde sijden Philips Dors ende mit teijndt streckende den gemeijnen wech	1586	CR
Velde, Ten	dat huys [de Zwaan] metter schueren daer sy tegenwoordig syn woenende, gelegen aen den halle omtrent der kerken aen den lyntboom metten camp daer achter aen gelegen, streckend met beyde syden aen de gemeyn straet, van den eenen syde opwaert nae de hoeven aen de erffenis Peter opten Heytrack ende voirts nae het huys, gecoemen ende gecocht van den kapelaan Heer Goessen Petersz. zaliger, daarbij ook het drieske gelegen achter de schuur, zonder het houtwas daarop staande. Strekkende dit perceel op hoeve *Ten Velde*, uitgezonderd de vier of vijf bomen die genoemde Heren aan Seger Hanssen geven zo hij gaat timmeren	1605	ORA
Velde, Ten	hoeve *ter Velde*	1609	CD
Velde, Ten	het huis met schuur, dries en land, door Jonker Johan van Doerne voorheen geschonken aan Zeger Janssen. Dit huis is met hoeve *Ter Velde*, wat daarbij en aangelegen is, een oud Leen	1609	ORA
Dit weggeschonken huis is niet Ten Velde uiteraard, maar De Zwaan (*zie aldaar*)			
Velde, Ten	Vijt een lopensaet landts gelegen *ten Velde*	1621	CR
Velde, Ten	Joncker Jan Evert van Doernen ex bonis *ten Velde*	1621	CR
Velde, Ten	ex bonis *ten Velde* in de Peelstraet	1621	CR
Dit slaat op bezit van Ten Velde, gelegen aan de Peelstraat.			
Velde, Ten	ex geregte *ten velde* int Derp	1621	CR
Dit slaat op bezit van Ten Velde, gelegen aan de Peelstraat.			
Velde, Ten	uijt een lopensaet landts geleghen *ten Velde*	1621	CR
Velde, Ten	ex bonis *ten Velde* prope comunitate de Duernen	1621	CR
Velde, Ten	een jaarl. cijns van 66 gl., jaarlijks te Gemert te betalen, uit een hoeve met landerijen en beemden te Deurne ts geh. *te Veld*, waar thijs te bottel tegenwoordig op woont	1626	HP
Velde, Ten	hoeve *ten Velde* met landerijen is van Walraven van den Bogaert, schout der commanderije van Gemert en Deurne	1626	HP
Velde, Ten	seeckere huysinge metten plack off camp daerop te selve is staende gecomen van Joncker Wolphart here van Deurne ende gelegen alhier onder de heerlicheyt van Deurne ontrent de Kerck neffens erve t goet van de hoeve *Te Veld* ex alio streckende van Den Heere van Deurne tot op de gemeyne straet aldaer	1637	ORA
Velde, Ten	van de erffenisse eertijts den altaer van Onse Lieven Vrouwe in Doerne vande goederen van *de Velde*	1640	CE
Velde, Ten	de helft van de grond met de schuur tussen de gemeentewegen en Hoeve *ten Velde*,		

	Maria kreeg de andere helft van de grond met de bierbrouwerij	1641	ORA
Velde, Ten	Ex bonis *ten Velde*	1643	CR
Velde, Ten	'ende tot guarande ende weerschap van dien als andere commeren calangien ende aentaelen hier voirs. niet gespicifeert heeft (...) gelijck hy [Jonker van Wittenhorst, heer van Deurne] is doende mits desen het huys ofte casteele van Deursen met alle daerbij leggende goederen en de hoeffve ofte hof *ten Velde* chynsen landen beempden (...)'	1648	HP
Velde, Ten	het huys ofte castele van Deursen met alle daarbij liggende goederen, hoeve off hoeff *ten Velde* wesende leenroerig aan de Raad en Leenhof van Brabant	1649	BP
Velde, Ten	een hof met zijn landerijen en dependerend cijnsboek, genoemd het *Hof te Velde*, gelegen aan de kerk te Deurne	1652	CD
Velde, Ten	hoeve *Ten Velde*, eigenaar: de heer van Deurne; gebruiker: Willemken Verbruggen; volgens Maatboek 1656 27 lop. huis en land, 11 lop. groesland	1658	VD
Velde, Ten	Peeter Sijmons van Straelen borger ende inwoonder der stadt Helmont, heeft opden 22en Julij 1662 te leene verheven sekere rente van achthien guldens jaerlijcx van ende uijt eene hoeve metten aengelagh vandien, groot ontrent dartich loopen saet, offe soo groot ende cleijn, als t selve gelegen is onder de heerlijckheijt ende jurisdictie van Doorne, ter plaetsche ontrent de kercke aldaer, genoemt de hoeve *ten velde*, beneffens sijne reengenoten nader in schepene brieven van den Bos gepass:t op den 14 7ber 1651 item van alnog eene renthe niet wetende of ... leenroerig is ofte niet mede voor schepenen van den bosch gepass:t op den 14 7ber 1651, van vijftien guldens jaerl: gehypotheq: op seker stuck ackerland groot ontrent twaalff lopensaet mede tot Deurne gelegen aen de euselen, toebehorende den heer van Deurne.	1662	LB
Velde, Ten	De heer Balthasar Coijmans Heere tot Deursen bij koop (van) Jonker Jan Everts van Dornen bonis *ten Velde*	1678	CR
Velde, Ten	Johan gebooren Baron van Leeffdael heere van Deurne ende Liessel heeft opden 26 augusti 1699 verheven de heerlicheijt jurisdictie ende territoir van Liessel mette regten, ende gereghtigheden daer toe specterende, alsmede metten daerbijgevoeghden laethoff *Ten Velden* mede metten toebehoorten ende gevolge van dien, breder gespecificeert inde voors: acte van consent van 22 april 1678	1678	RBL
(Pelikaan)	tegenover hoeve *Ter Velde*, een zijde en een einde straat, achter waterlaat	1698	BAHe
Velde, Ten	hoeve *Ten Velde*	1701	CD
Velde, Ten	hoeve *ter Velde*	1729	ORA
Velde, Ten	hoeve *Ter Velde*	1732	VD
Velde, Ten	Ex Bonis *ten Velde*	1754	CR
Velde, Ten	hoeve *Ter Velde*	1760	CD
Velde, Ten	17820 m^2 groot	1830	BAHe
Deze oppervlakte slaat op het restant dat toen nog aan de Helmondseweg aanwezig was.			
Velde, Ten	E 3-6	1832	KD
Velde, Ten	zuidzijde Helmondseweg tussen Heuvelstraat en A. Reddingiusstraat	2010	KD
Velde, Ten	HGA E-1		
VELDEN, GEEN	terre situm in parochie de Doerne ad locum dictum *Aen gheen Velden* inter hereditatem Theorice dicte des Deckers uno ex latere et inter hereditatem Goeswini dictem Caewerens et liberorum quondem Johannen Daniel vander Velden ex alio latere	1418	CD
Velden, Geen	Joannes, zoon van Goswineus genoemd Cabite [=Caprens] draagt over aan de gebroeders Cornelis en Willem van der Velden, zonen van Jan van der Velden [zijn zwagers] een stuk land *aen gheen Velden*	1421	BP
Velden, Geen	*Aen Gheen Velden*. Art Dirxz gehuwd met Jut dochter wijlen Willem van Doernen. Jan Goossens Caeberen	1421	BP
Velden, Geen	terre situm in parochie de Doerne ad locum dictum *Aen gheen Velden* inter hereditatem Theorice dicte des Deckers uno ex latere et inter hereditatem Goeswini dictem Caewerens et liberorum quondem Johannen Daniel vander Velden ex alio latere tenens ab hereditate Willemi dicti scoep	1422	BP
Velden, Geen	ex agro terrae sita in parochia de Doerne ad locum dictum *aen gheen Velden*	1422	BP

Velden, Geen	agrum terrae sitam in parochia Doerne ad locum dictum *Velden*	1422	BP
Mechtild van der Velden, gehuwd met Jan Gosen capren		1448	BP
Velden	*aen gheen velden*	1424	FS

Gezien de genoemde bewoners moet dit aan de Commerstraat gelegen hebben in de nabijheid van de Veldheuvel. Het Veldeinde (zie aldaar) en de Veldheuvel (zie aldaar) zullen er hun naam aan ontleend hebben. Goossen Capren woonde waarschijnlijk op E 111. Voor de locatie: *zie Veldeinde*

VELDEIND	aent *velteynde*	1420	HP
Veldeind	uyter helft van enen huyse schueren ende hove metter helfte van enen camp lants inder prochie van Doernen ter stede geheiten aent *Velteynde*	1422	HP
Veldeind	dat *velteijnde*	1423	BP
Goossen	Goossen Caperen gehuwd met dochter wijlen Henrick Mutsaerts voor hun zoon Henrick. Rog pacht uit een huis ter plaatse Strijpe en een huis in de Commerstraet en diverse landerijen	1425	BP
Goossen Capren woonde hoogstwaarschijnlijk op E 111			
Veldeind	Uit huis en erf en tuin en een camp lants daar aan grenzend gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse geheten dat *Velteijnde* tussen het goed van Willem Sterp in de gemeijnte straat	1456	BP
Veldeind	aan het *Velteind*	1492	CD
Veldeind	van ende uut zekeren onderpant, ter stede geheiten Velteind, neven erfnis Jan her Goessens metter eenre zijden ende metten enen eind, ende d' ander zijde die gemeyn straet al op erfnis Willems van Cuyk ende of sijnnen mede erfgenamen, een gemeyn waterlaet daer tussen gaende	1492	CD
Veldeind	ter stede geheiten *Velteind*	1493	CD
Veldeind	aent *Velteynd* bij St. Anthoniscapelle	1504	HP
Veldeind	huis aent *Velteynd*	1505	HP
Veldeind	uit een huis en land te Deurne ts geh. 't *Velteynd*	1509	HP
Veldeind	Jan van Kuijck, in zijn hele bedde, heeft opgegeven aan Peter Wijllem Schees een mauwer rogge uit een camp land te Deurn aan het *Velteijnde* tussen erfgenamen der weduwe Margriet Kosters en erfgenamen Laurens Verberschot en de gemeijntestraet	1512	ORAG
Veldeind	Andries van Cuyck heeft wettelyc ende erfelyc vercocht Hr. Jannen van Amstel, priester, een stuc erfs, geleghen ter stede *Veldteinde*, AL gemeijn straete, UF der straten, AF erf. Andries vanden Zeylsberch, een gemeijn waterlaat tussen beijden gaande	1518	ORA
Veldeind	vut huys, hoff, schuer metten toebeh., 9 lop. lands, gel. ter stede *Veltende*, UL. erf. Amelis natuerlijck sn. Willemss van Doertsen, AL. gemeijn straet, UF. den Lijckweech, AF. een ander gemeijn straet	1519	ORA
De Van Doernes hadden bezit waar de Commerstraat bij de Veldheuvelstraat uitkwam (E 151 en 153)			
Veldeind	een erf dat Jan van Cuijck nu bezit, gelegen tot Deurne aent *velteinde*	1526	ORA
Veldeind	een stuck erffs metten tymeragien dair op staende, gel. aent *Velteynde*, UL. erffenis Joest Vrancken, UF. erffenis Gerits v. Doerne, AL+AF. gemeynt	1538	ORA
Veldeind	huys ende hoff metten erffenisse dair bij en ae gel., gelegen aent *Velteynde* bynnen der gericht van Doerne, cum att	1545	ORA
Veldeind	een camp erf met timmeringe daarop te Deurne ts geh. *Velteynde*	1561	HP
Veldeind	aan dat *Velteijnde* in de Commerstraet	1572	HP
Veldeind	aan de hoogst biedende Jan Diercx, alias Piecx, een huis, hof, schuur, hofstad met een dries en kamp land daarbij en aan gelegen. Staande en gelegen alhier in het *veldeijnde*, begrenst aan een zijde naast Jan Pegs, aan de andere zijde naast Truij Ors, en verder aan de beide einden aan de straat	1587	ORA
Ors had bezit op E 140			
Veldeind	Die selve voir Margriete dochter Matheus Henricxs zoen vuyt erffs gelegen plaetsen geheijten *tVeeldeijnde*	1592	CRI
Veldeind	item eenen camp lants gelegen int *velt eijnde* EZ de gemeijn waterlaet AZ de Commerstraet	1630	MD
Veldeind	uijt een camp landts int *Velteijndt*	1659	KM

Gezien de ligging bij de St.-Antoniuskapel en in de Commerstraat waar Heer Goossens, Ors en de van Doernes

woonden kan met het Veldeinde alleen bedoeld zijn de omgeving van de uitmonding van de Commerstraat op de Veldheuvel bij het goed Ten Einde. De naam van dit goed zal oorspronkelijk betekend hebben: het Goed Ten Veldeinde. Of dit identiek is met het goed Veldheuvel mag betwijfeld worden. Het goed Veldeinde lag waarschijnlijk iets noordwestelijker. Aangezien de velteindse Akker op F 115 lag, dus aan de westkant van de Commerstraat, meteen noordelijk van de kapel, zal het Veldeind de percelen E 147 t/m 151 en F 108 t/m 115 hebben omvat.
Volgens Beijers/Van Bussel verwijst het mnl. 'ende' naar een grens, einde, uiteinde, rand, zoom of boord. Vele namen met -einde vindt men of aan het einde of als grens van een bepaald gebied. Op deze plaatsen werden slagbomen, draaibomen of hekken geplaatst. Welke grens hier bedoeld zou kunnen zijn is onduidelijk. Veldheuvel strekte zich noordelijk uit tot en met het goed Ter Weiden/Ten Berge (*zie aldaar*) en zuidelijk tot aan Vreekwijk. Mogelijk is hier alleen maar de grens van het goed Stakenborch/Ten Einde bedoeld. Anderzijds betekent veld in de middeleeuwen open, woeste grond, dus heide. De Derpse Heide begon volgens de Mil. Top. Krt van 1836 feitelijk hier, een plaats waar men een afscheiding kan verwachten.

Veldeind	ongeveer E 147 t/m 151 en F 108 t/m 115	1832	KD
Veldeind	ongeveer kruispunt Stadhoudersweg-Liesselseweg-spoorlijn	2010	KD

Zie ook: Veldheuvelseind.

VELDEINDSE AKKER	den *velteijnssen acker*	1663	VD
Veldeindse Akker	op den *Velteijntsen acker*	1701	VD
Veldeindse Akker	de *Velteijnsen acker*	1732	CD
Veldeindse Akker	de *Velteijndsen dries*	1777	CD
Veldeindse Akker	de *Velteijndsche Akker*	1803	CD
Veldeindse Akker	de *Veldeindse Akker*	1818	ND
Veldeindse Akker	den *velteijntsen acker*	1701	VD
Veldeindse Akker	omtrent F 115	1832	KD
Veldeindse Akker	noordwesthoek kruising Liesselseweg-G. Bilderstraat	2010	KD

Voor gelijkstelling Veldhoven - Veldhoevel/Veldheuvel: *zie bij Antoniuskapel*

God.....(Godfried of Godeschalk) de *Velthouen*	ca.	1150	CA
Gerardus de *Velthouen*, zoon van God....	ca.	1185	CA
Johannes van *Veldhoven*		1271	CA
Johannes Goes Capren van *velthovel*	ca	1340	Goos
Velthoeven. Heer Willem van der Aa ridder, zoon wijlen Gerit, en zijn broer Goossen. Art Stamelaert zoon wijlen Jan van Bruheze, de tiende op Stakenborch van Heer Art Vrient,. proost van Wassenberch		1376	CD
Schepenen van Helmond oorkonden dat Gheven Hertogs van Deurne, aan Jan van *Velthovel* en Katharine, dochter van Ghevart Elvoets, verpacht heeft een stuk grond, dat gelegen is enz.		1379	CD
Lemkinus gener Goeswini de *Velthoven*, de hereditate Joes molendinarij		1380	HC
VELDHEUVEL	*Velthoeven*. Heer Willem van der Aa ridder, zoon wijlen Gerit, en zijn broer Goossen. Art Stamelaert zoon wijlen Jan van Bruheze, de tiende op Stakenborch van Heer Art Vrient,. proost van Wassenberch. Jan van Bruheze zoon wijlen Art Stamelaert van den Wiel. Art Stamelaert zoon wijlen Art Stamelaert van Bruheze	1376	BP
	Wouter zoon wijlen Leoni van Erpe belooft te betalen voorzich ende voor Willem van de Aa ridder, en Jan (...) Heer Willem (...)Heer Arnold Vrient proost van Wassenberch in Doerne, evenals het goet van Heer Stakenborg	1382	BP
Veldheuvel	i.l.d *Velthoven* (f. 106); i.l.d. *Velthoevel* (f. 106)	1384	BP
Veldheuvel	*Veldhoven*, Dirck van den Beirgelen.	1393	BP
Veldhoven	Hertgang van *Veldhoven*	1393	BP
Veldheuvel	heer Willem van der Aa zoon wijlen Gerit en zijn broer heer Goossen. de tienden van wijlen heer Art Vrient proost van Wassenberg, leengoed van Echternach tgoet te *Velthoven*. Juff Luijtgard weduwe van Jan Spijering van Dijnter. Willem van den Wijngarde Gielissoen gehuwd met Beel dr. wijlen Jan Spijrinc en Luijtgart.	1393	BP
Veldheuvel	eine eerste Parzelle gen. die Lake (am Ort *Velthoevel*)	1396	WAM

-laak- zou uit mnl. -lake-, hgd. -lache- zijn ontstaan en 'meer, poel, plas' betekenen. Het ono. -lokr- staat voor 'langzaam stromende beek'. (CTV) Maar Molemans (De nederzettingsnamen in het land van Vogelzang)

ziet ook een andere mogelijkheid: " Mnl. lake (bij leken ‘lekken, doorsijpelen, druppelen’) ‘moeras; waterloop, beek, enz., (....) vandaar ook ‘beek of water dat tot grensscheiding dient’.

Veldhoven	zu *Velthoeven* in die Pfarrei Doerne	1396	WAM
Veldhoven	*velthoven*	1397	FS
Veldheuvel	uut enen huyse enden halve campe dairbij ende aen ghelegen ter stede gheheyten *Velthoevel*, aen erfnis Aernts Lemmens soens aen d'een side ende die ghemeyne straete aen d'ander side	1401	CD
Veldheuvel	ter stede geheyten *velthoevel*	1402	CD
Veldheuvel	Heertgang van *Velthoven*	1406	BP
Veldheuvel	stuc lants geheyten *Velthoevel* tusschen eirfnissen Jans Weerths voirg. wileneer was, aen d'een sijde ende die ghemeyn straet aen d'ander sijde	1409	CD
Veldheuvel	een stuc lants aen gheen hellengat streckende neven die strate vanVelthoevel	1414	HP
Veldheuvel	Arnoldus Vrients filius naturalis Lemkini pro Michaele filius Arnoldi van der Heijden de campo dicto *Velthovel*	1418	HC
Veldheuvel	ex hereditate op *velthovel*	1421	CR
Veldheuvel	't goet ten *Veldhoevel* van Art Vrient	1421	BP
Veldheuvel	Sijmon Jans *Veldhoevel* van Doernen	1427	BP
Veldheuvel	uijt erffenisse gheheijten die Wijen ten stede geheijten *Velthoevel*	1429	ORA
Veldheuvel	Jan van Bruheze verklaart een jaarlijkse erfpacht van 10 lopen rogge te betalen uit een erf geheten de Weijer, gelegen in *Veldheuvel*, t.b.v. de kapel van Sint Antonius te Deurne	1429	DOGG
Veldheuvel	een stuc lants aen gheen hellegat e.z. die straet van *velthovel*	1447	HP
	Margaretha relicta Jois de Bruheze et liberis pro Jois de Bruheze de quondam Bascman sitis iuxta Bottel incipiensis quondam ponte iuxta Brustini de Heze et al illo loco ad locum dictum die Erke quondam Johannis de *Velthoven*	1448	HC
Veldheuvel	tgoet ten *velthoevel*	1423	FS
Veldheuvel	de hoeve onder *velthoven*	1442	HAH
Veldheuvel	den nonnenacker op *velthoevel*	1443	HP
Veldheuvel	Hillegunt van Dinter, abdis, en het convent van Binderen verpachten aan Willem, zoon van Jan van den Veld, diverse stukken grond, gelegen in de parochie en dingbank Deurne, te weten: - de nonnenecker op de *Velthovel* gelegen tussen het goed van Art Vryns, dat van Jan Bogarts, de gemeynre straat en de gemeynen weg	1444	CD
Veldheuvel	Johannis filius naturalis Henrici de Doerne ex hereditate sua op te *Velt houvel* quondam Wilhelmi Noyen	1447	CR
Veltheuvel	de campo dicto *velthovel*sekamp	1448	HC
Veldheuvel	de campo dicto *Velthovel*	1448	CR
Veldheuvel	wijlen Art Vrient bezat het goed *Velthoevel*.	1448	BP
Veldheuvel	een stuck erfs ter stede gheheyten *Velthoevel*, gheleghen neven erfnissen Kathlijn Lusschen metter eenre sijden ende neven erfnis Jans Daenels Heynensoens metter anderre sijden, streckende van erfnis Henricks Meyelmans op die ghemeyn straet	1452	CD
Veldheuvel	Jan natuurlijke zoon van Henrick van Doerne, bezit een huis op *Velthoven*	1456	BP
Veldheuvel	Daniel zoon wijlen Willem Noijen van Doerne zoon wijlen Daniel Vrient van Doerne bezat een huis, erf, hof en aangelag, groot 19 lopens op *Velthoevel*	1459	BP
Veldheuvel	Daniel Willem Noijen van Doerne bezit huis op *Velthoven*	1480	BP
Veldheuvel	grond in de parochie van Doerne ter plaatse genaamd *Veldhoevel* tussen het erfgoed Peter vander Hagen EZ en tussen het erf Willem Adriess AZ strekkende van de gemeene weg tot erfgoet Willem vander Velden	1480	BP
Veldheuvel	Daniel zoon wijlen Willem Noeden van Doerne, bezit een huis op *Velthoeven* 19 lopens. EZ Willem Andriess AZ Peter vanden Hagen EE de openbare weg AZ Willem van den Velde.	1483	BP
Veldheuvel	Daniel Willem Noeden bezit de hoeve op *Velthoevel* tussen het erfgoed van Willem van de Velde en het erf Willem Dries en Thomas van Milheze strekkende van de gemeijnweg genaemd de Commerstraet tot aan de Kerkpadt	1483	BP
Veldheuvel	Peter Ants Zomer had gerechtilijk gekocht de hoeve ter Widen van Jan van Bruheze ter stede geheite *Velthoven*	1486	BP

Veldheuvel	Dirck van Bergelen bezit het goet in *Velthoven*	1487	BP
Ten Berge	Alvaet wed. van Jan van de Bergh. hoeve 't goed ten Berghe	1487	BP
Veldheuvel	t goet ter Wijden van Jan van Bruheze in de buurt van *Velthoven*. Peter Artss Zoemer had dat goed gerechtelijk gekocht. Jonkvrouw Margriet weduwe van Dirck Jan van Bruheze en haar kinderen Henrick, Jan en Sophia hadden afstand gedaan	1488	BP
Veldheuvel	Peter Artss Zoemer draagt op aan Willem natuurlijke zoon wijlen Jan van Gerwen "t goet ter Wijden" van Jan van Bruheze in de buurt van *Velthoven*. Peter had dat goed gerechtelijk gekocht. Jonkvrouw Margriet weduwe van Dirck Jan van Bruheze en haar kinderen Henrick, Jan en Sophia hadden afstand gedaan ten behoeve van Peter	1489	BP
Ten Berge	uit eene guede ende hoeve geheiten die hoeve ten Berge Deurne die voirtijds toebehoren de erfgenamen Dirck van Bruheze	1490	HP
Veldheuvel	't goed Ter Weijden ter plaatse genoemd *Velthoeven* van Jan van Bruheze, nu van Willem Jan van Gerwen	1490	BP
Veldheuvel	tgoet die wijden op *velthoven*	1490	FS
Veldheuvel	tguet die eijnden op *velthovel*	1490	FS
Veldheuvel	Hogart Willem Hogartsoen vander Heze heeft erflic verkocht, aan Johan zijne wittege brieder, een huijs ter plaatse geheten *Velthoevel*	1493	HP
Veldheuvel	de campo dicto *Velthovel*	1499	HP
Veldheuvel	een stuk land met timmeringen aan de *Velthoevel*	1503	ORA
Veldheuvel	op *Velthoevel*	1505	HP
Veldheuvel	Art Kollen van Doerne, in zijn volle bedde, heeft verkocht aan Thomas Maes Peters soen een hosstat te Deurne geheten *Velthoevel* met huis hof en 9 lopense land neven erve Melijs Willems, natuurlijke zoon van Dorne en des verkopers erve en de gemeijntsraet Last; een pacht van 3 gulden per jaar	1517	ORAG
Veldheuvel	vut enen camp lands ende vutten tymeragien daerop staende, geleghen te *Velthoevel* omtrent den dorp	1519	ORA
Veldheuvel	Thomas Peterssoen van den Zande, onze mede schepen heeft overgegeven aan meester Gheret Nouts een Gemertse schepenbrief, mentie makende van een rente 3 Rijns gulden jaarlijks die Aert Coelen van Doerren opgedragen had aan Thomas voorschreven. Onderpand 9 lopense land op de *Veldhoevel* te Deurne	1540	ORAG
Veldheuvel	uit een [hof]stede aan de *velthovel*	1547	ORA
Veldheuvel	de campo dicto *Velthovel*	1551	CE
Veldheuvel	ex agro dicto Cloetke supra *Velthovel* acker	1579	CE
Veldheuvel	de domistadio int *Velthovel*	1579	CE
Veldheuvel	de medietate domistadii in *velthoevel*	1579	CE
Veldheuvel	een huis met bijvangen te Deurne genaamd den *Velthuevel*	1586	HP
Veldheuvel	het groote oude huis met de daarbij staande schuur de helft oostwaarts, staande en gelegen alhier in het Doirp of *Veltheuvel*	1589	ORA
Veldheuvel	Heer Jan Pegs erft het grote oude huis in het doirp of *Veltheuvel*	1589	ORA
Veldheuvel	rente uit het huis *Velthoevel*	1590	HP
Veldheuvel	de hereditate Arnoldi Vrient de campo dicto *Velthovel*	1638	HC
Veldheuvel	vuijt eenen acker geheeten Cloetken op *Velthoevel* acker	1640	CE
Veldheuvel	van een Hoffstadt int *Velthovel*	1640	CE
Veldheuvel	van een Halff Hoffstadt in *Velthoevel*	1640	CE
Veldheuvel	seeckere huijs, hoffstadt, hoff ende gerechtigheit van dien gestaen ende gelegen binnen dese heerlijckheit van Doerne ter plaetse aen de *Veldheuvel*, rontsomme tusschen de gemeijnte alheijr	1641	ORA
Veldheuvel	Priester Peter Bosmans maakte per testamentaire beschikking een huis staande in de *Veldheuvel*, rondsomme tussen de gemeete alhier, over aan de H. Geestarmen alhier	1641	ORA
Veldheuvel	t`selve betaelen aen de Casteele van *Veltheuvel*	1653	ORA
Veldheuvel	huijs, schuur een klein huijske genaamd het Weeffhuijske, hof bogaart ter plaatse geheten *Velthoven* bij St. Antonis Capel	1745	ORA
Veldheuvel	Uijt eenen akker zijnde halff in't aangelag ter plaatse in't Derp bij de *Velthovense* Capelle	1754	CR

Veldheuvel Uijt huijs hoff met dries daer aen gelegen ter plaetse int Derp aen de *Velthoevelse* Capelle 1754 CR

Uit het feit, dat in 1754 in een en hetzelfde cijnsregister in twee op elkaar volgende posten gesproken wordt eerst van Velthovense Capelle en dan van Velthoevelse Capelle kan afgeleid worden, dat in het Derp 'Veldhoevel/Veldheuvel' en 'Veldhoven' één en hetzelfde begrip waren. Uit het feit dat Veldheuvel in 1393 een 'hertgang' werd genoemd, kan afgeleid worden dat het op zijn minst een eigen gehucht was.

Veldheuvel gebied aan weerszijden van de Liesselseweg van spoorlijn tot H. Mesdagstraat 2010 KD

Veldheuvel HGA E-1 en F-1

Zie verder: Ton Spamer, Veldheuvel te Deurne. Het goed Stakenborch-Ten Eijnde en de Derpse Hoeve. Een historisch/geografische en toponymische studie. Deurnese Historische Reeks. Kleine serie, 1. Deurne, 2010.

VELDHEUVELSE DRIES Uijt den *Veltheussen dries* oft groesvelt gelegen aende Leemcuijlen int Derp 1754 DC

De Leemkuilen lagen achter de Veldheuvelse Antoniuskapel.

Veldheuvelse Dries HGA F-1

VELDHEUVELSEIND In den iersten een huys metten schueren bachuys met eenen camp lants daer by ende aengelegen metter toebehoirten, behalven 15 houter die daeruyt getekent syn, gelegen in der prochien van Doerne terstede genoempt het Velthovels eynde, deen syde en deen eijnde die gemeijnte ende die gemeyn straete, dandersyde Peter van Doerne en metten anderen eijnde een gemeijn waterlaet tusschenbeij gaende 1525 BP

Van Doerne woonde op E 151 en 153. De Derpse Loop of Oude Graaf scheidde E 157 van E 153. Daarom kan hier alleen E 157 bedoeld zijn.

Veldheuvelseind een huis, hof een aangelag, groot omtrent 6 lop., gelegen in de Veldheuvelsche Eijnde 1614 ORA

Dit gebied is kennelijk identiek aan Veldeind. *(Zie aldaar*)

VELDHEUVELSE KAPEL *zie Antoniuskapel*

VELDHEUVELSEDIJK een huizing aan de *Veldhovelse dijk* 1641 ORA

Dit is de enig bekende vermelding. Waarschijnlijk identiek aan Veldheuvelsestraat (*Zie aldaar*)

VELDHEUVELSESTRAAT stuc lants aen gheen hellengat streckende neven die *strate van Velthoevel* 1414 HP

Veldheuvelsestraat Philippus filius Wilhelmi Ghevardi de Tribus Annus ex petia terre sita inde *Velthovelstraet* 1421 DC

Veldheuvelsestraat een stuc lants te Dorne op die Velthoevelssche straet, e. e. aen die *Velthovels straet*, a. e. erf wilen Gheverts van Dornen 1432 HP

Veltheuvelsestraat die *velthuvelsche straet* 1498 CR

Veldheuvelsestraat een stuk land te Deurne omtrent de *Velthovelse straat* 1504 ORA

Veldheuvelsestraat wt stuck lants, gel. aenden *Velthovelsche straet* 1538 ORA

Veldheuvelsestraat het Hellegat, UL+UF. gemeyn wech ende die *Velthovenstraet* 1541 ORA

Veldheuvelsestraat uuyt enen stuck lants gelegen bij 't hagelcruys (...) d'een eynd Jan Pegs d'ander eynd die *Velthovelschestraet* aldair 1553 CD

Veldheuvelsestraat een stuk land zoals dit gelegen is aan het Hellegaet, begrensd aan een zijde naast de *Veltheuvelse straat* 1569 ORA

Veldheuvelsestraat een stuck land als die selve eertijts vercregen hadde van Hubert Roijmans (er was toen geen veste van gedaan) aan de *Velthovelse straat* 1570 ORA

Veldheuvelsestraat vuijt den groten acker mit een zijde neffens Tijs den Jongelinck acker ende dandere zijde Jan Henrick Phillipssen streckende op die *Veltheuvelsche straeten* 1586 CR

Veldheuvelsestraat akker nabij de *Velthoeffsche straet* 1590 HP

Veldheuvelsestraat een stuk akkerland te Deurne neven erf. des coopers en erfe Jan Goessens en van erf. des vercoopers tot de *Velthoeffsche straet* 1590 HP

Veldheuvelsestraat vercocht aan Aert Janssoen van Crijch een stuk akkerland te Deurne neven erf. des coopers en erf. Jan Goessens tot de *Velthoefse straet* toe 1592 HP

Veldheuvelsestraat akker de Coelhoff aan de *Veldheuvelsestraat* 1606 ORA

Veldheuvelsestraat een akker, uitstrekkende van de *Veldheuvelsestraat* tot op de gemeenteweg die voert naar de IJseren Paal 1610 ORA

Met de 'gemeenteweg' zal hier de Groeneweg bedoeld zijn.

Veldheuvelsestraat	Uyt den Groen acker gelegen mit een eijndt op te *Velthoevelse straet*	1621	DC
Veldheuvelsestraat	vuijt den acker mit een sijde beneffens Matijs die jongelinck acker ende andere sijde Jan Hanrick Phillipssen streckende op die *Velthuevelsen straet*	1621	CR
Veldheuvelsestraat	2 percelen akkerland gelegen in het Dorp en aan de *Veldheuvelsestraat*	1629	ORA
Veldheuvelsestraat	vuijt eenen acker geleghen aen de *Veldthouvelsche straete*	1643	CR
Veldheuvelsestraat	Uijt eenen acker gelegen aende *Velthoevelse straete*	1678	CR
Veldheuvelsestraat	een stuk teulland in den gemeijnen acker aen het Hagelcruijs, e.e. de *Velthuevelse straet*, a.e. enen miestwegh. Koopsom 12 gld. 12 st. Last: 2 penn. grondcijns aan de Heer van Deurne, 4 penn. grondcijns aan de Heer van Rieckxtel	1685	ORA
Veldheuvelsestraat	Uijt eenen acker gelegen aen den *Velthoevelsche straete*, A.F. de Velthoevelsche straet	1754	CR
Veldheuvelsestraat	Identiek aan Peelstraat. (*Zie aldaar*)		
VELDJES	de Korte *Veldjes*	1832	OAD
Veldjes	De *Veldjes*	1865	KD
Veldjes	De *Veldjes*	1890	ND
Veldjes	E 650	1832	KD
Veldjes	zuidrand Breemortelweg, 250 westelijk van Berktweg	2010	KD
Veldjes	HGA E-1		
VELGER	een stuk erfs gelegen op de *Velger*, begrensd (...) aan een einde de Stappenpat en het andere einde aan de straat	1568	ORA

Oorspronkelijk betekende -valg- 'omgeploegd, gebraakt land', later gewoon 'akker'.

VEN, GROOT-	De gronden boven den Heerendijk, (2 a 3 honderd lopense inculte gronden in het Riet) mogen uitgegeven en verkocht worden. Zo ook een partij inculte gronden ter plaatse o.a. te Liessel aan het *groot Ven*. Verder ter plaatse waar de vergadering het geschikt vindt	1801	OAD
Ven, groot-	G 1152 (restant)	1832	KD
Ven, groot-	aan de zuidrand van de Galgenbergweg, 400 m. westelijk van Loon	2010	KD
Ven, groot-	HGA G-4		
VEN, KWADE	Item niemant en sal heij meijen of vlaggen op de schaven van wijlen Vreijcken leege huijs tot den *Quaede Vennen* op den breucke van XXXVI stuijvers	1665	CD
Ven, kwade	Item niemand en sal heij meijen of vlaggen op des Schauwe van wijlen Verijcken Leeghuijs tot den *Quade Venne* op den breuk van XXXVI stuijvers	1712	CD

Gezien de bewoordingen -schaven- en -schauwe- voor kennelijk hetzelfde toponiem in het Diepenbroek zal gezocht moeten worden bij Schouw (Zeilberg). (*Zie aldaar*) Een -Quad Ven- is daar niet bekend. Het woord -quade- hoeft ook hier niet -slecht- te betekenen. Het kan ook een aanwijzing zijn voor moerassig land, bij een ven in het Diepenbroek een te verwachten omstandigheid.

VENAKKER (Haageind)	Nog uit een akker land geheten den *Venacker*	1506	HP
Venakker	vuyt den *Venecker*	1539	ORA
Venakker	het dorde gedeelt in een stuck lants, genaempt den *Venecker*, gel. achter die kercke	1544	ORA
Venakker	Engel Roijmans, gehuwd met Willemen Verbeersdonk, verkoopt haar broer Claes haar 1/3 e deel in een stuk land genaamd den *venecker*, ook een zelfde deel in het schoelant, idem in het wasland, gelegen aan het haageinde te Deurne	1548	OAD
Venakker	een stuk land genaamd den *venecker* gelegen aan het haageinde	1548	ORA
Venakker	*Venacker* (eigendom van Jacob van Ven van Doeren)	1579	HP
Venakker	een stuk land en goese aan elkaar gelegen en genaamd de *Venecker*	1587	ORA
Venakker	goed te Deurne gelegen, aan een einde de straat die voert naar de *Venecker*, alsmede het ander einde aan de straat	1606	ORA
Venakker	Vuijt eenen acker genaemt den *Venacker* groot ontrent eenen lopensaet, geleghen ontrent de Kerck, U.F. Ottho de Vissere, A.F. den gemeijnen weg	1643	CR
Venakker	Item uijt eenen acker genaemt den *Venacker*, U. F. Ottho de Visscher, A. F. den gemeijnen wech	1678	CR

Venakker	uit eenen acker genaemt den *Venacker* groot ontrent 6 lopensat met een groesvelt daeraen gelegen, U. L. een stege	1678	CR
Venakker	Hendrick Verporte, inwoner van Gemert, als lasthebber van de kinderen en erfgenamen van Ottho de Visschere, heeft uit de hand verkocht aan Hendrick Willems, wonende te Deurne, een stuk teul- en akkerland in het gehucht genaamd den *Venacker*, a.e. een miestwegh	1686	ORA
Venakker	een stuk teul- en akkerland in de *Venacker*, a.e. de gemeijnen wegh	1687	ORA
Venakker	een stuk akkerland, gelegen ter paatse genaamd den *Venacker*, a.z. de kinderen en erfgen. van Ottho de Visschere, a. e. de Mistwegh	1691	ORA
Venakker	item den *Venacker*	1751	ORA
Venakker	Item uijt een acker genaamt den *venacker* ontrent de kerck, A.F. den gemeijnen wegh	1754	CR
Venakker	Uijt eenen acker genaamt Den *Venacker* met een groesvelt daer aen gelegen, U. L. een steege	1754	CR
Venakker	een akker genaamd den *Venacker*, gel. alhier ter plaatse in 't Haageijnd e.z. Nicolaas de Jong, a.z. de gemeene weg, maatboek nr 304	1758	ORA
Venakker	Item den *Venacker*, maatboek nr 292, 294, 295, gel. in 't Haageijnd	1761	ORA
Venakker/ke	Item den *Venacker*, gelegen als vooren [in 't Haageijnd]; Item het Venackerke, gelegen als vooren [in 't Haageijnd]	1783	ORA
Venakker	Vuijt eenen acker genaemt den Venacker, U.L. een steghe, U.F. de wech Cranenbroeck(en)	1643	CR
Dit is de enige keer dat -Cranenbroeck- genoemd wordt. Het is bovendien een weg			
Venakker	waarschijnlijk C 637 e.o. Dat ligt achter de kerk, heeft aan de oostzijde ("uno latere") een steeg, die ook een mestweg kan zijn geweest en aan de noordzijde ("uno fine") een weg. Dat betekent dat de weg aan de noordkant toen Cranenbroeck zou hebben geheten (nu de Kruisstraat). In de bocht van Kruisstraat naar Haageind lag de herberg "De Verkeerde Weerelt", eigendom van Otto de Visschere.		
Venakker	waarschijnlijk C 637 e.o.	1832	KD
Venakker	zuidzijde Kruisstraat tussen Pastoor Roespark en Visser	2010	KD
Venakker	HGA C-4		
VENAKKER (Wolfsberg)	een stuk land gelegen in de *Venecker* op de Wolfsberg, gelegen naast Hendrik IJsbouts [E 180], de andere zijde Willem Gerarts [E 176], een einde de weg en het andere eind de gemeenteweg	1607	ORA
Venakker	een akker gelegen omtrent het *Venecker* bij de Wolfsberg	1612	ORA
Venakker	item eenen ecker genaempt den Venecker EZ Wilbert Hanrix voors. AZ de erffgenaeme van Jan Teuwens tot Doeren	1630	MD
Venakker	den *venacker* [bij Heesacker, Cemken, Reeckacker, Cleijnen Vloijacker, tussen Honsbosacker en Paersacker, bij Durencoop en Hoff van het Aengelagh]	1663	VD
Venakker	Venacker maatboek nr 300	1757	ORA
Venakker	E 177-179	1832	ORA
Venakker	iets oostelijk van Wolfsberg	2010	KD
Venakker	HGA E-1		
VENAKKER (Liessel)	een lopense land in den *Venacker* aent Garstlant	1580	NP
VENBEEMD (Kerkeind)	Item nog den 4e opper in anderhalve zille hooiwas, gelegen alhier in de Venbeemd	1575	ORA
VENDELING	al zijn hooiwas in de *Vendeling* te Liessel	1633	ORA
VENRAYS PAD	Van Vonderven naar Vossenholen en verder		
VERAKKER	*zie: Varakker*		
VEREIKEN	uit het goed geheten *Vereycken*	1541	HP

verlaat

Een verlaat bij een molen is gewoonlijk een ontwateringsssluis, noodzakelijk om het water -dat voor de aandrijving van het molenrad moest worden opgestuwd- bij flinke regenval te kunnen lozen. De verlaat lag dus altijd stroomopwaarts van de watermolen en gaf verbinding met de beek voorbij de watermolen, in het Deurnese geval via de gracht van het Klein Kasteel. Het verkeerd gebruik van deze sluis leidde in het voorjaar van 1998 tot een geweldige overstroming rond en stroomopwaarts van het Klein Kasteel.

VERLAAT	zeker stuck groes land gelegen achter het Ouut casteel ontrent het *verlaet*	1695	ORA
Verlaat	stuk groesland achter het *verlaet* aen de watermuelen	1701	VD
Verlaat	stuck groes agter het *verlaet* aan de watermolen	1701	VD
VERSTE	uit een huis en hof te Deurne ts geh. aen die *Versste* neven erfe der kn. Verhagen en erfe Jan Bruysten, e.e. gemeyn kerckpatt, [wrsch Vreekwijk]	1543	OAD
VIEMORTEL	een stucksken lands op den *Viemortel* gheleghen	1481	CD
VIERKANT VELD	een stuk teul- en akkerland gelegen in den gemeijnen acker, gemeenlijk genaamd het *Vierkant* velt, a.e. den gemeijnen mistwegh	1687	ORA
VIJLCAS	ex domo et orto dicta de *Wijlcas* cum 4or lopinsatis terre vel tertier erffen op Vreck	1621	CR
Vijlcas	vuijt huijs hoff ende 2 1/2 lopensaeten landts geleghen te Vreeckwijck genaemt de *Vylcas*, U.F. de gemeijnstraete	1643	CR
Vijlcas	huysinge de *Vijlcas*	1646	ORA
Vijlcas	huys de *Veijlcas*	1654	ORA
Vijlcas	Uijt huijs hoff ende 20 loopensat lants te Vreeck genaemt de *Vijlcas*	1678	CR
Vijlcas	Een seecker halft huijs genaemt de *Vuijlcas*, huis met lant voor 120 gulden met groes daer bij gelegen 3L ter plaatse geheten tot Vreckwijck genaamd de Rull	1708	ORA
Vijlcas	Uijt huijs hoff en 20 loopensats lants te Vreeck genaemt de *Vijlcas*, U. F. de gemeijn straet	1754	CR

Mogelijk te lezen als -*Uyl*cas-. Vgl.:" een stuck lants, gel. inde *Ul*kenscamp" en ".. stuck lants, gel. inde *Vijl*kenscamp tot Vlierden", beide ORA 1544 en "...zoals dit perceel gelegen is in de *Ul*encamp" ORA 1583, en "...een akker gelegen te Vlierden en genaamd de *Wuijl*kers camp" ORA 1617, en: "...lant genaamd den *Uijlenk*amp onder Vlierden" ORA 1713.

Jellinghaus noemt het element ‘ol, ul’ waarvan hij de betekenis omschrijft als ‘vochtig, modderig’. Zo zijn er meerdere beken geheten Uhle, die uit broekgrond ontspringen. (TerLaak,58) Bij de Rul zou dat goed passen. Het element -cas- blijft hoe dan ook onverklaarbaar.

Vijlcas	E 745, 747	1832	KD
Vijlcas	Kruising Breemortelweg/Liesselseweg	2010	KD
Vijlcas	HGA E-2		
Vijtkenskamp (?)	wt stuck lants, gel. inde Vijtkenscamp	1543	ORA
VIJVER (Lubrugge)	de *vivario* dicto lubrugghe	1340	HC
Vijver	de *vivario* dicto lewbrugghe	1340	HC
Vijver	de *vivario* in luybroec	1340	HC
Vijver	de *vivario* dicto Lubruggen	1448	CR
Vijver	*vijver* lubrugge	1494	FS
Vijver, Elschots-	de *vivario* ten elscot	1340	HC
Vijver, Elschots-	de *vivario* de elscot	1418	HC
Vijver, Elschots-	de *vivario* te Elscot quondam propositi de Wassenberch	1448	CR

Is identiek aan Elschotsweijer. (*Zie aldaar*)

Vijver	Gevart Hendric van Doerne krijgt van Jonker Wessel van Boetzelaer, Heer van Doerne, 2 *vijvers* bij de wintmolen van Doerne	1483	BP

VINKENBROEK (Moostdijk)	gheen kerckeynde dat *vinckenbroeck*	1450	HC
Vinkenbroek	de uno bonario et quarta parte unius bonarij vutfangs recepto de communitate de Doirnen anno LXVIII sitis ad locum dictum Moesdijck dictus dye *Vincken-broick*	1499	HC
Vinkenbroek	de uno bonario et quarta parte unius bonarij uijtfanck de communitate de Doirne anno LXVIII sitis ad locum dictum Moesdijck dictis dat *Vinckenbroeck*	1551	CE
Vinkenbroek	een stuk veld op het *Vinckenbroek*, gelegen in de Bollenbeemd	1607	ORA
Vinkenbroek	sitis ad locum dictum Moesdijck dictis dat *Vinckenbroeck*	1638	HC
Vinkenbroek	een stuk erf van de gemeijnte op den Mosdijck genaamd het *Vinckenbroeck*	1691	ORA
Vinkenbroek	Stuk erfs aan het *Vinkenbroek*	1693	ARK
Vinkenbroek	een huijsingen int *Vincken Broeck*.	1699	ORA
Vinkenbroek	een heijtagtig veld genaamt het Boscheeuwsel en *Vinkenbroek* geleegen alhier ter plaatze genaamt den Moosdijk	1782	ORA
Vinkenbroek	I 434-490	1832	KD
Vinkenbroek	rond het huidige Vibkenbroek	2010	KD
Vinkenbroek	HGA I 2		

VISGEWEER	Een *visgeweer* in die Aa bij een stuk beempt die Weest	1429	BP
	voer Peteren ende Lauwrens kynderen Marcelis *Viscers*	1400	RAB
	Thonis Hermans voir Lauwr. *Viscers*	1400	RAB
	Maria dochtere Lauwreynsen Marcelis *Vischers*	1400	RAB
	Wijnrick die *Visscher*	1404	BP
	Art en Jacob zoons wijlen Wijnrick die *Visscher* van Luik	1412	BP
	Aert en Jacob zoons van wijlen Wijnric die *Visscher* van Ludick en Luijgart	1428	BP
	Claes vander Lavoer, man van Jenneke dochter Wijnrick *Visscher*	1429	BP
	Wrens die *Vischer*	1493	HP
	Joost Laureyns *Visschers*	1538	ORA
	Joesten die *Vischer*	1538	ORA
	Mechtelt weduwe Jans *Visschers*	1539	ORA
	Joest die *Visscher*	1540	ORA
VISSER	omtrent de Kerck	1671	BAM
Visser	huijske hof en aangelagh genaamd het *Visschke* 1L omtrent de kerk	1689	ORA
Visser	om en nabij de Kerk	1689	BAM
Visser	huys hoff en aengelagh aen kerck van Deurne genaemt het *Visserken*	1701	VD
Visser	huis, hof en aangelag, genaamd het *Visserken*	1749	BAM
Visser	akker het *Visserken*	1749	BAM
Visser	Kerkeind	1749	BAM
Visser	de *Visser*, Rijtven, de Raakseloop, de Beukels	1832	OAD
Visser	C 669	1832	BAM
Visser	de huidige Visser; C 669 lag meteen naast Beekman & Beekman	2000	KD
Visser	HGA C-4		

VISWATER (bij Loon)	Item sal den voors zegde Heere van Leefdaal, Sijnen erven ende nakomelingen hebben en behouden het water, genoemt het Meer, gelegen ontrent de Donschot, tot een *viswater*	1656	CD
Viswater	bouw- en weiland het *Viswater* (G 1148)	1865	ND
Viswater	G 1141-1151 + het ven 1152, restant van het veel grotere ven	1832	KD
Viswater	gebied tussen Liesselseweg, Lariksweg en Galgenbergweg	2010	KD
Viswater	HGA G-4		

VISWEIJER	den visweijer	1663	VD
Visweijer	Vischweijer G 563	1872	ND
Visweijer	westhoek van kruising Tramweg-Blokhuisweg	2010	KD
Visweijer	HGA G-2		

VLAAS (Moostdijk)	een parceel groes genaamd de *Vlaas*	1808	ORA
VLAAS, KETEL- (Liessel)	een partij inculte gronden ter plaatse o.a. de *Keetelvlaas*	1801	OAD
VLAAS, LEUNENS -	Willem en Lambert van Rijt, beiden wonend alhier, gaan een minnelijke en wettelijke erfscheiding en -deling aan van alle vaste goederen te Liessel o.a. land in de *Leunens Vlaas* nrs 598 en 599	1809	ORA
VLAAS, RODE/ROOT?	een stuk groesland, zijnde Nieuwe Erve, gel. te Liessel in de Leemskuijlen, e.z. de *Roodvlaas* en Cornelis Hikspoor, a,z, de gemeente, e.e. de gemeente a.e. de gemeene straat	1761	ORA
VLAS	Aert Colen heeft bekent verpacht te hebben ende all noch verpacht Gherit Loyen die helft vander groten thienden inden *Vlass*	1538	ORA
VLASENBEEMD	item die helft van eenen beempde gel. inden *Vlasenbeempt* [Liessel]	1547	ORA
VLASKLOOTJE	dat *vlascloetken*	1478	HP
VLASLAND	noch enen ecker geheyten het *Vlaslant*, gel. tot Vreeckwijck omtrent den Mauwerts	1502	ORA
Vlasland	Den dries bij het huis gelegen met het *vlasland*	1566	ORA
VLASMANSBEEMD	de helft van een stuck beempts, gen. den *Vlasmansbeempt* [Liessel]	1544	ORA
VLEENSDIJK	Nog een akker, gelegen aan de Vleens Dijck, naast de erfgenamen van Eijmbert van Loon, de andere zijde met een einde naast Gerard Gielis Conincx, uitstrekkende tot op de *Vleens Dijck*	1608	ORA
Verbastering van Vlemminxdijk?			
VLEMMINGVELDJE	het *Vlemmingveldje*	1899	ND
Vlemmingveldje	E 684	1832	KD
Vlemmingveldje	Zonnewende halverwege Liesselseweg-Berkt	2010	KD
Vlemmingveldje	HGA E-2		
VLEMMINXDIJK (Liessel)	akker aan den *Vleemincxdijk*	1590	HP
Vlemmink	een huis met al zijn toebehoren, staande en gelegen te Liessel aan de *Vleminck*	1592	ORA
Vlemminxdijk	een akker gelegen aan de *Vlemingsdijck*	1624	ORA
Vlemminxdijk	een mierder ecker gelegen aen den *vlemmincdijck*	1634	ORA
Vlemminxdijk	die hoffstadt metten huyse ende schop metten erffenisse daer aen gelegen groot ontrent drie loopense en een copse metten bongaert ende ongetegende boomen daer op staende, a.f. de gemeyne straet gelijck voors: Item drie loopense lans enne een copse geleghen aen den dijck, a.f. den *vlemminghdijck*	1634	ORA
Vlemminxdijk	den *vlemmincxdijk*	1663	VD
VLIER (Kerkeind)	een stuk land, gelegen in de *Vlier* te Deurne, begrensd aan een zijde naast Jan Frerijcx, aan de andere zijde naast de Heer van Deurne en het einde naast de Keijsersstraat	1570	ORA
VLIERAKKER (Liessel)	uijt den *Vlieracker*	1659	KM
Vlierakker	den *Flieracker*	1663	VD
Vlierakker	den *Flieracker* maatboek nr 1153, gel. te Liessel	1763	ORA
Vlierakker	G 517, 518, 521	1869	ND
Vlierakker	G 514-521	1832	KD
Vlierakker	ter hoogte van Hazelaar-Meidoorn	2010	KD

Vlierakker	HGA G-2		
VLIERBOS	een stuc lants geleghen aent Hagelcruys genaemt den Vlierbosch	1518	ORA
Vlierbos	Item noch eenen ecker houdende omtrent vierdehalff lopensche, den *Vlierbosch* genaampt, gelegen in de Vreijckwijckse ecker metten eenre zijden neven erffenis Gheert Vorsters, d'ander zijde die [camp], d'een eijnde Willem Pegs, d'ander eijnde die gemeijnen straet als hij seijde	1535	ORA
Vlierbos	van een stuck lants geheeten *Vliederbosch*	1551	CE
VLIERDENSTRAAT	uijt sijn huijs in de *Vlierdestraet*	1659	RGG
VLIERDENSE DIJK	den *Vlierdensendijk*	1832	OAD
VLIET	ende alsoo voirt den gerechte *Vliet* nederwaerts totter thijns voirt achter Liessel gelegen ende vandaer den gerechte Vliet nederwaerts totter daertoe	1465	VPF
Vliet	vandaer (St. Willibrordusput) tot een hoevel off cleijne berch daeraff ter springht een waetere geheijten die *Vliet*	1465	VPF
Vliet	ende alsoo voort nederwaerts den gerechten *Vliet* totten scherpe Hetraeck	1465	VPF
Vliet	de *vliedt* ende oude bane, hun beider streckende tot Asten	1639	CD
Vliet	eene hoeffve genoempt den Heytrack, omtrent welcke hoeffve sijn gelegen twee plaetsen, d'eene genoempt de *Vliedt* mette wey, hey ende groessvelden, ende d'andere d'Oude Baene, beyde van de voorseyde hoeve hun streckende werts Asten, welcke voorseyde Vliet Astenwaerts gelegen totte voorseyde Oude Baene toe	1640	CD
Vliet	waterloop van een heuvel westelijhk van de Willibrordusput naar Liessel en verder als Astense Aa naar Vlierden	1832	KD
Vliet	Astense Aa	2010	KD
Vliet	HGA G-3, H-6, I-1 en I 2		
VLIJNS	zoals dit perceel gelegen is en genaamd den *Vlijns*	1592	ORA
	zie: Vleens?		

vloed

Met een -vloed- kon zowel een waterloop als een stuk land bedoeld worden waar water werd opgestuwd voor het rad van de watermolen. Deze laatste vloed lag dus altijd stroomopwaarts van de molen. Er was een vloed geweest bij de eerste wateroliemolen aan de Kerkeindseweg bij het Blokhuis. Daaraan ontleende het goed Ter Vloed zijn naam , nezit van de oudst bekende Van Doernes. Het land dat daarvoor onder water gezet kon worden heette tot in de 19e eeuw de Vloeiakker (*zie aldaar*). Na de verhuizing van de watermolen naar het Haageind rond 1400 werd daar een nieuwe vloed gecreëerd.

Vloed in de betekenis van waterloop komen we in de oudste vermeldingen vaak tegen als -fluvio-

VLOED (Molenhof)	in der *vloet* bij de schaut	1448	FS
Vloed	Jan van Erpe van een chijns van 15 oude schilde uit het goet ten Molenhof in de parochie van Doerne ter plaatse geheten in der *Vloet* bij die Schaut	1449	BP
Vloed	7/8 deel in 2/3 deel van 2 bunders beemd in die *Vloet*	1449	BP
Vloed	Het goet ten Molenhof gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse geheten in de *Vloet*, naast die plaats geheten die Schout	1473	BP
Vloed	chijn uit het goet ten Molenhof in den *Vloet* bij die Schouw	1473	BP
Vloeiakker (Molenhof)	den *vloyacker*	1663	VD
	Deze vloeiakker kan alleen maar identiek zijn met de Vloed bij de Molenhof.		
Vloed	de Vloed bij de Molenhof (C 12-38) en dan als vloed voor de voormalige molen bij de Molenhof	1832	KD
Vloed	zuidrand Kaweise Loop, meteen oostelijk van de weg Molenhof	2010	KD
	Daar er bij de Molenhof steeds sprake is van -<u>in</u> de vloed- en van een beemd -<u>in</u> de vloet-, kan hier alleen sprake zijn van een molenvloed. Dat wijst op het bestaan van een eerdere molen.		
Vloed	C 12-39	1832	KD
Vloed	zuidrand van de Kaweise Loop, meteen oostelijk van de weg Molenhof	2010	KD
Vloed	HGA C-1		

VLOED (Deurne)	ter stede geheiten over die *vloet*	1425	HP
Vloed	Heere ende mr. Anthonis Roijmans priester ende pastoor deser heerlijckheijt ende parochie van D. heeft erffelicken getransporteert Aert soone Hendrick Jan Jacobs sijnen gerechte neve, alsulcke stuck ackerlants en seekere stuck weij genoemt de *Vloet* gelegen aenden Wolffsberg omtrent de watermoelen, als hij vercregen heeft tegen Heere Hendrik van Doerne	1640	ORA
Vloed	beginnende aan de *Vloet* ende streckende mede neffens den Baanschen loop Rooywaarts op	1656	CD
Vloed	groeslant genaempt de *Vloet*	1656	MD
Vloed	Verheff van eenen beempt genampt de Vloet gelegen tot Duerne. Leenbancke gespannen door den heere gecommitteerde vanden heere stadthouder des leenhoffs van Cranendoncq, present Willem van den Hurk, Hendrick van den Br[iek], Sijmon van Luijtelaer en Francois van Dooren leenmannen, desen tweeden meij 1712. Compareerde ten dage voors. de heer Johan de Cassemaior drossaert de heerlijckheijt van Deurne, den welcke uijt kragt van procuratie op hem gepasseert ende verleden bij den hooch edele gebooren heere Johan gebooren Baron van Leeffdael heere der grontheerlijckheijden van Deurne ende Liessel enz, voor den notaris Pero de Cassemajor ende seeckere getuijgen binnen de stadt sHertogenbos residerende den 27 april 1712 alhier verthoont ende gebleecken, versoeckt inden naem ende van wegen als boven, te leen te mogen ontfangen ende verhellen, seeckeren beempt genampt de *Vloet* gelegen binnen de heerlijckheijt Deurne ende ter plaetse boven den water moolen groot ontrent de negen loopsat[laten] nochtans soo groot ende cleijn den selven ter plaetse vs. gelegen is, neffens erve deen sijde de reviere de A, dander sijde en deen eijnde den vs. ho: ed: welgebooren heere van Duerne, dander eijnde de erffgenamen van [Harcken] dochtere Aert Hendricx cum suis, soo ende inder wegen t selve ... [heve] is opgedragen voor dese leenhove, waer op naer mannen van leen, den voorn: comparant in sijne gemelte qualiteijt is beleent, doende hulde ende ...schap mitsgaders eedt van ... ende trouwe. Actum et coram ijsdem ut supra betaelende vor hergewaijde alsoo noch eens most werde vergeven - 20 gl.	1712	LC

Hier is het land stroomopwaarts van de nog bestaande watermolen aan het Haageind bedoeld.

VLOED (Liessel)	de campo dicto over die *vloet*	1418	HC
Vloed	ex dome et hereditate suo aen die *Vloet* quondam Henrici filius Daniel	1447	CR
Vloed	Johannes et Michael Reijnen quondam Henrici Daniel ex hereditate sita aen die *Vloet* quondam Henrici predicti	1447	CR
Vloed	Henrici filius Joannis filius Heijm Daniel de Vlierde ex parte paria ex hereditate sita aen die *Vloet*	1447	CR
Vloed	de Campo dicto over die *Vloet* pariter	1448	CR
Vloed	2 bunder beemd in die *vloet*	1450	FS
Vloed	de campo dicto over die *Vloet*	1499	HC
Vloed	de Campo dicto over die *Vloet*	1551	CE
Vloed	de hereditate relicte et liberorum Henrici de *Fluvio* de Haseldonck de campo dicto over die *Vloet*	1551	CE
Vloed	een beemdje genaamd die *Vloet*	1560	NP
Vloed	een akker genaamd de *Vloet* gelegen te Liessel	1610	ORA
Vloed	hooibeemd in de *Vloyt*	1617	ORA
Vloed	Joffrouw Anthonetta van Assendelft weduwe voors.Joncker Evert van Dorne heer tot Liessel ex hereditate penes *Vloet* uit hare molen	1621	CR
Vloed	Ex hereditate penes *Vloet*	1643	CR
Vloed	Ex hereditate penes *vloet*	1678	CR
Vloed	Ex hereditate penes Vloet	1754	CR

Hier is met -vloed- duidelijk de Astense Aa bedoeld. *Zie: Vliet*

Ter Vloed

Dit goed behoort tot de oudst bekende bezittingen van de Van Doernes. Ze noemden zich er ook dikwijls naar,

soms gelatiniseerd tot -de Fluvio- (van Der Vloet)

VLOED, TER	de bonis Elisabeth *de Fluvio* quondam hereditate de Vloet	1381	CR
Hier betaalt Elisabeth van der Vloet (landgoed) cijns over een perceel De Vloet (vloeiakker)			
Vloed, Ter	Gevard en Willem zoons van wijlen Willem van Doerne zoon van wijlen heer Gevard van Doerne, ridder, en Vrouwe Margriet, in 1383 in het bezit van het goed aan het Haghe eynde en van een derde deel in de hoeven *Ter Vloet* en Ter Brake	1383	BP
Hieruit blijkt dat de overleden Willem van Doerne al ca. 1350 of eerder Ter Vloet bezat.			
Vloed, Ter	bona *ter Vloet*	1384	BP
Gevard en Willem (priester) * ca. 1365; Gevard 1342 of eerder;			
Vloed, Ter	*ter vloet*	1387	FS
Vloed, Ter	Jan van der Vloet zoon van wijlen heer Ghevard van Doerne, ridder, en zijn zuster Catharina, weduwe van Willem van Bruheze, verkopen het goed *ter Vloedt* aan Ghevard en Arnt zoons van Wijle Willem van Doerne, heer Willem hun broeder, pastoor van Woensel en Roelof van Dinther, man van Margriet hun zuster (12 maart)	1390	BP
Vloed, Ter	Ghevard en Arnd zoons van wijlen Willem zoon van wijlen heer Ghevard van Doerne, riddder, verkopen aan Jan van Bruheze het goed *ter Vloet* (25 juni)	1390	BP
Vloed, Ter	de hoeve *ter Vloet*: Jan van Bruheze en zoon Jan	1414	BP
Godert Arts soen was van Bruheze ende Godert end Jan, gebruederen, Jans Goderts soens sonen van Bruheze		1415	HP
Vloed, Ter	En uit hoeve van Jan voornoemd is Jan van Bruheze *ter Vloets* in Doerne land daaraan gelegen. Die kocht Willem van Beke zoon wijlen Goijart van Jan van Bruheze en Jan zijn zoon.	1420	BP
Vloed, Ter	Godefridus dictus Karper emit erga Domini Johannes de Berlaer, Dominus de Helmont, XVI vasa siliginis hereditate (eig. 'hereditaria) solvendi in festo Purificatione Beatae Mariae Virginis, de quibus vasa predicti idem Godefridus habet litteras. Dominus de Helmont predicti suo sigillo sigillavit (etcetera). Salv.. (=Solvit') inde Domino de Helmont suo relevatio et (=in') sua curia quondam dicit Chouden Hoven (....') erunt. Anno millesimo CCCCmo (= quatorcentesimo) secundo, mensi februarii, die Valentini quit.... et habet litterae. De antiqua Mola *ter Vloet* solventur de predicti XVI vasi uno modius siliginis. Et Godefridus filius Lamberti Mutsarts solvit inde IIIIor (= quator) vasa ex agro retro ortus suum.	1421	DC
Vloed, Ter	uit een hofstad genaamd *ter Vluet* gelegen in de parochie Deurne	1421	BP
Vloed, Ter	Het goet *Ter Vluet* van wijlen heer Gevard van Doerne, ridder, met de gebouwen, de visserije van de gemene brug tot het hage eynde en hoger op tot in de Peel, en de watermolen zijn gepacht door Jan van Bruheze	1422	BP
Vloed, Ter	tguet *ter vluet*	1424	FS
Vloed, Ter	Gevard van Doerne en zijn broer heer Willem van Doerne bezaten een windmolen en het goet *ter Vloet*.	1436	BP
Vloed, Ter	Jan van der Heze gen. van den Heijtrack gelooft als principaal Jan van Gerwen zn. Dirix van Gerwen 40 gulden peters (uit de) Moelen van Doerne (bij) 't goed *ter Vloet*	1438	OAH
Vloed, Ter	Goijart van Ghemert gemachtigd door Jan van Bruheze wil verhuren voor 4 jaar vanaf Pasen aan Willem Daniel Noij van Doerne, de woning *ter Vloet* van Jan van Bruheze, behoudens voor Jan van Bruheze 't Blochuijs met 2 kleine hoven.	1439	BP
Blokhuis	tblochuys en 2 kleine hoeven	1442	FS
Met de bouw van het Blokhuis in Liessel werd pas in 1516 begonnen. Een voorganger heeft er vanaf 1509 gelegen. Het Blokhuis in Leensel kreeg altijd de vermelding 'Leensel' erbij.			
Vloed ,Ter	in de goede *ter vloet*	1440	DNB
Spierinxgoed	eenen beempt groot omtr. een bunder, gelegen metter eender zijden aen die Aa ende metten andere zijden aen die Keyserstrate, metten eenen eynde aen Sperincx goeden ende metten andere eynde aen eenen beempt den kinderen des voirs. wijlen Geveraerts van Doerne toebehoirende	1441	RAB
Vloed, Ter	de antiqua mola *ter Vloet* solvintur de predictus 16 vasis unus modidos		

	siliginis	1447	DC
Vloed, Ter	Gevart van Doerne bezat 't goed *ter Vloet*	1447	BP
Vloed, Ter	het goed *ter Vloet*	1452	BP
Vloed, Ter	Gevart en Willem, zoons van wijlen Willem van Doerne zoon van wijlen Gevart van Doerne en Margriet, bezaten 1/3 deel van 2 hoeven genaamd *te Vluet* en ter Brake, en de hoeve die Hogheijnde met visserij en windmolen, van Gevart en Willem voornoemd	1454	BP
Vloed, Ter	(Jonkvr. Adriana weduwe van Daniel van Roesmont, en haar kinderen Daniel) Ghijsbert Gevart van Doerne bezat het goed *ter Vloet* en zijn broer Everart	1455	BP
De Vloet	Jan heer van Doerne heeft opgedragen aan heer IJewaan die Mol ridder, een huis met zijn grachten en 2 watermolens met de stroom die Vloet. In zo ver dat alles te leen hangt van de heren van Craendonc. Jan kan alles lossen binnen 2 jaar met 700 rijns gulden	1455	BP
Oude Goed	het oude Goet ten behoeven Katharina dochter van wijlen Hendrik vander Beke non van het klooster van Binderen	1458	BP
Vloed, Ter	Dirk Jans van Bruheze, bezit de hoeve 't goed *ter Vloet*	1464	BP
Vloed, Ter	Dirk Jans van Bruheze bezit de hoeve *ter Vloet*	1470	BP
Vloed, Ter	Dirk Jan van Bruheze bezit die hoeve *ter Vloet*, en een woninge met hofstad achter de hoeve. Dirk Jan van Bruheze bezit de hoeve des oude Goet, achter zijn woning en hofstad. Dirk Jans van Bruheze bezit de hoeve tot Ghenen Berghe, en de windmolen van Doerne	1471	BP
Vloed, Ter	t.b.v. Willem zoon van Jan Willem van Zonne en t.b.v. de heer Johannes de Bever zoon van Jan die Bever erfpacht uit de hoeve *ter Vloet* en het goed genaamd dat nuwen goet beide onder Deurne gelegen en t.b.v. Rodolphus die Bever de hoeve tot ghenen berghe ook te Deurne	1471	VBP
Vloed, Ter	Dirk van Bruheze bezit de hoeve *ter Vloet* en de windmolen	1472	BP
Vloed, Ter	Dirk van Bruheze, bezit die hoeve *ter Vloet*, en die hoeve des Oude Goet, en op Ghenes Bergh	1474	BP
Vloed, Ter	Dirk Janss van Bruheze bezit de hoeven *ter Vloet*	1475	BP
Vloed, Ter	Dirk van Bruheze bezit 3 hoeven *te Vloet*, en het Oude Goet, en op Ghenen Berck	1476	BP
Vloed, Ter	een hoeve vroeger van Willem Heijnen *ter Vloet*	1477	BP
Vloed, Ter	Dirck Jans van Bruheze, huijs *ter Vloet* en die hoeve *ter Vloet*	1482	BP
Vloed, Ter	Willem Heijnen bezat vroeger een hoeve *ter Vloet*	1482	BP
Vloed, Ter	Dirk Jan van Bruheze bezitter van de hoeve *ter Vloet*	1483	BP
Vloed, Ter	Jacob vander Eijnde, die gerechtelijk gekocht heeft de hoeve *ter Vloet* en Aert des ouden goet van wijlen Jan van Bruheze	1486	BP
Vloed, Ter	Jacob van de Eijnde die opgedragen had aan Willem Jans van Gerwen een hoeve *die Vloet* van Jan van Bruheze en de hoeve des oude Goet van Jan van Bruheze. Jonkvr. Margriet, weduwe van Dirk Jans van Bruheze en haar kinderen Hendrik, Jan en Sophia doen ten behoeve van Willem Jans van Gerwen afstand van die hoeve *die Vloet* en het oude Goet	1487	BP
Brake, Ter	Willem van Gerwen zoon wijlen Jan heeft erflijk verkocht aan Elisabet weduwe van Dirck zoon wijlen Hendrik Pelgroms. Een erfpacht van 4 mud rogge Bosche maat te betalen Maria Lichtmisse dag, in de Den Bosch te leveren. Van uit een huis en een stuk land van/bij Willems hoeve ter Braken, alias *de Vloet*, de hoeve des oude Goet daaraan gelegen in de gemeentegrond van Dorne	1490	BP
Vloed, Ter	de hoeve Ter Braken, de hoeve *Ter Vloet*, de hoeve des oude Goet van Willem Jans van Gerwen	1490	BP
Vloed, Ter	Aert Matijs Houthoecx heeft opgedragen aan den secretaris ten behoeven van Jan van Doerne, kanunnik in Luik, den chijns van *den Vloet* of van Bruheze	1494	BP
Vloed, Ter	't goet *ter Vloet* was vroeger van Jan van Bruheze, daarna van zijn zoon Dirck van Bruheze, in 1495 van Willem van Gerwen	1495	BP
Vloed, Ter	Jan Heijnen bezit de windmolen; 't goet *ter Vloet* van Dirck Jan van Bruheze later van Jan Heijn	1498	BP
Brake, ter	de gehele hoeve Ter Braeck verkocht door de kinderen wijlen Servaas Silvester Schenckels aan de Deurnese molenaar Dirck Antonis Aertsen	1588	BAK

Spierinxgoed	*Ter Vloet*	1626	BAK
Vloed, Ter	Pauwels Willem Diercx verkoopt aan Jonker Johan van Grevenbroeck, Heer van Mierlo, een huis, schuur, schop en de hierbij behorende landbouwpercelen, allen genoemd hoeve *Ter Vloet*. Door de verkoper verkregen vanwege boedeldeling van wijlen zijn vader en heden door hem in gebruik	1626	ORA
Vloed, Ter	een huis, schuur, schop en de hierbij behorende landbouwpercelen, allen genoemd *Ter Vloet* [verkocht aan Jkr. Johan van Grevenbroeck]	1627	ORA
Vloed, Ter	hoeve *te Vloet* van Jonker Jan van Grevenbroeck	1628	HP
Vloed, Ter	van de reste der landerijen van den hoefve in de naem de gronden *ten Vloet*	1644	ORA
Vloed, Ter	De edele heer Dirck van Greevenbroeck, Heer van Mierlo, verkoopt bij deze via Daniel Janssen van Bree, aan Mechtelt, de weduwe van Antonius Coolen, een huis, hof en bijbehorende landen in het Kerkeijnd, ter plaatse genaamd het goed *Ter Vloet*	1652	BAK
Vloed, Ter	Ontfanghen van de Heer van Mierlo 1' vath rogge in de sack uijt sijne houve genaempt *de Vloet*	1659	KM
Vloed, Ter	Lowijs Caesteker, drossaard en secretaris, als lasthebber van Rogier baron van Leefdael, verkoopt aan de kinderen en erfgenamen van Jan Janssen Muelendicx en verdere erfgenamen van Matijs Aert Teggers een huis, landerijen en weiden geheten *ter Vloet* gelegen in het gehucht het Kerckeijnt genaamd den Kauwenhoeck, waarop drick Berterums bewoner en gebruiker van is. Koopsom 235 gld.	1690	ORA
Vloed, Ter	het *velt ter vloet*	1701	VD
Brake, Ter	het huis Den Braeck	1703	BAK
Spierinxgoed	eigenaar van de Spieringse hoeve is Jan Flipsen	1753	BAK
Brake, Ter	de oude hoeve De Braeck	1784	BAK
Spierinxgoed	huis, hof en aangelag, van ouds genaamd De Spieringse Hoeve, naast de Keyserstraat en begrensd door de waterlaat [aan perceel C 551 = goed *Ter Vloed* = deel van de Vloeiakker]	1798	BAK
Brake, Ter	oude hoeve = C 796 (nieuwe huis = C 793); Bij de Braeck op den Spieringsakker = C 554	1832	BAK
Spierinxakker	C 554 bij de Braeck	1832	BAK
Spierinxhoeve	C 552	1832	BAK
In 1482 blijkt dat Dirck Jans van Bruheze twee verschillende bezittingen op het oude goed heeft: het Huijs *ter Vloet* en die Hoeve *ter Vloet*.. Dit zal identiek zijn met het in 1439 genoemde *Blochuijs met 2 kleine hoven* van Jan van Bruheze. Dat Blokhuis was de oudste versterkte woning van de Van Doernes voor ze rond 1390 naar het Haageind verhuisden.			
Vloed, Ter	C 551	1832	BAK
Brake, Ter	Kerkeindseweg 5 (C 796) en 2 (C 554)	2010	KD
Spierinxakker	Kerkeindseweg 2	2010	KD
Spierinxgoed	Kerkeindseweg 4	2010	KD
Hoef, de	C 425, 300 m. ten n.o. van Het Burgske	1884	ND
Hoef, de	C 773, 779 en 781, 300 m. ten z.o. van Ter Braeke op De Hoef	1865	ND
Vloed, ter	zuidoosthoek kruising Kerkeindseweg-Vlier	2010	KD
Vloed, Ter	HGA C-4		

VLOEDSTRAAT (Vloeieind)	ter stede geheiten aent vloyende neven die gemeynstraet geheiten die *vloetstraet*	1493	HP
Vloedstraat	aen't Vloieynd neven die gemeynstraet geheiten die *Vloetstraet*	1500	HP
Vloedstraat	uit huis, schuur en hofstede te Deurne-jurisdictie van Vlierden, ts geh. aent Vloyeynd, e.z. gemeynstraet die *Vloetstraet*	1529	HP
Vloeieindse straat	de Brug in de *Vloeijeindsche Straat*	1832	OAD
Vloeieindse straat	de brug in de *Vloeijeindsche straat*	1841	NAD
Vloeieindse straat	waarschijnlijk de straat naar de overgang over de Oude Aa noordwestelijk van F 437	1832	KD
Vloeieindse straat	waarschijnlijk Vloeieindseweg bij de kruising met de Oude Aa	2010	KD
Vloeieindse straat	HGA F-2		

VLOEIAKKER (Molenhof)	*zie: Vloed (Molenhof)*	1663	VD

VLOEIAKKER (Kerkeind)	een akker genaamd *Vloetakker* in Deurne	1377	BP
Vloeiakker	3 buender ackerlant i/d *vloetacker*	1423	LB
Vloeiakker	ex quondam agro terrae dicto die *Vloetacker* (...) sita in parochia de Doerne inter heredit. Joannis de Bruheze ex alio	1436	BP
Vloeiakker	twee mudden erfrogge gaande uytten *vloeiekker*	1436	BP
Vloeiakker	drye bunderen ackerlants gelegen in den *Vloetacker* met beyden zijden aen die erve der erfgenamen wijlen Willems van Gerwen, streckende van der gemeynder straten tot aen derffenisse der voirss. kinderen van Doerne	1441	RAB
Vloeiakker	Daniel Noijen van Doerne verhuurt aan heer IJewaan die Mol ridder, heer van Doerne voor 6 jaar, 2 klampen grote tiend: 1. Bogartvort; 2. *Vloijacker*, rijdende tegen andere klampen	1446	BP
Vloeiakker	Daniel Willem Noijen van Doerne verhuurt voor 1 jaar 2/3 deel van de korentiend van Doerne. namelijk vande Kerckijnde, Hogheacker, die *Vloecker*, den Reeck ende die Heijde	1463	BP
Vloeiakker	thienden in den *Vloeyecker*	1544	ORA
Vloeiakker	Den *Vloeijecker* tot den dries toe. Den dries bij het huis gelegen met het vlasland. Alle de appelbomen, op een boom na die hun vader voor zich zal uitkiezen. Nog een halve perenboom en de elsenbomen in de *Vloeijecker*, met uitzondering van vier bomen. Nog vier roeden erfs aan het einde tegen het Slaetsveld; Vier elsenbomen in de *Vloeijecker*, een appelboom naar keuze en een halve perenboom. Een akker in de Hoefen en nog 3 zille beemd gelegen in de nieuwe beemden, zoals daar de palen gestoken zijn. Nog een dries in de *Vloeijecker*, den hof zoals die daar nu gemaakt is	1566	ORA
Vloeiakker	een stuk land, zoals dit perceel alhier gelegen is in de *Vloeijecker*, begrensd aan een zijde naast de koper, aan de andere zijde naast de Keizersstraat	1574	ORA
Vloeiakker	een stuk land zoals dit perceel gelegen is alhier in de *Vloijecker*	1583	ORA
Vloeiakker	zaailand gelegen in de *Vloeijecker*	1606	ORA
Vloeiakker	stuk land in de *Vloeijecker*	1607	ORA
Vloeiakker	het oude huis, de schaapskooi, bakhuis en varkenskooi en de verdere timmerages, met de wei- en akkerlanden daarbij gelegen in het *Vloeijecker*	1609	ORA
Vloeiakker	land den *Vloyacker*	1611	HP
Vloeiakker	een heideveld waarvan de koper een akker maakt, gelegen in de Vloijecker	1614	ORA
natte heide	groesland genaamd het Heijtvelt, gelegen aan de nieuwe beemde [middenin de Vloeiakker]	1689	ORA
Vloeiakker	stuck teullant genaemt den *Vloijacker*	1631	HP
Vloeiakker	seekere stuc ackerlants met den gerechtigheit gelegen ter plaetse genoempt den *Vloeiacker*	1644	ORA
Vloeiakker	een akker in de *Vloeyecker*	1647	ORA
Vloeiakker	een acker gelegen in den *Vloyecker*	1656	OAD
Vloeiakker	een stuck landts in de *Vloeijacker*	1659	KM
Vloeiakker	zeker huis en aangelag in het Hagheijnt. Idem het half eusel achter het huis naes het Ossenbemten voor hoefts. Idem het Gaerstkemken gelijck den padt neffens Claes Aert Clous. Idem een stuk teulland in den *Vloijacker*	1688	ORA
Vloeiakker	eenvierde deel van een stuk teulland, groot in het geheel 8 lop., gelegen in den *Vloijacker* te midsen vuijtten acker op een vierde paert nae neffens den dries van de wed. Evert Gielens. Koopsom 100 gld. Last: jaarl. 3 van 2 blancken en een duijt aan het chijnsboek van de Heer van Deurne	1688	ORA
Vloeiakker	3 deel van een stuk land genaamd den *Vloijacker*	1688	ORA
Vloeiakker	een stuk teulland, gelegen in den *Vloijacker*, e.e. den Voetpadt, a.e. de Weijstraet	1689	ORA
Vloeiakker	Item een stuk teulland genaamd den Langer Acker gelegen in den *Vloijacker*	1693	ORA
Vloeiakker	den *vloyacker* [bij In 't Neylant]	1701	VD
Vloeiakker, grote	item genaamd de Groten *Vloijacker*	1766	ORA
Vloeiakker, grote	item teulland genaamd den Grote Vloeij	1782	ORA
Vloeiakker	een akker teulland gelegen alhier in het Kerkeijnd ter plaatse genaamd de Vloeij-		

	acker (....), zijnde allodiaal, los, vrij en niet leenroerig	1782	ORA
Vloeiakker	Een klamp grove en smalle tiende genaampt de klamptiende in de Vloeiakker (voorm. Echternachse tiende	1810	ORA
Vloeiakker (ged.)	C 516	1832	BAH
Vloeiakker	In de Vloeijakker, C 531, 535	1889	ND
	Weiland het Vloei aan de Keizerstraat onder Deurne, sectie C nr. 495	1925	ND
	De Vloeiakker strekte zich uit van de Kol en het Nieuw Land tussen de Wey(er)straat en de Keizerstraat tot aan het Haageind. De naam kan ontstaan zijn door de wateroliemolen in de Vlier bij de Kerkeindseweg. Om de molen te kunnen laten draaien was een soort 'stuwmeer' nodig, een molen'vloed', die derhalve altijd stroomopwaarts van de molen lag. Omdat hierdoor vruchtbare grond onder water kwam te staan is de molen hoogstwaarschijnlijk rond 1380 verplaatst naar het Haageind, waardoor de molenvloed oostelijk van het Klein Kasteel kwam te liggen, een toch al minder bruikbaar gebied. De naam 'Vloei'-akker bewaart nog de herinnering aan de oude situatie. Anderzijds werd Een vloeiweide werd geïnundeerd door tijdelijke afdamming van de beek. Overstromingswater met nutriënten werd middels dijken en greppels over het grasland geleid. Deze grond werd in Drente in de 17e eeuw hoger aangeslagen dan niet bevloeide grond. (SP,214) Dat kan ook met een vloeiakker gebeurd zijn.		
Vloeiakker	C 449-606	1832	KD
Vloeiakker	het gebied tussen Rotonde Haageind, Kruisstraat, Zandbosweg, Houtenhoekweg, Bakelseweg, Keizerstraat, Dunantweg en Rotonde Haageind	2010	KD
Vloeiakker	HGA C-4		

VLOEIAKKER, KLEINE (Haageind)	item gebruijckt van Wilbert smets lant gelegen inde *Cleijn Vloij ecker* EZ Tuenis Jan Heesmans AZ Jenneken Jan Michiel Sluters? AZ Aert Jan Sijmons AE den gemeijnen wech	1630	MD
Vloeiakker, Kleine	een stuk land in de *Cleijne Vloijecker*	1631	ORA
Vloeiakker, Kleine	een perceel landbouwgrond, gelegen in de *Cleijne Vloijecker*	1631	ORA
Vloeiakker, Kleine	een huis en hof met land in het Haageynt genoemt de *Cleyn Vloeyacker*	1642	ORA
Vloeiakker, Kleine	in de *cleijne Vloeijecker*	1642	BAH
Vloeiakker, Kleine	den *cleijnen vloyacker*	1663	VD
Vloeiakker, Kleine	C 521/522	1832	BAH
Vloeiakker, Kleine	noordzijde Kruisstraat ter hoogte van de Flemingstraat	2010	KD
Vloeiakker, Kleine	HGA C-4		

VLOEIBEEMD	het Aut Huys met de grave toe Deurnen met twee watermolens en een *beempt* daaraan gelegen genoempt den *Vloet*	1471	LC
Vloeibeemd	een stuck beempt omtrent van eenen halven buender int goir opten *vloeybeempt* belast met 1 st. in het boek van Rixtel	1540	OAD
	Bedoeld is hier de vloed oostelijk van de watermolen op het Haageind. Die zal oorspronkelijk ver doorgelopen hebben, tot het Hornveld of verder.		
Vloeibeemd	HGA D-1		

VLOEIBERG (Schouw)	den *vloeybergh* [tussen Schouw en Bruggen]	1701	VD

VLOEIBERG (Derp)	*Vloybergh* in de Grote Akker	1663	VD

VLOEIEIND	die brake opt *vloeynde (zie 1501)*	1429	HP
Vloeieind	lant aent *vloeeynde*	1429	HP
Vloeieind	inder prochie van Doeren ter stede geheiten aen't *vloe eynde*	1430	HP
Vloeieind	aent *vloedeijnde*	1430	HP
Vloeieind	ut enen eeusel ter stede geheiten opt *vloeteynde*, e.z. erf toebehorende den goede ten bottel	1430	HP
Vloeieind	ut een dirdel van enen stuc lants geheiten die brake ter stede geheiten opt *vloeynde*	1430	HP
Vloeieind	ter stede geheiten *tfloeynde*	1430	HP
Vloeieind	ut enen stuc lants geheiten die raetvloets campe aent *Vloeteynde*	1432	HP
Vloeieind	Everart van Doerne zoon wijlen Gevart zoon wijlen Everart van Doernen bezit de helft van 8 bunder, 100 roeden akker aan dat *Vloteijnde*	1445	BP
Vloeieind	aen dat *vloieijnde*	1445	FS

Vloeieind	een stuck lants aent *vloedeynde*	1452	HP
Vloeieind	ex hereditate sita aen *Vloeteijnde*	1447	CR
Vloeieind	het *vloyendt*	1477	CD
Vloeieind	van ende uut eenen stuck lants drie loepense begrijpende of daeromtrent, metter timmeringe daer op ende aen staende, met alle sijnre toebehoerten, in den parochien ende heerlicheyt van Doerren gelegen, ter stede geheyten het *Vloeyendt*	1477	CD
Vloeieind	ut enen goede ende hoeven gelegen op gheen *vloeyeinde* inder prochien Doerren	1482	HP
Vloeieind	dat hem Jan van den Colck die men noemt Jan van Ruth erflic affgegueten heeft alsulken 9 lopen rog uijt eene stucken lants *Vloijeijnde*	1491	HP
Vloeieind	uut enen stuck lants geheiten *tvloyeynde*	1492	HP
Vloeieind	ter stede geheiten aent *vloyende* neven die gemeynstraet geheiten die vloetstraet	1493	HP
Vloeieind	eene huijse ter plaatse geheten Aent *Vloijeijnde*, EZ Aert van Doerne, AZ eene loep geheiten die Raetvloet	1498	HP
Vloeieind	aen't *Vloieynd* neven die gemeynstraet geheiten die Vloetstraet	1500	HP
Vloeieind	stuc lands gel. aent *Vloeyend* in die Molenbraeck	1501	ORA
Vloeieind	een goed aan het *Vloeyeind*	1502	CD
Vloeieind	enen stuc lands metten huysinge daer op staende cum suis attimentijs, gel. ter stede geheyten *Vloeijeijnde*	1502	ORA
Vloeieind	vut even gueden ende hoeve die voertijts den voers. wilner Jannis Ghiben toebehoerende plach, geleghen inde Parochie van Doertsen en mede int gerijcht van Vlierden, ter stede geheyten aent *Vloeyeind*	1502	ORA
Vloeieind	een stuc lands met aldes tymmeringen daer op ende aen staende, met allen sijnre toebehoerten, ter stede geheyten *Vloeyeind*	1503	CD
Vloeieind	uit een stuk land geheten Raetvloetscamp te Deurne aent *Vloyteynde*	1509	HP
Vloeieind	aent *Vloyeynd* geheten aent Piecxeynd	1510	HP
Vloeieind	huis met een stuk land te Deurne ts geh. aent *Vloyend* geheten Heernicxhof	1516	HP
Vloeieind	een stuck erfs metten huyse dairop staende cum attinentijs, gel. Doerne aen die Raetvloet aent *Vloeyeijnde*	1518	ORA
Vloeieind	vut een stuc erfs metten huyse daer op staende met alder toebehoeren, geleghen opt *Vloeyend*, genaempt Raetvloet	1519	ORA
Vloeieind	huis die Braeck aent *Vloyeynd* gaat naar Henric Jan Comans	1525	HP
Vloeieind	uit huis, schuur en hofstede te Deurne-jurisdictie van Vlierden, ts geh. aent *Vloyeynd*, e.z. gemeynstraet die Vloetstraet	1529	HP
Vloeieind	aent *Vloyeynde* geheten den Doll	1538	HP
Vloeieind	opt *VIoyeynd* neven die gemeynstraet	1539	OAH
Vloeieind	een huis met toebehoren te Deurne aent *Vloyeynde* geheten den Doll, a.e. gemeynen loep	1539	OAH
Vloeieind	opt *Floyeyndt*	1544	HP
Vloeieind	een huis met toebehoren te Deurne opt *Floyeyndt*	1545	HP
Vloeieind	eenen stuck lants geleghen opt *Vloeyeynde*	1546	ORA
Vloeieind	hoeve ter Lijnnen opt *Floeijndt*	1547	HP
Vloeieind	opt *vloeijeijnde*	1548	ORA
Vloeieind	land opt *Vloeijeijnde*	1556	NP
Vloeieind	schoen eijckenen hout opt *vloeyende*	1558	NP
Vloeieind	land opt *Floeijeijnde*	1568	HP
Vloeieind	een huis met al zijn timmerages, hof en erf op het *Vloeijeijnde*, begrensd aan de andere zijde de Leijgraaf	1569	ORA
Vloeieind	een loopensaets land te Deurne opt *Floeyeynd*	1570	ORA
Vloeieind	een huis met de hof en het erf daarbij en aangelegen met de halve boomgaard, schuur en bakhuis alhier staande en gelegen op het *Vloeijeijnde*, met een akker daarbij en aan gelegen, genaamd den Houthecker	1572	ORA
Vloeieind	een huis met de hof en het erf daarbij en aan gelegen alhier op het *Vloeijeijnde*, begrensd aan een zijde naast Willemken de weduwe van Meeus Lamberts. Verder uit een perceel genaamd de Smeetscamp zoals die gelegen is naast Willemkens		

	erf, aan de andere zijde naast Margriet verberschot	1572	ORA
Vloeieind	het stuk land gelegen in de Schauw op het *Vloeijeijnde*	1572	ORA
Vloeieind	perceel alhier op het *Vloijeijnde* en genaamd de Raetvloet	1584	ORA
Vloeieind	een huis te Deurne aan dat *Vloiyende*	1587	HP
Vloeieind	een stuk land daarbij en aan gelegen, staande en gelegen alhier in het *Vloijeijnde*. Daarbij nog een stuk land genaamd Pijcx ook aldaar gelegen	1587	ORA
Vloeieind	het woonhuis met de grond waarop het huis staat in het *Vloeijeijnd*, met daarbij 3 gedeelten van (....) naast de straat ..op de Horikecker, met de dries	1592	ORA
Vloeieind	een akker genaamd de Bansaert, gelegen in het *Vloijeijnde*	1597	ORA
Vloeieind	een akker genaamd de Vrunt, gelegen op het *Vloijeijnde* naast de straat	1597	ORA
Vloeieind	op het *Vloyeynd*	1608	ORA
Vloeieind	in het *Vloeyeynd*	1611	ORA
Vloeieind	een akkerperceel, zo akker- als weiland in het *vloeijeijnd*	1611	ORA
Vloeieind	onroerend goed gelegen in het *Vloijeijnde* in de Braken	1619	ORA
Vloeieind	van ende ut huijs, erve, hoff ende hofstadt, met noch thien loopensaeten erffs soo groes aenliggende, gelegen binnen de jurisdictie van Doirne opt *Vloeijeijnde* neven erffve Jans Geverts	1626	BP
Vloeieind	ex geregte super *Vloyeijndt*	1621	CR
Vloeieind	een huis staande in het *Vloeijeijnde* en een huis op de Broucke	1616	ORA
Vloeieind	ut huijs, erve, hoff ende hofstadt, met noch thien loopensaeten erffs soo groes aenliggende, gelegen binnen de jurisdictie van Doirne opt *Vloeijeijnde*	1626	BP
Vloeieind	uit huis, hoff en erffenisse met een camp lants te Deurne op 't *Vloeyeynde*	1628	ORA
Vloeieind	opt *Vloeyeynde* bij de Bottel	1629	HP
Vloeieind	uten anderen goede opt *Vloeyeynde*	1630	OAV
Vloeieind	seeckere stuck groese landts gelegen inde parochie van doerne opt *Vloeyeynde* genaamt den Handeman aan de voorkant grenzend aan heylcken verhees, aan de achterkant en linkerzijde d'erven jan joost claes, aan de rechterzijde de gemeynte	1642	ORA
Vloeieind	Vuijt een hoffstadt met ontrent 2'lopensaeten landt geleghen aent *Vloyeyndt*	1643	CR
Vloeieind	Vuijt huijs, hoff, schuer ende aengeleghen erffenisse aent *Vloyeijndt*	1643	CR
Vloeieind	vuijt een weijveldt genaemt den Bogart opt *Vloijeijndt* geleghen	1643	CR
Vloeieind	op't *Vloeyeijnde*	1650	ORA
Vloeieind	op *Vloeyende*	1650	ORA
Vloeieind	land op *vloeijeijnde* in die Braecke	1650	HP
Vloeieind	opt *Vloeyeynde*	1653	ORA
Vloeieind	op 't *Vloyeynde* in de Braeke	1656	HP
Vloeieind	stuk groesland genaamd het Pieckeijnde in het *Vloeieijnde*	1658	VD
Vloeieind	thiende te collecteren op het gehucht *Vloyeynde*	1658	TD
Vloeieind	uijt den Weverdries opt *Vloeijeneijndt*	1659	KM
Vloeieind	uijt stuck lants aende *Vloeijeneijndt*	1659	RGG
Vloeieind	in de *vloyeijntsen* dries	1663	VD
Vloeieind	op`t *Vloeyeynde*	1663	ORA
Vloeieind	Uijt een hofstadt gelegen aent *Vloeijeijnt*	1678	CR
Vloeieind	Seeker huijs hoff en aengelag met aenhoorende groes en ackerland op't *Vloijeijnd*	1678	CR
Vloeieind	Item uijt eenen dries oft weijvelt genaemt den Bogart opt *Vloeijeijnt*	1678	CR
Vloeieind	het goed dat toebehoord heeft aan Aert Willem Gielens, gelegen op het *Vloeieijnt*	1685	ORA
Vloeieind	een stuk akkerland genaamd de Raettelvloet gelegen op het *Vloijeijnt*, a.e. eenen driess wegh	1686	ORA
Vloeieind	een stuk teulland genaamd den Banselaer, gelegen in het Vloijeijnt, a.e. de gemeijne straet	1686	ORA
Vloeieind	Tevens een stuk groesland, genaamd den Haerdeman, gelegen op het Vloijeijnt	1686	ORA
Vloeieind	Dezelfden verkopen aan Peter Jan Wilberts, wonend te Deurne, een huis, schuur en schop met hof en aangelag te Deurne op het *Vloeijeijnt*, met de erop staande houtwas, uitgezonderd de 10 beste eikenbomen. Tevens verkopen zij een stuk teul-		

	land, genaamd de Braeck, gelegen op het *Vloijeijnt*. Last: jaarl. 3 st. grondcijns aan de Heer van Deurne, en 1 st. en 8 penn. cijns aan de Heer van Ricxtel, en 8 penn. grondcijns aan de Heer van Helmond, en 11 st. 6 penn. erfpacht aan de H.Geest van Deurne, en 14 st. jaarl. aan de rentmr. der geestelijke goederen van Heurn	1686	ORA
Vloeieind	het erfgoed dat hem van rechtswege was toegekomen, gelegen op het gehucht genaamd het *Vloeijeijnt*	1690	ORA
Vloeieind	in de beukel op't *vloeyeijnt*	1701	VD
Vloeieind	item de gemeijnte op *Vloeijeijnde* van de hoek van de nieuwe erve bij Heijlken Tijssen tot op den Bottelsen grave	1712	CD
Vloeieind	lant genaamd den Banse Laer opt *Vloeijnd*	1713	ORA
Vloeieind	een akker op de Braak genaamd de Smisakker op het *Vloeyeynt*	1714	ORA
Vloeieind	een akker genaamt de Waskuyl op het *Vloeyeynt*	1714	ORA
Vloeieind	genaamt de Gubbel in *Vloijend*	1716	ORA
Vloeieind	lant genaamd den Horsen acker op het *Vloijend*	1716	ORA
Vloeieind	Uijt een hoffstadt gelegen aent *Vloeijendt*, U. F. de gemeijn straet	1754	CR
Vloeieind	Van seecker huijs en aengelacht met aanhoorende groes en ackerland opt *Vloijeijnd*	1754	CR
Vloeieind	Uijt huijs hoff en aengelegen en erffenisse (...) opt *Vloeeijndt*, U.L. een gemeijnen loop	1754	CR
Vloeieind	Item uijt een Dries oft weijvelt genaamt den Boogart opt *Vloeijeijndt*, U.F. de gemeijnstraet	1754	CR
Vloeieind	Uijt eenen dries oft stuck groesvelts aent' *Vloeijeijnt*	1754	CR
Vloeieind	stuk akkerland, gelegen alhier op 't *Vloeijeijnd* maatboek nr 1416	1760	ORA
Vloeieind	te Deurne op het *Vloeijeind*	1772	OAV
Vloeieind	Is bij vergaderinge goedgevonden, om de Gemeentens bomen welke hier en daar in de tans uytgegeeven Nieuwe Erven staan, publycq en voor alleman te verkoopen. Te weeten op het *Vloeyeind*, Zijlberg, en de bomen aan den Brugsendijk, zo verre van geen nut kunnen zijn	1789	OAD
Vloeieind	op *Vloyeynd*	1791	OAD
Vloeieind	de wijken van Derp en Kerkeynd, Meulenhof, Wasberg, Haegeynd en *Vloeyeint*, Zylberg, Breemortel en Vrekwijk	1796	OAD
Vloeieind	*Vloeyeynd*	1796	OAD
Vloeieind	de Hof, het Hofke, B 368 (Rakelvloed/Vloeieind)	1873	ND
Vloeieind	B 393 (Hondseind/Vloeieind)	1875	ND

Het Vloeieind omvatte oorspronkelijk aanzienlijk meer gebied dan nu. In 1430 werd de Braak achter het Missiehuis ertoe gerekend, wat nu nog het geval is, maar in 1538 ook de Dol (nu Heieind), in 1701 (minstens een deel van) de Beukels en in 1630 strekte het zich zelfs uit tot bij de Bottel. Het blijkt de noordoever van de Oude Aa te zijn geweest van de Donschot tot aan en wellicht tot en met de Beukels.

Vloeieind	F 456 - 478 in strikte zin	1832	KD
Vloeieind	gebied tussen Vlierdenseweg, Binderdreef, Vloeieindseweg en Vloeiweg	2010	KD
Vloeieind	HGA F-2		

VLOEIEINDS LOOPJE *zie: Oude Aa*

VLOEIEINDSE STRAAT *zie: Vloedstraat*

VLOEIKAMPKE [Schouw]	het *vloykamken*	1663	VD
Vloeikampke	het *vloykemcken* [bij Bleijs]	1701	VD

VLOEISCHAT een stuk hooiland zoals dit gelegen is in de *Vloescat* [Vlierden] 1584 ORA

VLOONAKKER een heideveld in de *Vloonakker* in de parochie Deurne 1558 DOGG

Identiek aan Vlijns en Vleens?

VOLKERAKKER den *volckeracker* en de bottels 1663 VD

Voogdschot	het goed Ten Papenvenne in Deurne, toebehorend aan de heer van Helmond. lasten: 6 cijnshoenders, 17 schellingen oude cijns aan de abt van Echternach, een dienst (servitium) gen. *voegtscot*	1391	HGB
Voogdschot	item soe heb ick Gevart Willems zoen ver[tege] ende vertije op den voors: dijcgrave tot behoeff Gevart Everits zoens ende sijne nacomelinge tot ewigh dagen; item op een *voechtscot* dat ick vanden voors: Gevart Everts soen plach t'eijschen heb ic oijc vertegen ende vertije mit desen brieve;	1397	RAB
Voogdschot	Jan zoon van Gevaert van Doerne zoon wijlen Willem. Een *voeghschot* te weten 2 vat evene een roggebrood en een onder swarte Autmoerken die Mr Willem Clockgiter jaarlijks betaalt uit goed van Willem Lobben in Deurne	1423	BP
Voogdschot	een *voechscot* van 2 vat haver en 1 roggebrood en 1 aude moerken uit goederen van Mr. Willem Clockgieter(vroeger van Willem Lobben). Vroeger te leveren aan Gevart van Doerne zoon wijlen Willem van Doerne	1429	BP
Voogdschot	Jonker Wessl van de Boetselaer Heer van Doerne man van Jofvr. Joes de Moll, verpacht voor 6 jaren, aan Peter Goijarts van Lanevelt de heerlijkheid Doerne en de *voogchijt* de huijsingen aan dat Haageijnde en de Molendijc	1485	BP
Voogdschot	Jan van Cuyck Janss ende met hem Jan zijn witt. zn. als voir hem selven, ende gelovende voir zijn susteren, hebben geloft dat zij nu en ten eeuwige daige bet. sullen een *erfvoichscut* aenden Hr. v. Doerne t.w. een sester haveren, 2 st. chijns en 2 hoenderen int boeck van Epternaken, alzoe dat dair die gueden wilner Joost Vrancken, die Maes Bakelmans van hem gecocht heeft, dairop sullen blijven nu en ten euwige daige onbelast	1542	ORA
Voogdschot	Claeus van Cuyck Andrieszn. belooft dat hij aenden Hr. v. Doerne ofte den ghenen die dair recht aff competeert, jairl. wt zijne erve, gel. aenden Zeylberch dair hij nu in woent, een half vaet haveren totten *voegscut* van Doerne perpetue, alzoe datter Art Colen oft zijne erfgen. ende huer goeden aff zullen blijven ontlast	1544	ORA
Voogdschot	Johan Godefroid Grave van Huijn, als erfe ende transport hebbende van Margriete van Wittenhorst voors: sijne moeder, heeft opden 22en Junij 1648 verheven het voors: huijs ende hoff, met een gracht daer om gaende, hoff ten velde, landen, beembden ende andere sijne toebehoerten tot Doerne gelegen; Item de heerlijckheijt ende gerichte, mette voochdije van Doerne ende alle henre toebehoorten; oock de hooge heerlijckheijt van Doerne, mette executie crimineel derselver, midtsgaders alle alsulcke chijnsen, renten ende rechten als daer aen clevende zijn, ende gelijck van oudts verheven is vanden leenhove van Brabant.	1648	LB
Voogdschot	een half voxit aan de heer van Deurne	1711	ORA
Voogdschot	een rente van 10 st. aan de Armen alhier; een rente van 3 st. 2 penn. aan de Armen van Helmond; een cijns van 3 st. 8 penn. aan de Vrouwe van Deurne; item eenen *vogit* van twee stuijvers aan dezelve	1786	ORA

De heer van Herlaar was voogd van Echternach in deze streken. Hij oefende de hoge rechtsmacht (Hoge justitie) uit namens de abt van Echternach (zie: C.Wampach: Band 11 blz. 184 van zijn Urkunden- und Quellenbuch zur Geschichte der Grundherrschaft Echternach ...). Hij stelde ook een officier aan, die de Echternachse meier moest assisteren in de uitoefening van de lage en middelbare rechtsmacht. De jaargedingen werden gehouden in Waalre, Diessen en Deurne. Als de voogd met zijn gezelschap daar kwam, moesten zij natuurlijk te eten hebben. Daartoe diende opbrengst van het voogdschot, dat verschillende mensen in deze streken betalen moesten. Zo'n voogdschot leverde schapen en brood en andere gaven in natura. De heer van Herlaar gaf zijn voogdschot in Kempenland (dus 't hele gebied van Waalre en Diessen) aan Willem Waerloes, zoals blijkt uit het Bosch Protokol ; deze Willem treedt al voor 1400 op namens de heer van Herlaar. Dit voogdschot kwam daarna aan kinderen en kleinkinderen van Willem Waerloes. In 't Bosch Protokol staan in de 15de eeuw verschillende akten, die verband houden met de lossing van het voogdschot.
In Deurne was het voogdschot in handen gekomen van Gevart Willemss. van Doerne (Den Bosch R. 1200 f 01. 170") Zo had M. Willem Clocgyeter een voogdschot gelost, dat bestond uit twee vat haver, een roggebrood en een oud moerken (ibidem). Gevart van Doerne was heer van Deurne sinds 1397. F.W. Smulders 1966 BH

VOORBERKT (Liessel)	Met nog een perceel hooiland, zoals dit goed gelegen is alhier in de *Voirberckt* te Liessel	1587	ORA

VOORHOOFD	dael ende *voorhoeft*	1663	VD
Gelet op de meer voorkomende wisseling f/g en g/f kan hier ook voor-hoogt(e) bedoeld zijn.			
VOORT 1 (Bruggen/Kerkeind)	uutfang tot bruggen by die *voert*	1450	HC
Voortshurk(=hoek)	den *voert*shoirnic	1425	FS
Voort	uno bonario et octo virgatum sitis tot Brugen bij de *Voirt*	1481	HC
Voort	de uno bonario et VIII virgate wtfangs sitis tot Bruggen bij die *Voirt*	1499	HC
Voort	een erfenis met huys, hoff ende zijnder geheelder toe behoiren houdende omtrent VII lopense gelegen in den parochie van Doerne ten stede geheyten het kerckeynde aen die *voirt* meter eender zijden aen die gemeynte dander zijde huysinge Spirincks dien eynde streckende op die hoeve Donschot dander die huysinge Spirincks voir-schreven	1525	OAD
Voort	uit een hoeve en goed geheten die hoeve ter *Voirt* te Deurne	1533	HP
Voort	wt een hoeven, gel. bij de *Voirt* UL. Huyghe Spirincks	1539	ORA
Voort	de uno bona et octo virgatem uijtfanck sitis tot Bruggen bij die *Voirt* receptus anno LXXXI	1551	CE
Voort	van een parceel vander voors. gemeijnte van Doirne gelegen binnen der paele en limiten in hunder charter begrepen ter plaetse genaempt aende *Voort* bijde Voortse Brugge	1551	CE
Voort	een stuck uijtfanck gelegen aende *Voort*, groot een lopensaets XXV roijen	1551	CE
Voort	de uno bonario et VIII virgate wtfangs sitis tot Bruggen bij die *Voirt*, receptis anno LXXXI	1551	CE
Voort	een huis met toebehoren te Deurne ts geh. aen den *Voirt* neven erf. Hubert Spirincx en erf. Michiel van Overlandt en voorts op de gemeynstraet	1554	HP
Voort	hoeve opte *Voirt* neven Spijrincx goet	1556	HP
Voort	erfpacht uit een halve hoeve en toebehoren genaamd die opte *Voirt* te Deurne neven Spyrincx goet en voorts aan de gemeynt	1557	HP
Voort	een huis met de hof en het erf daarbij en aangelegen met al zijn toebehoren. Staande en gelegen alhier aan de *Voort*. begrensd aan een zijde naast Michiel van Overlant, aan de andere zijde naast Jonker Jan de Bever	1575	ORA
Voort	Item nog den halve Strijp bij de *Voort* gelegen	1575	ORA
Voort	de helft van de hoeve gelegen op de *Voirt* alhier, naar de zijde van twesten naast de goederen van wijlen Spierincx, uitstrekkende tot op de straat en het einde naast Strijp; de andere helft van de hoeve op de Voort gelegen, naar het Oosten en met de oude schuur	1575	ORA
Voort	Staande ten laste op een huis en hof met zijn toebehoren, staande en gelegen alhier te Deurne aan de *Voort*	1582	ORA
Voort	huis met hof en hofstad alhier in de *Voort* met nog een weiland genaamd die Eesche	1585	ORA
Voort	goederen gelegen in de parochie Deurne genaamd die *Vort*	1585	ORA
Voort	een huis en hof en een deel van een perceel land in zijn totaal ongeveer 3 lopense groot en in het langst door te meten, dit staande en gelegen alhier te Deurne aan de noordelijke zijde van de *Voort*	1585	ORA
Hurk	een stuk land genaamd de Horrick	1589	ORA
Voort	een lopense land, zoals dit perceel alhier gelegen is in de *Voirt*	1591	ORA
Voort	akker op de *Foert*	1611	HP
Voort	huis en land opte *Voert*	1611	HP
Voort	een huis te Deurne gelegen in de *Voerdt*	1621	ORA
Voort	land die *Voerdt* waar een huiske op staat	1625	HP
Voort	hun deel van een huis met boomgaard en 4 loopensaets land te Deurne op de *Voort*	1630	HP
Voort	Thijs Aert Teggers proprietarius gebruijcker belopt sijn geheel landt 7L 33R opte *Voert* gelegen	1630	MD
Voort	in den *Voerden*	1638	HP
Voort	van een parceel vander voors. gemeijnte van Doirne gelegen binnen der paele en limiten in hunder charter begrepen ende gesoecificeert ter plaetse genaempt aende *Voort* bijde Voortse Brugge groot twee lopensaet acht en een halve roeije		

	d' een zijde oistwaerts aen erffenisse van Henrick Goorts ende voorts rontsom-		
	me aende gemeijnte ende die Aa	1638	HC
Voort	huis aan de *Voort*	1650	HP
Voort	een plecxken op de *Voort* bij de Oude Meulen	1656	MD
Hurkakker	den horckacker	1663	VD
Voort	Hoeve op de *Voort*	1682	BAB
Voort	Cilvester van den Bergh, wonend te Someren, verkoopt aan Andries Ja cobs van		
	Bruggen een seecker goet genaemt de *Voort*	1694	OAD
Voort	groes naer de *vort* [bij de Hoef en Kouwenhoek]	1701	VD
Voort	de groes op de *voert*	1701	VD
Voort	een acker neffens de *voort*	1701	VD
Voort	Hoeve op de *Voort* (30 lop. = 5 ha.) bij het Kerkeijnd	1792	BAB
	De vermeldingen 'neven Spijrincx goet' (dat aan de Kerkeindseweg lag) uit 1556, alsmede 'aende Voort bijde Voortse Brugge' (in de Kerkeindseweg) uit 1551 en 'uutfang tot bruggen by die voert' uit 1450 maken duidelijk, dat 'Voort' een uitgebreid gebied besloeg van ca. 3 km. lengte. De hoeve naast het Spierinxgoed (zonder nadere naamsvermelding) lag aan de Kerkeindseweg. De hoeve op de Voort zonder verdere vermelding lag bij de voorde, 850 m. noordwestelijk van de Spierinxhoeve. Dit is waarschijnlijk de hoeve Ter Heide (*zie: Heide, Ter*)		
	De hoeve zal zijn naam ontleend hebben aan een voorde, zuidelijk van de hoeve, in de Vlier, bij C 810		
Voort	C 318 Voort	1832	BAB
Voort	Bakelseweg 44	2000	KD
Voort	HGA C-4		
VOORT 2 (Liessel)	in de *Voirt*	1576	ORA
Voortakker	den *voort*acker	1663	VD
VOORTSE BRUG	ter plaetse genaempt aende Voort bijde *Voortse Brugge*	1551	CE
Voortse Brug	van een parceel vander voors. gemeijnte van Doirne gelegen binnen der paele en limiten in hunder charter begrepen ende gesoecificeert ter plaetse genaempt aende Voort bijde *Voortse Brugge* groot twee lopensaet acht en een halve roeije d' een zijde oistwaerts aen erffenisse van Henrick Goorts ende voorts rontsom-		
	me aende gemeijnte ende die Aa	1638	HC
Voortse Brug	Item wort in vreede gelegt de gemeijnte van *voortse brugge* tot den hoek vande erve Jan van Berg aldaar int Kerkeijnde om daer binnen nae de ackers geen aarde te graven off halen op peene van XII stuijvers t'elken reijse. Actum den 17e Mar-		
	tij 1646	1712	CD
Voortse Brug	De brug zal in de plaats gekomen zijn van de voorde, bedoeld onder Voort 1		
Voortse Brug	C 810	1832	KD
Voortse Brug	kruising bakelseweg - Vlier; nu ligt daar een duiker	2010	KD
Voortse brug	HGA C-2 en C-4		
VOORTSHURK	den *voertshoirnic*	1425	FS
Voortshurk	een stuk land genaamd de *Horrick*	1589	ORA
Voortshurk	den *horck*acker	1663	VD
VORKMEER	ende van Heide tot eenre plaetseen geheeten *Vorckmeer*	1465	VPF
Vorkmeer	de paalplaats *Vorckmeer* nabij St. Wilbertsput	1592	ORA
VORSELDONK	de hereditate dicta *Vorsseldoncks*	1579	CE
Vorseldonk	vande erffenisse geheeten *Vorsseldoncks*	1640	CE
Vorster/vierschaar	Soe heeft voirt Mercelis het goet van een geleet ende gedeijlt in twe deelen ende heeft zijne mede erfgen. voirs. den weet dair af gedaen metten Heer ende Scepenen, ende die selve dair toe doen gedaigen totten naesten recht daige, omme te comen verwachten huers loots, ende heeft Mercelis voirs. ten selven gerechtdaige die voirs. kijnderen Peters Verhipt inden vierschaeren voirt doen heyschen bij den Vorster, ende den selven bij zijnre voirspreeck een erfscheij- dinge aengeleet vanden gueden dair Jan van Calcken ende Joest Verhipt zijn		

	huysvrouw inne bestorven waeren, hem vermelten dat die gueden deijlbaer waeren, als oick bij Scepenen appoinctement verleet wert, ende Mercelis ende Mercelis die in twe cedullekens int rechtpresenteerden, ende zoe is Mercelis, nae dyen zijn mede erfgen. nyet en compareerden, als momboir zijnder huysvrouw inden recht voirt gevaren ende heeft metten Heer ende met vonnis der Scepenen die gueden ten selven daige, geloet, gedeijlt ende met recht gesleten, mit welcker deijlinge Merceliss voirs. als man ende momboir zijnder huysvrouwe te deele is gevallen, ...	ORA	1547
	(11-7-1547 Rechterlijk Archief Deurne inv.nr. 75, f. 50) Alzoe sekere questie ende verstillen verscapen waeren op te staen ende te rijsen tusschen die kijnderen wijlen eer Peters Verhipt ten eenre, ende Mercelis Cortsmeets als m/m Elizabeth zijnder huysvr. dochter wijlen Margrieten Verhipt ter andere zijde. Soe zijn partijen voirs., te weten Peter Verhipt ende Art zijn brueder, voirvangende ende geloevende voir allen hen mede susteren ende bruederen, voir ons Scepenen hyer nae bestorven gestaen ten eenre, ende Mercelis voirs. ter ander zijde, bij tusschenspreecken van goede mannen met malcanderen overdragen opt verscil ende questie vande gueden daer wilner Jan van Calcken ende Joest Verhipt zijn huysvr. inne bestorven zijn, ende hebben henne questie ende verscille dyen aengaende gesubmitteert in vier goede mannen, als arbiters ende minnelijcke paysmaeckers, bij elcke partijen twe te kyesen om tusschen partijen een minnelijcke ende arbitrale wtspraeck te doen, zoe zij sullen bevijnden nae redelijcheyt ende huer beste verstande behorende. Welcke wtspraeck bij die voirs, arbiters gedaen zijnde, geloven partijen aen sHeeren hant te onderhauden ende tachtervolgen int heel ende in deel op eenen peen van XXX kar. gl. te verbueten ende te bruecken bijden overtreder der wtspreken, het een dorde te bekeeren aenden Heer van Doerne, het andere deel der kercken van Doerne ende het dorde deel der partije die de wtspraecke is onderhoudende. Ende ofte die vier arbiteren neyt accordeeren ende consten, zoe sullen zij eendrechtelijcken, sonder aensien van partijen moigen kiesen eenen onpartijdigen overman. Item malcke partije sal zijne segtluyden willigen omme desen last vanden wtspraecke aen te nemen ende die selve costeloos ende scadeloos ontheffen, ende all sonder argelist, ende malck sijn besceet overleggen.	1547	ORA
	(25-8-1547 Rechterlijk Archief Deurne inv.nr. 75, f. 52v.)		
VORSTERIJ	Jonker Wessel van Boetzelaar verkoopt voor zich zelf en zijn erfgenamen een Bos, genaamd de *vosterijen* villagii te weten met twee vijvers, te Doerne met de molen erbij	1483	BP
Vorsterij	Jonker Wessel van Boetselaer verkoopt aan Gevart Hendrik van Doerne die *vosterijen* van 't Derp Dorne	1483	BP
VOSKUILEN (Liessel)	van den *vosculen*	1340	HC
Voskuilen	een buenre beempts tot lyessel in die *voskuyl*	1418	HP
Voskuilen	de hereditate sitis in die *vosculen*	1418	HC
Voskuil	de prato dicto *voscuyl*	1418	HC
Voskuil	ex prato dicto *Voscuijl*	1448	CR
Voskuilen	lenxdonck by de *vosculen*	1455	FS
Voskuilen	Beemd Lendonck bij die *Vosculen* en strekkende tot den Pedel	1455	BP
Voskuilen	Bovendien uit 'n stuk weide geheten Linsdonck gelegen in de gezegde parochie, naast de plaats geheten *Voscuijlen*	1481	BP
Voskuilen	een beemptken gelegen doer Liessel in die *Voscuylen*	1490	CD
Voskuilen	de hereditate dicti Rutgeri sitis in die *Vosculen*	1499	HC
Voskuilen	de hereditate inde *Voschculen*	1499	HC
Voskuilen	noch het vierdel in enen stuc beemds gel. in die *Vosculen*	1502	ORA
Voskuilen	een beemptken gelegen doer Liessel in die *Voscuylen*	1519	CD
Voskuilen	stuck erffs, gel. tot Liessel inde *Voscuylen*, UL. Thonis Weyndelen, AL. gemeyn lantweer	1545	ORA
Voskuil	ex prato dicto *Voscuijll*	1551	CE

Voskuilen	de hereditate in de *Voschulen*	1551	CE
Voskuilen	de hereditate sita in die *Voskulen*	1551	CE
Voskuilen	een weiland alhier gelegen te Liessel in de *Voscuijlen*	1575	ORA
Voskuilen	een beemd genaamd den *Voscuylen*	1605	ORA
Voskuilen	een stuk groesveld genoemd de *Voscuylen* te Liessel	1630	HP
Voskuilen	land den *Voscuijlen*	1630	HP

Voor de mogelijke locatie: *zie Leensdonk*

Goijart van Ghemert verhuurt voor 6 jaar vanaf St.aan Jan Robbijns de jonge zoon wijlen Jan. Aert Weijlaert zoon wijlen Gerit en Thomas Marcelis van *Vosholen* de windmolen van Doernen 1445 BP

VOSSENHOLEN	grenssteen gelegd tussen Liesel en de Breemortel ter plaatse genaamd de *Vossen-holen*	1607	OG
Vossenholen	ter plaetsen genaempt *Voosen Hoolen* geleghen inden Peel boven de Swarte Baen, tusschen Liessel ende deurne	1677	CD
Vossenholen	dat hij deponent geboren sijnde binnen desen verseide Heerlijckheijt van sijnder jeught aen heeft verkeert in de verseide Heerlijckheijt ende voornamentlijck mede op den Peel gaende over ende weder, van de Heerlijckheijt Deurne, naer Venrode Lande van Kessel over seeckeren padt genoemt de Swarte Baen gaende over eenen heuvel genaemt *Vosschen Hoolen*, oft Kremers Bult	1678	CD
Vossenholen	ter plaetsche gemeijnelijk genaamt Vossenhoolen gelegen alhier tusschen dese Heer-lijkheijt Liessel, en den gehugte genaamt den Breemortel alwaar wij hebben doen opgraven seekeren witten grooten keijsteen daar voor tijts gelegt door den Heer van Deurne inder tijt ter eenre en den Heer van Liessel inder tijt ter andere sijde. ten eijn-de om den anderen in het jagen oft vangen van wilt niet te benadelen in haare respec-tive jurisdictien (voor soo veel ons onderricht is) welken keijsteen wij hebben doen vertransporteren, en geleijt in den Buijk vande Parocie kerk deser Heerlijkheden Deurne en Liessel	1713	CD

De Vossenholen was een punt waar de grens tussen Limburg en Brabant op de hoogte van Breemortel een knik maakte. Het was een volkomen onbewoonbare plek, midden in de middeleeuwse Peel. Het is daarom een raadsel waarom iemand daaraan in 1445 zijn achternaam zou kunnen ontlenen .Een bezitsverhouding kan er ook niet mee bedoeld zijn.

Vossenholen	Steenen Paal de Vossenholen (kaart H3 zonder kadastraal nummer)	1832	KD
Vossenholen	in het verlengde van de Voorpeelweg, 400 m. oost. van de Paardekopweg	2010	KD
Vossenholen	HGA H-3		

VREDERUIN	ex hereditate *vrederuyne*	1447	CR

VREEKSVELD	*Vreeksveld*	1874	ND
Vreeksveld	E 699	1870	ND
Vreeksveld	E 699	1832	KD
Vreeksveld	Zonnewende, 250 m. oostelijk van Liesselseweg	2010	KD
Vreeksveld	HGA E-2		

Godfried van *Vrecwich* (getuige in oorkonde ridder Hendrik van Bakel over diens afstand meierschap Deurne 19-05-1271) 1271 CA

VREEKWIJK	tgoet tot *vreecwyc*	1379	FS

Zie: Aangelag (Vreekwijk)

Vreekwijk	Doerne ad locum dictum *vrekenwijc*	1379	BP
Vreekwijk	1380 fol. 155: tgoed tot *Vreecwijc*, tgoed te Papenvenne	1380	BP
Vreekwijk	bleect sito in *vreecwijc*	1381	CR
Vreekwijk	dicto Blaect siti in *Vreecwijc*	1381	CR
Vreekwijk	*Vreecwijk*. Marcel Scoenman, schoonzoon van Scoen IJda van Doerne	1382	BP
Willem Henrick Scoenman		1376	BP
Willem Scoenman van Doerne		1376	BP
Vreekwijk	ad locum dictum *vrekenwijc*	1384	BP
Vreekwijk	*vrekewijc*	1387	BP

Vreekwijk	een huis gelegen in de parochie van Deurne in de parochie van *Vreecwijc*, verhuurd aan Willem zoon van wijlen Arnold Wijlarts voor de duur van 8 jaren, elk jaar te voldoen op het feest van Pinksteren ten bedragen van 27 oude francen en op Maria Lichtmis te voldoen 4 pauwen, 8 kippen en 4 vogels aan voornoemde Mr.Arnold (zoon van wijlen Gerard van Uden)	1404	BP
Vreekwijk	ex parto dictus Blaect siti in *Vreecwijc*	1406	CR
Vreekwijk	een hoeve op *vreecwijc*	1410	FS
Vreekwijk	broecacker ter stede geheyten *vreecwyc*	1417	HP
Vreekwijk	Jan Peters soen die smet van *Vreecwijc*	1417	HP
Vreekwijk	de agro te *vrewyc*	1418	HC
Vreekwijk	ex agro dicto *Vrecwijc*	1418	HC
liberis III Johannis Fabri de	*Vrequick*	1418	HC
Vreekwijk	een mud rogs erfpachts te betalen ende tot *vreecwijc* op die beke binnen der prochien van Dornen te leveren	1420	HP
Vreekwijk	ex hereditate in *Vrekewick*	1421	DC
Vreekwijk	ex prato dicto Blaect sito in *Vreecwijc*	1421	CR
Vreekwijk	ex hereditate op *Vrewick*	1421	DC
Vreekwijk	van goeden inder prochien van Doernen gelegen op *Vreecwyck*	1421	HP
Vreekwijk	ende tot *Vreecwyc* op die beke binnen der prochien van Dornen te leveren (...) uyt den goede ende hoeve geheiten luttel Meijel alsoe verre die goede ende hoeve binnen den palen van Brabant gelegen sijn	1424	HP
Vreekwijk	Erfpacht 10 mud rogge Deurnese maat te betalen Maria Lichtmisse. Van uit huis, erf, hof en land daar gelegen ter plaatse geheten *Vreecwijck*, tussen het erfgoed van de kinderen van wijlen Mathijs van Rut. Welk goet Aert Krakelaert zoon van wijlen Jan van de Hoevel verkregen had van Jan voornoemd en overgedragen aan zijn dochter Ermgard. T.b.v. van zich zelf en van Gertruda, Elisabet en Geertuijt gezusters, dochters van Jan die Rademaker van der Smedebroeck. Jan die Rademeker van der Smedebroec: tocht uit huis Vreeckwijk. En zijn dochters Luijtgard, Gertruit, gehuwd met Jan zoon wijlen Jan Willemsoen. en Kathalijn. Aert Crakelaart zoon wijlen Jan van den Hoevel. Andreas vanden Lake gehuwd met Lisbeth dochter Jan die Rademeker	1425	BP
Vreekwijk	land die Braeckecker in *Vreecwijc* met de gebouwen daarop staande	1426	BP
Vreekwijk	een stuc erfs haudende soven lopenzaet lants oft dair omtrent metten eeuselken dair aen gelegen tot Dornen te *Vreecwijc* op die beeck, e.z. neven die gemeynte van Dornen, a.z. neven erf Gherits Snabben soens ende Jans Smeets Peter Mauwaerts soens	1431	HP
Vreekwijk	item noch een stuc lants te *vreecwijc* geheiten die groet ecker	1431	HP
Vreekwijk	beemd den eertborn op *vreecwyc*	1432	FS
Vreekwijk	ex hereditate in *Vrekevick*	1435	DC
Vreekwijk	te betalen uit een huis schuur en kappel gelegen in Culen tot *Vrekewijck*	1443	BP
Vreekwijk	aen dat culen tot *vreekwyc*	1443	FS
Vreekwijk	Jan zoon wijlen Jan Oeden zoon wijlen heer Dirk van Haenwijk. op die *Vreecwijk*	1444	BP
Vreekwijk	huis, schuur, hof aangelag, groot een half mudzaad op die *Vreecwijk*	1444	BP
Vreekwijk	Notum sit universis quod cum Arnoldus dictus eyckman filius quondam Theoderici prebuisset et exhibuisset patentes dentes (?) quos suos proprios esse dicebat nobis ad hoc aptis ad redimendum e jure proximitatis et quitandum novum decimas partes domus, horrei cum suis fundis ac orti et hereditatum sibi coadiacentum sitorur in parochia de doernen ad locum dictum die *vreycwyck* (*Moge het aan iedereen bekend zijn, dat nadat Arnoldus genaamd Eyckman, zoon van wijlen Theodericus de bewijsstukken die hij zijn eigendom noemde aan ons had aangeboden en uitgeleverd, in dit geval als bewijsstuk om uit hoofde van nabijheid (verwantschap) te kopen en te kwiteren negen tienden gedeelten van het huis, van de korenschuur met de grond en van de tuin en de voor hen nabijgelegen erfdelen gelegen in de parochie van Deurne op een plaats genoemd die Vreycwijk*)	1445	CD
Vreekwijk	in emmelheze te *vreecwijc*	1445	FS

Vreekwijk	huis, korenschuur, grond en tuin in die *vreycwijk*	1445	CD
Vreekwijk	ex prato dicto Blaeckt siti in *Vreeckwijc*	1447	CR
Vreekwijk	ex hereditate in *Vreeckwijck* (ex parte Mathie filius Henrici van de Colc quondam Henrici predicti)	1447	CR
Vreekwijk	ex hereditate in *Vreekerwijck*	1447	DC
Vreekwijk	ex hereditate op *Vreeckwijk*	1447	DC
Vreekwijk	ex agro te *Vrewijc*	1448	CR
Vreekwijk	den braeckacker tot *vreecwyc*	1450	HP
Vreekwijk	stuk land geheten Hendrixecker gelegen te Doerne ter plaatsen genoemd *Vreeckwijk*	1451	BP
Vreekwijk	den henricxecker op *vreecwyc*	1452	FS
Vreekwijk	erfpacht op een erf, huis en schuur te *Vreeckwijck*	1452	DOGG
Vreekwijk	op de gemeynen ecker tot *Vreeckwijck* ter stede gheheyten die Droycht	1453	CD
Vreekwijk	op die gemeyn ecker tot *Vreeckwijck*, gheheyten die Rijpecker	1453	CD
Vreekwijk	tot *vreeckwyck* in den rull	1453	CD
Vreekwijk	in den iersten een (stuck) landts metten huyse ende schueren daer op ende aen staende met allen sinen toebehoertten, in der prochien van Doerren gheleghen, ter stede gheheyten tot *Vreeckwijck*, daer Aert [Snabben] nu ter tijt in woent, neven erffenis Henricks Snabben metter eenre sijden ende neven erfnis Kathlijnen voers. metter anderre sijden, streckende van (der ghe)meynre stra(ten) op erffenis der hoeven van Esp toebehoerende	1453	CD
Vreekwijk	op die *Vreeckwijckse* ecker gheleghen, gheheyten die Loo	1453	CD
Vreekwijk	heeft opgedragen aan Gerrit Emonts van der Straten een huis op Vreecwijck	1455	BP
Vreekwijk	Een erfgoed daar gelegen in de parochie van Dorne ter plaatse genaamd *Vreecwijck* en een stuk grond gelegen aldaar ter plaatse genaamd Stappenpad	1455	BP
Vreekwijk	de tiend van Bogartsvoirt op *Vreewijck*	1456	BP
Vreekwijk	de tiende van de plaatsen die Hogenacker en Bogaertvort gelegen in Doerne ter plaatse geheten *Vreecwijcx*	1456	BP
Vreekwijk	domo area et orto ac hereditatibus sibi conductorii sue in parochia de Doerne ad locum *Vreecwijc*, insuper una pecia terre sita ibidem ad locum dictum Stappepat	1456	CD
Vreekwijk	de Hendrixecker gelegen te *Vreeckwyck*	1456	BP
Vreekwijk	een stuk land gelegen ter plaatse geheten *Vreecwijck* in die roode Braeck in de parochie van Doern tussen erfgoed van Jan Dircx ex uno en tussen het erfgoed van Willem Comans en zijn kinderen ex alio	1457	BP
Vreekwijk	tguet ten bogaert op *vreecwyc*	1458	FS
Vreekwijk	domo area et orto ad locum *Vreecwijc*	1458	CD
Vreekwijk	2/3 deel van drie vierden tienden (vroeger van Willem Noijen van Doerne) namelijk die Bogaertvoirt, die Hogeacker ende die Braeck in Doerne in *Vreeckwijck*.	1458	BP
Vreekwijk	hoeve het tguet Ten Bogaert gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse geheten *Vreecwijck*	1458	BP
Vreekwijk	tiend van die braeck op *vreeckwyck*	1459	FS
Vreekwijk	stuck erfs gheheyten het Rontstuck tot *Vreeckwijck*	1462	CD
Vreekwijk	de helft van het erfgoed van wijlen Lambert zoon wijlen Lijssel bij dode van Albertha weduwe van wijlen Lambert voornoemd toebehorend, bestaat uit huizen, erven en hoven en kampen land daaraan gelegen, gelegen in de parochie van Deurne, ter plaatse genoemd *Vreeckwijk*	1463	BP
Vreekwijk	de akker de Loe ter plaatse genoemd *Vreeckwijk*	1464	BP
Vreekwijk	uit een half stuk weiland ter plaatse genaamd Aenels (...) ter plaatse genoemd *Vreeckwijk*	1464	BP
Vreekwijk	een stuk grond genaamt die Braeck, gelegen te Doerne ter plaatse genaamt *Vreecwijck*	1464	BP
Vreekwijk	Henrick zoon wijlen Jan van Leijsel een stuk akkerland genaamt die Braeck ter plaatse genaamd *Vreeckwijk* tussen de gemeente grond van Doerne. Strekkende van Willem vande Beke en zijn kinderen tot aan het erfgoed Hendrik Hendricx zoon van de genoemde Hendricx en Joosken dochter Peter vander Rijt.	1465	BP

Vreekwijk	in melis scherencamp op *vreeckwyck*	1470	CD
Vreekwijk	uyt enen stuck lands ende uyten huyse daer op ende aen staende, gheleghen in der prochien van Doerren, ter stede gheheyten *Vreeckwijck*, in Melis Schizencamp wylneer	1470	CD
Vreekwijk	Hendrick Jans van Leijsse pacht uit land die nieuwe Braeck Vreeckwijk	1470	BP
Vreekwijk	een huis erf en hof en land daaraan gelegen, genaamd den Hoenrehoff gelegen te Doerne ter plaatse geheten *Vreeckwijk*	1484	BP
Vreekwijk	heijeijnde in *vreeckwijck*	1484	FS
Vreekwijk	een camp land en weiland genaamd een Koe eusel, gelegen in de parochie van Doerne ter plaatse genaamt *Vreeckwijck*	1484	BP
Vreekwijk	twe stucken eussels gelegen in Die Berckt tusschen Liessel ende *Vreeckwijck*	1490	CD
Vreekwijk aan de Beek	Een erfpacht uit een stuk land te Doerne ter plaatse genaamd *Vreeckwijk* aan de Beke. Tussen de kinderen wijlen Arnold Bogairt EZ en het erf van Jan zoon van Ida genoemd Scoen Ide van Doerne AZ	1490	BP
Vreekwijk	enen ecker, gelegen in die prochie van Doerren te *Vreeckwijc*, streckende van den gemeynen loep op die gemeint	1491	CD
Vreekwijk	uut enen camp lants ter stede geheiten die *vreecwijck*, e.z. Lambrecht Hellincx, a.z. erfg'n. v. Jan Bex, e.e. Lambrecht Hellincx, a.e. aen die straet	1491	HP
Vreekwijk	ex hereditate op *Vreekwijk*	1498	DC
Vreekwijk	ex hereditate in *Vreckwijck*	1498	DC
Vreekwijk	ex terre sita ten *Vreck*	1498	CR
Vreekwijk	ex agro te *Vrewijck*	1499	HC
Johannis Fabri de *Vrequick*		1499	HC
Vreekwijk	een zevende part in land met een huis in *Vreeckwijck*, genaamd den Blanckert	1502	CD
Vreekwijk	Peter Roeijmans bezit grond aan de *Vreekwijck*	1503	ORA
Vreekwijk	-2 stucken lands, gel. omtrent *Vreeckwijck* bij die Boeghaert welck een stucxken van der twe voers. gel. is UL. erf. Peter Gerit Loeyen, AL. coeper, UF+AF. de gemeyne Vreeck	1503	ORA
Vreekwijk	land te Deurne ter stede geheten *Vrewijck*	1506	HP
Vreekwijk	uit ene camp land met een schuur erop te Deurne ter stede geheten *Vreeckwijck*, a.e. die Wijestraet	1506	HP
Vreekwijk	vut eenen stuck erfs, gel. ter steede *Vreeckwijck*, gen. den Mauwert	1518	ORA
Vreekwijk	item een stuc euselveldt geleghen in die Berck van *Vreyckwijck*	1518	ORA
Vreekwijk	een stuck erfenis gel. inden Parochie van Doertsen tot *Vreyckwijck*	1518	ORA
Vreekwijk	twe eckers gelegen aen die Scatgrave op die sijde tot *Vreeckwijckwaert*	1519	CD
Vreekwijk	vut haer gedeelt van een stuck erfs, gel. *Vreyckwijck* in die Braeck, UF. den loep, AF die straet	1518	ORA
Vreekwijk	item een stuc lands, geleghen bijden Scatgrave, omtrent 1 lopense op die zijde tot *Wreeck* waert	1519	ORA
Vreekwijk	Willem Aert Celen soen heeft vercocht aan Alaert Lauwrens Svelkeners soen 3 manden rogge uit een akkerland te Deurne in *die Vreeckwie*seackers neven erfe Rutger Maes en erfe Willem Heillgen	1521	HP
Vreekwijk	*Vreeckwijck* neven die gemeijn kerckpat	1525	HP
Vreekwijk	een huis met toebehoren te Deurne ts geh. *Vreecwijck* neven erfe Jan Snabben, vader des vercopers, a.z. ene gemeynen loop geheten die Beeck	1529	HP
Vreekwijk	een hoeve en hofstad op *Vreyckwijck*	1530	ORA
Vreekwijk	huysen hoff metter erfnis dair bij ende aen gelegen, gelegen tot Doerne ter plaetse *Vreyckwyck* genaempt	1530	LB
Vreekwijk	uut enen huys metter schueren ende hosteden, hofflant, met allen sijnre tobehoerten, ter stede geheiten *Vreeckwijck*	1534	CD
Vreekwijk	wt huys en hoef, gel. Doerne ter stede geheyten *Vrewick*	1535	ORA
Vreekwijk	in die hoeve gemaect, tot *Vreyckwijck* gelegen	1538	ORA
Vreekwijk	wt zijn kijntsged. in zekere erffenis, gel. *Vreyckwijck*	1538	ORA
Vreekwijk	stuck lants, gel. *Vreycwijck* inden Hoigecker	1540	ORA
Vreekwijk	een half eeusel gel. aende Bruggen tot *Vreyckwijck* metten graeffven, zoe hij dair bewas staet	1542	ORA

Vreekwijk	wt een camp erfs metten tymeragien daar op staende ende gel. *Vreyckwijck*	1542	ORA
Vreekwijk	wt camp erfs, cum edificijs, gel. *Vreywijck*	1542	ORA
Vreekwijk	den voirs. twee deelen voir eenen termijn van 8 jairen, het een jair te leyden inde Hoichecker aent Kerckeynde ende het ander jair inde Hoichecker te *Vreyxwijck* ende dat malck jairs te die Hoichecker te *Vreyckwijcx* voir 29 mud rogge	1543	ORA
Vreekwijk	huis met camp *Vrewick*	1544	HP
Vreekwijk	wt zijn goeden gel. te *Vreyckwijck* bij de Stap	1544	ORA
Vreekwijk	Margriet Crakelarts alias Jan Lemmens dr. is afgegaen alle alsulcke tochte als sij hadde moigen besitten aen alsulcke erfgueden, gel. Doerne ter stede *Vreyck-wijck*	1545	ORA
Vreekwijk	Die Hoige ecker te *Vreijcwijck*	1546	ORA
Vreekwijk	*huis Freeckwick*	1547	HP
Vreekwijk	Jan Peter Pegsz. heeft wett. overg. Jannen Lambert Snijdersz - een camp erfs, te weten die aude Hostadt dair Peter zijn vader saliger inne bestorven is, sonder die huysinge, des sal Jan die schuer dair af moeten doen van nu Paschen tecomende over een jair, gel. te *Vreyckwijck*, UL. Jan Godolofs, AL. Jan Bruystens, UF. die coper, AF. gemeyn straet	1548	ORA
Vreekwijk	ex agro te *Vrewijck*	1551	CE
Vreekwijk	de XIII virgatis uijtfanck receptis de communitate de Doirne anno LXVIII per literas consensus domini Ducis sitis ad locum dictum *Vreeckwijck* penes hereditate suas ibidem	1551	CE
Vreekwijk	de *Vrequick* ex parte Jutte de Rutte de Swijnsputte	1551	CE
Vreekwijk	een huis met toebehoren te Deurne ts geh. *Freeckwick*	1555	HP
Vreekwijk	huys, hoff ende erffenisse dairbij gelegen ter stede *Vreyckwijck* genaempt (...) metten eenen eynde opten gemeynen loop	1559	CD
Vreekwijk	het 2e deel van de Tienden in de Braeck, te *Vreeckwijck* gelegen	1566	ORA
Vreekwijk	staande en gelegen alhier in het *Vreekwijck*	1567	ORA
Vreekwijk	een stuk land gelegen in de Braecke te *Vreeckwijck*	1568	ORA
Vreekwijk	te weten huijs en hof metter erffenisse daeraen gelegen ter plaetse geheten *Vreuwijck*	1569	RB
Vreekwijk	dezelfde een stuk grond gelegen in *Vreeckwijck* op den Cuelheze	1570	ORA
Vreekwijk	Wilbort Bruisten tot *Vreijkwijck*	1570	ORA
Vreekwijk	Henrick Roijmans heeft verkocht uit zijn kindsgedeelte vanwege zijn vrouw gelegen te *Vrijckwijck*	1571	ORA
Vreekwijk	een stuk land, gelegen in *Vreeckwijck*, naast de Enghstraat	1572	ORA
Vreekwijk	het land, genaamd de Leeghe Hoogacker gelegen terzijde van *Vreeckwijck*	1572	ORA
Vreekwijk	een kamp erfs met al de timmerages die daarop staan en al zijn toebehoren, staande en gelegen alhier te *Vreeckwijck*	1573	ORA
Vreekwijk	Item heeft Faes gezet tot een onderpand die hoeve zoals hij die gekocht heeft van Sprincks erfgenamen. Gelegen zowel in het Dorp alsonder *Vreeckwijck*	1574	ORA
Vreekwijk	Staande en gelegen alhier in *Vreekwijck* en genaamd den Roubraeck Met nog twee stukken land zoals dit gelegen is in dezelfde parochie en dit is leengoed. Een perceel daarvan is genaamd den Eventuijn en is strekkende met het andere einde naast de Groene Weg; het ander stuk land is genoemd den Stappelpat aan de andere zijde naast de erfgenamen van Jan Goloffs en verder naast de Stappelpat. Met daarbij nog een perceel groesland zoals dit gelegen is in de Vreeckwijckse Berckt; met nog een stuk land alhier gelegen omtrent de Boomgaartsstraat en genoemd den Bogartsecker; begrensd aan beide de einden naast de straat; met nog een perceel land gelegen in dezelfde parochie en genaamd den Streep zoals dit perceel begrensd wordt aan beide de einden naast de Bogartsweg; met nog een groesvelt zoals dit perceel gelegen is alhier in de Vreeckwijckse Berckt; met nog een stuk erfs gelegen alhier aan de Liesselse Paal; met nog een stuk land daaromtrent gelegen en genaamd den Snabbenecker	1578	ORA
Vreekwijk	te *Vreecwijck*	1582	ORA
Vreekwijk	een camp land alhier te *Vreeckwijck* gelegen en genaamd het Campken	1583	ORA
Vreekwijk	een camp erfs alhier te *Vreeckwijck* gelegen met de voorste helft van het huis daarop staande, met drie gebonten en zoals haar deel is afgetekend achter de stijl	1583	ORA

Vreekwijk	Peter Frans Becx zoen als m/m van Heylwych, Goert die Louw en Jan Jan Raessen zoen als momboiren der kn. Wouter Goeben, verwekt bij Heylken voors., zijn vrouw, hebben vercocht aan Aert Thonis Roymants zoen het 3e deel van een huis en hoffstadt met schuur en land en hof te Deurne genaamd *Vrecke*, neven erf. Jan Vrenssen en de gemeynstraet en van erfe Thijs Promen tot op erf. der erfg. Jans van Bottel	1584	HP
Vreekwijk	Verder nog een stuk land zoals dit gelegen is te *Vreekwijck* aan de Heijnderse Brug. Begrensd aan een zijde naast Peter van herssel, aan de andere zijde naast Arian Rut Swerts, verder aan een einde naast de straat en het andere einde naast Jan Willems	1584	ORA
Vreekwijk	een stuk land, genaamd die Beeck, alhier te *Vreeckwijck* gelegen	1584	ORA
Vreekwijk	ex parte terre sita tot *Vreeck*	1586	CR
Vreekwijk	een stuk land te *Vreeckwijck* gelegen en genaamd in den Camp	1587	ORA
Vreekwijk	huys hoff hoffstat en camp erfs daerbij ende aengelegen met noch thien roys lant uten coelvelt aen *Vreckwijk*	1589	ORA
Vreekwijk	akker den Boegaert tot *Vrewick* gelegen	1590	HP
Vreekwijk	een stuk land genaamd de Cloetecker, te *Vreeckwijck* gelegen	1591	ORA
Vreekwijk	een stuk groese, zoals dit perceel alhier in *Vreeck* in de Hoeff gelegen is, begrensd aan een zijde naast An Lijssen, aan de andere zijde naast Henrick die senger, aan een einde naast de Gemeente en het andere einde naast de erfgenamen van Dries Joesten	1591	ORA
(vgl. ORA 1589 een stuk land aan de Scatgraeff, begrensd aan een zijde naast Henneken die senger, aan de andere zijde de Scatgraeff, aan een einde naast Nelis Golis en het andere einde naast de Lickweg)			
Vreekwijk	een akker op *Vreekwijk*, gemeenlijk genaamd de Rooibraak	1592	ORA
Vreekwijk	een hoeve met bijbehorend land, staande en gelegen te *Vreeckwijck* en algemeen genaamd de Roubraeck	1595	ORA
Vreekwijk	een stuk groesland, gelegen te *Vreeckwijck*, algemeen bekend als de Hoeve	1597	ORA
Vreekwijk	huis, hof en schuur te Vreeckwijck	1605	ORA
Vreekwijk	een camp land te *Vreeckwijck* met de timmerage daarop	1606	ORA
Vreekwijk	akker gelegen an de IJseren Paal naast de straat voerend naar *Vreeckwijck*	1610	ORA
Vreekwijk	een huis te Deurne in *Vreeckwijck*	1610	ORA
Vreekwijk	vercocht aan Dierick Ambrosius van Duynhoeven een akkerland te Deurne ts geh. te *Vreyck* omtrent de Schatgraeff, neven erf. des coepers en erf. Wilbert die Laet en van de gemeyne kerckpat tot op de gemeynwech	1611	HP
Vreekwijk	een akker met de houtwas daarop staande en gelegen te *Vreeckwijck* aande Beecxe straat	1616	ORA
Vreekwijk	ter plaetse genaempt *vreckwijc*	1616	HP
Vreekwijk	het onroerend goed zoals dit gelegen is te *Vreeckwijck* op de Kijntsberch	1618	ORA
Vreekwijk	ex agro petia terra sita ten *Vreck*	1621	CR
Vreekwijk	vuijt een hoyvelt gelegen in de Blaeck onder *Vrecwijck*	1621	CR
Vreekwijk	vuijt huijs ende hoff geleghen te *Vreeck*, aen deen sijde die gemeijne straete van Duerne	1621	CR
Vreekwijk	ex domo et orto dicta de Wijlcas cum 4or lopinsatis terre vel tertier erffen op *Vreck*	1621	CR
Vreekwijk	vuijt huijs ende hoff geleghen tot *Vreeck*	1621	CR
Vreekwijk	vuijt huijs ende eenen acker landts geleghen tot *Vreeck*	1621	CR
Vreekwijk	ex Domo op *Vreck* int Derp	1621	DC
Vreekwijk	Uijt goet in *Vreeckwijck*	1621	DC
Jan Rut Golis tot *Vreck*		1621	DC
Vreekwijk	Ex agro dicto Streepacker inter *Vreck* et Bremortel	1621	DC
Vreekwijk	ex parte terre sita prope den Weijer te *Vreeck*	1621	PU
Vreekwijk	ten huijse tot *Vrijeck*	1624	KM
Vreekwijk	een huis en hofstadt te Deurne ts geh. 't *Vreeck* in den Rulle	1624	HP
Vreekwijk	een acker langs den wittenborch te Doerne ter plaatse geheten *Vreekwijck*	1627	BP
Vreekwijk	item eenen ecker tot *Vreck*	1630	MD
Vreekwijk	item een stuck lant gelegen inde *Vreeck*, EZ Geraert Simon Reijnders, AZ Jan Ghielens, AE den loep groot 1L 19R	1630	MD

Vreekwijk	Boedeldeling door Jan Martens als de man van Catharina. Door Jan Hanrick Snabben als de man van Maria. Door Joris van Coppehaeghe en Jan Geraerts als zijnde de momboirs van Jenneke en Peerken Hanrick Jan Aerts, door Wilbert Jan de Bottel als momboir van Jan, de zoon van Jan Jans de Bottel, verwekt bij Margaretha Corts Gheeff Bruijstens, allen kinderen en kleinkinderen van Corst Gheef Bruijstens, en van Hanriske. Hierbij hoort een huis staande te *Vreckwijck* en een akker daarbij gelegen daar 't Cruijs bij staet.	1631	ORA
Vreekwijk	zijn huis te *Vreeck*	1632	HP
Vreekwijk	een akker gelegen te *Vreckwijck*, naast de Lijckweg, anderzijds naast de Bogaertsweg	1632	ORA
Vreekwijk	seeckere huysinge ende plack daer `t selve op is staende ende voorts met sijne gerechticheyt gelyck het selve is gelegen onder desen heerlicheyt van Deurne ten plaetse *Vreeckwyck*	1637	ORA
Vreekwijk	een stuck lants gelegen als voor, genaemt het *Fraekens*	1637	ORA
Vreekwijk	item een stuck landts den *Vreeck* genaemt u.l.Jan Philips a.l. d'erftgenaemen Jan Houben met Ceel Peter Spaeingiers u.f. erftgenaemen Hens Peter Goossens a.f. den gemeynen wech	1637	ORA
Vreekwijk	item alnoch een stuck lants gelegen als voor, genaemt het *Fraekens* u.l. Willem Marcus, ende Jan Chielens erffen, a.l. Peter Jan Meulendycx ende Jan Ruth Cluytmans met meer andere, u.f. d`erftgenaemen Henrick Peters, a.f. Marcelis Thijssen	1641	ORA
Vreekwijk	Vuijt een weijveldt groot ontrent vijff lopensaeten onder *Vreeck* inde Donschot geleghen	1643	CR
Vreekwijk	vuijt ontrent anderhalff lopensaeten tuellandts oick tot *Vreck* geleghen	1643	CR
Vreekwijk	Vuijt huijs en hoff boomgart ende aengeleghen erffnissen op *Vreeckwijck*	1643	CR
Vreekwijk	Item alnoch vuijt ontrent thien lopensaeten tuellandts op *Vreeckwijck* voors[eid] geleghen, U.F. den Lijckwech	1643	CR
Vreekwijk	vuijt een weyveldt genaemt de Hoefken geleghen te *Vreeckwijck*	1643	CR
Vreekwijk	vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffnissen te *Vreeckwijck*, U.L. de gemeijn straete, A.L. seeckere benefici ende fundeert in de Kercke van Dorne , U.F. de Enghe straete	1643	CR
Vreekwijk	vuijt huijs hoff ende 2 1/2 lopensaeten landts geleghen te *Vreeckwijck* genaemt de Vylcas, U.F. de gemeijnstraete	1643	CR
Vreekwijk	vuijt een huijs hoff ende aengeleghen erffenissen tot *Vreeck* groot ontrent 2 lopensaeten geleghen rondsom in de gemeijne straete	1643	CR
Vreekwijk	vuijt een hoffstadt met een stuck groesken daeraen geleghen tot *Vreeck*, a. l. eenen gemeijnen loop, a. f. een gemeijne straete	1643	DC
Vreekwijk	eenen acker bij den Conijnden berch geleghen genaemt de Braeck tot *Vreeck*	1643	DC
Stap	Wilbert Jansen de Bottel en Daniel Gerarts als momboirs van Jan, de zoon van Jan Claes Everts verwekt bij Maria Peter Thijs de Bottel, verkopen aan Derick Henrick Aerts een huis, hofstad, hof en aangelag te *Vreeckwijck* aan de Stap staande en gelegen	1644	ORA
Vreekwijk	acker bij den Conijnderberch geleghen, genaemt de braecke tot *Vreeck*	1650	ORA
Vreekwijk	op *Freck* inde Rul	1652	MD
Vreekwijk	ontvangsten uit een acker de Weijstraet, rogge uijt goed int Dorp, een acker aen de Lijsepael, het goet Vreeckwijck <u>op de loop</u>, goet op *Vreeck*	1659	RGG
Vreekwijk	uijt sijn huis op *Wreeckwijck*	1659	KM
Vreekwijk	dat op Ste Gertruijden dach, wesende den 17en dach vande maendt Meert, naer voorgaende proclamatien aen de kercke, daer men doen ordinarisse publicatie was doende, des Sondachs te vooren de bantschouwe, ter plaetse genoempt: *Vreckwyck*, alhier binnen de voors. heerlyckheyt Doerne worden afgeroepen ende gepubliceert opten gestemden dach	1661	OAD
Vreekwijk	Tis nu sulx, dat binnen de voors. heerlickheit, ende van outs ende boven memorien van menschen, altijt gebruijckt ende geobserveert is geweest, dat op den 17en Maert, naer voorgaende Sondaechsche publicatie van eene banschouwe, op seeckere poene gelast syn geweest, alle die in eedt sijn, mitsgaders alle heertluyden te compareren, op seeckere plaetse genaemt *Vreeckwyck*, ten eynde de schepenen, H. Geestmeesteren		

	en Kerckmeesteren aldaer kiesen, stemmen ende proclarmeren, nieuwe borgemeesteren aen de heer oft desselfs officier overleveren, om te beedigen ende in vreede te leggen, mitsgaders keuren ende breucken aff te lesen.	1661	RAH
Vreekwijk	Ende in d`andere saecke oft borgemeesters, Schepenen, Kerckmeesters, H.Geestmeesters ende gemeijntemeesters behooren te werden gemainteneert inde possessie vel quasi van met den officier van Doerne iaerlix op Sinte Geertruijdendach zijnde den 17^{en} meert met de meeste stemmen te kiesen twee borgemeesters voor den aenstaende jaeren ende de selve voor alle man op de bantschouw bij vergaende sondaechse proclamatien geleijt ten plaetse genoempt *Vreeckwijck*, door den vorster te doen afroepen	1662	ORA
Vreekwijk	Item wort in vrede gelecht die Gemeijnte tusschen 't dorp *Vreeckwijck* ende den Cleijnen Bottel op den pene van drie Bosch ponden	1665	CD
Vreekwijk	Item is in vrede gelecht dat niemant en sal mogen maijen heij off andersints tot *Vreeckwijck* van de scheure van Margareta vanden Berge tot op den hoeck van de Berkt gelijck tselve aldaer is afgeteeckent op den breuck van contrarie doende te verbeuren I Goutgulden	1665	CD
Vreekwijk	tot *Vreeckwijck* geheuchte binnen Doerne	1665	CD
Vreekwijk	Steen gestoct tot *Vreckwijck* int jaers 1659	1665	ORA
Vreekwijk	Hendrick Jan Snabben verhuurt voor 10 jaren enige percelen landbouwgrond te *Vreekwijk* gelegen aan Willem Evert Nouwen. De Weijer BZ Hendrick voors., EE Cornelis Jan Rutten AE Willem Aert Nouwen ; item een acker genaamd den Duerencoop BZ Willem voors. BE de weg; item driesken genaamd de Hoenderhoff, EZ Ja Janssen de mulder AZ Willem voors. BE de straet	1671	ORA
Vreekwijk	Uijt een weijvelt groot ontrent 5 lopensaten tot *Vreeck* inde Donschot	1678	CR
Vreekwijk	Uijt huijs hoff bomgart ende aengelegen erffenisse op *Vreeckwijck*	1678	CR
Vreekwijk	Uijt huijs hoff ende aengelegen erffenisse te *Vreeckwijck*, U. L. de gemeijnstraet, A.L. seker beneficie gefundeert inde Kerck tot Dornen, U. F. de Enge straet	1678	CR
Vreekwijk	Uijt huijs hoff ende 20 loopensat lants te *Vreeck* genaemt de Vijlcas	1678	CR
Vreekwijk	Uijt eenen acker bijden Conijnenbergh genaemt de Braeck tot *Vreeck*, groot ontrent 4 lopensaten aut plus	1678	DC
Vreekwijk	Uijt een stuck lants ontrent de Weijer in *Vreeck*, A.L. Meulendijcx leengoet, U.F. eenen dries genaemt de Weijer	1678	PU
Vreekwijk	Uijt een stuck groes genaemt den Weijer te *Vreeck* oft Vreeckwijck	1678	PU
Vreekwijk	huijsinge tot *Vreckwijck* genaemd de Braec	1681	ORA
Vreekwijk	Het Arme goet tot *Vrekwijk* met het kleyn huyske met de bijhoorende erffenisse daar Peter Jan Dirks tegenwoordig op is woonende	1685	CD
Vreekwijk	een stuk lants gelegen inde Braak tot *Vrekwijk*	1685	CD
Vreekwijk	huis, hof, teullanden en groesland met de houtwas, zoals door hun ouders is achtergelaten te *Vreckwijck*	1685	ORA
Vreekwijk	een stuk teul- en akkerland in den gemeijnen acker in het gehucht *Vreckwijck*	1685	ORA
Vreekwijk	een huis, hof met alle groes- en teullanderijen te Deurne in het gehucht *Vreckwijck*	1689	ORA
Vreekwijk	een huis, hof, schuur en aangelag ter plaatse genaamd *Vreckwijck*	1690	ORA
Vreekwijk	een stuk erf tot *Vreckwijck* teijnden de Berckt genaamd de Hoelbuess	1691	ORA
Vreekwijk	erf tot *Vreckwijck* genaamd de Essen	1691	ORA
Vreekwijk	hebben bij uytgang der brandende kersse verkocht aan Jan Cornelis Hicxpors een erf op *Vreeckwijck*, een teulland en een akkerland in de Vrecksenacker	1694	ORA
Vreekwijk	Item een stuk teulland genaamd den Heijtricxsen Acker, gelegen tot *Vreckwijck*, e.z. Aert Joseps en Hendrick Wilberts Vervordeldonck, e.e. den Lijckwegh, de andere rijngenooten sijn ons onbekent	1694	ORA
Vreekwijk	teulland in de Ruel, in de Cuyperin en in de Blacht, alles gelegen in *Vreeckwijck*	1694	ORA
Vreekwijk	alsmede het huis van Jan Hermans, dat voor de helft eigendom is van de Armen, met andere huizingen en aanhorigheden te *Vrekwijk* - die den Armen toebehoren - opnieuw publiek te verpagten	1711	CD
Vreekwijk	Notulen der vergadering van Schepenen der heerlijkheid Deurne en Liessel waarbij		

	besloten wordt de zoon van Van Schaijk, 2 schutters en 8 mannen met geladen snaphanen op Zondag ca. 4 uur naar den Bosch te zenden om aldaar een gedetineerde af te halen, alsmede dat op Maandag om de kaak een ring van planken gestut door palen zal worden gemaakt, en dat op Dinsdag 50 welgewapende mannen op het kerkhof onder leiding van rotmeesters worden opgecommandeerd uit de verschillende rotten, zijnde het Haageijnt, Kerkeijnd, Liessel, Zijlberg, *Vrekwijk*, Breemortel en Derp	1711	CD
Vreekwijk	sullen gekoosen werden twee persoonen, een geleerde ende een ongeleerde, die het aanstaande jaar t burgemeesterschap sullen bedienen, ende op *Vrekwijk* publiecquelijck sullen werden afgekondigt	1712	CD
Vreekwijk	dat bij provisie de Keuren in en voorden jare sestienhondert agt en vijftig gemaakt, ende in denselver jaare gepubliceert jaarlijcx op den zeventiende Meert ter voorszegde plaatse van *Vrekwijk* op de banschouw van 's-Heeren wegen sullen worden afgeroepen ende gepubliceert	1712	CD
Vreekwijk	besloten wordt op wens van de Heer van Deurne, Gerardus baron van Leeffdael, de Schutboom af te graven en de dijk tussen Liessel en *Vreekwijk* met bomen te be planten	1716	CD
Vreekwijk	huijs en aangelag op *Vreckwijck*	1720	ORA
Vreekwijk	ter plaatse tusschen den Wittendijk en Omswangsdijk boven den Sijlberg, Breemortel, en *Vrekwijk*	1720	CD
Vreekwijk	huijsingen in *Vreckwijck*	1722	ORA
Vreekwijk	gronden in *Vreekwijk*: de Cuyperin, Bijlakker, Daalakker, Langenakker en -	1725	ORA
Vreekwijk	huijs in *Vreckweijck*	1730	ORA
Vreekwijk	huis en land te *Vreeck* gelegen, belendende 1. kinderen Wilbert Willems 2. den vaerweg gaende vande Zeilberg op den molen, 3. goederen voorheen H. Geest Deurne, 4. de straet	1749	HAR
Vreekwijk	Uijt een weijvelt ontrent 3 loopensats tot Vreeck in de Donschot gelegen	1754	CR
Vreekwijk	Item nogh uijt ontrent 10 loopensats teullants oock tot *Vreeck*	1754	CR
Vreekwijk	Uijt huijs hoof boomgart en aengelegen erffenisse op *Vreeck wijck* ende nogh uijt ontrent thien loopensaths teullants ter plaetsen voorschreven	1754	CR
Vreekwijk	Uijt huijs hoff en aengelegen erffenisse te *Vreeckwijck*, U. L. de gemeijn strate, U. L. seker beneficie gefundeert in de kerck tot Dornen, U. F. de Engestraet	1754	CR
Vreekwijk	Uijt huijs hoff en 20 loopensats lants te *Vreeck* genaemt de Vijlcas, U. F. de gemeijn straet	1754	CR
Vreekwijk	Uijt huijs hoff en aengelach groot 8 loopens 35 roeden gelegen tot *Vreewijck*, U. F. den gemeijnen wegh, A. F. den Molenwegh	1754	DC
Vreekwijk	Van een stuck ackerlandts aen de Bogart eijcken gelegen op *Vreewijck*, A. F. de Lijckwegh, A. L. den Molenwegh	1754	DC
Vreekwijk	Uijt huijs en aengelegen erffenisse tot *Vreeckwijck*	1754	DC
Vreekwijk	Uijt een hoffstadt met een stuck groessen daer aen gelegen tot *Vreeck*, A.L. eenen gemeijnen loop, a. f. een gemeijnestraet	1754	DC
Vreekwijk	Uijt eenen acker tot *Vreeck*	1754	DC
Vreekwijk	Uijt een acker bij den Conijndenbergh genaemt De Braeck tot *Vreeck*	1754	DC
Vreekwijk	Uijt huijs hoff schuer etc. tot *Vreewijck*	1754	DC
Vreekwijk	Uijt t'goed in *Vreewijck*	1754	DC
Vreekwijk	wonende te *Vrekwijk*	1760	ORA
Vreekwijk	van een stuck ackerlandts aen de Bogart eijckers (....) gelegen op *Vreewijck*	1774	DC
Vreekwijk	ter plaatse genaamd *Vrekweijk*	1781	ORA
Vreekwijk	te *Vrekweyk*	1791	OAD
Vreekwijk	huijs hof en aangelag te *Vrekweijk*	1793	ORA
Vreekwijk	de wijken van Derp en Kerkeynd, Meulenhof, Wasberg, Haegeynd en Vloeyeint, Zylberg, Breemortel en *Vrekwijk*	1796	OAD
Vreekwijk	*Vrekweijk*	1796	OAD
Vreekwijk	Goederen gelegen te *Vrekwijk*, o.a. een huis, schuur, stallinge schop, hof en aangelag met land en groes daaraan gelegen genaamd de Braak	1808	ORA
Vreekwijk	Catharina Thijssen, weduwe en boedelhoudster van wijlen Jan Willem Meelis, wo-		

	nend alhier, doet afstand van tocht en vruchtgebruik van een perceel land genaamd de Hoef, gelegen alhier ter plaatse genaamd *Vrekweijk*, groot 2 lop. 40 roeden gequot. nr 2112	1809	ORA
Vreekwijk	Blaakt, Berkt, *Vrekweijk*	1832	OAD
Vreekwijk	*Vrekweijk*	1841	NAD
Vreekwijk	de loop boven *Vrekweijk*	1841	NAD
Hoef, de	F 305, 306	1846	ND
Uit de vermeldingen bij het Stappad uit 1685 en 1785 blijkt dat F 221 tot Vreekwijk werd gerekend en F 216 tot het Derp. De scheiding lag dus daartussen en dat kan alleen de oostwesttak van de Schatgraaf geweest zijn.			
Vreekwijk	gebied tussen Veldheuvel en de Vreekwijkse Loop	1832	KD
Vreekwijk	gebied ten zuiden van de Hendrik mesdagstraat en de Geyserstraat tot aan de Oude Aa- Berktse Dijk. De breedte van het gebied was niet nauwkeurig bepaald. In het oosten was de Breemortel de grens, in het westen hoorde de huidige St. Jozefparochie niet tot Vreekwijk. Vreekwijk is hedentendage ingekrompen tot de omgeving van Vestingweg en Breemortelweg	2010	KD
Vreekwijk	HGA E-2 en F-1		

Wijk-namen worden vooral geassocieerd met de periode van grote expansie van het woonareaal die aan het eind van de Vroege Middeleeuwen inzet. De frequente combinatie van deze namen met oriëntatiebenamingen (noord-, zuid-, oost-, west, middel-) duidt op een vorm van planning. Het is goed mogelijk, dat aan de term wijk een bepaalde juridische status was verbonden (een bepaalde vrijdom bijvoorbeeld). Zo komt ook diverse malen als eerste lid gunne- voor, en dat verwijst waarschijnlijk naar een verleende vergunning voor een ontginning alsook (afgesleten vormen van) vriling- en soms ook laat-, verwijzend naar personen die vrijheid hebben verkregen in het kader van een ontginning. (TL, 33)
Op St. Geertrudis (17 maart) werden de stemgerechtigde ingezetenen van Deurne bij elkaar geroepen in Vreekwijk in de open lucht om besluiten te nemen tussen het moment dat de oude jaarlijkse regenten 's morgens aftraden en de nieuwe 's middags in functie traden. Dan werden o.a. keuren vastgesteld. Ook werd de controle van de wegen en de waterlaten aangekondigd. Het geheel heette de banschouwe en werd gehouden 'onder de blauwe hemel' (zie 1619, 1661, 1662 en 1712). 's Zondags ervoor moest de vorster dit namens de heer van Deurne bij kerk aankondigen. "*Op huijden 17 Meert 1619 is bij Heere en Wet metten gemeijnen consent van de nabuijeren eendrachtelijck overgegeven ende geresolveert* .....(enz.)". 1619 KBD

VREEKWIJK AAN DE BEKE *Zie: Beekstraat*

VREEKWIJKSE AKKER	op die *Vreeckwijckse ecker* gheleghen, gheheyten die Loo	1453	CD
Vreekwijkse akker	op die *Vreeckwijckse eckeren*	1470	CD
Vreekwijkse akker	item een stuc lands gel. in die *Vrewichsche ecker*, geheyten die Schuerstat	1502	ORA
Vreekwijkse akker	op de *Vreeckwickse akkers*	1506	CD
Vreekwijkse akker	in der prochien van Doerren in die *Vreeckwicse ecker*	1506	CD
Vreekwijkse akker	uut enen stuck lands gelegen in die *Vreeckwickse ecker*	1507	CD
Vreekwijkse akker	op *Vreecksche acker*	1509	HP
Vreekwijkse akker	stuck lants, 3 lop., gel. inde *Vreewijckse Hoige ecker*, gen. den Schelft, UL. Huyge Spirincks, AL+UF. Ruth Maes, AF. gemeyn weck	1540	ORA
Vreekwijkse akker	Zoals dit perceel alhier gelegen is in de *Vreeckwijckse eckers* bij de Lijsen Pael, begrensd aan een zijde en aan een einde naast de koper, aan de andere zijde naast Jan Meulendijcx en het andere einde naast de straat	1573	ORA
Vreekwijkse akker	Verder nog 2 akkers zoals die gelegen zijn in de *Vreeckwijckse akkers* omtrent de Hoevelsche	1575	ORA
Vreekwijkse akker	een stuk land genaamd den Eventuyn, gelegen in de *Vreeckwijckse Eckers* naast het Papenveld	1589	ORA
Vreekwijkse akker	een stuk land, genaamd het Hovensche, zoals dit perceel gelegen is alhier in de *Vreeckwijckse Ecker*, het andere einde naast de Groene Weg	1589	ORA
Vreekwijkse akker	een stuk land omtrent de Lijsen Paal in de *Vreeckwijckse eckers*	1606	ORA
Vreekwijkse akker	een stuk akkerland gelegen te Deurne in de *Vreeckse akkers*	1639	ORA
Vreekwijkse akker	De borgemeesters van Deurne en Liessel, met name Jan Cornelis Smits c.s. van het jaar 1682, Antonij Willem Henssen c.s. van 1683, Peter Claes Claus c.s. van 1684, Andries Lambers c.s. van 1685 hebben, na 4 opeenvolgende zondagse aankondigen		

	bij de kerk van Deurne en Liessel, waarvan de vorster relaas heeft gedaan, met het uitgaan van een brandende kaars verkocht aan Jan Peter Wilbers een stuk leghlant, toebehoord hebbende aan het Convent van Binderen, gelegen in den *gemeijnen acker* aen den Iseren Pael	1685	ORA
Vreekwijkse akker	Dezelfde borgemeesters verkopen aan Jan Melis den Jongen een stuk leegh teullant in den *Vreckschen Acker*. Gewezen eigenares was het Convent van Binderen, e.e. den Heijeijntschen ofte Muelenwegh, a.e. de Stappat	1685	ORA
Vreekwijkse akker	een stuck ackerland in de *Vrecksenacker* in de Ellemisse op de gemeyne muelewegh	1685	ORA
Vreekwijkse akker	hebben bij uytgang der brandende kersse verkocht aan Jan Cornelis Hicxpors een erf op Vreeckwijck, een teulland en een akkerland in de *Vrecksenacker*	1694	ORA
Vreekwijkse akker	een teulland van 2 1/2 lop. gelegen in den *Vrecksenacker*, e.e. op den Muelenwegh, a.e. den Stappat.	1694	ORA
Vreekwijkse akker	een stuk teullant genaemd de gruenacker gelegen aan de gemeyne *Vrecksenacker* tussen de Stappad en de Meulenwech, met een stuck groeslant genaamd het Biesvelt in de Donschot	1710	ORA
Vreekwijkse akker	de Vreeksche akker, E 876-878	1888	ND
Vreekwijkse akker	het *Vreeks akkertje*, F 216	1891	ND
Vreekwijkse akker	ongeveer E 850 - 902 en F 190 - 243	1832	KD
Vreekwijkse akker	gebied tussen H. Mesdagstraat - Geijserstraat - Energiestraat - Th. v. Doesburgstraat - J. Tooropstraat - J. Marisstraat	2010	KD
Vreekwijkse akker	HGA E-22		
VREEKWIJKSESTRAAT	die *vreecwijcsche straet*	1442	FS
Vreekwijkse straat	Willem Willems van Drie jaren. Hendrik Aert Michiels. Uit een stuk land gelegen aan de straat genaamd de *Vreckwijkse Straet*	1443	BP
VREESBERKT	een hooiveld in de *Vreesberckt*	1603	ORA
VRIEZENAKKER	*identiek met Vriezenkamp. Zie aldaar bij 1627*		
VRIEZENBEEMD	*vriezenbeempt* op hagheeynd	1454	FS
Vriezenbeemd	Aert Goijart Thijss verkoopt aan heer IJewaan die Moll, ridder, twee stukken land, een hof en een stuk wei, aan elkaar liggend, met sloten of wallen en wateren op 't Hageijnde tussen een straat ter eenre, een *Vriezenbeemt* en sente Kathelijnenbeempt ter andere zijde, van de erfgenamen van Andries van der Hagen en een straatje tot de gracht van de woning van Gevart van Doernen, nu Jan van Doernen	1454	BP
Vriezenbeemd	D 364	1832	KD
Vriezenbeemd	noordrand van Appeldijk vanaf Haageind tot bijna aan het Heiakkerpad	2010	KD
Vriezenbeemd	HGA D-1		
VRIEZENBEEMD (Liessel)	Lambert de jonge zoon wijlen Lambert van Loen 1/7 van 't *frieze beemt* in Doerne in Gheen Arenbroeck	1446	BP
Vriezenbeemd	een goed geheten *Tfrieze beemt* gelegen te Gheen Aerenbroeck	1447	BP
Arenbroek	Tussen Astense Aa, Soeloop, Neerkantseweg en Garst	2010	KD
VRIEZENKAMP	't derde gedeelt van eenen stuck lants geheiten den *Vrisecamp* neven erffenis Peter Gerits (….) gelegen in de parochie van Doerne ontrent der kercken aldaer, (….) uutstreckende vander gemeijnders straet tot opten kerckwech aldaer	1619	ORA
Vriezenkamp	De *Vriesencamp* was in de daarvan gemaakte rentebrief daaraan niet speciaal verbonden. Op het tweede vraagartikel tuigt hij dat de verweerder de voornoemde kamp of *Vriesenacker*, nadat hij die bij het transport van de aanlegger had gekregen, steeds en tot nu toe bewerkt heeft.	1627	ORA
Vriezenkamp	lant inden *Vriesen camp* EZ Lambert Jacobs AZ Huijbert van Duijn bijde de eijnden de straet	1630	MD
Vriezenkamp	den *vriesencamp*	1663	VD
Vriezenkamp	item teillant de *Vriesen camp* 2L 8R, EZClaas Aart Clous, AZ de erfgenamen		

	Peter Gevert Coolen, uijtschietende op de straat	1689	ORA
Vriezenkamp	15 roeden teulland, af te meten van een stuk akkerland genaamd den *Vriesen Camp*	1690	ORA
Vriezenkamp	het wortelvelt in den *vriesencamp*	1701	VD
Vriezenkamp	huys hoff en aengelagh van den *Vriesencamp*	1701	VD
Vriezenkamp	teullant genaemt de *Vrijssen camp*, gelegen voor het huijs van Peter Antonis van Lieshout	1710	ORA
Vriezenkamp	omtrent D-63	1832	KD
Vriezenkamp	noordrand Molenstraat ter hoogte van Frieslandstraat	2010	KD
Vriezenkamp	HGA D-1		

vrun

Ten noorden van de Zandbosweg treffen we cultuurgronden aan die werden aangeduid als de Vrun of Vrund(t). Deze oude naam zou kunnen duiden op een heel vroeg landbouwgebied dat werd uitgebaat voor de persoonlijke consumptie van de grondheer. Het Gotische frauja > het oudhoogduitse frô = heer; herendienst heet in het Duits nog -Frondienst- (Fron = dativus van frô = "aan/voor de heer"). De hof van de heer was de 'vroenhof'; de Peel werd een 'vroente' genoemd, aangezien de woeste gronden oorspronkelijk allemaal bezit van de heer waren.

VRUNT (Houtenhoek)	Katrine weduwe van Claes van Doerne met tutor Henrico Snoex heeft wittelijck vertegen uit erfenis in de *vroent* cum edificis	1547	ORA
Johannis de Vroen		1551	CE
Vrunt	een stuk land genaamd de *Vrundt*	1583	ORA
Vrunt	Catharina, weduwe van Claas van Doerne staat haar recht van evictie, of uitwinning, van het erf in de *Vroint* genoemd af	1567	ORA
Vrunt	een stukske erfs, genaamd die *Vroentell* met al de timmerages daarop staande, begrensd aan een zijde naast het erf van Gevart van Doerne	1567	ORA
Vrunt	Claes Hannen als momboir voor Willem zijn zoon die melaats is, en hem daarvoor sterk makend, verkoopt bij deze aan Geverden van Doerne een stukske erfs, gelegen aan het erf van de koper en genaamd die *Vroente*, verder begrensd aan de andere zijde naast de kinderen van Peter Golofs, uitstrekkende tot op de Gemeentestraat	1571	ORA
Vrunt	Nog twee Peters jaarlijks uit een stuk erfs, genaamd den *Vroendte*	1572	ORA
Vrunt	een stuk land genaamd de *Vrundt*, zoals die gelegen is naast Jan die Smet, aan de andere zijde naast de erfgenamen van Frans die Smet, aan een einde naast de gemeente en het andere einde naast gerit Snabben	1583	ORA
Vrunt	hoeve naast Claas Everts van Doerne	1625	BAB
Vrunt	en tevens twee eikenbomen staande op het erf van Claes Evert Gielens c.s., aan het veld genaamd de *Vrunt*	1693	ORA
Vrunt	Item een stuk groesland voor de gerechte helft, genaamd de *Vrunt*, gelegen int Kerckeijnt	1694	ORA
Vrunt	Gekocht door Goort Evers van Doerne	1701	BAB
Vrunt	de *vrunt*, stuck groeslant	1701	VD
Vrunt	den halven *vrunt*	1701	VD
Vrunt	item den halve *Vrunt* 1L 30R 6V	1730	ORA
Vrunt	in het Kerkeijnd	1748	BAB
Vrunt	bouwplaats met de hof alhier in de Kuilheuvel	1805	BAB
Vrun	C 700 Kerkeind	1832	BAB
Vrunt	in de Houtenhoek	1860	BAB
Vrunt	boerderij in de Vrund	1902	BAB
Vrunt	C 700-721	1832	KD
Vrunt	gebied tussen Houtenhoekweg - Zandbosweg - Kuilheuvel	2010	KD
Vrunt	HGA C-4		

VRUNT (Vloeieind)	een akker, genaamd de *Vrunt*. Zoals dit perceel gelegen is op het Vloijeijnde, zo gelijk Jan zaliger in zijn leven gemaakt heeft. Begrensd aan een zijde naast Jan voorschreven, aan de andere zijde naast Henrick Sijmonssen, aan een einde naast Gerard Snabben en aan het andere einde naast de straat	1597	ORA

Vrunt	een akker genaamd de *Vrunt*, gelegen op het Vloijeijnde naast de straat	1597	ORA
Vrunt	vuijt een stuck groesveldts genaemt de *Vruinte*, U.F. de Raetvloet	1643	CR
Vrunst	de *vrunst* [bij Vlierden]	1663	VD
Vrunt	een stuck groesvelts genaemt de *Vrunte*, U.F. de Raetvloet toebehoorende	1678	CR
Vrunt	een stuck groesvelt genaamt de *Vrunte*, U. F. de Raetvloet toebehoorende	1754	CR
Vrunt	waarschijnlijk F 437	1832	KD
Vrunt	oosthoek kruising Vloeieindseweg - Oude Aa	2010	KD
Vrunt	HGA F-2		
VUGTVEN	C 283, 285, 292	1865	ND
Vugtven	C 271- 287	1832	KD
Vugtven	oosthoek kruising Walsbergseweg - Kerkeindseweg	2010	KD
Vugtven	HGA C-3		
VUILCAS	*zie Vijlcas*		
VUURKE	een stuk erf geheten dat *vuerken* te Deurne	1507	HP
WAARD	lant in gheen *waert*	1439	HP
	item een stuc groesw*aerden*, gel. in die Beerckt bij Vreeckwijck	1505	ORA

Een waard is een in of aan het water gelegen land; land dat geheel of gedeeltelijk met water omringd is. Vooral van toepassing op tussen rivieren, rivierarmen en -takken gelegen grondgebieden.

waardeel
zie: Gerecht

WAARDEEL	Peter Diricx Cremerszn. als tochter ende Steven Peter Diricxzn. als erfbuerder als voer die helft als naebescreven staet, ende Dirick Janszn. vanden Goer ende Willem Michiels zijnen swager, als voer dander helft hebben w+e verc. Aerden Aert Ghielenszn. - die andere helft ende *weerdeel* van eender alsulcke hoefve, gel. Doerne aent Kerckeynde, t.w. met huysinge, hovinge lande, sande, weyen etc. met alle zijnder toebeh. ende die partijen genoempt zijnde in zijnen brief vanden andere helft, die hij Art eertijts in coepe vercr. hadde van Peter Verdonscot met zijne adherenten. Los, beh. grondc. en 4 mud roggen ende J vaet. Aert Ghielens beloeft dat hij jaerl. wt der helft van der selve halve hoeve bet. sal 1 mud erfroggen aen die erfgen. Ghevarts van Doerne, alzoe dat Steven Peter Dirickxzn. ende zijns vaders erffve daeraff onbel. blijven.	1541	ORA
WAARDEEL	noch die *weerdeel* vanden Moeijenbraeck, neven Emmen van Overlant., die ander helft een *weerdeel* vanden Wijecker, beneven Willem van Herssel erfs	1542	ORA

Zowel Van Overlant als Willem van Herssel woonden in de Commerstraat. Daar zal ook de Mooienbraak gezocht moeten worden.

WACHTHUIS	het oud *Wachthuis*, E 1288	1892	ND
WAGEMANSDAAL	een stuk land, gelegen in de Bogartsvoort genaamd *Wagemansdael*	1567	ORA

Voor Bogaardsvoort: *zie aldaar*.

wal

Bij een wal moet kennelijk niet alleen worden gedacht aan een strook opgehoogde aarde maar ook aan de uitgediepte aarde, een graaf ofwel een gegraven afwatering. Volgens het Middelnederlandsch Woordenboek is het woord verwant aan het latijnse -vallum- (< vallis = dal) en betekent het "vallo et fossa oppidum cingere" (wallen en grachten die de stad omsluiten)
wal = aarden wal met hakhout en/of = omheining van hout en vlechtwerk.
Wal = dikwijls een es-wal die het akkercomplex afgrensde van zijn omgeving. (SP,715)

WAL (Haageind)	een *wal* of graaf, liggend tussen hun bezittingen, gelegen tussen een weiland of		

	drieske van de erven Jan Theuwens en het Duijfhuijseusel. Zo zal Aert Roymans het einde van de wal naar de kerk toe met de gehele hool aan zijn zijde mogen gebruiken. De erfgenamen van Jan Theuwens mogen de zijde voerend naar de Peel bepoten en maaien.	1609	ORA
Wal	waarschijnlijk de waterloop aan de zuidwestzijde van het terrein van het Klein Kasteel	1832	KD
Wal	sloot aan de noordzijde van de Appeldijk naar het Haageind toe	2010	KD
Wal	HGA D-1		

WAL (Derp)	wt camp erfs metten tymeragien dair op staende, gel. aenden Commerstraet, gen. den *Wal*, UL. erfgen. Willems v. Herssel voirts gemeynt	1545	ORA
Wal	een huis met een camp land geheten 't Loeffen oft den *Wall*	1512	HP
Wal	huis en land in de Commerstraet geheten den *Wall*	1556	HP
Wal	uit een huis met toebehoren te Deurne in de Commerstraet geheten den *Wall* neven erf. de kn. Willems van Herssel	1558	HP
Wal	huis genaamd den *Wall* aen de Commerstraet	1597	HP
	den acker aenden heuvel [bij den Cortepatacker; bij den Acker aen den *Wal*]	1663	VD

Voor de locatie van deze Wal: *zie Loefven*

WAL (Zeilberg?)	den acker aen den *wal*	1663	VD

WAL (Moostdijk)	Het Land op den *Wal*	1693	ARK
Wal	een stuk eusel gelijck de *wal*	1695	ORA

WALSBERG *zie Wasberg*

warande

Een warande is een plaats, veld of bos, door hekken heggen of sloten omgeven, om het wild tegen te houden. Later werd het een gebied waarover de heer van een plaats het jachtrecht uitoefende. Volgens Buiks kon in de late middeleeuwen een heel dorp als warande worden verhuurd: de konijnenwarande. De huurder had het recht overal in dat gebied op konijnen te jagen. (Beijers/Van Bussel)

WARANDE (Deurne)	gelijk ook de gemeen ingesetenen ten dienste ende ten behoeve van den Heere van Deurne zullen moeten afgraven een stuk of partije duyns tot een Konijns *Warande*		1690	CD
Warande	bij de watermolen op de *warande* van den heer		1698	ORA
Warande	Gerard Hoebergen, volgens zijn opgave 18 jaar oud, arbeider, geboren en wonend te Deurne, bevond zich op 8-10-1872 rond zes uur 's morgens te Deurne ter plaatse genaamd De *Warande* met een geladen schietgeweer in het veld zonder vergunning en werd betrapt door onbezoldigd rijksveldwachter Antonie van Hoek. 15 gld boete en in beslagname geweer		1872	AKA
Warande	Gebied ten noordoosten van het Klein Kasteel	Tranchotkaart	1803	
Warande	H 147		1832	KD
Warande	gebied tussen Langstraat en Suezlaan		2010	KD
Warande	HGA H-1			

WARANDE (Liessel)	het huijs te Liessel metten nederhoff met sijne wallen, watergrachten ende optreckende twee bruggen, mette *warande* daer voor ende elders gelegen, met noch de plantage voor het voors. huys staende	1634	LB
Warande	Boven het Kasteel tot Liessel aan de *Warand*	1718	CD
Warande	boven het Casteel tot Liessel aan de *Warand*	1728	CD

WARSAKKERS	E 229	1867	ND
Warsakkers	E 229	1832	KD
Warsakkers	Eems	2010	KD
Warsakkers	HGA E-1		

was/waas

"Wellicht moet hier gedacht worden aan een beek waar het water op geregelde tijden wast of stijgt. Of is het een verwijzing naar een beek waar schapen werden gewassen? Mennen vermeldt de Wasakker onder Lommel en gaat er vanuit dat de opbrengst van die akker diende voor de aanschaf van waskaarsen voor de eredienst." (Beijers/Van Bussel). Maar het mnl. -wase- betekende 'slijk, modder, vochtig land; (in de 16de e. > fr. vase 'modder') Deze laatste betekenis zal voor de Wasberg eerder opgaan dan het wassende water of de te wassen schapen. Dat lijkt echt meer volksetymologie. Ook voor het Waasland in België gaat men uit van een Germaanse -wasu' dat 'drassige grond' betekent. De vermelding 'in het wasland' uit 1548 ondersteunt deze betekenis. Het noordoostelijk deel van de Wasberg werd ingenomen door het al in 1212 vermelde Goor (zie aldaar) dat 'slijk' of 'moerassig land' betekent.

WASBERG	idem de *wasberge*	1380	HC
Wasberg	Hier waeren over schepenen tot Doernen: Mychiel van den *Wasberghe*, Maes van der Beerren, (...) Ghegeven in 't jair Onss Heeren dusent vierhondert ende neghen, opten neghentyensten dach in sporkel. (in dorso aantekeningen in verschillend handschrift:- sanctus spiritui, hoc littera, - 14 februari 1409, Heilige Ceest)	1409	CD
Mychiel van den Wasberch		1412	CD
Wasberg	idem pro eodem de *Wasberch*	1418	HC
Henrick zoon wijlen Rutgers van Mijlheze en zijn zoon Jan vanden *Wasberch*		1444	BP
Henricus de *Wassberch*		1447	DC
Wasberg	een stuk land met schuur bij de *Wasbergh*	1449	BP
Wasberg	een schuer bij *wasberch*	1450	FS
Wasberg	lant aen den *wasberch*	1490	HP
Wasberg	uijt ene huijs en camp lants aen den *Wasberch*	1497	HP
Wasberg	de *Wasberch*	1499	HC
Wasberg	aen den *Wasberch*	1510	HP
Wasberg	vut een camp erfs met alder tymeragien daer op staende, gel. aent Hageende aenden *Wasberch*	1519	ORA
Wasberg	een stuek lants met tijmerden in de parochie van Doersen aent Haegeende genaempt in den *Wasberch* gelegen rondt om in die gemeynt van Doersen	1520	CD
Wasberg	aen den Wasberch	1525	HP
Gevart Henrics soen van den *Wasberch*		1525	OAH
Wasberg	een huis met land te Deurne ts geh. aen den *Wasberch* neven erfe Jan van Beeck en erfe Meeus van der *Wasberch*, e.e. Aa, a.e. gemeynt	1528	HP
Wasberg	uit huysinge en land te Deurne ts geh. aen Ghenen *Wasberch*	1531	HP
Wasberg	eenen camp aen den *Wasbergh* by de brugge van den Haigeynde	1542	ORA
Wasberg	wt eenen camp erfs metter tymeragien dair op staende gel. ter stede den *Wasberch*, AF. gemeijn Aa	1547	ORA
wasland	Engel Roijmans, gehuwd met Willemen Verbeersdonk, verkoopt haar broer Claes (....) idem in het wasland, gelegen aan het haageinde te Deurne	1548	ORA
Peter Henricks van den *Wasberg*		1548	ORA
Johannes de *Wasberch*		1551	NP
Wasberg	huys, hef en erffenis dair bij aengelegen actentijts gelegen aen den *Wasberch*	1558	OAD
Wasberg	een kamp erfs met al de timmerages daarop staande met al zijn toebehoren en houtwas. Staande en gelegen alhier in de *Wasberg*, bij de brug in het Haageijnd. Begrensd aan een zijde naast het erf van wijlen Evert van Doerne	1566	ORA
Wasberg	aen den *Wasberch*	1572	HP
Wasberg	een huis met toebehoren te *Wasbergh*	1575	HP
Wasberg	een huis, hof en hofstad staande en gelegen alhier in de *Wasberg*	1586	ORA
Wasberg	een stuk land in de *Wasberg* en genaamd de Cobisecker	1597	ORA
Peeter van den *Wassenberch*		1600	HP
Wasberg	Gelegen omtrent de *Wasberch* aan de Aa	1603	ORA
Wasberg	Jacop van den *Wasberch* heeft vercocht aan Peeter van den *Wassenberch* een jaarl. rente van 7 gl.	1608	HP
Wasberg	een groot en een klein huis staande in de *Wasberg*	1623	ORA
Wasberg	Willem Hanrick Peters van sijn eijgen landt aenden *Wasberg* groot 2L 14R	1630	MD

Wasberg	huis, hof en bijbehorend erf staande en gelegen in de *Wasberg*	1635	ORA
Wasberg	item alnoch een stuck lants gelegen als voor op den *Wasberch*	1637	ORA
Wasberg	item alnoch een stuck lants gelegen als voor over de *Waltsberch*	1637	ORA
Jan Michiels van *Wassenberch*		1640	EC
Wasberg	seecker huys, hoff en hoffstadt, schuer ende schop met de landerijen ende groes daer aen ende bij gelegen onder de herlicheyt van doerne ter plaetsche genoempt aan den *Wasbergh*, d'erffgenaemen van pastoor tot deurne en van michiel hendricx ex alio, streckende van agter de revier de Aa tot van op de gemeynen straet aldaar als sij seyden	1642	ORA
Wasberg	aen den *Wasberch*	1644	HP
Wasberg	huysinghe, stallinghe op den *Wasberch*	1656	MD
Wasbos	Jonker Walravens van Wittenhorst VI lib. over twee mudde rogge uijt een stuck landts genaempt Nieuw-*Waschbosch*	1659	KM
Wasberg	den *wasbergh*	1663	VD
Wasberg	een stuk groesland in het gehucht genaamd de *Waesberch*, e.e. de Aa	1685	ORA
Wasberg	een stuk teulland, genaamd het Neulant, gelegen in het gehucht de *Waesbergh*, groot circa 8 lop., met de houtwas van dien	1689	ORA
Wasberg	een stuck erfs van de gemijnte gelegen in den *Wasbergh*	1691	ORA
Wasberg	in den hertganck genaamd den *Waesbergh*	1692	ORA
Wasberg	huis, wei en landerijen in den geheuchte genaemt den *Wasbergh*	1692	ORA
Wasberg	De Ho: Ed: welgeboren Heere Jan geboren baron van Leeffdael heeft in hueringe of verpachtinge uitgegeven aan Willem Goort Hicxpoors een zekere huisinge en teullants daer aengelegen in Doerne in de gehuchte genaemd den *Waesberghe*, uitgescheiden den weijde, reserveert de Ed: Heere die aen hem selven, mits datter bij weert geleijt de weijde groot zijnde 10 loopp. gelegen op de aude A: die sijne Ho: Ed: inde jaere 1691 van de gemeijnte gecocht heeft en alnoch een loopp. van de plaets daer de Eckelhoff heeft gestaan teijnden end egelijck het teullant	1693	ORA
Wasberg	de hoeve de *Waesbergh*	1695	ORA
Wasberg	een stuk erffs gelegen in de *Wasbergh*	1697	ORA
Wasberg	een perceel gelegen aan de *Wasberg* bij het Kuylken, van oost den dijk naar Milheze, west het voorhoft van het Kuylke	1777	ORA
Wasberg	de wijken van Derp en Kerkeynd, Meulenhof, *Wasberg*, Haegeynd en Vloeyeint, Zylberg, Breemortel en Vrekwijk	1796	OAD
Wasberg	de *Wasberg*	1841	NAD
Wasberg	C 383 - 420	1832	KD
Wasberg	gebied tussen de Vlier, het oostelijk gedeelte van de Kouwenhoekseweg, de Walsbergseweg, een klein stukje Milheezerweg/Haageind tot aan de Vlier	2010	KD
Wasberg	HGA C-4		

WASBOS, NIEUW	Jonker Walravens van Wittenhorst VI lib. over twee mudde rogge uijt een stuck landts genaempt *Nieuw-Waschbosch* [het betreft hier zijn weduwe, die in 1656 het klein kasteel aan Otto de Visschere schonk]	1659	KM
WASKUIL (Vloeieind)	de *wascuyl*	1663	VD
Waskuil	een akker genaamt de *Waskuyl* op het Vloeyeynt	1714	ORA
Waskuil	item den *Waskuijl*ackker, gr. 3 lop. 17 r. nr 1442, gelegen als voren (Vloeieind)	1783	ORA
Waskuil	bouwland de *Waschkuil* (F 506)	1868	ND
Waskuil	F 506, op de Nollenberg	1832	KD
Waskuil	noordkant kruising Vloeieindseweg/Heieindseweg	2010	KD
Waskuil	HGA F-2		
WATERLAAR	akker en hofke genaamd de *Waterlaer*	1605	ORA
WATERLAAT (Kerkeind)	huis, hof en aangelag, van ouds genaamd De Spieringse Hoeve, naast de Keyserstraat en begrensd door de *waterlaat*	1798	BAK
Waterlaat	Hier is de Walsbergse Loop bedoeld		

Waterlaat HGA C-4

WATERLAAT (Haageind) 1 euselveld, geheten het Duijfhuijseusel, gelegen in het Haageynd aan de Haageijnsestraat en begrensd door de *gemeentewaterlaet*, lopende naar de Zeilberg 1608 ORA

Graaf een wal of *graaf*, liggend tussen hun bezittingen, gelegen tussen een weiland of drieske van de erven Jan Theuwens en het Duijfhuijseusel. Zo zal Aert Roymans het einde van de wal naar de kerk toe met de gehele hool aan zijn zijde mogen gebruiken. De erfgenamen van Jan Theuwens mogen de zijde voerend naar de Peel bepoten en maaien. 1609 ORA

Met deze waterlaat is de Oude Graaf bedoeld, die westelijk van de Vlier of Bakelse Aa, halverwege deze beek en de Reekloop, vanaf de Kulertseweg dwars door de akkers in noordwestelijke richting naar de zuidrand van het terrein van het Klein Kasteel liep, daarbij de Berkstraat overstekend.

Waterlaat = Oude Graaf HGA D-1

WATERLAAT (Haageind) 2 stuk land, genaamd de lange ecker of het Stijnerbos, de een en de andere zijde de gemeenteweg, het andere einde de *Gemeentewaterlaat* 1607 ORA

Waterlaat verder ontvangt hij nog 4 lopense land zoals dit perceel gelegen is alhier aan den *reeck*, begrensd aan een zijde naast de *Waterlaat* en aan de andere zijde naast Theeuwen Heer Arts 1575 ORA

Waterlaat een akker genaamd de Haes, gelegen in de Reeck, achter de *waterlaet*, voor de gemeenteweg 1608 ORA

Waterlaat item eenen ecker EZ het *Waterlaet* aende Reck 5L 4R 1630 MD

Waterlaat item de Baenert AE 't *Waterlaet* groot 4L 3R 1630 MD

Waterlaat, het drie leupensaten landts gelegen ter plaetsen genaampt op`t *Waterlaet* onder de jorisdictie van Doerne 1653 ORA

Waterlaat, het een acker in den Reeck gelegen, u. f. het *Waterlaet* 1663 ORA

Akker, kromme den crommenacker in den camp [tussen *Waterlaet* van 't Wortelvelt en in de Weijer (bij den Gruenacker); bij Aengelagh; bij Grooten Acker] 1663 VD

Loop vandaar terug tot aan de kerk, vandaar langs de *loop* aan de Crommenboom langs de Heijakkerse straat door het Haageijnd 1795 OAD

Met deze waterlaat is de beek bedoeld die diep in de Zeilberg begon en langs de huidige Zeilbergsestraat en de Veldstraat naar het Haageind liep, daar de weg overstak en langs de Keizerstraat bij de Vlier uitkwam. Deze beek heette in de 15e eeuw de Reek of Reekgraaf. Later ging de naam op de aangrenzende akkers over, zodat een perceel toen 'in' de Reek kon liggen. De beek zelf werd toen simpelweg de (Zeilbergse) Loop of de Waterlaat genoemd.

Waterlaat = Reek(-graaf) HGA D-1, D-2 en E-2

WATERLAAT (Veldheuvel) van ende uut zekeren onderpant, ter stede geheiten Velteind, neven erfnis Jan her Goessens metter eenre zijden ende metten enen eind, ende d' ander zijde die gemeyn straet al op erfnis Willems van Cuyk ende of sijnnen mede erfgenamen, een gemeyn waterlaet daer tussen gaende 1492 CD

Met deze waterlaat is de Roosterman bedoeld, een van de toevoerlopen van de Helleman.

Waterlaat = Roosterman HGA E-1

WATERLAAT (Zeilberg) vuijt huijs hoff met eenen dries daer aengeleghen aen den Zeijelberch, A.F. de Peelstraete, A.F. eenen gemeijnen waterlaet 1643 CR

Het hier bedoelde perceel kan alleen E 293 zijn, daar dat het enige is dat in de Zeilberg èn aan de Peelstraat èn aan een waterlaat ligt. De bedoelde waterlaat kan alleen de Zeilbergse Loop zijn, die verder noordelijk Reek of Reekgraaf heette.

Waterlaat = Zeilbergse Loop HGA E-2

WATERLAAT (Bernem) het oude woonhuis met de plak en grond waarop dit huis staat, alsmede de akker die daaraan gelegen is, staande en gelegen ter stede Bersom en begrensd aan een zijde naast zijn broer Aert, verder aan een zijde en een einde naast de gemeente Deurne en het andere einde naast Willem Vereijcken. Met daar bij nog een akker, genaamd de Waterlaat, zoals dit perceel gelegen is aan een zijde naast Willem Vereijcken, aan de andere zijde naast zijn broer Willem, aan een einde wederom naast

Willem Vereijcken en het andere einde naast Jan de smet; verder nog een stuk land, genaamd den Loijecker, zoals dit perceel gelegen is aan een zijde naast Lijn Vereijcken, aan de andere zijde naast Jan Verhaeg, aan een einde wederom naast Cathalijn Vereijcken en het andere einde naast Eijmert Willekens; een stuk land op de Waterlaet, tussen de percelen van beide zijn broers 1588 ORA

Waterlaat, het een akker in de Zeijlberch aan de Lodderhof, genaamd het Waterlaeth, een einde de voetpad (van de Hanenberg), andere einde de straat (Keizersweg) 1603 ORA

gezien deze inschrijvingen moet er op de Bernem bij de Lodderhof een waterloop gelopen hebben. De locatie daarvan kan alleen vermoed worden op grond van afwijkende perceelsscheidingen.

Waterlaat Bernem HGA E-2

WATERLAAT (Liessel) een stuk land te Liessel gelegen, genaamd de Alden Camp, gelegen omtrent de gemeente waterlaat 1610 ORA

Waterlaat G 890 1859 ND

Ondanks de preciese locatie van dit perceel is de bijbehorende waterloop niet te localiseren.

WATERLOOP Gherardus Dusche de bonis ter Donscot de novo XIII f; idem de *aquaductum* ibidem I 1/2 ob 1340 HC

Waterloop = Vlier/Bakelse Aa HGA C-4

schouw van waterlopen

Deze processen-verbaal zijn bijzonder nuttig omdat ze een overzicht geven van de waterlopen zoals die er in de jaren 1796, 1827 en 1832 nog waren en waar ze lagen.

Waterlopen, schouw van De schouw van dinsdag 11 september begint om 9 uur precies vanaf de watermolen, langs den Heerendijk op de Culit, de waterlaat in het Diepenbroek en zo voort langs de waterlaten in de Blaakt en Berkt en in de Meulenweijer tot aan de gemeente, vervolgens door de Derpse straat langs de loop in de Helleman, vandaar terug tot aan de kerk, vandaar langs de loop aan de Crommenboom langs de Heijakkerse straat door het Haageijnd, langs de waterlaat beginnende bij Jan Janse Smits tot aan de nieuwe beemden, alle straten en wegen aldaar.
Op donderdag 13 september 's morgens 9 uur precies te beginnen aan de watermolen langs de rivier de Aa door de Strijpen en nieuwbeemden, langs Brugge, den Blijs en de Crom Aa tot aan de Schouw en vandaar terug langs de Meulenhof de Cuunderse en Cauweijtse loop in de Milheese Gooren en langs het loopke op het Riet terug en de straten en wegen aldaar.
Op zaterdag 15 september, na de middag 1 uur beginnende aan de loop aan de Visser en vervolgens de Rijtvense loop door de Helleman naar de Raakse loop, vervolgens langs de Beukelse loop naar de brug in de Vloeijeijndse straat en voorts langs de Donschotse loop nevens erve Francis de Veth, de kinderen Marten Verhoeven en de kinderen Jan Willem Keetelaars en voorts de Meulenweijer tot aan de erve van Willem Antonij van den Mortel.
Op maandag 10 september alhier te Liessel des smorgens te beginnen om 8 uur aan de Meijlse loop en zo vervolgens over de Heijtrak langs de Aa en Soeloop naar de Leentsel, aan het Grootven tot aan de kerk en vandaar na den Trompert, de loop aan het Biesen dijkje, de loop langs het veld van de weduwe Jan Lambert Hikspoors en voorts langs de loop over het Loon terug, vervolgens de straten en wegen door geheel Liessel 1796 OAD

Waterlopen, schouw van Schouwvoering over straten, wegen, rivieren en waterlaten, beginnende maandag 17-9-1827 om 9 uur 's morgens te Liessel aan 't Loon, vervolgens langs de loop aldaar door de straat naar de Leensel, van daar langst de Aa en Soeloop naar de nieuwbrug, van daar naar den Tromport, de loop aan het beerendijkje, ende loop van daar naar den Bul, en voorts alle de straaten, weegen, loopen en waterlaten, als ter voorschreven plaatsen gevonden worden, alwaar wij alles behoorlijk gemaakt en geveegd hebben bevonden.
18-9-1827 ten overstaan van Willem Jan Goossens, assessor, des smorgens om negen uren begonnen op den Heytrak, van daar over de Moosdijk naar de Meyelseloop, naar en door de Meistraat en zoo vervolgens alle de wegen, loopen en waterlaten als ter

voorschreve plaatsen gevonden worden, alwaar wij alles behoorlijk gemaakt en geveegd hebben bevonden.
Woensdag 19-9-1827 des smorgens om acht uren begonnen aan de watermolen ten overstaan van Godefridus van Hombergh, assesor, van daar langst de rivier de Aa, tot de nieuw beemden en Strijpen, langst Bruggen, den Blijs, langst de Aa aan de Meulenhof, de Kuunderse en Kaweytseloop, de loop in de Milheze gooren en zoo vervolgens over den dijk van Milheze terug, door de Haageindsche straat, tot aan de waterlaat bij Hendricus Bertrams, voorts langst dezelve waterlaat naar de Keyzerstraat tot aan de Aa, alwaar wij alles behoorlijk gemaakt en geveegd hebben bevonden.
Op donderdag den 20-9-1827 ten overstaan van Godefridus van Hombergh, assesor, des morgens om acht uren begonnen aan de watermolen, van daar nevens de Aa aan den Heerendijk, vervolgens de loop opwaarts tot de Kulit, de waterlaat in 't Diepenbroek, de straaten in de Zijlberg en lopen aldaar, en zoo vervolgens naar de Klotter en Berkerskuylen, voorts over de Steegen tusschen de nieuw erven op het Riet, als mede de slooten achter de nieuw erve doorlopende, de loop komende uit de korte veldjes, en zoo dezelve loop langst tot aan de Aa, vandaar naar en door de Heyakkersestraat, na en door de Haageindsche straat, tot aan de huizinge van Hendricus Brangers, alwaar wij bevonden hebben de navolgende fouten, als de Loop, tegen de erven van Antony Verdeuzeldonk en Antony van Lieshout niet naar behooren geveegd bevonden, dezelve zuiver en na behooren op te veegen en de kanten af te steeken, aangenomen bij Antony van Lieshout.
Op vrijdag 21-9-1827, ten overstaan van Willem Jan Goossens, assesor, des smorgens om negen uren begonnen aan de huizinge van Peter de Veth, vervolgens vandaar over den hogen weg, door den akker na vrekweyk, tot aan de vonder naar de molen, vandaar naar de loopkens in derp, helman en kerkeind, de weyerstraat, als mede de dijken na Vlierden en Helmond, alwaar wij bevonden hebben navolgende fout als: de straat in derp, tegen de erven van Hendrik van den Heuvel, de kinderen Dirk Manders, en Johannis van der Zanden, niet genoegzaam gemaakt bevonden, dezelve tonnerond op te hogen, aangenomen bij Nicolaas Delsperger.
Op zaterdag 22-9-1827, ten overstaan van Willem Jan Goossens, assesor, des smorgens om negen uren begonnen aan de Visser, vandaar langst de loop door den Helleman en Rijtven, vandaar naar de Beukels, vervolgens langst dezelve loop tot aan de brug in de Vloeyeindsche straat, vervolgens de loop langst door de kluijs tot voorbij de Donschot, tot aan de brug aan de molen, alwaar wij bevonden hebben de navolgende fout als: De loop op het Vloeijeind tegen het erf van Pieter Kuijpers niet naar behooren geveegd bevonden, dezelve zuiver op te veegen, de kanten af te steeken, het overhangend hout af te houwen, en de daar in liggende post en andere houtwerk te ruimen, aangenomen bij Johannis Kuijpers.
Van al het welk wij ingevolgde art. 81 van het hier voor aangehaalde reglement dit proces-verbaal hebben opgemaakt en geteekend, en waar van een afschrift aan den Heere District Kommissaris van het vierde district dezer provincie zal worden ingezonden . Was geteekend van Riet, Wm. Goossens, G. van Hombergh, onderstond, ter ordonnantie van dezelve, was geteekend, C. Wijnants secr. Voor gelijkluidend afschrift. De secretaris van Deurne en Liessel, C. Wijnants 1827 OAD

Waterlopen, schouw van

Schouw van wegen en waterwegen te Deurne door assessor Willem Jan Goossens en gemeentesecretaris Cornelis Wijnants van maandag 24 september t/m maandag 2 oktober 1832.: watermolen, de Aa, de Nieuwbeemden, Strijpen, Bruggen, den Blijs, de Meulenhof, de Kuunderse loop, de Kaweijse loop, de loop in de Milheeze Gooren, de Haageindsche straat, de Keyzersstraat, den Heerendijk, de Kulit, de waterlaat in 't Diepenbroek, de Zijlberg, de Klotter en de Berkerkuijlen, de Steegen, de nieuw erven op het Riet, de Korte Veldjes, de Heijakkerse straat, de Loop in de Reek, de Loop op het Riet, den Breemortel, het Goort, Blaakt, Berkt, Vrekweijk, de Loopkens in Derp, den Vlierdensen dijk, de loopen in den Helleman, den Helmondschen Dijk, de straten in den Helleman, Weijerstraat, de straat in 't Kerkeind, te Liessel aan 't Loon, de straat naar de Leensel, de Soeloop, den Trompert, het Biesendijkje, den Bul, den Heijtrak, den Moosdijk, de Meijlseloop, de Visser, Rijtven, de Raakseloop, de Beukels, de Brug in de Vloeijeindsche Straat, de Donschotsche loop, de Donschot, de Moleweijer 1832 OAD

watermolens

Toen de eerste heren van Deurne hun versterkt huis aan de Kerkeindseweg bouwden (*zie Blokhuis (Kerkeind)*) construeerden ze meteen een watermolen daarbij, een oliewatermolen, Zowel het Blokhuis als deze oude watermolen waren een leen van Cranendonk, waarvoor bij elke verandering van bezitter leenverhef moest worden gedaan en heergewaad betaald. Toen de Van Doernes een kasteel aan het Haageind bouwden (het Klein Kasteel), en daar gingen wonen, bouwden ze ook daar een watermolen, de nieuwe watermolen of de watermolen aan het Haageind genaamd. Zowel het Klein Kasteel als de nieuwe watermolen waren een leen van Cranendonk. Nu doet zich het merkwaardige feit voor, dat het oude Blokhuis ophield een Cranendonks leen te zijn -de leenverhouding ging kennelijk gewoon over op het Klein Kasteel- maar de oude watermolen bleef wèl een leen van Cranendonk. Zelfs toen die half afgebrand en geheel vervallen was, wordt er bij de leenverheffing van de nieuwe watermolen door de Cranendonkse schrijver altijd even aan herinnerd dat er eigenlijke sprake was van twee watermolens. Dit gebeurt tot 1782 toe, alhoewel de verhuizing van het Kerkeind naar het Haageind plaatsvond omstreeks 1380....

WATERMOLEN, NIEUWE	molendinum aquatile *ter nuwer molen*	1384	BP
Watermolen	de molendinum aquatile *ter nuwer molen*	1387	FS
Watermolen	Bij de watermolen *ter Nuwer molen*. Leunis van den Kelre. Aelbert die Keteleer.	1387	BP
Watermolen	Heer Willem van Doerne en zijn zuster Margriet hadden eertijds de *watermolen* verpacht aan Zebert van Hoculem	1421	LB
Watermolen	een *watermolen* van Dorne op dat Hagheeijnde	1432	BP
Watermolen	Jonkvr. Jut weduwe van Gevart van Doerne verhuurt voor 8 jaar vanaf nu aan Jan Jan Robijns 2/3 deel van de windmolen van Doerne en een *watermolen* aent Hagheijnde	1435	BP
Watermolen	de wind en *watermolen* beide verhuurd voor 2/3 deel door Joffr. Jut van Kigloe, weduwe van Gevaert van Doerne	1436	BP
Watermolen	Jan van Doerne verhuurt aan Lambert en Jan zoons van wijlen Jan Robbijnsen van Asten zijn *watermolen*, zolang verhuurder leeft om 10 mud rogge Doerne maat, op St Remijs. Ze kunnen niet malen in de zomer van St. Gertruijd tot St Remeijs, tenzij met goed vinden van de verhuurder	1438	BP
Watermolen	Dirck of zijn molenaer kan alleen in de winter malen namelijk van St Remeijs tot St Geertruijt, Dirck mag het water niet zoo hoog stuwen, dat de beemden en andere goederen van IJewaan schade lijden, anders kunnen de laten en dienaars van IJewaan dat water laten weglopen. Heer IJewaan de Moll geeft in erfpacht aan Dirck Jans van Bruheze, een *watermolen* op dat Haegheijnde bij het huis en slot van IJewaan, om 9 mud rog Doernse maat op Pasen. IJewaan zal de molen onderhouden, zonder kosten van Dirck	1461	BP
Watermolen	Everart van Doerne, soone Everaerts, ontfangt bij doode sijns vaders te leen dat huys te Doerne metten grave ende twee watermoelens met eenen beempt daer aen gelegen geheyten den Vloet, en dit van wegen vrouwe Walburch van Manderscheit, graffinne van Bueren, vrouwe van Cranendonck	1528	LB
Watermolen	Jan Creefft stadhouder van sijne gen. den heere Prince van Oraignen etc. heer van Craendonck en man van vrouwe Anna van Egmont sijne gesellinne, verclaert dat voor hem is gecompareert Gerit Noots die ontfangen heeft te leen tot behoeff joncker Janne ende joncker Hendrick van Doerne, gebroeders, nae doode wijlen heer Everarts van Doerne hoeren wittigen broeder dat huys metten grave, twee waetermoelens ende eenen beempt daer aengelegen geheyten die Vloet gelegen tot Doerne	1551	LB
Watermolen	11 Decembre 1568 (decidé) Henri van Duerne, impetrant - Jean van Duerne, ajourné. Partage des seigneuries de Duerne, Backel, Vlierden, de la dixme de Heze, de 2 moulins a eau a Deurne, delaissés par Everard van Deurne et Marguerite de Vladeracken leurs parents	1568	LB
Watermolen	hoeve aen de *Watermoelen*	1610	HP
Watermolen	Op huijden den 24 novemb: 1618 voor stadthouder ende mannen van leene ondergesch. gecompareert Aert Peelmans als gemachticht, soo hij seijde, van Joffr. Maria Heijm, weduwe wijlen Jor. Aert Heijm, en heeft ten leene verheven eenen		

	watermolen gestaen tot Deurne achter t'groot huijs, hoewel opte oude boecken staen twe molens, daeraff den heere blijf[t] tot sijns gerechticheijt, ende dat tot behoeff van Jor. Henrick Heijm, ende heeft den voorschr. Aert comparant gedaen den behoirl: eedt van houw ende trouwe in forma. Actum ut supra coram Corsten Willems, Dierck Janssen, Marten Janssen ende Jan Henricx van Hovel. Hergeweijde voor Jor. Gilbert. Jo. Aert ende Jo. Henrick - xlv gulden tsamen.	1618	LC
Watermolen	uit de hoeve bij de *watermoelen* onder de Heerl. Doerne	1635	HP
Watermolen	seekere stuck weij genoemt de Vloet gelegen aenden Wolffsberg omtrent de *watermoelen*	1640	ORA
Watermolen	een hofstad gelegen te Deurne aan de *watermolen*, incl. het gebruik van de *watermolen*	1643	ORA
Watermolen	Jan Lambert Jacobs verkoopt aan Peter Hendrick Welten een hofstad met erf, gelegen alhier aan de *Watermolen*, zoals de verkoper dit goed op 03-02-1643 had gecocht van de onmondige kinderen van wijlen Jonker Cornelis van Doerne	1644	ORA
Watermolen	uijt een hove aen den *Watermolen* aen den Bergheijnde	1659	KM
maalloon	De molenaar mocht malen voor het vanouds gerechtigde maalloon. In de pachtovereenkomst werd dit molster nader genoemd als het 24ste vat	1672	BP
Watermolen	Verheff vanden *watermolen* tot Deurne gelegen. Op huijden den VIen december XVI-c drijentachentich, da... leenbancke geexam... bij de heer Johan van Beverwijck representerende de plaetse van de heer ... ... Johan Ghijs drossart van landen en Baronnie van Cranend: stadt Eijndhoven op ande: stadthouder vanden leenhove aldaer, ten overstaen vanden leenhove aldaer, ten overstaen vande heeren Pieter de Louwe, Petrus Schenaverts, Dominicus van Taterbeecq en Willem vanden [Durck] mannen van leen. Compareerde voor de voorn: heeren ... Johan de Carta major volmachticht vanden Hooch ed: heere Rogier gebooren Baron van Leeffdael, heere van Lieffringen, Deurne, Liessel en volgens schriftelijcke commissie van date den 3en december 1683 onderteeckt Rogier van Leeffdael heere van Deurne en gerachettert met het cachier van hooch gemte: heere in roode lacke, mede exhiberende de conditie van coop, sijnde van date den 17e 9ber 1678, gepasseert voorden notaris Jacop de Bie en seeckere getuijgen alles ons leenmannen verthoont en gebleecken, ende heeft dijduvolgende versocht te leene te mogen verheffen eenen *watermolen* gelegen tot Deurne, hoewel den ouden leenboeck spreeckt van twee watermolens, waer van den heere blijft in zijn geheel, sijnde soo het schijnt, den eenen daervan desolaet ende affgebrant, bijden meergemelte hooch ed: heere vercregen in coop vuijt den hoffde van den ed: wel gebooren heere Hendrick ...ijns de heeren leenmannen hier over gemaent sijnde, soo is den voors. comparant vuijt crachte als voor gecomen te hant en te monde, doende den eedt van hulde en trouwe naer leenhoffs recht van Cranend: gewoonlijck, betalende de rechten en hergeweijde en voorden heere. XV guldens.	1683	LC
Watermolen	Borgemeesters van 1691, 1692 en 1693 hebben samen na voltrokken executie in het openbaar verkocht (na brandende kersse) aan Ho: Ed: en welgeboren Heere Johan geboren baron van Leeffdael, heere van Liessel een huijs en hoff schuer en schop en aangelag aan malcanderen gelegen bestaande in groes en teullant groot in 't geheel 10 loopp. 5 roijen 16 voet zoals dit ontrent de *watermolen* is gelegen, eertijts toebehoort hebbende Jacob Joosten Moorens voor de som van ' 430 carolij guldens, de ene seijde en het ene eijnde Aert Hendricx Jacobs de andere seijde de gemeinen wegh, het andere eijnde de gemeijne A:	1694	ORA
Watermolen	bij de *watermolen* op de warande van den heer	1698	ORA
Watermolen	het heestervelt voor de *water muelen* waer hij de dijk van heeft laten maken	1701	VD
Watermolen	stuk groesland achter het verlaet aen de *watermuelen*	1701	VD
Watermolen	Daarnaast compareert dezelfde Willem de With, om namens wijlen Gerard Suljard de Leefdael, ten behoeve van de geabandonneerde boedel van wijlen Jan Baron van Leefdael, heer van Deurne, verleij te doen en tot leen te verheffen de *watermolen* gelegen tot Deurne, zoals het laatst verheven is door Gerard van Noort, notaris en klerk te secretarie te 's-Hertogenbosch, bij procuratie van Jan Baron van Leefdael, heer van Deurne, op 24-07-1700 in dato den 27-07-1700 in dit leenregister.	1712	LC

Watermolen	Balthasar Coijmans, heere der heerlijkheden Deurne en Liessel, geeft procuratie aan Anthonij La Forme, substituut-secretaris onder genoemde heerlijkheden, om te compareren voor de raad en leenhof van Craenendonk. Hij moet verzoeken om leenverhef voor de *coornwatermolen*, liggend in de heerlijkheid Deurne, zoals gekocht was in een meerdere koop. In die koop zaten ook de coornwindmolen met huijsinge en landerijen, maar dat is allodiaal goed. Dit alles kwam op 19-01-1729 van Gerard Suljard, gewezen heer van Deurne. La Forme moet eed en manschap doen en het heergewaad betalen.	1729	LC
Watermolen	Compareert de heer Anthonij La Forma, drossaard en secretaris de heerlijkheden Deurne en Liessel, als last en prucuratie hebbende van den wel ed: gestr: heer Theodorus de Smeth, heer van Deurne en Liessel en oud-presidentschepen der stad Amsterdam, welke procuratie is gegeven door schepenen van Deurne en Liessel op 22-09-1760. Verzoekt leenverhof voor een zekere *coornwatermolen*. Laatste keer werd leenhulde gedaan op 01-04-1733 ten name van Balthasar Coijmans. Betaald 30 gulden heergewaad, en dat is dubbel omdat het niet overgaat op een erfgenaam van Balthasar Coijmans.	1760	LC
Watermolen	het Toornstuk, gelegen alhier boven de watermoolen aan 't Riet	1760	ORA
	Het Torenstuk lag aan de noordzijde van de Vlier vóór de knik naar het zuiden, halverwege Randweg-Hornveld. Hier zal gelezen moeten worden "aan 't Riet, boven (= stroomopwaarts) van de watermolen aan het Haageind. Uit de processen-verbaal van de waterschouw blijkt, dat er geen tweede watermolen in Deurne lag.		
Watermolen	Compareert Gerrit Hampen, substituut-secretaris der heerlijkheden Deurne en Liessel, voor het leenhof van Cranendonk, namens Agatha Alewijn, douairiere van Theodorus de Smeth, in leven heer van Deurne etc. Verzoekt tevens namens haar minderjarige zonen Pieter en Dirk de Smeth om leenverheffing van de *koornwatermolen* te Deurne, laatst verheven op 20-10-1760. Het heergewaad bedraagt 15 gulden. Wordt verheven.	1774	LC
Watermolen	Negen mudde rogge erffelijk te gelden alle jaar in de hoogtijden van paasschen uit sekere *watermolen* met sijn toebehoren gelegen in de parochie van Deursen ter plaatse gent het Hoogh Eijnde naer breeder vermelden van de brieven daer van sijnde, gepasseert voor wethouderen der stad van 's Bosch do 27 julij 1463. Mr. Hendrik Gilles oud schepen en raad der stad Eijndhoven, uit cragte van procuratie van jor: Hendrik van Deursen als momboir van jor: Eckart van Deurne soone van wijlen Jonkhr. Cornelis van Deurne in sijn leven heere van Liessel verheffen het bovenstaende leen, naa doode van jor: Cornelis van Deurse vaader van voorn: Eckart den 19 maart 1647 - 2e reg: fol. 98. Voor heergewaade betaelt - f 15,=	1782	LC
Watermolen	Op donderdag den 20-9-1827 ten overstaan van Godefridus van Hombergh, assesor, de smorgens om acht uren begonnen aan de *watermolen*, van daar nevens de Aa	1827	OAD
Watermolen	Schouw van wegen en waterwegen te Deurne door assessor Willem Jan Goossens en gemeentesecretaris Cornelis Wijnants van maandag 24 september t/m maandag 2 oktober 1832.: *watermolen*, de Aa	1832	OAD
Watermolen, nieuwe	D 470	1832	KD
Watermolen	op de Vlier, 75 m. oostelijk van het Haageind	2010	KD
Watermolen	HGA D-1		

WATERMOLEN, OUDE	Godefridus dictus Karper emit erga Domini Johannes de Berlaer, Dominus de Helmont, XVI vasa siliginis hereditate (eig. 'hereditaria) solvendam in festo Purificatione Beatae Mariae Virginis, de quibus vasa predicti idem Godefridus habet litteras. Dominus de Helmont predicti suo sigillo sigillavit (etcetera). Solvit inde Domino de Helmont sua relevatione et sua curia quod dicitur Teutonice Hoven ende erven. Anno millesimo CCCCmo (= quatorcentesimo) secundo, mensi februarii, die Valentini Dominus quitavit et habet litterae. De *antiqua Mola ter Vloet* solventur de predicti XVI vasi unus modius siliginis. Et Godefridus filius Lamberti Mutsarts solvit inde IIIIor (= quator) vasa ex agro retro ortum suum.	1421	DC
	(Godfried genoemd Karper verkoopt ten behoeve van de heer Jan van Berlaer, heer van Helmond, 16 erfelijke vaten rogge, te betalen op het feest van Maria Lichtmis,		

	van welke voornoemde vaten deze Godfried de eigendomsbrieven heeft. De voornoemde heer van Helmond heeft dit met zijn zegel bezegeld. (enz.) Daarna betaalt de heer van Helmond de lastenvermindering (of terugbetaling) en zijn meierhof die de Duitse Hoeve wordt genoemd en de (daarbij behorende) erven. In het jaar 1402, in de maand februari, op Valentijnsdag heeft de heer het geld betaald en heeft daar de bewijzen van. Uit de *oude Molen Ter Vloet* wordt van de voornoemde 16 vaten één vat rogge betaald. En Godfried zoon van Lambert Mutsarts betaalt daarna 4 vaten rogge uit de akker achter zijn tuin.)		
Watermolen, oude	auden goet bij de *oliemolen*	1421	FS
Watermolen, oude	Arnt des ouden goet bij die *oliemolen*, is in het bezit van Gevard van Doerne zoon van wijlen Willem en Arnt zijn broer.	1422	BP
Watermolen, oude	Roelof Godschalk Roelofs Roestmond betaalt pacht uit een hoeve van Art Aude bij die *oliemolen*	1437	BP
Watermolen, oude	Wijlen Aert Oude bezat een hoeve bij die *oliemolen*	1441	BP
Watermolen, oude	de *antiqua mola ter Vloet* solvintur de predictus 16 vasis unus modidos siliginis	1447	DC
Watermolen, oude	pacht uit een hoeve bij de *oliemolen*	1454	BP
Watermolen, oude	de hoeve des oude Goet bij die *oliemolen* tussen de beemden die Strijpt en de gemeijnt aan de kant van de Pedel	1477	BP
Watermolen, oude	des auden goet b/d *oliemolen*	1478	FS
Watermolen, oude	Willem Jans van Gerwen de hoeve art des auder Goet bij de *oliemolen* tussen de beemden die Strijp en de Pedel	1488	BP
Watermolen, oude	Everart van Doerne, soone Everaerts, ontfangt bij doode sijns vaders te leen dat huys te Doerne metten grave ende twee watermoelens met eenen beempt daer aen gelegen geheyten den Vloet, en dit van wegen vrouwe Walburch van Manderscheit, graffinne van Bueren, vrouwe van Cranendonck	1528	LB
Watermolen, oude	Jan Creefft stadhouder van sijne gen. den heere Prince van Oraignen etc. heer van Craendonck en man van vrouwe Anna van Egmont sijne gesellinne, verclaert dat voor hem is gecompareert Gerit Noots die ontfangen heeft te leen tot behoeff joncker Janne ende joncker Hendrick van Doerne, gebroeders, nae doode wijlen heer Everarts van Doerne hoeren wittigen broeder dat huys metten grave, twee waetermoelens ende eenen beempt daer aengelegen geheyten die Vloet gelegen tot Doerne	1551	LB
Watermolen, oude	11 Decembre 1568 (decidé) Henri van Duerne, impetrant - Jean van Duerne, ajourné. Partage des seigneuries de Duerne, Backel, Vlierden, de la dixme de Heze, de *2 moulins a eau* a Deurne, delaissés par Everard van Deurne et Marguerite de Vladeracken leurs parents	1568	LB
Watermolen, oude	Op huijden den 24 novemb: 1618 voor stadthouder ende mannen van leene ondergesch. gecompareert Aert Peelmans als gemachticht, soo hij seijde, van Joffr. Maria Heijm, weduwe wijlen Jor. Aert Heijm, en heeft ten leene verheven eenen watermolen gestaen tot Deurne achter t'groot huijs, hoewel opte oude boecken staen *twe molens*, daeraff den heere blijf[t] tot sijns gerechticheijt, ende dat tot behoeff van Jor. Henrick Heijm, ende heeft den voorschr. Aert comparant gedaen den behoirl: eedt van houw ende trouwe in forma. Actum ut supra coram Corsten Willems, Dierck Janssen, Marten Janssen ende Jan Henricx van Hovel. Hergeweijde voor Jor. Gilbert. Jo. Aert ende Jo. Henrick - xlv gulden tsamen.	1618	LC
Watermolen, oude	Verheff vanden *watermolen* tot Deurne gelegen. Op huijden den VIen december XVI-c drijentachentich, da... leenbancke geexam... bij de heer Johan van Beverwijck representerende de plaetse van de heer ... ... Johan Ghijs drossart van landen en Baronnie van Cranend: stadt Eijndhoven op ande: stadthouder vanden leenhove aldaer, ten overstaen vanden leenhove aldaer, ten overstaen vande heeren Pieter de Louwe, Petrus Schenaverts, Dominicus van Taterbeecq en Willem vanden [Durck] mannen van leen. Compareerde voor de voorn: heeren ... Johan de Carta major volmachticht vanden Hooch ed: heere Rogier gebooren Baron van Leeffdael, heere van Lieffringen, Deurne, Liessel en volgens schriftelijcke commissie van date den 3en december 1683 onderteeckt Rogier van Leeffdael heere van Deurne en gerachettert met het cachier van hooch gemte: heere		

	in roode lacke, mede exhiberende de conditie van coop, sijnde van date den 17e 9ber 1678, gepasseert voorden notaris Jacop de Bie en seeckere getuijgen alles ons leenmannen verthoont en gebleecken, ende heeft dijduvolgende versocht te leene te mogen verheffen eenen watermolen gelegen tot Deurne, hoewel den ouden leenboeck spreeckt van *twee watermolens*, waer van den heere blijft in zijn geheel, *sijnde soo het schijnt, den eenen daervan desolaet ende affgebrant*, bijden meergemelte hooch ed: heere vercregen in coop vuijt den hoffde van den ed: wel gebooren heere Hendrick ...ijns de heeren leenmannen hier over gemaent sijnde, soo is den voors. comparant vuijt crachte als voor gecomen te hant en te monde, doende den eedt van hulde en trouwe naer leenhoffs recht van Cranend: gewoonlijck, betalende de rechten en hergeweijde en voorden heere. XV guldens.	1683	LC
Watermolen, oude	Een watermolen tot Deurne, hoewel het oude boek spreekt van *twee watermolens*, waar van den heer blijft in sijn geheel, *waar van de een is desolaat en afgebrand*, soo het schijnt. De Heer Anthonij La Forme bij procuratie voor de heer Theodoor de Smeth Heere van Deurne en Liessel - verheft voorn: leen den 20 october 1760 - 4e reg. fol. 28. Dubbelde heergewade betaalt - f 30,= De Heer Gerrit Hampen qqa verheft voorn: leen ten behoeve van de weledgeb. vrouwe Agatha Alewijn ter togte en hare twee soonen Pieter en Dirk de Smeth ten erfregt den 28 februarij 1774 - 4 reg: fol. 64v et 65 betalende voor heergewade - f 15,=	1782	LC
Zie kaart bij Burgske.			
Watermolen, oude	C 448 of 450 aan de Vlier	1832	KD
Watermolen, oude	aan de Vlier, ca. 50 m. oostelijk van de Kerkeindseweg	2010	KD
Watermolen, oude	HGA C-4		
WATERPUT	Symon Jansen koopt een huiske met hof in het derp met gebruik van de *waterput* als van ouds	1757	ORA
WATERSTAP	een erf gelegen omtrent de Berktstraat en genaamd de Thuende, begrensd aan een einde door de Waterstap op de Hoolen Eyck	1603	ORA
Een waterstap is een vaste plaats aan het water waar mensen water konden scheppen of de was spoelen of over het water konden stappen.			
Eik, Hoolen-	boom bij het kruispunt van de percelen D 385 t/m 390	1832	KD
Eik, Hoolen-	Overgang van Korhoender naar Meent	2010	KD
De Waterstap lag pal ten oosten van de Peelrandbreuk, dus op de hoge kant. Daar kwamen twee takken van de Oude Graaf bij elkaar.			
Waterstap	op punt van samenkomst van D 385 -390	1832	KD
Waterstap	Overgang van Korhoender naar Meent	2010	KD
Waterstap	HGA D-1		
WEDERBOS	de petia terre dicti *Wiederbosc*	1579	CE
Wederbos	van een stuck lants geheeten *Wederbosch*	1640	CE
WEELAKKER	den *weelacker*	1663	VD
WEERDEN (Liessel)	een drieske gel te Liessel aan de *Weerden* en zijn bekende reengenoten	1764	ORA
WEEST	Een visgeweer in die Aa bij een stuk beempt die *Weest*	1429	BP
WEG (Moostdijk)	een parceel land genaamd den *Weg*	1808	ORA
WEG, KROMME	*zie Kromme Weg*		
WEIAKKER (Zeilberg)	een akker in de Reeck genoemd zijnde de *Weyecker*	1603	ORA
Weiakker	akker de *Weyecker*, gelegen aan de Zeilberch omtrent de Mijtmortel aldaar	1606	ORA
De Meitmortel was een groot gebied noordoostelijk van de Zeilbergsestraat. Zonder verdere gegevens is de Weiakker niet te localiseren.			

WEIAKKER (Liessel) bouwland geheten den *Wijecker* 1474 BP
Weiakker stuk erfs te Liessel gelegen in de *Wijecker*, rondom aan de Gemeenteloop 1583 ORA
Indien we "rondom aan de gemeenteloop" letterlijk moeten nemen zou er van een eiland sprake zijn.
Weiakker een stuk land alhier gelegen te Liessel in de *Wijecker* 1584 ORA

WEIBOS (Liessel) 2 stukke hooiland, gelegen te Liessel in de Buessen aan de *weijbosken*,.naast Peter Aert Emonts ten eenre, de andere zijde naast de erfgenamen van Henrickxken, de andere zijde de gemeente waterlaat 1607 ORA
De Beuzen in Liessel lagen aan de zuidoever van de Soeloop meteen westelijk van de Neerkantse weg. Met de gemeentelijke waterlaat zal de Soeloop bedoeld zijn.

WEIDE, TER *zie Berge, Ten*

WEIDESTRAAT aen die *wydestraet* 1447 HP
Weidestraat een stuk land, zoals dit perceel alhier gelegen is aan de *Weijde* straat 1590 ORA
Weidestraat enige percelen gelegen aan de *Weijen straat* 1621 ORA
Weidestraat die peerde-merckt by het huijs daer gewoont heeft Jan Peter Conincx zaliger, ter plaetse genaempt de *Weijde Straet*, noerde waerts ende ooist waerts op 1684 CD
De beestenmarkt op het driehoekige uiteinde van de Lage Kerk lag in 'de straet nevens de peerdemerckt'. Omdat de overige belendende straatnamen vaststaan (Commerstraat = Heuvelstraat en Derpsestraat; Korte Steenweg = Martinetstraat; Molenweg = Oude Liesselseweg) kan de Weistraat alleen maar de verbinding noordwaarts en oostwaarts tussen het driehoekige uiteinde van de Lage Kerk en de Martinetstraat geweest zijn. De naam Lage Kerk is pas ontstaan na de stichting van de kerkschuur aldaar in 1674, terwijl de naam Weidestraat al in de 15e eeuw voorkwam.
Weidestraat Kromme straat aan de zuidrand van E 71-78 1832 KD
Weidestraat Lage Kerk 2010 KD
Weidestraat HGA E-1

WEIJEN uijt erffenisse gheheijten die *Wijen* ten stede geheijten Velthoevel 1429 ORA

WEIJENBOS de petia terre dicti *Wiederbosc* 1579 CE
Weijenbos van een stuck lants geheeten *Wederbosch* 1640 CE
Weijenbos (Zeilberg) Het *Weijenbosch* (D 715) 1862 ND
Weijenbos weiland de *Weijenbus* (D 714) 1871 ND
Weijenbos ouwland en weiland de *Weijenbosch*, kad. sectie H nr. 624 1922 NL
Weijenbos Weiland "de *Weyenbosch*", sectie H nr. 445 1937 NT
Weijenbos D 714/715 1832 KD
Weijenbos gebied tussen huidige Vlier, Ommezwanksedijk, Nastreek en Witte Dijk 2010 KD
Weijenbos HGA D-2

WEIJER Item uyt enen stuc erfs dat wilen geweest hadde Henric van der Zipen, gelegen e.z. den *Wijer* aent Hoveleijnde, a.z. bi den ghemeynen wech 1399 HP
Weijer ex hereditate sua in loco dictus die *Wijer* 1421 DC
Weijer sess loepen rogs uyten vijf gedeelten van eenen huyse ende hove met eenen camp lants inder prochie van Doernen ter stede geheiten aen den *Wijer* 1421 HP
Zowel een Heuveleinde als een daarbij liggende weijer konden op meer dan één plek in Deurne, Liessel of Veldheuvel liggen.

WEIJER (Bottel) Item alnoch wort in vrede gelecht van Jonker Evarts' *weijer* tusschen t'dorp van Bottel ende van gelijcken van den hoeck vanden Kleijnen Bottel tot op Jan de Bercker Erfke in de Strijp aldaer niet te mogen meijen op III Bosch pont 1665 CD
Op de kadasterkaart van 1832 wordt een gebied tussen de Grote Bottel en de weg naar Vlierden als 'De Weijer' aangeduid. Mogelijk had daar eertijds een vijver gelegen.
Weijer B 317-330 1832 KD
Weijer gebied aan de westrand van de Vlierdenseweg tussen Industrieweg en de zuidelijke tak van de Grote Bottel 2010 KD
Weijer HGA B-3

WEIJER (Vreekwijk 1)	ex hereditate sita in loco dictus Die *Wijer*	1447	DC
Weijer	eeuselvelt geheiten den *wyer*	1472	CD
Weijer	een stuck eeuselvelds gheheyten den *Wijer*	1472	CD
Weijer	ex hereditate quondam Wilhelmi vande Beeck sita in loco dicto Die *Wijer*	1498	DC
Weijer	de goederen genaamd den *Wijer*	1553	NP
Weijer	ex parte terre sita prope den *Weijer* te Vreeck	1621	PU
Weijer	vuijt een stuck landts geleghen ontrent den *Weijer* in Vreck, a. l. Muelendijcx leengoet, u. f. eenen dries genaemt den *Weijer*	1643	PU
Weijer	in den *weijer*	1663	VD
Weijer	aen de *Weijer*	1663	VD
Weijer	een stuck lants genoempt den *Weijer* [kerkbezit]	1667	OAD
Weijer	Hendrick Jan Snabben verhuurt voor 10 jaren enige percelen landbouwgrond te Vreekwijk gelegen aan Willem Evert Nouwen. De *Weijer* BZ Hendrick voors., EE Cornelis Jan Rutten AE Willem Aert Nouwen	1671	ORA
Weijer	Uijt een stuck lants ontrent de *Weijer* in Vreeck, A.L. Meulendijcx leengoet, U.F. eenen dries genaemt de *Weijer*	1678	PU
Weijer	Uijt een stuck groes genaemt den *Weijer* te Vreeck oft Vreeckwijck	1678	PU
Weijer	ackerlant genaamd de *Weijer* acker of Wittenberg 4L	1720	ORA
Weijer	Uijt een stuck lants ontrent den *Wijer* in Vreeck, U.F. eenen dries genaamt den *Wijer*	1754	PU
Weijer	de *Weijer*	1804	ORA
Weijer	E 817-828	1832	KD
Weijer	halverwege de Breemortelweg en de hoek in de Energiestraat	2010	KD
Weijer	HGA E-2		

WEIJER (Vreekwijk 2)	Item noch een stucken lants genaempt die Wyaers gelegen metter eene zijden Henrix Frerycks erfnis ende metter andere zijden westwaert aen erfnis Aert Goyarts, streckende metten eenen eynde van erfnis Henricks van den Colck voirts op erfnis der kynderen Goyarts Verbeersdonck, houdende drie copsaetz omtrent 1530		LB
Hendrick van den Colck woonde op F 262			
Weijer	een stuk land alhier gelegen te Vreeck boven de *Weijer* en geheten de *Weijer*, gelegen en begrensd aan een zijde naast Meus beex	1593	ORA
Meus Becx woonde op F 262			
Met deze weijer kan alleen de poel bedoeld zijn op het kruispunt van de huidige St. Jozefstraat en Oude Stappad			
Weijer	voor F 243	1832	KD
Weijer	op de kruising Oude Stappad - St. Jozefstraat	2010	KD
Weijer	HGA F-1		
zie ook: Wolfsput			

WEIJER (Kluis)	heer IJewaen de Moll heer van Doerne verkrijgt een *vijver* bij de windmolen, afkomstig van Philips van Geldrop	1466	BP
Weijer	Gevart Hendric van Doerne krijgt van Jonker Wessel van Boetzelaer, Heer van Doerne, 2 *vijvers* bij de wintmolen van Doerne	1483	BP
Weijer	Met nog een weiland, genaamd de *Wijer*, zoals die gelegen is aan de andere zijde het goed genaamd ter Cluijse	1572	ORA
Weijer	vuijt erffnissen genaempt die Hoeff gelegen inde *Mullenwijers*	1621	CR
Weijer	groeslant de *Weyer* neffens erffenisse genoempt de Cluijze	1629	HP
Weijer	de Donschotsche loop, de Donschot, de Moleweijer	1832	OAD
Weijer	de loop in de Molenweijer	1841	NAD
Molenweijer	G 1255	1848	ND
Weijer	Molenweijer, F 371-375 en G 1255-1258, aan weerszijden van de Vreekwijkse Loop, westelijk aan de Kluis grenzend	1832	KD
Deze weijer is genoemd naar de Heimolen daar vlakbij. Hij behoorde in 1621 bij het goed de Hoef, aan de noordzijde van de Vreekwijkse Loop, ca. 850 m. oostelijk van de weijer.			
Weijer	halverwege Heieindseweg-Heimolenweg, 250 m. westelijk van de Molenweierweg	2010	KD

Weijer	HGA F-2		
WEIJER (Liessel)	een eeuselvelt met zijnder toebehoeren gen. den *Wijer*	1544	ORA
Weijer	een weiland in Liessel genaamd de *Weyer*	1695	ORA
Weijer	Hieronder volgen de personen die van de gemeente heidegrond gekocht hebben om deze in cultuur te brengen. Opgetekend door landmeter Coppens. Liessel: Pieter van Hoek, 1 lopense 7 roeden aan den Bul de ene zijde de weduwe Jan van den Berkmortel en andere zijde de gemeente	1802	RRD
Weijer	een stuk groes en land genaamd het Hool of Weijer van de Smit, gel. te Liessel, e.z. de waterlaat, a.z. Lambert Janse van de Mortel, ten quohiere bekend sub fol. 2214 en gequoteerd nr. 1043		
Weijer	goederen te Liessel, hun aangekomen bij het overlijden van hun ouders, o..a. groes en land in den Bul of Weijer	1809	ORA
Er lag een Bul bij Loon op G 158-169. (*Zie: Bul (Loon)*) Maar een vijver, een waterlaat of een hool zijn daar niet bekend.			
WEIJERAKKER (Breemortel)	een stuk akkerland genaamd Den *Wijecker* 9 lopens gelegen te Doerne	1449	BP
Weijerakker	Claes en Lambert, broers, zonen van wijlen Jan van Beke, zoon van wijlen Jan van de Beke, bouwland geheten de *Wijecker* 9 lopensaet land of daaromtrent omvattend gelegen in de parochie van Deurne tussen het erfgoed van Evert van Doerne aan de eene zijde en het land van Peter Roeijmans en Philip van Bottel aan de anderen zijde, welke bouwland Jan van de Beke, zoon van wijlen Jan van de Beke verkregen had van (……) wijlen Amelis Sceversteen zoon van wijlen Amelis Speciers en erflijk verkocht aan Willem van Kuijck zoon van wijlen Willem	1474	BP
Weijerakker	ex agro dicto *Wijeracker* de bonis de Papenvenne	1579	CE
Het goed Papenvenne was met inbegrip van de Wijerakker inderdaad van Amelis Sceversteen geweest blijkens de inschrijving: “Gevard van Doerne Willemssoen verkoopt het goed ten Papenvenne aan Melis Sceversteen zoon van Melis Specier” (1425 BP)			
Weijerakker	ex campo dicto *Wyeracker* de hereditate dicta Padacker	1579	CE
Weijerakker	ex agro dicto *Wyeracker* et Padacker	1579	CE
Weijerakker	Thoems Claus Weijndelen zoen vuyten *Wijerecker*	1592	CRI
Weijerakker	*v*uijt eenen acker geheeten *Wijeracker* vande goederen van Papenvenne	1640	CE
Weijerakker	vuijt eenen camp geheeten *Wijeracker*	1640	CE
Weijerakker	vuijt eenen acker geheeten *Wijeracker* ende Padacker	1640	CE
Weijerakker	de *akker* genaamd den *Weijer*, gelegen aen den Bremmortel	1688	ORA
Weijerakker	den *Weijeracker*; bij dit perceel eenen wegh te wijsen sonder lasten ofte costen vande pachter [kerkbezit]	1691	OAD
Weijerakker	acker den *Weijeracker*	1701	VD
Weijerakker	acker den *Weijeracker*	1732	VD
Weijerakker	den *Weijeracker* [kerkbezit]	1746	OAD
Weijerakker	den *Weijeracker*, maatboek nr 708, gel. alhier aan den Breemmortel	1758	ORA
Weijerakker	*Weijeracker* gel. ter plaatse voorsz. maatboek nr 880	1768	ORA
Weijerakker	een stuk akkerland genaamd den *Weijeracker*, gr. 1 lop. 36 r., gel. alhier aan den Breemortel, maatboek nr. 880 (of 883? pk), e.z. Nicolaas Claas, a.z. e.e. de kinderen Mathijs Bartels, a.e. de Molenweg	1781	ORA
Weijerakker	land de *Weijer Acker*	1785	VD
Weijerakker	E 817, 819, 821, 822, 823, 827, 828	1832	KD
Weijerakker	noordrand Weijerstraat; *zie aldaar*	1832	KD
Weijerakker	noordrand Breemortelweg, vanaf Liesselseweg tot na ca. 200 m.	2010	KD
Weijerakker	HGA E-2		
WEIJEREIND (Vreekwijk 1)	het *Weijereind* naast den Meulenwech	1650	HP
Dit kan eigenlijk alleen maar slaan op een rand van de Weijerakker in Vreekwijk, en dan gelegen tegen de Zeilbergse Molenweg aan			
Weijereind	ongeveer E 836 en het westelijk gedeelte van de percelen E 838-841	1832	KD
Weijereind	in het verlengde van de Indumastraat, zuidelijk van de Energiestraat	2010	KD

Weijereind	HGA E-2		

WEIJEREIND (Vreekwijk 2) De weijereijnde. De voorschreven Peter*) verklaert dat hij Nelis Goloffs in sijn leven dickmaels heeft hooren seggen ende verclaeren dat de huisinghe staende inde Beecksestraet van het beginsel tot het eijnde soo wel deen als dandere schuldich ende gehouden waeren int hang[ende] ende onderpanden van selve gelijck Peter Thijs de Bottel insgelijcx verclaert dat hij tselve dickmaels heeft hooren seggen van Faes Corstiens. actum ut supra. 1634 ORA

Wilbert Jan Faes, een kleinzoon van Faes Corstiens, woonde in 1677 op F 237

*) Peter Jacobs den timmerman, oud omtrent 70 jaar

Zie: Beeksestraat

WEIJERPUT (Liessel)	een stuk grond te Liessel genaamd de *Weijerput*	1605	ORA
Weijerput	den *weijerput* [tussen Heghstuck en Heesterveld; tussen Aengelagh en Flieracker]	1663	VD
Weijerput	een akker genaamd de *Wijerput*, maatboek nr 1121, gel. te Lieszel ontrent de Poel	1758	ORA
Weijerput	een akker genaamd den *Wijerput* maatboek nr 1120, gel. te Liessel aan de Poel en zijn bekende reengenoten	1764	ORA

De Vlierakker in Liessel lag op G 514-521, oostelijk van de Hoofdstraat, halverwege de Mgr. Berkvensstraat en molen de Volksvriend. Daar ergens zal ook deze weijerput gelegen hebben. Op de Hist. Top. Atlas van Nrd-Brabant 1836-1843 wordt daar inderdaad een poel aangegeven, ongeveer op het midden van G 510.

Weijerput	omtrent G 510	1832	KD
Weijerput	ongeveer in het midden van de Moerbij, 50 m. zuidoostelijk van de Hazelaar	2010	KD
Weijerput	HGA G-2		

WEIJERSTRAAT (Kerkeinde)	uijt eene acker in de *Weijstraet*	1659	KM
Weijerstraat	een stuk teulland, gelegen in den Vloijacker, e.e. den Voetpadt, a.e. de *Weijstraet*	1689	ORA
Weijerstraat	acker nevens de *weystraet* [bij den Hoef]	1701	VD
Weidestraat	acker aen de *weijstraet* in de hoeve	1701	VD
Weijerstraat	ackerlant 4L in Kerkeijnd aan de *Weijstraat* inde Hoeve	1732	ORA
Weijerstraat	ackerland genaamd Den Madalinen acker, EE de *Weijerstraat*	1759	ORA
Weijerstraat	aan de *Weijstraat* in de Hoeve 4L 17R 2V nr. 164 int Kerkeind	1773	ORA
Weijerstraat	Weijerstraat, de straat in 't Kerkeind	1832	OAD

Het is onbekend waar de weijer moet hebben gelegen waaraan deze straat zijn naam ontleende. De ligging in de Vloeiakker (1689) en in de Hoef (1732) maken duidelijk dat hier niet de Weidestraat bedoeld kan zijn, ook al zou de schrijfwijze -Weijstraet- verwarring kunnen scheppen. De kadasterkaart van 1832 geeft echter duidelijk de locatie aan.

Weijerstraat	Vanaf de Kerkeindseweg verlengde van de Vloeiakkersestraat, die weer het verlengde van de Visser was, in noordwestelijke richting naar de weilanden in de Strijpen gaande	1832	KD
Weijerstraat	Oude Bakelseweg (ten noordwesten van Kerkeindseweg) en Bruggenseweg	2010	KD
Weijerstraat	HGA C-4		

WEIJERSTRAAT (Breemortel)	neven die *wierstrate*	1396	HP
Weijerstraat	uit ene camp land met een schuur erop te Deurne ter stede geheten Vreeckwijck, a.e. die *Wijestraet*	1506	HP
Weijerstraat	een stuck lants, gel. aende *Wijers straet*	1539	ORA
Weijerstraat	wt dorde gedelte van een stuck lants gelegen inde *Wijerstraet*	1544	ORA
Weijerstraat	op huer gedeelt van een stuck erfs, gen. die *Wijerstraet*, gel. tot Vreyckwijck	1545	ORA
Weijerstraat	een stuxken erfs gel. inde *Wyerstraet*	1546	ORA
Weijerstraat	een stuk land gelegen aan de *Weijerstraat*	1566	ORA
Weijerstraat	Het perceel alhier gelegen in de Bremortel aan de *Weijerstraat*	1588	ORA
Weijerstraat	een onroerend goed gelegen aan de *Weijerstraat*	1612	ORA

Weijerstraat	een erf met een timmerage daarop staande en gelegen aan de *Weijerstraat* te Deurne	1624	ORA
Weijerstraat	Hij geeft daarvoor in hypotheek een akker, gelegen in de Breemwortel aan de *Weijerstraat*	1629	ORA
Weijerstraat	vuijt huijs hoff ende boomgart met ontrent 8 lopensaeten tuellandts daer aengeleghen, ter plaetse genaemt aen den Breemortel, U.L. de gemeijn straete geheten de *Weijerstraete*, A.F. de gemeijn straete voors(eid)	1643	CR
Weijerstraat	meest westelijke gedeelte van Breemortelweg van Liesselseweg tot afsplitsing Rapenweg	1652	MD
Weijerstraat	Uijt huijs hoff ende bomgart met ontrent 8 lopensaten teullants daer aen gelegen, ter plaetse genaemt aenden Breemortel, U.L. de gemeijnen straet geheeten de *Weijerstraet*, A.F. de gemeijn straete voorseid	1678	CR
Weijerstraat	meest westelijke gedeelte van Breemortelweg van Liesselseweg tot afsplitsing Rapenweg	1701	MD
Weijerstraat	Uijt huijs hoff en boomgart met ontrent 8 loopensats teullants daer aen gelegen, ter plaetse genaamt aen den Breemortel, U. L. de gemeijnstraet geheeten de *Wijerstraet*, A. F. de gemeijnstraete voorschreven	1754	CR
Weijerstraat	Breemortelweg	2010	KD
Weijerstraat	HGA E-2		
WEIVELD	huis hof en aangelag in het Derp aan de Peelstraat met akkers in de Pan, de Yserpaalakker, in't *Wijvelt*, Knijsit en Nieuwe Erven	1745	ORA
WEITENAKKERS	Bouwland de *Weitenakkers* (D 93, 94)	1891	ND
Weitenakkers	D 93/94	1832	KD
Weitenakkers	kruising Maassingel-F.Timmermansstraat	2010	KD
Weitenakkers	HGA D-1		
WELAKKER (Liessel)	de *welacker*	1663	VD
Welakker	een *weelacker*	1663	VD
Welakker	*Welacker* maatboek nr 1377	1765	ORA
Welakker	erfdeling in Liessel: o.a. *Welakker*	1768	ORA
Wel	De *Wel*, G 811	1886	ND
Wel	De *Wel*, G 839, 850, 852, 853, 854, 857, 858	1886	ND
Wel	G 804 - 869	1832	KD
Welakker	gebied tussen Hoofdstraat - Mgr. Berkvensstraat - Molenweg - Oude Molen	2010	KD
Welakker	HGA G-3		
WERENBOUT	de akker de *Weerenbout*	1472	CD
WETERING	weiland de *Wetering* (E 626)	1870	ND
Wetering	E 626, aan het begin van de Blaakter Loop	1832	KD
Wetering	noordoosthoek kruising Berktweg-huidige Vreekwijkseloop	2010	KD
Weterin	HGA E-2		
WETERSVELD	't *wetersvelt*	1663	VD
WETSCHOOT	de agro dicto *Wetschoet*	1579	CE
Wetschoot	de quarta parte agri dicti *Wetschoet*	1579	CE
Wetschoot	van eenen acker geheeten *Wetschoet*	1640	CE
Wetschoot	van een vierde part van eenen acker geheeten *Wetschoet*	1640	CE
WETSTOK	de agro dicto den *Wetstock*	1579	CE
Wetstok	van eenen acker geheten *denWetstock*	1640	CE
WEVERDRIES	uijt den *Weverdries* opt Vloeijeneijndt	1659	KM

WEVERSAKKER	De *Weversakker* in de Mijtmortel, D 198	1843	ND
Weversakker	D 198	1832	KD
Weversakker	ter hoogte van de kruising Veenmossingel -Korstmos-Wolfsklauw	2010	KD
Weversakker	HGA D-1		
WIENEKAMP	lant in den *wienecamp*	1443	HP
WIJKMORTEL (Vreekwijk)	item een stuc gen. die *Wichmortel*	1502	ORA
WIJNAKKER (Liessel)	akker geheten den *Wijnacker* te Deurne ts geh. Liesel	1530	HP
WIJNGAARD	noch einen Gut te *wijngarde*	1396	WAM
Wijngaard	der Zehnte van den *wijngarde*	1396	WAM
Wijngaard	De hoeve 't goet te *Wijgart*	1423	BP
Wijngaard	tguet te *wijgart*	1424	FS

"Der Zehnte van den Wijngarde in Deurne ist ein Echternacher Lehn. Zwischen 1670 und dem Ende des 18. Jahrhunderts hat der Pfarrer der Kirche von Gemert diesen Zehnten zu Lehn. S. Commissie van Breda. Mr. 190, fol. 168-169. Die Mitteilung verdanke ich Herrn Smulders". (WAM, X, blz. 30, akte 39b)

Bottel	de dimidio bonaris vutfangs receptis de communitate de Doernen anno XIIIIc-LXXXI sitis prope locum dictum Bottel iuxta mansum suum ibidem et est Jans' *vinarium*	1551	CE

In de late middeleeuwen (15e en 16e eeuw) was wijnbouw in heel Nederland vrij algemeen. Vanaf de 17e eeuw verdween deze echter, vooral door het tijdelijk koudere klimaat ("kleine ijstijd") en ook door de sterkere buitenlandse handel en de opkomst van het bier. De achternaam Van den Wijngaard -die regelmatig voorkomt- wijst op de aanwezigheid van wijngaarden.
De locatie van het goed Te Wijngaard is geheel onbekend, maar een mogelijkheid is de Wijntepper (*zie aldaar*).

WIJNTEPPER	item eenen ecker genaempt de *Weijntepper*	1630	MD
Wijntepper	in den *wijnteppere*	1646	HP
Wijntepper	den *wijntepper*	1663	VD
Wijntepper	den wijntepper [bij Vloyacker en In den Hoeve]	1701	VD
Kolsche akker	Lange Kolsche akker met de wijntipper, C 774,775,776	1891	ND

Deze percelen liggen op de zuidhelling van een oorspronkelijk stevige bult die op de Mil. Top kaart van 1836 nog goed te zien is. Hier zou eventueel het Goed te Wijngaard gelegen kunnen hebben, dicht bij de voorname hoeves Ter Brake, ter Donschot en het goed Ter Vloet met het Blokhuis waar de heren van Deurne oorspronkelijk woonden.

Wijntepper	C 774-776	1832	KD
Wijntepper	tussen Bakelseweg, Oude Bakelseweg en Kerkeindseweg	2010	KD
Wijntepper	HGA C-4		
WIJNWEERD	den *wijnwert* [tussen Lanckvelten en Muelenacker; tussen Gruenacker en Haeckacker]	1663	VD
Wijnweerd	den *wijnwert* en langevelt	1663	VD

De Groenakker lag op E 223-227. De Haakakker op E 275 lag tegen het Hellegat aan. Daar tussenin zou dan de Wijnweerd gelegen moeten hebben. Weerd is gewoonlijk een afleiding uit het germ. * waritha: eiland of aanwas tussen rivieren. "Dit is niet de betekenis voor het oostelijk deel van Brabant. Daar verwijst de naam naar laaggelegen percelen die vaak onder water stonden en gesitueerd waren in de omgeving van riviertjes of beken, dus in de beekdalen". (Beijers/Van Bussel) Dat past hier uitstekend, want E 225, 226 en 227 lagen langs de Oude Graaf. Daar moet dus ongeveer de Wijnweerd gelegen hebben. Daar E 216 in 1836 de Lange Akker werd genoemd kan de Wijnweerd op E 223/224 gelegen hebben. Anderzijds werd ook E 209 de Lange Akker genoemd, dus noordelijk van de Oude Graaf ligt er eveneens een mogelijkheid.

Wijnweerd	E 223-224 of E 228-229	1832	KD
Wijnweerd	owel het oost-west lopende deel van het Spaarne of het deel van de Zaan tussen Schelde en Dieze	2010	KD
Wijnweerd	HGA E-1		
WILLIBRORDUSPUT	ende van Vorckmeer tot den lande ende der Heerlijkheijt Heeren Willem van Goor		

	Riddere van sijnen dorpe van Meijl tot *Sint Wilbortsputte* toe, van daar tot eenen hoevel of cleijnen berch daer after springt een waeteren geheijten die Vliet	1325	RAB
Willibrordusput	van den Drancke tot Aestappen den gerechten vliet op tot Rut den Rade en van Rut oert den gerechten vliet op tot *Sinte Wilboertsput* op Luttelmeyel	1367	CCV
Willibrordusput	tot den lande ende der heerlijckheijt Heeren Willems van Goor riddere van sijne dorpe van Meijle tot *St. Wilbortsputte* toe	1465	VPF
Willibrordusput	een groot velt heijden, vroenten ende moeren geheijten die Dorse gelegen tusschen de gemeente van Duerne ende den Pedel, comende aen *Sinte Willbrortsputten*, daer die gemeente van Asten eijndt	1465	VPF
Willibrordusput	Alle deghenen etc. wij scepenen doen condt Cornelis van den Bogart. Goijart Snijders ende Peteren Vermerendonck dat sij eertijts hebben hueren seggen voirweerders ende anderen dat io *St. Wilbortsput* bij Meijell gelegen, souden reengenoten of sceijden drie lantshec[ren] heure jurisdictie te weten een hertoighe van Brabant, van Gelre ende die grave van Heurne [malck]tot zijnen zijde [to.icht], sonder arglist oft daeromtrent uwer beste conde. Die voirs; goede mannen out wesende malck omtrent tusschen tsestich ende tseventich jaren tuijgen op heuren eedt ende blijven bij die voir aendracht. Dit geschiet gerichtelic voer scouteth ende scepene Daniel van Overlant, Jan Pegs, Thonis Rutten, Goijart Snijders, Art Gielens, Jan Verbeek, Jan Scoetmans anno 1535 op dondedach post Dijonij ende is begeert van wegen des heeren van Heurne, certificatie die hem gegonnen is des oirconde etc..	1535	KAD
Willibrordusput	de paalplaats Vorckmeer nabij *St. Wilbertsput*	1592	ORA
Willibrordusput	Den 10den October 1749 heeft Martinus Teunis, arbeider op de Moosdijk, in tegenwoordigheid van Jan van Heugten, schepen en Willem Jan Flipsen gemeentemeester van Deurne en van Antoni Hendriks, president en Hendrik Goorts, gemeentemeester te Meyel de *St. Willebrords-put*, die bijna was toegewassen, opgegraven. Op den bodem der put hebben zij gevonden een grooten witten keisteen, en vervolgens hebben sij toen samen den put met russen van onder op omset tot den gelijken grond toe.	1749	Ouw
Willibrordusput	De ondergetekende gemeentemannen en borgemeesters verklaren dat ze op 8 oktober 1789 met die van Deursen die daartoe tevoren behoorlijk daarvoor te zijn uitgenodigd om de limijten tussen hun exteerende volgens oud gebruik om te werpen en te vernieuwen en na te gaan. Waar en op dezelfde dag en uur zijn verschenen aen St Wilbertsput, Antonius Hoefnagels en Emericus van Loon, schepenen en Goort Philipsen in de wandelinge den Blockmaecker seggende door de verdere regeerders daertoe expresselijk te sijn gecommiteert en sijn alsoo te samen gegaen van *St. Wilberts put* op Vosmeer ende teekenen van limijtscheijdinge opgeworpen en naergegaen volgens oude gewoonte.	1789	OAM
Willibrordusput	Gemeente Asten. Sommige leden van den raad hadden wel ooit van de *St. Willebrords-put* horen spreken, doch niemand wist mij de plaats op te geven alwaar zij zich zoude bevonden hebben. Zeker is het dat zij sedert menschen geheugen niet meer bestaat. Even op of aan de limietscheiding van Deurne Liessel en Meyel staat eene steene paal die nog onder den naam van *Wilbertsput* bekend is, indien er eene put bij die paal bestaan heeft dan moet dit op het territoir van de gemeente Meyel geweest zijn, voor het overige wist men er niets van te zeggen (Bericht van de Comm. des Kon.)	1840	OAA

Een kleine honderd meter ten oosten van de huidige Keulsebaan tussen Neerkant en Meijel ligt de Willibrordusput op een hoger gelegen stuk grond, vanwaar men vroeger uitzicht had over de Peel.
De put is al eeuwenlang richtpunt voor grensbepalingen en gebiedsbeschrijvingen en grensmarkering tussen het Limburgse Meijel en het Brabantse Deurne. De put heeft in 1325 een rol gespeeld als grensmarkering.
In augustus 1549 moest op last van de landvoogdes Maria van Hongarije de grens worden uitgezet tussen het land van Brabant en het land van Weert. Bij de put zelf werd een steen ingegraven. De grensgracht werd uitgediept en de oude stenen werden vervangen. In 1761 plaatste men een nieuwe paal van Naamse hardsteen bij de put, met aan Brabantse zijde het wapen van de Zeven Provinciën en aan Meijelse zijde het wapen van Oostenrijk. In 1993 verving de gemeente de oude, gebarsten paal door een handgemaakte replica.
Over het uiterlijk van de put voor 1899 is weinig bekend. In een geschil uit 1452 werd bepaald dat hij van twee kanten (Meijel en Deurne) toegankelijk moest zijn. In 1749 was de put bijna dichtgegroeid en werden de wanden van onderop weer bezet met russen (biezen); waarschijnlijk was het een trechtervormige kuil, waarvan de wanden met plaggen waren versterkt. De witte steen die men op de bodem vond had een bijzondere betekenis: " Dergelijke

gerechtsstenen komen behalve onder de naam Steen meestal met een of andere kleuraanduiding voor, o.a. Blauwe Steen, Rode Steen en Witte Steen. De Witte Steen zou de gerechtssteen van de landvorst, de graaf of de ambachtsheer zijn, de Rode Steen de steen van de geestelijkheid en de Blauwe Steen de gerechtsplaats van de gemeenten en poortersschappen". (De Navorscher 1856, p. 298-299) Dergelijke stenen werden ook op grenspunten gebruikt. (W. Knippenberg, De Blauwe Steen. In: Brabants Heem, jrg. 14, 1962, 26-33)
In de 16e en waarschijnlijk nog in de 18e eeuw stond bij deWillibrordusput een eikenboom.
In 1899 werd de put opnieuw opgegraven. Men vond "drie ruwe steenen, (voor den put ingemetseld) in eene meer dan halve cirkelrondte geplaatst en tusschen de twee laatste steenen een dik bijna geheel vermolmd stuk eiken hout, daarbij vele potscherven en hazelnoten". De put werd nog enige meters uitgediept en in steen opgemetseld boven de teruggevonden heldere bron. Bovengronds bouwde Ties, de zoon van Metsel-Dries Gielen een torenvormig monumentje (ø 1,5 m, hoogte ca. 3 m), waarin een opening met een tralievenster kwam. Via een katrol kon men met een emmertje water putten. Boven het venster werd in een cementen blok de tekst "St. Wilbersput anno 700-1900" aangebracht. Op het kegelvormige cementen dak werd een borstbeeld van de heilige geplaatst, gemaakt door de beeldhouwer Oor uit Roermond.
Nadat de put in de Tweede Wereldoorlog getroffen was door granaatscherven, werd hij in 1953 hersteld. Sindsdien moest men om water te kunnen putten eerst de sleutel halen bij de beheerder. Een nieuw borstbeeld, gemaakt van gebakken klei door de Meijelse onderwijzeres en kunstenares Gerda Gielen (dochter van Ties Gielen) kwam via een omweg boven de put. Het was aanvankelijk gemaakt voor een replica van de put, die de Kring Helden van de Limburgse land- en Tuinbouwbond op aandringen van de afdeling Meijel had gebouwd voor de landbouwtentoonstelling in Roermond. Omdat dit borstbeeld niet voldoende weerbestendig bleek, liet de gemeente Meijel in 1979 een nieuw maken door Paul Vincken van St. Joris Kleiwarenindustrie te Beesel. In 1999 bleek de put al enkele decennia droog te staan.
De put werd in vroeger tijden gebruikt als watervoorziening. De oudste vermelding van geneeskrachtig gebruik van het putwater is bekend uit een notitie van Emanuel de Croy, zoon van Maria Margaretha Louise de Croy, Vrouwe van Meijel. Op een reis langs de verspreid liggende bezittingen van zijn moeder, bezocht hij in mei 1742 Meijel, waar hem in het bijzijn van de schout en de rentmeester de put werd getoond. Hem werd verteld dat de put vroeger zeer bekend was omdat men er van heinde en ver ter bedevaart kwam om het water te drinken tegen de moeras koorts. Deze informatie kan in verband gebracht worden met een onuitgevoerd plan van pastoor Spee in 1708 tot ontwikkeling van een bedevaart om in zijn onderhoud te voorzien, waarbij hij misschien aan de Willibrordsput heeft gedacht; de te vereren heilige wordt echter niet genoemd.
Omstreeks 1840 zal er van verering waarschijnlijk geen sprake meer zijn geweest. Een brief van de districtscommissaris aan de gouverneur van Noord-Brabant uit 1840 maakt duidelijk dat de put toen reeds lang was verdwenen en de benaming ervan op de grenspaal was overgegaan “Even op of aan de limietscheiding van Deurne, Liessel en Meijel, staat een steene paal die nog onder de naam van Wilbertsput bekend is, indien er eene put bij die paal bestaan heeft dan moet dit op het territoir van de gemeente Meijel geweest zijn. Voor het overige wist men er mij niets van te zeggen.”
J.A.H. Wouters, pastoor te Meijel van 1896 tot 1906, liet in het parochiearchief een verslag na van de opgraving op donderdag 6 juli 1899. Wethouder H. van den Steen nam, "uit ware piëteit voor den Heilige" de leiding en de kosten op zich. Bejaarde bewoners (70 à 80 jaar oud) van het bij het putje gelegen gehucht Hof vertelden de pastoor toen dat hun ouders en velen uit Nederweert en Deurne bij het putje kwamen bidden om door de voorspraak van St. Willibrord te genezen van de "schudding" (moeraskoorts). De pastoor vermeldt tevens dat volgens de overlevering de heilige bij het putje gepreekt en gedoopt heeft. Dit is de eerste schriftelijke vermelding van de Meijelse put als doopput en waarschijnlijk een inventie van de pastoor zelf. Nadat met behulp van de omwonenden de put was uitgediept en opgebouwd, werd op 8 oktober 1899 een Willibrordsborstbeeld "in eene processie van 900 à 1000 man" (bijna de helft van de Meijelse bevolking) naar de put gebracht. Daar werden beeld en put ingezegend, en werd het gebeuren in een toespraak toegelicht. De opstand van de put werd eigendom van de kerk, de grond zou pas later aangekocht kunnen worden. Volgens een aantekening uit 1939 heeft na de eeuwwisseling de godsvrucht tot de heilige nog enkele jaren bestaan, om uiteindelijk omstreeks 1915 weer in de vergetelheid te geraken. Tot die tijd hadden veel Meijelse gezinnen een flesje putwater in huis.
Pastoor-deken Wouters stierf in het Willibrordjaar 1939. Hij liet de kerk van Meijel Hfl. 250,- na voor een te stichten jaarlijkse leesmis op het feest van St. Willibrord (7 november) en voor het onderhoud van de put. Vervolgens trokken dat jaar verschillende processies naar de put.
In de jaren voor en na de Tweede Wereldoorlog stimuleerde kapelaan van der Sterren verschillende jongerenverenigingen, met name Jong Nederland, tot het houden van processies naar de put; Jong Nederland had St. Willibrord als patroon. In 1948 was er bij het gehavende putje geen sprake meer van (spontane) individuele devotie. Na de restauratie in 1953 werd de put met een "schone pelgrimage" van zo'n duizend personen weer in gebruik genomen. Buurtbewoner Peter Puts (geen bijnaam) werd aangesteld als onderhoudsman. Daarnaast beheerde hij in de daarop-

volgende jaren de sleutel en ontving hij de processies, die tot 1960 regelmatig gehouden werden. Ook werd toen weer water geput om te gebruiken tegen oogziekten en andere kwalen. Het bisdomblad Credo meldde in 1955: "Sinds het herstel [in 1953] gaan weer zeer velen naar de put om te bidden tot St. Willibrord, speciaal mensen die aan een oogziekte lijden."
Anno 2010 zijn put en grenssteen rijksmonument. (Meertensinstituut, Amsterdam. Databank Bedevaarten onder Meijel)
De Databank van het Meertens-Instituut -een gerenommeerd instituut- heeft het mis door de Willibrorduspput en de grenssteen onder Meijel te vermelden en niet onder Deurne. De gemeente Meijel vermeldt die steen wèl als rijksmonument. De gemeente Deurne vermeldt noch de steen noch het putgebouwtje, het laatste zelfs niet als gemeentelijk monument. Toch is de put sinds 1325 grenspunt tussen Deurne en Meijel en tussen Brabant en Limburg. Die put lag niet in Meijel maar exact op de grens, zoals uit alle beschrijvingen duidelijk blijkt.

Willibrorduspput	50 m. oostelijk van de Keulsebaan, 60 m. noordelijk van Hof (Meijel)	2010	KD
Willibrorduspput	HGA I-2		
WILLIG (Vloeieind)	van den acker op de *Willig* maatboek nr 1498	1770	ORA
Willig, akker op de-	den akker op de *Willig*	1808	ORA
WILLIGE LAAGT (Liessel)	landerijen te Liessel gen. de Biesen, de *Willige Laagt*, het Geluk, de Holsendries	1839	ND
Willige Laagt	weiland de *Willige Laagt*	1840	ND
Willige Laagt	G 352-368	1832	KD
Willige Laagt	noordrand Moorveld	2010	KD
Willige Laagt	HGA G-2		
WILLIGSE PUT	uyt sijnen gedeelt van enen stuc lants geheiten de *willichsche put* belast met sheren tijns van de gronden	1417	HP
Willichse put	Willem Heynen Copyssoen verkoopt een gedeelte van een stuk land geheten de *willichse put* te Heerselt	1417	HP

De Heersel lag in het gebied H 272-293, d.w.z. tussen Astense Aa, Soeloop, Neerkantseweg en Garst (*zie aldaar*)
De Willichse put zal daar ook gelegen hebben.

WILLIGSTUK	land het *Willichstuck* - aen Bosch	1633	OAA
WINDMOLEN (Deurne 1)	pacht uit de *windmolen* van wijlen Willem van Doeren	1393	BP
Windmolen	ter *wyntmoelen* waert van dornen	1396	HP
Windmolen	een rente uit de *windmolen* van wijlen Willem van Doerne	1396	BP
Windmolen	ten *wyntmoelen* van Dornen	1399	HP
Windmolen	Jonkvr. Jut weduwe van Gevart van Doerne verhuurt voor 8 jaar vanaf nu aan Jan Jan Robijns 2/3 deel van de *windmolen* van Doerne en een watermolen aent Hagheijnde. Om 42 mud rog en 5 mud mout Helmondse maat en 8 lochte guldens, half op Kerstmis en half op St.Jans. Jut moet de gebouwen onderhouden. Als de molen stilstaat wegens verbouwing, zal dat gekort worden op de pacht. Jut zal 5 mud rog korten op de pacht elk jaar, wegens 80 beyers gulden, die Jan gegeven heeft aan Jut. Gerrit Moll van Driell. Geertuij dochter wijlen Gerit Hellinc, vrouw van Jan Henrick Coppen. Willem zoon wijlen Jan die Scerpe	1434	BP
Windmolen	de *wind*- en water*molen* beide verhuurd voor 2/3 deel door Joffr. Jut van Kigloe, weduwe van Gevaert van Doerne	1436	BP
molenakker	een stuc lands, geheiten den Molenecker, met sijnre tobehoerten, dat's te weten metten heitvelde ende metten eusel daer bi ende aen gelegen, metter eenre siden ende metten enen eynde aen erfnisse Peters Verdonscit was, d'ander side neven erfnis Geverts Gerit Sweerts soen was, streckende metten anderen eynde op die gemeynt van Vlierden	1436	CD
Windmolen	Jonkv. Jut weduwe van Gevart van Doerne zoon wijlen Willem van Doerne zoon wijlen Gevart van Doerne, ridder, geeft aan haar zoon Jan haar tocht in 2/3 deel van de *windmolen* van Deurne en van 't bedwanghe	1438	BP
Windmolen	Goijart van Ghemert en Willem Noijen van Doerne bezitten de *windmolen* van Doerne	1444	BP

Windmolen	Deling van de *windmolen* van Doerne: 1/3 voor Goijart van Ghemert, 2/3 voor Willem van Doerne zoon wijlen Daniel Noijen	1446	BP
Windmolen	Aert Noijen van Doerne ziet af van vernadering van de *windmolen* van Doerne	1446	BP
Windmolen	Willem Noijen van Doerne heeft opgedragen aan Jan van Doerne en Peter Jan Dirx de hoeve die Haghe einde en visserije en een *windmolen*	1449	BP
Windmolen	ex *molendino venti* de Doerne van Willem van Doerne	1460	VBP
Windmolen	heer IJewaen de Moll heer van Doerne verkrijgt een *vijver* bij de windmolen, afkomstig van Philips van Geldrop	1466	BP
Windmolen	Dirk Jan van Bruheze bezit die hoeve ter Vloet, en een woninge met hofstad achter de hoeve. Dirk Jan van Bruheze bezit de hoeve des oude Goet, achter zijn woning en hofstad. Dirk Jans van Bruheze bezit de hoeve tot Ghenen Berghe, en de *windmolen* van Doerne	1471	BP
Windmolen	Dirk van Bruheze bezit de hoeve ter Vloet en de *windmolen*	1472	BP
Windmolen	Gevart Hendric van Doerne krijgt van Jonker Wessel van Boetzelaer, Heer van Doerne, 2 vijvers bij de *wintmolen* van Doerne	1483	BP
Windmolen	Sijmon van Gheell, bezitter van de *windmolen*, vroeger van Dirck van Bruheze	1490	BP
Windmolen	Jan Heijnen bezit de *windmolen*; 't goet ter Vloet van Dirck Jan van Bruheze later van Jan Heijn	1498	BP
Windmolen	La haute seigneurie avec l'execution criminelle, un *moulin a vent*, les cins, et autres droits (Arch. Rekenkamer)	1505	RAB
Windmolen	op die Braecken bij de *wintmoelen* neven erve Claes op die Barschiet	1547	HP
Windmolen	Item noch een eeusel gel. inde Donschot omtrent tegen die *muelen*	1547	ORA
Windmolen	vuijt een weijveldt geleghen aen de gemeijnte van Loon ontrent den *windtmolen* van Dornen	1643	DC
Windmolen	een huis, staande in de Donschot in de omgeving van de *windmolen*	1643	ORA
Windmolen	Oock vanden voornoemde scheure [de scheure van Margareta vanden Berge] op den hoeck vanden hoeve naest de *muelen* niet te mogen maijen als voor opten peen als voor	1665	CD
Windmolen	Uyt een weyvelt gelegen aen de gemeynte van Loon ontrent den *wintmolen* van Dornen	1678	DC
Windmolen	twee jaaren Rente uytte *Wintmoolen* te Deurne	1724	MHA
Windmolen	Uijt een weijvelt gelegen aen de gemeijnte van Loon ontrent de *wintmolen* van Dornen, A. F. de gemeijnte voorschreven	1754	DC

De windmolen van Deurne -waarvan er tot aan de 19e eeuw altijd maar één was- heeft steeds op dezelfde plaats gelegen, namelijk tegen de Donschot aan, vlak voor het punt waar de Vreekwijkse Loop in de Oude Aa uitmondt. Aanvankelijk bezit van de Van Doernes wordt hij in de 15e eeuw verhuurd en daarna verkocht. Er lagen 2 vijvers bij, identiek met de twee perceelgroepen 'Molenweijer' aan weerszijden van de Loop, noordelijk van de molen. (*Zie: Weijer (Kluis)*) De in 1547 genoemde Braak lag oostelijk van de molen. (*Zie: Braak (Vreekwijk 2)*)

Een banmolen of dwangmolen, was een molen waar men verplicht was het graan te laten malen. Vaak waren deze molens eigendom van de plaatselijke heer of een hogere autoriteit, dan wel van een abdij. Het feodale recht van molendwang is in West-Europa in de twaalfde eeuw ontstaan. Het doel van deze molendwang was een deel - bijvoorbeeld een tiende- van het graan als belasting te kunnen innen. Een belangrijk gevolg van het windrecht was dat het niemand was toegestaan in de buurt van de molen iets te bouwen of op te richten wat voor windbelemmering zou kunnen zorgen. Aan het windrecht en het recht van molendwang kwam in 1798 tijdens de Bataafse republiek een einde door de opheffing van de regalia.

Het gevolg was dat in 1816 een tweede windmolen werd opgericht op de plaats waar Hogeweg en Groeneweg bij elkaar kwamen. Op de kadasterkaart van 1832 is ook die molen aangegeven.

Windmolen	G 1332	1832	KD
Windmolen	aan het westelijk einde van de Heimolenweg, 200 m. westelijk van de Molenweijerweg	2010	KD
Windmolen	HGA G-4		

WINDMOLEN (Deurne 2)	E 195 (vanaf 1816)	1832	KD
Windmolen	zuidoosthoek kruising Molenstraat-Hogeweg	2010	KD
Windmolen	HGA E-1		

WINDMOLEN (Liessel)	land ontrent de *Wintmolen* te Liessel, a. z. en e.e. de *Meulenwech*	1656	ORA
Windmolen	niet aangegeven	1832	KD
WISSELBROEK (Bernem)	dat goerken metten *wysselbroeken*	1495	DNB
Wisselbroek	Noch een weijvelt geheijten dat Goerken met den *Wisselbroeck* met een campke houdende 11 loepense saijlants metter huijsinghe daerop staende aan ene zijde erve wijlen Jans van Overlandt, met andere zijde alom de gemeijnte. Noch een stuck landts opten Berren houdende twee lopensaet deen zijde ende andere zijde erfenisse wijlen Jan Vlaminck	1545	HAR
WITMER (?)	stuc lands gel. ter stede gen. Zeylsberch aenden *Witmer*	1519	ORA
WITMORTEL (Heiakker)	ad locum dictum den wytmortel	1450	HC
Witmortel	die wytmortel	1478	HP
Witmortel	sitis in parochia de Doerne ad locum dictum den *Wijtmortel*	1499	HC
Witmortel	stuck lants, gel. a.d. *Witmortelen*	1541	ORA
Witmortel	de XCIX virgatis uijtfanck vel circiter receptis de comunitate de Doirnen anno LXIX per litteras consensus domini ducis sitis ad locum dictum den *Wijtmortel*	1551	CE
Witmortel	Nog een stuk erfs genaamd den *Wijtmortel* los en vrij met uitzondering van een hoencijns, een braspenning cijns, enz.	1569	ORA
Witmortel	een stuk land, zoals dit perceel alhier gelegen is op de Hoijdriessen en genaamd is den *Witmortel*	1573	ORA
Witmortel	een stuk land gelegen alhier aan de *Wijtmortel*	1591	ORA
Witmortel	13 roeden erf of groese, gelegen aan de *Wijtmortell*, Naast een zijde Jan Daniels, aan de andere zijde de verkoper, een einde naast Jonker Everart van Doerne. Dit tegen een aantal stocken eijmen (korven bijen) die de verkoper in dank aanvaardt	1605	ORA
Witmortel	item een stuck lants gelegen omtrent de *Wittmortel* EE den voetpat	1630	MD
Witmortel	ex parte terre dicte den *Wijtmortel*	1638	HC
Witmortel	de *wijtmortel*	1663	VD
Witmortel	gezien de ligging van de Hooidries (*zie aldaar*) waarschijnlijk D 254	1832	KD
Witmortel	iets ten noorden van de Veldweg halverwege tussen de Patrijs en de Meent	2010	KD
Witmortel	HGA D-1		
WITMORTEL (Heitrak)	de prato sito supra Heijtrake ex parte terre dicte den *Wijtmortel*	1551	CE
WITTE DIJK	Item noch is in vreden gelecht op den Peel van den *Wittendijck* totten Haeg Eijntschen Bergen toe dat daar niemant turffen of meijen en sal ten wort wederom in de kercken ontslagen op den peen van drije Goude Peters	1662	KBD
Witte Dijk	Item nog is nu in vreede gelegt op den Peel van den *Witten Dijk* totten Haageijndse Bergen toe, dat daar niemand turven of meijen en sal, ten wort wederom in de kerken ontslagen op den peen van drie goude Peeters telken reijse	1712	CD
Witte Dijk	ter plaatse tusschen den *Wittendijk* en Omswangsdijk boven den Sijlberg	1720	CD
Witte Dijk	aan den Omzwangsen en *Wittedijk*	1841	NAD
Witte Dijk	van de kruising Randwef-Kulertseweg tot de Zeilbergseweg in Ysselsteyn	2010	KD
Witte Dijk	HGA D-1 en D-2		
WITTENBERG	een stuck lands, gel. ter stede Vreeckwijck, gen. *Wittenberch*	1519	ORA
Wittenberg	een loepensaet lants als van enen stuc lants genaempt den *Wijtsenberch*, geleghen Vreeckwijck	1519	ORA
Wittenborg	den *Wittenborch* neven hoeve t'Esspe	1525	HP
Wittenberg	een akker van 4 lopense genaamd den *Wittenberch*	1569	ORA
Wittenborg	erder nog een stuk land, genaamd den *Wittenborgh*	1572	ORA
Wittenborg	een stuk land genaamd den *Wittenborch*	1576	ORA
Wittenborg	een stuk land zoals dit gelegen is in Vreeckwijck en bekend staat onder de naam		

	Wittenboirch, aan de andere zijde naast Faes Henrick Faes, aan een einde naast de Kerkpad	1583	ORA
Wittenborg	een stuk land, gelegen in de Bremortel en genaamd den *Wittenboirch*, aan een einde naast de Kerkpat	1584	ORA
Wittenberg	een akker den Wittenberg gelegen te Vreeckwijck	1612	ORA
Wittenborg	een copse land gelegen omtrent de Zeilberg in de Breemortel op de *Wijtten-borch*	1614	ORA
Wittenberg	de akker genaamd de *Wittenberch*	1626	ORA
Wittenborg	een acker langs den *wittenborch* te Doerne ter plaatse geheten Vreekwijck	1627	BP
Wittenburg	den *Wittenburch*	1650	HP
Wittenburg	den *Wittenburgh*	1652	MD
Wittenberg	den *Witten Berch*	1653	MD
Wittenberg	den *witten bergh*	1663	VD
Wittenberg	den *Witten Bergh*	1663	VD
Wittenberg	pant wesen halen tot Deurssen op erffenisse eertijts toebehoorende Hendrick Meu-lendijcx, gelegen op Vreeck, genaemt den *Wittenberch*	1663	HP
Wittenberg	te verhueren sekeren acker genaempt den *Witteberch*, gelegen inde prochie van Doirne	1664	HP
Wittenberg	ut eenen acker genaempt den *Wittenberch*, gelegen onder Deurssen, groot ontrent vijff loop	1665	HP
Wittenberg	acker den *Witten Bergh*	1701	MD
Wittenburg	op den *Witten Burgh*	1701	MD
Wittenburg	den *Witten Burgh*	1701	VD
Wittenberg	ackerlant genaamd de Weijer acker of *Wittenberg* 4L	1720	ORA
Wittenberg	gronden in Vreekwijk: o.a. de *Wittenberg*	1725	ORA
Wittenberg	land den *Wittenbergh*	1728	ORA
Wittenberg	acker den *Wittenberg*	1732	VD
Wittenberg	land den *Wittenberg*	1747	ORA
Wittenberg	land de *Wittenberg*	1785	VD
Wittenberg	bouwland de *Wittenberg*	1803	ORA
Wittenberg	E 816	1854	ND
Wittenborg/burg/berg	E 813-820	1832	KD
Wittenborg/burg/berg	noordrand Breemortelweg, 300 m. oostelijk van Liesselseweg	2010	KD
Wittenborg/burg/berg	HGA E-2		
WITVEN	item eadem de *wytven*	1340	HC
Witven	de visserij van het *Wijtven*, 18 penningen	1340	HC
Witven	de *wytven*	1380	HC
Witven	eadem de *wytvenne*	1418	HC
Witven	eodem de *Wijtvenne*	1448	CR
Witven	de *Wijtvenne*	1551	CE
Witven	Item de gemeijnte boven Liessel van de Bulbrugge opt *Witveen*	1712	CD
Witven	*Witte Vlas* (aan het Venraays pad van de Bul (bij Loon) oostelijk van Vonder-ven	1803	TRK
Witven	*Witte ven* (Mil. Top. Krt)	1838	
Witven	*Witte ven* (Hist. Top. Atl. Nrd.-Brab)	1836/43	
	Het Witte Ven lag oostelijk van het Vonderven. Er liep vanuit de Berkt een klein loopje naar toe. Het Venrays pad kruiste dat loopje. De brug in het pad heette de Bulbrug. Het Witven is niet aangegeven	1832	KD
Witven	ongeveer kruising Snoertsebaan-Berktsedijk	2010	KD
WITZAND (Liessel)	bouwland het *Witzand* (G 915)	1893	KD
Witzand	G 915-943	1832	KD
Witzand	gebied tussen Leenselweg, Astensedreef en Hazeldonkseweg	2010	KD
Witzand	HGA G-3		
WOLFHINK	dur die *wolfhincke*	1478	HP

WOLFSAKKER (Liessel)	vuijt eenen acker op Hoogh Liessel geleghen genoemt aen *Wolftsacker*, U.F. eenen meswech	1643	CR
Wolfsakker	Uijt eenen acker op Hooch Liessel genaemt den *Wolfsacker*, U. F. eenen meswech	1678	CR
Wolfsakker	26 percelen groes en teuland met een totale waarde van 260 gulden, waaronder de *Wolfsacker*	1734	ORA
Wolfsakker	Uijt eenen acker op HooghLiessel genaamt Den *Wolfsacker*, U. F. een meswegh	1754	CR

wolven

Bij Wolf-toponiemen, waarvan het tweede lid een aspect van het landschap vertegenwoordigt, dat niet primair op menselijk ingrijpen duidt, lijkt een diernaam voor de hand te liggen. Dit is in elk geval de theorie van. Schrijnemakers. Als voorbeelden vermeldde hij de toponiemen Wolfsven, Wolfsberg, Wolfswieërke, Wolfsbroek en met grote waarschijnlijkheid ook Wolvendal. 2008 BrV

Tot nog net in de 19e eeuw hebben de mensen van de Peeldorpen last gehad van wolven, die 's winters in troepen tot rond de buitenste huizen kwamen. In de gemeenterekeningen vinden we herhaaldelijk melding van uitbetaalde premies op het schieten of uitgraven van wolven en van betaalde schadevergoedingen op door wolven dood gebeten schapen, veulens en paarden. In de Peel waren wolven erg moeilijk te vervolgen en ze hebben daar dan ook het langst gewoond. Steeds opnieuw organiseren de dorpen wolvenjachten. Zo gaan die van Deurne en Sevenum op 27 september 1717 gezamelijk op de wolvenjacht. In 1780 worden in Leende twee jonge wolven doodgeslagen, twee oude wolvinnen worden doodgeschoten. In juli 1804 worden de mannen van Someren opgetrommeld om „in de Hijde en Peel eenige wolven welke reeds merkelijk nadeel aan de schaapen der goede ingeseetenen hebben toegebracht" te vervolgen. Het zal wel niet helemaal gelukt zijn, want omdat „de voorige niet in behoorlijke ordre is geschied" wordt op 15 september van dat jaar een enorme wolvenjacht georganiseerd. Twaalf dorpen in de zuidelijke Peel doen er aan mee met in totaal 1435 mannen. Nadien wordt van de wolven in de Peel niets meer vernomen.

WOLFSBERG	zekere goederen in Doerne op de *Wolfsberch*	1495	BP
Wolfsberg	1 lopense roglants geleghen aenden *Wolffsberch*	1518	ORA
Wolfsberg	bij de *Wolfsberch*	1527	ORA
Wolfsberg	in een hofstad daar Michiel Bruinen in is bestorven opten Cuilhovel [en] opten *Wolfsberg*	1542	ORA
Wolfsberg	wt een stuck lants geleghen opten *Wolfsberch*	1546	ORA
Wolfsberg	Art van Bruggen heeft wett. overg. in rechter erfwisseling Gerarden Nouts die helft van een stuck lants neven Mr. Gerits erfenis gelegen, gel. opten *Wolfsberch*, UL. Mr. Gerit, AL. die kijnderen Ghevarts van Doerne, UF. erf. Thonis Rutten, AF. gemeyn wech	1548	ORA
Wolfsberg	Met daarbij nog een akker zoals die gelegen is op de *Wolfsberch*	1566	ORA
Wolfsberg	een stuk land, alhier gelegen in het Kerkeijnd achter de *Wolfsberg*	1576	ORA
Wolfsberg	de agro dicti de *Wolfsberch* pridem de bonis Papenvenne	1579	CE
Wolfsberg	een stukje land opte *Wolfsberch*	1588	ORA
Wolfsberg	akker den *Wolffberch* nabij de Lijckwech	1590	HP
Wolfsberg	de akker genaamd de Duerencoop, zoals die gelegen is omtrent de *Wolfsberg*	1597	ORA
Wolfsberg	de Parsecker, gelegen in de Hoigecker omtrent de *Wolfsberch*	1598	ORA
Wolfsberg	een akker aan de *Wolfsberch*, genaam de Parsecker, andere einde de straat	1603	ORA
Wolfsberg	Item een stuck lants opten *wolfsberch* - item een stuek lants [daar]omtrent gelegen genaempt den hoyemeker	1604	ORA
Wolfsberg	stuk land op de *Wolfsberch* en genaamd de Hovenecker	1604	ORA
Wolfsberg	schepen van Venray verklaren ten behoeve van Jenneke, de weduwe van Aert de Louw, die naar de beste forme met een halm in haar mond opdraagt en overgeeft een stuk bouwland te Deurne gelegen bij de kerk, geheten de *Wolfsberg*, 24-2-1607		ORA

Niet een geschrift of een getuigenis deed een eigendom van eigenaar veranderen, maar een fysieke handeling, soms genoemd in de Karolingische charters: overhandiging van een stuk turf, een kluit aarde, een twijg, een dakpan, enz. Zeldzaam verschijnsel: een perkamenten charter met een twijg vastgenaaid aan de onderrand. (Edw. James, The origins of France. From Clovis to the Capetians 500-1000. London, 1987, p. 86/87)

Wolfsberg	akker den *Wolfberch* van Claes Evert van Doerne [E 187]	1611	HP
Wolfsberg	huis en hof in de *Wolffsberch*	1628	OAA
Wolfsberg	item eenen ecker gelegen opten *Wolffsberch* uijtschieten opten Lijckwech	1630	MD
Wolfsberg	een stuk akkerland genoemd den *Wolffsberch*	1631	ORA
Wolfsberg	seekere stuck weij genoemt de Vloet gelegen aenden *Wolffsberg* omtrent de watermoelen	1640	ORA
Wolfsberg	van eenen acker geheten de *Wolffsberch* eertijts vande goederen van Papenvenne	1640	CE
Wolfsberg	Vuijt eenen acker op de *Wolfsberch*	1643	CR
Wolfsberg	Vuijt eenen acker groot ontrent eenen lopensaet geleghen opden *Wolffsberch*, A.L. eenen gemeijnen wech, A.F. een gemeijnen voetpat	1643	CR
Wolfsberg	Vuijt eenen acker groot ontrent derdalff lopensaeten genaemt den *Wolffsberch* boven de Kercke, U.L. den Hoerenpat, A.L. den Lijckwech, U.F. Daniel Gerarts [E 176], A.F. scerp vuijt scietende	1643	CR
Wolfsberg	Vuijt eenen acker geleghen ontrent de *Wolffsberch*, U.F. den Lijckwech, A.F. eenen gemeijnen wech loopende naarden Heijllengat	1643	CR
Wolfsberg	het goed de *Wolfsbergh*	1658	ORA
Wolfsberg	stuk akkerland genaamd den *Wolffsbergh*	1663	VD
Wolfsberg	den *Wolffsbergh*	1663	VD
Wolfsberg	Uijt eenen acker gelegen opden *Wolfsberch*, U. F. een gemeijnen wech, A. F. eenen gemeijnen voetpat	1678	CR
Wolfsberg	Uijt eenen acker groot ontrent derdalf lopensat genaemt den *Wolfsberch* boven de Kercke, U. L. den Hoerenpat, A. L. den Lijckwech, U. F. Daniel Geraerts, A. F. scherp uijtschietende	1678	CR
Wolfsberg	Item nog eenen acker groot een loopensaet en vijffthien voeten beijde alhier gelegen inden *Wolfsberch* neffens erve, d'een zijde den Hoerenpad, d'ander zijde den Lijckweg, d'een eijnde nu Gerit Claessen, d'ander scherp uijtschietende	1678	CR
Wolfsberg	uijt eenen acker gelegen ontrent de *Wolfsberch*, U. F. de Lijckwech, A. F. eenen gemeijnen wech loopende naerden Heijllengat	1678	CR
Wolfsberg	een stuk teulland op den *Wolfsbergh*, groot 2 lop. , e.z. koper (Claes Aert Clous), a. z. Isbout de Lou [E 175], e. e. den Hoerepadt, a. e. den gemijne wegh	1692	ORA
Wolfsberg	Een stuk teulland op den *Wolffsbergh* in de wandelingh genamt Criekenbeck Acker, groot ca 40 roeden	1692	ORA
Wolfsberg	op den wolfsbergh stuck lant gen. *permannen* ackercken	1701	VD
Wolfsberg	Uijt een acker gelegen op den *Wolffsbergh*, U. F. een gemeijnen wegh, A. F. een gemeijnen voetpat	1754	CR
Wolfsberg	Uijt seecker stuck ackerlants groot ontrent 2 loopensats 38 roeden en 2 voeten. Item nogh eenen acker groot een loopensats en 15 voeten, beijde alhier gelegen in den *Wolfsbergh* neffens erffve, d'een zijde den Hoerenpat, d'ander sijde den Lijckwegh	1754	CR
Wolfsberg	Uijt een acker gelegen ontrent de *Wolfsberg*, U. F. den lijckweg, A. F. eenen gemeijnen wegh loopende nae den Heijllengat	1754	CR

Willem 'Hens' Goossens woonde in 1653 op E 162, vlak naast Mr. Laurens de Lauw waar eerder Jan Pegs woonde. Behalve op de eerder hier genoemde percelen treffen we rond 1650 de Van Doernes en de nakomelingen van Pegs en Goossens (met voorouders onder de Van Doernes en de Hersels) op nog ruim 30 percelen aan tussen de nummers E 167 en E 272. Dit wijst erop, dat de gehele Koolhof en Wolfsberg tussen Lage Kerk, Groenstraat, Peelstraat en Commerstraat ooit één samenhangende bezitting is geweest en dan hoogstwaarschijnlijk van de Van Doernes. Dat wordt voor de Wolfsberg bevestigd door de volgende vermeldingen:

Papenvenne	Het goet Papenvenne is in bezit van Gevard van Doerne Willemssoen als man van joffrouwe Jut dochter van wijlen Jan van Bruheze en van Jan en Dirck haar broers	1422	BP
Wolfsberg	de agro dicti de Wolfsberch pridem de bonis Papenvenne	1579	CE

De Wolfsberg behoorde ooit tot het goed Papenvenne en dat behoorde aan de vroege Van Doernes, geërfd van de Bruhezes.

Wolfsberg	E 162 - E 201 (div. percelen)	1832	KD
Wolfsberg	ongeveer begrensd door Oude Liesselseweg - Martinetstraat - Wever - Molenstraat - Stijn Streuvelslaan - Maassingel	2010	KD

Wolfsberg	HGA E-1		
WOLFSBERGAKKER	de *agro dicti de Wolfsberch* pridem de bonis Papenvenne	1579	CE
Wolfsbergakker	*akker den Wolffberch* nabij de Lijckwech	1590	HP
Wolfsbergakker	*akker den Wolfberch* van Claes Evert van Doerne [E 187]	1611	HP
Wolfsbergakker	eenen *acker geheten de Wolffsberch* eertijts vande goederen van Papenvenne	1640	CE
Wolfsbergakker	Vuijt eenen *acker* groot ontrent derdalff lopensaeten *genaemt den Wolffsberch* boven de Kercke, U.L. den Hoevenpat, A.L. den Lijckwech,U.F. Daniel Gerarts [E 176], A.F. scerp vuijt scietende	1643	CR
Wolfsbergakker	Uijt eenen *acker* groot ontrent derdalf lopensat *genaemt den Wolfsberch* boven de Kercke, U. L. den Hoevenpat, A. L. den Lijckwech, U. F. Daniel Geraerts, A. F. scherp uijtschietende	1678	CR
Wolfsbergakker	teullant de *Wolfsberg Acker*	1698	ORA
Wolfsbergakker	een stuk landts den *Wolfsbergh Acker*	1701	MD
Wolfsbergakker	den *wolfsberg acker* gen. kennekens acker [bij Gelint acker]	1701	VD
Wolfsbergakker	een *akker genaamd de Wolffsbergh*	1703	ORA
Wolfsbergakker	item den *Wolfsberg acker* genaamd Kannekens acker	1752	ORA
Wolfsbergakker	Item den *Wolfsbergacker*, genaamd Kennekensacker, gel. alhier op de Wolfsberg en op maatboek nr 383	1757	ORA
Wolfsbergakker	den *Wolfsberg acker* uitschietde op de Hoeve pad 45R 11V nr. 466.		
Wolfsbergakker	E 176 - 187	1832	ORA
Wolfsbergakker	ongeveer begrensd door Oude Liesselseweg - Martinetstraat - Wever - Molenstraat - Hogeweg - Anton van Duinkerkstraat	2010	KD
Wolfsbergakker	HGA E-1		
WOLFSPUT	item een stuc euselvels, gel. aenden *Wolffsput*, UL. Danel Mauwerts, AL. den gemeyne loep, UF. erf. Meus Lucas sn.	1505	ORA
Wolfsput	van eenen beempt, houdende omtr. II buenderen, gel. inde *Wolffsput*	1547	ORA

Daniel Mauwerts woonde op het goed De Donk. Meus Lucas woonde ernaast. De Wolfsput moet daar vlakbij gelegen hebben. Dan komt maar één locatie in aanmerking: de diepe poel daar vlakbij.
Goris verwijst o.a. naar planten en kruiden als begroeiing die dialectisch vervormd zouden zijn tot ‘wolf’ zoals bv. wolfsgras afgeleid van ‘wolgras’, wolfsput voor ‘wolput’, gebruikt voor het wassen van de wol, vgl. de vlasroot. Meerdere wolf-namen schijnen te duiden op een grensligging. (Goris, J., ‘Wolfnamen’, In: Brabants Heem 1955) Welke betekenis hier aan de orde is blijft vooralsnog onduidelijk. Er wèrd vlas verbouwd in Deurne en wel vlak in de buurt: "noch enen ecker geheyten het Vlaslant, gel. tot Vreeckwijck omtrent den Mauwerts". (1502 ORA). In 1518 was Peter Mauwerts eigenaar van een perceel geheten Mauwert, dat aan de overkant van de Liesselseweg lag. Daar vlakbij werd vlas verbouwd en dat moest geroot worden. Behalve de weijer aan de Weijerstraat waren er in die tijd geen rootputten beschikbaar. -Wolput- zou dus een correcte betekenis kunnen zijn.

Wolfsput	hoogstwaarschijnlijk tussen F 243 en 244 (geen eigen nummer)	1832	KD
Wolfsput	op het kruispunt van St. Jozefstraat en Oude Stappad	2010	KD
Wolfsput	HGA F-1		
WORTELBERG	item d'een hellicht van den *Wortelberch*	1637	ORA
WORTELVELD	aen de waterlaet van't *wortelvelt* [tussen Voor 't Huys en het Leemstuck]	1663	VD
Wortelveld	het *wortelvelt* van Otto de Visscher [in de Vriesencamp]	1701	VD
Wortelveld	omtrent D 30 en het zuidelijkste deel van D 41, 43 en 44	1832	KD
Wortelveld	noordwesthoek kruising Europastraat-Molenlaan	2010	KD
Wortelveld	HGA D-1		
Ravenakker	in loco qui dicitur ten ravenecker (Vlierden)	1312	LB
Raven	aen gheen ravens (Bakel)	1420	HP
Ravenstuk	lant geheiten dat ravenstuck (Bakel)	1483	HP
WOUDGRAAF	de bonis corni (Ravengoed) et de *Woutgravt* simul	1579	CE
Woudgraaf	vande goederen sravens ende vande *Woutgrave* t'samen	1640	CE
Woudgraaf	ende 5 kijnder Jan Cornelis Heer van Liessel den selleven heer ende vrouwe voor den selleven heer Jan ende heer Henrick gebroeders vande goederen voortijts Vre-		

	derardts ende vande goederen Stravens ende vande *Woutgrave* tsamen	1640	CE
Woudgraaf	ende vande goederen Cornelis [Jonker Cornelis Heer van Liessel] ende vande *Wout-grave* t'samen	1640	CE
Ravengoed	Den selleven voor den selleven van wegen Gevart soone voortijts Willem vanden Drie Jaeren voor de kijnderen Aert vanden Camp vande erffenisse Gevarts genaemt Ravens	1640	CE

Het is onduidelijk of de Woudgraaf in Deurne lag of in Vlierden danwel Bakel. De combinatie met het Ravengoed in 1579 en 1640 verduidelijkt ook niets. De schrijfwijze -ravens- in 1640 kan op een perceel slaan maar evengoed op de eigenaar: Gevart genaemt Ravens.

ZALE	Lambert van Hal bij een beemd *Zale* van Hal	1390	BP
ZANDE, TEN (Vloeieind)	de hove *ten zande* onder Deurne	1478	VBP
Zande, Ten	die hoeve goet *te Zande*	1478	BP
Zand, Gene	vut noch een sester lands, gel. aent Piex end, UL. Jan Roeverts Sweerts sn., AL. Willem Heynen Piex sn., UF. erf. der hoeve *tot genen Zand*	1503	ORA
Zand	land bij de kerk van Deurne voorheen vanden Zandt	1529	CRI
Zande, Ten	Goert Snabben heeft vercocht aan Thonis Thonis soen van Lissel een jaarlijkse rente van dardalff mud rogge uit een hoeve genaamd *in Ghenen Sandt* met toebehoren te Deurne neven erfe Met Visschers en erfe Jan nocx en van erf. Mechteld Visschers tot aen de gemeynstraet.	1547	HP
ZAND (Liessel)	Onderpand:- zijn goederen op de Leenssel genaamd *het Sandt*	1650	OAA
Zandstraat	3 coppen rogge uijt sijn huijs in de *Sant*straet	1659	KM

Het goed Het Zand lag waarschijnlijk aan de Zandstraat, vroeger de Boonsche Straat geheten (*zie aldaar*)

ZANDAKKER	den *zantecker*	1485	HP
ZAKKENHOOL	E 1301	1881	ND

De naam komt alleen in 1881 voor. Het moet een naamgeving zijn die alleen aan de direct omwonenden bekend was. De betekenis is niet duidelijk. Een hool is een scherpe, door mensen mogelijk aangescherpte diepte in een weg, waardoor er een verbinding tot stand kon komen tussen water aan de ene en aan de andere zijde van die weg. Deze plek kon later weer overkluisd zijn. Er kon een duiker liggen en zelfs een lage boogbrug. Er ligt ter plekke echter geen waterloop, tenzij die ons helemaal onbekend is gebleven. Er liep wel een pad dwars over het perceel. daarin zou dan die hool hebben kunnen zitten. De verbinding met 'zak(ken)' maakt het er niet begrijpelijker op.

Zakkenhool	E 403	1832	KD
Zakkenhool	Arenbroek	2010	KD
Zakkenhool	HGA E-2		

ZEYLAKKER *zie: Zeylakker onder Adsel*

Zeilberg

De naam heeft men tot nu toe niet met zekerheid kunnen verklaren. Maar daar het Leg*zegel*ke in Milheeze in de 16e eeuw in verschillende cijnsboeken voorkomt als Leeg*zeel*ken, is een dergelijke ontwikkeling ook hier niet uit te sluiten. Een -zegelberg- zou een heel toepasselijke naam zijn, daar een *-leg-* een vang- en africhtplaats voor valken is en een van de eerste Van Doernes 'falconarius' (valkenmeester) van de heer van Cranendonk was. Op zo'n leg werden de valken *'zeeg'* (= tam, afgericht) gemaakt Vandaar: *legzegel*. Een *-leg-* lag bij voorkeur hoog, zoals blijkt uit de *Legge Zegelkens Berch*. De 'berg' waaraan de Zeilberg zijn naam ontleent, achter de molen, halverwege Kulertseweg-Legerweg, was voor een *-leg-* zeer geschikt. In 1955 lag het hoogste punt daar nog op 29,91 m. terwijl de Zeilbergsestraat er 26,96 tot 27,70 m. bereikte. De gemiddelde hoogte van de wat wijdere omgeving lag rond de 27,50 m.

Deurne kende van ouds beemden, natte weilanden. Daarbij horen ook de *-legbeemden-* (zie aldaar), gelegen in de Zeilberg! Achter de Zeilbergse 'berg' bevond zich de oude loop van de Vlier, die ook nog een zijtak had in de richting van de Zeilbergseweg. Op de kadasterkaart van 1832 is dat eigenlijk de enige plaats waar beemden in de Zeilberg te vinden zijn. Het is niet met zekerheid te zeggen, maar het is ook niet al te gewaagd om aan te nemen dat achter de *'zegel'*-berg met een *leg* erop de *legbeemden* lagen.

De oorspronkelijke uitspraak van de Zeilberg was ongetwijfeld -zeelberg-, daar de i/y alleen diende om de -ee-klank lang te maken. Van *-zegel-* naar *-zeel-* is geen ongewoon verschijnsel. We zagen het al bij het *Legzegelke*. We zien hetzelfde verschijnsel bij *-teil-* < *-tegel-*, het Franse *-tuile-* (dakpan) < Latijns *-tegula-* (tegel!), het Franse *-scellé-* < Latijns *-sigillum-* (Nederlands: zegel!), het Nederlandse *-peil-* < oorspronkelijk *-pegel-* (Duits: Pegel!), de familienaam *Hostaden* uit de plaatsnaam *Hochstaden*, enz. In Deurne zelf: *Madeleenen* acker < *Magdalena*-akker (vgl Frans: Madeleine). In al die gevallen is de -g/ch- na een klinker in de ene of de andere Westeuropese taal weggevallen.

En Van Berkel/Samplonius nemen het zelfs voor het woord Zeilberg aan, zij het op een totaal andere basis. Zij willen het element *-zeil-* verklaren met een herkomst uit het mnl. *-sagel-* (dus ook met uitval van de -g-) dat 'staart' of 'achterkant' betekent. Zeilberg zou dan betekenen: "achterwaarts gelegen berg". Zelf noemen zij deze duiding "inhoudelijk bevredigend".

Dat kan voor de tijd van ontstaan -1300 of eerder- toepasselijk zijn geweest. Maar de auteurs vinden opmerkelijk genoeg het voorkomen van dit woord in dit gebied niet gewoon. Een herkomst uit -zegel- net als in Milheeze ligt daarom voor de hand. Dat geldt uiteraard ook voor Zeelberg in de gemeente Valkenswaard, centrum van de valkerij. Dan hoeft daar niet meer naar een zadel of een afwateringssloot gegrepen te worden.

Hier wordt verder uitgegaan van Zeilberg (middeleeuwse uitspraak: Zeelberg) < Zegelberg.

ZEILBERG	land die *zeylberch*	1384	FS
Andries zoon wijlen Gevaert van den *Zelsberch*		1421	BP
Zeilberg	een stuc geheiten dat hoefken, e.z. den *zeilberch*, a.z. erf wilen Henric Willems van Bergelen	1432	HP
Zeilberg	pluymkensloe aen den *zeilberch*	1445	FS
quondam Andre de *Zijelsborch*		1447	DC
Ghevaert van den *Zeylsberch*, scepen in Doerren		1456	CD
Ghevart van den *Zeelberch*		1482	OAH
Zeilberg	aen gheenen *zeelsberch*	1490	HP
Zeilberg	uijt eene huijse, land 8 lop. Aengheenen *Zeelsberch*	1492	HP
Zeilberg	item die helft van enen stuc lands gel. aenden *Zeylsberch*	1502	ORA
Zeilberg	aen den *Zeilberch*	1503	ORA
Zeilberg	aen den *Zeilberch*	1505	HP
Zeilberg	uit een huis en land te Deurne ter stede geheten aen den *Zeilberch*	1508	HP
Zeilberg	huis met gronden en land, ca 4 lopenzaet, te Deurne geheten 't Zeilsberch	1509	ORA
Zeilberg	een stuk erf met een huis erop te Deurne ter stede geheten aen Ghenen *Zeilsberch*	1520	HP
Zeilberg	Jan die Weer en Jacob die Velkener als kerkmeesters der kerk van Helmond hebben overgegeven aan Joirdanen Willem Gerits soen alias die Duvel, 6 Rijnsgl. jaarl. rente uit een huis, schuur, grond en land (' lopenzaet) te Deurne ts geh. aen den *Zeilsberch*	1522	HP
Zeilberg	een jaarl. rente van 8 Rijnsgl. uit goed en hoeve geheten den *Zeilsberch*	1529	HP
Zeilberg	Henrick van den *Zeilsberch* heeft vercocht aan Meeus Aert Hennis soen dardalff mud rogge uit goed en hoeve te Deurne geheten den *Zeilsberch*	1535	HP
Wilhelmus de *Zeylsborgh*		1535	DC
Zeilberg	wt stuck lants, gel. aenden *Zeylberch*	1538	ORA
Zeilberg	uit een hoeve geheten den *Zeilsberch* te Deurne	1540	HP
Zeilberg	wt huys ende hoff, metten erffenis daeraen gel., gel. aenden *Sijlberch*	1541	ORA
Zeilberg	stuck lants, gel. aenden *Zeylberch* ter stede gen. Cranenmortel	1542	ORA
Zeilberg	wt een stuck lants aenden *Zeylsberch*	1546	ORA
Zeilberg	land dat Hoefken aen die *Seijlberge*	1556	HP
Zeilberg	verkocht aan Gevert van Doerne een huis *Zeijlsberch*	1556	HP
Zeilberg	huis, hof en erf staande en gelegen in de *Zeilberg*	1573	ORA
Zeilberg	een stuk groese, gelegen in de *Zeilberg* en genaamd Scamen	1585	ORA
Zeilberg	aan de *Zeilberch*	1587	ORA
Zeilberg	een akker genaamd den Gruenacker aan den *Seylberch*	1588	ORA
Zeilberg	een huis en hof en zijn verdere toebehoren, staande en gelegen alhier in de Seijdelberch	1589	ORA
Zeilberg	groesveld den Cuelevoert gelegen aan de *Seijlberch*	1590	HP

Zeilberg	een akker in de *Zeijlberch* aan de Lodderhof, genaamd het Waterlaeth, een einde de voetpad, andere einde de straat	1603	ORA
Zeilberg	eeuselveld, gelegen achter de Ecker omtrent de *Zeylberch*	1603	ORA
Zeilberg	een stuk land te Deurne ts geh. aan die *Zeyelberch*	1605	HP
Gevert van den *Seijlberch*		1605	HP
Zeilberg	akker de Weyecker, gelegen aan de *Zeilberch* omtrent de Mijtmortel aldaar	1606	ORA
Zeilberg	een weiland genaamd het Hamerland met het houtgewas daarop, gelegen in de *Zeilberch*, aan een einde de gemeente met het Diepenbroeck en het andere einde de straat	1606	ORA
Zeilberg	het versterf gelegen te Deurne, thans geheten die *Zeylberch*	1606	HP
Zeilberg	een stuk akkerland, thans geheten aan de *Zeyelberch*	1609	HP
Zeilberg	ex domo et orto Cullis vort aende *Seijlberch*	1621	DC
Zeilberg	het brouhuys mette schuer, schop ende halve camp metten halve hoff daerbij ende aengelegen met parochie van Doerne te steede den *Zeylberch*	1621	ORA
Zeilberg	Item eenen steenoven ghebacken aenden *Seylberch*	1622	KM
Zeilberg	perceel in de *Zeilberg* in de Leghbeemden	1626	ORA
Zeilberg	een stuck land, anderhalff lopense, begrepende gelegen binnen der heerlycheyt van doerne ter plaetse genoempt aen den *zijlbergh*	1627	ORA
Zeilberg	een huis staande inde *Zeijdelberg*	1630	ORA
Zeilberg	huys, hoff schuere ende schop metten bogaert ende houtwasch daer bij staende ende d`erffenisse daer aen geleghen groot ontrent ses lopense geleghen inde prochie van Doerne ter stede opde *Zeylberch*	1632	ORA
Zeilberg	ao 1634 in augusten doe ijsser eenen steenoven gebacken aen den *Seijlberc*	1634	KM
Zeilberg	Item anno 1635 int lest van augustij doe ijsser eenen steenoven gebacken aen den *Zijlberch*	1635	KM
Zeilberg	seeckere huysinge hoffstadt, schuere, schop, groese ende landt daerbij ende aengelegen, gelegen alhier onder de heerlicheyt van Deurne ter plaetse *Seylberch*	1637	ORA
Zeilberg	item alnoch d`een hellicht van eenen acker gelegen aen den *Seylberch*, d`een sijde naest het Derp	1637	ORA
Zeilberg	item alnoch een stuck landts ontrent den *Seylberch* gelegen voor d`een hellicht naest den *Seylberch*	1637	ORA
Zeilberg	sekere stuc lants aen de *Seijlbergh* omtrent den Cranenmortel	1639	ORA
Zeilberg	Heijn Colen kinder aenden *Zeijlberrich*	1640	ASG
Zeilberg	Vuijt huijs, hoff, met daengelechen erffenisse soo groes als landt groot t'samen ontrent 7 lopensaeten aende *Zeijelberch* in de Peelstraete	1643	CR
Zeilberg	vuijt ontrent 1/2 lopensaeten tuellandts aen de *Zeijelberch*	1643	CR
Zeilberg	vuijt huijs hoff met eenen dries daer aengeleghen aen den *Zeijelberch*, A.F. de Peelstraete, A.F. eenen gemeijnen waterlaet	1643	CR
Zeilberg	sekere stuc lants aen de *Seijlberg* omtrent den Cranenmortel	1654	ORA
Zeilberg	vuijt huijs hoff met ontrent 6 lopensaeten landts geleghen aenden *Zeijelberch*, a.l. Jan Colen inden Heijecker, a.f. de gemeijne straeten	1643	DC
Zeilberg	uit een acker genaampt Cammer groot ontrent 3 1/2 lopensaeten aen den *Zeijelberch*	1643	DC
Zeilberg	vuijt een weijvelt genaemt aen den Houdtmortel geleghen aenden *Zeijelberch*, a.f. de gemeijn straete	1643	DC
Zeilberg	vuijt eenen stuck groesveldts voortijds ackerlandt so vast groot ontrent 2 1/2 lopensaeten geleghen aenden *Zeijelberch* genaemt de Culit, u.f. de gemeijnte, a.f.de gemeijn straete	1643	DC
Zeilberg	vuijt een acker genaemt den Oudengraeff geleghen aenden *Zeijelberch*, u.f. eenen gemeijnen waterlaet	1643	DC
Zeilberg	vuijt eenen acker genaemt Camemortel aenden *Zeijelberch* geleghen u. f. den Kerckpat	1643	DC
Zeilberg	uijt huijs hoff met eenen dries aen den *Zeijelberch* geleghen, u. f. de gemeijnen Peelstraete	1643	PU
Zeilberg	ende landerije daer aen gelegen soo groot ende cleyn als t`selve geleegen is onder Deurne aen de *Seylberch*, d`een eynde de Kerckpadt	1653	ORA
Zeilberg	een huis en `t coolvelt in de *Seijelberch*	1655	ORA

Zeilberg	seker huijs, hoff ende coolvelt gelegen inde prochie van Deurne ter plaetse genoempt op *Seijelberch*	1655	ORA
Zeilberg	*Sijlberch*	1656	MD
Zeilberg	ter plaetse aen de *Seijelberch* onder de prochien van Deurne	1659	ORA
Zeilberg	habitant in *Seijlberch*	1661	DTB
Zeilberg	aen de *seijlbergh*	1663	VD
Zeilberg	het goet gelegen onder desen heerlicheyt Doerne aen de *Zeylberch* soo huys, schuyr, schop, stallen, weyden, landereyen, hoywassen soo groot ende cleyn als het selve Jan vanden Boomen hueren vaeder heeft gecompeteert met opgaende houtwassen als geprepareert timmerhout	1663	ORA
Zeilberg	Memorie vant steen gestoockt int jaer 1659 aenden *Seijlberch* in den vijersten	1665	ORA
Zeilberg	van den steenoven tegenwoordich staende aenden *Seijlberch* ofte Bremortel	1667	ORA
Zeilberg	een akker genaamd het Heufken aan de *Zijlbergh*	1677	ORA
Zeilberg	Uijt eenen acker genaemt den Groenacker gelegen aenden *Zeijelbergh*, A. F. de Peelstraete	1678	CR
Zeilberg	Uijt huijs met aengelegen erffenisse soo groes als lant aen *Zeijelbergh* inde Peelstraet	1678	CR
Zeilberg	Uijt ontrent een half lopensaten teullants aenden *Zeijlberch*	1678	CR
Zeilberg	Uijt een stuck groesvelts voortijts ackerlant geweest, gelegen aende *Zeijelberg*, genaemt de Culit oft Culisvort, A. F. de gemeijne straete	1678	DC
Zeilberg	Uijt huijs, hoffstat ende hof met aengelach aende *Zeijelberg*, groot t'samen ontrent 25 lopensat[en] vel amplius, U. F. den gemeijnen loop, A. F. de gemeijne straete	1678	DC
Zeilberg	Uyt huys, hoff en bomgart met ontrent 5 lopensaten lants en groes t'samen aen malcanderen geleghen aenden *Zeyelberg*, U. F. de gemeyn straet, A. F. eenen Kerckpat	1678	DC
Zeilberg	huis met schop op de *Zeijlberg* in de Kuelit	1685	ORA
Zeilberg	een huis, landerijen en weien aen den *Zeijlbergh*	1685	ORA
Zeilberg	eenderde deel van huis, weiden en landerijen, hem aangekomen van zijn ouders, voor het merendeel in Deurne gelegen in het gehucht genaamd de *Zeijlberch*. Koopsom 200 rijksdaalders.	1686	ORA
Zeilberg	een stuk weiland in de *Zeylbergh*, genaemt aen het Emes hecke	1686	ORA
Zeilberg	landerijen gelegen aen den *Zeijlbergh*	1688	ORA
Zeilberg	huis, hof, aangelag en schop in het gehucht genaamd den *Zeijlbergh*	1688	ORA
Zeilberg	een huis, hof en aangelag aen den *Seijlbergh*. Last: 10 st. geestelijke pacht aan het gemene land, 2 st. 8 penn. aan de commandeur van Gemert, een halve haan en 10 penn. jaarl. aan de Heer van Helmond, jaarl. 7 penn. grondcijns aan de abt van Echternach, jaarl. 2 st. en een half ..... aan de Heer van Deurne	1688	ORA
Zeilberg	een seecker huijsken met sijn bijhoorende erffenisse, gelegen in den *Seijlbergh* aen den Hanenbergh, met nog een pleckxken lant aen de Lodderhoff	1688	ORA
Zeilberg	een stuk teulland in de *Zeijlbergh* aen den Hanenbergh	1689	ORA
Zeilberg	een stuk teulland aen den *Seijlbergh*, a.e. de Peelstraet	1690	ORA
Zeilberg	erf aen den *Zeijlbergh* aen den Haenenbergh	1691	ORA
Zeilberg	een halff quaet vervallen huijs, hoff en aengelagh toebehoord hebbende aan de weduwe Aerien Jan Aeriens, gelegen aen den *Seijlbergh*	1692	ORA
Zeilberg	aan drossaard Caesteker een stuk erf aen den *Seijlbergh*	1692	ORA
Zeilberg	een stuk erf gelegen aan de *Zeijlbergh* op de Hoge Schaven	1694	ORA
Zeilberg	een schop aan de *Zijlberg*, staande op het erf van Peter Dries de Ketelaer	1697	ORA
Zeilberg	verkoop van onroerend goed van Poulijn de Louw te *Zijlberg* en Jan Evert Roesten te Clijnen Bottel, waaruit betaald zullen worden de verponding die beiden schuldig zijn	1711	CD
Zeilberg	verkopen "na uijtgang van de brandende keerse op 19 december 1715 voor publiek" een huis aan de *Zeilberg* gelegen, behalve de potoven, de schelfthoute en de put, voor 60 gulden	1711	ORA
Zeilberg	Notulen der vergadering van Schepenen der heerlijkheid Deurne en Liessel waarbij besloten wordt de zoon van Van Schaijk, 2 schutters en 8 mannen met geladen snap-		

	hanen op Zondag ca. 4 uur naar den Bosch te zenden om aldaar een gedetineerde af te halen, alsmede dat op Maandag om de kaak een ring van planken gestut door palen zal worden gemaakt, en dat op Dinsdag 50 welgewapende mannen op het kerkhof onder leiding van rotmeesters worden opgecommandeerd uit de verschillende rotten, zijnde het Haageijnt, Kerkeijnd, Liessel, *Zijlberg*, Vrekwijk, Breemortel en Derp	1711	CD
Zeilberg	Item niemant zal mogen naer den peelwart in off voorders soo de teekenen boven den *Seijlberg* sullen worden gestelt, off buijten deselve teekenen leem off poteerde graven op peene van 1 gout gulden. Actom den 17e Martij 1646	1712	CD
Zeilberg	de Bulbrug aan de *Zijlberg*	1714	ORA
Zeilberg	Boven den Ekelhof aan de *Zeijlberg*	1718	CD
Zeilberg	aen den *Zeyelberg*	1718	DC
Zeilberg	een ordonnantie tot wering van het steken van tussen en klot en het stropen van heggen en bomen in het groen boven de *Sijlberg*	1720	CD
Zeilberg	ter plaatse tusschen den Wittendijk en Omswangsdijk boven den *Sijlberg*, Breemortel, en Vrekwijk	1720	CD
Zeilberg	dat door enige schepenen en tienmannen enige nieuwe erven te Liessel, *Sylberg* en in 't Derp zijn opgemeten, waarna na deliberatie besloten wordt deze door schepenen publiek te doen verkopen	1722	CD
Zeilberg	acker aande Schatgraaf 2L aan de *Sijlberg*	1727	ORA
Zeilberg	boven den Eekelhof aan de *Sijlberg*	1728	CD
Zeilberg	aen den *Zeyelberg*	1737	DC
Zeilberg	de nieuwe zoey aan de *Zijlberg*	1740	ORA
Zeilberg	5 lpt aan de *Zijlberg* gen. Diepenbroeck, Crommenacker in de Camp, Coolvelt, Koolhof, Hoogen Dries en Reekacker	1745	ORA
Zeilberg	een acker aan de *Zeijlberg*	1746	OAD
Zeilberg	aende *Zeyelbergh*	1749	DC
Zeilberg	Uijt huijs hoff met een dries daer aen gelegen aen den *Zeyelberch*, U. F. de Peelstraet, A. F. eenen gemeijnen waterlaet	1754	CR
Zeilberg	Uijt een acker gelegen aen den *Seijlberg* nevens een gemeijn waterlaat	1754	CR
Zeilberg	Uijt eenen acker genaemt den Cammer groot ontrent 3 ½ loopensaten aen den *Zeijelbergh*	1754	DC
Zeilberg	Uijt een acker genaemt den oude Graeff aen den *Zeijelberg*, U. F. eenen gemeijnen watervloet	1754	DC
Zeilberg	Uijt eenen acker genaemt den Groenacker gelegen aen den *Zeyelberg*, A.F . de Peelstraete	1754	DC
Zeilberg	Uijt eenen acker gelegen onder den *Zeijlbergh*	1754	DC
Zeilberg	Uijt huijs hoffstadt en hoff met aengelach aende *Zegelbergh* *)	1755	DC
Zeilberg	aen den *Zegelberg* *)	1756	DC
Zeilberg	den Cammer (.....) aen den *Zegelbergh* *)	1765	DC
Zeilberg	erven aan de *Zijlberg*: Pynakker, Hooidriesakker, Haverkamp, Boeyenbraak en Diepenbroek	1770	ORA
Zeilberg	aen den *Zegelberg* *)*	1770	DC
Zeilberg	het huys en land, staande en gelegen alhier in de *Zylberg*	1783	OAD
Zeilberg	de Kueytacker met nog een huys, hof en aangelag aan de *Zijlberg*	1783	ORA
Zeilberg	huis, hof en aangelag met Spinacker en Kuytenacker aan de *Zijlberg*	1783	ORA
Zeilberg	Aanstaande donderdag (29-03) worden eenige gemeenten-bomen staande aan den Ekelhof, in 't Derp, in de *Zijlberg* en Breemortel publycq en voor alleman verkocht.	1787	OAD
Zeilberg	de Kerkpad van de *Zijlberg*	1788	OAD
Zeilberg	Is bij vergaderinge goedgevonden, om de Gemeentens bomen welke hier en daar in de tans uytgegeeven Nieuwe Erven staan, publycq en voor alleman te verkoopen. Te weeten op het Vloeyeind, *Zijlberg*, en de bomen aan den Brugsendijk, zo verre van geen nut kunnen zijn	1789	OAD
Zeilberg/zegel	acker genaemt den oude Graeff (....) aen den *Zegelberg* *)	1789	DC
Zeilberg/zegel	gelegen aende *Zegelbergh* *)	1789	DC
Zeilberg	te *Zylberg*	1791	OAD

Zeilberg	de wijken van Derp en Kerkeynd, Meulenhof, Wasberg, Haegeynd en Vloeyeint, *Zylberg*, Breemortel en Vrekwijk	1796	OAD
Zeilberg	Zo ook een partij inculte gronden ter plaatse de Kraanmortel in de *Zijlberg*, aan de Milheese gooren en te Liessel aan het groot Ven, in den Bunt en de Keetelvlaas. Verder ter plaatse waar de vergadering het geschikt vindt	1801	OAD
Zeilberg	beslag op een perceel nieuw erf van 1804, gelegen alhier in de *Zijlberg* ter plaatze genaamt de Klotterkuijle	1809	ORA

*) In het laatste Dintercijnsboek staat inderdaad Zegelberg. In alle voorgaande Dintercijnsboeken, teruggaande tot 1498, staat duidelijk "Zeyelberg". Deze boeken bleven tientallen jaren in gebruik. Als ze helemaal volgeschreven waren werd er een nieuw boek aangelegd, waarbij de posten uit het voorgaande boek werden overgenomen. In het laatste boek is daarbij het woord "Zeyelberg" overgeschreven als "Zegelberg". De handgeschreven -y- en -g- kunnen inderdaad heel veel op elkaar lijken, maar hier is, gezien het duidelijke handschrift in het voorlaatste boek, sprake geweest van slordig lezen. Er kan geen enkele betekenis aan worden gehecht voor de uitspraak in de 18e eeuw.

Het oorspronkelijke centrum van de Zeilberg lag bij de naamgevende berg, d.w.z. in de zuidoosthoek van de kruising Zeilbergsestraat-Kulertseweg. Later is het centrum naar het zuiden verschoven en nu ligt het rond de kruising Zeilbergsestraat-Hagelkruisweg-Blasiusstraat

Zeilberg	D 1099 en 1100 en omgeving	1832	KD
Zeilberg	kruising Zeilbergsestraat-Hagelkruisweg-Blasiusstraat en omgeving	2010	KD
Zeilberg	HGA D-2		

ZEILBERGSE LOOP	Waterloop, beginnend bij E 432, noordwaarts langs westrand van E 331en 333, langs zuidrand van E 322, langs west- en noordrand van E 323, vervolgens noordwaarts langs Zeilbergsestraat en Veldstraat naar het Haageind tussen D 332 en 333, noordoostwaarts langs Haageind, afbuigend langs noordrand van C 496 en 495, langs Keizerstraat westwaarts, langs oostrand van C 471 naar de Vlier	1879	KL

Het gedeelte van de Kulertseweg tot aan de Vlier heette eertijds Reek(-graaf) (*zie aldaar*)

Zeilbergse Loop	Verdwenen waterloop, waarschijnlijk gedeeltelijk gegraven, van kruising Berkmortel-Pijnakker naar kruising Zeilbergsestraat/Legerweg, verder langs Zeilbergsestraat en Veldstraat naar Haageind en vandaar noordwestwaarts naar de Vlier	2010	KD
Zeilbergse Loop	HGA E-2, D-1 en C-4		

ZEILBERGSE MOLENWEG	Vut eenen acker gelegen aent Hijllegat beneffen die Velthuevelsche straet ende dandere sijde de Hijlgeest landt scitende opten *Muelenweg*	1621	DC
Zeilbergse Molenweg	den *Meulenwech*	1637	ORA
Zeilbergse Molenweg	item alnoch een stuck landts geheeten het Schoonbusken met het eyndt daeraen gelegen, alio l. den *Meulenwech*	1637	ORA
Zeilbergse Molenweg	vuijt eenen acker geleghen aen den Iserenpael bij den Schatgraeff, A. F. den *Muelenwech*	1643	CR
Zeilbergse Molenweg	vuijt eenen acker geleghen aen de Groennenwech, A.F. den *Muelenwech*	1643	CR
Zeilbergse Molenweg	vuijt huijs hoff ende aengeleghen erffenissen aen den Breemortel, u. f. een gemeijnen straete, a. f. deenen *Muelenwech*	1643	PU
Zeilbergse Molenweg	vuijt eenen acker geleghen aen den Breemortel, a. l. eenen gemeijnen meswech, uf. de Leenackers, a. f. de gemeijnen *Molenwech*	1643	PU
Zeilbergse Molenweg	vuijt eenen acker geleghen aent Heijlengat, a.l. de Peelstraete, u. f. den *Muelenwech*	1643	DC

Molenweg moet hier betrekking hebben op een deel van de Groeneweg bij het Hellegat als onderdeel van de route van de Zeilberg naar de Heimolen.

Zeilbergse Molenweg	het Weijereind naast den *Meulenwech*	1650	HP
Zeilbergse Molenweg	Seijlberghse *Meulenweg*	1652	MD
Zeilbergse Molenweg	den *Mullenwegh*	1652	MD
Zeilbergse Molenweg	landt aenden *Mullen Wegh*	1652	MD
Zeilbergse Molenweg	stuck landts aende *Meulenwegh*	1653	MD
Zeilbergse Molenweg	Item eenen acker de Eecst genaempt, u. l. den *Meulenwech*, u. f. denKerckenacker	1663	ORA
Zeilbergse Molenweg	acker gelegen aenden Iseren pael bij Schatgraef, A. F. den *Meulenwech*	1678	CR
Zeilbergse Molenweg	Uijt eenen acker groot ontrent drije lopensaten aenden Breemortel, A.L. eenen ge-		

	meijnen meswech, U. F. den Leenacker van Jan Arts alias den Roijen Jan, A. F. den gemeijnen *Meulenwech*	1678	PU
Zeilbergse Molenweg	Uijt eenen acker aenden Groenenweg, A. F. den *Meulenwech*	1678	CR
Zeilbergse Molenweg	Uijt eenen acker gelegen aen t'Heylegat, groot ontrent 3 lop, A. L. de Peelstraete, U. F. den *Meulenwech*	1678	DC
Zeilbergse Molenweg	Uijt eenen acker gelegen aen den Iseren Pael bij den Schatgraeff, A. F. den *Meulenwegh*	1754	CR
Zeilbergse Molenweg	Uijt een acker aen den Breemortel, A. L. een gemeijnen meswegh, U. F. den leenacker van Jan Arts alias den Roijen, A. F. den gemeijnen *Meulenweg*	1754	PU
Zeilbergse Molenweg	Van een stuck ackerlandts aen de Bogart eijcken gelegen op Vreewijck, A. F. de Lijckwegh, A. L. den *Molenwegh*	1754	DC
Zeilbergse Molenweg	Uijt een acker aen den Groenenwegh, A. F. den *Meulenwegh*	1754	CR
Zeilbergse Molenweg	Uijt eenen acker gelegen aent Heijlegat, A. L. de Peelstraete, U.F. den *Meulenwegh*	1754	DC
Zeilbergse Molenweg	item 2 acker aan *Meulenweg* genaamd de Kemmer	1764	ORA
	De Kemmer moet zich veel verder westwaarts uitgestrekt hebben dan de opgave uit 1832		
Zeilbergse Molenweg	Zijlbergse *Meulenweg*	1791	MD
Zeilbergse Molenweg	bouwland aan de *Molenweg* (E 365, E 980-982)	1868	ND
	Deze perceel zijn gelegen aan weerszijden van wat eigenlijk Groeneweg zou moeten heten (zie 1643)		
Zeilbergse Molenweg	Van Hogeweg vlak voor de aansluiting bij de Liesselseweg in noordoostelijke richting naar de Groeneweg en mogelijk ook het daarop aansluitende gedeelte van de Groeneweg tot aan Hellegat	1832	KD
Zeilbergse Molenweg	van Energiestraat, iets oostelijk van de kruising met de Ampèrestraat in noordoostelijke richting naar het midden van het gebied tussen Dr. H.v. Doorneweg, Energiestraat, Geyserstraat en Indumastraat, mogelijk nog verderdoor naar het noordwesten tot aan het kruispunt Maassingel-Schelde-Deltasingel	2010	KD
Zeilbergse Molenweg	HGA E-2		
ZEILBERGSESTRAAT	aan de Oude Weg, D 201 [ter hoogte van plantsoen bij Korstmos]	1901	ND
ZEVEN ROEDEN (Moostdijk)	een perceel land genaamd de *Zeeven Roeden*, groot omtrent 1 lop., gel. alhier ter plaatse genaamd de Moosdijk	1787	ORA
ZEVENKOPSE	E 482	1851	ND
Zevenkopse	oostelijk van Groeneweg, richting Hanenberg	1832	KD
Zevenkopse	midden in sportpark De Kranenmortel	2010	KD
Zevenkopse	HGA E-2		
ZIJLKENS	land aan de Lijkweg gelegen in de drie *Zijlkens*, EZ de weduwe Peter de Vet (E 898), AZ Peter Hendrik (E 894), EE Hendrik Jan Evers (E 887), AE de Lijkweg	1789	ORA
	Ondanks de preciese opgave is het perceel niet eenduidig te traceren. Het enige dat mogelijk is zijn de percelen E 895-897, maar dan klopt de aanduiding van de einden en de zijden niet. Op geen enkel ander gedeelte van de Lijkweg komt deze combinatie van namen bij elkaar voor.		
ZIL	de *Zillen* (B 559/560)	1893	ND
Zil	de Grote *Zil* (B 564)	1893	ND
Zil	in de *Zeelen* (B 555)	1903	ND
Zil	weiland de halve *Zeel* (B 562)	1903	ND
Zil	B 555-564	1832	KD
	Het probleem is dat op de kadasterkaart het gebied de Zeelen is genummerd B 575-593. De nummers B 555-564 liggen in de Beukels.		
Zil	gebied tussen Esdonk en Oude Aa bij uitmonding van Beukelsdijk	2010	KD
Zil	HGA B-3		
ZINK	C 309	1873	ND
Zink	ca. 150 m. westelijk van de noordtak van de Kouwenhoekseweg, ca. 100 m. zui-		

	delijk van de Walsbergseweg	2010	KD
Zink	HGA C-4		
ZOE	een heytvelt, gel. int Arenbroeck aende *Zoee*	1544	ORA
Zoe	wt een stuck beempts gen. Gevarts beempt gel. in Darenbroeck doer Liessel, UF. die Soeij	1546	ORA
Zoe	de nieuwe zoey aan de Zijlberg	1740	ORA
zie verder: Soeloop			
ZUIDERAKKER	drie stucken lants, gel. inde Vreyckwijckxe Hoige ecker, d'een gel. ter stede geheyten *Suyder ecker*	1542	ORA
ZWAAN	*huys* nu staende in de comme op erffenisse der voors. coeperen [Joncker Johan die Bevere] van den grond ende plack affgedain te woirden tesamen met verkenskoy, schelften, duerene ende alle des voirs. huysinghe toebehoirten metten steen vanden oefen, op welke voirs. *huysinge* en toebehoirten ende allen recht dairvoirs. vercoeperen competeerende uit voirs. *huys*, die voirs. vercoepers hebben genuncieert ende vertijen tot behoeff des coopers voorscr.	1591	ORA
Zwaan	*huis* bewoond door den vorster Zeger Hansen (bezit van Jan, heer van Doerne)	1602	OG
Zwaan	dat huys [de *Zwaan*] metter schueren daer sy tegenwoordig syn woenende, gelegen aen den halle omtrent der kerken aen den lyntboom metten camp daer achter aen gelegen, streckend met beyde syden aen de gemeyn straet, van den eenen syde opwaert nae de hoeven aen de erffenis Peter opten Heytrack ende voirts nae het huys, gecoemen ende gecocht van den kapelaan Heer Goessen Petersz. zaliger, daarbij ook het drieske gelegen achter de schuur, zonder het houtwas daarop staande. Strekkende dit perceel op hoeve Ten Velde, uit gezonderd de vier of vijf bomen die genoemde Heren aan Seger Hanssen geven zo hij gaat timmeren	1605	ORA
Zwaan	Segher sone wijlen Jans Everts, vorster des dorps van Doerne (...) heeft wittelick ende erffelick vercoft ende vercoopt (...) eenen jairlicken ende erffelicken chijns (....)te leveren ende te vergelden van ende ut *huijserve*, hoff, boogaert, schuere, brouwhuijs ende erffenisse, staen, liggende soo ackerlants als weijlant, tesamen seven lopensaeten lants off daeromtrent groot zijnde, gelegen in de prochie van Doerne omtrent de kercke aldaer, beneffens de gemeijne strate met beijde zijde, streckende mette de eene eijnde op erffenissen Peeter opten Heijterick, ende mette den andere eijnde het [huijs] ende de erven eertijts heere Goossenss Peeters, nu Peeter Staels	1620	BP
Zwaan	Swerius Janssen verkoopt aan zijn zoon Jan Swerius een *huis*, hof met een dries daarbij, gelegen nabij de kerk van Deurne, waarbij de koper aan zijn vader FL 200,00 schuldig blijft. De koper geeft dit onroerende goed aan zijn vader terug op 26-02-1635	1627	ORA
Zwaan	Thuniske Thunis, de vrouw van Evert Segers, *waardin* in De Swaen, is ongeveer 34 jaren oud (□1687)	1654	ORA
Zwaan	lot ten deel gevallen Evert Migiel Golofs huijs, schop, perde stal genaamd de *Swaan*, 42L	1689	ORA
Zwaan	Adriaan vanden Bloemen t.b.v. Louis Hurkmans ½ brouwerij aande kerk, anderen ½ Willem vande Mortel met het gebruik van een steenen waterput van het huijs de *Swaan*	1722	ORA
Zwaan	C 668	1832	KD
Zwaan	café-restaurant op de hoek Markt-Visser, nu Beekman & Beekman	2010	KD
Zwaan	HGA C-4		
ZWALUWSTAART	item den *Swaeluwe start* EZ Hanrick Slasers AZ Reijnder Gordts EE de kerckpat [bij Rul]	1630	MD
Joannes van Rut, van de Swijnsputte, 12 nieuwe penningen		1340	HC
liberi Jutte de Rut de Swijnsputte (=Jut, wde vd Bogaert?)		1380	CR

ZWIJNSPUT	Jan Comans die men heit van de Grave heeft wittelyc overghegeven ende opghedragen Jan sinen wittege sone die hi hadde van Margrieten wilen was Gherits dochter vander Donc wilen sinen wittege wive alle goede ende erffenisse hier nae ghescreven dats te weten (....) Item een stuc lants ghelegen te Dorne *in ghenen Swijncsput* neven erff Dyrc Jorijs aen deen side ende neven die ghemeijnte van Dornen aen dander side ende een eeusel neven erff Godart Snabben aen deen side ende neven erff Henric Mannarts aen dander side ende ut een half huijs ende enen halven hof ghelegen aen die *Swijncsput* bij die erff voers. ghelijc ende in alte maten ende vorwerden Jan voirs. dese erff voers. vercregen hadde tegen Jan Woutssoen was van Dornen.	1397	HP
Zwijnsput	de *swijnsputte*	1418	HC
Zwijnsput	land op *Zwijnsputte*	1423	BP
Zwijnsput	tot Doernen inden *Swijnsput*	1424	HP
Zwijnsput	de hereditate liberis de *Zwijnsputte*	1448	CR
Zwijnsput	hoeve die *Zwijnsput*	1525	HP
Wijnsput	een hoeve te Deurne geheten die *Wijnsput*	1531	HP
Zwijnsput	Aernt Henrics soen alias van Doernen heeft overgegeven aan Jan, zijn broer, zijn recht op een mud rogge, jaarl. uit hoeve en goed geheten den *Wijnsput* te Deurne en op 'alsulcke lossingen' van 7 manden rogge goederen geheten tot Luttelmeyel (10-2-1532 RAHM 230 akte 906)	1532	HP
Zwijnsput	Aert Lambrechts soen van Bruggen heeft vercocht aan Henrik van Buydel een mud rogge uit hoeve en goed te Deurne ts geh. *Vreeckwijck*. De hoeve heet die *Swijnsput*. (15-11-1532 RAHM 230 akte 998)	1532	HP
Zwijnsput	Aert Lambrecht Bruggen heeft wettelijk en erflijk verkocht aan Aerden Art Vrients de hoeve genaamt de *Swijnsput* gelegen tot Vreecwijk, UL+UF die gemeint, AL Jan Snabben, AF Lucas Meeus	1533	ORA
Zwijnsput	Aert Lambrecht van Bruggen heeft wettelijk verkocht aan Goijarden van de Goir eenre hoeve te Vreecwijk den *Swijnsput* gent, UL Margriet Meeus, AL Jan Snabben	1538	ORA
Zwijnsput	een hoeve te Deurne geheten den *Swijnput*	1549	HP
Zwijnsput	hoeve den *Swijnput*	1550	HP
Zwijnsput	de hereditate site in *Swijnsput*	1551	CE
Zwijnsput	ex parte Jutte de Rutte de *Swijnsputte*	1551	CE
Zwijnsput	ex hereditate dicta *Zwijnsputten*	1551	CE
Zwijnsput	de Vrequick ex parte Jutte de Rutte de *Swijnsputte*	1551	CE
Zwijnsput	het goed genaamd den *Swijnsput*; van het goed krijgt Evert [Smeets] 2 gedeelten en Mathijs 1 gedeelte van in totaal vijf gedeelten van deze hoeve; begrensd aan een zijde naast Jan Pegs, aan de andere zijde naast de erfgenamen van Thonis Moers en het einde de Gemeente	1569	ORA
Zwijnsput	Evert Smeets draagt bij deze over aan Jonker Henrick van Doerne het 1/3 deel van een beemd, toebehorend aan de hoeve den *Swijnsput*, staande en gelegen in Liessel in het Arenbroeck	1571	ORA
Zwijnsput	De Schepenen wijzen voor recht tussen Lambert van Bruggen aangaande de *Swijnsput* tegen Peter Molenpedder die aan Henrick Rutten geeft in een laatste vonnis 25 stuivers	1571	ORA
Zwijnsput	Aert Evert Smets eenen ecker opt *Swincx putten* EZ Hanrick Proeme AZ Aert Teggers EE de gemeijnte groot 5L 33R	1630	MD
Zwijnsput	de hereditate Johannis filij Johannis Mauwarts site in *Swijnsput*	1638	HC

Daniel Mauwerts woonde op het goed De Donk F 263. Meus Lucas woonde ernaast, waarschijnlijk F 266. Jan Snabben had in 1519 een stuk grond met huis dat liep van de Heieindse Molenweg (nu Oude Vreewijkseweg) naar het Stappenpad (nu Liesselseweg). Zijn nakomelingen woonden in 1621 nog op F 271. De familie zat ook op de Hoenderhof, aan de overkant van het Stappad op E 741. Daar Aert Lambrecht van Bruggen en Aert Evert Smeets op F 275 woonden in resp. 1575 en 1597 kan alleen deze hoeve de Swijnsputte geweest zijn, vlak bij De Donk en grenzend aan gronden van Mauwerts, Meus en Snabben.

Zwijnsput	F 275	1832	KD
Zwijnsput	aan de westrand van de Liesselseweg, 100 m. noordelijk van de Vreekwijkse Loop	2010	KD

Bijlage 1

VORMEN VAN DE DORPSNAAM DEURNE

307 vermeldingen van de plaatsnaam Deurne met 55 variaties

Deurne	in Durninum	721	CA
Deurne	Durna	1069	CA
Deurne	Thurne	1100/1110	CA
Deurne	Durna	1147/1148	CA
Deurne	Durna	1161	CA
Deurne	In Durne	1200/1225	CA
Deurne	Thurne sunt XI mansus	1200/1225	CA
Deurne	apud Durne	1200/1225	CA
Deurne	In Turne	1200/1225	CA
Deurne	curie de Dorne	1271	CA
Deurne	Theodericus de Duerne (schepen in Helmond)	1303	CA
Deurne	ex parte Emondus quondam dicti de Dorne	1303	CA
Deurne	Gheyvardo de Dorne	1306	CA
Deurne	te dorne	1314	KS IX
Deurne	hebben verkogt wettelijk ende wael Onsen luijden van Doerne	1325	CD
Deurne	den gruyte van dorne	1328	KS XIII
Deurne	bona dicta te loen sita in durne	1341	WAM
Deurne	Everart van Duerne	1368	BP
Deurne	Dirck Jorijs van Doerne	1368	BP
Deurne	Jan van den Doren	1376	BP
Deurne	die gerichten van dorne	1379	LB
Deurne	stuc lants gheleghen tot Dorren	1380	CD
Deurne	in parochia de Doerne	1380	RAB
Deurne	Echten weduwe Everart Geverarts van Doerren	1380	RAB
Deurne	Godevaert die Ketelbueter van Dorne	1383	DOGG
Deurne	de kerken van Bakel en Dorne	1385	DOGG
Deurne	molendino de Doerne	1387	VBP
Deurne	Willem zoon van Henrick van den Doren gehuwd met Hilla dochter van Gerit Bollarts van Asten	1390	BP
Deurne	die Einwohner van Dorne	1392	WAM
Deurne	in de parochie Dornen	1393	OAH
Deurne	Willem van den Doernen gehuwd met Hilla dochter van Gerit Bollart van Asten	1393	BP
Deurne	in Doerne	1396	WAM
Deurne	Willem van den Doren gehuwd met Hilla dochter van Gerit Bollarts	1397	BP
Deurne	ten wyntmoelen .. van Dornen	1399	HP
Deurne	Jan Jans Snijders soen van Dornen	1400	OAH
Deurne	in die prochie van Dornen	1400	CD
Deurne	in die prochie van Dorne in 't jaer Ons Heren dusent ende vierhondert, opten sondach als men in der kercken singt invocavit	1400	CD
Deurne	den keircmeesteren van Doernen, die nu in der iegenwerdiger tijt sijn of namaels moghen sijn of die des Heyligen Geestsgoet te regeren sollen hebben of hebben in der prochyen van Duernen	1402	CD
Deurne	in der prochyen van Duerne	1403	CD
Deurne	Jan gheheyten Hernic van Dorne	1404	CD
Deurne	tot Dorne aen die Commerstraet	1404	CD
Deurne	op die ecker tot Dornen	1404	CD
Deurne	de ecclesia perpetua vicarii de Bakel et de Dorren parochia	1406	CD
Deurne	in der prochyen van Duerne	1406	CD

Deurne	die scepenen te Duernen in 't jair Onss Heeren dusent vierhondert ende zueven, op Sente Laurentiusdach, des heyligen martiris.	1407	CD
Deurne	Van wijlen Jan vander Vloet alias van Dueren	1408	BP
Deurne	Henric die Greve van Dorne	1414	HP
Deurnese beemd	den dorreschen beemt	1416	HP
Deurnese beemd	den doerneschen beempt	1417	HP
Deurne	Jan Vrancken soen van Doirnen	1417	HP
Deurne	inder prochien van Doeren	1418	HP
Deurne	Yde Mercelys Scheenkens dochter van Doerren	1418	HP
Deurne	Johannes dictus Henric de Dornen	1420	CD
Deurnese beemden	in die doerenssche beemden	1420	HP
Deurne	inde prochie van Dorne	1420	HP
Deurne	in parochia de Doernen	1421	CD
Deurne	inder prochie van Dornen	1421	HP
Deurne	Wijlen Claes van Dueren	1421	BP
Deurne	ex decima de dorne	1422	CE
Deurnese beemden	in der prochien van Dornen in die doerenssche beemden	1422	HP
Deurnese Beukel	die dornensche boekel	1423	FS
Deurne	binnen der prochien van Dornen	1424	HP
Deurne	ter wyntmolen van doeren	1428	HP
Deurne	inder prochien Doerren	1428	HP
Deurne	in der dingbanc van Doerren	1429	HP
Deurnese kamp	van enen stuc lants geheiten den doersschen camp	1429	HP
Deurne	in der prochie van Doeren	1431	HP
Deurne	iiij stucken erfs te Dornen	1432	HP
Deurne	een stuc lants te Dorne	1432	HP
Deurne	Henric van Lyessel, scepen in Doerren	1434	CD
Deurne	bynnen der prochien van Doirne	1434	RAB
Deurne	op die gemeynt van Doerren	1436	CD
Deurne	de parochie van Bakel en Doern	1436	DOGG
Deurne	rectoria de bakel et doern	1437	WAM
Deurne	rectorie de bakel et de dorne	1437	WAM
Deurne	Getuge waeren hier over scepen tot Doerren	1438	CD
Deurne	Everart van Doernen	1439	BP
Deurne	die gruyte van doerne	1440	KS
Deurne	in die prochie van Doirne	1441	RAB
Deurne	het vierde deel van de tiende van Doerren	1441	DOGG
Deurne	een huis schuur en kappel gelegen in Culen tot Vrekewijck in de parochie van Dorne	1443	BP
Deurne	stuck eerffs aen die kerck van Doerren gelegen	1444	CD
Deurne	in die prochie ende dyngbanc van Doerren	1444	CD
Deurne	in parochia de doernen	1445	CD
Deurne	den goede te esp te Doerren	1446	HP
Deurne	Welke pacht Jan die Reijn zoon van Jan die Reijn beloofd had te betalen aan Jan van Doerne voornoemd en te leveren uit een stuk land te Dornen	1450	BP
Deurne	in der prochien van Doerren	1453	CD
Deurne	ad opus fabrice ecclesie de Doernen	1453	CD
Deurne	in de parochie van Deurne	1454	SB
Deurne	scepen in Doerren doen condt	1456	CD
Deurne	in parochia de Doerne	1456	CD
Deurne	de tienden van Dueren	1460	DOGG
Deurne	ontfangen hebbende van den dorpen van Duerren ende van Vlierden als voere mijnen genedigen here 60 rijder ende 10. 18 stuver ende voere mijnen here van Chaerloes 2 rijder, 10 stuver, 3 groten (Hertog. Rentm.rek.)	1460	CD
Deurne	Wij Ywayn de Mol, Ridder, Heer tot Doerne, Schepenen, Geswoorenen ende gemeyn gebuer des gemeyn dorps van Deuren	1461	CD
Deurne	van den dorpen Duerren ende van Vlierden	1461	CD

Deurne	in der prochien van Doerren geleghen	1461	CD
Deurne	in den dorpe van dornen	1463	KS
Deurne	een groot velt heijden, vroenten ende moeren geheijten die Dorse gelegen tusschen de gemeente van Duerne ende den Pedel, comende aen Sinte Willbrortsputten, daer die gemeente van Asten eijndt	1465	VPF
Deurne	hebben verkocht wettelijken en wael sijnen luijden van Duerne (verwijzing naar Verkrijgbrief van 1325, waarin Doerne staat!)	1465	CD
Deurne	ons dorps van Doerne	1465	VPF
Deurne	sijnen luijden van Duerne	1465	VPF
Deurne	de communitate de Doeren	1468	HC
Deurne	in der parochie van Deursen	1468	RANB
Deurnese weg	aen den Deursenschen wech	1468	RANB
Deurne	in der prochien van Doerren	1470	CD
Deurne	die Rechte der Vögte zu Thurne	1470	WAM
Deurne	een vierde deel van de tienden van Doernen	1474	DOGG
Deurne	in den parochien ende heerlicheyt van Doerren	1477	CD
Deurne	Siligo in Dorne	1478	CE
Deurne	decima de Vlyerden, parrochie de Deurnen	1479	WAM
Deurne	een vierde deel van de tienden van Doerne	1481	DOGG
Deurne	de communitate de doere	1481	HC
Deurne	Dorne	1485	CE
Deurne	Dorne	1487	CE
Deurne	de communitate de Doeren	1487	HC
Deurne	liessel sub parochia dorne	1488	CE
Deurne	terciam partem decimarum in dorne	1488	CE
Deurne	Everhardus de dorne tenet in feudum medietatem decima in Liessel	1488	CE
Deurne	Census vasallorum recipiendem in Dorne die Ascensione	1488	CE
Deurne	een vierde deel van de tienden van Dorne	1494	DOGG
Deurne	vanden gruyten van doernen	1494	KS
Deurne	Sumaria censuum in Dorne	1495	CE
Deurne	die gemeynt van Doerren	1496	HP
Deurne	de tienden van Doerne	1497	DOGG
Deurne	Henrici de Liessel tanquam mansionaris ecclesia de Doirnen	1499	HC
Deurne	Jan die Greve beloeft Henricken van Doertsen te betalen in festo Purificationis toecomende	1501	ORA
Deurne	vut enen stuc erfs, huys ende schuer daer op ende aen staende, geleghen Doersten ter stede Kerkende bij den Steenoven	1501	ORA
Deurne	Willem van Doertsen	1502	CD
Deurne	Ende al nae inhout ons Scepenbrieffs van Doertsen	1502	ORA
Deurne	Willem Bastaard van Doerne	1503	ORA
Deurne	Geverd van Doersten Willems	1503	CD
Deurne	Geritden van Doertsen	1504	ORA
Deurne	Amelis natuurlijke zoon wijlen Willem van Doertsen	1504	ORA
Deurne	Gevardus de Doerre te Doerre	1506	OAV
Deurne	Hier leet begraven Henrick van Doerne bij sijnen vader Everden van Doerne	1508	CBG
Deurne	Peter van Dornen Gevartssoen	1510	OAH
Deurnese akker	in die Doerrensche Acker	1510	OAH
Deurne	aengaende der thienden van Doerren	1510	HP
Deurne	ende een deele van Dorne	1511	CD
Deurne	Everaerde van Doernen, heere van Vlierden	1515	CD
Deurne	onsen lieven ende getrouwen schiltknape Eeverardt van Duerne	1516	OG
Deurne	Geverd Willemsz. van Doertsen	1518	ORA
Deurne	een stuc lands geleghen omtrent het dorp van Doeren	1518	ORA
Deurne	wt huys, hostat ende hof met eenen camp lants ende heytvelde daer bij ende aen geleghen, geleghen Doertsen	1518	ORA
Deurne	geleghen tot Doertsen gen. tgoet ten Boegaert	1519	ORA

Deurne	in die gemeynt van Doersen	1520	CD
Deurne	provisoer der Tafelen des Heylichs Geest tot Duerren	1523	CD
Deurne	namens Everts van Doerne	1524	ORA
Deurne	inder prochien van Doerren	1524	HP
Deurne	in de prochie van Doirne	1525	RAB
Deurne	Vincent van Doerren Gevertssoen	1526	OAH
Deurne	Henrick van Doerne, ridder, Heer van Doirn	1527	RANB
Deurne	jouffrou van Doernen	1528	OAH
Deurne	ingeseten des dorps van Doirne	1530	RAB
Deurne	gelegen tot Doerne	1530	RAB
Deurne	Ick Roeloff soen wijlen Dircx van Doerne	1530	DNB
Deurne	Ende stont ondergescreven Henrick van Dorne	1531	RAB
Deurne	in der prochien van Doerren	1534	CD
Deurne	weduwe wijlen Everaerts van Doirne	1537	CD
Deurne	weduwe wijlen Everaerts van Doerne	1538	CD
Deurne	Everaert van Doirne	1538	ARK
Deurne	de stad Deurne bij Bakel (in schrijven van Aartsdiakonaat Kempen)	1539	CD
Deurne	neven erfe Aerts van Doeren	1540	OAH
Deurne	Andries Henriks van Doerne	1542	ORA
Deurne	de heytiende te Doirne	1544	ORA
Deurne	Aerden van Doerne	1545	ORA
Deurne	Aert van Doerren	1548	OAH
Deurne	de communitate de Doirnen	1551	CE
Deurne	in de prochie van Dorren	1553	CD
Deurne	aen den Kerchoff tot Doerne	1553	NP
Deurne	in parochia de doerren	1554	CD
Deurne	erf. des heeren van Dueren	1566	HP
Deurne	het huys van Doerne	1567	LB
Deurne	Duplycke voir Joncheer Henrick van Doirne teghen joncheer Janne van Doerne, gedient den 8 november 1567	1567	LB
Deurne	onder die prochie van Duerren	1570	HP
Deurne	den oich edlen, erwerdigen und ernvesten Hendrichen van Doerne tho Liesselt	1575	OG
Deurne	neven erf. Gevert van Doerssen en van erf. des heeren van Duerssen	1576	HP
Deurne	heerlickheyt van Doerren; onsen heeren Johannen van Dorn, heere tot Doerren	1582	CD
Deurne	binnen Doersen of elders	1582	ORA
Deurne	des heeren van Duueren	1586	HP
Deurne	in de prochie van Doeren	1594	CD
Deurne	in 't dorp van Doerne	1599	CD
Deurne	borgermeesters des dorps van Deurne	1603	CD
Deurne	van den dorp van Doern	1604	OAD
Deurne	beyde woenende tot Doeren	1606	OAH
Deurne	scepenen in Doirren	1606	BP
Deurne	alsoo betaelt van de leenen soo tott Os als Vlierden ende Dorse	1607	CD
Deurne	thiende tott Dorne	1607	CD
Deurne	joncker Everaert van Doorsen, here tot Liessell	1607	OG
Deurne	opt vloyeyndt bij Duersen	1610	HP
Deurne	Jan Gortsen borgemeester tot duersen	1612	OAD
Deurne	in de parochie van Doirne	1616	CD
Deurne	de gemeynte van Doeren	1619	HP
Deurne	onse lieve ende beminde die wethouderen van Doiren	1620	CD
Deurne	de jurisdictie van Deursen	1621	HP
Deurne	beyde borgem(eeste)rs tot Duyrsen	1622	CD
Deurne	schepenen van Doerne	1623	HP
Deurne	een quijtancen met oerdenaenceye vande wethouders tot Duersen	1623	ORA
Deurne	schepenen van Dorne	1624	OAH

Deurne	ons heer van Dueren	1624	KM
Deurne	den heer van Duersen	1624	CD
Deurne	hetwelck hij iaerlicx op Duyrsen is heffende	1624	OAD
Deurne	bij de Boregmeesters in haren tijdt vant iaer 1622 hetwelck hij iaerlicx op Duyrsen is heffende	1624	BM
Deurne	Goert Snabben woenende tot Doeren	1625	DOGG
Deurne	jan janssen van doern heeft vercocht aan peeter janssen melen zijn kinds-deel geërfd van wijlen zijn vader jan van doernen en dat hij nog zal er-fen van zijn moeder luytken echtenote van jan van deurssen	1625	HP
Deurne	scepenen in Dorn	1626	LE
Deurne	het seste gedeelt van twee derdendeelen der thienden tot Doerne	1626	LE
Deurne	de smaelre thiende tot Doirne	1626	LE
Deurne	voor schepenen onderschreven des dorps Doerne	1627	ORA
Deurne	de smaelrethiende Doirn; Joncker Hendrick Everardts van Doerne heeft te leen ontfangen uyt de thienden tot Dorne	1628	LE
Deurne	1/3e deel van 14 vat 1 cop rogge jaarlijks aan den H. Geest van Deurssen	1629	OAA
Deurne	Scheepenen, borgemeesteren ende regerdren der heerlijckheyt Dorn	1630	CD
Deurne	den Pael tusschen Baeckel ende Duersen	1631	CD
Deurne	den dorpe van Durre; die regeerders van Durr	1631	ORA
Deurne	tusschen den dorpe van Durre ter eenre ende Bakel ter andere seijde	1632	CD
Deurne	8 vaten rogge aan het O.L.Vrouwe-altaer binne de kerke van Doerne	1632	OAH
Deurne	schepen ende regeerderen der heerlijckheyt van Doirnen in Peele	1633	ORA
Deurnese Berkt	een stuck groese in de Dorsense Berckt	1633	ORA
Deurne	uuyt huys, hoff metten landen groot ontrent uyff lopense geleghen bin-nen doernen aent hintemereyn	1633	ORA
Deurne	allen den ingesetenen van den dorpe Deuren, mitsgaders haere familiën, huys-singen, schuyren, stallingen, peerden, bestialen, cleyn ende groot vehe, landen, vruchten, granen, meubelen, wagens, karren, bouwgereetschap, ende voorts alle andere roerende ende onroeren&e goederen, geene uytgesondert, omme voor alle gewelt, plunderinge,. ranconneringe, brantschattingen, schaeden ende overlast van deserzijts ruyteren ende knechten beschermt ende bevrijdt te zijn (Ordonantie van Frederik Hendrik d.d. 26-1-1634)	1634	ORA
Deurne	wonend te Deuren	1634	HP
Deurne	onder desen heerlicheyt van Deurne	1637	ORA
Deurne	heylichgeestmeesteren respectieve der heerlicheyt van Doerne	1638	ORA
Deurne	binnen der kercken van Doorne	1638	HP
Deurne	borghemeesters des dorps van Dorsen van den jaere 1638	1638	ORA
Deurne	het goet te Deursen	1639	OAA
Deurne	van sekeren hoff oft hoeve genaempt den Haitrack onder Deuren	1640	CD
Deurne	monsieur van Deurne	1640	ORA
Deurne	Renten van onsen liever vrouwen altaer tot Duersen -mijn heer van Duernen 2 mud rogghen	1640	ASG
Deurne	den Baron van Mariame, heere van Dorsen	1642	CD
Deurne	de hoeve genoempt den Heytrack onder Deurne	1643	OAD
Deurne	Census in Deurne aut Deursen	1643	CR
Deurne	den 5 dach hoeijmaendt doen hebben tot Deeren geweest 43 ruijters	1645	OAD
Deurne	den 22 dach van october doen hebben wij den heeren van Derren ghe geven	1645	OAD
Deurne	Heer van der Horst, Deurne, etc.	1645	CD
Deurne	bij den heere president ende scholtis tot Duerssen	1646	ORA
Deurne	op de hoeve van de Heer van Deursen, wijlen Jr. Everart	1647	OAA
Deurne	in die prochgie van Duerne	1648	RAH
Deurne	vande Hoeffve genoempt Bottel gelegen tot Doorsen	1648	CD
Deurne	Baron van der Horst, Heere tot Doerne	1648	HAH
Deurne	wonende te Deursen	1648	HP
Deurne	het huys ofte castele van Deursen	1649	BP

Deurne	prochie van Duersen	1649	HP
Deurne	den drossaert van deursen	1652	OAD
Deurne	onder de jorisdictie van Doerne	1653	ORA
Deurne	te Deursen in Pelant	1653	BP
Deurne	Rogier van Leefdael, Heere van Doorne	1654	CD
Deurne	drossaert der heerlicheijt van Deurne	1654	ORA
Deurnese beemd	den Deursensenbeempt	1656	OAA
Deurne	inwoonder des dorps Duerne	1658	ORA
Deurne	schepenen der heerlicheijt Doerne, gelegen inde quartiere van Pellant	1658	ORA
Deurne	Heere Everart de Doirne in de qualiteyt als heere van Lyssel	1658	RAH
Deurne	vorster in Dursen	1658	OAD
Deurne	ter plaetse aen de Seijelberch onder de prochien van Deurne	1659	ORA
Deurne	Ottho de Visschere, geweesene schouteth en secretaris tot Deuren	1659	OAD
Deurne	twee schepenen van Durnen	1659	OAD
Deurne	Deselve armmeesters over 1 vat rogge ijt haer goederen tot Doerne V sc. Jan Willem Goossens XVII uijt sijn huijs en ene hoff tot Deurse	1659	KM
Deurne	haer goederen tot Doerne	1659	KM
Deurne	Item seeckerc acte van de naburen van Liessel en(de) Deursen; seecker relaes van (de) Vorster in Deurssen; Rogier van Leefdael, Heere van Doerne	1659	ORA
Deurne	de hooge, middele ende lage Heerlijkheyt van Deurne (Staten-Generaal, Den Haag, geschreven op last van J. van Borsele	1660	CD
Deurne	die hooge, middele ende lage jurisdictie der Heerlijkheyt ende Parochie van Doerne (copie van het charter van de Staten-Generaal door de Leen- en Tolkamer van Brabant)	1660	CD
Deurne	de kerckelijcke registers van Deurssen, de kercke tot Doerne	1660	ORA
Deurne	ingesetene tot Duerne	1660	ORA
Deurne	de heerlyckhyt Doerne	1660	ORA
Deurne	aen de kerckmeesters voor Deurne	1661	ORA
Deurne	door dese heerlijckheijt passerende binnen Doorne	1661	ORA
Deurne	aende parochie kercke van Deurne der heerlycheyt Doerne	1661	ORA
Deurne	inwoonder tot Deurssen; eenen seekeren mont steenen, staende tot Dornen	1661	ORA
Deurne	voor onderganch der sonnen tot Doirnen	1662	ORA
Deurne	Evert Segers, weert in de Swaen tot Deurne	1662	ORA
Deurne	Rogier van Leeffda el heere van Liefringe, Deurne	1662	ORA
Deurne	vorster der Heerlyckheyt Doirne; van den vorster van Deurssen aen den Heere van Deursse; ick den voors. vorster van Deeurne	1662	ORA
Deurne	op het casteel van Duerne; die botte boeren van Doerne	1663	ORA
Deurne	schepenen in Doerne	1663	ORA
Deurne	Den Ed. Heer van Deeurssen; kerckmeesters geweest der kercke tot Deeurne voors.; den heere van Deeurse	1665	ORA
Deurne	van Lisel en Dorne	1665	ORA
Deurne	der kercke tot Deurne voors.	1665	ORA
Deurne	Wij Rogier geboren baron van Leeffdael, heere van Lieffringe ende Doerne	1665	ORA
Deurne	glasemaeker tot Deurssen	1666	HP
Deurne	den heer van Deurn	1669	CD
Deurne	Liessel, gheheuchte onder de heerlyckheijdt Deurne	1670	OAD
Deurne	Balthasar Coijmans Heere tot Deursen	1678	CR
Deurne	Verkrijg waar bij Lieszel van Deurne wort gescheyden en verklaart voor een bijzondere Heerlijkheyt door haar Hoog Mogende	1678	CD
Deurne	Rogier gebooren Baron van Leeffdael, Heere van Doirne	1679	CD
Deurne	geboren van Duerssen	1681	OAM
Deurne	Rogier van Leefdaal, heer van Deurne ende Liessel (Raad van State Den Haag, geschreven op last van J. van Slingelandt)	1683	CD
Deurne	Rogier van Leeffdael Heere van Doerne; in dezelfde acte: Rogier van Leeffdael Heere van Deurne Heilige Geestmeesters van Deur-		

	ne scheijdinge van de Arme middelen tusschen Doerne en Vlierden	1685	CD
Deurne	Marcus Willemen Heckspar (Hickspoors), textor van Deurnsten aus der Meyerey von dem Buss	1685	BK
Deurne	in den clockenslagh van Deursen en jurisdictie is liggende	1687	ORA
Deurne	buyten den dorpe van Deurne (Besluit Raad van State)	1688	CD
Deurne	Rogier, gebooren baron van Leeffdael, Heere van Deurne (accoord gesloten tussen de heer van Deurne enerzijds en de gemene ingezetenen vormende het gemene corpus van Deurne anderzijds)	1690	CD
Deurne	dat opt Huijs van Deurne de wijnt de gelaesen seer ontstucken gewaeyt heeft	1690	CD
Deurne	de gemeene ingezetenen, gegoedens en geërffdens der Heerlijkheyt Deurne (Goedkeuring door de Raad van State)	1690	CD
Deurne	van een huis met alle ap- en dependentien en een stuk weiland van 100 roeden, gelegen binnen Deurssen in de Meijerij van 's Hertogenbosch	1692	ORA
Deurne	wonend te Doirne	1692	HP
Deurne	alhier tot Durne op het adelyck kasteel van de Heere van Deurne en Liessen	1702	OAD
Deurne	den Heere en den Dorpe van Doerne	1712	CD
Deurne	het proces tegen Gevart van Doerne (Schepenprotocol Deurne)	1715	CD
Deurne	Gevart van Deurne, president te Vlierden (Schepenprotocol Deurne)	1715	CD
Deurne	à fraix communs de Deurse (Overeenkomst Republiek-Pruisen, Franse tekst)op gemene kosten van Deurne (Overeenkomst Republiek-Pruisen, Nederlandse tekst)	1716	CD
Deurne	de Kerke van Deurne (Uitspraak Raad van Brabant)	1721	CD
Deurne	Actum Deurne	1723	MHA
Deurne	van de Kerke van Deurne (Accoord Deurne-Gemert)	1723	CD
Deurne	door onweer brand onstaan sijnde in den thoorn tot Deurne	1740	CD
Deurne	gemeijnte van Dornen	1743	DC
Deurne	de Gemeente van Deurne en Liessel (Uitspraak Raad van State)	1761	CD
Deurne	de Heer Theodorus Smeth, als Heer van de Heerlijkheyd Deurne en Lieszel	1763	CD
Deurne	Lied op het herkrijgen van de kerk van Durne aan de Roomsche	1799	OG

Ter vergelijking Deursen bij Ravenstein:

Dorssen	vlgs. Heemkundekring Ravenstein	17e eeuw
Dorne	vlgs. Samplonius	1304
Doorne	Kaart Jacob van Deventer	1570
Dorne	Kaart Abraham Ortelius	1591
Dooren	Kaart Blaauw	1635
Dorn	Kaart Van de Burgh	1644
Dorn	Kaart Jansonius	1658
Dorn	Kaart Sanson	1692
Deurne	Kaart Visscher	1708
Dern	Kaart Husson	1709
Deurne	Kaart Sepp	1733

BIJLAGE 2

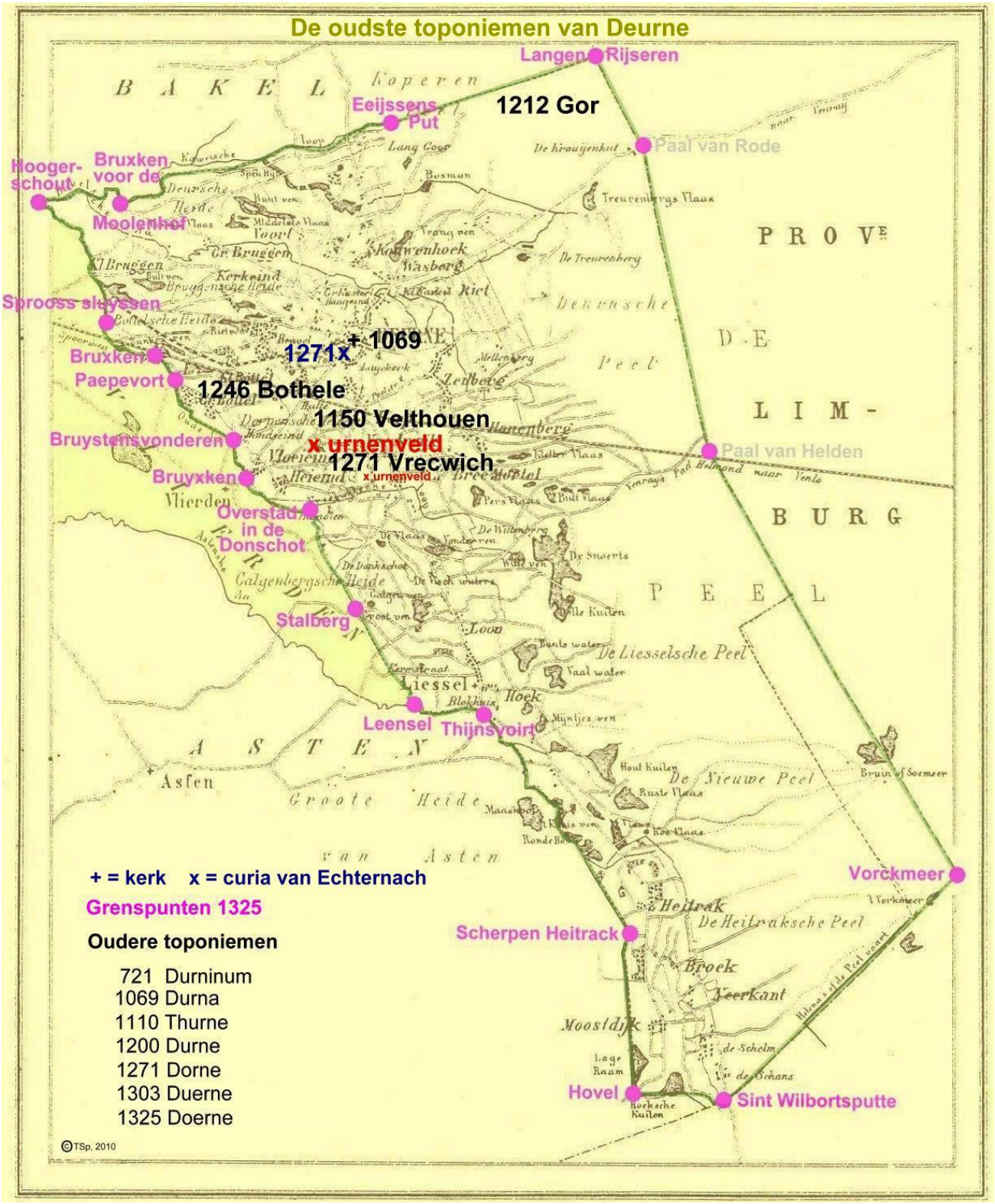

De oudste toponiemen van Deurne op de kaart van Kuypers uit 1871

BIJLAGE 3.

GESCHREVEN EN GEDRUKTE BRONNEN TOPONIEMENLIJST DEURNE 721-1900

AAP Archief Abdij Postel
ABR Archief van de Familie Van Den Bergh te Roermond
AGK Archief Generaliteitskamer
AJ Archief St. Jan in 's-Hertogenbosch
AKA Archief Kantongerecht Asten
AKO Archief Kapittel Oirschot
AR Armenrekeningen Deurne
ARA Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage
ARK Archief Rekenkamer
ARS Archief Raad van State
ASG Archief Staten-Generaal
AV Mededeling van Anton Vissers
BA/.. Bakens. Streekarch.Peelland. Bewoningsgeschiedenis Deurne vanaf ca. 1600, (Deurne,1993 en later), met onderaanduiding: B = Bruggen/Bakelseweg; H = Haageind e.o.; He = Helmondseweg e.o.; K = Kouwenhoek/Kerkeind; M = Markt e.o.; S = Stationsstraat e.o.
BB Bossche Bijdragen
BDK Bont, A.P. de, Dialekt van Kempenland. Assen, 1958-69. Deel 2. Vocabularium.
BEI Beijers, H. & G.J. van Bussel, Van d'n Aabeemd tot de Zwijnsput. Toponiemen in de Cijnskring Helmond vóór 1500 in naamkundig en nederzettingshistorisch perspectief. Helmond, 1996.
BH Brabants Heem
BK Bürgerbuch Kleve
BKV Beijers H. & P. Koolen, Vlierdens Verleden 721-1926. Historische opstellen over de oude heerlijkheid en de zelfstandige gemeente. Vlierden, 1996.
BM Burgemeestersrekeningen Deurne
BO1 Bach, A., Deutsche Namenkunde II. Die deutschen Ortsnamen 1. Heidelberg, 1953.
BP Bossche Protocollen. (Bossche Schepenacten, vanaf ca. 1350)
BR Begrafenisregister Deurne
BrV Vannieuwenhuyze, B., Brussel, de ontwikkeling van een middeleeuwse stedelijke ruimte. Gent, 2008, Bijlage 1 Toponiemenlijst.
BUI Buiks, Chr., Laatmiddeleeuws landschap en veldnamen in de Baronie van Breda. Assen, 1977.
BVN Beschryving der Vereenigde Nederlanden, de welke gevonden word in het werk van den heer A. F. Busching, en uitmaakt het vierde deels vyfde stuk van dat werk. Door W. A. Bachiene, leeraar der hervormde gemeente en hoogleeraar in de sterre- en aardrykskunde te Maastricht; alsmede lid van de Holl. Maatschappy der Wetenschappen te Haarlem. Vierde deel. Met privilegie van hun Ed. Gr. Mog. de Heeren Staten van Holland en Westvriesland. Te Amsterdam en Utrecht. by de Wed. van Esveld en Holtrop, en Abraham van Paddenburg, boekverk. MDCCLXXVII
CA Camps Oorkondenboek (690-1312)
CAR Carnoy, A., Origines des noms des communes de Belgique. Louvain, 1948
CBM Cijnsboek Laatbank Milheeze
CCV Collectie Cuijpers-van Velthoven (RANB 346)
CD Charters Deurne
CE Cijnsregisters Echternach. (Vanaf 1551)
CPG Charters Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen
CR Cijnsregisters Helmond (1350-1850) Heerlijke grondcijnzen
CRI Cijnsboek Rixtel
CTV Cornelissen, W.H., Toponiemen Veghel. Veghel, 1998.
CV Cijnsboek Vlierden
DC Dintercijns van Heer van Helmond
DNB Denombrementen. Leenverheffingen Echternach/Brabant/Helmond
DOG Brokken H.M. & W.M. Lindemann, Inventaris van het Archief van de Duitse Orde te Gemert 1249-1795. 's-Hertogenbosch,1977.
DTB Doop- en Trouwboeken Deurne
ENK Enklaar (ca. 1300) Uitgifte gemene gronden Brabant
FS Fichescollectie Smulders/Spierings (1368-1500) Bossche Schepenprotocollen

GZG	GrootZiekenGasthuis Den Bosch (1274-1500)
HAA	Huisarchief Asten
HAH	Huisarchief Helmond
HAM	Heerlijkheidsarchief Mierlo
HAR	Huisarchief Rixtel
HC	Hertogelijke Cijnsregisters. Hertogelijke grondcijnzen, later soms van leenmannen
HGB	Heilige Geesttafel Den Bosch (1302-1659)
HGD	Heilige Geesttafel Deurne
HGH	Heilige Geesttafel Helmond
HP	Helmonds Protocol (1396-1500) Helmondse Schepenprotocollen
K	Kadasterkaart Deurne 1832 met kadastrale leggers en Originele Aanwijzende Tafels; ook: latere kadasterkaarten. Na het jaartal 2010 staat het voor: Topografische Kaart Deurne
KAD	Kerkarchief Willibrordusparochie Deurne
KB	Kasselboek, leenregister van de hertog van Brabant uit 1312
KBD	Keurboek Deurne (jaarlijks vastgesteld te Vreekwijk op de 17e maart)
KD	Kadaster 2010
KL	Kadastrale leggers
KM	Rekeningen Kerkmeesters Deurne, ook Parochie-archief Willibrorduskerk Deurne
KS	Krom&Sassen Oorkonden. Leenverheffingen Helmond en omgeving
LB	Leenboeken Hertog van Brabant (vanaf 1312) Hertogelijke lenen
LC	Leenboek Cranendonk
LE	Leenboeken Echternach
LOB	Leenders, K.A.H.W., Eerste aanzet voor een overzicht van de nederzettingsnamen en belangrijke toponymen van Oirschot en Best, 1996 (http://users.bart.nl/~leenders/txt/oirscnam.html)
MD	Maatboek Deurne (1630, 1652, 1653, 1701, 1791)
MED	Meulendijks Th., Het Derp
MHA	Baron van Hövell tot Westervlier, Manuscript Heerlijkheid Asten. (Uit: Docudeurne)
MH	Hanewinkel, Steph., Geschied- en aardrijkskundige beschrijving der stad en Meierij van ‘s Hertogenbosch, beginnende met de vroegste tijden en eindigende met den jare 1802. Nijmegen, 1808.
MTK	Militair-Topografische Kaart 1838
MV	Maatboek Vlierden
NAD	Nieuw Administratief Archief Deurne
ND	Notarieel archief Deurne met jaartal (periode 1811-1904 met aanduidingen van kadasterkaart 1832)
NL	Notariaat De Leeuw
NP	Notarieel Protocol (1551-1573) Archief van notaris Evert Nouts.
NRA	Nieuw Rechterlijk Archief Deurne
NT	Notariaat Tromp
NW	Nieuws van de Week
OAA	Oud Rechterlijk Archief Asten
OAD	Oud Administratief Archief Deurne
OAH	Oud Rechterlijk Archief Helmond
OAM	Oud Rechterlijk Archief Meijel
OAS	Oud Rechterlijk Archief Someren
OAV	Oud Rechterlijk Archief Vlierden
OE	Oorkonden Echternach.(Vanaf 721). Leen- en cijnsgegevens alsmede juridische zaken.
OG	Ouwerling, Geschiedenis der dorpen (...)Deurne enz. Helmond, 1933
ORA	Oud Rechterlijk Archief Deurne.
ORAG	Oud Rechterlijk Archief Gemert
ORAS	Oud Rechterlijk Archief Someren
PK	Mededeling van Pieter Koolen
PU	Pullicijns van Heer van Helmond
RAB	Rijksarchief Brussel
RAH	Rijksarchief Den Haag. Archief Staten-Generaal
RB	Raad van Brabant

RBL	Raad van Brabant Leenhof
RANB	(voormalig) Rijksarchief Den Bosch, nu BHIC
RD	Raadsnotulen Deurne
RGG	Rekening van de Rentmeester der Geestelijke Goederen
RRD	Rekening van de Rentmeester der Domeinen
SB	Spechtboek. Hertogelijk Leenboek, geschreven in 1374, bijgehouden tot ca. 1460.
SEK	Spamer, Ton, Eessens Put en de Kaweise Loop. De noordgrens van de heerlijkheid Deurne. Een histo risch/geografische en toponymische studie. Deurne, 2009
SHN	Segers, J., Haspengouwse nederzettingsnamen. Een inleiding. I (Mededelingen van de Vereniging voor Limburgse Dialect- en Naamkunde, Nr. 73). Hasselt 1993
SM	Schepenacten Meijel
SMD	Smulders, F., 'Dorp, parochie, gemeynt, gericht'. In: Brabants Heem, jrg. 7, 1995, 2-7
SMH	Spamer, Ton, Mond < Man; Hel < Hel. Het Hellegat in Deurne en de oorsprong van de naam Helmond. Een histo-risch/geografische en toponymische studie. Deurne, 2010.
SG	Strickgrefier. Leenregister Archief Raad van Brabant
SP	Spek, Th., Het Drentse esdorpenlandschap. een historisch-geografische studie.Utrecht/Assen, 2004.
SS	Schriften Smulders (Aantekeningen uit Bossche Protocollen)
ST	Stootboek. Hertogelijk Leenboek, samengesteld ca 1350 door griffier Jan Stoot, bijgehouden tot 1374
SV	Spamer, Ton, Veldheuvel te Deurne. Het goed Stakenborch - Ten Eijnde en de Derpse Hoeve. Een historisch/ geo-grafische en toponymische studie. Deurne, 2010.
SVn	Schönfeld, M., Veldnamen in Nederland. Amsterdam, 1950
SWa	Schönfeld, M., Nederlandse Waternamen. Amsterdam, 1955
SWe	Schönfeld, M., Wegnamen I. Oudheid en Vroege Middeleeuwen. In: Naamkunde, 1957, 49-66
TD	Tiendheffing Deurne (1658) In Verpondingskohier opgenomen)
TK	Topografische Kaart
TL	Ter Laak, J.C., De taal van het landschap. Pilotproject Toponiemen in de Berkelstreek. Amersfoort, 2005.
TRK	Tranchotkaart 1803
VD	Verpondingsboeken Deurne (1701, 1785)
VAR	C. Venner, Inventaris Archief van de Bergh te Roermond. Maastricht, 1979
VBP	Vlierden in het Bossch Protocol
VGS	Vangheluwe, Daniel en Theo Spek, De laatmiddeleeuwse transitie van landbouw en landschap in de Noord-Brabantse Kempen - Toegelicht aan de hand van een detailstudie van de Enderakkers bij Bergeijk. In: Historisch Geografisch Tijdschrift 26 (2008), 1: 1-23.
VPF	Varia Peellandiae ex Fontibus
WAM	Wampach (Vanaf 8e eeuw) Echternachse oorkonden
WHI	W.A.M. van Heugten, Verdwenen vennen I. In: Nieuwsblad van Deurne jrg. 21 nr 1 d.d. 7-2-1942